

SUNEN EBU DAVUDA

Ebu Davudova
zbirka hadisa sa komentarom

بسم الله الرحمن الرحيم

Ebu Davud Sulejman ibn Eš'as es-Sidžistani

SUNEN EBU DAVUDA

prijevod i komentar: Mahmut Karalić

Knjiga 5

Novi Pazar, 2012.

POGLAVLJA O DŽENAZI

كِتَاب الجَنَائِز

41. O pokopavanju umrlih noću

٤١. بَاب فِي الدَّفْنِ بِاللَّيْلِ

3165. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Hatim b. Bezi, kog je obavijestio Ebu Nuajm, prenijevši od Muhammeda b. Muslima, on od Amra b. Dinara, ovaj od Džabira b. Abdullaha (ili je kazao: čuo sam Džabira b. Abdullaha), koji je kazao: **"Jednom prilikom neki ljudi u mezarju ugledaše vatru. Kad dođoše tamo, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., u mezaru viče: "Dodajte mi vašeg druga." To je bio čovjek koji je imao običaj povisiti glas prilikom spominjanja Allaha."**[1]

٣١٦٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَاتِمِ بْنِ بَزِيعٍ حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ أَخْبَرَنِي جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَوْ سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ قَال: رَأَى نَاسٌ نَارًا فِي الْمَقْبَرَةِ فَأَتَوْهَا فَإِذَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْقَبْرِ وَإِذَا هُوَ يَقُولُ نَاوِلُونِي صَاحِبَكُمْ فَإِذَا هُوَ الرَّجُلُ الَّذِي كَانَ يَرْفَعُ صَوْتَهُ بِالذِّكْرِ.

42. O prenošenju umrlih iz mjesta u mjesto i o pokuđenosti toga

٤٢. بَاب فِي الْمَيِّتِ يُحْمَلُ مِنْ أَرْضٍ إِلَى أَرْضٍ وَكَرَاهَةِ ذَلِكَ

3166. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Kesir, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od El-Esveda b. Kajsa, on od Nubejha, da je Džabir b. Abdullah

٣١٦٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ الْأَسْوَدِ بْنِ قَيْسٍ عَنْ نُبَيْحٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ

[1] Prema mišljenju većine, pokopavanje umrlih noću je dozvoljeno. Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, bilježi predanje da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., pokopan noću. El-Mubarekfuri također iznosi da su i Ebu Bekr i Omer pokopani noću, a i Alija je, tvrdi on, Fatimu pokopao noću.

kazao: "**Naše poginule na Uhudu bili smo ponijeli da ih (u Medini) pokopamo, pa je došao Vjerovjesnikov, s.a.v.s., telal i uzviknuo: 'Allahov Poslanik, s.a.v.s., vam naređuje da poginule pokopate na mjestu njihove pogibije.', te smo ih vratili.**"[2]

عَبْدِ اللَّهِ قال: كُنَّا حَمَلْنَا الْقَتْلَى يَوْمَ أُحُدٍ لِنَدْفِنَهُمْ فَجَاءَ مُنَادِي النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَدْفِنُوا الْقَتْلَى فِي مَضَاجِعِهِمْ فَرَدَدْنَاهُمْ.

43. O safovima u dženaze-namazu

٤٣. بَابٌ فِي الصُّفُوفِ عَلَى الْجَنَازَةِ

3167. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ubejd, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Muhammeda b. Ishaka, on od Jezida b. Ebu Habiba, on od Merseda el-Jezenija, a on od Malika b. Hubejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Kom god umrlom dženazu klanja tri safa muslimana, zaslužio je (da uđe u Džennet)."**[3]

Malik je prakticirao da ljude, ukoliko bi ih bilo malo na dženazi, u skladu sa hadisom, poreda u tri safa.

٣١٦٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدٍ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ مَرْثَدٍ الْيَزَنِيِّ عَنْ مَالِكِ بْنِ هُبَيْرَةَ قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَمُوتُ فَيُصَلِّي عَلَيْهِ ثَلَاثَةُ صُفُوفٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ إِلَّا أَوْجَبَ.

قَالَ فَكَانَ مَالِكٌ إِذَا اسْتَقَلَّ أَهْلَ الْجَنَازَةِ جَزَّأَهُمْ ثَلَاثَةَ صُفُوفٍ لِلْحَدِيثِ.

---

[2] Bilježe ga Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

[3] Zabilježio ga je Et-Tirmizi u *Džami'u*, sa senedom od Aiše, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Nijedan musliman neće umrijeti, i dženazu mu klanjati stotinu muslimana i moliti se za njega, a da im dova neće biti primljena."**

Muslim bilježi u *Sahihu*, sa senedom od Ibn Abbasa da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Nijedan musliman neće umrijeti, a dženazu mu klanja četrdeset muslimana koji Allahu širk ne čine i za njega se iskreno mole, a da im Allah neće primiti dovu za njega."**

44. O učestvovanju žena u ispraćaju dženaze

٤٤. بَاب اتِّبَاعِ النِّسَاءِ الْجَنَائِزَ

3168. ISPRIČAO NAM JE Sulejman b. Harb, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Ejjuba, on od Hafse, da je Ummu Atijja kazala: **“Zabranjivano nam je ispraćanje dženaze, ali nije kategorički.”**[4]

٣١٦٨. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ حَفْصَةَ عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ قَالَتْ نُهِينَا أَنْ نَتَّبِعَ الْجَنَائِزَ وَلَمْ يُعْزَمْ عَلَيْنَا.

45. O vrijednosti klanjanja dženaze i praćenja umrlog do kabura

٤٥. بَاب فَضْلِ الصَّلَاةِ عَلَى الْجَنَائِزِ وَتَشْيِيعِهَا

3169. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Sumejja, on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea: **“Ko isprati i klanja dženazu umrlom, ima nagradu u visini jednog kirata. A ko je bude pratio dok se ne završi sa ukopom, ima nagradu u visini dva kirata. Najmanji kirat (ili je kazao: jedan kirat) je poput brda Uhud.”**[5]

٣١٦٩. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ سُمَيٍّ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ يَرْوِيهِ قَالَ: مَنْ تَبِعَ جَنَازَةً فَصَلَّى عَلَيْهَا فَلَهُ قِيرَاطٌ وَمَنْ تَبِعَهَا حَتَّى يُفْرَغَ مِنْهَا فَلَهُ قِيرَاطَانِ أَصْغَرُهُمَا مِثْلُ أُحُدٍ أَوْ أَحَدُهُمَا مِثْلُ أُحُدٍ.

3170. ISPRIČALI SU NAM Harun b. Abdullah i Abdurrahman b. Husejn el-Herevi, koje je obavijestio El-Mukriu, prenijevši od Hajvea, on od Ebu Sahra – Humejda b. Zijada – on od Jezida b.

٣١٧٠. حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ حُسَيْنٍ الْهَرَوِيُّ قَالَا حَدَّثَنَا الْمُقْرِئُ حَدَّثَنَا حَيْوَةُ حَدَّثَنِي أَبُو صَخْرٍ وَهُوَ حُمَيْدُ بْنُ زِيَادٍ أَنَّ يَزِيدَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ

---

[4] Bilježe ga El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i Ibn Madže u *Sunenu*.

[5] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori.

Abdullaha b. Kusejta, a ovaj od Davuda b. Amira b. Sa'da b. Ebu Vekkasa, **da je njegov otac bio kod Ibn Omera b. el-Hattaba kada je došao Habbab, vlasnik dvorca, i kazao: "O Abdullahu b. Omere, jesi li čuo šta govori Ebu Hurejre? Govori da je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je kazao: 'Ko za umrlim iziđe iz njegove kuće i klanja mu dženazu...'** – a onda je spomenuo smisao sličan Sufjanovom hadisu – **"Ibn Omer je poslao nekoga da o tome upita Aišu, koja je rekla: 'Ebu Hurejre je rekao istinu.'"**[6]

قُسَيْطٍ حَدَّثَهُ أَنَّ دَاوُدَ بْنَ عَامِرِ بْنِ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ حَدَّثَهُ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ كَانَ عِنْدَ ابْنِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ إِذْ طَلَعَ خَبَّابٌ صَاحِبُ الْمَقْصُورَةِ فَقَالَ: يَا عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ أَلَا تَسْمَعُ مَا يَقُولُ أَبُو هُرَيْرَةَ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَنْ خَرَجَ مَعَ جَنَازَةٍ مِنْ بَيْتِهَا وَصَلَّى عَلَيْهَا فَذَكَرَ مَعْنَى حَدِيثِ سُفْيَانَ فَأَرْسَلَ ابْنُ عُمَرَ إِلَى عَائِشَةَ فَقَالَتْ صَدَقَ أَبُو هُرَيْرَةَ.

3171. ISPRIČAO NAM JE El-Velid b. Šudža'a es-Sekuni, kog je obavijestio Ibn Vehb, prenijevši od Ebu Sahra, on od Šerika b. Abdullaha b. Ebu Nemira, on od Kurejba, a on od Ibn Abbasa, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Nijedan musliman neće umrijeti, a da mu dženazu klanja četrdeset muslimana koji Allahu širk ne čine i za njega se iskreno mole, a da im Allah neće primiti zauzimanje za njega."**[7]

٣١٧١. حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ شُجَاعٍ السَّكُونِيُّ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي أَبُو صَخْرٍ عَنْ شَرِيكِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي نَمِرٍ عَنْ كُرَيْبٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قال: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَمُوتُ فَيَقُومُ عَلَى جَنَازَتِهِ أَرْبَعُونَ رَجُلًا لَا يُشْرِكُونَ بِاللَّهِ شَيْئًا إِلَّا شُفِّعُوا فِيهِ.

---

[6] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

[7] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

46. O ispraćaju umrlog s vatrom

٤٦. بَاب فِي النَّارِ يُتْبَعُ بِهَا الْمَيِّتُ

3172. ISPRIČAO NAM JE Harun b. Abdullah, kog je obavijestio Abdussamed. A obavijestio nas je i Ibnul-Musenna, prenijevši od Ebu Davuda, on od Harba b. Šeddada, ovaj od Jahjaa, on od Baba b. Umejra, kom je ispričao neki čovjek iz Medine, prenijevši od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: **"Neka se dženaza ne ispraća naricanjem i vatrom."**[8]

Ebu Davud kaže: "Harun je dodao: **'...i neka se ne ide ispred nje (s tim stvarima).'"**

٣١٧٢. حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا عَبْدُ الصَّمَدِ ح. وحَدَّثَنَا ابْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ قَالَا حَدَّثَنَا حَرْبٌ يَعْنِي ابْنَ شَدَّادٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى حَدَّثَنِي بَابُ بْنُ عُمَيْرٍ حَدَّثَنِي رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تُتْبَعُ الْجَنَازَةُ بِصَوْتٍ وَلَا نَارٍ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: زَادَ هَارُونُ وَلَا يُمْشَى بَيْنَ يَدَيْهَا.

47. O ustajanju pred dženazom

٤٧. بَاب الْقِيَامِ لِلْجَنَازَةِ

3173. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Ez-Zuhrija, on od svoga oca, on od Amira b. Rebiea, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: **"Kada ugledate dženazu, ustanite pred njom, i ostanite tako sve dok ona ne prođe ili se ne spusti."**

٣١٧٣. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَامِرِ بْنِ رَبِيعَةَ يَبْلُغُ بِهِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا رَأَيْتُمْ الْجَنَازَةَ فَقُومُوا لَهَا حَتَّى تُخَلِّفَكُمْ أَوْ تُوضَعَ.

3174. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Junus, kog je obavijestio Zuhejr,

٣١٧٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ حَدَّثَنَا سُهَيْلُ بْنُ أَبِي

[8] Kod hrišćana je običaj da, kada ispraćaju svoje umrle, kukaju, nariču i pale svijeće. Allahov Poslanik, s.a.v.s., takvu praksu zabranjuje sljedbenicima islama.

prenijevši od Suhejla, on od Salima, b. Ebu Saliha, on od Ibn Ebu Seida el-Hudrija, a on od svoga oca, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Kada budete pratili dženazu, ne sjedajte dok se mejt ne spusti."**[9]

Ebu Davud kaže: "Ovaj hadis je prenio Es-Sevri od Suhejla, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, koji je kazao: '**...dok se ne spusti na zemlju.**' A prenio ga je i Ebu Muavija od Suhejla, koji je kazao: '**...dok se ne spusti u kabur.**'"

Ebu Davud kaže: "Sufjan je bolje pamtio od Ebu Muavije."

صَالِحٍ عَنِ ابْنِ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا تَبِعْتُمُ الْجَنَازَةَ فَلَا تَجْلِسُوا حَتَّى تُوضَعَ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: رَوَى هَذَا الْحَدِيثَ الثَّوْرِيُّ عَنْ سُهَيْلٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ فِيهِ حَتَّى تُوضَعَ بِالْأَرْضِ وَرَوَاهُ أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنْ سُهَيْلٍ قَالَ حَتَّى تُوضَعَ فِي اللَّحْدِ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَسُفْيَانُ أَحْفَظُ مِنْ أَبِي مُعَاوِيَةَ.

3175. ISPRIČAO NAM JE Muemmel b. el-Fadl el-Harrani, kog je obavijestio El-Velid, prenijevši od Ebu Amra, on od Jahjaa b. Ebu Kesira, on od Ubejdullaha b. Miksema, da je Džabir rekao: **"Jednom prilikom smo bili sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., kada pored nas naiđe dženaza. (Ugledavši je) on ustade. Priđosmo da je ponesemo i vidjesmo da je jevrejska sahrana. Rekosmo: 'Allahov Poslaniče, ovo je jevrejska sahrana.', a on kaza: 'Smrt je strašna, zato kada ugledate dženazu, ustanite.'"**[10]

٣١٧٥. حَدَّثَنَا مُؤَمَّلُ بْنُ الْفَضْلِ الْحَرَّانِيُّ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ حَدَّثَنَا أَبُو عَمْرٍو عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ مِقْسَمٍ حَدَّثَنِي جَابِرٌ قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ مَرَّتْ بِنَا جَنَازَةٌ فَقَامَ لَهَا فَلَمَّا ذَهَبْنَا لِنَحْمِلَ إِذَا هِيَ جَنَازَةُ يَهُودِيٍّ فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّمَا هِيَ جَنَازَةُ يَهُودِيٍّ فَقَالَ: إِنَّ الْمَوْتَ فَزَعٌ فَإِذَا رَأَيْتُمْ جَنَازَةً فَقُومُوا.

---

9 Neki kažu: "**...dok je ne spustite na zemlju.**" Et-Tibbi veli: "**...dok je ne spustite u mezar.**" Ibn Hadžer ovo prvo značenje drži ispravnijim.

10 Bilježe ga El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

3176. ISPRIČAO NAM JE El-Ka'nebi, prenijevši od Malika, on od Jahjaa b. Seida, on od Vakida b. Amra b. Sa'da b. Muaza el-Ensarija, on od Nafia b. Džubejra b. Mut'ima, on od Mes'uda b. el-Hakema, a on od Alije b. Ebu Taliba: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je ustajao pred dženazom, a poslije je sjedao."**[11]

٣١٧٦. حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ وَاقِدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ نَافِعِ بْنِ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ عَنْ مَسْعُودِ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَامَ فِي الْجَنَائِزِ ثُمَّ قَعَدَ بَعْدُ.

3177. ISPRIČAO NAM JE Hišam b. Behram el-Medaini, kog je obavijestio Hatim b. Ismail, prenijevši od Ebul-Esbata el-Harisija, on od Abdullaha b. Sulejmana b. Dženadea b. Ebu Umejjea, on od svoga oca, on od njegovog djeda, a on od Ubadea b. es-Samita: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi, na dženazi, stajao sve dok umrlog ne spuste u kabur. Jednom prilikom pored njega prođe jevrejski učenjak i reče: 'Mi ovako prakticiramo.', a Vjerovjesnik, s.a.v.s., sjede, rekavši: 'Sjedite, razlikujte se od njih.'"**[12]

٣١٧٧. حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ بَهْرَامَ الْمَدَائِنِيُّ أَخْبَرَنَا حَاتِمُ بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا أَبُو الْأَسْبَاطِ الْحَارِثِيُّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سُلَيْمَانَ بْنِ جُنَادَةَ بْنِ أَبِي أُمَيَّةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ قال: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُومُ فِي الْجَنَازَةِ حَتَّى تُوضَعَ فِي اللَّحْدِ فَمَرَّ بِهِ حَبْرٌ مِنَ الْيَهُودِ فَقَالَ: هَكَذَا نَفْعَلُ فَجَلَسَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ اجْلِسُوا خَالِفُوهُمْ.

---

[11] Ovo znači da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., prakticirao jedno vrijeme da, kad ugleda dženazu, iz poštovanja ustaje pred njom, a onda bi prošao jedan period, tada pred dženazom ne bi ustajao. Činio je to da bi ljudima pokazao da je lijepo iz poštovanja ustati pred dženazom, ali da to, ipak, nije obavezno.

[12] Bilježe ga Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*.

48. O praćenju dženaze jašući

3178. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Musa el-Belhi, kog je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Ma'mera, on od Jahjaa b. Kesira, on od Ebu Selemea b. Abdurrahmana b. Avfa, a on od Sevbana: **"Vjerovjesniku, s.a.v.s., je, dok je išao za dženazom, dovedena životinja, pa je odbio da je uzjaše. Pošto je završeno (sa ukopom umrlog) ponovo mu je dovedena životinja i on je uzjahao. Upitan o tome, rekao je: 'Meleki su (za dženazom) išli pješke, pa kako da ja jašem a oni da idu pješke. Pošto su otišli, ja sam uzjahao."**

3179. ISPRIČAO NAM JE Ubejdullah b. Muaz, kog je obavijestio njegov otac, prenijevši od Šu'bea, on od Simaka, da je Džabir b. Abdullah kazao: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je klanjao dženazu Ibnud-Dahdahu, a i mi smo bili prisutni. Pošto je završio (sa ukopom), doveden mu je konj pripremljen za jahanje, te ga je uzjahao. Kaskao je na njemu, a mi smo (žurno) išli pored njega."**[13]

٤٨. بَاب الرُّكُوبِ فِي الْجَنَازَةِ

٣١٧٨. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى الْبَلْخِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ عَنْ ثَوْبَانَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُتِيَ بِدَابَّةٍ وَهُوَ مَعَ الْجَنَازَةِ فَأَبَى أَنْ يَرْكَبَهَا فَلَمَّا انْصَرَفَ أُتِيَ بِدَابَّةٍ فَرَكِبَ فَقِيلَ لَهُ فَقَالَ: إِنَّ الْمَلَائِكَةَ كَانَتْ تَمْشِي فَلَمْ أَكُنْ لِأَرْكَبَ وَهُمْ يَمْشُونَ فَلَمَّا ذَهَبُوا رَكِبْتُ.

٣١٧٩. حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُعَاذٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ سِمَاكٍ سَمِعَ جَابِرَ بْنَ سَمُرَةَ قَالَ: صَلَّى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى ابْنِ الدَّحْدَاحِ وَنَحْنُ شُهُودٌ ثُمَّ أُتِيَ بِفَرَسٍ فَعُقِلَ حَتَّى رَكِبَهُ فَجَعَلَ يَتَوَقَّصُ بِهِ وَنَحْنُ نَسْعَى حَوْلَهُ.

[13] I ovaj hadis pojašnjava smisao prvog hadisa. Iz njega saznajemo da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., pješke pratio dženazu, a da je jahao kada su se vraćali. Kao što smo ranije isticali, mekruh je jašući, bez opravdanog razloga, pratiti dženazu, dok nije mekruh vraćati se sa nje jašući.

49. O idenju ispred dženaze

٤٩. بَاب الْمَشْيِ أَمَامَ الْجَنَازَةِ

3180. ISPRIČAO NAM JE El-Ka'nebi, prenijevši od Sufjana b. Ujejnea, on od Zuhrija, on od Salima, da je njegov otac kazao: **"Vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., Ebu Bekra i Omera kako idu ispred dženaze."**[14]

٣١٨٠. حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ يَمْشُونَ أَمَامَ الْجَنَازَةِ.

3181. ISPRIČAO NAM JE Vehb b. Bekijje, prenijevši od Halida, on od Junusa, on od Zijada b. Džubejra, on od svoga oca, da je El-Mugire b. Šu'be kazao: "Mislim da me je obavijestila Zijadova porodica da ga je on vezao za Vjerovjesnika, s.a.v.s., koji je kazao: **'Konjanik će ići iza dženaze, dok će pješak ići i iza, i ispred nje, i s njene lijeve, i sa desne strane, i to tik uz nju. Pobačenom djetetu će se klanjati dženaza, a za njegove roditelje će se moliti oprost i milost.'"**[15]

٣١٨١. حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ بَقِيَّةَ عَنْ خَالِدٍ عَنْ يُونُسَ عَنْ زِيَادِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ وَأَحْسَبُ أَنَّ أَهْلَ زِيَادٍ أَخْبَرُونِي أَنَّهُ رَفَعَهُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الرَّاكِبُ يَسِيرُ خَلْفَ الْجَنَازَةِ وَالْمَاشِي يَمْشِي خَلْفَهَا وَأَمَامَهَا وَعَنْ يَمِينِهَا وَعَنْ يَسَارِهَا قَرِيبًا مِنْهَا وَالسِّقْطُ يُصَلَّى عَلَيْهِ وَيُدْعَى لِوَالِدَيْهِ بِالْمَغْفِرَةِ وَالرَّحْمَةِ.

---

[14] Na temelju ovoga i drugih hadisa, većina islamskih učenjaka, kako tvrdi Ibn Hadžer, smatra da je efdalnije ići ispred dženaze. Ovakav stav potvrđuje i predanje koje bilježi Abdurrezzak, u *Musannefu*, da je Omer b. el-Hattab na dženazi Zejnebe b. Džahš tjerao ljude da prođu ispred dženaze.

[15] Ovaj hadis je na prvi pogled u suprotnosti sa ranije spomenutim Sevbanovim hadisom. U pokušaju da pruži stručno tumačenje ovih dvaju hadisa, koji su na prvi pogled kontradiktorni, El-Mubarekfuri smatra da se hadis koji prenosi Mugire b. Šu'be, u kome stoji da će konjanici ići iza dženaze, odnosi na one koji zbog bolesti ili nekog

50. O žurenju prilikom (nošenja) dženaze

3182. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Zuhrija, on od Seida b. el-Musejjeba, a on od Ebu Hurejrea, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **“Požurite sa dženazom, ako je (umrla osoba bila) dobra, (što prije je) primaknite dobru. A ako je bila loša (požurite da to zlo što prije) spustite sa vaših ramena.”**[16]

3183. ISPRIČAO NAM JE Muslim b. Ibrahim, kog je obavijestio Šu’be, prenijevši od Ujejnea b. Abdurrahmana, da je njegov otac kazao: **“Bio sam na dženazi Osmana b. Ebul-Asa. Išli smo polako pješke. Sreo nas je Ebu Bekr koji podiže bič i reče: ‘Mi smo sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., išli žurno.’”**[17]

3184. ISPRIČAO NAM JE Humejd b. Mes’ade, kog je obavijestio Halid b. el-Haris. A obavijestio nas je i Ibrahim b. Musa, prenijevši od Isaa b. Junusa,

٥٠. بَاب الْإِسْرَاعِ بِالْجَنَازَةِ

٣١٨٢. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ يَبْلُغُ بِهِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَسْرِعُوا بِالْجَنَازَةِ فَإِنْ تَكُ صَالِحَةً فَخَيْرٌ تُقَدِّمُونَهَا إِلَيْهِ وَإِنْ تَكُ سِوَى ذَلِكَ فَشَرٌّ تَضَعُونَهُ عَنْ رِقَابِكُمْ.

٣١٨٣. حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عُيَيْنَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ كَانَ فِي جَنَازَةِ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي الْعَاصِ وَكُنَّا نَمْشِي مَشْيًا خَفِيفًا فَلَحِقَنَا أَبُو بَكْرَةَ فَرَفَعَ سَوْطَهُ فَقَالَ: لَقَدْ رَأَيْتُنَا وَنَحْنُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَرْمُلُ رَمَلًا.

٣١٨٤. حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ مَسْعَدَةَ حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ ح. وحَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا عِيسَى يَعْنِي ابْنَ يُونُسَ عَنْ عُيَيْنَةَ بِهَذَا

drugog razloga ne mogu ići pješke, dok se Sevbanov hadis odnosi na one koji su zdravi.

[16] Prema mišljenju većine učenjaka, mustehab je žuriti prilikom nošenja dženaze. Ibn Hazm smatra da je žurenje prilikom nošenja dženaze obavezno/važib.

[17] Bilježi ga En-Nesai u *Sunenu*.

prenijevši od Ujejnea, ovaj hadis u vezi dženaze Abdurrahmana b. Semurea, **da je (Ebu Bekr) na njih potjerao mazgu i zamahmuo bičem.**

3185. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Ebu Avane, prenijevši od Jahjaa b. el-Mudžebbira – on je Jahja b. Abdullah et-Tejmi – on od Ebu Madžidea, da je Ibn Mes'ud kazao: **"Pitali smo našeg Vjerovjesnika, s.a.v.s., u vezi idenja sa dženazom, pa je rekao: 'Idite žurno, bez kaskanja. Ako je osoba bila dobra – njoj se žuri, a ko je bila loša – daleko nek su stanovnici Džehennema. Dženaza se prati, a ne ide se ispred nje. Nema potpune nagrade onaj koji ide ispred nje."**[18]

Ebu Davud kaže: "On je slab, tj. Jahja b. Abdullah, odnosno Jahja b. el-Džabir. On je iz Kufe, dok je Ebu Madžide iz Basre. Ebu Madžide je nepoznat prenosilac."

الْحَدِيثِ قَالَا فِي جَنَازَةِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَمُرَةَ وَقَالَ فَحَمَلَ عَلَيْهِمْ بَغْلَتَهُ وَأَهْوَى بِالسَّوْطِ.

٣١٨٥. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ يَحْيَى الْمُجَبِّرِ، قَالَ أَبُو دَاوُد: وَهُوَ يَحْيَى بْنُ عَبْدِ اللَّهِ التَّيْمِيُّ عَنْ أَبِي مَاجِدَةَ عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: سَأَلْنَا نَبِيَّنَا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ الْمَشْيِ مَعَ الْجَنَازَةِ فَقَالَ: مَا دُونَ الْخَبَبِ إِنْ يَكُنْ خَيْرًا تَعَجَّلَ إِلَيْهِ وَإِنْ يَكُنْ غَيْرَ ذَلِكَ فَبُعْدًا لِأَهْلِ النَّارِ وَالْجَنَازَةُ مَتْبُوعَةٌ وَلَا تُتْبَعُ لَيْسَ مَعَهَا مَنْ تَقَدَّمَهَا.

قَالَ أَبُو دَاوُد: وَهُوَ ضَعِيفٌ هُوَ يَحْيَى بْنُ عَبْدِ اللَّهِ وَهُوَ يَحْيَى الْجَابِرُ. قَالَ أَبُو دَاوُد: وَهَذَا كُوفِيٌّ وَأَبُو مَاجِدَةَ بَصْرِيٌّ. قَالَ أَبُو دَاوُد: أَبُو مَاجِدَةَ هَذَا لَا يُعْرَفُ.

51. Imam neće klanjati dženazu samoubici

٥١. بَاب الْإِمَامِ لَا يُصَلِّي عَلَى مَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ

3186. ISPRIČAO NAM JE Ibn Nufejl, kog je obavijestio Zuhejr, prenijevši od Simaka, da je Džabir b. Semure kazao:

٣١٨٦. حَدَّثَنَا ابْنُ نُفَيْلٍ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ حَدَّثَنَا سِمَاكٌ حَدَّثَنِي جَابِرُ بْنُ سَمُرَةَ قَالَ: مَرِضَ رَجُلٌ فَصِيحَ

[18] Prema El-Bejhekijevom mišljenju, ovaj hadis je slab, jer su Jahja b. Abdullah el-Mudžebbir i Ebu Madžide slabi prenosioci.

عَلَيْهِ فَجَاءَ جَارُهُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَهُ
إِنَّهُ قَدْ مَاتَ قَالَ وَمَا يُدْرِيكَ قَالَ
أَنَا رَأَيْتُهُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّهُ لَمْ يَمُتْ قَالَ
فَرَجَعَ فَصِيحَ عَلَيْهِ فَجَاءَ إِلَى
رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
فَقَالَ: إِنَّهُ قَدْ مَاتَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّهُ لَمْ يَمُتْ
فَرَجَعَ فَصِيحَ عَلَيْهِ فَقَالَتْ امْرَأَتُهُ
انْطَلِقْ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخْبِرْهُ فَقَالَ: الرَّجُلُ
اللَّهُمَّ الْعَنْهُ قَالَ ثُمَّ انْطَلَقَ الرَّجُلُ
فَرَآهُ قَدْ نَحَرَ نَفْسَهُ بِمِشْقَصٍ مَعَهُ
فَانْطَلَقَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ فَأَخْبَرَهُ أَنَّهُ قَدْ مَاتَ فَقَالَ:
وَمَا يُدْرِيكَ قَالَ رَأَيْتُهُ يَنْحَرُ نَفْسَهُ
بِمَشَاقِصَ مَعَهُ قَالَ أَنْتَ رَأَيْتَهُ قَالَ
نَعَمْ قَالَ إِذًا لَا أُصَلِّيَ عَلَيْهِ.

"Neki čovjek se razbolio, pa su ga dozivali. Njegov susjed ode Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i reče mu da je umro. Poslanik ga upita: 'A otkud ti znaš da je umro?' 'Vidio sam ga.' – odgovorio je on, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Ne, nije umro.' Čovjek se vratio (i ponovo ga dozivao, i pošto se nije odazvao) on je otišao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekao: 'Umro je.' Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: 'Ne, nije umro.' Ovaj se ponovo vratio i dozivao ga, a njegova žena reče: 'Otiđi Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i obavijesti ga.' Čovjek reče: 'Allah ga prokleo.' – potom otiđe i vidje da se zaklao šiljkom strijele. Ode Vjerovjesniku, s.a.v.s., i obavijesti ga da je umro. 'A otkud znaš?' – upita ga Vjerovjesnik, s.a.v.s. 'Vidio sam ga da se zaklao vrhom strijele, imao ju je pri sebi.' 'Vidio si ga?' – upita Vjerovjesnik, s.a.v.s. 'Da, vidio sam ga.' – odgovori čovjek, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: 'Onda mu ja neću klanjati dženazu.'"[19]

[19] U Muslimovom predanju stoji: "Vjerovjesniku, s.a.v.s., je donesena osoba koja se ubila šiljkom strijele, pa joj nije klanjao dženazu." U En-Nesaijevom predanju stoji da je kazao: "Što se mene tiče, ja mu neću klanjati dženazu."

52. O klanjanju dženaze onome ko bude pogubljen šerijatskom kaznom

٥٢. بَاب الصَّلَاةِ عَلَى مَنْ قَتَلَتْهُ الْحُدُودُ

3187. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kamil, kog je obavijestio Ebu Avane, prenijevši od Ebu Bišra, njemu je ispričala skupina iz Basre, prenijevši od Ebu Berzea el-Eslemija: **“Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije klanjao dženazu Maizu b. Maliku,**[20] **a nije zabranio da mu se ona klanja.”**[21]

٣١٨٧. حَدَّثَنَا أَبُو كَامِلٍ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ أَبِي بِشْرٍ حَدَّثَنِي نَفَرٌ مِنْ أَهْلِ الْبَصْرَةِ عَنْ أَبِي بَرْزَةَ الْأَسْلَمِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يُصَلِّ عَلَى مَاعِزِ بْنِ مَالِكٍ وَلَمْ يَنْهَ عَنْ الصَّلَاةِ عَلَيْهِ.

53. O klanjanju dženaze djetetu

٥٣. بَاب فِي الصَّلَاةِ عَلَى الطِّفْلِ

3188. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja b. Faris, kog je obavijestio Jakub b. Ibrahim b. Sa’d, prenijevši od svog oca, on od Ibn Ishaka, ovaj od Abdullaha b. Ebu Bekra, on od Amre bint Abdurrahman, a ona od Aiše: **“Ibrahim, Vjerovjesnikov, a.s., sin, je umro kada je imao osamnaest mjeseci i Alla-**

٣١٨٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ فَارِسٍ حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ بْنِ سَعْدٍ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ ابْنِ إِسْحَقَ حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي بَكْرٍ عَنْ عَمْرَةَ بِنْتِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ مَاتَ إِبْرَاهِيمُ بْنُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ ابْنُ ثَمَانِيَةَ

---

[20] Maiz b. Malik je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., priznao da je počinio blud, a bio je oženjen. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je presudio da se pogubi kamenovanjem, što je i učinjeno.

[21] El-Munziri kaže da u senedu ovoga hadisa ima nepoznatih prenosilaca. Ovaj hadis je zabilježio i El-Buhari u *Sahihu*, sa senedom od Džabira. U njemu stoji da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., o Maizu b. Maliku govorio dobro i da mu je klanjao dženazu.

hov Poslanik, s.a.v.s., mu nije klanjao dženazu."[22]

3189. ISPRIČAO NAM JE Hennad b. es-Serij, kog je obavijestio Muhammed b. Ubejd, prenijevši od Vaila b. Davuda, da je El-Behijj rekao: **"Pošto je umro Ibrahim, Vjerovjesnikov, s.a.v.s., sin, Allahov Poslanik, s.a.v.s., mu je klanjao dženazu na sofi."**[23]

Ebu Davud kaže: "Čitao sam Seidu b. Jakubu et-Talekaniju, pa mu je rečeno: 'Ispričao vam je Ibnul-Mubarek, prenijevši od Jakuba b. el-Ka'kaa, a on od Ataa: **'Vjerovjesnik, s.a.v.s., je klanjao dženazu svome sinu Ibrahimu, koji je imao sedamdeset dana.'"**[24]

عَشَرَ شَهْرًا فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

٣١٨٩. حَدَّثَنَا هَنَّادُ بْنُ السَّرِيِّ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدٍ عَنْ وَائِلِ بْنِ دَاوُدَ قَالَ سَمِعْتُ الْبَهِيَّ قَالَ: لَمَّا مَاتَ إِبْرَاهِيمُ بْنُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْمَقَاعِدِ.

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: قَرَأْتُ عَلَى سَعِيدِ بْنِ يَعْقُوبَ الطَّالْقَانِيِّ قِيلَ لَهُ حَدَّثَكُمُ ابْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ الْقَعْقَاعِ عَنْ عَطَاءٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى عَلَى ابْنِهِ إِبْرَاهِيمَ وَهُوَ ابْنُ سَبْعِينَ لَيْلَةً.

---

[22] Da li je, uistinu, Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao dženazu svome sinu Ibrahimu ili nije, i ako nije – zbog čega nije, sporno je među islamskim učenjacima. Neki vele da su mu drugi klanjali dženazu, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije jer je bio zauzet namazom povodom pomračenja sunca. U hadisu koji je prenio Ibn Madže u *Sunenu*, od Ibn Abbasa stoji da mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., klanjao dženazu. Neki vele da mu Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije klanjao dženazu sa džematom, već sam.

[23] El-Munziri za ovaj hadis kaže da je mursel.

[24] El-Munziri i za ovaj hadis kaže da je mursel.

54. O klanjanju dženaze-namaza u džamiji

٥٤. بَابُ الصَّلَاةِ عَلَى الْجَنَازَةِ فِي الْمَسْجِدِ

3190. ISPRIČAO NAM JE Seid b. Mensur, kog je obavijestio Fulejh b. Sulejman, prenijevši od Saliha b. Adžlana i Muhammeda b. Abdullaha b. Abbada, njih dvojica od Abbada b. Abdullaha b. Zubejra da je Aiša rekla: **"Tako mi Allaha, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je u džamiji klanjao dženazu Suhejlu b. Bejdau."**[25]

٣١٩٠. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ مَنْصُورٍ حَدَّثَنَا فُلَيْحُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ صَالِحِ بْنِ عَجْلَانَ وَمُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّادٍ عَنْ عَبَّادِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ وَاللَّهِ مَا صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى سُهَيْلِ ابْنِ الْبَيْضَاءِ إِلَّا فِي الْمَسْجِدِ.

3191. ISPRIČAO NAM JE Harun b. Abdullah, kog je obavijestio Ibn Ebu Fudejk, prenijevši od Ed-Dahhaka b. Osmana, on od Ebun-Nadra, on od Ebu Selemea, da je Aiša kazala: **"Tako mi Allaha, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je klanjao dženaze-namaz dvojici Bejdainih sinova, Suhejlu i njegovom bratu, u džamiji."**

٣١٩١. حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي فُدَيْكٍ عَنِ الضَّحَّاكِ يَعْنِي ابْنَ عُثْمَانَ عَنْ أَبِي النَّضْرِ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ وَاللَّهِ لَقَدْ صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى ابْنَيْ بَيْضَاءَ فِي الْمَسْجِدِ سُهَيْلٍ وَأَخِيهِ.

---

[25] U Muslimovom predanju ovog hadisa stoji: **"Tako mi Allaha, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je klanjao dženaze-namaz dvojici Bejdainih sinova, Suhejlu i njegovom bratu, u džamiji."**

Da'd, kojoj je nadimak Bejdaa, je imala trojicu sinova: Sehla, Suhejla i Safvana. Suhejl je veoma rano primio islam. Činio je hidžru u Abesiniju, potom se vratio u Mekku, a onda je sa ostalim muslimanima učinio hidžru u Medinu. Učestvovao je na Bedru i u drugim bitkama. Umro je 9. godine po Hidžri. Otac im se zvao Vehb b. Rebia el-Kureši el-Fihri.

3192. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od Ibn Ebu Zi'ba, on od Saliha, Et-Teve-meovog štićenika, on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Nema grijeha onaj koji dženazu klanja u džamiji."**[26]

٣١٩٢. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ ابْنِ أَبِي ذِئْبٍ حَدَّثَنِي صَالِحٌ مَوْلَى التَّوْأَمَةِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قال: **قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ صَلَّى عَلَى جَنَازَةٍ فِي الْمَسْجِدِ فَلَا شَيْءَ عَلَيْهِ.**

55. O pokopavanju umrlih u vrijeme izlaska ili zalaska sunca

٥٥. بَاب الدَّفْنِ عِنْدَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَعِنْدَ غُرُوبِهَا

3193. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Veki, a njega Musa b. Alijj b. Rebah, prenijevši od svog oca, da je Ukbe b. Amir kazao: **"Tri su vremenska perioda u kojima nam je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio da klanjamo i pokopavamo naše umrle: u vrijeme kada se sunce rađa, pa dok se ne podigne, u vrijeme kada je sunce u zenitu, pa dok se ne pomakne, i u vrijeme kada sunce počne zalaziti, pa sve dok potpuno ne zađe (ili je rekao slično tome)."**[27]

٣١٩٣. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا وَكِيعٌ حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ عَلِيِّ بْنِ رَبَاحٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبِي يُحَدِّثُ أَنَّهُ سَمِعَ عُقْبَةَ بْنَ عَامِرٍ قال: **ثَلَاثُ سَاعَاتٍ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْهَانَا أَنْ نُصَلِّيَ فِيهِنَّ أَوْ نَقْبُرَ فِيهِنَّ مَوْتَانَا حِينَ تَطْلُعُ الشَّمْسُ بَازِغَةً حَتَّى تَرْتَفِعَ وَحِينَ يَقُومُ قَائِمُ الظَّهِيرَةِ حَتَّى تَمِيلَ وَحِينَ تَضَيَّفُ الشَّمْسُ لِلْغُرُوبِ حَتَّى تَغْرُبَ أَوْ كَمَا قَالَ.**

---

[26] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

[27] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori, osim El-Buharija.

56. Ako ima i muških i ženskih dženaza, koja će se staviti do ljudi

3194. ISPRIČAO NAM JE Jezid b. Halid b. Mevhib er-Remli, kog je obavijestio Ibn Vehb, prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Jahjaa b. Subejha, on od Ammara, štićenika El-Harisa b. Nevfela, **koji je prisustvovao dženazi Umme Kulsum i njenog sina, pa je vidio da je dječak stavljen do imama te se usprotivio tome. Među ljudima su bili Ibn Abbas, Ebu Seid el-Hudri, Ebu Katade i Ebu Hurejre, koji su rekli: "Ovo je sunnet."**[28]

٥٦. بَاب إِذَا حَضَرَ جَنَائِزُ رِجَالٍ وَنِسَاءٍ مَنْ يُقَدَّمُ

٣١٩٤. حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ خَالِدِ بْنِ مَوْهَبٍ الرَّمْلِيُّ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ صَبِيحٍ قَالَ حَدَّثَنِي عَمَّارٌ مَوْلَى الْحَارِثِ بْنِ نَوْفَلٍ أَنَّهُ شَهِدَ جَنَازَةَ أُمِّ كُلْثُومٍ وَابْنِهَا فَجُعِلَ الْغُلَامُ مِمَّا يَلِي الْإِمَامَ فَأَنْكَرْتُ ذَلِكَ وَفِي الْقَوْمِ ابْنُ عَبَّاسٍ وَأَبُو سَعِيدٍ الْخُدْرِيُّ وَأَبُو قَتَادَةَ وَأَبُو هُرَيْرَةَ فَقَالُوا هَذِهِ السُّنَّةُ.

57. Gdje stoji imam prilikom klanjanja dženaze

3195. ISPRIČAO NAM JE Davud b. Muaz, kog je obavijestio Abdulvaris, da je Nafia Ebu Galib kazao: **"Bijah u jednom sokaku El-Mirbeda[29] kada je prošla dženaza i sa njom mnoštvo svijeta. Govorili su da je to bila dženaza Abdullaha b. Umejra. Pošao sam za njom i ugledah na konju čovjeka. Na njemu bijaše nježan ogrtač, a na glavi**

٥٧. بَاب أَيْنَ يَقُومُ الْإِمَامُ مِنْ الْمَيِّتِ إِذَا صَلَّى عَلَيْهِ

٣١٩٥. حَدَّثَنَا دَاوُدُ بْنُ مُعَاذٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ عَنْ نَافِعٍ أَبِي غَالِبٍ قَالَ: كُنْتُ فِي سِكَّةِ الْمِرْبَدِ فَمَرَّتْ جَنَازَةٌ مَعَهَا نَاسٌ كَثِيرٌ قَالُوا جَنَازَةُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَيْرٍ فَتَبِعْتُهَا فَإِذَا أَنَا بِرَجُلٍ عَلَيْهِ كِسَاءٌ رَقِيقٌ عَلَى بُرَيْذِينَتِهِ وَعَلَى رَأْسِهِ خِرْقَةٌ تَقِيهِ

---

[28] Bilježi ga En-Nesai u *Sunenu*.

[29] El-Mirbed je jedno mjesto pored Basre.

krpa koja ga je štitila od sunca. 'Ko je ovaj ugle™dnik?' – upitah. Rekoše: 'Ovo je Enes b. Malik.' Pošto umrli bi postavljen, Enes priđe i klanja mu dženazu. Ja sam stao iza njega, tako da između nas dvojice nije bilo nikoga. Enes je stao naspram njegove glave i izgovorio četiri tekbira, ne dulješi a i ne žureći. Potom je otišao i sjeo. Tada povikaše: 'Ebu Hamza, evo neke ensarijke.' Primakli su je. Bijaše prekrivena zelenim prekrivačem. On stade naspram njenog pojasa i klanja joj dženazu kao što je klanjao i čovjeku, a potom sjede. El-Ula b. Zijad reče: 'Ebu Hamza, je li Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao dženaze onako kako si ih ti klanjao: izgovarao četiri tekbira, muškarcu stajao naspram glave, a ženi naspram pojasa?' 'Da.' – odgovorio je on. 'Ebu Hamza,' – ponovo će on – 'jesi li ti učestvovao u vojnim pohodima sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s?' 'Jesam.' – odgovorio je. 'Učestvovao sam sa njim na Hunejnu. Mušrici su žestoko udarili na nas, tako da smo pobjegli, a naši konji su išli iza nas. Bijaše među njima jedan čovjek koji nas je najviše lomio. Potom ih je Allah porazio i dao da dođu (Vjerovjesniku, s.a.v.s.) i daju mu prisegu na islam. Tom prilikom jedan ashab reče: 'Zavjetujem

مِنَ الشَّمْسِ فَقُلْتُ مَنْ هَذَا الدِّهْقَانُ قَالُوا هَذَا أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ فَلَمَّا وُضِعَتْ الْجَنَازَةُ قَامَ أَنَسٌ فَصَلَّى عَلَيْهَا وَأَنَا خَلْفَهُ لَا يَحُولُ بَيْنِي وَبَيْنَهُ شَيْءٌ فَقَامَ عِنْدَ رَأْسِهِ فَكَبَّرَ أَرْبَعَ تَكْبِيرَاتٍ لَمْ يُطِلْ وَلَمْ يُسْرِعْ ثُمَّ ذَهَبَ يَقْعُدُ فَقَالُوا يَا أَبَا حَمْزَةَ الْمَرْأَةُ الْأَنْصَارِيَّةُ فَقَرَّبُوهَا وَعَلَيْهَا نَعْشٌ أَخْضَرُ فَقَامَ عِنْدَ عَجِيزَتِهَا فَصَلَّى عَلَيْهَا نَحْوَ صَلَاتِهِ عَلَى الرَّجُلِ ثُمَّ جَلَسَ فَقَالَ: الْعَلَاءُ بْنُ زِيَادٍ يَا أَبَا حَمْزَةَ هَكَذَا كَانَ يَفْعَلُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي عَلَى الْجَنَازَةِ كَصَلَاتِكَ يُكَبِّرُ عَلَيْهَا أَرْبَعًا وَيَقُومُ عِنْدَ رَأْسِ الرَّجُلِ وَعَجِيزَةِ الْمَرْأَةِ قَالَ نَعَمْ قَالَ يَا أَبَا حَمْزَةَ غَزَوْتَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ نَعَمْ غَزَوْتُ مَعَهُ حُنَيْنًا فَخَرَجَ الْمُشْرِكُونَ فَحَمَلُوا عَلَيْنَا حَتَّى رَأَيْنَا خَيْلَنَا وَرَاءَ ظُهُورِنَا وَفِي الْقَوْمِ رَجُلٌ يَحْمِلُ عَلَيْنَا فَيَدُقُّنَا وَيَحْطِمُنَا فَهَزَمَهُمْ اللَّهُ وَجَعَلَ يُجَاءُ بِهِمْ فَيُبَايِعُونَهُ عَلَى الْإِسْلَامِ فَقَالَ: رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ عَلَيَّ نَذْرًا إِنْ جَاءَ

se da ću, ako Allah da, onom čovjeku što nas je lomio odrubiti glavu.' Allahov Poslanik, s.a.v.s., je šutio. Ubrzo je taj čovjek doveden. Pošto ugleda Allahovog Poslanika, s.a.v.s., reče: 'Allahov Poslaniče, ja sam se pokajao Allahu.' Potom pruži (ruku) da Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., da prisegu. Međutim, on ne prihvati ruku kako bi onaj što se zavjetovao mogao ispuniti svoj zavjet. Čekao je da mu Allahov Poslanik, s.a.v.s., naredi da mu odrubi glavu. Čovjek se ustručavao od Poslanika da ga ubije. Pošto vidje da mu ashab ništa ne uradi, prihvati od njega prisegu. Kada to vidje, ashab povika: 'Allahov Poslaniče, a moj zavjet?' On reče: 'Odbio sam odmah prhvatiti njegovu prisegu da bi ti izvršio svoj zavjet.' 'Allahov Poslaniče' – reče on – 'ja sam očekivao da mi ti daš znak.', a Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: 'Vjerovjesniku nije dopušteno da u sebi jedno krije, a da drugo ispoljava.'"

اللَّهُ بِالرَّجُلِ الَّذِي كَانَ مُنْذُ الْيَوْمَ يَحْطِمُنَا لَأَضْرِبَنَّ عُنُقَهُ فَسَكَتَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَجِيءَ بِالرَّجُلِ فَلَمَّا رَأَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ تُبْتُ إِلَى اللَّهِ فَأَمْسَكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يُبَايِعُهُ لِيَفِيَ الْآخَرُ بِنَذْرِهِ قَالَ فَجَعَلَ الرَّجُلُ يَتَصَدَّى لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيَأْمُرَهُ بِقَتْلِهِ وَجَعَلَ يَهَابُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَقْتُلَهُ فَلَمَّا رَأَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ لَا يَصْنَعُ شَيْئًا بَايَعَهُ فَقَالَ الرَّجُلُ يَا رَسُولَ اللَّهِ نَذْرِي فَقَالَ: إِنِّي لَمْ أُمْسِكْ عَنْهُ مُنْذُ الْيَوْمَ إِلَّا لِتُوفِيَ بِنَذْرِكَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَا أَوْمَضْتَ إِلَيَّ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّهُ لَيْسَ لِنَبِيٍّ أَنْ يُومِضَ.

Ebu Galib kaže: "Raspitivao sam se o Enesovom stajanju naspram pojasa žene na dženazi, pa su mi ispričali da je on na dženazi tako stajao naspram žene, jer u njihovo vrijeme umrla osoba nije prekrivana, pa je imam stajao naspram njenog pojasa da bi je zaklonio od ljudi. Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: 'Naređeno mi je da se borim protiv ljudi dok ne

قَالَ أَبُو غَالِبٍ فَسَأَلْتُ عَنْ صَنِيعِ أَنَسٍ فِي قِيَامِهِ عَلَى الْمَرْأَةِ عِنْدَ عَجِيزَتِهَا فَحَدَّثُونِي أَنَّهُ إِنَّمَا كَانَ لِأَنَّهُ لَمْ تَكُنْ النُّعُوشُ فَكَانَ الْإِمَامُ يَقُومُ حِيَالَ عَجِيزَتِهَا يَسْتُرُهَا مِنَ الْقَوْمِ.

izgovore: 'Samo je Allah Bog.', su derogirane ovim hadisom o izvršenju zavjeta u pogledu njegovog pogubljenja. On je rekao: 'Ja sam se pokajao Allahu.'"

3196. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Jezid b. Zurej, prenijevši od Husejna el-Muallima, on od Abdullaha b. Burejdea, da je Semure b. Džundub kazao: **"Klanjao sam sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., dženazu ženi koja je umrla na porođaju. Stao joj je naspram pojasa."**[30]

58. O tekbirima tokom dženaze-namaza

3197. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. el-Ala, kog je obavijestio Ibn Idris, prenijevši od Ebu Ishaka, a on od Eš-Ša'bija: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je naišao pored svježeg mezara, pa su se naspram njega poredali u safove, te mu je (klanjao dženazu) izgovorivši četiri tekbira."**

Upitao sam Eš-Šabija: "Ko ti je to ispričao?" On reče: "Ispričao mi je pouzdanik, koji je tome prisustvovao – Abdullah b. Abbas."

3198. ISPRIČAO NAM JE Ebul-Velid et-Tajalisi, kog je obavijestio Šu'be. A

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: قَوْلُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُمِرْتُ أَنْ أُقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَقُولُوا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ نُسِخَ مِنْ هَذَا الْحَدِيثِ الْوَفَاءُ بِالنَّذْرِ فِي قَتْلِهِ بِقَوْلِهِ إِنِّي قَدْ تُبْتُ.

٣١٩٦. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ حَدَّثَنَا حُسَيْنٌ الْمُعَلِّمُ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بُرَيْدَةَ عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدُبٍ قَالَ: صَلَّيْتُ وَرَاءَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى امْرَأَةٍ مَاتَتْ فِي نِفَاسِهَا فَقَامَ عَلَيْهَا لِلصَّلَاةِ وَسَطَهَا.

٥٨. بَاب التَّكْبِيرِ عَلَى الْجَنَازَةِ

٣١٩٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ قَالَ أَخْبَرَنَا ابْنُ إِدْرِيسَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا إِسْحَقَ عَنْ الشَّعْبِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ بِقَبْرٍ رَطْبٍ فَصَفُّوا عَلَيْهِ وَكَبَّرَ عَلَيْهِ أَرْبَعًا.

فَقُلْتُ لِلشَّعْبِيِّ مَنْ حَدَّثَكَ قَالَ الثِّقَةُ مَنْ شَهِدَهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبَّاسٍ.

٣١٩٨. حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ الطَّيَالِسِيُّ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ ح. وحَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ

[30] Zabilježili su ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori.

obavijestio nas je i Muhammed b. el-Musenna, prenijevši od Muhammeda b. Džafera, on od Šu'bea, on od Amra b. Murrea, da je Ibn Ebu Lejla kazao: **"Zejd b. Erkam bi na dženazama izgovarao četiri tekbira. Na jednoj je izgovorio pet, pa smo ga pitali o tome, a on reče: 'Toliko ih je (ponekad) izgovarao Allahov Poslanik, s.a.v.s.'"**[31]

Ebu Davud kaže: "Ja sam bolje upamtio hadis Ibnul-Musenna."

الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ عَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى قَالَ: كَانَ زَيْدٌ يَعْنِي ابْنَ أَرْقَمَ يُكَبِّرُ عَلَى جَنَائِزِنَا أَرْبَعًا وَإِنَّهُ كَبَّرَ عَلَى جَنَازَةٍ خَمْسًا فَسَأَلْتُهُ فَقَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكَبِّرُهَا

قَالَ أَبُو دَاوُد: وَأَنَا لِحَدِيثِ ابْنِ الْمُثَنَّى أَتْقَنُ.

59. Šta se uči na dženaze-namazu

٥٩. بَاب مَا يَقْرَأُ عَلَى الْجَنَازَةِ

3199. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Kesir, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Sa'da b. Ibrahima, a on od Talhe b. Abdullaha b. Avfa: **"Klanjao sam sa Ibn Abbasom dženaze-namaz. U njoj je učio Fatihu i rekao: 'To je sunnet.'"**[32]

٣١٩٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ طَلْحَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَوْفٍ قَالَ: صَلَّيْتُ مَعَ ابْنِ عَبَّاسٍ عَلَى جَنَازَةٍ فَقَرَأَ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ فَقَالَ: إِنَّهَا مِنَ السُّنَّةِ.

---

[31] El-Bejheki bilježi od Ebu Vaila da je kazao: **"U Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., vrijeme ljudi su u dženazi izgovarali po sedam, šest, pet i četiri tekbira, pa ih je Omer ujedinio na četiri tekbira."**

Hazimi, u knjizi *Nasih i Mensuh*, iznosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., prilikom klanjanja dženaze šehidima Bedra i Hašimovićima izgovorio sedam tekbira. Međutim, u posljednje vrijeme je sve dženaze klanjao sa po četiri tekbira. Tako je postupao sve do smrti.

[32] El-Hakim bilježi od Ibn Adžlana da je čuo Seida b. Seida kada kaže: **"Ibn Abbas je imamio dženazu, pa je Fatihu učio tako glasno da smo ga čuli, a potom je kazao: 'Proučio sam je glasno kako biste znali da je njeno učenje sunnet.'"** Prema ovome su postupali neki

60. O dovi za umrlog

٦٠. بَاب الدُّعَاءِ لِلْمَيِّتِ

3200. ISPRIČAO NAM JE Abdulaziz b. Jahja el-Harrani, kog je obavijestio Muhammed b. Seleme, prenijevši od Muhammeda b. Ishaka, on od Muhammeda b. Ibrahima, on od Ebu Selemea b. Abdurrahmana, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **“Kada umrlom klanjate dženazu, iskreno se molite za njega.”**[33]

٣٢٠٠. حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ يَحْيَى الْحَرَّانِيُّ حَدَّثَنِي مُحَمَّدٌ يَعْنِي ابْنَ سَلَمَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِذَا صَلَّيْتُمْ عَلَى الْمَيِّتِ فَأَخْلِصُوا لَهُ الدُّعَاءَ.

3201. ISPRIČAO NAM JE Ebu Ma’mer Abdullah b. Amr, kog je obavijestio Abdulvaris, prenijevši od Ebul-Džulasa Ukbea b. Sejjara ili Sinana, on od Alija b. Šimaha, koji je prisustvovao kad je Mervan upitao Ebu Hurejrea: **“Kako si čuo da Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanja dženazu?” “Osim onoga što si već rekao?” – upita Ebu Hurejre. “Da.” – odgovori Mervan.** Spomenuo je razgovor koji je tekao između njih dvojice prije nego je postavio pitanje. **Ebu Hurejre reče: “(Učio je):** ***Allahumme***

٣٢٠١. حَدَّثَنَا أَبُو مَعْمَرٍ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ حَدَّثَنَا أَبُو الْجُلَاسِ عُقْبَةُ بْنُ سَيَّارٍ حَدَّثَنِي عَلِيُّ بْنُ شَمَّاخٍ قَالَ: شَهِدْتُ مَرْوَانَ سَأَلَ أَبَا هُرَيْرَةَ كَيْفَ سَمِعْتَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي عَلَى الْجَنَازَةِ قَالَ أَمَعَ الَّذِي قُلْتَ قَالَ نَعَمْ قَالَ كَلَامٌ كَانَ بَيْنَهُمَا قَبْلَ ذَلِكَ قَالَ

---

učenjaci iz generacije ashaba i ostalih. Oni su odabrali stav da se nakon prvog tekbira treba učiti Fatiha. Ovo je mišljenje i Eš-Šafija, Ahmeda b. Hanbela i Ishaka. Neki učenjaci vele da se Fatiha ne uči u dženaze-namazu, nego se samo uči Subhaneke, Salavati i dova za umrlog. Ovo je mišljenje Ebu Hanife, Es-Sevrija i drugih učenjaka iz Kufe.

[33] Bilježi ga Ibn Madže u *Sunenu*.

ente rabbuha ve ente halekteha ve ente hedejteha lil-islam ve ente kabadte ruhaha ve ente ea'lemu bisirriha va alanijetiha, dži'na šufe'ae fag-fir lehu/ Allahu, Ti si Gospodar ove osobe, Ti si je stvorio, Ti si je uputio u islam, Ti si joj uzeo dušu i Ti najbolje poznaješ ono što je tajila i što je javno ispoljavala. Mi smo došli da se zauzimamo za nju, pa joj oprosti."[34]

أَبُو هُرَيْرَةَ اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبُّهَا وَأَنْتَ خَلَقْتَهَا وَأَنْتَ هَدَيْتَهَا لِلْإِسْلَامِ وَأَنْتَ قَبَضْتَ رُوحَهَا وَأَنْتَ أَعْلَمُ بِسِرِّهَا وَعَلَانِيَتِهَا جِئْنَاكَ شُفَعَاءَ فَاغْفِرْ لَهُ

Ebu Davud kaže: "Šube je pogriješio u imenu Alija b. Šimaha. Za njega su rekli da se zvao Osman b. Šimas. Čuo sam Ahmeda b. Ibrahima el-Mevsilija kada priča Ahmedu b. Hanbelu: 'Nikada nisam sjeo u društvu Hammada b. Zejda, a da nije zabranjivao Abdulvarisu i Džaferu b. Sulejmanu da sjede u kružoku (da se od njih prenose hadisi).'"

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: أَخْطَأَ شُعْبَةُ فِي اسْمِ عَلِيِّ بْنِ شَمَّاخٍ.

قَالَ فِيهِ عُثْمَانُ بْنُ شَمَّاسٍ وَسَمِعْتُ أَحْمَدَ بْنَ إِبْرَاهِيمَ الْمُوصِلِيَّ يُحَدِّثُ أَحْمَدَ بْنَ حَنْبَلٍ قَالَ مَا أَعْلَمُ أَنِّي جَلَسْتُ مِنْ حَمَّادِ بْنِ زَيْدٍ مَجْلِسًا إِلَّا نَهَى فِيهِ عَنْ عَبْدِ الْوَارِثِ وَجَعْفَرِ بْنِ سُلَيْمَانَ.

3202. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Mervan er-Rekkij, kog je obavijestio Šuajb b. Ishak, prenijevši od El-Evzaija, on od Jahjaa b. Ebu Kesira, on od Ebu Selemea, da je Ebu Hurejre kazao: **"Kada bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao dženazu, učio bi:** ***Allahumegfir lihajjina ve mejjitina, ve sagirina, ve kebirina, ve zekerina ve unsana, ve šahidina ve gaibina. Allahumme men ahjejtehu minna fe ahjihi alel iman,***

٣٢٠٢. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ مَرْوَانَ الرَّقِّيُّ حَدَّثَنَا شُعَيْبٌ يَعْنِي ابْنَ إِسْحَقَ عَنْ الْأَوْزَاعِيِّ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى جَنَازَةٍ فَقَالَ: اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا وَذَكَرِنَا وَأُنْثَانَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنَّا

---

[34] Bilježi ga Ibn Madže u *Sunenu*.

ve men teveveffejtehu minna fetevef-fehu alel islam, Allahumme la tahrimna edžrehu ve la tudillena ba'dehu/Allahu, oprosti našim živima i našim umrlima, našim mladim i našim starijim, našim muškarcima i našim ženama, našim prisutnima i našim odsutnima. Allahu, koga od nas ostaviš u životu, poživi ga u imanu, a koga od nas usmrtiš, usmrti ga u islamu. Allahu, ne uskrati nam nagradu za njegovu smrt i ne dopusti da nakon njega zalutamo."[35]

فَأَحْيِهِ عَلَى الْإِيمَانِ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَى الْإِسْلَامِ اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَلَا تُضِلَّنَا بَعْدَهُ.

3203. ISPRIČAO NAM JE Abdurrahman b. Ibrahim ed-Dimeški, kog je obavijestio El-Velid. A obavijestio nas je i Ibrahim b. Musa er-Razi, prenijevši od El-Velida, a Abdurrahmanov hadis je potpuniji. Obavijestio nas je i Mervan b. Dženah, prenijevši od Junusa b. Mejserea b. Halbesa, da je Vasile b. el-Eska kazao: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je sa nama klanjao dženaze-namaz jednom muslimanu. Čuo sam ga kada je rekao: '*Allahumme inne fulan b. fulan fi zimmetike fekihi fitnetel-kabri/Allahu, taj, sin toga i toga, je u Tvome okrilju, pa ga sačuvaj kaburskog iskušenja.*"** Abdurrahman je kazao: "*On je u Tvom okrilju i Tvojoj blizini, pa ga sačuvaj kaburskog iskušenja i patnje u Vatri. Ti ispunjavaš*

٣٢٠٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدِّمَشْقِيُّ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ ح. وحَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُوسَى الرَّازِيُّ أَخْبَرَنَا الْوَلِيدُ وَحَدِيثُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَتَمُّ حَدَّثَنَا مَرْوَانُ بْنُ جَنَاحٍ عَنْ يُونُسَ بْنِ مَيْسَرَةَ بْنِ حَلْبَسٍ عَنْ وَاثِلَةَ بْنِ الْأَسْقَعِ قَالَ: صَلَّى بِنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى رَجُلٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ اللَّهُمَّ إِنَّ فُلَانَ بْنَ فُلَانٍ فِي ذِمَّتِكَ فَقِهِ فِتْنَةَ الْقَبْرِ قَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ مِنْ ذِمَّتِكَ وَحَبْلِ جِوَارِكَ فَقِهِ مِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ وَعَذَابِ النَّارِ وَأَنْتَ أَهْلُ الْوَفَاءِ وَالْحَمْدِ اللَّهُمَّ

---

[35] Bilježe ga Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu*.

svoja obećanja i Ti si Istina. Allahu, oprosti mu i smiluj mu se jer Ti si Onaj Koji prašta i Koji je milostiv.'"

فَاغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ.

Abdurrahman je prenio od Mervana b. Dženaha.

قَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ عَنْ مَرْوَانَ بْنِ جَنَاحٍ.

61. O klanjanju na mezaru

٦١. بَاب الصَّلَاةِ عَلَى الْقَبْرِ

3204. ISPRIČALI SU NAM Sulejman b. Harb i Musedded, koje je obavijestio Hammad, prenijevši od Sabita, on od Ebu Rafia, a on od Ebu Hurejrea: **"Neki crnac (ili: crnkinja) je čistio džamiju. Jednog dana Vjerovjesnik, s.a.v.s., primijeti da nema čovjeka. Upita za njega, a oni mu rekoše da je umro. On upita: 'Zašto me niste obavijestili o tome? Pokažite mi gdje mu je mezar.' Pošto mu pokazaše, on otiđe i klanja mu dženazu naspram mezara."**[36]

٣٢٠٤. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ وَمُسَدَّدٌ قَالَا حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ امْرَأَةً سَوْدَاءَ أَوْ رَجُلًا كَانَ يَقُمُّ الْمَسْجِدَ فَفَقَدَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَأَلَ عَنْهُ فَقِيلَ مَاتَ فَقَالَ: أَلَا آذَنْتُمُونِي بِهِ قَالَ دُلُّونِي عَلَى قَبْرِهِ فَدَلُّوهُ فَصَلَّى عَلَيْهِ.

---

[36] Ahmed b. Hanbel ističe da postoji devet hadisa u kojima se govori da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., klanjao dženazu sahranjenoj osobi. Naime, on je bio odsutan u trenutku kada su te osobe umrle, te im je naknadno želio klanjati dženazu. Učinio je to tako što je dženazu klanjao prema njihovom mezaru. U hadisima koje su prenijeli Sehl b. Hunejf, Ebu Hurejre, Amir b. Rebia, Ibn Abbas i Zejd b. Sabit ističe se da je na ovaj način dženazu klanjao nekoj sirotici. U hadisu koji je prenio Seid b. Ubade stoji da je klanjao dženazu Ummu Sa'd, i to mjesec dana nakon njenog ukopa. U hadisu koji je prenio Husa'jn b. Vehuh, ističe se da ju je klanjao Talhi b. Berrau. U hadisu koji je prenio Ebu Umame b. Sa'lebe stoji da je, dok je bio na Bedru, umrla Ebu Umameova majka. Pošto se vratio, klanjao joj je dženazu

62. O klanjanju dženaze muslimanu koji umre u idolopokloničkoj zemlji

٦٢. بَاب فِي الصَّلَاةِ عَلَى الْمُسْلِمِ يَمُوتُ فِي بِلَادِ الشِّرْكِ

3205. ISPRIČAO NAM JE El-Ka'nebi, koji je čitao kod Malika b. Enesa, prenijevši od Ibn Šihaba, on od Seida b. el-Musejjeba, a on od Ebu Hurejrea: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je obavijestio svijet o Negusovoj[37] smrti istog dana kada je umro, zatim je izišao na musallu, poredao ljude u safove (i klanjao mu dženazu), izgovorivši četiri tekbira."**[38]

٣٢٠٥. حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ قَالَ قَرَأْتُ عَلَى مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَعَى لِلنَّاسِ النَّجَاشِيَّ فِي الْيَوْمِ الَّذِي مَاتَ فِيهِ وَخَرَجَ بِهِمْ إِلَى الْمُصَلَّى فَصَفَّ بِهِمْ وَكَبَّرَ أَرْبَعَ تَكْبِيرَاتٍ.

3206. ISPRIČAO NAM JE Abbad b. Musa, kog je obavijestio Ismail b. Džafer, prenijevši od Israila, on od Ebu

٣٢٠٦. حَدَّثَنَا عَبَّادُ بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ يَعْنِي ابْنَ جَعْفَرٍ عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: أَمَرَنَا رَسُولُ

---

naspram mezara. U hadisu koji je prenio Enes stoji da je on na ovaj način klanjao dženazu nekoj sirotici po imenu Mahdžena.

[37] Negus je titula koju su imali abesinski vladari. Jedan od njih je Eshama. On je lijepo primio muhadžire iz Mekke. Allahov Poslanik, s.a.v.s., mu je po Amru b. Umejjeu poslao dvije poruke. U jednoj ga je pozvao u islam, a u drugoj je tražio da mu za ženu vjenča Ummu Habibu. Kaže se da kad je primio prvu poruku, stavio ju je iz poštovanja na čelo i primio islam. Nakon što je umro, Vjerovjesnik, s.a.v.s., mu je klanjao dženazu u odsustvu.

[38] Predanje koje je zabilježio Et-Tirmizi u *Džami'u* od Imrana b. Husajna glasi: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam je rekao: 'Umro je vaš brat Negus, pa ustanite i klanjajte mu dženazu.' Pa smo ustali i poredali se u safove, onako kako se redamo kad je umrli (prisutan), i klanjali mu dženazu onako kako je klanjamo i ostalim umrlim."**

Ishaka, on od Ebu Burdea, da je njegov otac kazao: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam je naredio da idemo u Negusovu zemlju."**, potom je spomenuo hadis o njemu. **Negus je rekao: "Svjedočim da je on (Muhammed) Allahov poslanik kog je nagovijestio Isa, sin Merjemin. Da nisam vladar,[39] otišao bih kod njega da mu nosim sandale."**

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ نَنْطَلِقَ إِلَى أَرْضِ النَّجَاشِيِّ فَذَكَرَ حَدِيثَهُ قَالَ النَّجَاشِيُّ أَشْهَدُ أَنَّهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَّهُ الَّذِي بَشَّرَ بِهِ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ وَلَوْلَا مَا أَنَا فِيهِ مِنَ الْمُلْكِ لَأَتَيْتُهُ حَتَّى أَحْمِلَ نَعْلَيْهِ.

63. O pokopavanju više umrlih u jedan mezar i o obilježavanju mezara

٦٣. بَاب فِي جَمْعِ الْمَوْتَى فِي قَبْرٍ وَالْقَبْرُ يُعَلَّمُ

3207. ISPRIČAO NAM JE Abdulvehhab b. Nedžde, kog je obavijestio Seid b. Salim. A obavijestio nas je i Jahja b. el-Fadl es-Sidžistani, prenijevši od Hatima b. Ismaila, isti smisao, on od Kesira b. Zejda el-Medenija, a on od El-Muttaliba: **"Nakon što je Osman b. Maz'un[40] umro, te je odneseno njegovo tijelo pa je sahranjen, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je naredio nekom čovjeku da mu donese kamen. (Čovjek je otišao po kamen, ali) nije ga mogao sam ponijeti, te Allahov Poslanik, s.a.v.s., ustade da mu pomogne i zavrnu rukave."** Kesir prenosi od El-Muttaliba

٣٢٠٧. حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ بْنُ نَجْدَةَ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ سَالِمٍ ح. وحَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ الْفَضْلِ السِّجِسْتَانِيُّ حَدَّثَنَا حَاتِمٌ يَعْنِي ابْنَ إِسْمَعِيلَ بِمَعْنَاهُ عَنْ كَثِيرِ بْنِ زَيْدٍ الْمَدَنِيِّ عَنِ الْمُطَّلِبِ قَالَ: لَمَّا مَاتَ عُثْمَانُ بْنُ مَظْعُونٍ أُخْرِجَ بِجَنَازَتِهِ فَدُفِنَ فَأَمَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلًا أَنْ يَأْتِيَهُ بِحَجَرٍ فَلَمْ يَسْتَطِعْ حَمْلَهُ فَقَامَ إِلَيْهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَحَسَرَ عَنْ ذِرَاعَيْهِ قَالَ كَثِيرٌ قَالَ الْمُطَّلِبُ قَالَ الَّذِي يُخْبِرُنِي ذَلِكَ عَنْ رَسُولِ

[39] Da mi nije brige o zemlji u kojoj sam vladar i njenom narodu, otišao bih kod Muhammeda da mu budem sluga.

[40] Osman b. Maz'un je bio Vjerovjesnikov, s.a.v.s., brat po mlijeku.

da je onaj koji je prenio od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., rekao: **"Kao da sad gledam bjelinu nadlaktica Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada ih je otkrio. Potom je uzeo kamen i postavio ga iznad njegove glave, rekavši: 'Neka se po ovome zna mezar moga brata, jer ću uz njega pokopati ostale članove moje porodice.'"**[41]

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى بَيَاضِ ذِرَاعَيْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ حَسَرَ عَنْهُمَا ثُمَّ حَمَلَهَا فَوَضَعَهَا عِنْدَ رَأْسِهِ وَقَالَ أَتَعَلَّمُ بِهَا قَبْرَ أَخِي وَأَدْفِنُ إِلَيْهِ مَنْ مَاتَ مِنْ أَهْلِي.

64. Hoće li onaj koji, kopajući mezar, naiđe na kosti napustiti to mjesto

٦٤. بَاب فِي الْحَفَّارِ يَجِدُ الْعَظْمَ هَلْ يَتَنَكَّبُ ذَلِكَ الْمَكَانَ

3208. ISPRIČAO NAM JE El-Ka'nebi, kog je obavijestio Abdulaziz b. Muhammed, prenijevši od Sa'da b. Seida, on od Amre bint Abdurrahman, a ona od Aiše, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Lomljenje kostiju umrlog je poput lomljenja kostiju živog."**[42]

٣٢٠٨. حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ سَعْدٍ يَعْنِي ابْنَ سَعِيدٍ عَنْ عَمْرَةَ بِنْتِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَسْرُ عَظْمِ الْمَيِّتِ كَكَسْرِهِ حَيًّا.

65. O lahdu/vrsti mezara

٦٥. بَاب فِي اللَّحْدِ

3209. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Ismail, kog je obavijestio Hakkam b. Selm, prenijevši od Alija b. Abdula'laa, on od svoga oca, on od Seida b. Džubejra, a on od Ibn Abbasa, da je Vjerovjesnik,

٣٢٠٩. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا حَكَّامُ بْنُ سَلْمٍ عَنْ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ الْأَعْلَى عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قال: قَالَ

[41] Ebul-Munzir kaže da je u senedu ovoga hadisa Kesir b. Zejd Ebu Muhammed el-Medeni, kog su hadiski učenjaci kritizirali.

[42] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

s.a.v.s., rekao: **“Za nas je lahd[43], a za druge je šekk.”**[44]

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اللَّحْدُ لَنَا وَالشَّقُّ لِغَيْرِنَا.

66. Koliko ljudi umrlog spušta u mezar

٦٦. بَاب كَمْ يَدْخُلُ الْقَبْرَ

3210. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Junus, kog je obavijestio Zuhejr, prenijevši od Ismaila b. Ebu Halida, on od Amira: **“Vjerovjesnika su kupali Alija, El-Fadl i Usama b. Zejd. Njih trojica su ga i spustili u mezar.”** (Amir) kaže: “A pričao mi je Murehhab (ili: Ibn Ebu Murehhab) da su sa sobom uzeli i Abdurrahmana ibn Avfa, **pa pošto je Alija završio, reče: ‘Čovjeka (u mezar) spušta njegova porodica.’”**

٣٢١٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ أَبِي خَالِدٍ عَنْ عَامِرٍ قَالَ: غَسَّلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلِيٌّ وَالْفَضْلُ وَأُسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ وَهُمْ أَدْخَلُوهُ قَبْرَهُ قَالَ حَدَّثَنَا مَرْحَبٌ أَوْ أَبُو مَرْحَبٍ أَنَّهُمْ أَدْخَلُوا مَعَهُمْ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ فَلَمَّا فَرَغَ عَلِيٌّ قَالَ إِنَّمَا يَلِي الرَّجُلَ أَهْلُهُ.

3211. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. es-Sabbah b. Sufjan, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Ibn Ebu Halida, on od Eš-Ša'bija, a on od Ebu Murehhaba:

٣٢١١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الصَّبَّاحِ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنِ ابْنِ أَبِي خَالِدٍ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ أَبِي مَرْحَبٍ أَنَّ

---

[43] Lahd je udubljenje duž kabura na desnoj strani, prema kibli. Tu se stavi umrli, a onda se zazida ćerpičem ili ciglom.

[44] U pogledu shvaćanja ovog hadisa postoje dva mišljenja: a) prvo, koje zastupa Et-Turbešti, jeste da su sljedbenici drugih nebeskih knjiga prije objave Kur'ana odabrali šekk, da se kopaju na sredini kabura, pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., preporučio muslimanima lahd, tj. da se kopaju u stranu prema kibli; i b) drugo, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., time ukazao da je lahd specijalno namijenjen vjerovjesnicima, a šekk ostalim ljudima. Ono što je za nas bitnije jeste da su oba načina kopanja muslimanima dozvoljena. Hadis nam samo ukazuje na to da je stavljanje umrlih na stranu prema kibli efdalnije od stavljanja na sredinu kabura.

"I Abdurrahman b. Avf je sišao u Vjerovjesnikov, s.a.v.s., mezar. Kao da sad gledam u njih četvericu."

عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ نَزَلَ فِي قَبْرِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَيْهِمْ أَرْبَعَةً.

67. Kako se umrli spušta u mezar

٦٧. بَاب فِي الْمَيِّتِ يُدْخَلُ مِنْ رِجْلَيْهِ

3212. ISPRIČAO NAM JE Ubejdullah b. Muaz, kog je obavijestio njegov otac, prenijevši od Šu'beta, da je Ebu Ishak kazao: **"El-Haris je oporučio da mu dženazu klanja Abdullah b. Jezid i on mu je klanjao dženazu, a onda ga je spustio u mezar tako što mu je prvo spustio noge iz pravca gdje će biti noge u kaburu. Potom je rekao: 'Ovo je od sunneta.'"**[45]

٣٢١٢. حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُعَاذٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ قَالَ: أَوْصَى الْحَارِثُ أَنْ يُصَلِّيَ عَلَيْهِ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ فَصَلَّى عَلَيْهِ ثُمَّ أَدْخَلَهُ الْقَبْرَ مِنْ قِبَلِ رِجْلَيِ الْقَبْرِ وَقَالَ هَذَا مِنْ السُّنَّةِ.

68. Kako se sjeda pored mezara

٦٨. بَاب الْجُلُوسِ عِنْدَ الْقَبْرِ

3213. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Džerir, prenijevši od El-A'meša, on od El-Minhala b. Amra, on od Zazana, da je El-Bera b. Azib kazao: **"Otišli smo sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., jednom ensariji na dženazu. Kad smo stigli do mezara, on još ne bijaše potpuno**

٣٢١٣. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ الْمِنْهَالِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ زَاذَانَ عَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي جَنَازَةِ رَجُلٍ مِنْ الْأَنْصَارِ فَانْتَهَيْنَا إِلَى الْقَبْرِ وَلَمْ يُلْحَدْ بَعْدُ

---

[45] Ovaj hadis je dokaz, smatra Abadi, da je lijepo umrlom prvo spustiti noge u mezar u pravcu mjesta gdje će biti noge, pa tek onda glavu. Tako misle i Eš-Šafi i Ahmed b. Hanbel. Ebu Hanife smatra da je mustehab da se umrli u mezar spušta od strane kible, ukoliko je to s te strane moguće učiniti.

iskopan. Vjerovjesnik, s.a.v.s., sjede (pored mezara) okrenuvši se prema kibli, te i mi sjedosmo sa njim."[46]

فَجَلَسَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةِ وَجَلَسْنَا مَعَهُ.

69. O dovi koja se uči prilikom spuštanja umrlog u mezar

٦٩. بَاب فِي الدُّعَاءِ لِلْمَيِّتِ إِذَا وُضِعَ فِي قَبْرِهِ

3214. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Kesir. A ispričao nam je i Muslim b. Ibrahim, kog je obavijestio Hemmam, prenijevši od Katadea, on od Ebus-Siddika, a on od Ibn Omera: **"Kad bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., spuštao umrlog u mezar, govorio bi:** ***Bismillahi ve ala sunneti resulillahi/S Allahovim imenom, a po sunnetu Allahovog Poslanika, s.a.v.s.*****"**[47] Ovo je Muslimovo predanje.

٣٢١٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ ح. وحَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي الصِّدِّيقِ عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا وَضَعَ الْمَيِّتَ فِي الْقَبْرِ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ وَعَلَى سُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَذَا لَفْظُ مُسْلِمٍ.

70. O čovjeku kome umre bliski rođak (roditelj) idolopoklonik

٧٠. بَاب الرَّجُلِ يَمُوتُ لَهُ قَرَابَةٌ مُشْرِكٌ

3215. ISPRIČAO NAM JE Museddeded, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od Sufjana, on od Ebu Ishaka, ovaj od Nadžije b. Ka'ba, da je Alija kazao: **"Rekao sam Vjerovjesniku, s.a.v.s:**

٣٢١٥. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ سُفْيَانَ حَدَّثَنِي أَبُو إِسْحَقَ عَنْ نَاجِيَةَ بْنِ كَعْبٍ عَنْ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَام قَال: قُلْتُ لِلنَّبِيِّ

---

[46] Bilježe ga En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*; Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i El-Hakim u *El-Mustedreku*. Ebu Hatim b. Hiban smatra da Zazan nije slušao hadise od El-Beraa b. Aziba.

[47] Bilježi ga En-Nesai u *Sunenu*.

'Tvoj amidža[48], zabludjeli starac, umro je.' On reče: 'Otiđi i ukopaj svoga oca, i nikome ništa ne govori dok ne dođeš kod mene.' Otišao sam i ukopao ga, a potom sam došao Vjerovjesniku, s.a.v.s. On mi naredi da se okupam, a onda za mene uputi dovu."[49]

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ عَمَّكَ الشَّيْخَ الضَّالَّ قَدْ مَاتَ قَالَ اذْهَبْ فَوَارِ أَبَاكَ ثُمَّ لَا تُحْدِثَنَّ شَيْئًا حَتَّى تَأْتِيَنِي فَذَهَبْتُ فَوَارَيْتُهُ وَجِئْتُهُ فَأَمَرَنِي فَاغْتَسَلْتُ وَدَعَا لِي.

71. O izdubljenju mezara

٧١. بَاب فِي تَعْمِيقِ الْقَبْرِ

3216. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Mesleme el-Ka'nebi, kog je obavijestio Sulejman b. el-Mugire, prenijevši od Humejda b. Hilala, da je Hišam b. Amir kazao: "Na Dan Uhuda ensarije su došli Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekli: 'Ranjeni smo i umorni, pa šta nam naređuješ?' Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: 'Iskopajte i proširite mezare i stavljajte po dvojicu ili trojicu u jedan mezar.' Neko upita: 'A koga ćemo prvoga staviti?', a on reče: 'Onoga koji najviše zna (napamet) Kur'ana.' Toga dana je moj otac Amir pokopan sa još dvojicom (ili je kazao: sa još jednim)."[50]

٣٢١٦. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ الْقَعْنَبِيُّ أَنَّ سُلَيْمَانَ بْنَ الْمُغِيرَةِ حَدَّثَهُمْ عَنْ حُمَيْدٍ يَعْنِي ابْنَ هِلَالٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عَامِرٍ قَالَ: جَاءَتْ الْأَنْصَارُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ أُحُدٍ فَقَالُوا أَصَابَنَا قَرْحٌ وَجَهْدٌ فَكَيْفَ تَأْمُرُنَا قَالَ احْفِرُوا وَأَوْسِعُوا وَاجْعَلُوا الرَّجُلَيْنِ وَالثَّلَاثَةَ فِي الْقَبْرِ قِيلَ فَأَيُّهُمْ يُقَدَّمُ قَالَ أَكْثَرُهُمْ قُرْآنًا.

قَالَ أُصِيبَ أَبِي يَوْمَئِذٍ عَامِرٌ بَيْنَ اثْنَيْنِ أَوْ قَالَ وَاحِدٌ.

---

[48] Ebu Talib b. Abdulmuttalib.

[49] Bilježi ga En-Nesai u *Sunenu*.

[50] Bilježe ga Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu*.

3217. ISPRIČAO NAM JE Ebu Salih el-Entaki, kog je obavijestio Ebu Ishak el-Fezari, prenijevši od Es-Sevrija, on od Ejjuba, a on od Humejda b. Hilala – sa istim senedom i istim značenjem, s tim što je dodao: **"...i produbite (mezare)."**

٣٢١٧. حَدَّثَنَا أَبُو صَالِحٍ يَعْنِي الْأَنْطَاكِيَّ أَخْبَرَنَا أَبُو إِسْحَقَ يَعْنِي الْفَزَارِيَّ عَنْ الثَّوْرِيِّ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ هِلَالٍ بِإِسْنَادِهِ وَمَعْنَاهُ زَادَ فِيهِ وَأَعْمِقُوا.

3218. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Džerir, prenijevši od Humejda b. Hilala, on od Sa'da b. Hišama b. Amira – isti hadis.

٣٢١٨. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ حَدَّثَنَا حُمَيْدٌ يَعْنِي ابْنَ هِلَالٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ هِشَامِ بْنِ عَامِرٍ بِهَذَا الْحَدِيثِ.

72. O poravnavanju mezara

٧٢. بَاب فِي تَسْوِيَةِ الْقَبْرِ

3219. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Kesir, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Habiba b. Ebu Sabita, on od Ebu Vaila, da je Ebu Hejjadž el-Esedi kazao: **"Alija me je poslao, rekavši mi: 'Poslat ću te radi onoga radi čega je mene slao Vjerovjesnik, s.a.v.s. – da ne ostaviš ni jedan izdignut mezar[51] a da ga ne zaravnaš, niti ijedan spomenik a da ga ne srušiš.'"**

٣٢١٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا حَبِيبُ بْنُ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ أَبِي هَيَّاجٍ الْأَسَدِيِّ قَالَ: بَعَثَنِي عَلِيٌّ قَالَ لِي أَبْعَثُكَ عَلَى مَا بَعَثَنِي عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ لَا أَدَعَ قَبْرًا مُشْرِفًا إِلَّا سَوَّيْتُهُ وَلَا تِمْثَالًا إِلَّا طَمَسْتُهُ.

3220. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Amr es-Serh, kog je obavijestio Ibn Vehb, prenijevši od Amra b. el-Harisa,

٣٢٢٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ السَّرْحِ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ حَدَّثَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ أَنَّ أَبَا

[51] Ali el-Kari smatra da se ovo odnosi na ukrašene mezare, kao što se to danas čini mermerom i betonom, a ne na obične mezare, označene zemljom ili kamenjem, tek toliko da bi se znalo da su mezari, kako se po njima ne bi gazilo i sjedilo.

da je Ebu Ali el-Hemdani kazao: **"Bili smo kod (ili: sa) Fedalea b. Ubejda na Rodosu[52], u bizantijskoj zemlji, pa nam je umro jedan drug. (Pošto ga pokopasmo) Fedale naredi da se poravna njegov mezar, rekavši: 'Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je naredio da se kaburi poravnaju.'"**[53]

عَلِيٍّ الْهَمْدَانِيِّ حَدَّثَهُ قَالَ: كُنَّا مَعَ فَضَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ بِرُودِسَ مِنْ أَرْضِ الرُّومِ فَتُوُفِّيَ صَاحِبٌ لَنَا فَأَمَرَ فَضَالَةُ بِقَبْرِهِ فَسُوِّيَ ثُمَّ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْمُرُ بِتَسْوِيَتِهَا

Ebu Davud kaže: "Rodos je otok u (Egejskom) moru."

قَالَ أَبُو دَاوُد: رُودِسُ جَزِيرَةٌ فِي الْبَحْرِ.

3221. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Salih, kog je obavijestio Ibn Fudejk, prenijevši od Amra b. Osmana b. Hani'ja, da je El-Kasim kazao: **"Ušao sam kod Aiše i kazao: 'Majko, otkrij mi mezar Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i dvojice njegovih drugova.' Ona mi otkri tri mezara, nisu bili ni previše uzdignuti ni sasvim poravnati; šljunak bijaše poravnat na crvenoj podlozi."**

٣٢٢١. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي فُدَيْكٍ أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ عُثْمَانَ بْنِ هَانِئٍ عَنِ الْقَاسِمِ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى عَائِشَةَ فَقُلْتُ يَا أُمَّهْ اكْشِفِي لِي عَنْ قَبْرِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَصَاحِبَيْهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فَكَشَفَتْ لِي عَنْ ثَلَاثَةِ قُبُورٍ لَا مُشْرِفَةٍ وَلَا لَاطِئَةٍ مَبْطُوحَةٍ بِبَطْحَاءِ الْعَرْصَةِ الْحَمْرَاءِ.

Ebu Ali kaže: "Vele da je mezar Allahovog Poslanika, s.a.v.s., prvi (do kible), Ebu Bekrov kod njegove glave, a Omerov kod Poslanikovih, s.a.v.s., nogu; njegova glava je bila kod Poslanikovih nogu."

قَالَ أَبُو عَلِيٍّ يُقَالُ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُقَدَّمٌ وَأَبُو بَكْرٍ عِنْدَ رَأْسِهِ وَعُمَرُ عِنْدَ رِجْلَيْهِ رَأْسُهُ عِنْدَ رِجْلَيْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

---

52 Rodos je otok u Egejskom moru.

53 Bilježe ga Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

73. O traženju oprosta za umrlog pored mezara, nakon ukopavanja

3222. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Musa er-Razi, kog je obavijestio Hišam, prenijevši Abdullaha b. Buhajra b. Rejsana, on od Hania, Osmanovog štićenika, a on od Osmana b. Affana: **"Kada bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., završio sa pokopavanjem umrlog, stao bi pored njega i rekao: 'Tražite oprost grijeha za brata i molite Allaha da ga učvrsti, jer se sada ispituje.'"**

Ebu Davud je rekao: "Buhajr b. Rejsan".

٧٣. بَاب الِاسْتِغْفَارِ عِنْدَ الْقَبْرِ لِلْمَيِّتِ فِي وَقْتِ الِانْصِرَافِ

٣٢٢٢. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُوسَى الرَّازِيُّ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَحِيرٍ عَنْ هَانِئٍ مَوْلَى عُثْمَانَ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ قال: **كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا فَرَغَ مِنْ دَفْنِ الْمَيِّتِ وَقَفَ عَلَيْهِ فَقَالَ: اسْتَغْفِرُوا لِأَخِيكُمْ وَسَلُوا لَهُ بِالتَّثْبِيتِ فَإِنَّهُ الْآنَ يُسْأَلُ.**

قَالَ أَبُو دَاوُد: بَحِيرٌ ابْنُ رَيْسَانَ.

74. O pokuđenosti klanja (životinja) pored mezara

3223. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Musa el-Belhi, kog je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Ma'mera, on od Sabita, a on od Enesa, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"U islamu nema klanja pored mezara."**

Abdurrezzak je kazao: "Prakticirali su da pored groba kolju kravu, ovcu ili nešto drugo."

٧٤. بَاب كَرَاهِيَةِ الذَّبْحِ عِنْدَ الْقَبْرِ

٣٢٢٣. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى الْبَلْخِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا عَقْرَ فِي الْإِسْلَامِ.**

قَالَ عَبْدُ الرَّزَّاقِ كَانُوا يَعْقِرُونَ عِنْدَ الْقَبْرِ بَقَرَةً أَوْ شَاةً.

75. O klanjanju dženaze umrlom u mezaru nakon što prođe neko vrijeme

٧٥. بَاب الْمَيِّتِ يُصَلَّى عَلَى قَبْرِهِ بَعْدَ حِينٍ

3224. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid, kog je obavijestio El-Lejs, prenijevši od Jezida b. Ebu Habiba, on od Ebul-Hajra, a on od Ukbea b. Amira: **"Jednog dana Allahov Poslanik, s.a.v.s., je izišao i klanjao dženazu šehidima Uhuda, a potom otišao."**

٣٢٢٤. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ أَبِي الْخَيْرِ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **خَرَجَ يَوْمًا فَصَلَّى عَلَى أَهْلِ أُحُدٍ صَلَاتَهُ عَلَى الْمَيِّتِ ثُمَّ انْصَرَفَ.**

3225. ISPRIČAO NAM JE El-Hasan b. Ali, kog je obavijestio Jahja b. Adem, prenijevši od Ibnul-Mubareka, on od Hajvea b. Šurejha, a on od Jezida b. Ebu Habiba, ovaj hadis, redavši: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je šehidima Uhuda klanjao dženazu nakon osam godina, kao oproštaj živima i mrtvima."**[54]

٣٢٢٥. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ حَدَّثَنَا ابْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ حَيْوَةَ بْنِ شُرَيْحٍ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ بِهَذَا الْحَدِيثِ قَالَ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَّى عَلَى قَتْلَى أُحُدٍ بَعْدَ ثَمَانِي سِنِينَ كَالْمُوَدِّعِ لِلْأَحْيَاءِ وَالْأَمْوَاتِ.

76. O gradnji na kaburu

٧٦. بَاب فِي الْبِنَاءِ عَلَى الْقَبْرِ

3226. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Ebuz-Zubejra, da je Džabir kazao: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio da se sjeda na mezar, da se ukrašava i da se išta na njemu gradi."**[55]

٣٢٢٦. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ أَخْبَرَنِي أَبُو الزُّبَيْرِ أَنَّهُ سَمِعَ جَابِرًا يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى أَنْ يُقْعَدَ عَلَى الْقَبْرِ وَأَنْ يُقَصَّصَ وَيُبْنَى عَلَيْهِ.

---

[54] Bilježe ga El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

[55] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu*, Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

3227. ISPRIČALI SU NAM Musedded i Osman b. Ebu Šejbe, njih je obavijestio Hafs b. Gijas, prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Sulejmana b. Musaa i Ez-Zubejra, a njih dvojica od Džabira – isti hadis.

Ebu Davud kaže da je Osman rekao: **"...ili da mu se nešto dodaje."** Sulejman b. Musa je dodao: **"...i da se piše po njemu."** Musedded, u hadisu koji je on prenio, nije dodao: **"...ili da mu se nešto dodaje."**

Ebu Davud kaže: "Promakla mi je od Museddedovog hadisa riječ: **"i da","ili da"**.

٣٢٢٧. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ وَعُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ قَالَا حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ غِيَاثٍ عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ مُوسَى وَعَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ بِهَذَا الْحَدِيثِ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: قَالَ عُثْمَانُ أَوْ يُزَادَ عَلَيْهِ وَزَادَ سُلَيْمَانُ بْنُ مُوسَى أَوْ أَنْ يُكْتَبَ عَلَيْهِ وَلَمْ يَذْكُرْ مُسَدَّدٌ فِي حَدِيثِهِ أَوْ يُزَادَ عَلَيْهِ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: خَفِيَ عَلَيَّ مِنْ حَدِيثِ مُسَدَّدٍ حَرْفُ وَأَنْ.

3228. ISPRIČAO NAM JE El-Ka'nebi, prenijevši od Malika, on od Ibn Šihaba, on od Seida b. el-Musejjeba, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **"Allah ubio jevreje: na mezarima svojih vjerovjesnika su gradili bogomolje."**[56]

٣٢٢٨. حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكٍ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيِّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قَاتَلَ اللَّهُ الْيَهُودَ اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ.

77. O pokuđenosti sjedenja na mezaru

٧٧. بَاب فِي كَرَاهِيَةِ الْقُعُودِ عَلَى الْقَبْرِ

3229. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Halid, prenijevši od Suhejla b. Ebu Saliha, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Da neko sjedne na žeravicu, pa da mu se odjeća**

٣٢٢٩. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا خَالِدٌ حَدَّثَنَا سُهَيْلُ بْنُ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَأَنْ يَجْلِسَ أَحَدُكُمْ عَلَى جَمْرَةٍ فَتُحْرِقَ

[56] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-nesai u *Sunenu*.

zapali i dođe do kože, bolje mu je nego da sjedne na mezar."[57]

ثِيَابَهُ حَتَّى تَخْلُصَ إِلَى جِلْدِهِ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَجْلِسَ عَلَى قَبْرٍ.

3230. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Musa er-Razi, kog je obavijestio Isa, prenijevši od Abdurrahmana b. Jezida b. Džabira, a on od Busra b. Ubejdullaha, on od Vasilea b. el-Eskaa, a ovaj od Ebu Merseda el-Ganevija, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ne sjedajte po mezarima i ne klanjajte prema njima."**[58]

٣٢٣٠. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُوسَى الرَّازِيُّ أَخْبَرَنَا عِيسَى حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ يَعْنِي ابْنَ يَزِيدَ بْنِ جَابِرٍ عَنْ بُسْرِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ قَالَ سَمِعْتُ وَاثِلَةَ بْنَ الْأَسْقَعِ يَقُولُ سَمِعْتُ أَبَا مَرْثَدٍ الْغَنَوِيَّ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا تَجْلِسُوا عَلَى الْقُبُورِ وَلَا تُصَلُّوا إِلَيْهَا.

78. O hodanju u obući između mezara

٧٨. بَاب الْمَشْيِ فِي النَّعْلِ بَيْنَ الْقُبُورِ

3231. ISPRIČAO NAM JE Sehl b. Bekkar, kog je obavijestio El-Esved b. Šejban, prenijevši od Halida b. Sumejra es-Sedusija, on od Beširа b. Nehika, a on od Beširа, štićenika Allahovog Poslanika, s.a.v.s., koji se u predislamsko doba zvao Zahm b. Ma'bed, a učinio je hidžru Allahovom Poslaniku, s.a.v.s: **"Kako ti je ime?"** – upitao ga je Vjerovjesnik, s.a.v.s. **"Zahm."** – odgovorio je, a on mu reče: **"(Od danas) ćeš se**

٣٢٣١. حَدَّثَنَا سَهْلُ بْنُ بَكَّارٍ حَدَّثَنَا الْأَسْوَدُ بْنُ شَيْبَانَ عَنْ خَالِدِ بْنِ سُمَيْرٍ السَّدُوسِيِّ عَنْ بَشِيرِ بْنِ نَهِيكٍ عَنْ بَشِيرٍ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَ اسْمُهُ فِي الْجَاهِلِيَّةِ زَحْمُ بْنُ مَعْبَدٍ فَهَاجَرَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

[57] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

[58] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu*,i Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu*.

zvati Beširr." On kaže: "Dok sam jednog dana sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., prolazio pored grobova idolopoklonika, Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: 'Ovi su pretekli veliko dobro.'[59] To je rekao tri puta. Potom je prošao pored mezara muslimana i rekao: 'Ovi su doživjeli veliko dobro.' Zatim je, ugledavši nekog čovjeka kako u obući gazi po mezarima, rekao: 'Hej ti u obući, skini obuću jadan ne bio!' Čovjek prepoznade Allahovog Poslanika, s.a.v.s., te skinu obuću i baci je."[60]

فَقَالَ: مَا اسْمُكَ قَالَ زَحْمٌ قَالَ بَلْ أَنْتَ بَشِيرٌ قَالَ بَيْنَمَا أَنَا أُمَاشِي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ بِقُبُورِ الْمُشْرِكِينَ فَقَالَ: لَقَدْ سَبَقَ هَؤُلَاءِ خَيْرًا كَثِيرًا ثَلَاثًا ثُمَّ مَرَّ بِقُبُورِ الْمُسْلِمِينَ فَقَالَ: لَقَدْ أَدْرَكَ هَؤُلَاءِ خَيْرًا كَثِيرًا وَحَانَتْ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَظْرَةٌ فَإِذَا رَجُلٌ يَمْشِي فِي الْقُبُورِ عَلَيْهِ نَعْلَانِ فَقَالَ: يَا صَاحِبَ السِّبْتِيَّتَيْنِ وَيْحَكَ أَلْقِ سِبْتِيَّتَيْكَ فَنَظَرَ الرَّجُلُ فَلَمَّا عَرَفَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَلَعَهُمَا فَرَمَى بِهِمَا.

3232. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Sulejman el-Enbari, kog je obavijestio Abdulvehhab b. Ata, prenijevši od Seida, on od Katadea, a on od Enesa, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: "Kada umrli

٣٢٣٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَانَ الْأَنْبَارِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ يَعْنِي ابْنَ عَطَاءٍ عَنْ سَعِيدٍ عَنْ

[59] Dakle, oni su živjeli prije nego je Uzvišeni Allah ljudima objavio Kur'an.

[60] Et-Tahavi smatra da Allahov Poslanik, s.a.v.s., ovom čovjeku nije naredio da skine obuću zbog toga što je smatrao da u obući nije dozvoljeno ili nije lijepo hodati između mezara, već zbog toga što je na njoj bilo nečisti. Da je u obući dozvoljeno hodati između mezara potvrđuje i sljedeći hadis. Ovaj hadis su zabilježili i En-Nesai i Ibn Madže, u *Sunenima*.

bude spušten u mezar, i kad njegovi prijatelji počnu odlaziti, on čuje tapat njihove obuće."[61]

قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا وُضِعَ فِي قَبْرِهِ وَتَوَلَّى عَنْهُ أَصْحَابُهُ إِنَّهُ لَيَسْمَعُ قَرْعَ نِعَالِهِمْ.

79. O izmještanju umrlog zbog nečega

٧٩. بَاب فِي تَحْوِيلِ الْمَيِّتِ مِنْ مَوْضِعِهِ لِلأَمْرِ يَحْدُثُ

3233. ISPRIČAO NAM JE Sulejman b. Harb, kog je obavijestio Hammad b. Zejd, prenijevši od Seida b. Jezida Ebu Meslemea, on od Ebu Nadrea, da je Džabir kazao: "Sa mojim ocem je bio ukopan još jedan čovjek. Meni to nije bilo drago, pa sam ga izvadio nakon šest mjeseci. Nisam kod njega ništa drugo zapazio da se promijenilo do nekoliko dlaka u vrhu brade, a koje su bile u dodiru sa zemljom."[62]

٣٢٣٣. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ يَزِيدَ أَبِي مَسْلَمَةَ عَنْ أَبِي نَضْرَةَ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: دُفِنَ مَعَ أَبِي رَجُلٌ فَكَانَ فِي نَفْسِي مِنْ ذَلِكَ حَاجَةٌ فَأَخْرَجْتُهُ بَعْدَ سِتَّةِ أَشْهُرٍ فَمَا أَنْكَرْتُ مِنْهُ شَيْئًا إِلَّا شُعَيْرَاتٍ كُنَّ فِي لِحْيَتِهِ مِمَّا يَلِي الأَرْضَ.

[61] Bilježe ga El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

[62] El-Buhari je zabilježio, u *Sahihu* sa senedom, da je Džabir rekao: "Uoči Bitke na Uhudu, u neko doba noći, pozva me moj otac i reče: 'Pokazano mi je (u snu) da ću sutra među prvima poginuti. Iza sebe ne ostavljam ništa dragocjenije od tebe, izuzev Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Dužan sam, pa mi vrati dug, a svojim sestrama stalno preporučuj dobro.' Ujutru, među prvima je poginuo. Sa njim je u mezar pokopan još jedan. Meni nije bilo drago da ga ostavim tako, pa sam ga nakon šest mjeseci izvadio. Bio je skoro isti kao i onoga dana kad sam ga stavio u mezar, falilo mu je samo jedno uho."

80. O hvaljenju umrlog

٨٠. بَاب فِي الثَّنَاءِ عَلَى الْمَيِّتِ

3234. ISPRIČAO NAM JE Hafs b. Omer, kog je obavijestio Šu'be, prenijevši od Ibrahima b. Amira, on od Amira b. Sa'da, a on od Ebu Hurejrea: **"Pored Allahovog Poslanika, s.a.v.s., su pronijeli neku dženazu, a umrlog (ljudi) pohvališe.**[63] **(Čuvši to) Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Zaslužio je (Džennet).' Potom su pronijeli drugu, a ljudi govoriše loše o umrlom. On reče: 'Zaslužio je (Džehennem).', a potom kaza: 'Vi ste jedni drugima svjedoci.'"**[64]

٣٢٣٤. حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَامِرٍ عَنْ عَامِرِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: مَرُّوا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِجَنَازَةٍ فَأَثْنَوْا عَلَيْهَا خَيْرًا فَقَالَ: وَجَبَتْ ثُمَّ مَرُّوا بِأُخْرَى فَأَثْنَوْا عَلَيْهَا شَرًّا فَقَالَ: وَجَبَتْ ثُمَّ قَالَ إِنَّ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ شُهَدَاءُ.

81. O posjećivanju mezara

٨١. بَاب فِي زِيَارَةِ الْقُبُورِ

3235. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Sulejman el-Enbari, kog je obavijestio Muhammed b. Ubejd, prenijevši od Jezida b. Kejsana, on od Ebu Hazima, a on od Ebu Hurejrea: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je došao na majčin mezar, pa**

٣٢٣٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَانَ الْأَنْبَارِيُّ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدٍ عَنْ يَزِيدَ بْنِ كَيْسَانَ عَنْ أَبِي حَازِمٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: أَتَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَبْرَ أُمِّهِ فَبَكَى وَأَبْكَى مَنْ حَوْلَهُ فَقَالَ

---

[63] U predanju koje bilježi Hakim od Nasra b. Enesa, a on od svoga oca, stoji da su ljudi o umrlom kazali sljedeće: **"Volio je Allaha i Njegovog Poslanika, s.a.v.s., i bio je pokoran Allahu."**

[64] Bilježi ga En-Nesai u *Sunenu*, a zabilježili su ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i Ibn Madže u *Sunenu*, ali od Sabita el-Bunanija, a on od Enesa b. Malika.

je toliko plakao da je rasplakao sve oko sebe. Rekao je: 'Molio sam moga Uzvišenog Gospodara da mi dozvoli da (od Njega) zatražim oprost grijeha za nju, pa mi nije dozvolio. A zamolio sam Ga da mi dozvoli da posjetim njen mezar – to mi je dozvolio. (Od danas) posjećujte mezare, jer oni podsjećaju na smrt.'"[65]

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اسْتَأْذَنْتُ رَبِّي تَعَالَى عَلَى أَنْ أَسْتَغْفِرَ لَهَا فَلَمْ يُؤْذَنْ لِي فَاسْتَأْذَنْتُ أَنْ أَزُورَ قَبْرَهَا فَأَذِنَ لِي فَزُورُوا الْقُبُورَ فَإِنَّهَا تُذَكِّرُ بِالْمَوْتِ.

3236. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Junus, kog je obavijestio Muarrif b. Vasil, prenijevši od Muhariba b. Disara, on od Ibn Burejdea, a on od svoga oca, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Zabranjivao sam vam posjećivanje mezara. Sad ih posjećujte, jer je u tome opomena."**[66]

٣٢٣٦. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا مُعَرِّفُ بْنُ وَاصِلٍ عَنْ مُحَارِبِ بْنِ دِثَارٍ عَنِ ابْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: نَهَيْتُكُمْ عَنْ زِيَارَةِ الْقُبُورِ فَزُورُوهَا فَإِنَّ فِي زِيَارَتِهَا تَذْكِرَةً.

82. O posjeti žena mezarima

٨٢. بَاب فِي زِيَارَةِ النِّسَاءِ الْقُبُورَ

3237. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Kesir, kog je obavijestio Šu'be, prenijevši od Muhammeda b. Džuhadea, on od Ebu Saliha, da je Ibn Abbas kazao: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je prokleo žene koje puno posjećuju mezare,**[67]

٣٢٣٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جُحَادَةَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا صَالِحٍ يُحَدِّثُ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قال: لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

---

[65] Bilježi ga Muslim u *Sahihu* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

[66] Bilježe ga Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

[67] Prokletstvo koje je spomenuto u ovom hadisu, kako ističu Ali el-Kari i El-Kurtubi, odnosi se na žene koje puno vremena provode

one koji na mezarima prave bogomolje i one koji na njima pale svjetiljke."[68]

زَائِرَاتِ الْقُبُورِ وَالْمُتَّخِذِينَ عَلَيْهَا الْمَسَاجِدَ وَالسُّرُجَ.

83. Šta će reći onaj koji prođe pored mezara

٨٣. بَاب مَا يَقُولُ إِذَا زَارَ الْقُبُورَ أَوْ مَرَّ بِهَا

3238. ISPRIČAO NAM JE El-Ka'nebi, prenijevši od Malika, on od El-Alaa b. Abdurrahmana, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je izišao u mezarje i rekao:** ***Es-selamu alejkum dare kavmin mu'minine inna inšaAllahu bikum lahikun/Neka je na vas mir, o vjernici, stanovnici ovih mezara. I mi ćemo, inšallah, za vama doći."***[69]

٣٢٣٨. حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكٍ عَنْ الْعَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ إِلَى الْمَقْبَرَةِ فَقَالَ: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ دَارَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ.

---

u posjetama mezarima, a ne na one koje to povremeno čine, jer je i njima dozvoljeno posjećivanje mezara, pod uslovom da to ne čine kada su u mjesečnom ili postporođajnom ciklusu. El-Hakim, u *Mustedreku*, bilježi **da je Mulejka jednom prilikom posjetila mezar svoga brata Abdurrahmana. Neko joj je rekao: "Zar to Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije zabranio?", a ona je rekla: "Jeste, bio je zabranio, pa je kasnije dozvolio."**

[68] Bilježe ga Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

[69] Bilježe ga Muslim u *Sahihu* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

84. Kako će se postupiti sa onim koji umre u ihramu

٨٤. بَابُ الْمُحْرِمِ يَمُوتُ كَيْفَ يُصْنَعُ بِهِ

3239. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Kesir, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Amra b. Dinara, on od Seida b. Džubejra, a on od Ibn Abbasa: **"Vjerovjesniku, s.a.v.s., je donesen čovjek koji je pao sa deve, slomio vrat i umro, a bio je u ihramu. Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Okupajte ga vodom i lotosovim lišćem i umotajte u njegova dva čaršafa. Nemojte mu zamotavati glavu jer će biti proživljen na Sudnjem danu kako uči telbijju.'"**[70]

Ebu Davud kaže: "Čuo sam Ahmeda b. Hanbela da je rekao: 'Ovaj hadis sadrži pet sunneta: da se umrli umotava u dva ihrama, da se u svakom kupanju koristi lotos, da mu se ne umotava glava, da se ne parfemiše, i da mu kefini budu od cjelokupne imovine."

٣٢٣٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنِي عَمْرُو بْنُ دِينَارٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: **أُتِيَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِرَجُلٍ وَقَصَتْهُ رَاحِلَتُهُ فَمَاتَ وَهُوَ مُحْرِمٌ فَقَالَ: كَفِّنُوهُ فِي ثَوْبَيْهِ وَاغْسِلُوهُ بِمَاءٍ وَسِدْرٍ وَلَا تُخَمِّرُوا رَأْسَهُ فَإِنَّ اللَّهَ يَبْعَثُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُلَبِّي**

قَالَ أَبُو دَاوُد: سَمِعْتُ أَحْمَدَ بْنَ حَنْبَلٍ يَقُولُ فِي هَذَا الْحَدِيثِ خَمْسُ سُنَنٍ كَفِّنُوهُ فِي ثَوْبَيْهِ أَيْ يُكَفَّنُ الْمَيِّتُ فِي ثَوْبَيْنِ وَاغْسِلُوهُ بِمَاءٍ وَسِدْرٍ أَيْ إِنَّ فِي الْغَسَلَاتِ كُلِّهَا سِدْرًا وَلَا تُخَمِّرُوا رَأْسَهُ وَلَا تُقَرِّبُوهُ طِيبًا وَكَانَ الْكَفَنُ مِنْ جَمِيعِ الْمَالِ.

3240. ISPRIČALI SU NAM Sulejman b. Harb i Muhammed b. Ubejd, isti smisao, prenijevši od Hammada, on od

٣٢٤٠. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ وَمُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدٍ الْمَعْنَى قَالَا حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ عَمْرٍو وَأَيُّوبَ عَنْ

[70] Većina islamskih učenjaka, na temelju ovog hadisa, smatra da osobu koja u toku obavljanja hadža ili umre prreseli na Onaj svijet u ihramu treba umotati u njen ihram, s tim što joj se glava neće zamotavati. Učenjaci hanefijske i malikijske pravne škole, pak, smatraju da je ne treba umotavati u ihram, nego je treba umotati onako kako se umotavaju osobe koje nisu u ihramu. Ovaj hadis su u *El-Kutubus-sitteu* zabilježili svi autori.

Amra i Ejjuba, njih dvojica od Seida b. Džubejra, a on od Ibn Abbasa – slično prethodnom hadisu, rekavši: **"...Umotajte ga u dva čaršafa."**

Ebu Davud kaže: "Sulejman veli da je Ejjub rekao: **"...u njegova dva čaršafa."** Amr je rekao: **"...u dva čaršafa."** Ubejd veli da je Ejjub rekao: **"...u dva čaršafa."** Amr je rekao: **"...u njegova dva čaršafa."** Samo je Sulejman dodao: **"A nemojte ga parfemisati."**

3241. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Ejjuba, on od Seida b. Džubejra, a on od Ibn Abbasa – slično prethodnom hadisu, onako kako je kazao Sulejman: **"...u dva čaršafa."**

3242. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Džerir, prenijevši od Mensura, on od El-Hakema, on od Seida b. Džubejra, a on od Ibn Abbasa: **"Deva je oborila čovjeka koji je bio u ihramu i usmrtila ga. Donijeli su ga Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., a on je rekao: 'Okupajte ga i zamotajte ga u ćefine, ali mu nemojte zamotavati glavu, niti ga parfemisati, jer će biti proživljen kako uči telbijju.'"**[71]

سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ نَحْوَهُ قَالَ وَكَفِّنُوهُ فِي ثَوْبَيْنِ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: قَالَ سُلَيْمَانُ قَالَ أَيُّوبُ ثَوْبَيْهِ وَقَالَ عَمْرٌو ثَوْبَيْنِ وَقَالَ ابْنُ عُبَيْدٍ قَالَ أَيُّوبُ فِي ثَوْبَيْنِ وَقَالَ عَمْرٌو فِي ثَوْبَيْهِ زَادَ سُلَيْمَانُ وَحْدَهُ وَلَا تُحَنِّطُوهُ.

٣٢٤١. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ بِمَعْنَى سُلَيْمَانَ فِي ثَوْبَيْنِ.

٣٢٤٢. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ مَنْصُورٍ عَنِ الْحَكَمِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: وَقَصَتْ بِرَجُلٍ مُحْرِمٍ نَاقَتُهُ فَقَتَلَتْهُ فَأُتِيَ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: اغْسِلُوهُ وَكَفِّنُوهُ وَلَا تُغَطُّوا رَأْسَهُ وَلَا تُقَرِّبُوهُ طِيبًا فَإِنَّهُ يُبْعَثُ يُهِلُّ.

---

[71] Bilježe ga El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

POGLAVLJA O ZAKLETVAMA I ZAVJETIMA

كِتَاب الْأَيْمَانِ وَالنُّذُورِ

1. O lažnoj zakletvi

١. بَاب التَّغْلِيظِ فِي الْأَيْمَانِ الْفَاجِرَةِ

3243. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. es-Sabbah el-Bezzaz, kog je obavijestio Jezid b. Harun, prenijevši od Hišama b. Hassana, on od Muhammeda b. Sirina, a on od Imrana b. Husajna, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: **“Ko se lažno obavezujući[72] zakune, neka zbog toga pripremi sebi mjesto u Vatri.”**

٣٢٤٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الصَّبَّاحِ الْبَزَّازُ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ حَسَّانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قال: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ مَصْبُورَةٍ كَاذِبًا فَلْيَتَبَوَّأْ بِوَجْهِهِ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ.

2. O onome koji se (lažno) zakune da bi prisvojio (tuđu) imovinu

٢. بَاب فِيمَنْ حَلَفَ يَمِينًا لِيَقْتَطِعَ بِهَا مَالًا لِأَحَدٍ

3244. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. Isa i Hennad b. es-Serij, isti smisao, prenijevši od Ebu Muavije, on od El-A’meša, ovaj od Šekika, a on od Abdullaha, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **“Ko se lažno zakune da bi prisvojio imovinu muslimana, susrest će se sa Allahom a On će biti srdit na njega. Eš’as (b. Kajs) reče: ‘Tako mi Allaha, to je rečeno u vezi**

٣٢٤٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عِيسَى وَهَنَّادُ بْنُ السَّرِيِّ الْمَعْنَى قَالَا حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ شَقِيقٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ هُوَ فِيهَا فَاجِرٌ لِيَقْتَطِعَ بِهَا مَالَ امْرِئٍ مُسْلِمٍ لَقِيَ

[72] Abadi kaže: “Tj. da bude primoran da se zakune (na sudu).”

mene. Sporio sam se sa jednim Jevrejom jer mi je osporavao (moju) zemlju. Tužio sam ga Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., te me je upitao: ‘Imaš li svjedoka?’ ‘Nemam.’ – odgovorih. On tada reče Jevreju: ‘Zakuni se.’ Rekoh: ‘Allahov Poslaniče, on će se (krivo) zakleti i uzeti mi imovinu.’ Uzvišeni Allah je (tim povodom) objavio: *Oni koji obavezu svoju prema Allahu i zakletve svoje zamjenjuju nečim što malo vrijedi, na ovom svijetu nikakva dobra neće imati. Allah ih neće osloviti, niti će na njih, na Sudnjem danu, pažnju obratiti, niti će ih očistiti, njih bolna patnja čeka.* (Ali Imran, 77)”[73]

اللَّهَ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضْبَانُ فَقَالَ: الْأَشْعَثُ فِيَّ وَاللَّهِ كَانَ ذَلِكَ كَانَ بَيْنِي وَبَيْنَ رَجُلٍ مِنَ الْيَهُودِ أَرْضٌ فَجَحَدَنِي فَقَدَّمْتُهُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَكَ بَيِّنَةٌ قُلْتُ لَا قَالَ لِلْيَهُودِيِّ احْلِفْ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِذًا يَحْلِفَ وَيَذْهَبَ بِمَالِي فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى ﴿ إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا ﴾ إِلَى آخِرِ الْآيَةِ.

3245. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Halid, kog je obavijestio El-Firjabi, prenijevši od El-Harisa b. Sulejmana, on od Kurdusa, ovaj od El-Eš’asa b. Kajsa, **da su se čovjek iz plemena Kinde i čovjek iz Hadramevta sporili kod Vjerovjesnika u vezi zemlje u Jemenu. Čovjek iz Hadramevta reče: “Allahov Poslaniče, to je moja zemlja. Preoteo mi ju je otac ovoga čovjeka i ona je u njegovom posjedu.” “Imaš li dokaz za to?” – upita Vjerovjesnik, s.a.v.s. “Nemam,” – odgovori on – “ali zahtijevam da se on zakune Allahom da ne**

٣٢٤٥. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ خَالِدٍ حَدَّثَنَا الْفِرْيَابِيُّ حَدَّثَنَا الْحَارِثُ بْنُ سُلَيْمَانَ حَدَّثَنِي كُرْدُوسٌ عَنْ الْأَشْعَثِ بْنِ قَيْسٍ أَنَّ رَجُلًا مِنْ كِنْدَةَ وَرَجُلًا مِنْ حَضْرَمَوْتَ اخْتَصَمَا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي أَرْضٍ مِنَ الْيَمَنِ فَقَالَ: الْحَضْرَمِيُّ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ أَرْضِي اغْتَصَبَنِيهَا أَبُو هَذَا وَهِيَ فِي يَدِهِ قَالَ هَلْ لَكَ بَيِّنَةٌ قَالَ لَا وَلَكِنْ أُحَلِّفُهُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَنَّهَا أَرْضِي

[73] Ovaj su hadis u *El-Kutubus-sitteu* zabilježili svi autori.

zna da je to moja zemlja koju je njegov otac prisvojio." El-Kindi htjede da se zakune, ali Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: "Lažnom zakletvom niko neće prisvojiti tuđu imovinu a da neće biti osakaćen." Kad to ču, Kindi reče: "To je njegova zemlja."

اغْتَصَبَنِيهَا أَبُوهُ فَتَهَيَّأَ الْكِنْدِيُّ لِلْيَمِينِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا يَقْتَطِعُ أَحَدٌ مَالًا بِيَمِينٍ إِلَّا لَقِيَ اللَّهَ وَهُوَ أَجْذَمُ فَقَالَ: الْكِنْدِيُّ هِيَ أَرْضُهُ.

3246. ISPRIČAO NAM JE Hennad b. es-Serij, kog je obavijestio Ebul-Ahves, prenijevši od Simaka, on od Alkamea b. Vaila b. Hudžra el-Hadremija, a on od svoga oca: "Neki ljudi su došli Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., jedan iz Hadramevta a drugi iz plemena Kinde. Čovjek iz Hadramevta reče: 'Allahov Poslaniče, ovaj mi je preoteo zemlju moga oca.' Kindi reče: 'To je moja zemlja, u mom je posjedu, ja je obrađujem i on na nju nema nikakva prava.' Vjerovjesnik reče: 'Imaš li ti (Hadremi) dokaz?' 'Nemam.' – odgovori on. 'Onda ti je preostala njegova zakletva.', a Hadremi na to kaza: 'Allahov Poslaniče, on je lažov, ne mari puno da li se iskreno ili lažno zaklinje.' Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: 'Samo ti je to preostalo.' On pođe da mu se zakune i, pošto se okrenu prema minberu, Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Ukoliko se lažno zakune da bi

٣٢٤٦. حَدَّثَنَا هَنَّادُ بْنُ السَّرِيِّ حَدَّثَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ عَنْ سِمَاكٍ عَنْ عَلْقَمَةَ بْنِ وَائِلِ بْنِ حُجْرٍ الْحَضْرَمِيِّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ مِنْ حَضْرَمَوْتَ وَرَجُلٌ مِنْ كِنْدَةَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: الْحَضْرَمِيُّ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ هَذَا غَلَبَنِي عَلَى أَرْضٍ كَانَتْ لِأَبِي فَقَالَ: الْكِنْدِيُّ هِيَ أَرْضِي فِي يَدِي أَزْرَعُهَا لَيْسَ لَهُ فِيهَا حَقٌّ قَالَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لِلْحَضْرَمِيِّ أَلَكَ بَيِّنَةٌ قَالَ لَا قَالَ فَلَكَ يَمِينُهُ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّهُ فَاجِرٌ لَا يُبَالِي مَا حَلَفَ عَلَيْهِ لَيْسَ يَتَوَرَّعُ مِنْ شَيْءٍ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَيْسَ لَكَ مِنْهُ إِلَّا ذَاكَ فَانْطَلَقَ لِيَحْلِفَ لَهُ فَلَمَّا أَدْبَرَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَمَا لَئِنْ حَلَفَ عَلَى مَالٍ لِيَأْكُلَهُ

ti oteo imovinu, Allah će se od njega okrenuti kad se sa njim susretne.'"[74]

ظَالِمًا لَيَلْقَيَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَهُوَ عَنْهُ مُعْرِضٌ.

3. O važnosti zakletve pored Vjerovjesnikovog, s.a.v.s., minbera

٣. بَاب مَا جَاءَ فِي تَعْظِيمِ الْيَمِينِ عِنْدَ مِنْبَرِ النَّبِيِّ

3247. ISPRIČAO NAM JE Osman b. EbuŠejbe, kog je obavijestio Ibn Numejr, prenijevši od Hašima b. Hašima, on od Abdullaha b. Nistasa iz porodice Kesira b. es-Salta, on od Džabira b. Abdullaha, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ko god se lažno zakune pored ovoga moga minbera, pa makr i radi zelenog misvaka,[75] neka pripremi sebi mjesto u Džehennemu (ili je kazao: zaslužio je Džehennem)."[76]**

٣٢٤٧. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا ابْنُ نُمَيْرٍ حَدَّثَنَا هَاشِمُ بْنُ هَاشِمٍ أَخْبَرَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ نِسْطَاسٍ مِنْ آلِ كَثِيرِ بْنِ الصَّلْتِ أَنَّهُ سَمِعَ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا يَحْلِفُ أَحَدٌ عِنْدَ مِنْبَرِي هَذَا عَلَى يَمِينٍ آثِمَةٍ وَلَوْ عَلَى سِوَاكٍ أَخْضَرَ إِلَّا تَبَوَّأَ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ أَوْ وَجَبَتْ لَهُ النَّارُ.

4. O zaklinjanju nečim drugim osim Allahom

٤. بَاب الْحَلْفِ بِالْأَنْدَادِ

3248. ISPRIČAO NAM JE El-Hasan b. Ali, kog je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Ma'mera, on od Ez-Zuhrija, on od Humejda b. Abdurrahmana,

٣٢٤٨. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ

---

[74] Bilježe ga Muslim u *Sahihu,* Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu.*

[75] Dakle, ko se lažno zakune pored moga minbera, pa makar i radi neznatne stvari, kao što je zeleni misvak koga ima svugdje i bezvrijedan je, neka sebi pripremi mjesto u Džehennemu.

[76] Bilježe ga En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima.*

a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **“Ko, kunući se, kaže: ‘Tako mi Lata.’, neka rekne: ‘Samo je Allah Bog.’**[77] **A ko svome drugu kaže: ‘Dođi da igramo hazardnu igru.’, neka na ime milostinje podijeli nešto.”**[78]

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ حَلَفَ فَقَالَ: فِي حَلْفِهِ وَاللَّاتِ فَلْيَقُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَمَنْ قَالَ لِصَاحِبِهِ تَعَالَ أُقَامِرْكَ فَلْيَتَصَدَّقْ بِشَيْءٍ.

5. O pokuđenosti zaklinjanja očevima

٥. بَاب فِي كَرَاهِيَةِ الْحَلْفِ بِالْآبَاءِ

3249. ISPRIČAO NAM JE Ubejdullah b. Muaz, kog je obavijestio njegov otac, prenijevši od Avfa, on od Muhammeda b. Sirina, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **“Ne kunite se vašim očevima, ni materama, ni kipovima, niti bilo čim drugim osim Allahom. A Allahom se kunite samo kada govorite istinu.”**

٣٢٤٩. حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُعَاذٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا عَوْفٌ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا تَحْلِفُوا بِآبَائِكُمْ وَلَا بِأُمَّهَاتِكُمْ وَلَا بِالْأَنْدَادِ وَلَا تَحْلِفُوا إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَحْلِفُوا بِاللَّهِ إِلَّا وَأَنْتُمْ صَادِقُونَ.

3250. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Junus, kog je obavijestio Zuhejr, prenijevši od Ubejdullaha b. Omera, on od Nafia, on od Ibn Omera, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., Omera b. el-Hattaba

٣٢٥٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

[77] Ko bi se zakleo imenom nekog kipa, po mišljenju većine učenjaka, takva zakletva ne bi vrijedila i bio bi dužan zatražiti Allahov oprost, a lijepo bi bilo i da izgovori šehadet.

[78] El-Hattabi kaže: “Neka na ime milostinje podijeli onoliki iznos sa kojim je mislio da igra hazardnu igru. Hazardnom igrom se smatra svaka igra koja se igra u novac.”
Ovaj hadis su zabilježili u *El-Kutubus-sitteu* svi autori.

čuo kako se, dok je putovao sa skupinom, zaklinje ocem, pa mu je rekao: **"Allah vam, uistinu, zabranjuje da se zaklinjete vašim očevima. Onaj ko se hoće zakleti, neka se kune isključivo Allahom ili neka šuti."**[79]

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَدْرَكَهُ وَهُوَ فِي رَكْبٍ وَهُوَ يَحْلِفُ بِأَبِيهِ فَقَالَ: إِنَّ اللَّهَ يَنْهَاكُمْ أَنْ تَحْلِفُوا بِآبَائِكُمْ فَمَنْ كَانَ حَالِفًا فَلْيَحْلِفْ بِاللَّهِ أَوْ لِيَسْكُتْ.

3251. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Ma'mera, on od Ez-Zuhrija, on od Salima, ovaj od svoga oca, da je Omer kazao: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., me je čuo..."** – slično prethodnom smislu, do: **"...očevima vašim."**, dodavši: **"Tako mi Allaha, nakon toga se više njime nisam zakleo, ni u razgovoru, a niti prilikom prenošenja (razgovora) drugog."**

٣٢٥١. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَ مَعْنَاهُ إِلَى بِآبَائِكُمْ زَادَ قَالَ عُمَرُ فَوَاللَّهِ مَا حَلَفْتُ بِهَذَا ذَاكِرًا وَلَا آثِرًا.

3252. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. el-Ala, kog je obavijestio Ibn Idris, prenijevši od El-Hasana b. Ubejdullaha, da je Sa'd b. Ubejde kazao: **"Ibn Omer je čuo nekog čovjeka kako se zakleo, rekavši: 'Ne, tako mi Kabe.', pa mu je rekao: 'Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: 'Ko se zakune nečim drugim osim Allahom počinio je širk.'"**

٣٢٥٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ حَدَّثَنَا ابْنُ إِدْرِيسَ قَالَ سَمِعْتُ الْحَسَنَ بْنَ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ سَعْدِ بْنِ عُبَيْدَةَ قال: سَمِعَ ابْنُ عُمَرَ رَجُلًا يَحْلِفُ لَا وَالْكَعْبَةِ فَقَالَ لَهُ ابْنُ عُمَرَ إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ فَقَدْ أَشْرَكَ.

---

[79] Iz navedenih hadisa jasno se vidi da je sljedbenicima islama zabranjeno da se kunu nečim drugim osim Allahom, dž.š. Razlog tome je, po mišljenju učenjaka, što se zakletvom veliča onaj kojim se zaklinje, a samo je Allah, dž.š., dostojan veličanja, niko drugi. Ovaj hadis su u *El-Kutubus-sitteu* zabilježili svi autori.

3253. ISPRIČAO NAM JE Sulejman b. Davud el-Ateki, kog je obavijestio Ismail b. Džafer el-Medeni, prenijevši od Ebu Suhejla Nafia b. Malika b. Ebu Amira, a on od svoga oca, on od Talhe b. Ubejdullaha – u vezi priče sa beduinom[80] – da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: "**Spašen je, tako mi njegovog oca, ako je istinu rekao, i ući će u Džennet.**"[81]

٣٢٥٣. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ الْعَتَكِيُّ حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ جَعْفَرٍ الْمَدَنِيُّ عَنْ أَبِي سُهَيْلٍ نَافِعِ بْنِ مَالِكِ بْنِ أَبِي عَامِرٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ سَمِعَ طَلْحَةَ بْنَ عُبَيْدِ اللَّهِ يَعْنِي فِي حَدِيثِ قِصَّةِ الْأَعْرَابِيِّ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَفْلَحَ وَأَبِيهِ إِنْ صَدَقَ دَخَلَ الْجَنَّةَ وَأَبِيهِ إِنْ صَدَقَ.

6. O pokuđenosti zaklinjanja povjerenjem

٦. فِي بَاب كَرَاهِيَةِ الْحَلْفِ بِالْأَمَانَةِ

3254. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Junus, kog je obavijestio Zuhejr, prenijevši od El-Velida b. Sa'lebe et-Taija, on od Ibn Burejdea, a on od svoga oca, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s.,

٣٢٥٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ ثَعْلَبَةَ الطَّائِيُّ عَنِ ابْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

---

[80] Ovaj hadis u cjelosti glasi: "**Neki beduin je došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekao: 'Allahov Poslaniče, uputi me na djelo kojim ću ući u Džennet.' Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao: 'Robuj samo Allahu i ne smatraj Mu ništa ravnim, klanjaj propisane namaze, daj obavezni zekat i posti ramazan.' Čuvši to, on reče: 'Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, ovome neću ništa ni dodati ni umanjiti.' Pošto je beduin otišao, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao: 'Spašen je, tako mi Gospodara njegovog oca, ako je rekao istinu, i ući će u Džennet.'**"

[81] Prema Abadijevom mišljenju, ove riječi možemo shvatiti na dva načina: 1) Da su izgovorene prije nego je zabranjeno zaklinjanje očevima ili nečim drugim osim Allahom, i 2) da je iz konteksta ispuštena riječ *Rabb/Gospodar*, što znači da hadis glasi: "**Spašen je, tako mi Gospodara njegovog oca, ako je istinu rekao, i ući će u Džennet.**"

rekao: **"Nije od nas onaj ko se zaklinje povjerenjem."**[82]

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ حَلَفَ بِالْأَمَانَةِ فَلَيْسَ مِنَّا.

7. O zakletvi aluzijom

٧. بَاب الْمَعَارِيضِ فِي الْيَمِينِ

3255. ISPRIČAO NAM JE Amr b. Avn, kog je obavijestio Hušejm. A obavijestio nas je i Musedded, prenijevši od Hušejma, on od Abbada b. Ebu Saliha, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Zakletvom se uvjerava tvoj sagovornik."**[83]

Museddd je kazao: "Obavijestio me je Abdullah b. Ebu Salih."

Ebu Davud kaže: "Njih dvojica su jedna te ista osoba: i Abbad b. Ebu Salih i Abdullah b. Ebu Salih."

٣٢٥٥. حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَوْنٍ قَالَ أَخْبَرَنَا هُشَيْمٌ ح. وحَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ عَنْ عَبَّادِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يَمِينُكَ عَلَى مَا يُصَدِّقُكَ عَلَيْهَا صَاحِبُكَ.

قَالَ مُسَدَّدٌ قَالَ أَخْبَرَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي صَالِحٍ. قَالَ أَبُو دَاوُد: هُمَا وَاحِدٌ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي صَالِحٍ وَعَبَّادُ بْنُ أَبِي صَالِحٍ.

3256. ISPRIČAO NAM JE Amr b. Muhammed en-Nakid, kog je obavijestio Ebu Ahmed ez-Zubejri, prenijevši od Israila, on od Ibrahima b. Abdula'laa, on od svoje nene, da je njen otac Suvejd b. Hanzale kazao: **"Krenuli smo želeći**

٣٢٥٦. حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ مُحَمَّدٍ النَّاقِدُ حَدَّثَنَا أَبُو أَحْمَدَ الزُّبَيْرِيُّ حَدَّثَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ الْأَعْلَى عَنْ جَدَّتِهِ عَنْ أَبِيهَا سُوَيْدِ بْنِ حَنْظَلَةَ قَالَ: خَرَجْنَا نُرِيدُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

[82] Muslimanu je dozvoljeno zaklinjati se samo Allahom i Njegovim atributima. Povjerenje ne spada u Allahove atribute te se zato nije dozvoljeno time zaklinjati.

[83] Nevevi, u komentaru Muslimovog *Sahiha*, smatra da se ovaj hadis odnosi na zakletvu na zahtjev suca. Naime, ako osoba optuži nekog za nešto i sudac zatraži od tužitelja da se zakune na ono što tvrdi, dužan je zakleti se.

da vidimo Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Sa nama bijaše i Vail b. Hudžr. Uhvatio ga je neprijatelj, a ljudi izbjegavaše zakleti se, te se ja zakleh da mi je on brat, i on ga pusti. Kad smo došli Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., obavijestih ga da su ljudi izbjegavali da se zakunu, te se ja zakleh da mi je on brat. On reče: 'Istinu si kazao – musliman je muslimanu brat.'"

وَسَلَّمَ وَمَعَنَا وَائِلُ بْنُ حُجْرٍ فَأَخَذَهُ عَدُوٌّ لَهُ فَتَحَرَّجَ الْقَوْمُ أَنْ يَحْلِفُوا وَحَلَفْتُ أَنَّهُ أَخِي فَخَلَّى سَبِيلَهُ فَأَتَيْنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخْبَرْتُهُ أَنَّ الْقَوْمَ تَحَرَّجُوا أَنْ يَحْلِفُوا وَحَلَفْتُ أَنَّهُ أَخِي قَالَ صَدَقْتَ الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ.

8. O zaklinjanju na nevinost drugom vjerom osim islamom

٨. بَاب مَا جَاءَ فِي الْحَلْفِ بِالْبَرَاءَةِ وَبِمِلَّةٍ غَيْرِ الْإِسْلَامِ

3257. ISPRIČAO NAM JE Ebu Tevbe er-Rebi b. Nafi, prenijevši od Muavije b. Sellama, on od Jahjaa b. Ebu Kesira, ovaj od Ebu Kilabea, on od Sabita b. ed-Dahaka, da je dao prisegu Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., pod drvetom i da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ko se lažno zakune drugom vjerom osim islamom, on postaje ono što je**

٣٢٥٧. حَدَّثَنَا أَبُو تَوْبَةَ الرَّبِيعُ بْنُ نَافِعٍ حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ سَلَّامٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ قَالَ أَخْبَرَنِي أَبُو قِلَابَةَ أَنَّ ثَابِتَ بْنَ الضَّحَّاكِ أَخْبَرَهُ أَنَّهُ بَايَعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ حَلَفَ بِمِلَّةٍ غَيْرِ مِلَّةِ الْإِسْلَامِ كَاذِبًا فَهُوَ كَمَا قَالَ

kazao.[84] Ko se nečim ubije, time će biti mučen na Sudnjem danu. Čovjek se ne može zavjetovati na nešto što ne posjeduje."[85]

وَمَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِشَيْءٍ عُذِّبَ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَيْسَ عَلَى رَجُلٍ نَذْرٌ فِيمَا لَا يَمْلِكُهُ.

3258. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Zejd b. el-Hubab, prenijevši od Husejna b. Vakida, on od Abdullaha b. Burejdea, ovaj od svoga oca, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ko se zakune rekavši: '(Ako uradim to i to), ja ne priznajem islam.' Ako se lažno zakleo, on je onakav kako je kazao, a ako se iskreno zakleo, neće se u islam vratiti bez grijeha.[86]"**

٣٢٥٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ الْحُبَابِ حَدَّثَنَا حُسَيْنٌ يَعْنِي ابْنَ وَاقِدٍ حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ حَلَفَ فَقَالَ: إِنِّي بَرِيءٌ مِنَ الْإِسْلَامِ فَإِنْ كَانَ كَاذِبًا فَهُوَ كَمَا قَالَ وَإِنْ كَانَ صَادِقًا فَلَنْ يَرْجِعَ إِلَى الْإِسْلَامِ سَالِمًا.

---

[84] Muslimanu je zabranjeno kleti se nečim drugim osim Allahom, Njegovim atributima i islamom. Ko se zakune nekom drugom vjerom osim islamom, još ako se zakune lažno, po mišljenju nekih učenjaka, on prestaje biti musliman i postaje jevrej ili hrišćanin, ovisno o tome kojom se vjerom zakleo. Po mišljenju Ibn Abbasa, Ebu Hurejrea, Ataa i Katadea, postat će nevjernik ukoliko je prilikom takve zakletve tako i mislio. Po mišljenju učenjaka iz Medine, među kojima je i Malik b. Enes, on time nije prestao biti musliman, ali je počinio težak grijeh za koji nema iskupa. Ahmed, Ishak i Sufjan es-Sevri se slažu u tome da je počinio težak grijeh, ali smatraju da za taj grijeh postoji mogućnost iskupa. S tim se slaže i Ebu Hanife.

[85] El-Mubarekfuri smatra da zavjet na davanje nečega što se ne posjeduje, ili na izvršenje nečega što nije u mogućnosti – nije ispravan. On smatra da za neizvršenje takvog zavjeta nema ni iskupa/keffareta.

[86] Ili: "Ako ne ispuni ono na šta se zakleo, za sebe je rekao da je kafir, a ako to ispuni, onda se u islam vraća sa grijehom." (op. recenz.)

9. O čovjeku koji se zakune da (ništa) neće prismakati (s hljebom)

٩. بَاب الرَّجُلِ يَحْلِفُ أَنْ لَا يَتَأَدَّمَ

3259. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Isa, kog je obavijestio Jahja b. el-Ala, prenijevši od Muhammeda b. Jahjaa b. Habbana, da je Jusuf b. Abdullah b. Sellame kazao: **"Vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je, stavivši datulu na hljeb, rekao: 'Ovo je začin ovome.'"**[87]

٣٢٥٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عِيسَى حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ الْعَلَاءِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى بْنِ حَبَّانَ عَنْ يُوسُفَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ قَالَ: **رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَضَعَ تَمْرَةً عَلَى كِسْرَةٍ فَقَالَ: هَذِهِ إِدَامُ هَذِهِ.**

3260. ISPRIČAO NAM JE Harun b. Abdullah, kog je obavijestio Omer b. Hafs, prenijevši od svog oca, on od Muhammeda b. Ebu Jahjaa, on od Jezida el-A'vera, a on od Jusufa b. Abdusselama – slično prethodnom hadisu.

٣٢٦٠. حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي يَحْيَى عَنْ يَزِيدَ الْأَعْوَرِ عَنْ يُوسُفَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ مِثْلَهُ.

10. O izuzimanju prilikom zakletve

١٠. بَاب الِاسْتِثْنَاءِ فِي الْيَمِينِ

3261. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Ejjuba, on od Nafia, a on od Ibn Omera, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Ko se zakune (na nešto),**

٣٢٦١. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ يَبْلُغُ بِهِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ حَلَفَ

Dakle, ko se zakune riječima: "Ako uradim to i to, ja ne priznajem islam.", pa uradi to, postat će nevjernik.

[87] El-Ajni kaže: "Ovim se dokazuje da je sve što je u kući, osim hljeba, začin, bilo to suho ili ne. Ko bi se zakleo da neće ničim začiniti hljeb pa to uradi sa datulom, prekršio je zakletvu."

dodavši: 'ako Bog da', njegova zakletva se neće smatrati prekršenom (ukoliko se to na što se zakleo ne ostvari)."

عَلَى يَمِينٍ فَقَالَ: إِنْ شَاءَ اللَّهُ فَقَدْ اسْتَثْنَى.

3262. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. Isa i Musedded, koje je obavijestio Abdulvaris, prenijevši od Ejjuba, on od Nafia, a on od Ibn Omera, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ko se zakune i izuzme (neke stvari), može odustati od zakletve ili ostati pri njoj, jer ona neće biti prekršena (i ako se te stvari ne ostvare)."**

٣٢٦٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عِيسَى وَمُسَدَّدٌ وَهَذَا حَدِيثُهُ قَالَا حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ حَلَفَ فَاسْتَثْنَى فَإِنْ شَاءَ رَجَعَ وَإِنْ شَاءَ تَرَكَ غَيْرَ حِنْثٍ.

11. O Vjerovjesnikovom, a.s., načinu zaklinjanja

١١. بَاب مَا جَاءَ فِي يَمِينِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا كَانَتْ

3263. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Muhammed en-Nufejli, kog je obavijestio Ibnul-Mubarek, prenijevši od Musaa b. Ukbea, on od Salima, a on Ibn Omera: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., se najčešće zaklinjao ovako: 'Ne, tako mi Onoga Koji okreće (ljudska) srca.'"**

٣٢٦٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ النُّفَيْلِيُّ حَدَّثَنَا ابْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ مُوسَى بْنِ عُقْبَةَ عَنْ سَالِمٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ قال: أَكْثَرُ مَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَحْلِفُ بِهَذِهِ الْيَمِينِ لَا وَمُقَلِّبِ الْقُلُوبِ.

3264. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Veki, prenijevši od Ikrimea b. Ammara, on od Asima b. Šumejha, a on od Ebu Seida b. el-Hudrija: **"Kada bi se posebno zaklinjao, Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi rekao: 'Tako mi Onoga u Čijoj je ruci Ebul-Kasimova duša.'"**

٣٢٦٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا وَكِيعٌ حَدَّثَنَا عِكْرِمَةُ بْنُ عَمَّارٍ عَنْ عَاصِمِ بْنِ شُمَيْخٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قال: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا اجْتَهَدَ فِي الْيَمِينِ قَالَ وَالَّذِي نَفْسُ أَبِي الْقَاسِمِ بِيَدِهِ.

3265. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Abdulaziz b. Ebu Rizme, kog je obavijestio Zejd b. Hubab, prenijevši od Muhammeda b. Hilala, on od svoga oca, koji je čuo Ebu Hurejrea: **“Allahov Poslanik, s.a.v.s., se zaklinjao i riječima: ‘Ne, tako mi Allaha, Koga molim za oprost.’”**

٣٢٦٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ أَبِي رِزْمَةَ أَخْبَرَنِي زَيْدُ بْنُ حُبَابٍ أَخْبَرَنِي مُحَمَّدُ بْنُ هِلَالٍ حَدَّثَنِي أَبِي أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ كَانَتْ يَمِينُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا حَلَفَ يَقُولُ لَا وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ.

3266. ISPRIČAO NAM JE El-Hasan b. Ali, kog je obavijestio Ibrahim b. Hamza, prenijevši od Abdulmelika b. Ajjaša es-Sumeija el-Ensarija. (Ispričao nam je i El-Hasan b. Ali, kog je obavijestio Ibrahim b. Hamza. Ispričao nam je Ibrahim b. el-Mugire el-Hizami, prenijevši od Abdurrahmana b. Ajjaša es-Sumeija el-Ensarija) on od Delhema b. el-Esveda b. Abdullaha b. Hadžiba b. Amira b. el-Muntefika el-Ukajlija, on od svoga oca, a on od svoga amidže Lekita b. Amira. Delhem kaže: “Ovaj hadis mi je prenio el-Esved b. Abdullah, prenijevši od Asima b. Lekita, da je Lekit b. Amir, u jednoj delegaciji Vjerovjesniku, s.a.v.s., kazao: **“Došli smo Allahovom Poslaniku, s.a.v.s...”** – pa je spomenuo hadis u kome stoji da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: **“Tako mi Allaha, Koji vječno živi.”**

٣٢٦٦. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ حَمْزَةَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ عَيَّاشٍ السَّمَعِيُّ الْأَنْصَارِيُّ عَنْ دَلْهَمِ بْنِ الْأَسْوَدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَاجِبِ بْنِ عَامِرِ بْنِ الْمُنْتَفِقِ الْعُقَيْلِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَمِّهِ لَقِيطِ بْنِ عَامِرٍ قَالَ دَلْهَمٌ وَحَدَّثَنِيهِ أَيْضًا الْأَسْوَدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَاصِمِ بْنِ لَقِيطٍ أَنَّ لَقِيطَ بْنَ عَامِرٍ خَرَجَ وَافِدًا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَقِيطٌ فَقَدِمْنَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَ حَدِيثًا فِيهِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَعَمْرُ إِلَهِكَ.

12. O kršenju zakletve ako je tako bolje

١٢. باب الحنث إذا كان خيرا.

3267. ISPRIČAO NAM JE Sulejman b. Harb, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Gajlana b. Džerira, on od Ebu Burdea, a on od svoga oca, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Tako mi Allaha, kad god bih se za nešto zakleo, a zatim uvidio da je nešto drugo bolje, iskupio bih se za zakletvu i uradio ono što je bolje (ili je kazao: uradio bih ono što je bolje, a iskupio bih se za svoju zakletvu)."**

٣٢٦٧. حدثنا سُلَيْمَانُ بنُ حَرْبٍ أخبرنا حَمَّادٌ أخبرنا غَيْلاَنُ بنُ جَرِيرٍ عن أبي بُرْدَةَ عن أبِيهِ أنّ النّبيّ صلى الله عليه وسلم قالَ: «إنّي وَالله إنْ شَاءَ الله لاَ أحْلِفُ عَلَى يَمِينٍ فَأرَى غَيْرَهَا خَيْراً مِنْهَا إلاّ كَفّرْتُ يَمِينِي وَأتَيْتُ الّذِي هُوَ خَيْرٌ أوْ قالَ: إلاّ أتَيْتُ الّذِي هُوَ خَيْرٌ وَكَفّرْتُ يَمِينِي».

3268. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. es-Sabbah el-Bezzar, kog je obavijestio Hušejm, prenijevši od Junusa i Mensura b. Zazana, oni od El-Hasana, on od Abdurrahmana b. Semurea, a ovaj od Vjerovjesnika, s.a.v.s., koji mu je rekao: **"O Abdurrahmane, sine Semureov, ako se za nešto zakuneš, pa vidiš da je bolje da uradiš drugačije, uradi to što je bolje, a iskupi se za svoju zakletvu."**[88]

٣٢٦٨. حدثنا مُحَمّدُ بنُ الصّبّاحِ الْبَزّارُ أخبرنا هُشَيْمٌ قالَ أخبرنا يُونُسُ وَ مَنْصُورٌ - يَعني ابنَ زَاذَانَ - عن الْحَسَنِ عن عَبْدِالرّحْمَنِ بنِ سَمُرَةَ قالَ: قالَ لِي النّبيّ صلى الله عليه وسلم: «يَا عَبْدَالرّحْمَنِ بنَ سَمُرَةَ إذَا حَلَفْتَ عَلَى يَمِينٍ فَرَأيْتَ غَيْرَهَا خَيراً مِنْهَا فَأْتِ الّذِي هُوَ خَيْرٌ وَكَفّرْ يَمِينَكَ».

Ebu Davud kaže: "Ahmed je dopustio iskup za zakletvu prije njenog kršenja."

قال أبُو دَاوُدَ: سَمِعْتُ أحْمَدَ يُرَخّصُ فِيهَا الْكَفّارَةَ قَبْلَ الْحِنْثِ.

3269. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Halef, kog je obavijestio Abdula'la, prenijevši od Seida, on od Katadea, on od

٣٢٦٩. حدثنا يَحْيَى بنُ خَلَفٍ أخبرنا عَبْدُالأعْلَى قال أخبرنا سَعِيدٌ عن قَتَادَةَ عن الْحَسَنِ عن

[88] Bilježe ga Et-Tirmizi u *Džami'u* i en-Nesai u *Sunenu*.

El-Hasana, a on od Abdurrahmana b. Semurea – slično prethodnom hadisu, rekavši: “(Prvo) **se iskupi za zakletvu, a onda uradi ono što je bolje.**”[89]

Ebu Davud kaže: “U Ebu Musa el-Eš’arijevim, Adi b. Hatimijevim i Ebu Hurejreovim hadisima preneseni su hadisi svakog od njih u kojima je kršenje zakletve naglašeno prije iskupa, a u nekim predanjima je iskup naglašen prije kršenja zakletve. Svi su prenijeli hadis koji upućuje na kršenje zakletve prije iskupa, a neko predanje koje upućuje na iskup prije kršenja zakletve. Većina njih je kazala: ‘**Neka se iskupi za zakletvu, pa neka uradi ono što je bolje.**’”

عَبْدِالرَّحْمَنِ بنِ سَمُرَةَ نَحْوَهُ قال: «فَكَفِّرْ عَنْ يَمِينِكَ ثُمَّ ائْتِ الَّذِي هُوَ خَيْرٌ».

قال أَبُو دَاوُدَ: أَحَادِيثُ أَبِي مُوسَى الأَشْعَرِيِّ وَعَدِيِّ بنِ حَاتِمٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ فِي هَذَا الحَدِيثِ رُوِيَ عَنْ كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ فِي بَعْضِ الرِّوَايَةِ الحِنْثُ قَبْلَ الكَفَّارَةِ، وَفِي بَعْضِ الرِّوَايَةِ الكَفَّارَةُ قَبْلَ الحِنْثِ.

[قال أَبُو دَاوُدَ: أَحَادِيثُ أَبِي مُوسَى الأَشْعَرِيِّ وَعَدِيِّ بنِ حَاتِمٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ رَوَى حَدِيثَ كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ مَا دَلَّ عَلَى الحِنْثِ قَبْلَ الكَفَّارَةِ، وَبَعْضُهَا مَا دَلَّ عَلَى الكَفَّارَةِ بعد الحِنْثِ وأَكْثَرُهَا قالوا فليُكَفِّر يمينه وَلْيَأْت الذي هو خير.]

13. O preklinjanju – hoće li se smatrati zakletvom

١٣. بَاب فِي الْقَسَمِ هَلْ يَكُونُ يَمِينًا

3270. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Sufjan,

٣٢٧٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ

[89] Neka se prvo iskupi, pa tek nakon toga neka prekrši zakletvu i uradi drugačije. Uzvišeni Allah, u suri el-Maide, 89. ajet, kaže: *Allah vas neće kazniti ako se zakunete nenamjerno, ali će vas kazniti ako se zakunete namjerno. Otkup za prekršenu zakletvu je da deset siromaha običnom hranom, kojom hranite čeljad svoju, nahranite, ili da ih odjenete, ili da roba ropstva oslobodite. A onaj ko ne bude mogao – neka tri dana posti. Tako se za zakletve vaše otkupljujete kada se (krivo) zakunete...*

Na temelju ovog hadisa Malik, eš-Šafi, Ahmed b. Hanbel, Ishak i el-Evzai smatraju da je dozvoljen iskup prije prekršenja zakletve. Racionalisti smatraju da se iskup za zakletvu može obaviti tek nakon njenog kršenja.

prenijevši od Ez-Zuhrija, on od Ubejdullaha b. Abdullaha, a on od Ibn Abbasa: **"Ebu Bekr je preklinjao Vjerovjesnika, s.a.v.s., a on mu je rekao: 'Ne preklinji.'"**[90]

عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ أَبَا بَكْرٍ أَقْسَمَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تُقْسِمْ.

3271. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja b. Faris, kog je obavijestio Abdurrezzak – (Muhammed) Ibn Jahja je rekao: "Prepisivao sam iz njegove knjige." – prenijevši od Ma'mera, on od Ez-Zuhrija, on od Ubejdullaha, on od Ibn Abbasa, a on od Ebu Hurejrea, **da je neki čovjek došao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekao: 'Noćas sam nešto sanjao.', a onda je spomenuo san. Ebu Bekr ga protumači, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: 'Jedan dio si ispravno protumačio, a drugi pogrešno.' On reče: 'Preklinjem te, Allahov Poslaniče – ti si mi umjesto oca – reci mi, gdje sam pogriješio?' Vjerovjesnik, s.a.v.s., mu reče: 'Ne preklinji.'"**

٣٢٧١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ فَارِسٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ قَالَ ابْنُ يَحْيَى كَتَبْتُهُ مِنْ كِتَابِهِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قال: كَانَ أَبُو هُرَيْرَةَ يُحَدِّثُ أَنَّ رَجُلًا أَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنِّي أَرَى اللَّيْلَةَ فَذَكَرَ رُؤْيَا فَعَبَّرَهَا أَبُو بَكْرٍ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَصَبْتَ بَعْضًا وَأَخْطَأْتَ بَعْضًا فَقَالَ: أَقْسَمْتُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ بِأَبِي أَنْتَ لَتُحَدِّثَنِّي مَا الَّذِي أَخْطَأْتُ فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تُقْسِمْ.

3272. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja b. Faris, kog je obavijestio Muhammed b. Kesir, prenijevši od Sulejmana b. Kesira, on od Ez-Zuhrija, on od Ubejdullaha, on od Ibn Abbasa, a

٣٢٧٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ فَارِسٍ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ كَثِيرٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنِ ابْنِ

[90] Malik b. Enes kaže: "Ako neko kaže: 'Preklinjem te Allahon.', to se smatra zakletvom. Međutim, ako samo izgovori: 'Preklinjem te.', bez spominjanja Allahovog imena, onda se to ne smatra zakletvom."

on od Vjerovjesnika, s.a.v.s. – isti hadis, a nije spomenuo preklinjanje, dodavši: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., ga nije obavijestio (u čemu je pogriješio)."**

عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِهَذَا الْحَدِيثِ لَمْ يَذْكُرِ الْقَسَمَ زَادَ فِيهِ وَلَمْ يُخْبِرْهُ.

14. O namjernom lažnom zaklinjanju

١٤. باب في الحلف كاذباً متعمدا

3273. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Ataa b. es-Saiba, on od Ebu Jahjaa, a on od Ibn Abbasa: **"Dva čovjeka su se sporila kod Vjerovjesnika, s.a.v.s. On od tužitelja zatraži svjedoke. Pošto nije imao svjedoka, on od tuženog zatraži zakletvu. Ovaj se zakle Allahom, osim Koga drugog boga nema, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Jesi, ti si to uradio, ali ti je oprošteno zbog izgovora riječi:** ***La ilahe illallah.***"[91]

Ebu Davud kaže: "Iz ovoga hadisa se vidi da mu on nije naredio iskup (zbog lažne zakletve)."

٣٢٧٣. حدثنا مُوسَى بنُ إِسْمَاعِيلَ أخبرنا حَمَّادٌ أنبأنا عَطَاءُ بنُ السَّائِبِ عن أبي يَحْيَى عن ابنِ عَبَّاسٍ: «أَنَّ رَجُلَيْنِ اخْتَصَمَا إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، فَسَأَلَ النَّبِيّ صلى الله عليه وسلم الطَّالِبَ الْبَيِّنَةَ، فَلَمْ تَكُنْ لَهُ بَيِّنَةٌ، فاسْتَحْلَفَ المَطْلُوبَ، فَحَلَفَ بالله الَّذِي لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ، فقالَ رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم: بَلَى قَدْ فَعَلْتَ وَلَكِنْ قَدْ غُفِرَ لَكَ بِإِخْلاَصِ قَوْلِ لاَ إِلَهَ إِلاَّ الله».

قال أبو دَاوُدَ: يُرَادُ من هَذَا الْحَدِيثِ أنّهُ لَمْ يَأْمُرْهُ بالْكَفّارَةِ.

---

[91] U hadisu koji je Ahmed b. Hanbel zabilježio u *Musnedu* sa senedom od Ibn Omera, stoji da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., upitao tuženog: "Jesi li to uradio?" On je odgovorio: "Nisam, tako mi Allaha, osim kog drugog Boga nema." Džibril mu reče:"'Uradio je on to, ali mu je Uzvišeni Allah oprostio što se lažno zakleo zbog izgovora riječi: 'Nisam, tako mi Allaha, osim Koga drugog Boga nema.'"

15. Koliko sa'ova (hrane) treba za iskup

١٥. باب كم الصاع في الكفارة

3274. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Salih, kog je obavijestio Enes b. Ijad, prenijevši od Abdurrahmana b. Haremelea, on od Ummu Habibe bint Zuvejb b. Kajs el-Muzenijke, koja bijaše udata za nekog iz plemena Eslem, a poslije se udala za bratića Safijje, Vjerovjesnikove, s.a.v.s., supruge. Ibn Harmele je kazao: **"Ummu Habiba nam je darovala jedan sa' (hrane). Ispričao nam je Safijjin bratić, prenijevši od Safijjje, da je to bio Vjerovjesnikov, s.a.v.s., sa'." Enes kaže: "Izmjerio sam (darovani sa' hrane) Hišamovim[92] muddom, pa je iznosio dva i po mudda."**

٣٢٧٤. حدثنا أَحْمَدُ بنُ صَالِحٍ قال قَرَأْتُ عَلَى أَنَسِ بنِ عِيَاضٍ قال حَدَّثَنِي عَبْدُالرَّحْمَنِ بنُ حَرْمَلَةَ عن أُمِّ حَبِيبٍ بِنْتِ ذُؤَيْبِ بنِ قَيْسٍ الْمُزَنِيَّةِ. وَكَانَتْ تَحْتَ رَجُلٍ مِنْهُمْ مِنْ أَسْلَمَ، ثُمَّ كَانَتْ تَحْتَ ابنِ أَخٍ لِصَفِيَّةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم. قالَ ابنُ حَرْمَلَةَ: فَوَهَبَتْ لَنَا أُمُّ حَبِيبٍ صَاعاً حَدَّثَتْنَا عن ابنِ أَخِي صَفِيَّةَ عن صَفِيَّةَ أَنَّهُ صَاعُ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قالَ أَنَسٌ: فَجَرَّبْتُهُ فَوَجَدْتُهُ مُدَّيْنِ وَنِصْفاً بِمُدِّ هِشَامٍ».

3275. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Muhammed b. Hallad Ebu Omer: **"Imali smo mekuk koga su zvali Halidov mekuk. Iznosio je dva kejledža[93] mjerena Harunovim kejledžom."**

Muhammed kaže: "Halidov sa' je bio ravan sa'u Hišama b. Malika."

٣٢٧٥. حدثنا مُحَمَّدُ بنُ مُحَمَّدِ بنِ خَلَّادٍ أَبُو عُمَرَ قَالَ: «كَانَ عِنْدَنَا مَكُّوكٌ يُقَالُ لَهُ مَكُّوكُ خَالِدٍ وَكَانَ كَيْلَجَتَيْنِ بِكَيْلَجَةِ هَارُونَ».

قالَ مُحَمَّدٌ: صَاعُ خَالِدٍ صَاعُ هِشَامٍ - يَعْنِي ابنَ مَالِكٍ.

3276. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Muhammed b. Hallad Ebu Omer, kog je obavijestio Musedded, da je Umejje b. Halid kazao: **"Pošto je preuzeo vlast,**

٣٢٧٦. حدثنا مُحَمَّدُ بنُ مُحَمَّدِ بنِ خَلَّادٍ أَبُو عُمَرَ حدثنا مُسَدَّدٌ عن أُمَيَّةَ بنِ خَالِدٍ قال: «لَمَّا وُلِّيَ خَالِدٌ

[92] Hišam ibn Abdulmelik.

[93] Kejledž je šuplja mjera koja iznosi 15/16 manna.

Halid el-Kasri je udvostručio sa', pa je iznosio 16 ritli."

Ebu Davud kaže: "Muhammeda b. Muhammeda b. Hallada su crnci ubili vezanog. Ebu Davud je pokazao ispruživši svoju ruku, okrenutog dlana prema zemlji. 'Ja sam' – veli Muhammed – 'sanjao kako ga u snu pitam: 'Šta ti je Allah uradio?' Odgovorio mi je: 'Uveo me je u Džennet.' Upitao sam: 'Nije ti umanjilo stepen to što si vezan stajao pred crncima?'"

الْقَسْرِيّ أَضْعَفَ الصَّاعَ فَصَارَ الصَّاعُ سِتَّةَ عَشَرَ رَطْلاً».

قال أبو داوُدَ: مُحَمَّدُ بنُ مُحَمَّدِ بنِ خَلاَّدٍ قَتَلَهُ الزَّنْجُ صَبْراً، فَقالَ بِيَدِهِ هَكَذَا وَمَدَّ أبو داوُدَ يَدَهُ وَجَعَلَ بُطُونَ كَفَّيْهِ إِلَى الأَرْضِ، قالَ وَرَأَيْتُهُ في النَّوْمِ فَقُلْتُ: مَا فَعَلَ اللهُ بِكَ؟ فقالَ: أدْخَلَنِي الْجَنَّةَ، قُلْتُ: فَلَمْ يَضُرَّكَ الْوَقْفُ.

16. O robu vjerniku

١٦. بَاب فِي الرَّقَبَةِ الْمُؤْمِنَةِ

3277. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od El-Hadžadža es-Savvafa, on od Jahjaa b. Ebu Kesira, ovaj od Hilala b. Ebu Mejmune, on od Ataa b. Jesara, da je Muavija b. el-Hakem es-Sulemi kazao: **"Allahov Poslaniče, imam robinju koju sam žestoko udario." Vidjevši da je to teško palo Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., upitao sam: "Hoću li je osloboditi?" "Dovedi mi je." – reče on. Pošto je dovedoh, on je upita: "Gdje je Allah?" "Na nebu." – odgovorila je. "A ko sam ja?" – upita on. "Ti si Allahov poslanik, s.a.v.s." – odgovori ona, a on reče: 'Oslobodi je, jer je vjernica.'"**

٣٢٧٧. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ الْحَجَّاجِ الصَّوَّافِ حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ هِلَالِ بْنِ أَبِي مَيْمُونَةَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ الْحَكَمِ السُّلَمِيِّ قال: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ جَارِيَةٌ لِي صَكَكْتُهَا صَكَّةً فَعَظَّمَ ذَلِكَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ أَفَلَا أُعْتِقُهَا قَالَ ائْتِنِي بِهَا قَالَ فَجِئْتُ بِهَا. قَالَ: أَيْنَ اللَّهُ؟ قَالَتْ: فِي السَّمَاءِ. قَالَ: مَنْ أَنَا؟ قَالَتْ: أَنْتَ رَسُولُ اللَّهِ. قَالَ: أَعْتِقْهَا فَإِنَّهَا مُؤْمِنَةٌ.

3278. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Muhammeda b. Amra, on od Ebu Selemea da je Eš-Šerid kazao: **"Majka mi je oporučila da za nju oslobodim roba vjernika. Otišao sam Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao: 'Allahov Poslaniče, majka mi je oporučila da za nju oslobodim roba vjernika, a ja imam crnu nubijsku robinju, pa hoću li je osloboditi?'** – spomenuvši slično prethodnom hadisu. **Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Pozovi mi je.' Kada je došla, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je upita: 'Ko je tvoj Gospdar?' 'Allah.' – odgovorila je. 'A ko sam ja?' – upita je. 'Allahov poslanik.' – odgovorila je ona, a Poslanik reče: 'Oslobodi je, jer je vjernica!'"**[94]

٣٢٧٨. حدثنا مُوسَى بنُ إسْمَاعِيلَ أخبرنا حَمَّادٌ عـن مُحَمّدِ بنِ عَمْرٍو عـن أبِي سَـلَمَةَ عن الشّرِيـدِ: «أنّ أُمّهُ أوْصَتْهُ أنْ يُعْتِـقَ عَنْهَا رَقَبَةً مُؤْمِنَةً، فَأَتَى النّبِيّ صلى الله عليه وسلم فقالَ: يَـا رَسُـول الله إنّ أُمّي أوْصَـتْ أنْ أُعْتِـقَ عَنْهَا رَقَبَةً مُؤْمِنَـةً وَعِنْـدِي جَارِيَةٌ سَـوْدَاءُ نُوبِيّةٌ» فَذكَرَ نَحْوَهُ [أفَأُعْتِقُهَا؟ فقالَ رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم: ادْعُوهَا لِي، فَدَعوْهَا، فَجَاءَتْ، فَقَالَ لَهَـا النّبِيّ صلى الله عليه وسـلم: مَنْ رَبّكِ؟ فَقَالَتْ: الله. قالَ: فَمَنْ أنَا؟ قالَتْ: رَسُولُ الله. قالَ: أعْتِقْهَا فَإنّهَا مُؤْمِنَةٌ]».

Ebu Davud kaže: "Halid b. Abdullah ga je prenio izravno, ne spomenuvši Eš-Šerida."

قَـالَ أَبُو دَاوُد: خَالِدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ أَرْسَـلَهُ لَمْ يَذْكُرْ الشَّرِيدَ.

3279. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Jakub el-Dževzedžani, kog je obavijestio Jezid b. Harun, prenijevši od El-Mes'udija, on od Avna b. Abdullaha, on od Abdullaha b. Utbea, a on od Ebu Hurejrea: **"Neki čovjek je došao Vjerovjesniku sa crnom robinjom i rekao: 'Allahov Poslaniče, dužan sam**

٣٢٧٩. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيـمُ بْنُ يَعْقُوبَ الْجُوْزَجَـانِيُّ حَدَّثَنَا يَزِيـدُ بْنُ هَارُونَ قَالَ أَخْـبَرَنِي الْمَسْـعُودِيُّ عَنْ عَوْنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ عَـنْ أَبِي هُرَيْـرَةَ أَنَّ رَجُـلًا أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِجَارِيَةٍ سَوْدَاءَ

[94] Bilježi ga En-Nesai u *Sunenu*, kao mursel-hadis.

osloboditi roba vjernika.’ Poslanik je upita: ‘Gdje je Allah?’ Ona prstom pokaza u nebo. ‘A ko sam ja?’ – ponovo je upita, a ona pokaza u Vjerovjesnika, s.a.v.s., pa u nebo, što znači: ti si Allahov poslanik, s.a.v.s. ‘Oslobodi je, jer je vjernica.’ – kaza Poslanik.”

فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ عَلَيَّ رَقَبَةً مُؤْمِنَةً فَقَالَ لَهَا أَيْنَ اللَّهُ فَأَشَارَتْ إِلَى السَّمَاءِ بِأُصْبُعِهَا فَقَالَ لَهَا فَمَنْ أَنَا فَأَشَارَتْ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَإِلَى السَّمَاءِ يَعْنِي أَنْتَ رَسُولُ اللَّهِ فَقَالَ: أَعْتِقْهَا فَإِنَّهَا مُؤْمِنَةٌ.

17. O pokuđenosti zavjetovanja[95]

١٧. باب كراهية النذر

3280. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Džerir b. Abdulhamid. A ispričao nam je i Musedded prenijevši od Ebu Avanea, on od Mensura, on od Abdullaha b. Murrea, za kojeg Osman (ibn Ebu Šejbe) kaže da se preziva El-Hemdani, da je kazao: od Abdullaha b. Omera – **“Allahov Poslanik, s.a.v.s., je strogo zabranio zavjetovanje.”**, a onda su se saglasili da je kazao: **“...jer ono neće ništa odbiti (od Allahove odredbe). Njime se samo uzima od škrtice.”**[96] Musedded je rekao: “Allahov Poslanik,

٣٢٨٠. حدثنا عُثْمَانُ بنُ أَبِي شَيْبَةَ أخبرنا جَرِيرُ بنُ عَبْدِالْحَمِيدِ ح. وَحدثنا مُسَدَّدٌ حدثنا أَبُو عَوَانَةَ عن مَنْصُورٍ عن عَبْدِالله بنِ مُرَّةَ، قال عُثْمَانُ الْهَمْدَانِيّ عن عَبْدِالله بنِ عُمَرَ قال: «أَخَذَ رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم يَنْهَى عَنْ النَّذْرِ ثُمّ اتَّفَقَا وَيَقُولُ: لاَ يَرُدّ شَيْئاً وَإِنَّمَا يُسْتَخْرَجُ بِهِ مِنَ الْبَخِيلِ. قَالَ مُسَدَّدٌ قالَ رَسُولُ الله صلى

[95] Učenjaci malikijske i hanbelijske pravne škole zavjetovanje smatraju mekruhom zbog toga što osoba koja se na nešto zavjetuje ima za cilj ostvarenje nekakve svoje želje, a nije joj cilj približavanje Allahu. En-Nevevi, pak, zavjetovanje smatra mustehabom.

[96] Zavjetima pribjegavaju samo osobe škrte u pogledu dobrovoljnog ibadeta ili u pogledu dijeljenja imetka na Allahovom putu, pa zavjetom često pokušavaju nadvladati svoju škrtost. Muhammed, s.a.v.s., ovim hadisom ukuzuje da zavjetni ibadet, u biti, ništa posebno ne može promijeniti. Ono što može promijeniti izvjesne stvari su ibadet i

s.a.v.s., je rekao: **'Zavjetovanje ne odbija ništa (od Allahove odredbe).'"**

الله عليه وسلم: إِنَّ النَّذْرَ لاَ يَرُدُّ شَيْئاً».

3281. ISPRIČAO NAM JE Ebu Davud (el-Ezdi ez-Zehrani), koji je saopćio el-Harisu b. Miskinu, a ja sam bio prisutan. Obavijestio ih je Ibn Vehb, prenijevši od Malika, on od Ebuz-Zinada, on od Abdurrahmana b. Hurmuza, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao (prenoseći od Uzvišenog Allaha): **"Zavjetovanje će čovjeku donijeti samo ono što sam mu već odredio.[97] Zavjetovanje će mu dati samo odredbu koju sam mu već propisao, a od škrtice će iznuditi da dā ono što prije nije davao."**

٣٢٨١. حدثنا أَبُو دَاوُدَ قَالَ قُرِئَ عَلَى الْحَارِثِ بنِ مِسْكِينٍ وَأَنَا شَاهِدٌ أَخْبَرَكُمْ ابنُ وَهْبٍ قال أخبرني مَالِكٌ عن أَبِي الزِّنَادِ عن عَبْدِالرَّحْمَنِ بنِ هُرْمُزَ عن أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ الله صلى الله عليه وسلم قَالَ: «لاَ يَأْتِي ابنَ آدَمَ النَّذْرُ الْقَدَرَ بِشَيْءٍ لَمْ أَكُنْ قَدَّرْتُهُ لَهُ وَلَكِنْ يُلْقِيهِ النَّذْرُ الْقَدَرَ قَدَّرْتُهُ يُسْتَخْرَجُ مِنَ الْبَخِيلِ يُؤْتَى عَلَيْهِ مَا لَمْ يَكُنْ يُؤْتَى مِنْ قَبْلُ».

18. O zavjetovanju na grijeh

١٨. بَاب مَا جَاءَ فِي النَّذْرِ فِي الْمَعْصِيَةِ

3282. ISPRIČAO NAM JE El-Ka'nebi, prenijevši od Malika, on od Talhe b. Abdulmelika el-Ejlija, on od El-Kasima, a on od Aiše, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ko se zavjetuje da će biti pokoran Allahu, neka Mu bude pokoran, a ko se zavjetuje da će**

٣٢٨٢. حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكٍ عَنْ طَلْحَةَ بْنِ عَبْدِ الْمَلِكِ الْأَيْلِيِّ عَنْ الْقَاسِمِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ نَذَرَ أَنْ يُطِيعَ

---

dova. A da bi se to postiglo, čovjek mora stalno biti u pokornosti Allahu, dž.š.

[97] Abadi kaže: "Ovo spada u hadis kudsi, samo što ga Poslanik, s.a.v.s., nije eksplicitno pripisao Allahu."

griješiti prema Allahu, neka Mu ne griješi."[98]

اللَّهَ فَلْيُطِعْـهُ وَمَنْ نَذَرَ أَنْ يَعْصِيَ اللَّهَ فَلَا يَعْصِهِ.

3283. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Vuhejb, prenijevši od Ejjuba, on od Ikrimea, a on od Ibn Abbasa: "Dok je Vjerovjesnik, s.a.v.s., držao govor, ugleda nekog čovjeka kako stoji na suncu. Vjerovjesnik upita za njega, a prisutni rekoše: 'Ovo je Ebu Israil. Zavjetovao se da će stajati na suncu, da se neće sklanjati u hlad i da neće razgovarati, a da će (uz to) postiti.' On reče: 'Recite mu neka razgovara, neka se skloni u hlad, neka sjedne, ali neka dovrši svoj post.'"[99]

٣٢٨٣. حدثنا مُوسَى بنُ إِسْمَاعِيلَ أخبرنا وُهَيْبٌ أخبرنا أَيُّوبُ عن عِكْرِمَةَ عن ابنِ عَبَّاسٍ قال: «بَيْنَمَا النَّبِيّ صلى الله عليه وسلم يَخْطُبُ إِذَا هُوَ بِرَجُلٍ قَائِمٍ فِي الشَّمْسِ، فَسَأَلَ عَنْهُ، فَقَالُوا: هَذَا أَبُو إِسْرَائِيلَ، نَذَرَ أَنْ يَقُومَ وَلاَ يَقْعُدَ وَلاَ يَسْتَظِلّ وَلاَ يَتَكَلّمَ وَيَصُومَ، قَالَ: مُرُوهُ فَلْيَتَكَلّمْ وَلْيَسْتَظِلّ وَلْيَقْعُدْ وَلْيُتِمّ صَوْمَهُ».

19. Mišljenje onih koji kažu da za zavjet na grijeh treba iskup

١٩. بَاب مَنْ رَأَى عَلَيْهِ كَفَّارَةً إِذَا كَانَ فِي مَعْصِيَةٍ

3284. ISPRIČAO NAM JE Ismail b. Ibrahim Ebu Ma'mer, kog je obavijestio Abdullah b. el-Mubarek, prenijevši od Junusa, on od Ez-Zuhrija, on od Ebu Selemea, a on od Aiše, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: "Zavjet na grijeh se

٣٢٨٤. حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ أَبُو مَعْمَرٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ يُونُسَ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

[98] Ovaj hadis su u *El-Kutubus-sitteu* zabilježili svi autori, osim Muslima.

[99] Bilježe ga El-Buhari u *Sahihu* i Ibn Madže u *Sunenu*.

ne ispunjava, a iskup za to je ono što je iskup i za zakletvu."[100]

وَسَلَّمَ قَالَ لَا نَذْرَ فِي مَعْصِيَةٍ وَكَفَّارَتُهُ كَفَّارَةُ يَمِينٍ.

3285. ISPRIČAO NAM JE Ibnus-Serh, kog je obavijestio Ibn Vehb, prenijevši od Junusa, a on od Ibn Šihaba – isti smisao kao što je prethodni hadis i sa istim senedom.

٣٢٨٥. حَدَّثَنَا ابْنُ السَّرْحِ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ عَنْ يُونُسَ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ بِمَعْنَاهُ وَإِسْنَادِهِ.

Ebu Davud kaže: "Ahmed b. Šebbuje prenosi da je Ibnul-Mubarek o ovom hadisu kazao: 'Ebu Seleme je ispričao, a to upućuje na to da ga Ez-Zuhri nije čuo od Ebu Selemea.' A Ahmed b. Muhammed je rekao: 'A u prilog tome ide i ono što nam je ispričao Ejjub b. Sulejman.' Čuo sam Ahmeda b. Hanbela kada veli: 'Upropastili su nam ovaj hadis.' Neko ga upita: 'Je li prema tvome mišljenju pouzdano njegovo upropašćenje i je li ga prenio još neko osim Ibn Ebu Uvejsa?' On reče: 'Prenio ga je Ejjub, najsličnije, od njega (tj. od Ejjuba b. Sulejmana b. Bilala), a prenio ga je i Ejjub.'"

قَالَ أَبُو دَاوُد: سَمِعْت أَحْمَدَ يَقُولُ قَالَ ابْنُ الْمُبَارَكِ يَعْنِي فِي هَذَا الْحَدِيثِ حَدَّثَ أَبُو سَلَمَةَ فَدَلَّ ذَلِكَ عَلَى أَنَّ الزُّهْرِيَّ لَمْ يَسْمَعْهُ مِنْ أَبِي سَلَمَةَ وقَالَ أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ وَتَصْدِيقُ ذَلِك مَا حَدَّثَنَا أَيُّوبُ يَعْنِي ابْنَ سُلَيْمَانَ

قَالَ أَبُو دَاوُد: سَمِعْت أَحْمَدَ بْنَ حَنْبَلٍ يَقُولُ أَفْسَدُوا عَلَيْنَا هَذَا الْحَدِيثَ قِيلَ لَهُ وَصَحَّ إِفْسَادُهُ عِنْدَكَ وَهَلْ رَوَاهُ غَيْرُ ابْنِ أَبِي أُوَيْسٍ قَالَ أَيُّوبُ كَانَ أَمْثَلَ مِنْهُ يَعْنِي أَيُّوبَ بْنَ سُلَيْمَانَ بْنِ بِلَالٍ وَقَدْ رَوَاهُ أَيُّوبُ.

[100] Vjerniku je zabranjeno da se zavjetuje na grijeh. Ukoliko bi se, ipak, zavjetovao na takvo nešto, po mišljenju većine učenjaka, to neće ispunjavati. Umjesto ispunjenja takvog zavjeta postit će tri dana kao što čini i onaj koji se krivo zakune. Tako, naprimjer, ukoliko bi neko rekao: "Ako položim ispit, sve ću vas počastiti alkoholom." Ukoliko položi ispit, on taj zavjet neće ispuniti, nego će postiti tri dana kao iskup za neispunjeni zavjet. Malik i Šafija smatraju da vjernik ne treba ispuniti takav zavjet i nije dužan dati iskup/keffaret. Onaj ko se zavjetuje na nešto što nije grijeh, dužan je taj zavjet ispuniti. Ovaj hadis su zabilježili i Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*.

3286. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed el-Mervezi, kog je obavijestio Ejjub b. Sulejman, prenijevši od Ebu Bekra b. Ebu Uvejsa, on od Sulejmana b. Bilala, on od Ibn Ebu Atika i Musaa b. Ukbea, njih dvojica od Ibn Šihaba, a on od Sulejmana b. Erkama, kog je obavijestio Jahja b. Ebu Kesir, prenijevši od Ebu Selemea, a on od Aiše, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **“Zavjet na grijeh se ne ispunjava, a iskup za to je ono što je iskup i za zakletvu.”**

Ahmed b. Muhammed el-Mervezi kaže: “On je želio kazati da je u Ali b. el-Mubarekovom hadisu, prenijetom od Jahjaa b. Ebu Kesira, on od Muhammeda b. ez-Zubejra, on od njegovog oca, on od Imrana b. Husajna, on od Vjerovjesnika, s.a.v.s., Sulejman b. Erkam je načinio previd, a od njega ga je preuzeo Ez-Zuhri i kao mursel-hadis ga je prenio od Ebu Selemea, a on od Aiše.”

Ebu Davud kaže: “Bekijje ga je prenio od El-Evzaija, on od Jahjaa, on od Muhammeda b. ez-Zubejra sa senedom Alija b. el-Mubareka – slično prethodnom hadisu.”

٣٢٨٦. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمَرْوَزِيُّ حَدَّثَنَا أَيُّوبُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ أَبِي أُوَيْسٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بِلَالٍ عَنْ ابْنِ أَبِي عَتِيقٍ وَمُوسَى بْنِ عُقْبَةَ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ أَرْقَمَ أَنَّ يَحْيَى بْنَ أَبِي كَثِيرٍ أَخْبَرَهُ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا نَذْرَ فِي مَعْصِيَةٍ وَكَفَّارَتُهُ كَفَّارَةُ يَمِينٍ.**

قَالَ أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمَرْوَزِيُّ إِنَّمَا الْحَدِيثُ حَدِيثُ عَلِيِّ بْنِ الْمُبَارَكِ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرَادَ أَنَّ سُلَيْمَانَ بْنَ أَرْقَمَ وَهِمَ فِيهِ وَحَمَلَهُ عَنْهُ الزُّهْرِيُّ وَأَرْسَلَهُ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَحِمَهَا اللَّهُ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: رَوَى بَقِيَّةُ عَنْ الْأَوْزَاعِيِّ عَنْ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الزُّبَيْرِ بِإِسْنَادِ عَلِيِّ بْنِ الْمُبَارَكِ مِثْلَهُ.

3287. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obvavijestio Jahja b. Seid el-Kattan, prenijevši od Jahjaa b. Seida el-Ensarije, ovaj od Ubejdullaha b. Zahra, on od Ebu Seida, on od Abdullaha b. Malika, **da je Ukbe b. Amir pitao**

٣٢٨٧. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الْقَطَّانُ قَالَ أَخْبَرَنِي يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ الْأَنْصَارِيُّ أَخْبَرَنِي عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ زَحْرٍ أَنَّ أَبَا سَعِيدٍ أَخْبَرَهُ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ مَالِكٍ أَخْبَرَهُ

Vjerovjesnika, s.a.v.s., u vezi njegove sestre koja se zavjetovala da će obaviti hadž pješke, i to bosa i gologlava. On je rekao: "Naredite joj neka se pokrije, neka jaše i neka posti tri dana."[101]

أَنَّ عُقْبَةَ بْنَ عَامِرٍ أَخْبَرَهُ أَنَّهُ سَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أُخْتٍ لَهُ نَذَرَتْ أَنْ تَحُجَّ حَافِيَةً غَيْرَ مُخْتَمِرَةٍ فَقَالَ: مُرُوهَا فَلْتَخْتَمِرْ وَلْتَرْكَبْ وَلْتَصُمْ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ.

3288. ISPRIČAO NAM JE Mahled b. Halid, kog je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Jahjaa b. Seida, ovaj od Ubejdullaha b. Zahra, štićenika plemena Benu Damire (Damre) – a bio je dobar čovjek, a on od Ebu Seida er-Ruajni – sa Jahjaovim senedom, isti smisao.

٣٢٨٨. حَدَّثَنَا مَخْلَدُ بْنُ خَالِدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ قَالَ كَتَبَ إِلَيَّ يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ أَخْبَرَنِي عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ زَحْرٍ مَوْلًى لِبَنِي ضَمْرَةَ وَكَانَ أَيَّمَا رَجُلٍ أَنَّ أَبَا سَعِيدٍ الرُّعَيْنِيَّ أَخْبَرَهُ بِإِسْنَادِ يَحْيَى وَمَعْنَاهُ.

3289. ISPRIČAO NAM JE Mahled b. Halid, kog je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Seida b. Ebu Ejjuba, ovaj od Jezida b. Ebu Habiba, on od Ebul-Hajra, da je Ukbe b. Amir el-Džuheni kazao: **"Moja sestra se zavjetovala da će do Bejtullaha ići pješke, te me je zadužila da u vezi toga pitam Vjerovjesnika, s.a.v.s. On je rekao: 'Neka ide pješke, a i neka jaše.'"**[102]

٣٢٨٩. حدثنا مَخْلَدُ بنُ خَالِدٍ قالَ أخبرنا عَبْدُالرَّزَّاقِ قَالَ أخبرنا ابنُ جُرَيْجٍ قال أخبرني سَعِيدُ بنُ أَبِي أَيوبَ أَنَّ يَزِيدَ بنَ أَبِي حَبِيبٍ أَخْبَرَهُ أَنَّ أَبَا الْخَيْرِ حَدَّثَهُ عن عُقْبَةَ بنِ عَامِرٍ الجُهَنِيِّ أَنَّهُ قالَ: «نَذَرَتْ أُخْتِي أَنْ تَمْشِيَ إِلَى بَيْتِ الله فَأَمَرَتْنِي أَنْ أَسْتَفْتِيَ لَهَا النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَاسْتَفْتَيْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم فقالَ لِتَمْشِ وَلْتَرْكَبْ».

3290. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. el-Musenna, kog je obavijestio Ebul-

٣٢٩٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ عَنْ

[101] Ovaj hadis su zabilježili i Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

[102] Bilježe ga El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

Velid, prenijevši od Hemmama, on od Katadea, ovaj od Ikrimea, a on od Ibn Abbasa: **“Sestra Ukbea b. Amira se zavjetovala da će do Bejtullaha otići pješke, pa joj je Vjerovjesnik, s.a.v.s., naredio da jaše i da zakolje kurban.”**

قَتَادَةَ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ أُخْتَ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ نَذَرَتْ أَنْ تَمْشِيَ إِلَى الْبَيْتِ فَأَمَرَهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ تَرْكَبَ وَتُهْدِيَ هَدْيًا.

3291. ISPRIČAO NAM JE Muslim b. Ibrahim, kog je obavijestio Hišam, prenijevši od Katadea, on od Ikrimea, a on od Ibn Abbasa: **“Kad je Allahov Poslanik, s.a.v.s., saznao da se sestra Ukbea b. Amira zavjetovala da će na hadž otići pješke, rekao je: ‘Allahu nije potreban njen zavjet, naredite joj da jaše.’”**

٣٢٩١. حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا بَلَغَهُ أَنَّ أُخْتَ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ نَذَرَتْ أَنْ تَحُجَّ مَاشِيَةً قَالَ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنْ نَذْرِهَا مُرْهَا فَلْتَرْكَبْ.

Ebu Davud kaže: “Prenijeli su ga i Seid b. Ebu Arube i Halid od Ikrimea, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s. – slično prethodnom hadisu.”

قَالَ أَبُو دَاوُد: رَوَاهُ سَعِيدُ بْنُ أَبِي عَرُوبَةَ نَحْوَهُ وَخَالِدٌ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ.

3292. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. el-Musenna, kog je obavijestio Ibn Adijj, prenijevši od Seida, on od Katadea, a on od Ikrimea da se sestra Ukbea b. Amira zavjetovala – a potom je spomenuo slično Hišamovom hadisu, ne spomenuvši kurban, da je (Poslanik, s.a.v.s.) rekao: **“Naredi sestri neka jaše.”**

٣٢٩٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عَدِيٍّ عَنْ سَعِيدٍ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ عِكْرِمَةَ أَنَّ أُخْتَ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ بِمَعْنَى هِشَامٍ وَلَمْ يَذْكُرِ الْهَدْيَ وَقَالَ فِيهِ مُرْ أُخْتَكَ فَلْتَرْكَبْ.

Ebu Davud kaže: “Prenio ga je i Halid od Ikrimea – u značenju Hišamovog hadisa.”

قَالَ أَبُو دَاوُد: رَوَاهُ خَالِدٌ عَنْ عِكْرِمَةَ بِمَعْنَى هِشَامٍ.

3293. ISPRIČAO NAM JE Hadžadž b. Ebu Jakub, kog je obavijestio Ebun-Nadr, prenijevši od Šerika, on od Muhammeda b. Abdurrahmana, štićenika Talhine porodice, on od Kurejba, a on od Ibn Abbasa: **“Neki čovjek je došao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao: ‘Allahov Poslaniče, moja sestra se zavjetovala da će na hadž otići pješice.’ Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: ‘Allah, radi napora tvoje sestre, neće učiniti ništa. Zato neka jaše, i neka se iskupi onako kako se iskupljuje za zakletvu.’”**[103]

٣٢٩٣. حدثنا حَجّاجُ بنُ أبي يَعْقُوبَ قَالَ أخبرنا أبُو النَّضْرِ قال أخبرنا شَرِيكٌ عَن مُحَمّدِ بنِ عَبْدِالرَّحْمَنِ مَوْلَى آلِ طَلْحَةَ عَن كُرَيْبٍ عن ابنِ عَبّاسٍ قَالَ: «جَاءَ رَجُلٌ إلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فقالَ: يَا رَسُول الله إنّ أُخْتِي نَذَرَتْ - يَعني أنْ تَحُجّ مَاشِيَةً، فَقَالَ النّبِيّ صلى الله عليه وسلم: إنّ الله لاَ يَصْنَعُ بِشَقَاءِ أُخْتِكَ شَيْئاً فَلْتَحُجّ رَاكِبَةً وَلْتُكَفِّرْ عن يَمِينِهَا».

3294. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hafs b. Abdullah es-Sulemi, kog je obavijestio njegov otac, prenijevši od Ibrahima b. Tahmana, on od Metara, on od Ikrimea, a on od Ibn Abbasa: “Sestra Ukbea b. Amira se zavjetovala da će pješke otići na hadž, a nije u stanju to učiniti. Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: **’Uzvišenom Allahu nije potrebno pješačenje tvoje sestre, zato neka jaše i neka zakolje kurban.’”**[104]

٣٢٩٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَفْصِ بْنِ عَبْدِ اللهِ السُّلَمِيُّ قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ حَدَّثَنِي إِبْرَاهِيمُ يَعْنِي ابْنَ طَهْمَانَ عَنْ مَطَرٍ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ أُخْتَ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ نَذَرَتْ أَنْ تَحُجَّ مَاشِيَةً وَأَنَّهَا لَا تُطِيقُ ذَلِكَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنْ مَشْيِ أُخْتِكَ فَلْتَرْكَبْ وَلْتُهْدِ بَدَنَةً.

3295. ISPRIČAO NAM JE Šuajb b. Ejjub, kog je obavijestio Muavija b.

٣٢٩٥. حَدَّثَنَا شُعَيْبُ بْنُ أَيُّوبَ حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ هِشَامٍ عَنْ

---

[103] Dakle, Allah tvojoj sestri, zbog toga što se žrtvuje da ide pješice i bosonoga, neće dati nikakve posebne nagrade. Zato neka prekrši zavjet, a zbog njegovog neispunjenja neka posti tri dana.

[104] Zabilježio ga je Ed-Darimi u *Sunenu*.

Hišam, prenijevši od Sufjana, on od svoga oca, on od Ikrimea, da je Ukbe b. Amir el-Džuheni rekao Vjerovjesniku, s.a.v.s: **"Allahov Poslaniče, moja sestra se zavjetovala da će do Bejtullaha ići pješice."** On reče: **"Allah, radi pješačenja tvoje sestre, neće učiniti ništa."**

سُفْيَانَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ الْجُهَنِيِّ أَنَّهُ قَالَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أُخْتِي نَذَرَتْ أَنْ تَمْشِيَ إِلَى الْبَيْتِ فَقَالَ: إِنَّ اللَّهَ لَا يَصْنَعُ بِمَشْيِ أُخْتِكَ إِلَى الْبَيْتِ شَيْئًا.

3296. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od Humejda et-Tavila, on od Sabita el-Bunanija, a on od Enesa b. Malika: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je vidio čovjeka koji se, idući, oslanjao na dvojicu sinova, pa je upitao za njega." Rekli su: "Zavjetovao da će ići pješice.", a on će na to: "Allahu nije potrebna njegova muka.", pa mu je naredio da uzjaše.**[105]

٣٢٩٦. حدثنا مُسَدَّدٌ قال أخبرنا يَحْيَى عن حُمَيْدٍ الطَّوِيلِ عن ثَابِتٍ الْبُنَانِيِّ عن أَنَسِ بنِ مَالِكٍ: «أَنَّ رَسُولَ الله صلى الله عليه وسلم رَأَى رَجُلاً يُهَادَى بَيْنَ ابْنَيْهِ فَسَأَلَ عَنْهُ فَقَالُوا: نَذَرَ أَنْ يَمْشِيَ، فَقَالَ: إِنَّ الله لَغَنِيٌّ عَنْ تَعْذِيبِ هَذَا نَفْسَهُ وَأَمَرَهُ أَنْ يَرْكَبَ».

Ebu Davud kaže: "Prenio ga je i Amr b. Ebu Amr od El-A'redža, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s. – slično prethodnom hadisu."

قال أَبُو دَاوُدَ: رَوَاهُ عَمْرُو بنُ أَبِي عَمْرٍو عن الأَعْرَجِ عن أَبِي هُرَيْرَةَ عن النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم نَحْوَهُ.

3297. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Mein, kog je obavijestio Hadžadž, prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Asima el-Ahvela, on od Tavusa, on od Ibn Abbasa: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je, dok je obilazio oko Kabe, prošao pored čovjeka koji je vodio drugog čovjeka za uzdu prikačenu o njegov nos.**

٣٢٩٧. حدثنا يَحْيَى بنُ مَعِينٍ حدثنا حَجَّاجٌ عن ابنِ جُرَيْجٍ قال أخبرني سُلَيْمَانَ الأَحْوَلُ أَنَّ طَاوُوساً أَخْبَرَهُ عن ابنِ عَبَّاسٍ: «أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم مَرَّ وَهُوَ يَطُوفُ بِالْكَعْبَةِ بِإِنْسَانٍ يَقُودُهُ بِخِزَامَةٍ فِي

[105] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori, osim Ibn Madžea.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., ju je prekinuo i naredio mu da ga vodi za ruku."[106]

أَنْفِهِ فَقَطَعَهَا النَّبِيّ صلى الله عليه وسلم بِيَدِهِ وَأَمَرَهُ أَنْ يَقُودَهُ بِيَدِهِ».

20. O čovjeku koji se zavjetovao da će klanjati u Bejtul-Makdisu

٢٠. بَاب مَنْ نَذَرَ أَنْ يُصَلِّيَ فِي بَيْتِ الْمَقْدِسِ

3298. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Habiba el-Muallima, on od Ataa b. Ebu Rebaha, a on od Džabira b. Abdullaha: **"Na Dan oslobođenja Mekke neki čovjek je ustao i rekao: 'Allahov Poslaniče, ja sam se zavjetovao da ću, ako ti Allah omogući da osvojiš Mekku, klanjati dva rekata u Bejtul-Makdisu.' On reče: 'Klanjaj ih ovdje.' Zatim ponovi iste riječi, a on mu reče: 'Klanjaj ih ovdje.' Zatim ponovi iste riječi, a on mu reče: 'Ti najbolje znaš svoju situaciju.'"[107]**

٣٢٩٨. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ أَخْبَرَنَا حَبِيبٌ الْمُعَلِّمُ عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ رَجُلًا قَامَ يَوْمَ الْفَتْحِ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي نَذَرْتُ لِلَّهِ إِنْ فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْكَ مَكَّةَ أَنْ أُصَلِّيَ فِي بَيْتِ الْمَقْدِسِ رَكْعَتَيْنِ قَالَ صَلِّ هَاهُنَا ثُمَّ أَعَادَ عَلَيْهِ فَقَالَ: صَلِّ هَاهُنَا ثُمَّ أَعَادَ عَلَيْهِ فَقَالَ: شَأْنُكَ إِذَنْ.

Ebu Davud je rekao: "Slično je preneseno i od Abdurrahmana ibn Avfa, on od Vjerovjesnika, s.a.v.s.

قَالَ أَبُو دَاوُد: رُوِيَ نَحْوُهُ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

3299. ISPRIČAO NAM JE Mahled b. Halid, kog je obavijestio Ebu Asim. A ispričao nam je i Abbas el-Anberi, isti smisao, prenijevši od Revha, on od Ibn Džurejdža, ovaj od Jusufa b. el-Hakema

٣٢٩٩. حَدَّثَنَا مَخْلَدُ بْنُ خَالِدٍ حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ ح. وحَدَّثَنَا عَبَّاسٌ الْعَنْبَرِيُّ الْمَعْنَى حَدَّثَنَا رَوْحٌ عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ أَخْبَرَنِي يُوسُفُ بْنُ الْحَكَمِ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ أَنَّهُ سَمِعَ حَفْصَ بْنَ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ

---

[106] Bilježe ga El-Buhari u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

[107] Bilježe ga Ed-Darimi i El-Bejheki u *Sunenima* i El-Hakim u *Mustedreku*. El-Hakim ga je ocijenio pouzdanim hadisom.

b. Ebu Sufjana, on od Hafsa b. Omera b. Abdurrahmana b. Avfa i Omera. Abbas b. Hanneh kaže da su ga njih dvojica obavijestila, prenijevši od Omera b. Abdurrahmana b. Avfa, on od nekih ashaba ovaj hadis, dodavši: **“Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao: ‘Tako mi Onoga Koji je Muhammeda poslao s Istinom, ako (ih) klanjaš ovdje, zamijenit će ti (dva rekata) namaza u Bejtul-Makdisu.”**

Ebu Davud kaže: “El-Ensari ga je prenio od Ibn Džurejdža, on od Džafera b. Amra rekao je Amra b. Hajjea, on od njih dvojice, preniješi od Abdurrahmana b. Avfa i nekih ashaba.”

عَوْفٍ وَعَمْرٍو وَقَالَ عَبَّاسٌ ابْنُ حَنَّةَ أَخْبَرَاهُ عَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ عَنْ رِجَالٍ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِهَذَا الْخَبَرِ زَادَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **وَالَّذِي بَعَثَ مُحَمَّدًا بِالْحَقِّ لَوْ صَلَّيْتَ هَاهُنَا لَأَجْزَأَ عَنْكَ صَلَاةً فِي بَيْتِ الْمَقْدِسِ.**

قَالَ أَبُو دَاوُد: رَوَاهُ الأَنْصَارِيُّ عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ فَقَالَ: جَعْفَرُ بْنُ عُمَرَ وَقَالَ عَمْرُو بْنُ حَيَّةَ وَقَالَ أَخْبَرَاهُ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ وَعَنْ رِجَالٍ مَنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

21. O izvršenju zavjeta za umrlog

٢١. بَاب فِي قَضَاءِ النَّذْرِ عَنِ الْمَيِّتِ

3300. ISPRIČAO NAM JE El-Ka’nebi (Abdullah b. Mesleme el-Ka’nebi), prenijevši on od Malika, od Ibn Šihaba, on od Ubejdullaha b. Abdullaha, a on od Abdullaha b. Abbasa: **“Sa’d b. Ubade je kazao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.: ‘Moja majka je umrla, a nije ispunila zavjet. Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: ‘Ti ga izvrši za nju.’”**[108]

٣٣٠٠. حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ قَالَ قَرَأْتُ عَلَى مَالِكٍ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ سَعْدَ بْنَ عُبَادَةَ اسْتَفْتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنَّ أُمِّي مَاتَتْ وَعَلَيْهَا نَذْرٌ لَمْ تَقْضِهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اقْضِهِ عَنْهَا.

---

[108] Na temelju ovoga hadisa, većina učenjaka smatra da je obavezno izvršenje zavjeta za umrlu osobu ukoliko je ostavlila iza sebe imetka, makar to ona i ne oporučila. Učenjaci malikijske i hanefijske pravne škole smatraju da će se njen zavjet naknadno ispuniti samo u slučaju ako to prije smrti oporuči. Po mišljenju većine učenjaka, nasljednici

3301. ISPRIČAO NAM JE Amr b. Avn, kog je obavijestio Hušejm, prenijevši od Ebu Bišra, on od Seida b. Džubejra, a on od Ibn Abbasa: **“Neka žena je plovila morem. Zavjetovala se da će, ukoliko joj Allah dā da uspješno preplovi more, postiti mjesec dana. Allah joj je dao, pa je uspješno preplovila more, i umrla je, a nije taj mjesec ispostila. Došla je njena kćerka (ili: sestra) Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., pa joj je naredio da (taj mjesec naposti) za nju.”**[109]

٣٣٠١. حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَوْنٍ أَخْبَرَنَا هُشَيْمٌ عَنْ أَبِي بِشْرٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ امْرَأَةً رَكِبَتْ الْبَحْرَ فَنَذَرَتْ إِنْ نَجَّاهَا اللَّهُ أَنْ تَصُومَ شَهْرًا فَنَجَّاهَا اللَّهُ فَلَمْ تَصُمْ حَتَّى مَاتَتْ فَجَاءَتْ ابْنَتُهَا أَوْ أُخْتُهَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَمَرَهَا أَنْ تَصُومَ عَنْهَا.

3302. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Junus, kog je obavijestio Zuhejr, prenijevši od Abdullaha b. Ataa, on od Abdullaha b. Burejdea, a on od svoga oca Burejdea: **“Neka žena je došla Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekla: ‘Majci sam darovala jednu robinju, a ona je umrla i ostavila robinju.’ ‘Ti si zaslužila nagradu, a robinja će ti se vratiti u sklopu ostavštine.’ – kaza Poslanik, a ona reče: ‘Ostala je dužna mjesec dana posta.’”**[110] Potom je spomenuo isto kao u Amrovom hadisu.

٣٣٠٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَطَاءٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ بُرَيْدَةَ أَنَّ امْرَأَةً أَتَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ كُنْتُ تَصَدَّقْتُ عَلَى أُمِّي بِوَلِيدَةٍ وَإِنَّهَا مَاتَتْ وَتَرَكَتْ تِلْكَ الْوَلِيدَةَ قَالَ قَدْ وَجَبَ أَجْرُكِ وَرَجَعَتْ إِلَيْكِ فِي الْمِيرَاثِ قَالَتْ وَإِنَّهَا مَاتَتْ وَعَلَيْهَا صَوْمُ شَهْرٍ فَذَكَرَ نَحْوَ حَدِيثِ عَمْرٍو.

---

nisu obavezni ispuniti zavjet za umrlog koji je materijalne prirode, ukoliko on nije ostavio imetka. Ovaj hadis su u *El-Kutubus-sitteu* zabilježili svi autori.

[109] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

[110] Bilježe ga Muslim u *Sahihu*, Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

22. Ukoliko neko umre, a ostane dužan posta, hoće li ga za njega napostiti njegov potomak

٢٢. بَاب مَا جَاءَ فِيمَنْ مَاتَ وَعَلَيْهِ صِيَامٌ صَامَ عَنْهُ وَلِيُّهُ

3303. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od El-A'meša. A ispričao nam je i Muhammed b. el-Ala, kog je obavijestio Ebu Muavija, prenijevši od El-A'meša, isti smisao, on od Muslima el-Betina, on od Seida b. Džubejra, a on od Ibn Abbasa: **"Neka žena je došla Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekla da je njena majka ostala dužna mjesec dana posta, i upita ga hoće li ga ona za nju napostiti. On reče: 'Da je tvoja majka ostala nekome nešto dužna, da li bi vratila njen dug?' 'Bih.' – odgovori ona, a on reče: 'Dug prema Allahu je najpreče vratiti.'"**[111]

٣٣٠٣. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى قَالَ سَمِعْتُ الْأَعْمَشَ ح. وحَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنْ الْأَعْمَشِ الْمَعْنَى عَنْ مُسْلِمٍ الْبَطِينِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ امْرَأَةً جَاءَتْ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ إِنَّهُ كَانَ عَلَى أُمِّهَا صَوْمُ شَهْرٍ أَفَأَقْضِيهِ عَنْهَا فَقَالَ: لَوْ كَانَ عَلَى أُمِّكِ دَيْنٌ أَكُنْتِ قَاضِيَتَهُ قَالَتْ نَعَمْ قَالَ فَدَيْنُ اللَّهِ أَحَقُّ أَنْ يُقْضَى.

3304. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Salih, kog je obavijestio Ibn Vehb, prenijevši od Amra b. el-Harisa, on od Ubejdullaha b. Ebu Džafera, on od Muhammeda b. Džafera b. ez-Zubejra, on od Urvea, a on od Aiše, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Ko umre, a**

٣٣٠٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي جَعْفَرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

---

[111] Bilježe ga El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

ostane dužan posta, neka ga za njega naposti negov potomak."[112]

مَنْ مَاتَ وَعَلَيْهِ صِيَامٌ صَامَ عَنْهُ وَلِيُّهُ.

23. Šta se naređuje u pogledu izvršenja zavjeta

٢٣. بَاب مَا يُؤْمَرُ بِهِ مِنَ الْوَفَاءِ بِالنَّذْرِ

3305. ISPRIČAO NAM JE Musedded, prenijevši od El-Harisa b. Ubejda Ebu Kudamea, on od Ubejdullaha b. el-Ahnesa, on od Amra b. Šuajba, on od svoga oca, a on od njegovog djeda: "Neka žena je došla Vjerovjesniku, s.a.v.s., i kazala: 'Allahov Poslaniče, ja sam se zavjetovala da ću ti, kad dođeš, zasvirati uz def.' 'Izvrši svoj zavjet.' – reče on. 'Ja sam se (također) zavjetovala da ću prinijeti žrtvu na tom i tom mjestu.'[113] On upita: 'Kipu?' 'Ne.' – odgovori ona. 'Idolu?' – upita on. 'Ne.', odgovori ona. On reče: 'Izvrši svoj zavjet.'"

٣٣٠٥. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا الْحَارِثُ بْنُ عُبَيْدٍ أَبُو قُدَامَةَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ الْأَخْنَسِ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ امْرَأَةً أَتَتْ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي نَذَرْتُ أَنْ أَضْرِبَ عَلَى رَأْسِكَ بِالدُّفِّ قَالَ أَوْفِي بِنَذْرِكِ قَالَتْ إِنِّي نَذَرْتُ أَنْ أَذْبَحَ بِمَكَانِ كَذَا وَكَذَا مَكَانٌ كَانَ يَذْبَحُ فِيهِ أَهْلُ الْجَاهِلِيَّةِ قَالَ لِصَنَمٍ قَالَتْ لَا قَالَ لِوَثَنٍ قَالَتْ لَا قَالَ أَوْفِي بِنَذْرِكِ.

3306. ISPRIČAO NAM JE Davud b. Rušejd, kog je obavijestio Šuajb b. Ishak, prenijevši od El-Evzaija, on od Jahjaa b. Ebu Kesira, ovaj od Ebu Kilabea, on od Sabita ed-Dahaka: "Za vrijeme Vjerovjesnika, s.a.v.s., neki čovjek se zavjetovao da će žrtvovati devu u mjestu

٣٣٠٦. حَدَّثَنَا دَاوُدُ بْنُ رُشَيْدٍ حَدَّثَنَا شُعَيْبُ بْنُ إِسْحَقَ عَنْ الْأَوْزَاعِيِّ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو قِلَابَةَ قَالَ حَدَّثَنِي ثَابِتُ بْنُ الضَّحَّاكِ قَالَ: نَذَرَ رَجُلٌ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

[112] Bilježe ga El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

[113] Mjestu na kome su predislamski Arapi prinosili žrtve svojim umrlim.

Buvane.[114] Otišao je Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao: 'Zavjetovao sam se da ću zaklati devu u mjestu Buvane.' On ga upita: 'Je li se u tom mjestu nalazio neki od idola kome su se predislamski Arapi klanjali?' 'Nije.' – rekoše prisutni. On upita: 'Jesu li tu svetkovali neki od svojih praznika?' 'Nisu.' – rekoše prisutni, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: 'Izvrši svoj zavjet. Ne izvršava se zavjet kojim će se pogriješiti prema Allahu, niti u onome što čovjek ne posjeduje.'"[115]

أَنْ يَنْحَرَ إِبِلًا بِبُوَانَةَ فَأَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنِّي نَذَرْتُ أَنْ أَنْحَرَ إِبِلًا بِبُوَانَةَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: هَلْ كَانَ فِيهَا وَثَنٌ مِنْ أَوْثَانِ الْجَاهِلِيَّةِ يُعْبَدُ قَالُوا لَا قَالَ هَلْ كَانَ فِيهَا عِيدٌ مِنْ أَعْيَادِهِمْ قَالُوا لَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَوْفِ بِنَذْرِكَ فَإِنَّهُ لَا وَفَاءَ لِنَذْرٍ فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ وَلَا فِيمَا لَا يَمْلِكُ ابْنُ آدَمَ.

3307. ISPRIČAO NAM JE El-Hasan b. Ali, kog je obavijestio Jezid b. Harun, prenijevši od Abdullaha b. Jezida b. Muksima es-Sekafija iz Taifa, on od Sare bint Muksim es-Sekafi, da je Mejmuna bint Kerdem kazala: "Pošla sam sa ocem na hadž. Ugledah Allahovog Poslanika, s.a.v.s., a ljudi povikaše: 'Allahov Poslanik, s.a.v.s!', te sa njega nisam skidala pogled. Moj otac mu se primače dok je bio na devi; držao je štap kojeg nose učitelji. Tad začuh beduine i ljude kako govore: 'Ono je zvuk štapa. Ono je zvuk štapa.' Moj

٣٣٠٧. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ بْنِ مِقْسَمٍ الثَّقَفِيُّ مِنْ أَهْلِ الطَّائِفِ قَالَ حَدَّثَتْنِي سَارَةُ بِنْتُ مِقْسَمٍ الثَّقَفِيِّ أَنَّهَا سَمِعَتْ مَيْمُونَةَ بِنْتَ كَرْدَمٍ قَالَتْ خَرَجْتُ مَعَ أَبِي فِي حِجَّةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَسَمِعْتُ النَّاسَ يَقُولُونَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَعَلْتُ أُبِدُّهُ

[114] Buvane je mjesto između Šama i mjesta u kome je živjelo pleme Bekr. El-Begavi kaže da se ono nalazi niže od Mekke, prije mjesta Jelemlema.

[115] Bilježi ga Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

otac mu se primače i uhvati ga za nogu. Potvrdio je da je on poslanik, zastao je i saslušao ga, a onda rekao: 'Allahov Poslaniče, zavjetovao sam se, ako mi se rodi muško dijete, da ću na prevoju pri ulasku u mjesto Buvane žrtvovati nekoliko brava (koliko znam, rekla je: pedeset).' Allahov Poslanik, s.a.v.s., upita: 'Ima li na tom mjestu ikakvih kumira?' 'Ne.' – odgovorio je, a on reče: 'Ispuni zavjet koji si dao Allahu.' Ona kaže: 'Sakupio je brave i počeo ih klati jednog po jednog, ali mu je jedan brav nestao. On ga je tražio, govoreći: 'Allahu, pomozi da izvršim svoj zavjet.', te ga nađe i zakla."

3308. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kog je obavijestio Ebu Bekr el-Hanefi, prenijevši od Abdulhamida b. Džafera, on od Amra b. Šuajba, on od Mejmune bint Kerdem b. Sufjan, a ona od svoga oca – slično prethodnom hadisu, ali u nešto sažetijoj formi: **"Upitao je: 'Ima li na tom mjestu kakav kip (ili: je li tu bila kakva svetkovina u predislamsko doba)?' 'Ne.' – odgovorio je on. Rekoh: 'Moja majka ima obavezu izvršiti zavjet – pješačenje, pa hoću li to ja za nju izvršit** (a Ibn Beššar je rekao: **Hoćemo li to mi za nju izvršiti)'? 'Da.' – odgovorio je."**

بَصَرِي فَدَنَا إِلَيْهِ أَبِي وَهُوَ عَلَى
نَاقَةٍ لَهُ مَعَهُ دِرَّةٌ كَدِرَّةِ الْكُتَّابِ
فَسَمِعْتُ الْأَعْرَابَ وَالنَّاسَ يَقُولُونَ
الطَّبْطَبِيَّةَ الطَّبْطَبِيَّةَ فَدَنَا إِلَيْهِ أَبِي
فَأَخَذَ بِقَدَمِهِ قَالَتْ فَأَقَرَّ لَهُ وَوَقَفَ
فَاسْتَمَعَ مِنْهُ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ
إِنِّي نَذَرْتُ إِنْ وُلِدَ لِي وَلَدٌ ذَكَرٌ أَنْ
أَنْحَرَ عَلَى رَأْسِ بُوَانَةَ فِي عَقَبَةٍ مِنَ
الثَّنَايَا عِدَّةً مِنَ الْغَنَمِ قَالَ لَا أَعْلَمُ
إِلَّا أَنَّهَا قَالَتْ خَمْسِينَ فَقَالَ رَسُولُ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: هَلْ بِهَا
مِنَ الْأَوْثَانِ شَيْءٌ قَالَ لَا قَالَ فَأَوْفِ
بِمَا نَذَرْتَ بِهِ لِلَّهِ قَالَتْ فَجَمَعَهَا
فَجَعَلَ يَذْبَحُهَا فَانْفَلَتَتْ مِنْهَا شَاةٌ
فَطَلَبَهَا وَهُوَ يَقُولُ اللَّهُمَّ أَوْفِ
عَنِّي نَذْرِي فَظَفِرَهَا فَذَبَحَهَا.

٣٣٠٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ
حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرٍ الْحَنَفِيُّ حَدَّثَنَا
عَبْدُ الْحَمِيدِ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ عَمْرِو
بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ مَيْمُونَةَ بِنْتِ كَرْدَمٍ
بْنِ سُفْيَانَ عَنْ أَبِيهَا نَحْوَهُ مُخْتَصَرٌ
مِنْهُ شَيْءٌ قَالَ هَلْ بِهَا وَثَنٌ أَوْ عِيدٌ
مِنْ أَعْيَادِ الْجَاهِلِيَّةِ قَالَ لَا قُلْتُ
إِنَّ أُمِّي هَذِهِ عَلَيْهَا نَذْرٌ وَمَشْيٌ
أَفَأَقْضِيهِ عَنْهَا وَرُبَّمَا قَالَ ابْنُ
بَشَّارٍ أَنَقْضِيهِ عَنْهَا قَالَ نَعَمْ.

24. O zavjetovanju na ono što se ne posjeduje

3309. ISPRIČALI SU NAM Sulejman b. Harb i Muhammed b. Isa, koje je obavijestio Hammad, prenijevši od Ejjuba, on od Ebu Kilabea, on od Ebul-Muhalleba, a on od Imrana b. Husajna: **"Neki čovjek iz plemena Benu Akil je posjedovao devu zvanu El-Adba; ona bijaše među devama koje su išle u Mekku prije hodočasnika. Zarobljen je i u ukovima doveden Vjerovjesniku, s.a.v.s., koji bijaše na svome magarcu, čije je sedlo bilo obloženo kadifom. Čovjek upita: 'Muhammede, zbog čega zarobljavaš mene i devu prethodnicu hodočasnika?' On reče: 'Zarobljavamo te zbog grijeha tvoga saveznika plemena Sekif.' 'Pleme Sekif je' – veli on – 'prije toga zarobilo dva ashaba.' On, između ostalog, reče: 'Ja sam musliman (ili: Ja sam primio islam).' Pošto je Vjerovjesnik, s.a.v.s., krenuo od njega** – Ebu Davud kaže da je iz riječi Muhammeda b. Isaa razumio – **on je povikao: 'Muhammede! Muhammede!' Pošto je Vjerovjesnik, s.a.v.s., sažaljiv i milosti, vrati se k njemu i upita: 'Šta hoćeš?' Reče: 'Ja sam musliman.', a on kaza: 'Da si to izgovorio dok si bio slobodan, bio bi**

٢٤. بَاب فِي النَّذْرِ فِيمَا لَا يَمْلِكُ

٣٣٠٩. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ وَمُحَمَّدُ بْنُ عِيسَى قَالَا حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ عَنْ أَبِي الْمُهَلَّبِ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ: كَانَتْ الْعَضْبَاءُ لِرَجُلٍ مِنْ بَنِي عُقَيْلٍ وَكَانَتْ مِنْ سَوَابِقِ الْحَاجِّ قَالَ فَأُسِرَ فَأَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ فِي وَثَاقٍ وَالنَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى حِمَارٍ عَلَيْهِ قَطِيفَةٌ فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ عَلَامَ تَأْخُذُنِي وَتَأْخُذُ سَابِقَةَ الْحَاجِّ قَالَ نَأْخُذُكَ بِجَرِيرَةِ حُلَفَائِكَ ثَقِيفَ قَالَ وَكَانَ ثَقِيفُ قَدْ أَسَرُوا رَجُلَيْنِ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَقَدْ قَالَ فِيمَا قَالَ وَأَنَا مُسْلِمٌ أَوْ قَالَ وَقَدْ أَسْلَمْتُ فَلَمَّا مَضَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. قَالَ أَبُو دَاوُد: فَهِمْتُ هَذَا مِنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِيسَى نَادَاهُ يَا مُحَمَّدُ يَا مُحَمَّدُ قَالَ وَكَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَحِيمًا رَفِيقًا فَرَجَعَ إِلَيْهِ فَقَالَ: مَا شَأْنُكَ قَالَ إِنِّي مُسْلِمٌ قَالَ لَوْ قُلْتَهَا وَأَنْتَ تَمْلِكُ أَمْرَكَ أَفْلَحْتَ كُلَّ الْفَلَاحِ. قَالَ أَبُو دَاوُد:

spašen.' Ebu Davud kaže da se potom vratio Sulejmanovom hadisu (u kome stoji da je ovaj čovjek) rekao: 'Muhammede, gladan sam – daj mi da jedem, i žedan sam – daj mi da se napijem.' Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao: 'To je tvoja potreba (ili je kazao: To je njegova potreba).' Poslije je taj čovjek razmijenjen za onu dvojicu (ashaba), a Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zadržao za sebe njegovu devu El-Adbu. Mušrici su potom napali medinski pašnjak i uzeli tu devu. Tom prilikom su zarobili i jednu muslimanku. Kad je pala noć, zastali su da odmore deve. Kad su pospali, žena je ustala. Pipala je rukom deve dok nije prepoznala El-Adbu, koja je bila uvježbana za jahanje. Pošto je uzjaha, zavjetova se Allahu da će je žrtvovati ukoliko je On spasi. Kad je stigla u Medinu, ljudi prepoznaše El-Adbu, Vjerovjesnikovu, s.a.v.s., devu, i o tome obavijestiše Vjerovjesnika, s.a.v.s. On posla po nju. Pošto su je doveli, žena ga obavijesti o svome zavjetu, a Poslanik reče: 'Nije dobro što si se na nju zavjetovala. Ona te je izbavila, a ti je hoćeš žrtvovati. Nema izvršenja zavjeta u onome što je grijeh

ثُمَّ رَجَعْتُ إِلَى حَدِيثِ سُلَيْمَانَ قَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنِّي جَائِعٌ فَأَطْعِمْنِي إِنِّي ظَمْآنٌ فَاسْقِنِي قَالَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: هَذِهِ حَاجَتُكَ أَوْ قَالَ هَذِهِ حَاجَتُهُ فَفُودِيَ الرَّجُلُ بَعْدُ بِالرَّجُلَيْنِ قَالَ وَحَبَسَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعَضْبَاءَ لِرَحْلِهِ قَالَ فَأَغَارَ الْمُشْرِكُونَ عَلَى سَرْحِ الْمَدِينَةِ فَذَهَبُوا بِالْعَضْبَاءِ قَالَ فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهَا وَأَسَرُوا امْرَأَةً مِنَ الْمُسْلِمِينَ قَالَ فَكَانُوا إِذَا كَانَ اللَّيْلُ يُرِيحُونَ إِبِلَهُمْ فِي أَفْنِيَتِهِمْ قَالَ فَنُوِّمُوا لَيْلَةً وَقَامَتِ الْمَرْأَةُ فَجَعَلَتْ لَا تَضَعُ يَدَهَا عَلَى بَعِيرٍ إِلَّا رَغَا حَتَّى أَتَتْ عَلَى الْعَضْبَاءِ قَالَ فَأَتَتْ عَلَى نَاقَةٍ ذَلُولٍ مُجَرَّسَةٍ قَالَ فَرَكِبَتْهَا ثُمَّ جَعَلَتْ لِلَّهِ عَلَيْهَا إِنْ نَجَّاهَا اللَّهُ لَتَنْحَرَنَّهَا قَالَ فَلَمَّا قَدِمَتِ الْمَدِينَةَ عُرِفَتِ النَّاقَةُ نَاقَةُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأُخْبِرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِذَلِكَ فَأَرْسَلَ إِلَيْهَا فَجِيءَ بِهَا وَأُخْبِرَ بِنَذْرِهَا فَقَالَ: بِئْسَ مَا جَزَيْتِيهَا أَوْ جَزَتْهَا إِنِ اللَّهُ أَنْجَاهَا عَلَيْهَا لَتَنْحَرَنَّهَا لَا وَفَاءَ لِنَذْرٍ فِي

prema Allahu, niti u onome što čovjek ne posjeduje.'"[116]

مَعْصِيَةِ اللَّهِ وَلَا فِيمَا لَا يَمْلِكُ ابْنُ آدَمَ.

Ebu Davud kaže da je ta žena bila Ebu Zerrova supruga.

قَالَ أَبُو دَاوُد: وَالْمَرْأَةُ هَذِهِ امْرَأَةُ أَبِي ذَرٍّ

25. O onome koji se zavjetuje da će podijeliti cijeli svoj imetak

٢٥. بَاب فِيمَنْ نَذَرَ أَنْ يَتَصَدَّقَ بِمَالِهِ

3310. ISPRIČALI SU NAM Sulejman b. Davud i Ibnus-Serh, njih je obavijestio Ibn Vehb, kom je prenio Junus, on od Ibn Šihaba, ovaj od Abdurrahmana b. Abdullaha b. Ka'ba b. Malika, on od Abdullaha b. Ka'ba – Ka'bov sin, koji bijaše njegov vodič kada je oslijepio – da je Ka'b b. Malik upitao: **"Allahov Poslaniče, jedan od znakova moga pokajanja je i taj da se odričem cjelokupne svoje imovine u ime Allaha i Njegovog Poslanika. Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Zadrži jedan dio svoje imovine; to je za tebe bolje.' Rekao sam: 'Za sebe zadržavam dio koji sam dobio na Hajberu.'"**[117]

٣٣١٠. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ وَابْنُ السَّرْحِ قَالَا حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي يُونُسُ قَالَ قَالَ ابْنُ شِهَابٍ فَأَخْبَرَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ كَعْبٍ وَكَانَ قَائِدَ كَعْبٍ مِنْ بَنِيهِ حِينَ عَمِيَ عَنْ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ مِنْ تَوْبَتِي أَنْ أَنْخَلِعَ مِنْ مَالِي صَدَقَةً إِلَى اللَّهِ وَإِلَى رَسُولِهِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَمْسِكْ عَلَيْكَ بَعْضَ مَالِكَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ قَالَ فَقُلْتُ إِنِّي أُمْسِكُ سَهْمِيَ الَّذِي بِخَيْبَرَ.

3311. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Salih, kog je obavijestio Ibn Vehb,

٣٣١١. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي يُونُسُ

[116] El-Mubarekfuri smatra da nije ispravan zavjet da će se dati nešto što se ne posjeduje, ili da će se izvršiti nešto što se nije u mogućnosti. On smatra da za neizvršenje takvog zavjeta nema ni iskupa/keffareta.

[117] Bilježe ga El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

prenijevši od Junusa, on od Ibn Šihaba, ovaj od Abdullaha b. Ka'ba b. Malika, a on od svoga oca, **da je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., kada mu je oprošteno, rekao: "Ja dajem svu svoju imovinu."**, a onda je spomenuo slično prethodnom hadisu, do riječi: **"...to je za tebe bolje."**

عَنْ ابْنِ شِهَابٍ أَخْبَرَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ قَالَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ تِيبَ عَلَيْهِ إِنِّي أَنْخَلِعُ مِنْ مَالِي فَذَكَرَ نَحْوَهُ إِلَى خَيْرٌ لَكَ.

3312. ISPRIČAO NAM JE Ubejdullah b. Omer, kog je obavijestio Sufjan b. Ujejne, prenijevši od Ez-Zuhrija, on od Ibn Ka'ba b. Malika, da je njegov otac rekao Vjerovjesniku, s.a.v.s., ili je rekao Ebu Lubabe, ili neko drugi, kome je Allah htio da kaže: **"U znak pokajanja, napuštam kuću u kojoj sam počinio grijeh i cijeli svoj imetak dajem u dobrotvorne svrhe." Poslanik mu reče: "Dovoljno ti je da daš jednu trećinu."**

٣٣١٢. حَدَّثَنِي عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ ابْنِ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ قَالَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْ أَبُو لُبَابَةَ أَوْ مَنْ شَاءَ اللَّهُ إِنَّ مِنْ تَوْبَتِي أَنْ أَهْجُرَ دَارَ قَوْمِي الَّتِي أَصَبْتُ فِيهَا الذَّنْبَ وَأَنْ أَنْخَلِعَ مِنْ مَالِي كُلِّهِ صَدَقَةً قَالَ يُجْزِئُ عَنْكَ الثُّلُثُ.

3313. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. el-Mutevekkil, kog je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Ma'mera, on od Ez-Zuhrija, ovaj od Ka'ba b. Malika: **"Ebu Lubaba je..."** – potom je spomenuo kazivanje o Ebu Lubabi, po značenju, slično prethodnom hadisu.

٣٣١٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُتَوَكِّلِ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ قَالَ أَخْبَرَنِي مَعْمَرٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ قَالَ أَخْبَرَنِي ابْنُ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ كَانَ أَبُو لُبَابَةَ فَذَكَرَ مَعْنَاهُ وَالْقِصَّةُ لِأَبِي لُبَابَةَ.

Ebu Davud kaže: "Junus ga je prenio od Ibn Šihaba, on od nekih potomaka Es-Saiba b. Ebu Lubabe. A prenio ga je i Ez-Zubejdi od Ez-Zuhrija, on od Husejna b.

قَالَ أَبُو دَاوُد: رَوَاهُ يُونُسُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ بَعْضِ بَنِي السَّائِبِ ابْنِ أَبِي لُبَابَةَ وَرَوَاهُ

es-Saiba b. Ebu Lubabe – slično prethodnom hadisu."

الزُّبَيْدِيُّ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ حُسَيْنِ بْنِ السَّائِبِ بْنِ أَبِي لُبَابَةَ مِثْلَهُ.

3314. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja, kog je obavijestio Hasan b. er-Rebi, prenijevši od Ibn Idrisa, on od Ibn Ishaka, on od Ez-Zuhrija, ovaj od Abdurrahmana b. Abdullaha b. Ka'ba, on od svoga oca, a on od svoga djeda – isto kazivanje, rekavši: **"Allahov Poslaniče, u znak pokajanja Allahu, cijelu svoju imovinu dajem u ime Allaha i Njegovog Poslanika, kao milostinju." "Ne." – reče Vjerovjesnik, s.a.v.s. "Onda polovinu." – kazah. "Ne." – reče Vjerovjesnik, s.a.v.s. "Onda trećinu." – rekoh. "Da." – kaza Vjerovjesnik, s.a.v.s., a ja rekoh: "Za sebe ću zadržati dio koji sam dobio na Hajberu."**

٣٣١٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى حَدَّثَنَا حَسَنُ بْنُ الرَّبِيعِ حَدَّثَنَا ابْنُ إِدْرِيسَ قَالَ قَالَ ابْنُ إِسْحَقَ حَدَّثَنِي الزُّهْرِيُّ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ كَعْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ فِي قِصَّتِهِ قَالَ: **قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ مِنْ تَوْبَتِي إِلَى اللَّهِ أَنْ أَخْرُجَ مِنْ مَالِي كُلِّهِ إِلَى اللَّهِ وَإِلَى رَسُولِهِ صَدَقَةً قَالَ لَا قُلْتُ فَنِصْفُهُ قَالَ لَا قُلْتُ فَثُلُثُهُ قَالَ نَعَمْ قُلْتُ فَإِنِّي سَأُمْسِكُ سَهْمِي مِنْ خَيْبَرَ.**

26. O izvršenju zavjeta datog prije primanja islama

٢٦. بَاب مَنْ نَذَرَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ ثُمَّ أَدْرَكَ الْإِسْلَامَ

3315. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od Ubejdullaha, on od Nafia, ovaj od Ibn Omera, da je Omer kazao: **"Allahov Poslaniče, ja sam se u predislamsko doba zavjetovao da ću (jednu noć) proboraviti u el-Mesdžidul-Haramu.' Vjerovjesnik, s.a.v.s., mu reče: 'Ispuni svoj zavjet.'"**[118]

٣٣١٥. **أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ حَدَّثَنِي نَافِعٌ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي نَذَرْتُ فِي الْجَاهِلِيَّةِ أَنْ أَعْتَكِفَ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ لَيْلَةً فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْفِ بِنَذْرِكَ.**

---

118 Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori.

27. Ko se na nešto zavjetuje, ali to ne imenuje

٢٧. باب من نذر نذراً لم يسمّه

3316. ISPRIČAO NAM JE Harun b. Abbad el-Ezdi, kog je obavijestio Ebu Bekr b. Ajjaš, prenijevši od Muhammeda, El-Mugireovog štićenika,[119] on od Ka'ba b. Alkamea,[120] ovaj od Ebul-Hajra, a on od Ukbea b. Amira, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Iskup za zavjet koji nije imenovan[121] isti je kao i iskup za zakletvu."**[122]

Ebu Davud kaže: "Amr b. el-Haris ga je prenio od Ka'ba b. Alkamea, on od Ibn Šimasea, a on od Ukbea."

٣٣١٦. حدثنا هَارُونُ بنُ عَبَّادٍ الأَزْدِيّ قالَ أخبرنا أَبُو بَكْرٍ - يَعْني ابنَ عَيَّاشٍ - عن مُحَمَّدٍ مَوْلَى المُغِيرَةِ قال حَدَّثني كَعْبُ بنُ عَلْقَمَةَ عن أَبِي الخَيْرِ عن عُقْبَةَ بنِ عَامِرٍ قالَ قالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: **«كَفَّارَةُ النَّذْرِ كَفَّارَةُ اليَمِينِ».**

قال أَبُو دَاوُدَ: رَوَاهُ عَمْرُو بنُ الحَارِثِ عن كَعْبِ بنِ عَلْقَمَةَ عن ابنِ شِمَاسَةَ عن عُقْبَةَ.

3317. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Avf, kog je obavijestio Seid b. el-Hakem, prenijevši od Jahjaa b. Ejjuba, on od Ka'ba b. Alkamea, on od Ibn Šimasea, ovaj od Ebul-Hajra, on od Ukbea

٣٣١٧. حدثنا مُحَمَّدُ بنُ عَوْفٍ أنّ سَعِيدَ بنَ الحَكَمِ حَدَّثَهُمْ قالَ أخبرنا يَحْيَى - يَعني ابنَ أَيّوبَ - قال حَدَّثني كَعْبُ بنُ عَلْقَمَةَ أَنّهُ سَمِعَ ابنَ شِمَاسَةَ عن أَبِي الخَيْرِ عن

[119] Muhammed, štićenik Mugirea b. Šubea, je Muhammed b. Jezid b. Ebu Zijad es-Sekafi. Po Ez-Zehebijevom mišljenju, on je nepoznat/medžhul ravija.

[120] Ka'b b. Alkame b. Ka'b Ebu Abdulhamid el-Masri et-Tenuhi je iskren prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji.

[121] To bude kada neko kaže: "Zavjetujem se da ću učiniti dobro djelo."– ne naglasivši kakvo. U tom slučaju obavezan je ispuniti zavjet ili postiti tri dana, kao u slučaju krive zakletve.

[122] Bilježi ga Muslim u *Sahihu*.

b. Amira, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s. – slično prethodnom hadisu.[123]

عُقْبَةَ بنِ عَامِرٍ عن النّبيّ صلى الله عليه وسلم مِثْلَهُ.

28. O nenamjernoj zakletvi

٢٨. باب لغو اليمين

3318. ISPRIČAO NAM JE Humejd b. Mes'ade eš-Šami, kog je obavijestio Hassan b. Ibrahim, prenijevši od Ibrahima es-Saiga, prenijevši od Ataa (b. Mejmuna, on od stanovnika Murre kog je ubio Ebu Muslim es-Saig, on od Ataa), u pogledu nenamjerne zakletve, on od Aiše, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"To su riječi koje čovjek tokom običnog razgovora nesvjesno izgovori u svojoj kući, kao naprimjer:** ***Ne, vallahi/Ne, tako mi Allaha. Da, vallahi/Da, tako mi Allaha.*****"**[124]

Ebu Davud kaže: "Ibrahim es-Saig je bio dobar čovjek. Ebu Muslim ga je pogubio u Arendesu. Kad bi podigao čekić (radeći) pa začuo ezan, istog momenta bi ga ostavio i pohitao na namaz. Ovaj

٣٣١٨. حدثنا حُمَيْدُ بنُ مَسْعَدَةَ الشَّامِيّ قالَ أخبرنا حَسّانُ - يَعني ابنَ إبْرَاهِيمَ - قالَ حدثنا إبْرَاهِيمُ - يَعني الصّائِغَ عن عَطَاءٍ في اللّغْوِ في اليَمِينِ قال: «قالَتْ عَائِشَةُ: إنّ رَسُولَ الله صلى الله عليه وسلم قالَ: هُوَ كَلاَمُ الرّجُلِ في بَيْتِهِ، كَلاّ وَالله وَبَلَى وَالله».

قال أبُو دَاوُدَ: وَكَانَ إبْرَاهِيمُ الصّائِغُ رَجُلاً صَالِحاً قَتَلَهُ أبُو مُسْلِمٍ بِعَرَنْدَسَ، قالَ: وَكَانَ إذَا رَفَعَ المِطْرَقَةَ فَسَمِعَ النّداءَ، سَيّبَهَا. قال أبُو دَاوُدَ: رَوَى هَذَا الحَدِيثَ دَاوُدُ بنُ أبي الفُرَاتِ عن إبْرَاهِيمَ الصّائِغِ مَوْقُوفاً عَلَى عَائِشَةَ، وَكَذَلِكَ رَوَاهُ الزّهْرِيّ وَعَبْدُالمَلِكِ

---

[123] Prenijeli su ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu* od Abdurrahmana b. Šimasea.

[124] U suri el-Bakare, 225. ajetu, Uzvišeni Allah kaže: *Allah vas neće kazniti ako se nenamjerno zakunete, ali će vas kazniti ako pod zakletvom nešto namjerno učinite – a Allah prašta i blag je.*

Nenamjernom zakletvom smatra se ona koju osoba spontano, bez namjere, izgovara. Prema mišljenju Ebu Hanife se nenamjernom zakletvom smatra ona koju čovjek izgovori misleći da je to na što se zakleo istina, a onda se ustanovi suprotno.

hadis je prenio i Davud b. Ebul-Furat od Ibrahima es-Saiga, kao mevkuf-hadis od Aiše. Također su ga prenijeli i Ez-Zuhri, Abdulmelik b. Ebu Sulejman i Malik b. Migvel, svi od Ataa, a on od Aiše, kao mevkuf-hadis."

بنُ أبِي سُلَيْمَانَ وَمَالِكُ بنُ مَغْوَلٍ كُلُّهُمْ عن عَطَاءٍ عن عَائِشَةَ مَوْقُوفاً.

29. O onome koji se zakleo da neće jesti

٢٩. باب فيمن حلف على طعام لا يأكله

3319. ISPRIČAO NAM JE Muemmel b. Hišam, kog je obavijestio Ismail, prenijevši od El-Džurejrija, on od Ebu Osmana ili Ebus-Selila, a on od njega (tj. od Ebu Osmana), da je Abdurrahman b. Ebu Bekr kazao: **"Došli su nam gosti, a Ebu Bekr je noću razgovarao sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s. (Ebu Bekr) je rekao: 'Neću se vraćati dok ne počastiš ove goste i ne završiš sa njima.' Iznio im je hranu, ali oni rekoše: 'Nećemo je probati dok ne dođe Ebu Bekr.' On dođe i upita: 'Šta ste uradili sa gostima? Jeste li ih počastili?' 'Nismo.' – odgovorili su. 'Iznio sam im haranu (veli Abdurrahman), ali oni odbiše. Rekli su: 'Tako nam Allaha, nećemo je jesti sve dok ne dođe (Ebu Bekr).' 'Istinu je rekao.' – rekoše oni. 'On nam je iznosio hranu, ali smo odbili da jedemo dok ti ne dođeš.' 'A zašto?' – upita Ebu Bekr. 'Iz poštovanja prema tebi.' – odgovoriše, a Ebu Bekr reče: 'Tako mi Allaha, ja noćas ne**

٣٣١٩. حدثنا مُؤَمَّلُ بنُ هِشَامٍ قالَ حدثنا إسْمَاعِيلُ عن الْجُرَيْرِيِّ عن أبِي عُثْمَانَ أوْ عنْ أبِي السَّلِيلِ عَنْهُ عـن عَبْدِالرَّحْمَـنِ بـنِ أبِي بَكْـرٍ قـالَ: «نَزَلَ بِنَـا أضْيَافٌ لَنَـا وَكَانَ أبُـو بَكْـرٍ يَتَحَدَّثُ عِنْدَ رَسُـولِ الله صلى الله عليه وسلم بالليْلِ فقالَ: لاَ أرْجِعَنَّ إلَيْكَ حَتَّى تَفْرَغَ مِـنْ ضِيَافَةِ هَـؤُلاَءِ وَمِـنْ قِرَاهُمْ، فَأتَاهُـمْ بِقِرَاهُمْ فقالُوا: لاَ نَطْعَمُهُ حَـتَّى يَأْتِيَ أبُو بَكْـرٍ، فَجَاءَ فقالَ: مَا فَعَـلَ أضْيَافُكُـم أفَرَغْتُمْ مِنْ قِرَاهُـمْ؟ قالُوا: لاَ. قُلْتُ: قَدْ أتَيْتُهُمْ بِقِرَاهُـمْ فَأبَـوْا وَقَالُـوا: وَالله لاَ نَطْعَمُهُ حَتَّى يَـجِيءَ فقالُوا: صَدَقَ قَدْ أتَانَا بِهِ فَأبَيْنَا حَتَّى تَجِيءَ، قال: فَمَا مَنَعَكُمْ؟ قالُوا: مَكَانُكَ، قال: فَوَالله لاَ أطْعَمُهُ اللَّيْلَةَ، قال فقالُوا: وَنَحْنُ وَالله لاَ نَطْعَمُهُ حَتَّى تَطْعَمَهُ، قالَ: مَا رَأيْتُ فِي الشَّرِّ كَاللَّيْلَةِ قَطّ، قال: قَرِّبُوا طَعَامَكُم، قال: فَقُرِّبَ

namjeravam (ništa) jesti.' Oni rekoše: 'Tako nam Allaha, nećemo jesti ni mi sve dok ti ne budeš jeo (sa nama).' Ebu Bekr će na to: 'Nijedna noć mi nije bila teška kao ova. Donesite hranu!' Pa donesoše hranu, a on reče: 'S Allahovim imenom.', i poče jesti. Tad su jeli i oni. Obaviješten sam da je kada je svanulo otišao kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., i obavijestio ga o onome što je bilo. Vjerovjesnik, s.a.v.s., na to reče: 'Prije ćeš se ti iskupiti (za zakletvu) nego oni – ti si iskrenji od njih.'"[125]

طَعَامُهُمْ، فقال: بِسْمِ اللهِ فَطَعِمَ وَطَعِمُوا، فَأُخْبِرْتُ أَنَّهُ أَصْبَحَ، فَغَدَا عَلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَأَخْبَرَهُ بِالَّذِي صَنَعَ وَصَنَعُوا، قال: بَلْ أَنْتَ أَبَرُّهُمْ وَأَصْدَقُهُمْ».

3320. ISPRIČAO NAM JE Ibnul-Musenna, kog je obavijestio Salim b. Nuh i Abdul-Eala, prenijevši od El-Džuvejrija on od Ebu Osmana, a on od Abdurrahmana b. Ebu Bekra – slično prethodnom hadisu, stim što je Salim dodao: "Do mene nije doprlo o kefaretu/iskupu."

٣٣٢٠. حدثنا ابنُ المُثَنَّى قال أخبرنا سَالِمُ بنُ نُوحٍ وَ عَبْدُالأَعْلَى عن الجُرَيْرِيِّ عن أَبِي عُثْمَانَ عن عَبْدِالرَّحْمَنِ بنِ أَبِي بَكْرٍ بِهَذَا الحَدِيثِ نَحْوَهُ، زَادَ عن سَالِمٍ في حَدِيثِهِ قال: **«وَلَمْ يَبْلُغْنِي كَفَّارَةٌ».**

30. Zakletva o prekidu rodbinskih veza

٣٠. باب اليمين في قطيعة الرحم

3321. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. el-Minhal, kog je obavijestio Jezid b. Zurej, prenijevši od Habiba el-Muallima, on od Amra b. Šuajba, a on od Seida b. el-Musejjeba: **"Dvojici braće ensarija ostalo je nasljedstvo. Jedan od njih zatraži svoj dio nasljedstva od**

٣٣٢١. حدثنا مُحَمَّدُ بنُ المِنْهَالِ قال أخبرنا يَزِيدُ بنُ زُرَيْعٍ قال أخبرنا حَبِيبٌ المُعَلِّمُ عن عَمْرِو بنِ شُعَيْبٍ عن سَعِيدِ بنِ المُسَيِّبِ: **«أَنَّ أَخَوَيْنِ مِنَ الأَنْصَارِ كَانَ**

125 Bilježe ga El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

ovoga drugog, te ovaj reče: 'Ako još jednom zatražiš svoj dio nasljedstva, cjelokupnu svoju imovinu ću darovati za Kabu.' Omer mu reče: 'Kabi nije potrebna tvoja imovina, nego se iskupi za zakletvu i razgovaraj sa svojim bratom. Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao: 'Nema zakletve ni zavjeta u grijehu prema Gospodaru, u kidanju rodbinskih veza i u onome što ne posjeduješ.'"

بَيْنَهُمَا مِيرَاثٌ فَسَأَلَ أَحَدُهُمَا صَاحِبَهُ الْقِسْمَةَ، فقالَ: إِنْ عُدْتَ تَسْأَلُنِي عَنْ الْقِسْمَةِ فَكُلّ مَالِي فِي رِتَاجِ الْكَعْبَةِ فقالَ لَهُ عُمَرُ: إِنّ الْكَعْبَةَ غَنِيَّةٌ عنْ مَالِكَ، كَفِّرْ عنْ يَمِينِكَ وَكَلّمْ أَخَاكَ، سَمِعْتُ رَسُولَ الله صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: لاَ يَمِينَ عَلَيْكَ وَلاَ نَذْرَ فِي مَعْصِيَةِ الرّبّ وَفِي قَطِيعَةِ الرّحِمِ وَفِيمَا لاَ تَمْلِكُ».

3322. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Abde ed-Dabijj, kog je obavijestio El-Mugire b. Abdurrahman, prenijevši od njegovog oca Abdurrahmana, on od Amra b. Šuajba, on od svoga oca, a on od njegovog djeda, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **"Nema zavjeta, osim u onome čime se traži Allahovo zadovoljstvo, niti ima zakletve u kidanju rodbinskih veza."**[126]

٣٣٢٢. حدثنا أَحْمَدُ بنُ عَبْدَةَ الضّبّيّ أنْبأنَا المُغِيرَةُ بنُ عَبْدِالرّحْمَنِ حَدّثني أبِي عَبْدِالرّحْمَنِ عَنْ عَمْرِو بنِ شُعَيْبٍ عنْ أبِيهِ عنْ جَدّهِ أنّ رَسُولَ الله صلى الله عليه وسلم قالَ: «لاَ نَذْرَ إلاّ فِيمَا يَبْتَغِي بِهِ وَجْهَ الله، وَلاَ يَمِينَ فِي قَطِيعَةِ رَحِمٍ».

3323. ISPRIČAO NAM JE El-Munzir b. el-Velid, kog je obavijestio Abdullah b. Bekr, prenijevši od Ubejdullaha b. el-Ahnesa on od Amra b. Šuajba, on od svoga oca, a ovaj od njegovog djeda,

٣٣٢٣. حدثنا المُنْذِرُ بنُ الْوَلِيدِ قالَ أخبرنا عَبْدُالله بنُ بَكْرٍ قال حدثنا عُبَيْدُالله بنُ الأَخْنَسِ عن عَمْرِو بنِ شُعَيْبٍ عن أبِيهِ عن

[126] Dakle, ukoliko se neko zavjetuje da će učiniti grijeh prema Allahu, takav zavjet nije dužan izvršiti. Dužan je izvršiti zavjet na dobro djelo. Također, ukoliko bi se neko zakleo da će prekinuti odnos s rodbinom, takvu zakletvu neće ispoštovati, nego će je prekinuti, a iskupit će se za nju.

da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Nema ni zavjeta ni zakletve u onome što čovjek ne posjeduje, niti u grijehu prema Allahu, niti u raskidu rodbinskih veza. Ko se na nešto zakune, pa vidi da je bolje drugačije uraditi, neka uradi drugačije, jer će mu sam taj postupak biti iskup za njegovu zakletvu."**

جَدِّهِ قالَ قالَ رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم: «لاَ نَذْرَ وَلاَ يَمِينَ فِيمَا لاَ يَمْلِكُ ابنُ آدَمَ وَلاَ فِي مَعْصِيَةِ الله وَلاَ فِي قَطِيعَةِ رَحِمٍ، وَمَنْ حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ فَرَأَى غَيْرَهَا خَيْراً مِنهَا فَلْيَدَعْهَا وَلْيَأْتِ الَّذِي هُوَ خَيْرٌ فَإِنَّ تَرْكَهَا كَفَّارَتُهَا».

Ebu Davud kaže: "Svi Vjerovjesnikovi, s.a.v.s., hadisi o iskupu za zakletvu su pouzdani. Ahmedu sam rekao: 'Jahja b. Seid je prenio od Jahjaa b. Ubejdullaha, pa je kazao: 'Jahja b. Seid je ostavio predanje od Jahjaa b. Ubejdullaha i nije ga više prenosio.' Ahmed kaže: 'Njegovi hadisi su munker, a njegov otac nije bio dovoljno poznat.'"

قال أَبُو دَاوُدَ: الأَحَادِيثُ كُلُّهَا عن النَّبِيّ صلى الله عليه وسلم وَلْيُكَفِّرْ عن يَمِينِهِ إلاَّ فِيمَا لاَ يُعْبَأُ بِهِ. قال أَبُو دَاوُدَ: قُلْتُ لأَحْمَدَ: رَوَى يَحْيَى بنُ سَعِيدٍ عن يَحْيَى بنِ عُبَيْدِالله فقالَ: تَرَكَهُ بَعْدَ ذَلِكَ وَكَانَ أَهْلاً لِذَلِكَ. قالَ أَحْمَدُ: أَحَادِيثُهُ مَنَاكِيرُ وَأَبُوهُ لاَ يُعْرَفُ.

31. O izuzimanju nakon izgovorene zakletve

٣١. باب الحالف يستثني بعد ما يتكلم

3324. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid, kog je obavijestio Šerik, prenijevši od Simaka, a on od Ikrimea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **"Tako mi Allaha, ratovat ću protiv Kurejšija. Tako mi Allaha, ratovat ću protiv Kurejšija. Tako mi Allaha, ratovat ću protiv Kurejšija.", a onda je rekao: "Ako Allah htjedne."**

٣٣٢٤. حدثنا قُتَيْبَةُ - يَعني ابنَ سَعِيدٍ - قالَ أخبرنا شَرِيكٌ عن سِمَاكٍ عن عِكْرِمَةَ أَنَّ رَسُولَ الله صلى الله عليه وسلم قالَ: «وَالله لأَغْزُوَنَّ قُرَيْشاً وَالله لأَغْزُوَنَّ قُرَيْشاً، وَالله لأَغْزُوَنَّ قُرَيْشاً، ثُمَّ قال إنْ شَاءَ الله».

Ebu Davud kaže: "Mnogi su ovaj hadis prenijeli sa senedom od Šerika, on od Simaka, on od Ikrimea, a on od Ibn

قال أَبُو دَاوُدَ: وَقَدْ أَسْنَدَ هَذَا الحَدِيثَ غَيْرُ وَاحِدٍ عن شَرِيكٍ عن سِمَاكٍ عن عِكْرِمَةَ

Abbasa, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s. El-Velid b. Muslim je prenio o Šerika: **"Potom nije ratovao protiv njih."**

3325. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. el-Ala, kog je obavijestio Ibn Bišr, prenijevši od Mis'ara, on od Simaka, a on od Ikrimea, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Tako mi Allaha, borit ću se protiv Kurejšija.", a onda je rekao: "Ako Allah htjedne." Potom je kazao: "Tako mi Allaha, borit ću se protiv Kurejšija, ako Uzvišeni Allah htjedne." Zatim je rekao: "Tako mi Allaha, borit ću se protiv Kurejšija.", potom je malo zašutio, a onda rekao: "Ako Allah htjedne."**

Ebu Davud kaže: "U njemu je El-Velid b. Muslim dodao od Šerika: **'Potom nije ratovao protiv njih.'**"

32. O onome koji se zavjetuje na nešto što nije u mogućnosti uraditi

3326. ISPRIČAO NAM JE Džafer b. Musafir et-Tinisi, prenijevši od Ibn Ebu Fudejka, on od Talhe b. Jahjaa el-Ensarije, ovaj od Abdullaha b. Seida b. Ebu Hinda, on od Bukejra b. Abdullaha b. el-Ešedždža, ovaj od Kurejba, a on od Ibn Abbasa, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **"Ko se zavjetuje, ali ne imenuje na šta se zavjetuje, iskup za**

عن ابنِ عَبّاسٍ أَسْنَدَهُ عن النّبيّ صلى الله عليه وسلم، وَقالَ الْوَليدُ بنُ مُسْلِمٍ عن شَريكٍ: **«ثُمّ لَمْ يَغْزُهُمْ».**

٣٣٢٥. حدثنا مُحَمّدُ بنُ الْعَلاَءِ قالَ أخبرنا ابنُ بِشْرٍ عن مِسْعَرٍ عن سِمَاكٍ عن عِكْرِمَةَ يَرْفَعُهُ قال: **«وَالله لأَغْزُوَنّ قُرَيْشاً، ثُمّ قالَ: إنْ شَاءَ الله، ثُمّ قالَ: وَالله لأَغْزُوَنّ قُرَيْشاً إنْ شَاءَ الله تَعَالَى، ثُمّ قالَ: وَالله لأَغْزُوَنّ قُرَيْشاً، ثُمّ سَكَتَ، ثُمّ قالَ: إنْ شَاءَ الله».**

قال أبُو دَاوُدَ: زَادَ فِيهِ الْوَليدُ بنُ مُسْلِمٍ عن شَرِيكٍ: **«ثُمّ لَمْ يَغْزُهُمْ».**

٣٢. باب من نذر نذراً لاَ يطيقه

٣٣٢٦. حدثنا جَعْفَرُ بنُ مُسَافِرٍ التّنّيسِيّ عن ابنِ أبي فُدَيْكٍ قالَ حَدّثَني طَلْحَةُ بنُ يَحْيَى الأنْصَارِيّ عن عَبْدِالله بنِ سَعِيدِ بنِ أبي هِنْدٍ عن بُكَيْرِ بنِ عَبْدِالله بنِ الأشَجّ عن كُرَيْبٍ عن ابنِ عَبّاسٍ أنّ رَسُولَ الله صلى الله عليه وسلم قَالَ: **«مَنْ نَذَرَ نَذْراً لَمْ يُسَمّهِ فَكَفّارَتُهُ كَفّارَةُ يَمِينٍ وَمَنْ نَذَرَ نَذْراً في مَعْصِيَةٍ فَكَفّارَتُهُ كَفّارَةُ**

takav zavjet je isti kao i iskup za zakletvu.[127] Ko se zavjetuje na grijeh, iskup za takav zavjet je kao iskup za zakletvu. Ko se zavjetuje na nešto što nije u mogućnosti izvršiti, iskup za to je kao i iskup za zakletvu. A ko se zavjetuje na nešto što je u mogućnosti izvršiti, neka izvrši takav zavjet.'"[128]

Ebu Davud kaže: "Ovaj hadis su prenijeli Veki i drugi od Abdullaha b. Seida b. Ebul-Hinda, zaustavivši njegov sened na Ibn Abbasu."

يَمِـينٍ، وَمَنْ نَذَرَ نَـذْراً لاَ يُطِيقُهُ فَكَفَّارَتُـهُ كَفَّارَةُ يَمِـينٍ، وَمَنْ نَذَرَ نَذْراً طَاقَهُ فَلْيَفِ بِهِ».

قَـالَ أَبُـو دَاوُدَ: وَرَوَى هَـذَا الْحَدِيـثَ وَكِيعٌ وَغَيْرُهُ عن عَبْدِالله بنِ سَعِيدِ بنِ أَبِي الْهِنْدِ أَوْقَفُوهُ عَلَى ابنِ عَبَّاسٍ.

---

[127] To bude kada neko kaže: "Zavjetujem se da ću učiniti dobro djelo.", ne naglasivši kakvo. U tom slučaju obavezan je ispuniti taj zavjet ili postiti tri dana kao u slučaju krive zakletve.

[128] Bilježi ga Ibn Madže u *Sunenu*.

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

POGLAVLJA O KUPOPRODAJI

كِتَابُ الْبُيُوعِ

1. O trgovini u kojoj se koriste zakletva i šuplje riječi

١. بَابٌ فِي التِّجَارَةِ يُخَالِطُهَا الْحَلْفُ وَاللَّغْوُ

3327. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Ebu Muavija, prenijevši od El-A'meša, on od Ebu Vaila, da je Kajs b. Ebu Gareze kazao: "**Mi smo se u vrijeme Allahovog Poslanika, s.a.v.s., nazivani mešetarima. Jednom prilikom pored nas prođe Vjerovjesnik, s.a.v.s., i nazva nas imenom koje je bolje od toga, rekavši: 'O skupino trgovaca, trgovinu u kojoj su prisutne šuplje riječi i zakletva popratite milostinjom/sadakom.'**"[129]

٣٣٢٧. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي غَرَزَةَ قَالَ: كُنَّا فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نُسَمَّى السَّمَاسِرَةَ فَمَرَّ بِنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَمَّانَا بِاسْمٍ هُوَ أَحْسَنُ مِنْهُ فَقَالَ: يَا مَعْشَرَ التُّجَّارِ إِنَّ الْبَيْعَ يَحْضُرُهُ اللَّغْوُ وَالْحَلْفُ فَشُوبُوهُ بِالصَّدَقَةِ.

3328. ISPRIČALI SU NAM El-Husejn b. Isa el-Bustami, Hamid b. Jahja i Abdullah b. Muhammed ez-Zuhri, njih je obavijestio Sufjan, prenijevši od Džamia b. Ebu Rašida, Abdulmelika b. A'jena i Asima, oni od Ebu Vaila, a on od Kajsa b. Ebu Garezea, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: "**Trgovinu u kojoj**

٣٣٢٨. حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ عِيسَى الْبِسْطَامِيُّ وَحَامِدُ بْنُ يَحْيَى وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ الزُّهْرِيُّ قَالُوا حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ جَامِعِ بْنِ أَبِي رَاشِدٍ وَعَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ أَعْيَنَ وَعَاصِمٌ عَنْ أَبِي وَائِلٍ عَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي غَرَزَةَ بِمَعْنَاهُ قَالَ يَحْضُرُهُ الْكَذِبُ

[129] Dijeljenje milostinje ublažava Allahovu srdžbu ukoliko čovjek u nečemu pogriješi. Imajući u vidu da u trgovini ljudi često griješe, Vjerovjesnik, s.a.v.s., trgovcima preporučuje da što više dijele milostinju.

su prisutne laž i zakletva..." Abdullah ez-Zuhri kaže da je rekao: "**šuplje riječi i laž**".

وَالْحَلْفُ و قَـالَ عَبْدُ اللَّهِ الزُّهْرِيُّ اللَّغْوُ وَالْكَذِبُ.

2. O vađenju blaga

٢. بَاب فِي اسْتِخْرَاجِ الْمَعَادِنِ

3329. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Mesleme el-Ka'nebi, kog je obavijestio Abdulaziz b. Muhammed, prenijevši od Amra b. Ebu Amra, on od Ikrimea, a on od Ibn Abbasa: **"Neki čovjek je insistirao od svoga dužnika da mu vrati deset dinara, rekavši: 'Neću se od tebe odmaknuti dok mi ga ne vratiš ili dok mi ne dovedeš jamca. Vjerovjesnik, s.a.v.s., zajamči za njega. Pošto mu donese dug u obećanom roku, Vjerovjesnik, s.a.v.s., ga upita: 'Odakle ti to zlato?' 'Iz rudnika.' – odgovorio je, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., će na to: 'Ono nam nije potrebno, u njemu nema dobra.', te Allahov Poslanik, s.a.v.s., za njega vrati dug."**[130]

٣٣٢٩. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ الْقَعْنَبِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ يَعْنِي ابْـنَ مُحَمَّدٍ عَنْ عَمْـرٍو يَعْنِي ابْنَ أَبِي عَمْـرٍو عَـنْ عِكْرِمَـةَ عَـنْ ابْـنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَجُلًا لَـزِمَ غَرِيمًا لَهُ بِعَـشَرَةِ دَنَانِـيرَ فَقَـالَ: وَاللَّهِ لَا أُفَارِقُـكَ حَتَّى تَقْضِيَـنِي أَوْ تَأْتِيَنِي بِحَمِيلٍ فَتَحَمَّلَ بِهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَـلَّمَ فَأَتَاهُ بِقَدْرِ مَا وَعَدَهُ فَقَـالَ لَهُ النَّـبِيُّ صَـلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ أَيْنَ أَصَبْتَ هَذَا الذَّهَبَ قَالَ مِنْ مَعْدِنٍ قَـالَ لَا حَاجَةَ لَنَا فِيهَـا وَلَيْسَ فِيهَا خَـيْرٌ فَقَضَاهَا عَنْهُ رَسُـولُ اللَّهِ صَـلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

---

[130] Abadi smatra da Allahov Poslanik, s.a.v.s., zlato koje je dotični čovjek iskopao iz rudnika nije odbio zbog toga što je smatrao da zlato izvađeno iz rudnika nije dozvoljeno muslimanima, nego iz samo njemu poznatog razloga, ili zbog toga što je ovaj čovjek donio zlato zajedno sa zemljom, a bio je dužan vratiti čisto zlato, te mu je zbog toga Allahov Poslanik, s.a.v.s., to zlato odbio.

3. O izbjegavanju sumnjivih stvari

٣. بَاب فِي اجْتِنَابِ الشُّبُهَاتِ

3330. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Junus, kog je obavijestio Ebu Šihab, prenijevši od Ibn Avna, on od Eš-Ša'bija, ovaj od Nu'mana b. Beširа, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Halal je jasan i haram je jasan, a između njih ima sumnjivih stvari."** – Nekad bi rekao: **"...koje su sumnjive." "Navešću vam primjer za to: Allah ima zabranjeno područje – a to su stvari koje je zabranio. Ko čuva stoku oko zabranjenog područja, postoji mogućnost da će mu stoka upasti u njega. Onaj ko upadne u sumnjivo, postoji mogućnost da učini i haram."**

٣٣٣٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو شِهَابٍ حَدَّثَنَا ابْنُ عَوْنٍ عَنْ الشَّعْبِيِّ قَالَ سَمِعْتُ النُّعْمَانَ بْنَ بَشِيرٍ وَلَا أَسْمَعُ أَحَدًا بَعْدَهُ يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِنَّ الْحَلَالَ بَيِّنٌ وَإِنَّ الْحَرَامَ بَيِّنٌ وَبَيْنَهُمَا أُمُورٌ مُشْتَبِهَاتٌ وَأَحْيَانًا يَقُولُ مُشْتَبِهَةٌ وَسَأَضْرِبُ لَكُمْ فِي ذَلِكَ مَثَلًا إِنَّ اللَّهَ حَمَى حِمًى وَإِنَّ حِمَى اللَّهِ مَا حَرَّمَ وَإِنَّهُ مَنْ يَرْعَى حَوْلَ الْحِمَى يُوشِكُ أَنْ يُخَالِطَهُ وَإِنَّهُ مَنْ يُخَالِطُ الرِّيبَةَ يُوشِكُ أَنْ يَجْسُرَ.

3331. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Musa er-Razi, kog je obavijestio Isa, prenijevši od Zekerijjaa, a on od Amira eš-Šabija, ovaj od Nu'mana b. Beširа, da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: **"A između njih ima sumnjivih stvari za koje mnogi ne znaju da li su dozvoljene ili su zabranjene. Ko se od njih sustegne radi čistote svoje vjere i časti, taj se spasio. A ko uradi nešto od toga, postoji mogućnost da će učiniti haram."**[131]

٣٣٣١. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُوسَى الرَّازِيُّ أَخْبَرَنَا عِيسَى حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا عَنْ عَامِرٍ الشَّعْبِيِّ قَالَ سَمِعْتُ النُّعْمَانَ بْنَ بَشِيرٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: بِهَذَا الْحَدِيثِ قَالَ وَبَيْنَهُمَا مُشَبَّهَاتٌ لَا يَعْلَمُهَا كَثِيرٌ مِنْ النَّاسِ فَمَنْ اتَّقَى الشُّبُهَاتِ اسْتَبْرَأَ عِرْضَهُ وَدِينَهُ وَمَنْ وَقَعَ فِي الشُّبُهَاتِ وَقَعَ فِي الْحَرَامِ.

---

[131] Ovaj hadis je zabilježio i Et-Tirmizi u *Džami'u* u sljedećoj formi: **"Halal je jasan i haram je jasan, a između toga ima sumnjivih**

3332. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Isa, kog je obavijestio Hušejm, prenijevši od Abbada b. Rašida, on od Seida b. Ebu Hajrea, ovaj od El-Hasana, koji je još prije četrdeset godina prenio od Ebu Hurejrea da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao... A ispričao nam je i Vehb b. Bekijje, kog je obavijestio Halid, prenijevši od Davuda b. Ebu Hinda – ovo je njegov tekst – on od Seida b. Ebu Hajrea, on od El-Hasana, a on od Ebu Hurejreak, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **“Doći će vrijeme kada će svi ljudi jesti kamatu, a ako se neko i nađe da je ne jede, bit će zapahnut njenom parom.”** Ibn Isa kaže: **“...bit će zapahnut njenom prašinom.”**[132]

٣٣٣٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عِيسَى حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ أَخْبَرَنَا عَبَّادُ بْنُ رَاشِدٍ قَالَ سَمِعْتُ سَعِيدَ بْنَ أَبِي خَيْرَةَ يَقُولُ حَدَّثَنَا الْحَسَنُ مُنْذُ أَرْبَعِينَ سَنَةً عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ح. وحَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ بَقِيَّةَ أَخْبَرَنَا خَالِدٌ عَنْ دَاوُدَ يَعْنِي ابْنَ أَبِي هِنْدٍ وَهَذَا لَفْظُهُ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي خَيْرَةَ عَنْ الْحَسَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَيَأْتِيَنَّ عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ لَا يَبْقَى أَحَدٌ إِلَّا أَكَلَ الرِّبَا فَإِنْ لَمْ يَأْكُلْهُ أَصَابَهُ مِنْ بُخَارِهِ قَالَ ابْنُ عِيسَى أَصَابَهُ مِنْ غُبَارِهِ.

3333. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. el-Ala, kog je obavijestio Ibn Idris, prenijevši od Asima b. Kulejba, on od svoga oca, da je neki ensarija kazao: **“Izišli smo sa Allahovim Poslanikom,**

٣٣٣٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ أَخْبَرَنَا ابْنُ إِدْرِيسَ أَخْبَرَنَا عَاصِمُ بْنُ كُلَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ رَجُلٍ مِنْ

---

stvari za koje mnogi ne znaju da li su dozvoljene ili zabranjene. Ko se od njih sustegne radi čistote svoje vjere i časti, taj se spasio. A ko uradi nešto od toga, postoji mogućnost da učini haram, kao onaj koji čuva stoku oko zabranjenog; uvijek postoji opasnost da (stoka) upadne u njega. Uistinu, svaki vladar ima svoje zabrane, a Allahove zabrane su harami.”

132 To znači da će i onaj koji ne bude jeo kamatu biti uprljan njome ako je bio žirant ili zaposlen u banci i sl. Ovaj hadis su zabilježili i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

s.a.v.s., na jednu dženazu. Tad sam čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako čovjeku koji je kopao mezar sugerira da proširi (mezar) od strane nogu (ili: da raširi od strane glave). Kad se Vjerovjesnik, s.a.v.s., vraćao, pred njega iziđe ženin bližnji rođak i iznese mu hranu. On poče jesti, a i ljudi počeše jesti. Naši očevi su gledali. Gledao sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako žvaće zalogaj. Zatim reče: 'Smatram da je ovčije meso uzeto bez dozvole njenog vlasnika.' Žena reče: 'Allahov Poslaniče, ja sam poslala (momka) u El-Beki (u En-Nekiu) da mi kupi ovcu, pa je nije našao. Potom sam ga poslala komšiji koji je kupio ovcu da mi je pošalje po istoj cijeni, pa ni njega nije našao. Zatim sam ga poslala njegovoj ženi, pa mi ju je poslala.' Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: ' Njime nahrani sužnje.'"[133]

الْأَنْصَارِ قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي جَنَازَةٍ فَرَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ عَلَى الْقَبْرِ يُوصِي الْحَافِرَ أَوْسِعْ مِنْ قِبَلِ رِجْلَيْهِ أَوْسِعْ مِنْ قِبَلِ رَأْسِهِ فلمّا رَجَعَ اسْتَقْبَلَهُ دَاعِي امْرَأَةٍ فَجَاءَ وَجِيءَ بِالطَّعَامِ فَوَضَعَ يَدَهُ ثُمَّ وَضَعَ الْقَوْمُ فَأَكَلُوا فَنَظَرَ آبَاؤُنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَلُوكُ لُقْمَةً فِي فَمِهِ ثُمَّ قَالَ أَجِدُ لَحْمَ شَاةٍ أُخِذَتْ بِغَيْرِ إِذْنِ أَهْلِهَا فَأَرْسَلَتْ الْمَرْأَةُ قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي أَرْسَلْتُ إِلَى الْبَقِيعِ يَشْتَرِي لِي شَاةً فَلَمْ أَجِدْ فَأَرْسَلْتُ إِلَى جَارٍ لِي قَدْ اشْتَرَى شَاةً أَنْ أَرْسِلْ إِلَيَّ بِهَا بِثَمَنِهَا فَلَمْ يُوجَدْ فَأَرْسَلْتُ إِلَى امْرَأَتِهِ فَأَرْسَلَتْ إِلَيَّ بِهَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَطْعِمِيهِ الْأُسَارَى.

133 Da bi meso bilo dozvoljeno jesti, životinja mora biti zaklana sa dopuštenjem vlasnika. U navedenom slučaju vlasnik nije bio prisutan, pa je ovcu dala njegova žena. Međutim, Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije htio jesti meso ovce koja je zaklana bez dopuštenja domaćina, pa je ženi preporučio da njime nahrani siromahe.

4. O onome koji uzima kamatu i onome koji je daje

3334. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Junus, kog je obavijestio Zuhejr, prenijevši od Simaka, on od Abdurrahmana b. Abdullaha b. Mesuda, on od svoga oca: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je prokleo onoga koji uzima kamatu, onoga koji je daje, (svjedoka) žiranta i onoga koji je upisuje."**[134]

5. O ništavnosti kamate

3335. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Ebul-Ahves, prenijevši od Šebiba b. Garkadea, on od Sulejmana b. Amra, a on od svoga oca, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., na Oproštajnom hadžu rekao: **"Svaka kamata iz predislamskog doba se poništava. Vama pripadaju glavnice vaših imetaka kako ne biste nekome nasilje učinili i kako vama nasilje ne bi bilo učinjeno. Nijedna kazna za ubistvo počinjeno u predislamskom dobu više ne važi.**

٤. بَاب فِي آكِلِ الرِّبَا وَمُوكِلِهِ

٣٣٣٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ حَدَّثَنَا سِمَاكٌ حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنْ أَبِيهِ قال: لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آكِلَ الرِّبَا وَمُؤْكِلَهُ وَشَاهِدَهُ وَكَاتِبَهُ.

٥. بَاب فِي وَضْعِ الرِّبَا

٣٣٣٥. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ حَدَّثَنَا شَبِيبُ بْنُ غَرْقَدَةَ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِيهِ قال: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حَجَّةِ الْوَدَاعِ يَقُولُ أَلَا إِنَّ كُلَّ رِبًا مِنْ رِبَا الْجَاهِلِيَّةِ مَوْضُوعٌ لَكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ أَلَا وَإِنَّ كُلَّ دَمٍ مِنْ دَمِ الْجَاهِلِيَّةِ مَوْضُوعٌ وَأَوَّلُ دَمٍ أَضَعُ مِنْهَا دَمُ الْحَارِثِ بْنِ

[134] Bilježe ga Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*. Muslim ga je u *Sahihu* zabilježio od Džabira b. Abdullaha. El-Buhari ga je u *Sahihu* zabilježio od Ebu Džuhajfea u sljedećem obliku: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio prodavanje psa, prodavanje krvi, prokleo je ženu koja tetovira i onu koja se tetovira, onoga koji daje i onoga koji prima kamatu, i prokleo je kipara."**

عَبْدِ الْمُطَّلِبِ كَانَ مُسْتَرْضِعًا فِي بَنِي لَيْثٍ فَقَتَلَتْهُ هُذَيْلٌ قَالَ اللَّهُمَّ هَلْ بَلَّغْتُ قَالُوا نَعَمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ قَالَ اللَّهُمَّ اشْهَدْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ.

Prvom nevažećom kaznom, iz predislamskog doba, proglašavam kaznu za ubistvo Harisa b. Abdulmuttaliba. On je dat na dojenje plemenu Benu Lejs, pa ga je ubio neko iz plemena Huzejl. Allahu, jesam li dostavio?' 'Da.' – rekoše tri puta. On tri puta reče: 'Allahu, budi svjedok.'"[135]

٦. بَاب فِي كَرَاهِيَةِ الْيَمِينِ فِي الْبَيْعِ

6. O pokuđenosti zakletve prilikom prodaje

٣٣٣٦. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ السَّرْحِ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ ح. وحَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ حَدَّثَنَا عَنْبَسَةُ عَنْ يُونُسَ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ قَالَ قَالَ لِي ابْنُ الْمُسَيَّبِ إِنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: الْحَلِفُ مُنْفِقَةٌ لِلسِّلْعَةِ مَمْحَقَةٌ لِلْبَرَكَةِ قَالَ ابْنُ السَّرْحِ لِلْكَسْبِ و قَالَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

3336. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Amr b. es-Serh, kog je obavijestio Ibn Vehb. A obavijestio nas je i Ahmed b. Salih, prenijevši od Anbesea, on od Junusa, ovaj od Ibn Šihaba, on od Ibnul-Musejjeba, on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Zaklinjanje koristi u prodaji, ali umanjuje bereket."**[136] Ibnus-Serh kaže: **"smanjuje dobit"**, prenijevši od Seida b. el-Musejjeba, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s.

---

[135] Bilježe ga Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenu*.

[136] Bilježe ga El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

7. Vaga prilikom mjerenja treba pretegnuti

3337. ISPRIČAO NAM JE Ubejdullah b. Muaz, kog je obavijestio njegov otac, prenijevši od Sufjana, on od Simaka b. Harba, da je Suvejd b. Kajs[137] kazao: **"Mahrefe el-Abdi i ja smo nabavljali (laneni) štof iz Hedžera[138] i donijeli ga u Mekku. Došao nam je Vjerovjesnik, s.a.v.s., i sa nama se cenkao u vezi cijene šalvala. Prodali smo mu ih.[139] Pored mene je bio čovjek koji je vagao uz naknadu. Vjerovjesnik, s.a.v.s., mu reče: 'Vagaj, ali (uvijek) pusti malo više.'"**[140]

3338. ISPRIČALI SU NAM Hafs b. Omer i Muslim b. Ibrahim, približan smisao, njih je obavijestio Šu'be, prenijevši od Simaka b. Harba, a on od Ebu

٧. بَاب فِي الرُّجْحَانِ فِي الْوَزْنِ وَالْوَزْنِ بِالأَجْرِ

٣٣٣٧. حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُعَاذٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ حَدَّثَنِي سُوَيْدُ بْنُ قَيْسٍ قال: جَلَبْتُ أَنَا وَمَخْرَفَةُ الْعَبْدِيُّ بَزًّا مِنْ هَجَرَ فَأَتَيْنَا بِهِ مَكَّةَ فَجَاءَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْشِي فَسَاوَمَنَا بِسَرَاوِيلَ فَبِعْنَاهُ وَثَمَّ رَجُلٌ يَزِنُ بِالأَجْرِ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زِنْ وَأَرْجِحْ.

٣٣٣٨. حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ وَمُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْمَعْنَى قَرِيبٌ قَالَا حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ سِمَاكِ بْنِ

---

137 Suvejd b. Kajs je ashab. Kasnije je živio u Kufi.

138 Po mišljenju Alija el-Karija, Hedžr je mjesto nedaleko od Medine. Neki vele da je u Jemenu, dok neki cijelo područje Bahrejna nazivaju Hedžrom.

139 U Nesaijevom predanju stoji: **"Dok smo prodavali na Mini, prišao nam je Vjerovjesnik, s.a.v.s., i od nas kupio (štof) za šalvare."** Sujuti ističe da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., tom prilikom kupio šalvare, ali ih nikada nije obukao.

140 Bilježe ga Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

Safvana b. Umejrea: **“Otišao sam Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., u Mekku prije nego je učinio hidžru.”** – onda je spomenuo ovaj hadis, a nije spomenuo vaganje uz naknadu.

حَرْبٍ عَنْ أَبِي صَفْوَانَ بْنِ عُمَيْرَةَ قَالَ أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَكَّةَ قَبْلَ أَنْ يُهَاجِرَ بِهَذَا الْحَدِيثِ وَلَمْ يَذْكُرْ يَزِنُ بِأَجْرٍ

Ebu Davud kaže: “Prenio ga je Kajs onako kako je kazao Sufjan. Sufjanove riječi su ispravne.”

قَالَ أَبُو دَاوُد: رَوَاهُ قَيْسٌ كَمَا قَالَ سُفْيَانُ وَالْقَوْلُ قَوْلُ سُفْيَانَ.

3339. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Rizme, prenijevši od svoga oca, da je neki čovjek rekao Šu’beu: “Drugačije je od tebe prenio Sufjan, on je rekao: ‘Pobio si me, jer je do mene doprlo da je Jahja b. Mein rekao: ‘Čija se predaja bude suprotstavljala Sufjanovoj, ispravno je onako kako je prenio Sufjan.’”

٣٣٣٩. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي رِزْمَةَ سَمِعْتُ أَبِي يَقُولُ قَالَ رَجُلٌ لِشُعْبَةَ خَالَفَكَ سُفْيَانُ قَالَ دَمَغْتَنِي وَبَلَغَنِي عَنْ يَحْيَى بْنِ مَعِينٍ قَالَ كُلُّ مَنْ خَالَفَ سُفْيَانَ فَالْقَوْلُ قَوْلُ سُفْيَانَ.

3340. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Veki, da je Šu’be kazao: “Sufjan je bolje pamtio od mene.”

٣٣٤٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنْ شُعْبَةَ قَالَ كَانَ سُفْيَانُ أَحْفَظَ مِنِّي.

8. O Vjerovjesnikovim, s.a.v.s., riječima: “Mjerodavan kantar je medinski litar.”

٨. بَاب فِي قَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمِكْيَالُ مِكْيَالُ الْمَدِينَةِ

3341. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Ibn Dukejn, prenijevši od Sufjana, on od Hanzalea, on od Tavusa, a on od Ibn Omera, da je Allahov Poslanik,

٣٣٤١. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا ابْنُ دُكَيْنٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ حَنْظَلَةَ عَنْ طَاوُوسٍ عَنْ ابْنِ

s.a.v.s., rekao: **"Mjerodavan litar je litar Mekkelija, a mjerodavan kantar je kantar Medinelija."**[141]

Ebu Davud kaže: "Ovako su ga prenijeli i El-Firjabi i Ebu Ahmed od Sufjana, a sa njima dvojicom se, u tekstu, slaže i Fadl b. Dekin. Ebu Ahmed je prenio od Ibn Abbasa umjesto Ibn Omera. A prenio ga je i El-Velid b. Muslim od Hanzalea, koji je kazao: **"Litar (stanovnika) Medine, a kantar (stanovnika) Mekke..."**

Ebu Davud kaže: "Razišli su se u vezi teksta hadisa koji je prenio Malik b. Dinar od Ataa, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s."

عُمَرَ قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **الْوَزْنُ وَزْنُ أَهْلِ مَكَّةَ وَالْمِكْيَالُ مِكْيَالُ أَهْلِ الْمَدِينَةِ.**

قَالَ أَبُو دَاوُد: وَكَذَا رَوَاهُ الْفِرْيَابِيُّ وَأَبُو أَحْمَدَ عَنْ سُفْيَانَ وَافَقَهُمَا فِي الْمَتْنِ وقَالَ أَبُو أَحْمَدَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ مَكَانَ ابْنِ عُمَرَ وَرَوَاهُ الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ عَنْ حَنْظَلَةَ قَالَ **وَزْنُ الْمَدِينَةِ وَمِكْيَالُ مَكَّةَ.**

قَالَ أَبُو دَاوُد: وَاخْتُلِفَ فِي الْمَتْنِ فِي حَدِيثِ مَالِكِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي هَذَا.

9. Upozorenje u pogledu duga

٩. بَاب فِي التَّشْدِيدِ فِي الدَّيْنِ

3342. ISPRIČAO NAM JE Seid b. Mensur, kog je obavijestio Ebul-Ahves, prenijevši od Seida b. Mesruka, on od Eš-Ša'bija, on od Sem'ana, a on od Semure: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam se (na jednoj dženazi) obratio: 'Ima li ovdje ijednog potomka ovoga čovjeka?' Niko mu se ne odazva. Zatim upita: 'Ima li ovdje od potomka ovoga čovjeka?' Niko mu se ne odazva. Zatim opet upita: 'Ima li ovdje ijednog potomka ovoga čovjeka?' Tad ustade neki čovjek i reče: 'Ja, Allahov Poslaniče.' 'Zašto**

٣٣٤٢. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ مَنْصُورٍ حَدَّثَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ مَسْرُوقٍ عَنْ الشَّعْبِيِّ عَنْ سَمْعَانَ عَنْ سَمُرَةَ قال: **خَطَبَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: هَاهُنَا أَحَدٌ مِنْ بَنِي فُلَانٍ فَلَمْ يُجِبْهُ أَحَدٌ ثُمَّ قَالَ هَاهُنَا أَحَدٌ مِنْ بَنِي فُلَانٍ فَلَمْ يُجِبْهُ أَحَدٌ ثُمَّ قَالَ هَاهُنَا أَحَدٌ مِنْ بَنِي فُلَانٍ فَقَامَ رَجُلٌ فَقَالَ: أَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ: صَلَّى اللَّهُ**

[141] Bilježi ga En-Nesai u *Sunenu*.

mi se nisi odazvao u prva dva slučaja?’ – upita Vjerovjesnik, s.a.v.s. ‘Želim vam reći samo dobro. Vaš otac je vezan zbog njegovog duga.’ Semure je rekao: ‘Vidio sam da je taj čovjek za njega vratio sav dug tako da mu više niko ništa nije potraživao.’”[142]

Ebu Davud kaže: “Sem’an b. Mušennedž.”

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مَنَعَكَ أَنْ تُجِيبَنِي فِي الْمَرَّتَيْنِ الْأُولَيَيْنِ أَمَا إِنِّي لَمْ أُنَوِّهْ بِكُمْ إِلَّا خَيْرًا إِنَّ صَاحِبَكُمْ مَأْسُورٌ بِدَيْنِهِ فَلَقَدْ رَأَيْتُهُ أَدَّى عَنْهُ حَتَّى مَا بَقِيَ أَحَدٌ يَطْلُبُهُ بِشَيْءٍ

قَالَ أَبُو دَاوُد: سَمْعَانُ بْنُ مُشَنَّجٍ.

3343. ISPRIČAO NAM JE Sulejman b. Davud el-Mehri, kog je obavijestio Ibn Vehb, prenijevši od Seida b. Ebu Ejjuba, on od Ebu Abdullaha el-Kurešija, ovaj od Ebu Burde b. Musaa el-Eš’arija, on od svoga oca, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **“Najveći grijeh sa kojim se čovjek može sresti s Allahom, poslije velikih grijeha, koje je Allah zabranio, je da umre i ostavi dug, a ne ostavi imovinu iz koje se taj dug može vratiti.”**

٣٣٤٣. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ الْمَهْرِيُّ أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ حَدَّثَنِي سَعِيدُ بْنُ أَبِي أَيُّوبَ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ الْقُرَشِيَّ يَقُولُ سَمِعْتُ أَبَا بُرْدَةَ بْنَ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيَّ يَقُولُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ إِنَّ أَعْظَمَ الذُّنُوبِ عِنْدَ اللَّهِ أَنْ يَلْقَاهُ بِهَا عَبْدٌ بَعْدَ الْكَبَائِرِ الَّتِي نَهَى اللَّهُ عَنْهَا أَنْ يَمُوتَ رَجُلٌ وَعَلَيْهِ دَيْنٌ لَا يَدَعُ لَهُ قَضَاءً.

3344. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. el-Mutevekkil el-Askalani, kog je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Ma’mera, on od Ez-Zuhrija, on od Ebu Selemea, a on od Džabira: **“Allahov Poslanik, s.a.v.s., ne bi klanjao dženazu čovjeku koji je imao duga. Jednom prilikom je donijet umrli, a on upita: ‘Ima li duga?’ ‘Ima, dužan je**

٣٣٤٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُتَوَكِّلِ الْعَسْقَلَانِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يُصَلِّي عَلَى رَجُلٍ مَاتَ وَعَلَيْهِ

---

[142] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

dva dinara.' – odgovoriše prisutni, a on će na to: 'Klanjajte vašem drugu dženazu.' Ebu Katade el-Ensari reče: 'Ja ću ih vratiti za njega, Allahov Poslaniče.' Te mu je Poslanik klanjao dženazu, i nakon što je Allah Svome Poslaniku dao pobjedu, on reče: 'Ja sam svakom vjerniku preči od njega samog. Ko ostavi dug, ja ću ga za njega vratiti, a ko ostavi zaostavštinu, ona će pripasti njegovim nasljednicima.'"[143]

3345. ISPRIČALI SU NAM Osman b. Ebu Šejbe i Kutejbe b. Seid, prenijevši od Šerika, on od Simaka, a on od Ikrimea, koji ga je vezao za Vjerovjesnika, s.a.v.s. Osman kaže: "Obavijestio nas je Veki, prenijevši od Šerika, on od Simaka, on od Ikrimea, on od Ibn Abbasa, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s. – slično prethodnom hadisu. Ibn Abbas kaže: 'Vjerovjesnik, s.a.v.s., je od karavane kupio robu za koju nije imao (određenu) protivvrijednost. Prodao ju je i zaradio. Zaradu je podijelio udovicama Abdulmuttalibovih potomaka, i rekao: 'Nakon ovoga više neću ništa kupiti ako nemam njegovu ponuđenu cijenu.'"

دَيْنٌ فَأُتِيَ بِمَيِّتٍ فَقَالَ: أَعَلَيْهِ دَيْنٌ قَالُوا نَعَمْ دِينَارَانِ قَالَ صَلُّوا عَلَى صَاحِبِكُمْ فَقَالَ: أَبُو قَتَادَةَ الْأَنْصَارِيُّ هُمَا عَلَيَّ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ فَصَلَّى عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا فَتَحَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَنَا أَوْلَى بِكُلِّ مُؤْمِنٍ مِنْ نَفْسِهِ فَمَنْ تَرَكَ دَيْنًا فَعَلَيَّ قَضَاؤُهُ وَمَنْ تَرَكَ مَالًا فَلِوَرَثَتِهِ.

٣٣٤٥. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَقُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ شَرِيكٍ عَنْ سِمَاكٍ عَنْ عِكْرِمَةَ رَفَعَهُ قَالَ عُثْمَانُ و حَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنْ شَرِيكٍ عَنْ سِمَاكٍ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِثْلَهُ قَالَ اشْتَرَى مِنْ عِيرٍ تَبِيعًا وَلَيْسَ عِنْدَهُ ثَمَنُهُ فَأُرْبِحَ فِيهِ فَبَاعَهُ فَتَصَدَّقَ بِالرِّبْحِ عَلَى أَرَامِلِ بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ وَقَالَ لَا أَشْتَرِي بَعْدَهَا شَيْئًا إِلَّا وَعِنْدِي ثَمَنُهُ.

---

[143] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori.

10. O odugovlačenju imućnog sa vraćanjem duga

١٠. بَاب فِي الْمَطْلِ

3346. ISPRIČAO NAM JE El-Ka'nebi, prenijevši od Malika, on od Ebu Zinada, on od el-Earedža, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Odugovlačenje imućnog[144] s vraćanjem duga je nasilje. Ukoliko neko od vas bude poslan da umjesto od dužnika svoj dug traži od njegovog imućnog dužnika, neka to prihvati."**[145]

٣٣٤٦. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكٍ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَطْلُ الْغَنِيِّ ظُلْمٌ وَإِذَا أُتْبِعَ أَحَدُكُمْ عَلَى مَلِيءٍ فَلْيَتْبَعْ.

11. O urednom vraćanju duga

١١. بَاب فِي حُسْنِ الْقَضَاءِ

3347. ISPRIČAO NAM JE El-Ka'nebi, prenijevši od Malika, on od Zejda b. Eslema, on od Ataa b. Jesara, a on od Ebu Rafia: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je pozajmio mladu kamilu. Kad mu je došao zekat, naredio mi je da čovjeku vratim mladu kamilu. Rekao sam: 'Ja imam samo najbolje kamile od četiri**

٣٣٤٧. حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ أَبِي رَافِعٍ قَالَ: اسْتَسْلَفَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَكْرًا فَجَاءَتْهُ إِبِلٌ مِنْ الصَّدَقَةِ فَأَمَرَنِي أَنْ أَقْضِيَ الرَّجُلَ بَكْرَهُ فَقُلْتُ لَمْ أَجِدْ فِي الْإِبِلِ إِلَّا جَمَلًا خِيَارًا رَبَاعِيًا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

---

[144] Ovdje se pod pojmom *imućan* misli na osobu koja je u stanju vratiti dug.

[145] Iz ovog hadisa se zaključuje, kako tvrdi El-Mubarekfuri, da je onome ko je u stanju vratiti dug haram odugovlačenje vraćanja duga, pa makar onaj kome je dužan bio i bogat. Odugovlačenje sa vraćanjem duga se može tolerirati osobi koja nije u stanju dug vratiti na vrijeme.

zuba.'[146] Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: 'Daj mu je jer je najbolji onaj koji najurednije vraća dug.'"[147]

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَعْطِهِ إِيَّاهُ فَإِنَّ خِيَارَ النَّاسِ أَحْسَنُهُمْ قَضَاءً.

3348. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od Mis'ara, on od Muhariba b. Disara, da je Džabir b. Abdullah kazao: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., mi bijaše dužan, pa mi je vratio dug i još mi dodao."**[148]

٣٣٤٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ مِسْعَرٍ عَنْ مُحَارِبِ بْنِ دِثَارٍ قَالَ سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: كَانَ لِي عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَيْنٌ فَقَضَانِي وَزَادَنِي.

12. O mijenjanju novca

١٢. بَاب فِي الصَّرْفِ

3349. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Mesleme el-Ka'nebi, prenijevši od Malika, on od Ibn Šihaba, on od Malika b. Evsa, a on od Omera, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Zamjena zlata za srebro (i zlata za zlato) je vid kamate ukoliko se (istodobno) ne daju iz ruke u ruku. Zamjena pšenice za pšenicu je vid kamate ukoliko se (istodobno) ne daje iz ruke u ruku. Zamjena datula za datule je vid kamate ukoliko se (istodobno) ne daju iz ruke u ruku. Zamjena ječma za ječam je vid kamate ukoliko se (istodobno) ne daje iz ruke u ruku."**

٣٣٤٩. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكٍ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ مَالِكِ بْنِ أَوْسٍ عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الذَّهَبُ بِالْوَرِقِ رِبًا إِلَّا هَاءَ وَهَاءَ وَالْبُرُّ بِالْبُرِّ رِبًا إِلَّا هَاءَ وَهَاءَ وَالتَّمْرُ بِالتَّمْرِ رِبًا إِلَّا هَاءَ وَهَاءَ وَالشَّعِيرُ بِالشَّعِيرِ رِبًا إِلَّا هَاءَ وَهَاءَ.

[146] To su kamile koje su napunile šest godina i zašle u sedmu.

[147] Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunanima*.

[148] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

3350. ISPRIČAO NAM JE El-Hasan b. Ali, kog je obavijestio Bišr b. Omer, prenijevši od Hemmama, on od Katadea, on od Ebul-Halila, on od Muslima el-Mekkija, on od Ebul-Eš'asa es-San'anija, a on od Ubadea b. Samita, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Zlato za zlato, čisto za čisto, a kovano za kovano (jedno za drugo – ista količina za istu količinu), srebro za srebro, čisto za čisto, a kovano za kovano (jedno za drugo – ista količina za istu količinu), pšenica za pšenicu – mudj za mudj,[149] ječam za ječam – mudj za mudj, datule za datule – mudj za mudj, so za so – mudj za mudj. Ko bi dao ili uzeo više, dao bi ili bi uzeo kamatu. Ne smeta da prodajete zlato za srebro a da srebra ima više, (i daje se) iz ruke u ruku, a ne na odgodu. Niti smeta prodaja pšenice za ječam, ali se ječma daje više, (i daje se) iz ruke u ruku, a ne na odgodu.[150]**

٣٣٥٠. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي الْخَلِيلِ عَنْ مُسْلِمٍ الْمَكِّيِّ عَنْ أَبِي الأَشْعَثِ الصَّنْعَانِيِّ عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الذَّهَبُ بِالذَّهَبِ تِبْرُهَا وَعَيْنُهَا وَالْفِضَّةُ بِالْفِضَّةِ تِبْرُهَا وَعَيْنُهَا وَالْبُرُّ بِالْبُرِّ مُدْيٌ بِمُدْيٍ وَالشَّعِيرُ بِالشَّعِيرِ مُدْيٌ بِمُدْيٍ وَالتَّمْرُ بِالتَّمْرِ مُدْيٌ بِمُدْيٍ وَالْمِلْحُ بِالْمِلْحِ مُدْيٌ بِمُدْيٍ فَمَنْ زَادَ أَوِ ازْدَادَ فَقَدْ أَرْبَى وَلاَ بَأْسَ بِبَيْعِ الذَّهَبِ بِالْفِضَّةِ وَالْفِضَّةُ أَكْثَرُهُمَا يَدًا بِيَدٍ وَأَمَّا نَسِيئَةً فَلاَ وَلاَ بَأْسَ بِبَيْعِ الْبُرِّ بِالشَّعِيرِ وَالشَّعِيرُ أَكْثَرُهُمَا يَدًا بِيَدٍ وَأَمَّا نَسِيئَةً فَلاَ.

---

149 Mudj je mjera za žito koja iznosi devetnaest saova.

150 Na temelju ovog hadisa, većina učenjaka smatra da je dozvoljena prodaja, ili bolje rečeno zamjena robe za istu, kao npr. pšenice za pšenicu, datula za datule i sl., pod uslovom da se zamjena obavi iz ruke u ruku, bez kredita i da se da ista količina za istu. Ukoliko bi se dala veća količina jedne pšenice za manju količinu druge pšenice, ili veća količina datula za manju količinu datula, taj višak bi se smatrao kamatom. Kad se, pak, radi o različitim vrstama roba, kao npr. prodaji ili zamjeni datula za pšenicu ili ječma za pšenicu ili zlata

Ebu Davud kaže: "Ovaj hadis su prenijeli i Seid b. Ebu Arube i Hišam ed-Destevai od Katadea, a on od Muslima b. Jesara sa istim senedom."

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: رَوَى هَذَا الْحَدِيثَ سَعِيدُ بْنُ أَبِي عَرُوبَةَ وَهِشَامٌ الدَّسْتُوَائِيُّ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ مُسْلِمِ بْنِ يَسَارٍ بِإِسْنَادِهِ.

3351. ISPRIČAO NAM JE Ebu Bekr b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Veki, prenijevši od Sufjana, on od Halida, on od Ebu Kilabea, on od Ebul-Eš'asa es-San'anija, on od Ubadea b. Samita, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s. – ovaj haber u kome je nešto i dodao i oduzeo. Dodao je: **"A ako se radi o različitim vrstama, onda ih prodajte kako hoćete, ali iz ruke u ruku."**

٣٣٥١. حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا وَكِيعٌ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ خَالِدٍ عَنْ أَبِي قِلَابَةَ عَنْ أَبِي الْأَشْعَثِ الصَّنْعَانِيِّ عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِهَذَا الْخَبَرِ يَزِيدُ وَيَنْقُصُ وَزَادَ قَالَ فَإِذَا اخْتَلَفَتْ هَذِهِ الْأَصْنَافُ فَبِيعُوا كَيْفَ شِئْتُمْ إِذَا كَانَ يَدًا بِيَدٍ.

13. Ukras mača se prodaje za dirheme

١٣. بَابٌ فِي حِلْيَةِ السَّيْفِ تُبَاعُ بِالدَّرَاهِمِ

3352. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. Isa, Ebu Bekr b. Ebu Šejbe i Ahmed b. Meni, njih je obavijestio Ibnul-Mubarek. A obavijestio nas je i Ibnul-Ala, prenijevši od Ibnul-Mubareka, on od Seida b. Jezida, ovaj od Halida b. Ebu Imrana, on od Haneša, a on od Fedalea b. Ubejda: **"Vjerovjesniku, s.a.v.s., je u godini u kojoj je bila Bitka na Hajberu data ogrlica na kojoj je bilo zlata**

٣٣٥٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عِيسَى وَأَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَأَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ قَالُوا حَدَّثَنَا ابْنُ الْمُبَارَكِ ح. وحَدَّثَنَا ابْنُ الْعَلَاءِ أَخْبَرَنَا ابْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ يَزِيدَ قَالَ حَدَّثَنِي خَالِدُ بْنُ أَبِي عِمْرَانَ عَنْ حَنَشٍ عَنْ فَضَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ قَالَ: أُتِيَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَامَ

---

za srebro, tu je dozvoljeno da se dā veća količina jedne za manju količinu druge robe, i višak se ne smatra kamatom, pod uvjetom da se to razmijeni odmah iz ruke u ruku.

Ovaj hadis su zabilježili i Muslim u *Sahihu*, Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

i biserja. Ebu Bekr i Ibn Meni su rekli: 'U njoj bijaše biserje okačeno o zlato. Kupio ju je neki čovjek za devet ili za sedam dinara. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao: 'Nemoj kupovati dok se ne razdvoji biserje od zlata.' On reče: 'Ja sam htio biserje.', a Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: 'Ne, dok se ne razdvoje.' On mu je vrati dok ih ne razdvoji." Ibn Isa je rekao: "Ja sam htio trgovati."[151]

Ebu Davud kaže: "U njegovoj knjizi stoji: '(Ja sam htio) biserje.'"

3353. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid, kog je obavijestio El-Lejs, prenijevši od Ebu Šudža'a Seida b. Jezida, on od Halida b. Ebu Imrana, on od Haneša es-San'anija, a on od Fedalea b. Ubejda: **"Na Dan bitke na Hajberu, kupio sam ogrlicu za dvanaest dinara (zlatnika). Bila je od zlata i biserja. Kad sam ih razdvojio, dobio sam više od dvanaest dinara. To sam spomenuo Vjerovjesniku, s.a.v.s., a on reče: 'Neka se više**

خَيْبَرَ بِقِلَادَةٍ فِيهَا ذَهَبٌ وَخَرَزٌ قَالَ أَبُو بَكْرٍ وَابْنُ مَنِيعٍ فِيهَا خَرَزٌ مُعَلَّقَةٌ بِذَهَبٍ ابْتَاعَهَا رَجُلٌ بِتِسْعَةِ دَنَانِيرَ أَوْ بِسَبْعَةِ دَنَانِيرَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا حَتَّى تُمَيِّزَ بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ فَقَالَ: إِنَّمَا أَرَدْتُ الْحِجَارَةَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا حَتَّى تُمَيِّزَ بَيْنَهُمَا قَالَ فَرَدَّهُ حَتَّى مُيِّزَ بَيْنَهُمَا و قَالَ ابْنُ عِيسَى أَرَدْتُ التِّجَارَةَ

قَالَ أَبُو دَاوُد: وَكَانَ فِي كِتَابِهِ الْحِجَارَةُ فَغَيَّرَهُ فَقَالَ: التِّجَارَةُ.

٣٣٥٣. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ أَبِي شُجَاعٍ سَعِيدِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ خَالِدِ بْنِ أَبِي عِمْرَانَ عَنْ حَنَشٍ الصَّنْعَانِيِّ عَنْ فَضَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ قَالَ: اشْتَرَيْتُ يَوْمَ خَيْبَرَ قِلَادَةً بِاثْنَيْ عَشَرَ دِينَارًا فِيهَا ذَهَبٌ وَخَرَزٌ فَفَصَّلْتُهَا فَوَجَدْتُ فِيهَا أَكْثَرَ مِنْ اثْنَيْ عَشَرَ دِينَارًا

[151] El-Hattabi kaže: "Ovaj hadis sadrži zabranu kupovine zlata za zlato, imajući u vidu da su i dinari u to vrijeme bili od zlata, ako je sa zlatom pomiješano još nešto, u konkretnom slučaju pomiješan je biser sa zlatom. Da ovakav vid trgovine nije ispravan, smatraju Šurejh, Muhammed b. Sirin i En-Nehai, Eš-Šafi, Ahmed b. Hanbel i Ishak, svejedno da li je u tome zlata bilo više ili manje. Ebu Hanife ovaj vid trgovine smatra dopuštenim ako je u tome više zlata nego biserja ili nečega drugog, a nije dozvoljen ako je u tome i zlata i srebra podjednako ili ako je manje zlata nego biserja.

ne prodaju takve ogrlice dok se ne razdvoje (zlato i biser).'"[152]

3354. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid, kog je obavijestio El-Lejs, prenijevši od Ibn Ebu Džafera, on od El-Džulaha Ebu Kesira, ovaj od Haneša es-San'anija, da je Fedale b. Ubejd kazao: **"Bijasmo sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., i na Dan Hajbera trgovasmo sa jevrejima. Kupovali smo od njih oku zlata za jedan dinar."** Drugi, osim Kutejbea, su rekli: **"...za dva ili tri dinara."**[153] A onda su se saglasili da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ne kupujte zlato za zlato, osim istu količinu za istu količinu."**[154]

14. O primanju zlata umjesto srebra

3355. ISPRIČALI SU NAM Musa b. Ismail i Muhammed b. Mahbub, isti smisao, njih je obavijestio Hammad, prenijevši od Simaka b. Harba, on od

فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: لَا تُبَاعُ حَتَّى تُفَصَّلَ.

٣٣٥٤. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ ابْنِ أَبِي جَعْفَرٍ عَنْ الْجُلَاحِ أَبِي كَثِيرٍ حَدَّثَنِي حَنَشٌ الصَّنْعَانِيُّ عَنْ فَضَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ قَالَ: كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ خَيْبَرَ نُبَايِعُ الْيَهُودَ الْأُوقِيَّةَ مِنْ الذَّهَبِ بِالدِّينَارِ قَالَ غَيْرُ قُتَيْبَةَ بِالدِّينَارَيْنِ وَالثَّلَاثَةِ ثُمَّ اتَّفَقَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا تَبِيعُوا الذَّهَبَ بِالذَّهَبِ إِلَّا وَزْنًا بِوَزْنٍ.

١٤. بَاب فِي اقْتِضَاءِ الذَّهَبِ مِنْ الْوَرِقِ

٣٣٥٥. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ وَمُحَمَّدُ بْنُ مَحْبُوبٍ الْمَعْنَى وَاحِدٌ

---

[152] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu*, Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu*.

[153] Iz ovoga se, prema En-Nevevijevom mišljenju, može razumjeti da oni nisu od jevreja kupovali čisto zlato, nego da su kupovali zlato pomiješano sa biserjem, pošto jedna oka čistog zlata košta četrdeset dirhema ili dvadeset dinara, tako da nisu oku zlata mogli kupiti za dinar, dva ili tri dinara.

[154] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

Seida b. Džubejra, da je Ibn Omer kazao: **"Ja sam u Bekijji prodavao kamile. Prodavao bih ih (nekada) za dinare, a mjesto njih bih primao dirheme, a prodavao bih ih (nekada) za dirheme, a mjesto njih bih primao dinare. Uzimao bih ove omjesto tih, a davao te umjesto ovih. Otišao sam Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. Zatekao sam ga u Hafsinoj sobi. Rekoh: 'Sačekaj malo, Allahov Poslaniče, da te nešto upitam. Ja u Bekijji prodajem kamile. Prodajem ih (nekada) za dinare, a mjesto njih uzimam dirheme, a prodajem ih (katkada) za dirheme, a mjesto njih uzimam dinare. Uzimam ove umjesto tih, a dajem te umjesto ovih.' Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Ne smeta ukoliko ih primaš po cijeni koja je toga dana i ukoliko među vama ne dođe do spora dok se ne raziđete.'"**[155]

قَالَا حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قال: كُنْتُ أَبِيعُ الْإِبِلَ بِالْبَقِيعِ فَأَبِيعُ بِالدَّنَانِيرِ وَآخُذُ الدَّرَاهِمَ وَأَبِيعُ بِالدَّرَاهِمِ وَآخُذُ الدَّنَانِيرَ آخُذُ هَذِهِ مِنْ هَذِهِ وَأُعْطِي هَذِهِ مِنْ هَذِهِ فَأَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ فِي بَيْتِ حَفْصَةَ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ رُوَيْدَكَ أَسْأَلُكَ إِنِّي أَبِيعُ الْإِبِلَ بِالْبَقِيعِ فَأَبِيعُ بِالدَّنَانِيرِ وَآخُذُ الدَّرَاهِمَ وَأَبِيعُ بِالدَّرَاهِمِ وَآخُذُ الدَّنَانِيرَ آخُذُ هَذِهِ مِنْ هَذِهِ وَأُعْطِي هَذِهِ مِنْ هَذِهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا بَأْسَ أَنْ تَأْخُذَهَا بِسِعْرِ يَوْمِهَا مَا لَمْ تَفْتَرِقَا وَبَيْنَكُمَا شَيْءٌ.

3356. ISPRIČAO NAM JE Husejn b. el-Esved, kog je ubijedio Ubejdullah, prenijevši od Israila, on od Simaka, sa istim senedom isti smisao, s tim što je prvi hadis potpuniji i što u ovome (Israil) nije spomenuo: **"po cijeni koja je toga dana"**.

٣٣٥٦. حَدَّثَنَا حُسَيْنُ بْنُ الْأَسْوَدِ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ أَخْبَرَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ سِمَاكٍ بِإِسْنَادِهِ وَمَعْنَاهُ وَالْأَوَّلُ أَتَمُّ لَمْ يَذْكُرْ بِسِعْرِ يَوْمِهَا.

[155] Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

15. O zamjeni životinje za životinju na poček

١٥. بَاب فِي الْحَيَوَانِ بِالْحَيَوَانِ نَسِيئَةً

3357. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Katadea, on od Hasana, a on od Semurea: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio prodaju životinje za drugu životinju na poček."**[156]

٣٣٥٧. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ الْحَسَنِ عَنْ سَمُرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ بَيْعِ الْحَيَوَانِ بِالْحَيَوَانِ نَسِيئَةً.

16. O dopuštenju u tom pogledu

١٦. بَاب فِي الرُّخْصَةِ فِي ذَلِكَ

3358. ISPRIČAO NAM JE Hafs b. Omer, kog je obavijestio Hammad b. Seleme, prenijevši od Muhammeda b. Ishaka, on od Jezida b. Ebu Habiba, on od Muslima b. Džubejra, on od Ebu Sufjana, on od Amra b. Hariša, a on od Abdullaha b. Amra: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., mu je naredio da pripremi vojsku. Nedostajalo je kamila, pa mu je naredio da uzme kamila za mlade kamile, koje će dati kad se ubere zekat. Kupovao je jednu kamilu za dvije, koje će dati kad bude ubran zekat."**[157]

٣٣٥٨. حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ مُسْلِمِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ أَبِي سُفْيَانَ عَنْ عَمْرِو بْنِ حَرِيشٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَهُ أَنْ يُجَهِّزَ جَيْشًا فَنَفِدَتْ الْإِبِلُ فَأَمَرَهُ أَنْ يَأْخُذَ فِي قِلَاصِ الصَّدَقَةِ فَكَانَ يَأْخُذُ الْبَعِيرَ بِالْبَعِيرَيْنِ إِلَى إِبِلِ الصَّدَقَةِ.

---

[156] Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

[157] Većina učenjaka smatra da je dozvoljeno prodavanje životinja za druge životinje na poček. Malik uslovljava da budu od različitih vrsta. Međutim, Ahmed b. Hanbel i Ebu Hanife smatraju da je to zabranjeno, bez obzira da li se radilo o istoj ili različitoj vrsti

١٧. بَاب فِي ذَلِكَ إِذَا كَانَ يَدًا بِيَدٍ

٣٣٥٩. حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ خَالِدٍ الْهَمْدَانِيُّ وَقُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ الثَّقَفِيُّ أَنَّ اللَّيْثَ حَدَّثَهُمْ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اشْتَرَى عَبْدًا بِعَبْدَيْنِ.

١٨. بَاب فِي التَّمْرِ بِالتَّمْرِ

٣٣٦٠. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ أَنَّ زَيْدًا أَبَا عَيَّاشٍ أَخْبَرَهُ أَنَّهُ سَأَلَ سَعْدَ بْنَ أَبِي وَقَّاصٍ عَنْ الْبَيْضَاءِ بِالسُّلْتِ فَقَالَ لَهُ سَعْدٌ أَيُّهُمَا أَفْضَلُ قَالَ الْبَيْضَاءُ فَنَهَاهُ عَنْ ذَلِكَ وَقَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُسْأَلُ عَنْ شِرَاءِ التَّمْرِ بِالرُّطَبِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

17. O tome ukoliko se daju iz ruke u ruku

3359. ISPRIČALI SU NAM Jezid b. Halid el-Hemezani i Kutejbe b. Seid es-Sekafi, njima je ispričao El-Lejs, prenijevši od Ebuz-Zubejra, a on od Džabira: **"Jednom prilikom je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kupio jednog za dva roba."**[158]

18. O prodaji ploda za plod

3360. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Mesleme, prenijevši od Malika, on od Abdullaha b. Jezida, **da je Zejd Ebu Ajjaš pitao Sa'da b. Ebu Vekasa o prodaji bijele pšenice za ječam: "Koje je bolje?" – upita Sa'd. "Bijele." – odgovori on. Pa mu je to zabranio, rekavši: "Čuo sam kad je Allahov Poslanik, s.a.v.s., upitan o kupovanju suhih datula za svježe. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je upitao: 'Da li se umanjuje**

životinja. Većina učenjaka svoje mišljenje temelji na ovom hadisu, dok za Semureov hadis, na kome su Ahmed b. Hanbel i Ebu Hanife bazirali svoja mišljenja, kažu da su učenjaci puno raspravljali u pogledu njegove pouzdanosti.

[158] Et-Tirmizi je zabilježio u *Džami'u*, sa senedom od Džabira b. Abdullaha, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Prodaja dvije životinje za jednu nije ispravna ako se prodaje na poček, a ne smeta ako se prodaje iz ruke u ruku."**

težina svježih datula kada se osuše?' 'Da.' – rekoše oni, pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., to zabranio."[159]

Ebu Davud kaže: "I Ismail b. Umejje je prenio slično Malikovom predanju."

3361. ISPRIČAO NAM JE Er-Rebi b. Nafi Ebu Tevbe, kog je obavijestio Muavija b. Sellam, prenijevši od Jahjaa b. Ebu Kesira, on od Abdullaha, on od Ebu Ajjaša, a ovaj od Sa'da b. Ebu Vekkasa: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio prodaju svježih za suhe datule na poček."**

Ebu Davud kaže: "Imran b. Ebu Enes je prenio od štićenika plemena Benu Mahzum, on od Sa'da, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s. – slično prethodnom hadisu."

19. Voće na stablu za gotovo voće (muzabene)

3362. ISPRIČAO NAM JE Ebu Bekr b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Ibn Ebu Zaide, prenijevši od Ubejdullaha, on od Nafia, a on od Ibn Omera: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio prodaju svježeg ploda za suhe datule na kantar, i prodaju svježeg grožđa za suho na**

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَيَنْقُصُ الرُّطَبُ إِذَا يَبِسَ قَالُوا نَعَمْ فَنَهَاهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ ذَلِكَ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: رَوَاهُ إِسْمَعِيلُ بْنُ أُمَيَّةَ نَحْوَ مَالِكٍ.

٣٣٦١. حَدَّثَنَا الرَّبِيعُ بْنُ نَافِعٍ أَبُو تَوْبَةَ حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ يَعْنِي ابْنَ سَلَّامٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ أَنَّ أَبَا عَيَّاشٍ أَخْبَرَهُ أَنَّهُ سَمِعَ سَعْدَ بْنَ أَبِي وَقَّاصٍ يَقُولُ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ بَيْعِ الرُّطَبِ بِالتَّمْرِ نَسِيئَةً.

قَالَ أَبُو دَاوُد: رَوَاهُ عِمْرَانُ بْنُ أَبِي أَنَيْسٍ عَنْ مَوْلًى لِبَنِي مَخْزُومٍ عَنْ سَعْدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ.

١٩. بَاب فِي الْمُزَابَنَةِ

٣٣٦٢. حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي زَائِدَةَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ بَيْعِ الثَّمَرِ بِالتَّمْرِ كَيْلًا وَعَنْ بَيْعِ الْعِنَبِ

[159] Bilježe ga Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*. Et-Tirmizi ga smatra vjerodostojnim.

kantar, i prodaju zrnevlja u klasu za pšenicu na kantar."[160]

بِالزَّبِيبِ كَيْلًا وَعَنْ بَيْعِ الزَّرْعِ بِالْحِنْطَةِ كَيْلًا.

20. O prodaji poklonjenog ploda palme

٢٠. بَاب فِي بَيْعِ الْعَرَايَا

3363. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Salih, kog je obavijestio Ibn Vehb, prenijevši od Junusa, on od Ibn Šihaba, ovaj od Haridžea b. Zejda b. Sabita, a on od svoga oca: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je dozvolio kupovinu poklonjenog ploda palme za suhe ili svježe datule."**[161]

٣٣٦٣. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي يُونُسُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ أَخْبَرَنِي خَارِجَةُ بْنُ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَخَّصَ فِي بَيْعِ الْعَرَايَا بِالتَّمْرِ وَالرُّطَبِ.

3364. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Ibn Ujejne, prenijevši od Jahjaa b. Seida, on od Beširа b. Jesara, a on od Sehla b. Ebu Hasmea: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio prodaju ploda na stablu za suhe datule, a dozvolio je da se plod poklonjene datule proda prema slobodnoj procjeni kako bi ih domaćini mogli jesti svježe."**

٣٣٦٤. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا ابْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ بُشَيْرِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ سَهْلِ بْنِ أَبِي حَثْمَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ بَيْعِ التَّمْرِ بِالتَّمْرِ وَرَخَّصَ فِي الْعَرَايَا أَنْ تُبَاعَ بِخَرْصِهَا يَأْكُلُهَا أَهْلُهَا رُطَبًا.

21. O količini darovanog ploda

٢١. بَاب فِي مِقْدَارِ الْعَرِيَّةِ

3365. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Mesleme, kog je obavijestio Malik, prenijevši od Davuda, on od El-Husajna, a on od štićenika Ibn Ebu Ahmeda. Ebu

٣٣٦٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ حَدَّثَنَا مَالِكٌ عَنْ دَاوُدَ بْنِ الْحُصَيْنِ عَنْ مَوْلَى ابْنِ أَبِي أَحْمَدَ

[160] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori, osim Et-Tirmizija.

[161] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

Davud kaže: “El-Ka’nebi nam je ispričao u vezi onoga što je čitao Maliku od Ebu Sufjana.”

Također kaže: “Kuzman, štićenik Ibn Ebu Ahmeda, prenio je od Ebu Hurejrea **da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., dozvolio prodaju poklonjenog ploda palme do pet tovara (ili: pet tovara) – Davud b. el-Husajn je u dilemi.**[162]

U Džabirovom hadisu stoji: “**do četiri tovara**”.

قَالَ أَبُو دَاوُد: وَقَالَ لَنَا الْقَعْنَبِيُّ فِيمَا قَرَأَ عَلَى مَالِكٍ عَنْ أَبِي سُفْيَانَ وَاسْمُهُ قُزْمَانُ مَوْلَى ابْنِ أَبِي أَحْمَدَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَخَّصَ فِي بَيْعِ الْعَرَايَا فِيمَا دُونَ خَمْسَةِ أَوْسُقٍ أَوْ فِي خَمْسَةِ أَوْسُقٍ شَكَّ دَاوُدُ بْنُ الْحُصَيْنِ

قَالَ أَبُو دَاوُد: حَدِيثُ جَابِرٍ إِلَى أَرْبَعَةِ أَوْسُقٍ.

22. O objašnjenju riječi el-araja

٢٢. بَاب تَفْسِيرِ الْعَرَايَا

3366. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Seid el-Hemdani, kog je obavijestio Ibn Vehb, prenijevši od Amra b. el-Harisa, on od Abdurabiha b. Seida el-Ensarija: **“El-araja je dar – kada jedan čovjek drugom čovjeku daruje (plod) palme ili kada jedan čovjek izdvoji iz svog palmovika (plod) jedne ili dvije palme i daruje ih drugom da ih (svježe) jede ili da ih da za suhe datule.”**

٣٣٦٦. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ سَعِيدٍ الْهَمْدَانِيُّ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ الْحَارِثِ عَنْ عَبْدِ رَبِّهِ بْنِ سَعِيدٍ الْأَنْصَارِيِّ أَنَّهُ قَالَ: الْعَرِيَّةُ الرَّجُلُ يُعْرِي النَّخْلَةَ أَوْ الرَّجُلُ يَسْتَثْنِي مِنْ مَالِهِ النَّخْلَةَ أَوْ الِاثْنَتَيْنِ يَأْكُلُهَا فَيَبِيعُهَا بِتَمْرٍ.

3367. ISPRIČAO NAM JE Hennad b. es-Serijj, prenijevši od Abdea, a on od Ibn Ishaka: **“El-araja je da čovjek drugom čovjeku daruje (plodove) nekoliko palmi, pa mu postane teret brinuti o njima te njihov plod proda shodno njegovoj procjeni.”**

٣٣٦٧. حَدَّثَنَا هَنَّادُ بْنُ السَّرِيِّ عَنْ عَبْدَةَ عَنْ ابْنِ إِسْحَقَ قَالَ: الْعَرَايَا أَنْ يَهَبَ الرَّجُلُ لِلرَّجُلِ النَّخَلَاتِ فَيَشُقُّ عَلَيْهِ أَنْ يَقُومَ عَلَيْهَا فَيَبِيعُهَا بِمِثْلِ خَرْصِهَا.

[162] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*, Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu*.

23. O prodaji plodova prije nego počnu zrijevati

٢٣. بَاب فِي بَيْعِ الثِّمَارِ قَبْلَ أَنْ يَبْدُوَ صَلَاحُهَا

3368. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Mesleme el-Ka'nebi, prenijevši od Malika, on od Nafia, a on od Abdullaha ibn Omera: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio prodaju plodova prije nego počnu sazrijevati. Zabranio je to i prodavcu i kupcu."**[163]

٣٣٦٨. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكٍ عَنْ نَافِعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ بَيْعِ الثِّمَارِ حَتَّى يَبْدُوَ صَلَاحُهَا نَهَى الْبَائِعَ وَالْمُشْتَرِيَ.

3369. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Muhammed en-Nufejli, kog je obavijestio Ibn Ulejje, prenijevši od Ejjuba, on od Nafia, a on od Ibn Omera: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio prodaju (ploda) palmi prije nego zarude (požute ili pocrvene), i zabranio je prodaju klasa sve dok ne pobijeli i tako bude sigurno od kvarenja. Zabranio je to i prodavcu i kupcu."**[164]

٣٣٦٩. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ النُّفَيْلِيُّ حَدَّثَنَا ابْنُ عُلَيَّةَ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ بَيْعِ النَّخْلِ حَتَّى يَزْهُوَ وَعَنْ السُّنْبُلِ حَتَّى يَبْيَضَّ وَيَأْمَنَ الْعَاهَةَ نَهَى الْبَائِعَ وَالْمُشْتَرِيَ.

3370. ISPRIČAO NAM JE Hafs b. Omer en-Nemri, kog je obavijestio Šu'be, prenijevši od Jezida b. Humejra, on od Kurešijevog štićenika, a on od Ebu Hurejrea: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio prodaju plijena dok se ne podijeli, i (plodova) palmi dok se ne**

٣٣٧٠. حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ النَّمَرِيُّ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ خُمَيْرٍ عَنْ مَوْلًى لِقُرَيْشٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ بَيْعِ الْغَنَائِمِ حَتَّى تُقَسَّمَ وَعَنْ بَيْعِ النَّخْلِ حَتَّى

---

[163] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori, osim Et-Tirmizija.

[164] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu*, Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu*.

zaštite od plamenjače i drugih bolesti, i da čovjek klanja prije nego pričvrsti na sebi odjeću."

تُحْرَزَ مِنْ كُلِّ عَارِضٍ وَأَنْ يُصَلِّيَ الرَّجُلُ بِغَيْرِ حِزَامٍ.

3371. ISPRIČAO NAM JE Ebu Bekr Muhammed b. Hallad el-Bahili, kog je obavijestio Jahja b. Seid, prenijevši od Sulejma b. Hajjana, on od Seida b. Minaa, a on od Džabira b. Abdullaha: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio da se plod prodaje dok ne počne zriti." Upitan je: "A kako će se znati je li počeo zriti?", pa je kazao: "Kad počne crveniti i žutjeti te se mogne jesti."

٣٣٧١. حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ خَلَّادٍ الْبَاهِلِيُّ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ سَلِيمِ بْنِ حَيَّانَ أَخْبَرَنَا سَعِيدُ بْنُ مِينَاءَ قَالَ سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ يَقُولُ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ تُبَاعَ الثَّمَرَةُ حَتَّى تُشْقِحَ قِيلَ وَمَا تُشْقِحُ قَالَ تَحْمَارُّ وَتَصْفَارُّ وَيُؤْكَلُ مِنْهَا.

3372. ISPRIČAO NAM JE Hasan b. Ali, kog je obavijestio Ebul-Velid, prenijevši od Hammada b. Selemea, on od Humejda, a on od Enesa: "Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio prodaju grožđa dok ne pocrni i žita dok ne najedri."

٣٣٧٢. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ عَنْ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ حُمَيْدٍ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ بَيْعِ الْعِنَبِ حَتَّى يَسْوَدَّ وَعَنْ بَيْعِ الْحَبِّ حَتَّى يَشْتَدَّ.

3373. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Salih, kog je obavijestio Anbese b. Halid, da je Junus kazao: "Pitao sam Ebuz-Zinada o prodaji plodova prije nego počnu sazrijevati i onome što je u vezi toga spomenuto, pa je rekao: 'Urve b. ez-Zubejr je pričao, prenijevši od Sehla b. Ebu Hasme, da je Zejd b. Sabit kazao: 'U doba Allahovog Poslanika, s.a.v.s., svijet je vršio kupoprodaju (nezrelih) plodova, pa kad bi ih

٣٣٧٣. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ حَدَّثَنَا عَنْبَسَةُ بْنُ خَالِدٍ حَدَّثَنِي يُونُسُ قَالَ سَأَلْتُ أَبَا الزِّنَادِ عَنْ بَيْعِ الثَّمَرِ قَبْلَ أَنْ يَبْدُوَ صَلَاحُهُ وَمَا ذُكِرَ فِي ذَلِكَ فَقَالَ: كَانَ عُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ يُحَدِّثُ عَنْ سَهْلِ بْنِ أَبِي حَثْمَةَ عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ قال: كَانَ النَّاسُ يَتَبَايَعُونَ الثِّمَارَ قَبْلَ أَنْ يَبْدُوَ صَلَاحُهَا فَإِذَا جَدَّ النَّاسُ

taj svijet potrgao i došlo do obračuna među njima, kupac je govorio da je plod slab, bolestan i gnio. Pošto su ti sporovi kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., postali česti, Allahov Poslanik, s.a.v.s., im preporuči: 'Ako nećete prestati sa prepirkama i svađama, onda više ne kupujte plodove dok ne sazriju.'"[165]

وَحَضَرَ تَقَاضِيهِمْ قَالَ الْمُبْتَاعُ قَدْ أَصَابَ الثَّمَرَ الدُّمَانُ وَأَصَابَهُ قُشَامٌ وَأَصَابَهُ مُرَاضٌ عَاهَاتٌ يَحْتَجُّونَ بِهَا فَلَمَّا كَثُرَتْ خُصُومَتُهُمْ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: كَالْمَشُورَةِ يُشِيرُ بِهَا فَإِمَّا لَا فَلَا تَتَبَايَعُوا الثَّمَرَةَ حَتَّى يَبْدُوَ صَلَاحُهَا لِكَثْرَةِ خُصُومَتِهِمْ وَاخْتِلَافِهِمْ.

3374. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ismail et-Talikani, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Ataa, a on od Džabira: "Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio prodaju plodova prije nego počnu sazrijevati, i to da se plodovi prodaju samo za dinare ili dirheme, te da se može prodavati (svježi plod) samo od darovanih palmi."[166]

٣٣٧٤. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ إِسْمَعِيلَ الطَّالَقَانِيُّ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ جَابِرٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ بَيْعِ الثَّمَرِ حَتَّى يَبْدُوَ صَلَاحُهُ وَلَا يُبَاعُ إِلَّا بِالدِّينَارِ أَوْ بِالدِّرْهَمِ إِلَّا الْعَرَايَا.

24. O prodaji (plodova drveta) na nekoliko godina

٢٤. بَاب فِي بَيْعِ السِّنِينَ

3375. ISPRIČALI SU NAM Ahmed b. Hanbel i Jahja b. Mein, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Humejda El-A'redža, on od Sulejmana b. Atika, a on od Džabira b. Abdullaha: "Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio prodaju (plodova na stablima) na nekoliko godina unaprijed, i naredio da se (kod

٣٣٧٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ وَيَحْيَى بْنُ مَعِينٍ قَالَا حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ حُمَيْدٍ الْأَعْرَجِ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ عَتِيقٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ بَيْعِ السِّنِينَ وَوَضَعَ الْجَوَائِحَ.

[165] Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu*, ali kao muallak-hadis.

[166] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

prodaje) plodova uzme u obzir propalo/dio ploda koji se ne koristi."

قَالَ أَبُو دَاوُد: لَمْ يَصِحَّ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الثُّلُثِ شَيْءٌ وَهُوَ رَأْيُ أَهْلِ الْمَدِينَةِ.

3376. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Ejjuba, on od Ebuz-Zubejra i Seida b. Minaa, a njih dvojica od Džabira b. Abdullaha: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio jednogodišnji ugovor."** Jedan od njih dvojice je rekao: **"...prodaju na godinu i više."**[167]

٣٣٧٦. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ وَسَعِيدِ بْنِ مِينَاءَ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ الْمُعَاوَمَةِ وَقَالَ أَحَدُهُمَا بَيْعُ السِّنِينَ.

25. O trgovini u kojoj ima obmane

٢٥. بَاب فِي بَيْعِ الْغَرَرِ

3377. ISPRIČALI SU NAM Ebu Bekr i Osman, dva Ebu Šejbeova sina, prenijevši od Ibn Idrisa, on od Ubejdullaha b. Ebu Zijada, on od Ebuz-Zinada, on od El-A'redža, a on od Ebu Hurejrea: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio prodaju (svega) što sadrži obmanu (za kupca)[168] i prodaju na bazi kamenčića[169]."**

٣٣٧٧. حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرٍ وَعُثْمَانُ ابْنَا أَبِي شَيْبَةَ قَالَا حَدَّثَنَا ابْنُ إِدْرِيسَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ بَيْعِ الْغَرَرِ زَادَ عُثْمَانُ وَالْحَصَاةِ.

---

[167] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i Ibn Madže u *Sunenu*.

[168] Kao što je bio običaj kod predislamskih Arapa da jedan drugom prodaju ribu u vodi ili pticu u zraku, ili odbjeglog roba, ili mlijeko u kravljem vimenu i sl.

[169] Prodaja na takav način bila je, također, prisutna kod predislamskih Arapa. Ogledala se u tome da prodavac kaže kupcu: "Prodat ću ti onu odjeću na koju padne kamenčić koji ću baciti." Ili kaže: "Prodat ću ti zemlje dokle bacim kamen." i sl. Takav oblik trgovine je ovim hadisom zabranjen.

3378. ISPRIČALI SU NAM Kutejbe b. Seid i Ahmed b. Amr b. es-Serh, prenijevši od Sufjana, on od Ez-Zuhrija, on od Ataa b. Jezida el-Lejsija, a on od Ebu Seida el-Hudrija: **“Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio dva vida trgovine i dva načina oblačenja. Što se dva vida zabranjene trgovine tiče, to je prodaja na osnovu dobacivanja i doticanja;**[170] **a što se tiče dva vida zabranjenog oblačenja, to je da (čovjek) obuče tijesnu odjeću, i da se ogrne jednim komadom platna koji mu ne prekriva genitalne organe ili da na genitalnim organima nema ničega.”**[171]

٣٣٧٨. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ وَأَحْمَدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ السَّرْحِ وَهَذَا لَفْظُهُ قَالَا حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَزِيدَ اللَّيْثِيِّ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ بَيْعَتَيْنِ وَعَنْ لِبْسَتَيْنِ أَمَّا الْبَيْعَتَانِ فَالْمُلَامَسَةُ وَالْمُنَابَذَةُ وَأَمَّا اللِّبْسَتَانِ فَاشْتِمَالُ الصَّمَّاءِ وَأَنْ يَحْتَبِيَ الرَّجُلُ فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ كَاشِفًا عَنْ فَرْجِهِ أَوْ لَيْسَ عَلَى فَرْجِهِ مِنْهُ شَيْءٌ.

3379. ISPRIČAO NAM JE El-Hasan b. Ali, njega je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Ma’mera, on od Ez-Zuhrija, on od Ataa b. Jezida el-Lejsija, on od Ebu Seida el-Hudrija, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s. – isti hadis, dodavši: **“Umotavanje u tijesan ogrtač aludira na umotavanje u jedan ogrtač čiji se krajevi svežu na lijevom ramenu**

٣٣٧٩. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَزِيدَ اللَّيْثِيِّ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِهَذَا الْحَدِيثِ زَادَ وَاشْتِمَالُ الصَّمَّاءِ أَنْ يَشْتَمِلَ فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ يَضَعُ طَرَفَيْ

[170] Kod predislamskih Arapa bio je običaj da jedan od njih kaže drugom: “Ako ovo dobacim do tebe, obavezan si ga kupiti po toj i toj cijeni.” Ili: “Ukoliko dohvatiš ovu odjeću, koja je obično bivala smotana, obavezan si je kupiti po toj cijeni.” Ovakav vid trgovine islam je zabranio, kao i svaki drugi vid kupoprodaje na neviđeno.

[171] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

tako da desno rame bude otkriveno. Prodaja na bazi dobacivanja podrazumijeva da prodavac kaže kupcu: 'Ako ovo dobacim do tebe, obavezan si ga kupiti.' A doticanje podrazumijeva da prodavac kaže kupcu: 'Ako ovu odjeću koja je smotana dotakneš, obavezan si je kupiti po toj i toj cijeni, ne dozvoljavajući mu da je razmota i da je pogleda.'"

الثَّوْبِ عَلَى عَاتِقِهِ الْأَيْسَرِ وَيُبْرِزُ شِقَّهُ الْأَيْمَنَ وَالْمُنَابَذَةُ أَنْ يَقُولَ إِذَا نَبَذْتُ إِلَيْكَ هَذَا الثَّوْبَ فَقَدْ وَجَبَ الْبَيْعُ وَالْمُلَامَسَةُ أَنْ يَمَسَّهُ بِيَدِهِ وَلَا يَنْشُرُهُ وَلَا يُقَلِّبُهُ فَإِذَا مَسَّهُ وَجَبَ الْبَيْعُ.

3380. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Salih, kog je obavijestio Anbese b. Halid, prenijevši od Junusa, on od Ibn Šihaba, ovaj od Amira b. Sa'da b. Ebu Vekkasa, da je Ebu Seid el-Hudri kazao: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio..."** – a onda je spomenuo značenje Sufjanovog i Abdurrezzakovog hadisa.

٣٣٨٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ حَدَّثَنَا عَنْبَسَةُ بْنُ خَالِدٍ حَدَّثَنَا يُونُسُ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ قَالَ أَخْبَرَنِي عَامِرُ بْنُ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ أَنَّ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ قَالَ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَعْنَى حَدِيثِ سُفْيَانَ وَعَبْدِ الرَّزَّاقِ جَمِيعًا.

3381. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Mesleme, prenijevši od Malika, on od Nafia, a on od Abdullaha b. Omera: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio prodaju mladunčeta od mladunčeta."**[172]

٣٣٨١. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ نَافِعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ بَيْعِ حَبَلِ الْحَبَلَةِ.

---

[172] Predislamski Arapi su se služili mnogim oblicima trgovine koje je islam dokinuo i zabranio. Jedan od oblika takve trgovine bio je i taj da jedan drugome prodaju mladunčad mladunčadi (koja još nisu bila ni rođena). Naime, neki od njih, koji bi imao steonu kamilu, rekao bi drugome: "Kad ova moja kamila donese mladunče i ono odraste, pa zasteoni i donese mladunče, ako hoćeš, sad ću ti ga prodati?" On pristane i kupi to mladunče. Takav oblik trgovine koji

3382. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od Ubejdullaha, on od Nafia, on od Ibn Omera, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s. – slično prethodnom hadisu u kom je kazao: **"Habeletul-habele je kad mladunče kamile sazri pa rodi mladunče."**

٣٣٨٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ و قَالَ وَحَبَلُ الْحَبَلَةِ أَنْ تُنْتَجَ النَّاقَةُ بَطْنَهَا ثُمَّ تَحْمِلُ الَّتِي نُتِجَتْ.

26. O prinudnoj prodaji

٢٦. بَاب فِي بَيْعِ الْمُضْطَرِّ

3383. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Isa, kog je obavijestio Hušejm, prenijevši od Saliha b. Amira – ovako je rekao Muhammed (ibn Isa).[173] (Salih ibn Amir) kaže: "Pričao nam je neki starac iz plemena Benu Temim: **'Alija b. Ebu Talib nam je održao govor.** (ili je kazao: **Alija je rekao**[174])'" (Muhammed) Ibn Isa je rekao: "Ovako nam je ispričao Hušejm." (Alija) je kazao: **"Doći će vrijeme kada će bogati, zbog škrtosti, čvrsto držati ono što posjeduje i neće dijeliti, a tako mu nije naređeno. Uzvišeni Allah kaže:** ***I ne zaboravite***

٣٣٨٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عِيسَى حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ أَخْبَرَنَا صَالِحُ بْنُ عَامِرٍ قَالَ أَبُو دَاوُد: كَذَا قَالَ مُحَمَّدٌ حَدَّثَنَا شَيْخٌ مِنْ بَنِي تَمِيمٍ قَالَ: خَطَبَنَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ أَوْ قَالَ قَالَ عَلِيٌّ قَالَ ابْنُ عِيسَى هَكَذَا حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ قَالَ سَيَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ عَضُوضٌ يَعَضُّ الْمُوسِرُ عَلَى مَا فِي يَدَيْهِ وَلَمْ يُؤْمَرْ بِذَلِكَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى ﴿ وَلَا تَنْسَوُا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ ﴾ وَيُبَايِعُ الْمُضْطَرُّونَ وَقَدْ نَهَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

---

je pun neizvjesnosti Allahov Poslanik, s.a.v.s., dokida i zabranjuje ovim hadisom.

[173] Kaže Abadi: "Ibn Hadžer, u djelu *Takribut-tehzib*, kaže: '(Umjesto) Salih ibn Amir od šejha iz plemena Temim, ispravno je Salih Ebu Amir.'"

[174] Kaže Abadi: "Ovo je sumnja od strane Hušejma ili Saliha."

Poglavlja o kupoprodaji 132 كِتَاب الْبُيُوعِ

da jedni prema drugima velikodušni budete. (El-Bekare, 237) Zbog njihove škrtosti ljudi će biti prinuđeni da prodaju, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio prinudnu prodaju, prodaju u kojoj ima obmane i prodaju ploda prije nego počne sazrijevati.'"[175]

وَسَلَّمَ عَنْ بَيْعِ الْمُضْطَرِّ وَبَيْعِ الْغَرَرِ وَبَيْعِ الثَّمَرَةِ قَبْلَ أَنْ تُدْرِكَ.

27. O zajedničkom poslovanju

٢٧. بَاب فِي الشَّرِكَةِ

3384. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Selejman el-Missisi, kog je obavijestio Muhammed b. ez-Zibrikan, prenijevši od Ebu Hajjana et-Tejmija, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, on od Vjerovjesnika, s.a.v.s., da je Uzvišeni Allah kazao: "Ja ću pomagati dvojici suvlasnika sve dok jedan od njih ne počne varati svoga druga. A kada ga počne varati, uskratit ću im Svoju pomoć."[176]

٣٣٨٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَانَ الْمِصِّيصِيُّ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الزِّبْرِقَانِ عَنْ أَبِي حَيَّانَ التَّيْمِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَفَعَهُ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ أَنَا ثَالِثُ الشَّرِيكَيْنِ مَا لَمْ يَخُنْ أَحَدُهُمَا صَاحِبَهُ فَإِذَا خَانَهُ خَرَجْتُ مِنْ بَيْنِهِمَا.

28. O zastupanju dioničara

٢٨. بَاب فِي الْمُضَارِبِ يُخَالِفُ

3385. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Šebiba b. Garkadea, on od El-Hajja,

٣٣٨٥. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ شَبِيبِ بْنِ غَرْقَدَةَ

---

[175] El-Munziri kaže da je u senedu ovoga hadisa nepoznat prenosilac.

[176] Dakle, Uzvišeni Allah obećava da će biti u pomoći onima koji udružuju sredstva i zajedno posluju sve dotle dok jedan od njih ne počne varati svoga druga. A kada se to desi, Allah im obojici uskraćuje Svoju pomoć.

ovaj od Urvea b. el-Dža'da el-Barikija, koji je kazao: **"Vjerovjesnik s.a.v.s., mu je dao dinar da kupi kurban ili brava. Kupio je dva, pa je jednog prodao za dinar. Potom mu je došao s bravom i dinarom, pa je on molio za njega da mu (Allah) podari bereket u njegovoj trgovini. Nakon toga da je trgovao prašinom, zaradio bi na njoj."**[177]

حَدَّثَنِي الْحَيُّ عَنْ عُرْوَةَ يَعْنِي ابْنَ أَبِي الْجَعْدِ الْبَارِقِيِّ قَالَ: أَعْطَاهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دِينَارًا يَشْتَرِي بِهِ أُضْحِيَّةً أَوْ شَاةً فَاشْتَرَى شَاتَيْنِ فَبَاعَ إِحْدَاهُمَا بِدِينَارٍ فَأَتَاهُ بِشَاةٍ وَدِينَارٍ فَدَعَا لَهُ بِالْبَرَكَةِ فِي بَيْعِهِ كَانَ لَوْ اشْتَرَى تُرَابًا لَرَبِحَ فِيهِ.

3386. ISPRIČAO NAM JE El-Hasan b. es-Sabbah, kog je obavijestio Ebul-Munzir, prenijevši od Seida b. Zejda, rođenog brata Hammada b. Zejda, on od Ez-Zubejra b. el-Hirita ovaj od Ebu Lebida, a on od Urvea b. el-Barikija – prethodni hadis sa malom razlikom u tekstu.

٣٣٨٦. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ الصَّبَّاحِ حَدَّثَنَا أَبُو الْمُنْذِرِ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ زَيْدٍ هُوَ أَخُو حَمَّادِ بْنِ زَيْدٍ حَدَّثَنَا الزُّبَيْرُ بْنُ الْخِرِّيتِ عَنْ أَبِي لَبِيدٍ حَدَّثَنِي عُرْوَةُ الْبَارِقِيُّ بِهَذَا الْخَبَرِ وَلَفْظُهُ مُخْتَلِفٌ.

3387. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Kesir el-Abdi, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Ebu Husajna, on od nekog šejha iz Medine, a on od Hakima b. Hizama:[178] **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., ga je poslao da mu za dinar (zlatnik) kupi kurban. Kupio ga je za dinar, a prodao ga za dva. Potom se**

٣٣٨٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ الْعَبْدِيُّ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنِي أَبُو حُصَيْنٍ عَنْ شَيْخٍ مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ عَنْ حَكِيمِ بْنِ حِزَامٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ مَعَهُ بِدِينَارٍ يَشْتَرِي لَهُ أُضْحِيَّةً فَاشْتَرَاهَا بِدِينَارٍ وَبَاعَهَا بِدِينَارَيْنِ فَرَجَعَ

[177] Bilježe ga Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*.

[178] Hakim b. Hizam b. Huvejlid b. Esed Ebu Halid el-Esedi el-Mekki je bratić Hatidže, majke pravovjernih. Primio je islam na Dan oslobođenja Mekke, u 74. godini života. Umro je 54. godini po Hidžri. Živio je 120 godina – 60 u predislamskom periodu i 60 u islamu.

povratio i kupio mu drugi kurban za dinar. Donio je dinar Vjerovjesniku, s.a.v.s., koji ga podijeli kao milostinju, a za njega uputi dovu: da mu (Allah) podari bereket u trgovini."

فَاشْتَرَى لَهُ أُضْحِيَّةً بِدِينَارٍ وَجَاءَ بِدِينَارٍ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَصَدَّقَ بِهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَدَعَا لَهُ أَنْ يُبَارَكَ لَهُ فِي تِجَارَتِهِ.

29. O čovjeku koji je trgovao tuđom imovinom bez dopuštenja

٢٩. بَاب فِي الرَّجُلِ يَتَّجِرُ فِي مَالِ الرَّجُلِ بِغَيْرِ إِذْنِهِ

3388. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. el-Ala, kog je obavijestio Ebu Usama, prenijevši od Omera b. Hamze, on od Salima b. Abdullaha, ovaj od svoga oca, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ko je od vas u stanju da bude poput čovjeka sa zdjelom riže, neka bude poput njega." "Ko je čovjek sa zdjelom riže, Allahov Poslaniče?" – upitaše prisutni. On spomenu slučaj (trojice) ljudi koje je u pećini zatvorila stijena. Svaki od njih reče: "Spomenite najbolje djelo koje ste uradili." Treći je kazao: "Allahu, Tebi je poznato da sam ja unajmio radnika da mi radi za zdjelu riže. Naveče sam mu ponudio njegovu zaradu, a on ju je odbio i otišao. Ja sam mu to oplodio do te mjere da je imao puno krava i čobane koji su ih čuvali. Jednog dana me srete i reče: 'Daj mi onu moju zaradu!' Rekoh: 'Otiđi do**

٣٣٨٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَمْزَةَ أَخْبَرَنَا سَالِمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ قال: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ يَكُونَ مِثْلَ صَاحِبِ فَرَقِ الْأَرُزِّ فَلْيَكُنْ مِثْلَهُ قَالُوا وَمَنْ صَاحِبُ فَرَقِ الْأَرُزِّ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَذَكَرَ حَدِيثَ الْغَارِ حِينَ سَقَطَ عَلَيْهِمْ الْجَبَلُ فَقَالَ: كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ اذْكُرُوا أَحْسَنَ عَمَلِكُمْ قَالَ وَقَالَ الثَّالِثُ اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَعْلَمُ أَنِّي اسْتَأْجَرْتُ أَجِيرًا بِفَرَقِ أَرُزٍّ فَلَمَّا أَمْسَيْتُ عَرَضْتُ عَلَيْهِ حَقَّهُ فَأَبَى أَنْ يَأْخُذَهُ وَذَهَبَ فَثَمَّرْتُهُ لَهُ حَتَّى جَمَعْتُ لَهُ بَقَرًا وَرِعَاءَهَا فَلَقِيَنِي فَقَالَ: أَعْطِنِي

onih krava i čobana i uzmi ih, sve su tvoje.' Otišao je do njih i uzeo ih."[179]

حَقِّي فَقُلْتُ اذْهَبْ إِلَى تِلْكَ الْبَقَرِ وَرِعَائِهَا فَخُذْهَا فَذَهَبَ فَاسْتَاقَهَا.

30. O zajedničkom poslovanju bez osnovnog kapitala na osnovu ugleda (autoriteta)

٣٠. بَاب فِي الشَّرِكَةِ عَلَى غَيْرِ رَأْسِ مَالٍ

3389. ISPRIČAO NAM JE Ubejdullah b. Muaz, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od Sufjana, on od Ebu Ishaka, on od Ebu Ubejdea, da je Abdullah kazao: **"Ammar, Sa'd i ja smo se dogovorili da ono što dobijemo na Bedru uložimo u zajednički posao. Sa'd je uložio dva roba, a Ammar i ja nismo ništa."**[180]

٣٣٨٩. حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُعَاذٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ أَبِي عُبَيْدَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: اشْتَرَكْتُ أَنَا وَعَمَّارٌ وَسَعْدٌ فِيمَا نُصِيبُ يَوْمَ بَدْرٍ قَالَ فَجَاءَ سَعْدٌ بِأَسِيرَيْنِ وَلَمْ أَجِئْ أَنَا وَعَمَّارٌ بِشَيْءٍ.

31. O napoličarstvu[181]

٣١. بَاب فِي الْمُزَارَعَةِ

3390. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Kesir, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Amra b. Dinara, da je Ibn Omer rekao: **"Mi u napoličarstvu nismo vidjeli ništa loše dok nismo čuli Rafia b. Hadidža kada je kazao: 'Allahov Poslanik, s.a.v.s., ga je zabranio.'** To sam spomenuo Tavusu, pa je

٣٣٩٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ قَالَ سَمِعْتُ ابْنَ عُمَرَ يَقُولُ مَا كُنَّا نَرَى بِالْمُزَارَعَةِ بَأْسًا حَتَّى سَمِعْتُ رَافِعَ بْنَ خَدِيجٍ يَقُولُ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى

---

179 Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*, ali u potpunijem obliku.

180 Bilježe ga i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

181 Napoličarstvo je izdavanje zemlje nekome da je sije na polovinu ili trećinu ili četvrtinu.

kazao: 'Ibn Abbas mi je rekao: 'Allahov Poslanik, s.a.v.s., napoličarstvo nije zabranio, nego je rekao: 'Da neko da zemlju na korišćenje (da se sije na polovinu, trećinu ili na četvrtinu) bolje mu je nego da na nju uzima običnu zemljarinu.'"[182]

عَنْهَا فَذَكَرْتُهُ لِطَاوُوسٍ فَقَالَ: قَالَ لِي ابْنُ عَبَّاسٍ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يَنْهَ عَنْهَا وَلَكِنْ قَالَ لَأَنْ يَمْنَحَ أَحَدُكُمْ أَرْضَهُ خَيْرٌ مِنْ أَنْ يَأْخُذَ عَلَيْهَا خَرَاجًا مَعْلُومًا.

3391. ISPRIČAO NAM JE Ebu Bekr b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Ibn Ulejje. A ispričao nam je i Musedded, prenijevši od Bišra, on od Abdurrahmana b. Ishaka, on od Ebu Ubejdea b. Muhammeda b. Ammara, on od El-Velida b. Ebul-Velida, a on od Urvea b. ez-Zubejra, da je Zejd b. Sabit rekao: **"Allah oprostio Rafiu b. Hadidžu. Tako mi Allaha, ja od njega bolje poznajem hadis. Došla su dva čovjeka Vjerovjesniku, s.a.v.s."** Musedded je rekao: **"dvojica ensarija"**, a onda su se (Musedded i Ebu Bekr) saglasili: **"...i kod njega se posvađali. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: 'Ako ćete tako raditi, onda ne izdavajte zemlju pod zakup.'"** Muslim je dodao: **"A (Rafi b. Hadidž) je čuo te Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: 'Ne izdavajte zemlju pod zakup.'"**

٣٣٩١. حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا ابْنُ عُلَيَّةَ ح. وحَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا بِشْرٌ الْمَعْنَى عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ إِسْحَقَ عَنْ أَبِي عُبَيْدَةَ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ الْوَلِيدِ بْنِ أَبِي الْوَلِيدِ عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الزُّبَيْرِ قال: قَالَ زَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ يَغْفِرُ اللَّهُ لِرَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ أَنَا وَاللَّهِ أَعْلَمُ بِالْحَدِيثِ مِنْهُ إِنَّمَا أَتَاهُ رَجُلَانِ قَالَ مُسَدَّدٌ مِنْ الْأَنْصَارِ ثُمَّ اتَّفَقَا قَدْ اقْتَتَلَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنْ كَانَ هَذَا شَأْنَكُمْ فَلَا تُكْرُوا الْمَزَارِعَ زَادَ مُسَدَّدٌ فَسَمِعَ قَوْلَهُ لَا تُكْرُوا الْمَزَارِعَ.

3392. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Jezid

٣٣٩٢. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا

[182] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

b. Harun, prenijevši od Ibrahima b. Sa'da, on od Muhammeda b. Ikrimea b. Abdurrahmana b. el-Harisa b. Hišama, on od Muhammeda b. Abdurrahmana b. Ebu Lebibea, on od Seida b. el-Musejjeba, da je Sa'd kazao: **"Mi smo njive izdavali pod zakup za žito koje nikne na dvije obale rijeke i(li) za ono preko kojeg voda teče, pa nam je Allahov Poslanik, s.a.v.s., to zabranio i naredio nam da ih izdajemo za zlato ili srebro."**[183]

إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عِكْرِمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ هِشَامٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَبِيبَةَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ سَعْدٍ قَالَ: **كُنَّا نُكْرِي الْأَرْضَ بِمَا عَلَى السَّوَاقِي مِنْ الزَّرْعِ وَمَا سَعِدَ بِالْمَاءِ مِنْهَا فَنَهَانَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ ذَلِكَ وَأَمَرَنَا أَنْ نُكْرِيَهَا بِذَهَبٍ أَوْ فِضَّةٍ.**

3393. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Musa er-Razi, kog je obavijestio Isa, prenijevši od El-Evzaije. A ispričao nam je i Kutejbe b. Seid, kog je obavijestio Lejs. Obojica su prenijeli od Rebia b. Ebu Abdurrahmana – a ova verzija hadisa je od El-Evzaija – on prenosi da je Hanzala b. Kajs el-Ensari kazao: **"Pitao sam Rafia b. Hadidža o izdavanju zemlje pod zakup za zlato i srebro, pa je rekao: 'Nema smetnje za to. Ljudi su u vrijeme Allahovog Poslanika, s.a.v.s., izdavali zemlju u zakup za žito koje će roditi na dvjema obalama rijeke i potoka, pa (su učestale prepirke oko toga, jer) bi nekada bilo uništeno sve**

٣٣٩٣. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُوسَى الرَّازِيُّ أَخْبَرَنَا عِيسَى حَدَّثَنَا الْأَوْزَاعِيُّ ح. وحَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا لَيْثٌ كِلَاهُمَا عَنْ رَبِيعَةَ بْنِ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَاللَّفْظُ لِلْأَوْزَاعِيِّ حَدَّثَنِي حَنْظَلَةُ بْنُ قَيْسٍ الْأَنْصَارِيُّ قَالَ: سَأَلْتُ رَافِعَ بْنَ خَدِيجٍ عَنْ كِرَاءِ الْأَرْضِ بِالذَّهَبِ وَالْوَرِقِ فَقَالَ: لَا بَأْسَ بِهَا إِنَّمَا كَانَ النَّاسُ يُؤَاجِرُونَ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَا عَلَى الْمَاذِيَانَاتِ وَأَقْبَالِ الْجَدَاوِلِ وَأَشْيَاءَ مِنْ الزَّرْعِ فَيَهْلَكُ هَذَا وَيَسْلَمُ هَذَا

---

183 U En-Nesaijevom predanju stoji da su se često prepirali u vezi toga pa im je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naredio da zemlju izdaju za zlato ili za srebro i da je više ne izdaju za žito.

drugo osim ono oko rijeka, a nekad bi bilo spašeno ovo, a bilo uništeno ono oko rijeke, a ljudi su na ime zakupa tražili samo to, te je zbog toga (Allahov Poslanik) to i zabranio. Ako je riječ o nečemu poznatom i sigurnom, onda nema smetnje.'"[184]

Ibrahimov hadis je potpuniji. Kutejbe je prenio od Hanzalea, a on od Rafia.

Ebu Davud kaže: "Jahja b. Seidovo predanje od Hanzale je slično prethodnom hadisu."

وَيَسْلَمُ هَذَا وَيَهْلَكُ هَذَا وَلَمْ يَكُنْ لِلنَّاسِ كِرَاءٌ إِلَّا هَذَا فَلِذَلِكَ زَجَرَ عَنْهُ فَأَمَّا شَيْءٌ مَضْمُونٌ مَعْلُومٌ فَلَا بَأْسَ بِهِ وَحَدِيثُ إِبْرَاهِيمَ أَتَمُّ و قَالَ قُتَيْبَةُ عَنْ حَنْظَلَةَ عَنْ رَافِعٍ

قَالَ أَبُو دَاوُد: رِوَايَةُ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ حَنْظَلَةَ نَحْوَهُ.

3394. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid, prenijevši od Malika, on od Rebia b. Ebu Abdurrahmana, da je Hanzale b. Kajs pitao Rafia b. Hadidža o izdavanju zemlje pod zakup, pa je ovaj rekao: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio izdavanje zemlje pod zakup." "A je li zabranio izdavanje zemlje za zlato i srebro?" – upitao je Hanzale, a on je rekao: "Zemlja se može izdavati za zlato i srebro."**

٣٣٩٤. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ مَالِكٍ عَنْ رَبِيعَةَ بْنِ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ حَنْظَلَةَ بْنِ قَيْسٍ أَنَّهُ سَأَلَ رَافِعَ بْنَ خَدِيجٍ عَنْ كِرَاءِ الْأَرْضِ فَقَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ كِرَاءِ الْأَرْضِ فَقَالَ: أَبِالذَّهَبِ وَالْوَرِقِ فَقَالَ: أَمَّا بِالذَّهَبِ وَالْوَرِقِ فَلَا بَأْسَ بِهِ.

32. O opreznosti u tom pogledu

٣٢. بَاب فِي التَّشْدِيدِ فِي ذَلِكَ

3395. ISPRIČAO NAM JE Abdulmelik b. Šuajb b. el-Lejs, kog je obavijestio njegov otac, prenijevši od svog djeda El-Lejsa, on od Akila, ovaj od Ibn Šihaba, a on od Salima b. Abdullaha: **"Ibn Omer**

٣٣٩٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ شُعَيْبِ بْنِ اللَّيْثِ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي اللَّيْثِ حَدَّثَنِي عُقَيْلٌ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ أَخْبَرَنِي سَالِمُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ أَنَّ ابْنَ عُمَرَ كَانَ

[184] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori, osim Et-Tirmizija.

je njegovu zemlju izdavao pod zakup sve dok do njega nije doprlo da je Rafi b. Hadidž ispričao da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio izdavanje zemlje pod zakup. Abdullah (b. Omer) ga je sreo i upitao: 'Ibn Hadidže, šta ti pričaš od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., u vezi izdavanja zemlje pod zakup?' Rafi mu reče: 'Čuo sam dvojicu mojih amidža, koji su učestvovali u Bici na Bedru, kada su ispričali (našim) ukućanima da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio izdavanje zemlje pod zakup.' Abdullah će na to: 'Tako mi Allaha, koliko je meni poznato, zemlja se u doba Allahovog Poslanika, s.a.v.s., izdavala pod zakup.' Abdullah se pobojao da Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije u tom pogledu rekao nešto novo, što on ne zna, pa je odustao od izdavanja zemlje pod zakup."[185]

Ebu Davud kaže: "Prenijeli su ga Ejjub, Ubejdullah, Kesir b. Ferkad i Malik od Nafia, on od Rafia, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s. A prenio ga je i El-Evzai, od Hafsa b. Inana el-Hanefija, on od Nafia, on od Rafia, on od Allahovog Poslanika, s.a.v.s." Također ga je prenio Zejd b. Ebu Unejse, od El-Hakema, on od Nafia, da je Ibn Omer otišao kod Rafia i upitao ga: "Jesi li čuo Allahovog Poslanika,

يَكْرِي أَرْضَهُ حَتَّى بَلَغَهُ أَنَّ رَافِعَ بْنَ خَدِيجٍ الْأَنْصَارِيَّ حَدَّثَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَنْهَى عَنْ كِرَاءِ الْأَرْضِ فَلَقِيَهُ عَبْدُ اللَّهِ فَقَالَ: يَا ابْنَ خَدِيجٍ مَاذَا تُحَدِّثُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي كِرَاءِ الْأَرْضِ قَالَ رَافِعٌ لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ سَمِعْتُ عَمَّيَّ وَكَانَا قَدْ شَهِدَا بَدْرًا يُحَدِّثَانِ أَهْلَ الدَّارِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ كِرَاءِ الْأَرْضِ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ وَاللَّهِ لَقَدْ كُنْتُ أَعْلَمُ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ الْأَرْضَ تُكْرَى ثُمَّ خَشِيَ عَبْدُ اللَّهِ أَنْ يَكُونَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحْدَثَ فِي ذَلِكَ شَيْئًا لَمْ يَكُنْ عَلِمَهُ فَتَرَكَ كِرَاءَ الْأَرْضِ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: رَوَاهُ أَيُّوبُ وَعُبَيْدُ اللَّهِ وَكَثِيرُ بْنُ فَرْقَدٍ وَمَالِكٌ عَنْ نَافِعٍ عَنْ رَافِعٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَوَاهُ الْأَوْزَاعِيُّ عَنْ حَفْصِ بْنِ عِنَانٍ الْحَنَفِيِّ عَنْ نَافِعٍ عَنْ رَافِعٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَذَلِكَ رَوَاهُ زَيْدُ بْنُ أَبِي أُنَيْسَةَ عَنْ الْحَكَمِ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّهُ أَتَى رَافِعًا فَقَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

---

[185] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

s.a.v.s...” “Jesam.” – odgovorio je. Također ga je prenio Ikrime b. Ammar, od Ebun-Nedžašija, on od Rafia b. Hadidža, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s.” A prenio ga je i El-Evzai od Ebun-Nedžašija, on od Rafia b. Hadidža, on od svoga amidže Zuhejra b. Rafia, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s. Ebu Davud kaže: “Ebun-Nedžaši se zvao Ata b. Suhejb.”

اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: نَعَمْ وَكَذَا قَالَ عِكْرِمَةُ بْنُ عَمَّارٍ عَنْ أَبِي النَّجَاشِيِّ عَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ وَرَوَاهُ الْأَوْزَاعِيُّ عَنْ أَبِي النَّجَاشِيِّ عَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ عَنْ عَمِّهِ ظُهَيْرِ بْنِ رَافِعٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَبُو دَاوُدَ: أَبُو النَّجَاشِيِّ عَطَاءُ بْنُ صُهَيْبٍ.

3396. ISPRIČAO NAM JE Ubejdullah b. Omer b. Mejsere, kog je obavijestio Halid b. el-Haris, prenijevši od Seida, on od Ja’laa b. Hakima, on od Sulejmana b. Jesara, da je Rafi b. Hadidž kazao: **“U doba Allahovog Poslanika, s.a.v.s., zakupljivali smo zemlju za dio prinosa.”, pa je spomenuo da je došao neki od njegovih amidža i rekao: “Allahov Poslanik je zabranio ono što je nama bilo korisno, jer je za nas pokornost Allahu i Njegovom Poslaniku najkorisnija.” “A šta nam je to zabranio?” – uptali smo. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je kazao: “Ko bude imao zemlju, neka je sam sije ili neka je sije njegov brat, i neka je ne izdaje pod zakup za trećinu, niti za četvrtinu, niti uopće za određenu hranu.”**[186]

٣٣٩٦. حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللهِ بْنُ عُمَرَ بْنِ مَيْسَرَةَ حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ حَدَّثَنَا سَعِيدٌ عَنْ يَعْلَى بْنِ حَكِيمٍ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ يَسَارٍ أَنَّ رَافِعَ بْنَ خَدِيجٍ قَالَ: كُنَّا نُخَابِرُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَ أَنَّ بَعْضَ عُمُومَتِهِ أَتَاهُ فَقَالَ: نَهَى رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أَمْرٍ كَانَ لَنَا نَافِعًا وَطَوَاعِيَةُ اللهِ وَرَسُولِهِ أَنْفَعُ لَنَا وَأَنْفَعُ قَالَ قُلْنَا وَمَا ذَاكَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ كَانَتْ لَهُ أَرْضٌ فَلْيَزْرَعْهَا أَوْ فَلْيُزْرِعْهَا أَخَاهُ وَلَا يُكَارِيهَا بِثُلُثٍ وَلَا بِرُبُعٍ وَلَا بِطَعَامٍ مُسَمًّى.

3397. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ubejd, kog je obavijestio Hammad b. Zejd, prenijevši od Ejjuba, on od

٣٣٩٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدٍ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ قَالَ كَتَبَ إِلَيَّ يَعْلَى بْنُ حَكِيمٍ أَنِّي

186 Bilježe ga i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

Ja'la b. Hakima, on od Sulejmana b. Jesara – smisao Ubejdullahovog hadisa sa njegovim senedom.

سَمِعْتُ سُلَيْمَانَ بْنَ يَسَارٍ بِمَعْنَى إِسْنَادِ عُبَيْدِ اللَّهِ وَحَدِيثِهِ.

3398. ISPRIČAO NAM JE Ebu Bekr b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Veki, prenijevši od Omera b. Zerraa, on od Mudžahida, on od Ibn Rafia b. Hadidža, da je njegov otac kazao: **"Ebu Rafi nam je došao od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i rekao: 'Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam je zabranio stvar koja nam je pogodovala, ali nam pokornost Allahu i Njegovom Poslaniku još više godi. Zabranio nam je da sijemo neku drugu zemlju osim one koju posjedujemo ili one koju nam je neko darovao.'"**

٣٣٩٨. حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا وَكِيعٌ حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ ذَرٍّ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنِ ابْنِ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: جَاءَنَا أَبُو رَافِعٍ مِنْ عِنْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: نَهَانَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أَمْرٍ كَانَ يَرْفُقُ بِنَا وَطَاعَةُ اللَّهِ وَطَاعَةُ رَسُولِهِ أَرْفَقُ بِنَا نَهَانَا أَنْ يَزْرَعَ أَحَدُنَا إِلَّا أَرْضًا يَمْلِكُ رَقَبَتَهَا أَوْ مَنِيحَةً يَمْنَحُهَا رَجُلٌ.

3399. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Kesir, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Mensura, on od Mudžahida, da je Usejd b. Zuhejr kazao: **"Došao nam je Rafi b. Hadidž i rekao: 'Allahov Poslanik, s.a.v.s., vam zabranjuje stvar koja vam je bila korisna, ali je pokornost Allahu i Njegovom Poslaniku korisnija za vas. Allahov Poslanik, s.a.v.s., vam je zabranio da sijete pod zakup rekavši: 'Kome nije potrebno da sije svoju zemlju, neka je ustupi svome bratu, ili neka je ostavi neposijanu.'"**[187]

٣٣٩٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ مُجَاهِدٍ أَنَّ أُسَيْدَ بْنَ ظُهَيْرٍ قَالَ: جَاءَنَا رَافِعُ بْنُ خَدِيجٍ فَقَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْهَاكُمْ عَنْ أَمْرٍ كَانَ لَكُمْ نَافِعًا وَطَاعَةُ اللَّهِ وَطَاعَةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْفَعُ لَكُمْ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْهَاكُمْ عَنِ الْحَقْلِ وَقَالَ مَنِ اسْتَغْنَى عَنْ أَرْضِهِ فَلْيَمْنَحْهَا أَخَاهُ أَوْ لِيَدَعْ.

[187] Bilježe ga i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

Ebu Davud kaže: "Ovako su ga prenijeli Šu'be i Mufeddal b. Muhelhil od Mensura." Šu'be je kazao: "Usejd je sin moga brata Rafia b. Hadidža."

3400. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kog je obavijestio Jahja, da je Ebu Džafer el-Hatmi kazao: "Moj amidža je poslao mene i jednog svog dječaka Seidu b. el-Musejjebu da nam nešto kaže u vezi napoličarstva što je do nas od njega doprlo. On reče: 'Ibn Omer u tome nije vidio ništa loše dok do njega nije dopro hadis Rafia b. Hadidža. Otišao je kod njega, pa ga je Rafi obavijestio da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., otišao u pleme Benu Harise. Vidjevši Zuhejrovu zemlju posijanu, Poslanik reče: 'Divan li je Zuhejrov usjev.' Rekoše: 'Nije Zuhejrov.' On upita: 'Zar ova zemlja nije Zuhejrova?' 'Jeste,' – rekoše prisutni – 'zemlja je njegova, ali je plod tog i tog.' Poslanik kaza: 'Uzmite plod, a njemu vratite sjeme koje je posijao.' Rafi kaže: 'Uzeli smo naš plod, a njemu smo vratili sjeme.' Seid je kazao: 'Ustupi je bratu ili je izdaj za dirheme.'"

3401. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Ebul-Ahves, prenijevši od Tarika b. Abdurrahmana, on od Seida b. el-Musejjeba, a on od Rafia b.

قَالَ أَبُو دَاوُد: وَهَكَذَا رَوَاهُ شُعْبَةُ وَمُفَضَّلُ بْنُ مُهَلْهَلٍ عَنْ مَنْصُورٍ قَالَ شُعْبَةُ أُسَيْدٌ ابْنُ أَخِي رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ.

٣٤٠٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى حَدَّثَنَا أَبُو جَعْفَرٍ الْخَطْمِيُّ قَالَ بَعَثَنِي عَمِّي أَنَا وَغُلَامًا لَهُ إِلَى سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ قَالَ: فَقُلْنَا لَهُ شَيْءٌ بَلَغَنَا عَنْكَ فِي الْمُزَارَعَةِ قَالَ كَانَ ابْنُ عُمَرَ لَا يَرَى بِهَا بَأْسًا حَتَّى بَلَغَهُ عَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ حَدِيثٌ فَأَتَاهُ فَأَخْبَرَهُ رَافِعٌ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَى بَنِي حَارِثَةَ فَرَأَى زَرْعًا فِي أَرْضِ ظُهَيْرٍ فَقَالَ: مَا أَحْسَنَ زَرْعَ ظُهَيْرٍ قَالُوا لَيْسَ لِظُهَيْرٍ قَالَ أَلَيْسَ أَرْضُ ظُهَيْرٍ قَالُوا بَلَى وَلَكِنَّهُ زَرْعُ فُلَانٍ قَالَ فَخُذُوا زَرْعَكُمْ وَرُدُّوا عَلَيْهِ النَّفَقَةَ قَالَ رَافِعٌ فَأَخَذْنَا زَرْعَنَا وَرَدَدْنَا إِلَيْهِ النَّفَقَةَ قَالَ سَعِيدٌ أَفْقِرْ أَخَاكَ أَوْ أَكْرِهِ بِالدَّرَاهِمِ.

٣٤٠١. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ حَدَّثَنَا طَارِقُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ قَالَ: نَهَى

Hadidža: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio muhakalu[188] i muzabenu[189]. Samo trojica imaju pravo da siju: čovjek koji ima svoju zemlju, čovjek kome neko daruje zemlju i čovjek koji uzme zemlju pod zakup za zlato ili za srebro."**[190]

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْمُحَاقَلَةِ وَالْمُزَابَنَةِ وَقَالَ إِنَّمَا يَزْرَعُ ثَلَاثَةٌ رَجُلٌ لَهُ أَرْضٌ فَهُوَ يَزْرَعُهَا وَرَجُلٌ مُنِحَ أَرْضًا فَهُوَ يَزْرَعُ مَا مُنِحَ وَرَجُلٌ اسْتَكْرَى أَرْضًا بِذَهَبٍ أَوْ فِضَّةٍ.

Ebu Davud kaže: "Seidu b. Jakubu et-Talekanijci je ispričao Ibnul-Mubarek, prenijevši od Seida Ebu Šudžaa, da je Osman b. Sehl b. Rafi b. Hadidž kazao: **"Bijah siroče u kući Rafia b. Hadidža. Sa nim sam išao i na hadž. Jednom prilikom mu dođe moj brat Imran b. Sehl i reče: 'Uzeli smo pod zakup zemlju tog i tog za dvije stotine dirhema.' On reče: 'Napusti je, jer je Vjerovjesnik, s.a.v.s., zabranio uzimanje zemlje pod zakup."**

قَالَ أَبُو دَاوُد: قَرَأْتُ عَلَى سَعِيدِ بْنِ يَعْقُوبَ الطَّالْقَانِيِّ قُلْتُ لَهُ حَدَّثَكُمُ ابْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ سَعِيدٍ أَبِي شُجَاعٍ حَدَّثَنِي عُثْمَانُ بْنُ سَهْلِ بْنِ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ قَالَ: إِنِّي لَيَتِيمٌ فِي حِجْرِ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ وَحَجَجْتُ مَعَهُ فَجَاءَهُ أَخِي عِمْرَانُ بْنُ سَهْلٍ فَقَالَ: أَكْرَيْنَا أَرْضَنَا فُلَانَةَ بِمِائَتَيْ دِرْهَمٍ فَقَالَ: دَعْهُ فَإِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ كِرَاءِ الْأَرْضِ.

3402. ISPRIČAO NAM JE Harun b. Abdullah, kog je obavijestio El-Fadl b. Dukejn, prenijevši od Bukejra b. Amira, da je Ibn Ebu Nu'm kazao: **"Rafi b. Hadidž mi je ispričao da je jednom**

٣٤٠٢. حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ دُكَيْنٍ حَدَّثَنَا بُكَيْرٌ يَعْنِي ابْنَ عَامِرٍ عَنِ ابْنِ أَبِي نُعْمٍ حَدَّثَنِي رَافِعُ بْنُ خَدِيجٍ

[188] Abadi kaže: "Muhakala je iznajmljivanje njive za pšenicu. Rečeno je i da je to iznajmljivanje njive na trećinu, četvrtinu plodova i tome slično. Rečeno je da je to prodaja pšenice u klasu za čistu pšenicu. Rečeno je da je to prodaja usjeva prije sazrijevanja."

[189] Abadi kaže: "Muzabena je prodaja svježih datula na vrhovima palmi za suhe datule."

[190] Ovdje se pod zlatom i srebrom misli na novac. Dakle, čovjek koji nema svoje zemlje može od drugoga uzeti zemlju pod zakup, ali da zakupninu plati u novcu, a ne žitu. Ovaj hadis je zabilježio i En-Nesai u *Sunenu*.

prilikom posijao zemlju, pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., naišao dok ju je zalivao i upitao ga: 'Ko je posijao i čija je zemlja?' Rekao je: 'Ja sam je posijao, moje je sjeme i moj rad, a pola (usjeva) pripada meni, a pola tom i tom.' Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: 'Napravili ste nevažeći dogovor (kamatu). Zamlju vrati vlasniku, a ti uzmi svoju opskrbu.'"[191]

أَنَّهُ زَرَعَ أَرْضًا فَمَرَّ بِهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَسْقِيهَا فَسَأَلَهُ لِمَنْ الزَّرْعُ وَلِمَنْ الْأَرْضُ فَقَالَ: زَرْعِي بِبَذْرِي وَعَمَلِي لِي الشَّطْرُ وَلِبَنِي فُلَانٍ الشَّطْرُ فَقَالَ: أَرْبَيْتُمَا فَرُدَّ الْأَرْضَ عَلَى أَهْلِهَا وَخُذْ نَفَقَتَكَ.

33. O sijanju zemlje bez dozvole vlasnika

٣٣. بَاب فِي زَرْعِ الْأَرْضِ بِغَيْرِ إِذْنِ صَاحِبِهَا

3403. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid, kog je obavijestio Šerik, prenijevši od Ebu Ishaka, on od Ataa, a on od Rafia b. Hadidža, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Onome ko bi nešto posijao u tuđoj zemlji, bez dopuštenja vlasnika, ne pripada ništa što je posijao; platit će mu se samo njegovi troškovi."**[192]

٣٤٠٣. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا شَرِيكٌ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ زَرَعَ فِي أَرْضِ قَوْمٍ بِغَيْرِ إِذْنِهِمْ فَلَيْسَ لَهُ مِنْ الزَّرْعِ شَيْءٌ وَلَهُ نَفَقَتُهُ.

---

[191] Abadi smatra da su ova Rafi b. Hadidžova predanja mudtarib i da se treba rukovoditi praksom iz Hajbera, jer su ljudi tamo prakticirali da zemlju uzimaju i izdaju pod zakup, na polovinu, trećinu ili četvrtiu. Ovakvo mišljenje zastupaju Ahmed b. Hanbel, Ebu Jusuf, Muhammed i veliki broj učenjaka.

[192] Ahmed b. Hanbel, na temelju ovog hadisa, smatra da, ukoliko bi neko nešto posijao u tuđoj zemlji bez znanja i dopuštenja vlasnika te zemlje, da sav prihod pripada vlasniku zemlje. On će dotičnom samo izmiriti troškove sijanja. Ali el-Kari je prenio od nekih učenjaka

34. O uzimanju zemlje pod zakup na polovinu, trećinu ili četvrtinu

٣٤. بَاب فِي الْمُخَابَرَةِ

3404. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Ismail. A obavijestio nas je i Musedded, prenijevši od Hammada i Abdulvarisa. Svi su prenijeli od Ejjuba, a on od Ebuz-Zubejra, on od Hammada i Seida b. Minaa, a onda su se saglasili, a njih dvojica od Džabira b. Abdullaha: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio prodaju žita u klasu za gotovo žito, voća na stablu za gotovo voće, uzimanje zemlje pod zakup (na trećinu ili četvrtinu) i prodaju plodova na godinu dana."**

Hammad veli da su jedan od njih dvojice rekli: **"na godinu dana"**, dok su drugi kazali: **"prodaju na više godina"**, te: **"prodaju uz neodređeno izuzimanje"**, a dozvolio je da se svježe datule na stablima koje su date nekome da ih ubere bez naknade otkupe suhim.[193]

٣٤٠٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ ح. وحَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ أَنَّ حَمَّادًا وَعَبْدَ الْوَارِثِ حَدَّثَاهُمْ كُلُّهُمْ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ قَالَ عَنْ حَمَّادٍ وَسَعِيدِ بْنِ مِينَاءَ ثُمَّ اتَّفَقُوا عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قال: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ الْمُحَاقَلَةِ وَالْمُزَابَنَةِ وَالْمُخَابَرَةِ وَالْمُعَاوَمَةِ.

قَالَ عَنْ حَمَّادٍ وقَالَ أَحَدُهُمَا وَالْمُعَاوَمَةِ وَقَالَ الْآخَرُ بَيْعُ السِّنِينَ ثُمَّ اتَّفَقُوا وَعَنْ الثُّنْيَا وَرَخَّصَ فِي الْعَرَايَا.

hanefijske pravne škole da plod pripada onome koji je posijao, s tim što će vlasniku zemlje platiti odštetu. Po Malikovom mišljenju, plod pripada onome koji je posijao, a vlasniku zemlje će se platiti samo zakupnina za period u kome ju je koristio.

Ovaj hadis su zabilježili i Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*.

[193] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu*, Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*.

3405. ISPRIČAO NAM JE Omer b. Jezid es-Sejjari Ebu Hafs, kog je obavijestio Abbad b. el-Avvam, prenijevši od Sufjana b. Husejna, on od Junusa b. Ubejda, ovaj od Ataa, a on od Džabira b. Abdullaha: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio prodaju voća na stablu za gotovo voće, prodaju žita u klasu za gotovo žito, te prodaju uz izuzimanje, osim u slučaju kad se zna šta se izuzima."**[194]

٣٤٠٥. حَدَّثَنَا أَبُو حَفْصٍ عُمَرُ بْنُ يَزِيدَ السَّيَّارِيُّ حَدَّثَنَا عَبَّادُ بْنُ الْعَوَّامِ عَنْ سُفْيَانَ بْنِ حُسَيْنٍ عَنْ يُونُسَ بْنِ عُبَيْدٍ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ الْمُزَابَنَةِ وَالْمُحَاقَلَةِ وَعَنْ الثُّنْيَا إِلَّا أَنْ يُعْلَمَ.

3406. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Mein, kog je obavijestio Ibn Redža el-Mekki, prenijevši od Ibn Husejma, on od Ebuz-Zubejra, on od Džabira b. Abdullaha, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ko ne prestane sijati tuđu zemlju pod zakup (na polovinu, trećinu ili četvrtinu), eto mu onda, neka zna, rata od Allaha i Njegovog Poslanika."**

٣٤٠٦. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مَعِينٍ حَدَّثَنَا ابْنُ رَجَاءٍ يَعْنِي الْمَكِّيَّ قَالَ ابْنُ خُثَيْمٍ حَدَّثَنِي عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَنْ لَمْ يَذَرْ الْمُخَابَرَةَ فَلْيَأْذَنْ بِحَرْبٍ مِنْ اللَّهِ وَرَسُولِهِ.

3407. ISPRIČAO NAM JE Ebu Bekr b. Šejbe, kog je obavijestio Omer b. Ejjub, prenijevši od Džafera b. Burkana, on od Sabita b. el-Hadžadža, a on od Zejda b. Sabita: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio sijanje zemlje na napoličarstvo." Rekoh: "A šta je to napoličanstvo?" On reče: "To je da od nekog uzmeš zemlju na polovinu, trećinu ili četvrtinu."**[195]

٣٤٠٧. حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ أَيُّوبَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ بُرْقَانَ عَنْ ثَابِتِ بْنِ الْحَجَّاجِ عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ الْمُخَابَرَةِ قُلْتُ وَمَا الْمُخَابَرَةُ قَالَ أَنْ تَأْخُذَ الْأَرْضَ بِنِصْفٍ أَوْ ثُلُثٍ أَوْ رُبْعٍ.

---

[194] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori, osim Ibn Madžea.

[195] Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu* i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

35. O davanju drveća pod zakup (na polovinu)[196]

٣٥. بَاب فِي الْمُسَاقَاةِ

3408. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od Ubejdullaha, on od Nafia, a on od Ibn Omera: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je stanovnicima Hajbera davao zemlju da je obrađuju, a da plodove[197] i žito dijele na pola."**[198]

٣٤٠٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَامَلَ أَهْلَ خَيْبَرَ بِشَطْرِ مَا يَخْرُجُ مِنْ ثَمَرٍ أَوْ زَرْعٍ.

3409. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid, prenijevši od El-Lejsa, on od Muhammeda b. Abdurrahmana b. Ganedža, on od Nafia, a on od Ibn Omera: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je ustupao jevrejima Hajbera palme i zemlju da ih održavaju i obrađuju svojim sredstvima, a da Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., daju pola plodova."**[199]

٣٤٠٩. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ اللَّيْثِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ يَعْنِي ابْنَ غَنَجٍ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَفَعَ إِلَى يَهُودِ خَيْبَرَ نَخْلَ خَيْبَرَ وَأَرْضَهَا عَلَى أَنْ يَعْتَمِلُوهَا مِنْ أَمْوَالِهِمْ وَأَنَّ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَطْرَ ثَمَرَتِهَا.

3410. ISPRIČAO NAM JE Ejjub b. Muhammed er-Rakki, kog je obavijestio

٣٤١٠. حَدَّثَنَا أَيُّوبُ بْنُ مُحَمَّدٍ الرَّقِّيُّ حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ أَيُّوبَ حَدَّثَنَا

[196] Abadi kaže: "To je da vlasnik palme da svoju palmu radniku da vodi računa o njoj, pa da vlasniku pripadne pola plodova, a radniku pola."

[197] Abadi kaže da plodovi aludiraju na iznajmljivanje drveća, a žito na iznajmljivanje zemlje.

[198] Na temelju ovog hadisa, većina učenjaka smatra da je dozvoljeno davati zemlju nekome da je obrađuje na polovinu, trećinu ili četvrtinu.

[199] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

Omer b. Ejjub, prenijevši od Džafera b. Burkana, on od Mejmuna b. Mihrana, on od Miksema, a on od Ibn Abbasa: **“Allahov Poslanik, s.a.v.s., je osvojio Hajber i uslovio da sva zemlja i svo zlato i srebro pripadnu njemu. Stanovnici Hajbera rekoše: ‘Mi bolje od vas znamo obrađivati zemlju, pa daj nam je da je mi obrađujemo, a da njene plodove dijelimo na pola. Ibn Abbas smatra da im je to dao. Kad je bilo vrijeme berbe datula, poslao im je Abdullaha b. Revahu da izvrši procjenu datula. Medinelije ga prozvaše procjenjivačem. Govorio je: ‘Na toj palmi ima toliko i toliko ploda.’ Rekoše: ‘Puno si nam procijenio, Ibn Revaha.’ On reče: ‘Ja sam zadužen za procjenu datula i dat ću vam polovinu od onoga što sam rekao.’ Rekoše: ‘Ovo je istina na kojoj opstaje nebo i Zemlja. Zadovoljni smo da uzmemo tako kako si rekao.’”**[200]

جَعْفَرُ بْنُ بُرْقَانَ عَنْ مَيْمُونِ بْنِ مِهْرَانَ عَنْ مِقْسَمٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: افْتَتَحَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْبَرَ وَاشْتَرَطَ أَنَّ لَهُ الْأَرْضَ وَكُلَّ صَفْرَاءَ وَبَيْضَاءَ قَالَ أَهْلُ خَيْبَرَ نَحْنُ أَعْلَمُ بِالْأَرْضِ مِنْكُمْ فَأَعْطِنَاهَا عَلَى أَنَّ لَكُمْ نِصْفَ الثَّمَرَةِ وَلَنَا نِصْفٌ فَزَعَمَ أَنَّهُ أَعْطَاهُمْ عَلَى ذَلِكَ فَلَمَّا كَانَ حِينَ يُصْرَمُ النَّخْلُ بَعَثَ إِلَيْهِمْ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ رَوَاحَةَ فَحَزَرَ عَلَيْهِمْ النَّخْلَ وَهُوَ الَّذِي يُسَمِّيهِ أَهْلُ الْمَدِينَةِ الْخَرْصَ فَقَالَ: فِي ذِهْ كَذَا وَكَذَا قَالُوا أَكْثَرْتَ عَلَيْنَا يَا ابْنَ رَوَاحَةَ فَقَالَ: فَأَنَا أَلِي حَزْرَ النَّخْلِ وَأُعْطِيكُمْ نِصْفَ الَّذِي قُلْتُ قَالُوا هَذَا الْحَقُّ وَبِهِ تَقُومُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ قَدْ رَضِينَا أَنْ نَأْخُذَهُ بِالَّذِي قُلْتَ.

3411. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Sehl er-Remli, kog je obavijestio Zejd b. Ebuz-Zerka, prenijevši od Džafera b. Burkana – sa istim senedom i značenjem: **“Procijenio je i rekao da svo žuto i bijelo, tj. zlato i srebro pripada Vjerovjesniku, s.a.v.s.”**

٣٤١١. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَهْلٍ الرَّمْلِيُّ حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ أَبِي الزَّرْقَاءِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ بُرْقَانَ بِإِسْنَادِهِ وَمَعْنَاهُ قَالَ فَحَزَرَ وَقَالَ عِنْدَ قَوْلِهِ وَكُلَّ صَفْرَاءَ وَبَيْضَاءَ يَعْنِي الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ لَهُ.

---

200 Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

3412. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Sulejman el-Enbari, kog je obavijestio Kesir b. Hišam, prenijevši od Džafera b. Burkana, on od Mejmuna, ovaj od Miksema: **“Vjerovjesnik, s.a.v.s., je kad je, osvojio Hajber...”**, potom je spomenuo slično Zejdovom hadisu, rekavši: **“Izvršio je procjenu roda palmi i rekao: ‘Ja ću uzeti plod palmi, a vama ću dati polovinu onoga što sam rekao.’”**

٣٤١٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَانَ الْأَنْبَارِيُّ حَدَّثَنَا كَثِيرٌ يَعْنِي ابْنَ هِشَامٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ بُرْقَانَ حَدَّثَنَا مَيْمُونٌ عَنْ مِقْسَمٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ افْتَتَحَ خَيْبَرَ فَذَكَرَ نَحْوَ حَدِيثِ زَيْدٍ قَالَ فَحَزَرَ النَّخْلَ وَقَالَ فَأَنَا أَلِي جُذَاذَ النَّخْلِ وَأُعْطِيكُمْ نِصْفَ الَّذِي قُلْتُ.

36. O procjeni

٣٦. بَاب فِي الْخَرْصِ

3413. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Mein, kog je obavijestio Hadžadž, prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Ibn Šihaba, ovaj od Urvea, a on od Aiše: **“Vjerovjesnik, s.a.v.s., je poslao Abdullaha b. Revahu da izvrši procjenu datula kad su sazrile, prije nego su se počele jesti. On je izvršio procjenu, a onda je jevrejima ponudio da uzmu polovinu od procijenjenog ili da uzmu sve datule, a onda da izdvoje dio njima kako bi mogli obračunati zekat, prije nego se plod počne jesti i odnositi.”**

٣٤١٣. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مَعِينٍ حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ قَالَ أُخْبِرْتُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَبْعَثُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ رَوَاحَةَ فَيَخْرُصُ النَّخْلَ حِينَ يَطِيبُ قَبْلَ أَنْ يُؤْكَلَ مِنْهُ ثُمَّ يُخَيِّرُ يَهُودَ يَأْخُذُونَهُ بِذَلِكَ الْخَرْصِ أَوْ يَدْفَعُونَهُ إِلَيْهِمْ بِذَلِكَ الْخَرْصِ لِكَيْ تُحْصَى الزَّكَاةُ قَبْلَ أَنْ تُؤْكَلَ الثِّمَارُ وَتُفَرَّقَ.

3414. ISPRIČAO NAM JE Ibn Ebu Halef, kog je obavijestio Muhammed b. Sabik, prenijevši od Ibrahima b. Tahmana, on od Ebuz-Zubejra, a on od Džabira: **“Pošto je Allah Svome Poslaniku darovao plijen na Hajberu i on**

٣٤١٤. حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي خَلَفٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَابِقٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ طَهْمَانَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ أَنَّهُ قَالَ: أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ خَيْبَرَ

stanovnicima Hajbera dao zemlju da je obrađuju kako su se dogovorili, slao je Abdullaha b. Revahu da vrši procjenu prinosa.”

3415. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog su obavijestili Abdurrezzak i Muhammed b. Bekr, prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Ebuz-Zubejra, a ovaj od Džabira b. Abdullaha: **“Ibn Revaha je plod procijenio na četrdeset hiljada tovara. Smatrao je da će jevreji, kada im on ponudi izbor, uzeti od ploda dvadeset hiljada tovara.”**

فَأَقَرَّهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمَا كَانُوا وَجَعَلَهَا بَيْنَهُ وَبَيْنَهُمْ فَبَعَثَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ رَوَاحَةَ فَخَرَصَهَا عَلَيْهِمْ.

٣٤١٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ وَمُحَمَّدُ بْنُ بَكْرٍ قَالَا حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ أَخْبَرَنِي أَبُو الزُّبَيْرِ أَنَّهُ سَمِعَ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ يَقُولُ خَرَصَهَا ابْنُ رَوَاحَةَ أَرْبَعِينَ أَلْفَ وَسْقٍ وَزَعَمَ أَنَّ الْيَهُودَ لَمَّا خَيَّرَهُمُ ابْنُ رَوَاحَةَ أَخَذُوا الثَّمَرَ وَعَلَيْهِمْ عِشْرُونَ أَلْفَ وَسْقٍ.

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

POGLAVLJA O NAJMU/ZAKUPU

1. O naknadi učitelju

3416. ISPRIČAO NAM JE Ebu Bekr b. Ebu Šejbe, kog su obavijestili Veki i Humejd b. Abdurrahman er-Ruasi, prenijevši od Mugirea b. Zijada, on od Ubbada b. Nusejja, on od El-Esveda b. Sa'lebea, da je Ubade b. Samit kazao: **"Podučavao sam stanovnike sofe Kur'anu i pisanju, pa mi je jedan od njih darovao luk. Pomislio sam: 'Nije to veliki kapital. Njime ću se boriti na Allahovom putu, ali ću ipak otići Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i upitati ga o tome.' Otišao sam kod njega i rekao: 'Allahov Poslaniče, jedan čovjek, koga sam podučavao Kur'anu i pisanju, darovao mi je luk. To nije veliki kapital. Njime ću se boriti na Putu Uzvišenog Allaha.' On reče: 'Ako želiš da ti obruč od vatre bude obješen oko vrata, prihvati ga.'"**[201]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَبْوَابُ الْإِجَارَةِ

١. فِي كَسْبِ الْمُعَلِّمِ

٣٤١٦. حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا وَكِيعٌ وَحُمَيْدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الرُّؤَاسِيُّ عَنْ مُغِيرَةَ بْنِ زِيَادٍ عَنْ عُبَادَةَ بْنِ نُسَيٍّ عَنِ الْأَسْوَدِ بْنِ ثَعْلَبَةَ عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ قَالَ: عَلَّمْتُ نَاسًا مِنْ أَهْلِ الصُّفَّةِ الْكِتَابَ وَالْقُرْآنَ فَأَهْدَى إِلَيَّ رَجُلٌ مِنْهُمْ قَوْسًا فَقُلْتُ لَيْسَتْ بِمَالٍ وَأَرْمِي عَنْهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ لَآتِيَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَأَسْأَلَنَّهُ فَأَتَيْتُهُ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ رَجُلٌ أَهْدَى إِلَيَّ قَوْسًا مِمَّنْ كُنْتُ أُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْقُرْآنَ وَلَيْسَتْ بِمَالٍ وَأَرْمِي عَنْهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ قَالَ إِنْ كُنْتَ تُحِبُّ أَنْ تُطَوَّقَ طَوْقًا مِنْ نَارٍ فَاقْبَلْهَا.

---

[201] Učenjaci su se razišli u pogledu značenja ovoga hadisa. Neki se drže vanjskog značenja i smatraju da nije dozvoljeno uzimati nagradu ili naknadu za podučavanje Kur'anu. Ovakav stav zastupaju Ez-Zuhri, Ebu Hanife i Ishak b. Rahivejh. Neki, poput Hasana el-Basrija, Muhammeda b. Sirina i Eš-Šabija smtraju da to ne smeta ukoliko unaprijed nije uslovljena. Većina učenjaka, među kojima su

3417. ISPRIČALI SU NAM Amr b. Osman i Kesir b. Ubejd, njih je obavijestio Bekijje, prenijevši od Bišra b. Abdullaha b. Jesara. Amr kaže: "A ispričao mi je Ubade b. Nusejj, prenijevši od Džunadea b. Ebu Umejjea, a on od Ubadea b. Samita, slično ovom haberu, ali je prvi potpuniji." Rekao sam (veli Ubade): **"Šta ti vidiš u daru, Allahov Poslaniče?" On reče: "Vidim žeravicu među tvojim plećkama koju si sam privezao (ili: koju si sam okačio)."**

٣٤١٧. حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عُثْمَانَ وَكَثِيرُ بْنُ عُبَيْدٍ قَالَا حَدَّثَنَا بَقِيَّةُ حَدَّثَنِي بِشْرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ يَسَارٍ قَالَ عَمْرٌو وحَدَّثَنِي عُبَادَةُ بْنُ نُسَيٍّ عَنْ جُنَادَةَ بْنِ أَبِي أُمَيَّةَ عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ نَحْوَ هَذَا الْخَبَرِ وَالْأَوَّلُ أَتَمُّ فَقُلْتُ مَا تَرَى فِيهَا يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ: جَمْرَةٌ بَيْنَ كَتِفَيْكَ تَقَلَّدْتَهَا أَوْ تَعَلَّقْتَهَا.

2. O naknadi ljekarima

٢. بَاب فِي كَسْبِ الْأَطِبَّاءِ

3418. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Ebu Avane, prenijevši od Ebu Bišra, on od Ebu Mutevvekila, a on od Ebu Seida el-Hudrija: **"Skupina ashaba je tokom putovanja odsjela u jednom arapskom naselju. Tražili su od njih da ih ugoste, ali su oni odbili. Tad njihovog poglavicu ubode škorpion. Liječili su ga svim i svačim, ali bez koristi. Neko od njih reče: 'Ne bi bilo loše da odete kod ove skupine**

٣٤١٨. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ أَبِي بِشْرٍ عَنْ أَبِي الْمُتَوَكِّلِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّ رَهْطًا مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ انْطَلَقُوا فِي سَفْرَةٍ سَافَرُوهَا فَنَزَلُوا بِحَيٍّ مِنْ أَحْيَاءِ الْعَرَبِ فَاسْتَضَافُوهُمْ فَأَبَوْا أَنْ يُضَيِّفُوهُمْ قَالَ فَلُدِغَ سَيِّدُ ذَلِكَ الْحَيِّ فَشَفَوْا لَهُ بِكُلِّ شَيْءٍ لَا يَنْفَعُهُ شَيْءٌ فَقَالَ: بَعْضُهُمْ

Ata, Malik, Eš-Šafi i Ebu Sevr, smatraju da je uzimanje naknade za poučavanje Kur'anu dozvoljeno. Svoj stav temelje na hadisu Sehla b. Sa'da u kome stoji **da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., čovjeku koji je htio zaručiti djevojku, ali joj nije imao šta dati na ime mehra, rekao: "Vjenčat ću te s njom uz mehr da je podučiš onome što znaš iz Kur'ana."** Ovaj hadis je zabilježio i Ibn Madže, u *Sunenu*.

koja je htjela odsjesti kod vas. Možda kod njih nađete nešto što će pomoći vašem drugu.' Otišli su kod njih i rekli: 'Našeg poglavicu je ubo škorpion. Liječili smo ga svim i svačim, ali nije bilo od koristi. Da li neko od vas zna nešto (tj. rukju) što bi moglo pomoći našem drugu?' Jedan od njih reče: 'Ja znam rukju, ali pošto smo tražili od vas da nas ugostite, a vi odbili, neću mu učiti dok se ne nagodimo.' Pošto se nagodiše da mu da stado ovaca, on otiđe kod njega i poče učiti Fatihu i hukati u njega sve dok ovaj potpuno ne ozdravi, kao da bi oslobođen iz okova. On mu dade onako kako su se nagodili. Neki rekoše: 'Podijelimo to.', a onaj što je učio rukju reče: 'Nemojte činiti ništa dok ne dođemo Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i upitamo ga za savjet.' Ujutru su otišli Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i to mu spomenuli, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: 'Odakle ste znali da je Fatiha rukja? Ispravno ste postupili. Odredite i meni dio od toga.'"[202]

لَوْ أَتَيْتُمْ هَؤُلَاءِ الرَّهْطَ الَّذِينَ نَزَلُوا بِكُمْ لَعَلَّ أَنْ يَكُونَ عِنْدَ بَعْضِهِمْ شَيْءٌ يَنْفَعُ صَاحِبَكُمْ فَقَالَ: بَعْضُهُمْ إِنَّ سَيِّدَنَا لُدِغَ فَشَفَيْنَا لَهُ بِكُلِّ شَيْءٍ فَلَا يَنْفَعُهُ شَيْءٌ فَهَلْ عِنْدَ أَحَدٍ مِنْكُمْ شَيْءٌ يَشْفِي صَاحِبَنَا يَعْنِي رُقْيَةً فَقَالَ: رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ إِنِّي لَأَرْقِي وَلَكِنِ اسْتَضَفْنَاكُمْ فَأَبَيْتُمْ أَنْ تُضَيِّفُونَا مَا أَنَا بِرَاقٍ حَتَّى تَجْعَلُوا لِي جُعْلًا فَجَعَلُوا لَهُ قَطِيعًا مِنَ الشَّاءِ فَأَتَاهُ فَقَرَأَ عَلَيْهِ بِأُمِّ الْكِتَابِ وَيَتْفِلُ حَتَّى بَرِئَ كَأَنَّمَا أُنْشِطَ مِنْ عِقَالٍ فَأَوْفَاهُمْ جُعْلَهُمُ الَّذِي صَالَحُوهُ عَلَيْهِ فَقَالُوا اقْتَسِمُوا فَقَالَ: الَّذِي رَقَى لَا تَفْعَلُوا حَتَّى نَأْتِيَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَنَسْتَأْمِرَهُ فَغَدَوْا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرُوا ذَلِكَ لَهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مِنْ أَيْنَ عَلِمْتُمْ أَنَّهَا رُقْيَةٌ أَحْسَنْتُمْ وَاضْرِبُوا لِي مَعَكُمْ بِسَهْمٍ.

3419. ISPRIČAO NAM JE El-Hasan b. Ali, kog je obavijestio Jezid b. Harun, prenijevši od Hišama b. Hassana, on od Muhammeda b. Sirina, on od svoga

٣٤١٩. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا هِشَامُ بْنُ حَسَّانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ عَنْ

[202] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori.

brata Ma'beda b. Sirina, on od Ebu Seida el-Hudrija, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s. – isti hadis.

أَخِيهِ مَعْبَدِ بْنِ سِيرِينَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِهَذَا الْحَدِيثِ.

3420. ISPRIČAO NAM JE Ubejdullah b. Muaz, kog je obavijestio njegov otac, prenijevši od Šu'bea, on od Abdullaha b. Ebus-Sefera, on od Eš-Ša'bija, on od Haridžea b. es-Salta, **da je njegov amidža prošao pored jednog plemena, pa su oni došli kod njega i rekli: "Ti od tog čovjeka dolaziš sa dobrom,[203] pa prouči rukju ovom čovjeku koga su doveli ludog, svezanog u lance." Viđao ga je tri dana, učeći mu Fatihu jutrom i večerom. Kad god bi završio sa učenjem, sakupio bi pljuvačku, a onda huknuo. Čovjek je ozdravio – kao da se oslobodio okova. Oni dadoše nešto, a on otiđe Vjerovjesniku, s.a.v.s., i spomenu mu to, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Jedi od toga, jer, vjere mi tvoje, neki ljudi jedu od lažne rukje, a ti ćeš jesti od istinske rukje.'"**[204]

٣٤٢٠. حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُعَاذٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي السَّفَرِ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ خَارِجَةَ بْنِ الصَّلْتِ عَنْ عَمِّهِ أَنَّهُ مَرَّ بِقَوْمٍ فَأَتَوْهُ فَقَالُوا إِنَّكَ جِئْتَ مِنْ عِنْدِ هَذَا الرَّجُلِ بِخَيْرٍ فَارْقِ لَنَا هَذَا الرَّجُلَ فَأَتَوْهُ بِرَجُلٍ مَعْتُوهٍ فِي الْقُيُودِ فَرَقَاهُ بِأُمِّ الْقُرْآنِ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ غُدْوَةً وَعَشِيَّةً وَكُلَّمَا خَتَمَهَا جَمَعَ بُزَاقَهُ ثُمَّ تَفَلَ فَكَأَنَّمَا أُنْشِطَ مِنْ عِقَالٍ فَأَعْطَوْهُ شَيْئًا فَأَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَهُ لَهُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: كُلْ فَلَعَمْرِي لَمَنْ أَكَلَ بِرُقْيَةِ بَاطِلٍ لَقَدْ أَكَلْتَ بِرُقْيَةِ حَقٍّ.

---

[203] Dakle, dolaziš od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., sa Kur'anom.

[204] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

3. O dobiti kupičara

٣. بَاب فِي كَسْبِ الْحَجَّامِ

1421. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Eban, prenijevši od Jahjaa,[205] on od Ibrahima b. Abdullaha b. Kariza, on od Saiba b. Jezida, a on od Rafia b. Hadidža, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **"Dobit kupičara[206] je haram, novac koji se dobije od prodaje psa je haram i naknada koju prostitutka dobije je haram."**[207]

٣٤٢١. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ أَخْبَرَنَا أَبَانُ عَنْ يَحْيَى عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ يَعْنِي ابْنَ قَارِظٍ عَنْ السَّائِبِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَسْبُ الْحَجَّامِ خَبِيثٌ وَثَمَنُ الْكَلْبِ خَبِيثٌ وَمَهْرُ الْبَغِيِّ خَبِيثٌ.

---

[205] Jahja b. Ebu Kesir.

[206] Kupičar je osoba koja pomoću roga ili kupice pušta krv.

[207] Jednoglasan stav svih učenjaka je da je novac koju prostitutka uzme haram. Učenjaci se, međutim, razilaze u pogledu naknade kupičara i novca koji se uzme od prodaje psa.

Poznato je da je kupičar tražio od Vjerovjesnika, s.a.v.s., dozvolu za uzimanje naknade za to što radi pa ga je Vjerovjesnik, s.a.v.s., odbio. On je i dalje nastavio da ga pita i moli, jer je znao da su mnogi ashabi liječili ljude učenjem Kur'ana i dova i za to uzimali hediju. Na kraju mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., to dozvolio, ali mu je preporučio da to što dobije ne troši na sebe i svoju čeljad, nego da time kupuje hranu za kamilu i roba. Međutim, većina učenjaka smatra da je kupičaru dozvoljeno primati naknadu za svoj trud. Analogno tome, dozvoljeno je i svakom drugom liječniku. Oni svoj stav temelje na hadisu: **"Vjerovjesniku, s.a.v.s., su pustili krv, pa je kupičaru dao naknadu."** (El-Buhari i Muslim, od Ibn Abbasa)

Ovaj hadis je, po mišljenju Et-Tibbija, jasan dokaz da nije dozvoljeno prodavati psa, svejedno da li se radilo o običnom ili obučenom psu, niti je obavezna naknada štete ukoliko pas kod nekoga strada. Ovo je stav većine učenjaka. Ebu Hanife smatra da je dozvoljeno prodati

3422. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Mesleme el-Ka'nebi, prenijevši od Malika, on od Ibn Šihaba, on od Ibn Muhajjisa, **da je njegov otac tražio od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., dozvolu za uzimanje naknade za puštanje krvi pomoću kupice, pa mu je zabranio. On ga je neprestano pitao i tražio dozvolu sve dok mu (Poslanik, s.a.v.s.) nije naredio: "Uzmi je i time hrani svoju kamilu i roba."**[208]

٣٤٢٢. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكٍ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنِ ابْنِ مُحَيِّصَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ اسْتَأْذَنَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي إِجَارَةِ الْحَجَّامِ فَنَهَاهُ عَنْهَا فَلَمْ يَزَلْ يَسْأَلُهُ وَيَسْتَأْذِنُهُ حَتَّى أَمَرَهُ أَنْ أَعْلِفْهُ نَاضِحَكَ وَرَقِيقَكَ.

3423. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Jezid b. Zurej, prenijevši od Halida, on od Ikrimea, a on od Ibn Abbasa: "**Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., je puštena krv pomoću kupice i kupičaru je dao naknadu za to. Da je naknadu kupičaru smatrao zabranjenom, ne bi mu je davao.**"[209]

٣٤٢٣. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ حَدَّثَنَا خَالِدٌ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ احْتَجَمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَعْطَى الْحَجَّامَ أَجْرَهُ وَلَوْ عَلِمَهُ خَبِيثًا لَمْ يُعْطِهِ.

3424. ISPRIČAO NAM JE El-Ka'nebi, prenijevši od Malika, on od Humejda et-Tavila, da je Enes b. Malik kazao:

٣٤٢٤. حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكٍ عَنْ حُمَيْدٍ الطَّوِيلِ عَنْ أَنَسِ بْنِ

---

psa koji je od koristi i da je dozvoljeno za njega naplatiti odštetu ukoliko mu se nešto dogodi. Ata i Ibrahim en-Nehai smatraju da je dozvoljena prodaja samo lovačkog psa. Oni se pri tome pozivaju na hadis koji je zabilježio Nesai u *Sunenu*, od Džabira, **da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio prodaju psa, osim lovačkog.**

[208] Bilježi ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*.

[209] Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu*.

"Ebu Tajbe[210] je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., pustio krv, pa je naredio da mu daju sa' datula. Potom je sugerirao njegovim gospodarima da mu umanje procenat koji su svakodnevno od njega uzimali."[211]

مَالِكٍ أَنَّهُ قَالَ: حَجَمَ أَبُو طَيْبَةَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَمَرَ لَهُ بِصَاعٍ مِنْ تَمْرٍ وَأَمَرَ أَهْلَهُ أَنْ يُخَفِّفُوا عَنْهُ مِنْ خَرَاجِهِ.

4. O zaradi robinja

٤. بَاب فِي كَسْبِ الْإِمَاءِ

3425. ISPRIČAO NAM JE Ubejdullah b. Muaz, kog je obavijestio njegov otac, prenijevši od Šu'bea, on od Muhammeda b. Džuhadea, ovaj od Ebu Hazima, a on od Ebu Hurejrea: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio zaradu robinja."**[212]

٣٤٢٥. حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُعَاذٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جُحَادَةَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا حَازِمٍ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ كَسْبِ الْإِمَاءِ.

3426. ISPRIČAO NAM JE Harun b. Abdullah, kog je obavijestio Hašim b. el-Kasim, prenijevši od Ikrimea, da je Tarik b. Abdurrahman el-Kureši kazao: "Rafi b. Rufaa je došao na skup ensarija i rekao: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., nam je danas zabranio mnoge stvari; zabranio nam je da koristimo naknadu robinje, osim one koju je zaradila svojim**

٣٤٢٦. حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا هَاشِمُ بْنُ الْقَاسِمِ حَدَّثَنَا عِكْرِمَةُ حَدَّثَنِي طَارِقُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْقُرَشِيُّ قَالَ: جَاءَ رَافِعُ بْنُ رِفَاعَةَ إِلَى مَجْلِسِ الْأَنْصَارِ فَقَالَ: لَقَدْ نَهَانَا نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْيَوْمَ فَذَكَرَ أَشْيَاءَ وَنَهَى عَنْ

---

[210] Ebu Tajbe se, po nekima, zvao Nafi, po nekima Dinar, a po nekima Mejsere, bio je rob u plemenu Benu Bejada.

[211] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i Et-Tirmizi u *Džami'u*.

[212] Ova zabrana se odnosi na naknadu koja se daje robinjama za seksualne usluge. Naknada koja im se daje za njihov rad je dozvoljena, što će se jasno vidjeti iz sljedećeg hadisa.

rukama.", pa je pokazao prstom na kuhanje i pečenje hljeba, na predenje i na češljanje vune.

كَسْبِ الْأَمَةِ إِلَّا مَا عَمِلَتْ بِيَدِهَا وَقَالَ هَكَذَا بِأَصَابِعِهِ نَحْوَ الْخَبْزِ وَالْغَزْلِ وَالنَّفْشِ.

3427. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Salih, kog je obavijestio Ibn Ebu Fudejk, prenijevši od Ubejdullaha b. Hurejra, on od svoga oca, a on od njegovog djeda Rafia b. Hadidža: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio zaradu robinje dok se ne ustanovi od čega je."**

٣٤٢٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي فُدَيْكٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ يَعْنِي ابْنَ هُرَيْرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ رَافِعٍ هُوَ ابْنُ خَدِيجٍ قال: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ كَسْبِ الْأَمَةِ حَتَّى يُعْلَمَ مِنْ أَيْنَ هُوَ.

5. Naknada vraču/gataru

٥. بَاب فِي حُلْوَانِ الْكَاهِنِ

3428. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe, prenijevši od Sufjana, on od Ez-Zuhrija, on od Ebu Bekra b. Abdurrahmana, a on od Ebu Mesuda el-Ensarija, **da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., zabranio novac od prodaje psa, od prostitucije i od vračanja.**[213]

٣٤٢٨. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ نَهَى عَنْ ثَمَنِ الْكَلْبِ وَمَهْرِ الْبَغِيِّ وَحُلْوَانِ الْكَاهِنِ.

6. O iznajmljivanju mužjaka radi oplodnje

٦. بَاب فِي عَسْبِ الْفَحْلِ

3429. ISPRIČAO NAM JE Musedded b. Muserhed, kog je obavijestio Ismail,[214]

٣٤٢٩. حَدَّثَنَا مُسَدَّدُ بْنُ مُسَرْهَدٍ حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ عَنْ عَلِيِّ بْنِ

---

[213] Imajući u vidu da su prostitucija i vračanje, po islamu, strogo zabranjeni, samim tim je i ono što zarade prostitutka i gatar strogo zabranjeno. Ovaj hadis je zabilježio i Et-Tiirmizi u *Džami'u*.

[214] Ismail b. Ulejje.

prenijevši od Alija b. el-Hakema, on od Nafia, a on od Ibn Omera: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio uzimanje naknade za iznajmljivanje mužjaka radi oplodnje."**[215]

الْحَكَمِ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ عَسْبِ الْفَحْلِ.

7. O zlataru

٧. بَاب فِي الصَّائِغِ

3430. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Hammad b. Seleme, prenijevši od Muhammeda b. Ishaka, on od El-Alaa b. Abdurrahmana, da je Ebu Madžide kazao: **"Otkinuo sam dio uha robu (ili je kazao: otkinut mi je dio uha). Ebu Bekr je došao (u Mekku) da obavi hadž. Sastali smo se sa njim (i požalili mu se), a on nas proslijedi Omeru b. el-Hattabu. Omer reče: 'To dostiže minimum za koji je nužna odmazda. Zovnite mi kupičara da nad njim izvršim odmazdu.' Pošto je pozvao kupičara, reče: 'Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je kazao: 'Ja sam mojoj tetki po majci darovao roba i poželio sam da u njemu**

٣٤٣٠. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَقَ عَنِ الْعَلَاءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي مَاجِدَةَ قَالَ: قَطَعْتُ مِنْ أُذُنِ غُلَامٍ أَوْ قُطِعَ مِنْ أُذُنِي فَقَدِمَ عَلَيْنَا أَبُو بَكْرٍ حَاجًّا فَاجْتَمَعْنَا إِلَيْهِ فَرَفَعَنَا إِلَى عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ فَقَالَ: عُمَرُ إِنَّ هَذَا قَدْ بَلَغَ الْقِصَاصَ ادْعُوا لِي حَجَّامًا لِيَقْتَصَّ مِنْهُ فَلَمَّا دُعِيَ الْحَجَّامُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِنِّي وَهَبْتُ لِخَالَتِي غُلَامًا وَأَنَا أَرْجُو أَنْ يُبَارَكَ لَهَا فِيهِ فَقُلْتُ لَهَا لَا تُسَلِّمِيهِ حَجَّامًا وَلَا صَائِغًا وَلَا قَصَّابًا.

---

[215] Ovdje se zabranjuje iznajmljivanje mužjaka bilo koje životinje radi oplodnje uz novčanu ili neku drugu naknadu. Ukoliko to neko uradi bez naplate, pa na ime toga dobije poklon – to mu je dozvoljeno. Ovaj hadis su zabilježili i Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu*. Et-Tirmizi je za ovaj hadis rekao da je hasenun-sahihun.

ima bereket. Rekao sam joj: 'Ne daji ga trojici: kupičaru, zlataru i mesaru.'"[216]

3431. ISPRIČAO NAM JE El-Fadl b. Jakub, kog je obavijestio Abdula'la, prenijevši od Muhammeda b. Ishaka, on od El-Alaa b. Abdurrahmana el-Hurekija, on od Ibn Madžidea (Ebu Madžidea) iz plemena Benu Sehm (es-Sehmi), da je Omer b. el-Hattab rekao: **"Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s... "** – a onda je iznio smisao prethodnog hadisa.

3432. ISPRIČAO NAM JE Jusuf b. Musa, kog je obavijestio Seleme b. el-Fadl, prenijevši od Ibn Ishaka, on od El-Alaa b. Abdurrahmana, on od Ebu Madžide (Ibn Madžide) es-Sehmija, on od Omera b. el-Hattaba, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s. – slično prethodnom hadisu.

8. O kupovini roba koji ima imetak

3433. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Ez-Zuhrija, on od Salima, ovaj od svoga oca, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ko kupi roba koji ima imetka, njegov imetak pripada**

قَالَ أَبُو دَاوُد: رَوَى عَبْدُ الأَعْلَى عَنْ ابْنِ إِسْحَقَ قَالَ ابْنُ مَاجِدَةَ رَجُلٌ مِنْ بَنِي سَهْمٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ.

٣٤٣١. حدثنا الْفَضْلُ بنُ يَعْقُوبَ أخبرنا عَبْدُ الأَعْلَى عن مُحَمَّدِ بنِ إِسْحَاقَ قال حَدَّثَنِي الْعَلاَءُ بنُ عَبْدِالرَّحْمَنِ الْحُرَقِيّ عن ابنِ مَاجِدَةَ رَجُلٍ مِنْ بَنِي سَهْمٍ عن عُمَرَ بنِ الْخَطَّابِ قالَ: «سَمِعْتُ النَّبِيّ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ بِمَعْنَاهُ».

٣٤٣٢. حَدَّثَنَا يُوسُفُ بْنُ مُوسَى حَدَّثَنَا سَلَمَةُ بْنُ الْفَضْلِ حَدَّثَنَا ابْنُ إِسْحَقَ عَنْ الْعَلاَءِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْحُرَقِيِّ عَنْ ابْنِ مَاجِدَةَ السَّهْمِيِّ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ.

٨. بَاب فِي الْعَبْدِ يُبَاعُ وَلَهُ مَالٌ

٣٤٣٣. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ بَاعَ عَبْدًا وَلَهُ

[216] Ne daji ga da uči zanat ili da radi kod trojice ljudi: kod kupičara i mesara, jer oni barataju krvlju, koja je nečista, a i skloni su varanjima, a ni zlataru, jer je i on sklon prevarama, a usto se i puno kune.

مَالٌ فَمَالُهُ لِلْبَائِعِ إِلَّا أَنْ يَشْتَرِطَهُ الْمُبْتَاعُ وَمَنْ بَاعَ نَخْلًا مُؤَبَّرًا فَالثَّمَرَةُ لِلْبَائِعِ إِلَّا أَنْ يَشْتَرِطَ الْمُبْتَاعُ.

prodavcu, osim ako kupac nije uslovio (da kupuje i njegov imetak). A ko kupi palme nakon što se opraše, njihov plod pripada prodavcu, osim ako kupac nije uslovio (da kupuje i plod).”[217]

٣٤٣٤. حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكٍ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنْ عُمَرَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِقِصَّةِ الْعَبْدِ وَعَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِقِصَّةِ النَّخْلِ.

3434. ISPRIČAO NAM JE El-Ka’nebi, prenijevši od Malika, on od Nafia, a on od Ibn Omera, on od Omera, a on od Allahovog Poslanika, s.a.v.s. – **o slučaju roba; i: o slučaju palmi.**

قَالَ أَبُو دَاوُد: وَاخْتَلَفَ الزُّهْرِيُّ وَنَافِعٌ فِي أَرْبَعَةِ أَحَادِيثَ هَذَا أَحَدُهَا.

Ebu Davud kaže: “E-Zuhri i Nafi su se razišli u pogledu četiri hadisa; jedan od njih je ovaj.”

٣٤٣٥. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ سُفْيَانَ حَدَّثَنِي سَلَمَةُ بْنُ كُهَيْلٍ حَدَّثَنِي مَنْ سَمِعَ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ بَاعَ

3435. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od Sufjana, on od Selemea b. Kuhejla, ovaj od Džabira b. Abdullaha, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **“Ko kupi roba koji ima imetka, njegov imetak**

[217] Abdurrahman el-Mubarekfuri tvrdi da je ovaj hadis dokaz da, ukoliko bi neko kupio palme (a analogno tome i bilo kakav drugi voćnjak) nakon oprašivanja, plod ne spada u prodaju, nego pripada prodavcu. A ako bi ih kupio prije oprašivanja, onda plod pripada kupcu, osim ukoliko kupac uslovi da kupuje i plod, ili prodavac – da ga zadržava za sebe. On tvrdi da je to stav većine učenjaka. Ebu Hanife i El-Evzai smatraju da plod pripada kupcu, svejedno da li je voćnjak prodat prije ili nakon oprašivanja. Ibn Ebu Lejla smatra da plod, općenito, pripada kupcu.

Ovaj hadis su zabilježili u *El-Kutubus-sitteu* svi autori.

pripada prodavcu, osim ako je kupac uslovio da kupuje i njegov imetak."[218]

عَبْدًا وَلَهُ مَالٌ فَمَالُهُ لِلْبَائِعِ إِلَّا أَنْ يَشْتَرِطَ الْمُبْتَاعُ.

9. O presretanju trgovačkih karavana[219]

٩. بَاب فِي التَّلَقِّي

3436. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Mesleme el-Ka'nebi, prenijevši od Malika, on od Nafia, on od Abdullaha ibn Omera, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Neka se niko ne nadmeće na cijenu drugoga**[220] **i ne presrećite trgovačke robe dok se ne dovezu na pijacu."**

٣٤٣٦. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللهِ بْنُ مَسْلَمَةَ الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكٍ عَنْ نَافِعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَبِعْ بَعْضُكُمْ عَلَى بَيْعِ بَعْضٍ وَلَا تَلَقَّوْا السِّلَعَ حَتَّى يُهْبَطَ بِهَا الْأَسْوَاقَ.

3437. ISPRIČAO NAM JE Er-Rebi b. Nafi Ebu Tevbe, kog je obavijestio Ubejdullah b. Amr er-Rekki, prenijevši od Ejjuba, on od (Muhammeda) b. Sirina, a on od Ebu Hurejrea: **"Vjerovjesnik,**

٣٤٣٧. حَدَّثَنَا الرَّبِيعُ بْنُ نَافِعٍ أَبُو تَوْبَةَ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللهِ يَعْنِي ابْنَ عَمْرٍو الرَّقِّيَّ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ ابْنِ سِيرِينَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ

---

[218] El-Munziri ističe da je u senedu ovoga hadisa nepoznat prenosilac, što ovaj hadis dovodi na stepen slabog hadisa.

[219] Pod presretanjem karavana ovdje se misli na to da neko dočekuje trgovce i njihovu robu prije nego stigne u grad, dajući im lažna obavještenja o tome kako se ta roba u gradu slabo prodaje da bi je oni kupili po nižoj cijeni. Ovakav postupak, po mišljenju većine učenjaka, nije dozvoljen.

[220] U ovom i hadisu koji slijedi Allahov Poslanik, s.a.v.s., sljedbenicima islama zabranjuje da jedni drugima podižu ili obaraju cijene. Naprimjer, da neko priđe kupcu koji je upravo pristao na određenu cijenu i kaže: "Ne kupuj to od njega, ja ću ti dati isto ili bolje po nižoj cijeni." Ili, pak, da priđe prodavcu i kaže: "Nemoj mu to prodati po toj cijeni, ja ću ti dati više."

s.a.v.s., je zabranio presretanje trgovačkih karavana. Ako bi je neko presreo i kupio, vlasnik robe, kada stigne u čaršiju, ima pravo da izabere (hoće li mu je ostaviti po toj cijeni ili će je povratiti)."

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ تَلَقِّي الْجَلَبِ فَإِنْ تَلَقَّاهُ مُتَلَقٍّ مُشْتَرٍ فَاشْتَرَاهُ فَصَاحِبُ السِّلْعَةِ بِالْخِيَارِ إِذَا وَرَدَتْ السُّوقَ.

Ebu Davud kaže: "Sufjan je kazao (Ebu Ali prenosi od Ebu Davuda da je Sufjan kazao): **'Neka se niko ne nadmeće na cijenu drugoga govoreći: 'Ja imam bolju robu od njegove za deset dirhema.'"**

قَالَ أَبُو عَلِيٍّ سَمِعْتُ أَبَا دَاوُدَ يَقُولُ قَالَ سُفْيَانُ لَا يَبِعْ بَعْضُكُمْ عَلَى بَيْعِ بَعْضٍ أَنْ يَقُولَ إِنَّ عِنْدِي خَيْرًا مِنْهُ بِعَشَرَةٍ.

10. O zabrani lažnog nadmetanja (prilikom kupoprodaje)

١٠. بَاب فِي النَّهْيِ عَنْ النَّجْشِ

3438. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Amr b. es-Serh, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Zuhrija, on od Seida b. Musejjeba, a on od Ebu Hurejrea, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: **"Ne nadmećite se lažno pri kupoprodaji."**[221]

٣٤٣٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ السَّرْحِ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا تَنَاجَشُوا.

[221] Lažno nadmetanje pri kupoprodaji podrazumijeva da neki čovjek, koji nema namjeru kupiti tu robu, u momentu kad se pojavi kupac, prodavcu za robu ponudi više nego što vrijedi, s ciljem da bi podigao cijenu. Ovo je, kako ističe En-Nevevi, haram onome koji to radi prema mišljenju svih učenjaka, iako bi kupoprodaja, ukoliko bi do nje došlo, bila ispravna. Ovaj hadis su u *El-Kutubus-sitteu* zabilježili svi autori.

11. O zabrani da građanin prodaje umjesto seljaka

١١. بَاب فِي النَّهْيِ أَنْ يَبِيعَ حَاضِرٌ لِبَادٍ

3439. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ubejd, kog je obavijestio Muhammed b. Sevr, prenijevši od Ma'mera, on od Ibn Tavusa, on od svoga oca, a on od Ibn Abbasa: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio da žitelj grada prodaje za onoga iz pustinje (sela)."** Ibn Tavus veli: **"Građanin neće prodavati za žitelja pustinje (sela).",** a Ibn Abbas dodade: **"...neće biti njegov posrednik."**[222]

٣٤٣٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ ثَوْرٍ عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ ابْنِ طَاوُوسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَبِيعَ حَاضِرٌ لِبَادٍ فَقُلْتُ مَا يَبِيعُ حَاضِرٌ لِبَادٍ قَالَ لَا يَكُونُ لَهُ سِمْسَارًا.

3440. ISPRIČAO NAM JE Zuhejr b. Harb, kog je obavijestio Muhammed b. ez-Zebrikan Ebu Hemmam, prenijevši od Zuhejra, koji bijaše pouzdan, ovaj od Junusa, on od El-Hasana, a on od Enesa b. Malika, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Neka građanin ne prodaje za žitelja pustinje (sela), pa makar mu on bio brat ili otac."**[223]

٣٤٤٠. حَدَّثَنَا زُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ أَنَّ مُحَمَّدَ بْنَ الزِّبْرِقَانِ أَبَا هَمَّامٍ حَدَّثَهُمْ قَالَ زُهَيْرٌ وَكَانَ ثِقَةً عَنْ يُونُسَ عَنْ الْحَسَنِ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَبِيعُ حَاضِرٌ لِبَادٍ وَإِنْ كَانَ أَخَاهُ أَوْ أَبَاهُ.

Ebu Davud kaže: "Hafs b. Omer je prenio od Ebu Hilala, on od Muhammeda, da je Enes b. Malik kazao: 'Govorilo se: **'Građani neće prodavati za žitelje**

قَالَ أَبُو دَاوُد: سَمِعْتُ حَفْصَ بْنَ عُمَرَ يَقُولُ حَدَّثَنَا أَبُو هِلَالٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ كَانَ يُقَالُ لَا يَبِيعُ

[222] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori, osim Et-Tirmizija.

[223] Ova zabrana se odnosi na svakog građanina koji priđe strancu, koji je s robom došao sa sela ili iz drugog grada, i kaže: "Ne daj robu po ovoj cijeni, nego je ostavi kod mene; ja ću ti je pomalo prodavati po većoj cijeni."

sela.' Ovo je sveobuhvatna riječ, a znači: Neće za njega ništa prodavati niti će šta njemu kupovati.'"

حَاضِرٌ لِبَادٍ وَهِيَ كَلِمَةٌ جَامِعَةٌ لَا يَبِيعُ لَهُ شَيْئًا وَلَا يَبْتَاعُ لَهُ شَيْئًا.

3441. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Muhammeda b. Ishaka, on od Salima el-Mekkija, **da je neki beduin u doba Allahovog Poslanika, s.a.v.s., došao s robom i odsjeo kod Talhe b. Abdullaha, koji (mu) reče: 'Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio da građanin prodaje za žitelja sela, ali ti otiđi na pijacu i ponudi svoju robu, pa kad ti neko ponudi cijenu, dođi da me konsultuješ da li da je daš po toj cijeni ili ne.'"**[224]

٣٤٤١. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ عَنْ سَالِمٍ الْمَكِّيِّ أَنَّ أَعْرَابِيًّا حَدَّثَهُ **أَنَّهُ قَدِمَ بِحَلُوبَةٍ لَهُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَنَزَلَ عَلَى طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ فَقَالَ: إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى أَنْ يَبِيعَ حَاضِرٌ لِبَادٍ وَلَكِنْ اذْهَبْ إِلَى السُّوقِ فَانْظُرْ مَنْ يُبَايِعُكَ فَشَاوِرْنِي حَتَّى آمُرَكَ أَوْ أَنْهَاكَ.**

3442. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Muhammed en-Nufejli, kog je obavijestio Zuhejr, prenijevši od Ebu Zubejra, on od Džabira, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Neka građanin ne prodaje za žitelja pustinje (sela). Pustite ljude neka ih Allah opskrbljuje jedne drugima."**[225]

٣٤٤٢. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ النُّفَيْلِيُّ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ حَدَّثَنَا أَبُو الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا يَبِعْ حَاضِرٌ لِبَادٍ وَذَرُوا النَّاسَ يَرْزُقُ اللَّهُ بَعْضَهُمْ مِنْ بَعْضٍ.**

---

224 U senedu ovoga hadisa je nepoznat prenosilac – Muhammed b. Ishak, koga su učenjaci kritizirali.

225 Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

12. O onome koji kupi nemuženu životinju, pa se pokaje

١٢. بَاب مَنْ اشْتَرَى مُصَرَّاةً فَكَرِهَهَا

3443. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Mesleme, prenijevši od Malika, on od Ebuz-Zinada, on od El-A'redža, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **"Nemojte presretati trgovačke karavane; neka se niko ne nadmeće (ponudom) na kupoprodaju drugom; ne zadržavajte mlijeko (u vimenu) deve i ovce, jer onaj koji je kupio, kad je pomuze, ima pravo da odabere od dvoje što mu je povoljnije: ako je zadovoljan, može je zadržati, a ako nije, može je vratiti uz jedan sa' datula."**[226]

٣٤٤٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَلَقَّوْا الرُّكْبَانَ لِلْبَيْعِ وَلَا يَبِعْ بَعْضُكُمْ عَلَى بَيْعِ بَعْضٍ وَلَا تُصَرُّوا الْإِبِلَ وَالْغَنَمَ فَمَنْ ابْتَاعَهَا بَعْدَ ذَلِكَ فَهُوَ بِخَيْرِ النَّظَرَيْنِ بَعْدَ أَنْ يَحْلُبَهَا فَإِنْ رَضِيَهَا أَمْسَكَهَا وَإِنْ سَخِطَهَا رَدَّهَا وَصَاعًا مِنْ تَمْرٍ.

3444. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Ejjuba, Hišama i Habiba, oni od Muhammeda b. Sirina, a on od Ebu Hurejrea, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Ko kupi ovcu koja nije mužena (da bi joj vime izgledalo veće), može u roku od tri dana birati: Ako hoće, vratit će je i uz nju dati jedan sa' hrane, ali da nije pšenica."**[227]

٣٤٤٤. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ أَيُّوبَ وَهِشَامٌ وَحَبِيبٌ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ اشْتَرَى شَاةً مُصَرَّاةً فَهُوَ بِالْخِيَارِ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ إِنْ شَاءَ رَدَّهَا وَصَاعًا مِنْ طَعَامٍ لَا سَمْرَاءَ.

---

226 Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

227 Sa' hrane se daje kao nadoknada za mlijeko koje je ostalo kupcu. Ovaj hadis su zabilježili i Muslim u *Sahihu*, Et-Tirmizi u *Džami'u*

3445. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Mahled et-Temimi, kog je obavijestio El-Mekkij b. Ibrahim, prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Zijada, ovaj od Sabita, štićenika Abdurrahmana b. Zejda, on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ko kupi nepomuženu ovcu pa je pomuze – ako je zadovoljan, zadržat će je, a ako nije (vratit će je), a za mlijeko (koje je koristio) dat će jedan sa' datula."**[228]

٣٤٤٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَخْلَدٍ التَّمِيمِيُّ حَدَّثَنَا الْمَكِّيُّ يَعْنِي ابْنَ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ حَدَّثَنِي زِيَادٌ أَنَّ ثَابِتًا مَوْلَى عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ زَيْدٍ أَخْبَرَهُ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنِ اشْتَرَى غَنَمًا مُصَرَّاةً احْتَلَبَهَا فَإِنْ رَضِيَهَا أَمْسَكَهَا وَإِنْ سَخِطَهَا فَفِي حَلْبَتِهَا صَاعٌ مِنْ تَمْرٍ.**

3446. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kamil, kog je obavijestio Abdulvahid, prenijevši od Sadeka b. Seida, on od Džumej'a b. Umejra et-Tejmija, ovaj od Abdullaha b. Omera, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ko kupi nepomuženu životinju, može u roku od tri dana birati (hoće li je zadržati ili vratiti). Ako je vrati, uz nju će dati i pšenice onoliko koliko je od nje uzeo mlijeka, ili dva puta toliko."**[229]

٣٤٤٦. حَدَّثَنَا أَبُو كَامِلٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ حَدَّثَنَا صَدَقَةُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ جُمَيْعِ بْنِ عُمَيْرٍ التَّيْمِيِّ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنِ ابْتَاعَ مُحَفَّلَةً فَهُوَ بِالْخِيَارِ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ فَإِنْ رَدَّهَا رَدَّ مَعَهَا مِثْلَ أَوْ مِثْلَيْ لَبَنِهَا قَمْحًا.**

13. O zabrani monopola

١٣. بَاب فِي النَّهْيِ عَنِ الْحُكْرَةِ

3447. ISPRIČAO NAM JE Vehb b. Bekijje, kog je obavijestio Halid,

٣٤٤٧. حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ بَقِيَّةَ أَخْبَرَنَا خَالِدٌ عَنْ عَمْرِو بْنِ يَحْيَى عَنْ

---

i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima.*

[228] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima.*

[229] Bilježi ga i Ibn Madže, u *Sunenu.*

prenijevši od Amra b. Jahjaa, on od Muhammeda b, Amra b. Ataa, on od Seida b. el-Musejjeba, a on od Ma'mera b. Ebu Ma'mera, jednog od potomaka Adijja b. Ka'ba, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Monopol može držati samo griješnik."**[230]

Rekao sam Seidu: "I ti monopoliziraš." On reče: "Monopolizirao je i Ma'mer."[231]

Ebu Davud kaže: "Upitao sam Ahmeda: 'Šta je to monopol?' On je rekao: 'Špekuliranje sa osnovnim životnim namirnicama.'"

Također kaže da je El-Evzai rekao: "Monopol je sprječavanje robe da dođe do pijace."[232]

3448. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja b. Fejjad, kog je obavijestio

مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ عَطَاءٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيِّبِ عَنْ مَعْمَرِ بْنِ أَبِي مَعْمَرٍ أَحَدِ بَنِي عَدِيِّ بْنِ كَعْبٍ قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا يَحْتَكِرُ إِلَّا خَاطِئٌ فَقُلْتُ لِسَعِيدٍ فَإِنَّكَ تَحْتَكِرُ قَالَ وَمَعْمَرٌ كَانَ يَحْتَكِرُ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: وَسَأَلْتُ أَحْمَدَ مَا الْحُكْرَةُ قَالَ مَا فِيهِ عَيْشُ النَّاسِ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: قَالَ الْأَوْزَاعِيُّ الْمُحْتَكِرُ مَنْ يَعْتَرِضُ السُّوقَ.

٣٤٤٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ فَيَّاضٍ حَدَّثَنَا أَبِي ح. وحَدَّثَنَا ابْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ الْفَيَّاضِ

---

[230] Ovdje se misli na gomilanje hrane i drugih roba radi skupljeg prodavanja u vrijeme oskudice. Kao što se vidi iz ovog hadisa – to je haram. Ibn Madže bilježi u *Sunenu*, od Omera, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **"Ko gomila hranu da bi je u vrijeme oskudice muslimanima skuplje prodavao, Allah, dž.š., će mu dati da ga snađe guba i finansijska propast."**

[231] Seid b. el-Musejjeb i Ma'mer su uvozili robu i čekali sa njenom prodajom dok joj ne poraste cijena. Oni to nisu radili u vrijeme oskudice. Zato se to, kako ističe Ahmed b. Hanbel, ne smatra monopolom. Monopolom se smatra zadržavanje robe, posebno hrane u vrijeme oskudice, da bi ljudi bili primorani da je kupuju po znatno većim cijenama.

[232] Na način da neko pokupuje svu robu, i tako izazove krizu i oskudicu, a onda da je prodaje po većim cijenama.

njegov otac. A obavijestio nas je i Ibnul-Musenna, njega Jahja b. el-Fejjad, njega Hemama, da je Katade kazao: **“Nema monopola u datulama.”**[233]

Ibnul-Musenna je rekao: “od Hasana”, a mi smo mu rekli: “Nemoj govoriti: ‘od Hasana’.”

Ebu Davud kaže: “Ovaj hadis je, prema našem mišljenju, ništavan. Seid b. el-Musejjeb je gomilao sjemenke palmi i grožđa, hranu za životinje i žitno sjeme. Čuo sam Ahmeda b. Junusa kad je kazao: ‘Pitao sam Sufjana o kiseljenju krastavaca. On reče: ‘Prezirali su njihovo gomilanje.’ A pitao sam isto Ebu Bekra b. Ajjaša, pa je rekao: ‘Kiseli ih.’”

حَدَّثَنَا هَمَّامٌ عَنْ قَتَادَةَ قَالَ: لَيْسَ فِي التَّمْرِ حُكْرَةٌ قَالَ ابْنُ الْمُثَنَّى قَالَ عَنِ الْحَسَنِ فَقُلْنَا لَهُ لَا تَقُلْ عَنِ الْحَسَنِ

قَالَ أَبُو دَاوُد: هَذَا الْحَدِيثُ عِنْدَنَا بَاطِلٌ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: كَانَ سَعِيدُ بْنُ الْمُسَيِّبِ يَحْتَكِرُ النَّوَى وَالْخَبَطَ وَالْبِزْرَ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: سَمِعْتُ أَحْمَدَ بْنَ يُونُسَ يَقُولُ سَأَلْتُ سُفْيَانَ عَنْ كَبْسِ الْقَتِّ فَقَالَ: كَانُوا يَكْرَهُونَ الْحُكْرَةَ وَسَأَلْتُ أَبَا بَكْرِ بْنَ عَيَّاشٍ فَقَالَ: اكْبِسْهُ.

14. O lomljenju dirhema

١٤. بَاب فِي كَسْرِ الدَّرَاهِمِ

3449. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Mu’temir, prenijevši od Muhammeda b. Fedaa, on od svoga oca, ovaj od Alkamea b. Abdullaha, da je njegov otac kazao: **“Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio da se lomi kovani novac muslimana koji je kod njih u opticaju, osim kad je nužno.”**[234]

٣٤٤٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا مُعْتَمِرٌ قَالَ سَمِعْتُ مُحَمَّدَ بْنَ فَضَاءٍ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَلْقَمَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ تُكْسَرَ سِكَّةُ الْمُسْلِمِينَ الْجَائِزَةُ بَيْنَهُمْ إِلَّا مِنْ بَأْسٍ.

---

[233] Abadi smatra da je svaki oblik monopola haram, bez obzira da li se radilo o osnovnim životnim namirnicama ili o nekim drugim robama. Eš-Šafi smatra da je zabranjen samo monopol sa osnovnim životnim namirnicama.

[234] Dakle, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio uništavanje sitnog kovanog novca koji je u opticaju, osim u nuždi; a nužda je kad bude

15. O određivanju cijena

3450. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Osman ed-Dimeški, prenijevši od Sulejmana b. Bilala, on od El-Alaa b. Abdurrahmana, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea: **“Neki čovjek dođe i reče: ‘Allahov Poslaniče, odredi cijene.’ On reče: ‘Ne, nego molite Allaha (da vam poveća opskrbu).’ Potom dođe drugi čovjek i reče: ‘Allahov Poslaniče, odredi cijene.’ On reče: ‘Ne, Allah daje da nešto bude jeftino ili skupo. Ja želim da se sretnem sa Allahom a da nikome nisam učinio nepravdu.’”**

3451. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Affan, prenijevši od Hammada b. Selemea, on od Sabita, ovaj od Enesa b. Malika, a prenose i Katade i Humejd od Enesa b. Malika, da su neki ljudi kazali: **“Allahov Poslaniče, cijene su visoke, ograniči nam ih.”**, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: **“Allah je Onaj Koji daje da nešto bude skupo ili jeftino. On je Onaj Koji uskraćuje i obilno daje i koji opskrbljuje. Ja želim da se sretnem sa Allahom, a da me niko od vas ne traži**

١٥. بَاب فِي التَّسْعِيرِ

٣٤٥٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُثْمَانَ الدِّمَشْقِيُّ أَنَّ سُلَيْمَانَ بْنَ بِلَالٍ حَدَّثَهُمْ قَالَ حَدَّثَنِي الْعَلَاءُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَجُلًا جَاءَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ سَعِّرْ فَقَالَ: بَلْ أَدْعُو ثُمَّ جَاءَهُ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ سَعِّرْ فَقَالَ: بَلْ اللَّهُ يَخْفِضُ وَيَرْفَعُ وَإِنِّي لَأَرْجُو أَنْ أَلْقَى اللَّهَ وَلَيْسَ لِأَحَدٍ عِنْدِي مَظْلَمَةٌ.

٣٤٥١. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا عَفَّانُ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ أَخْبَرَنَا ثَابِتٌ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ وَقَتَادَةُ وَحُمَيْدٌ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: النَّاسُ يَا رَسُولَ اللَّهِ غَلَا السِّعْرُ فَسَعِّرْ لَنَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمُسَعِّرُ الْقَابِضُ الْبَاسِطُ الرَّازِقُ وَإِنِّي لَأَرْجُو أَنْ أَلْقَى اللَّهَ وَلَيْسَ

---

promijenjen ili ako bude krivotvoren. U tom slučaju je dopušteno njegovo razbijanje i uništenje. Ovaj hadis je zabilježio i Ibn Madže u *Sunenu*.

zbog nepravde (koju sam mu nanio) u životu i u imetku."[235]

أَحَدٌ مِنْكُمْ يُطَالِبُنِي بِمَظْلَمَةٍ فِي دَمٍ وَلَا مَالٍ.

16. O zabrani varanja (prilikom kupoprodaje)

١٦. بَاب النَّهْيِ عَنْ الْغِشِّ

3452. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Sufjan b. Ujejne, prenijevši od El-Alaa, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je prošao pored čovjeka koji je prodavao hranu i upitao ga: 'Kako prodaješ?', i on ga je obavijestio. Bi mu objavljeno da zavuče ruku u nju. On je zavukao ruku i, osjetivši vlažnost, rekao: 'Ko vara, ne pripada nama.'"**[236]

٣٤٥٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ الْعَلَاءِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ بِرَجُلٍ يَبِيعُ طَعَامًا فَسَأَلَهُ كَيْفَ تَبِيعُ فَأَخْبَرَهُ فَأُوحِيَ إِلَيْهِ أَنْ أَدْخِلْ يَدَكَ فِيهِ فَأَدْخَلَ يَدَهُ فِيهِ فَإِذَا هُوَ مَبْلُولٌ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَيْسَ مِنَّا مَنْ غَشَّ.

3453. ISPRIČAO NAM JE El-Hasan b. es-Sabbah, prenijevši od Alija, da je Jahja kazao: "Sufjan nije odobravao tumačenje: '**Ne pripada nama, nije sličan nama.**'"

٣٤٥٣. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ الصَّبَّاحِ عَنْ عَلِيٍّ عَنْ يَحْيَى قَالَ كَانَ سُفْيَانُ يَكْرَهُ هَذَا التَّفْسِيرَ لَيْسَ مِنَّا لَيْسَ مِثْلَنَا.

[235] Većina učenjaka, na temelju ovog i drugih hadisa, smatraju da nije dozvoljeno određivanje cijena. Po njihovom mišljenju, cijene treba diktirati slobodno tržište. Malik i hanefijski pravnici smatraju da vlast može određivati cijene. Međutim, njihov stav je u suprotnosti sa spomenutim hadisom. Ovaj hadis su zabilježili i Et-Tirmizi u *Džam'u* i Ibn Madže u *Sunenu*. Et-Tirmizi je za ovaj hadis rekao da je hasenun.

[236] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu*, Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*.

17. O tome da kupac i prodavac imaju pravo izbora

١٧. بَاب فِي خِيَارِ الْمُتَبَايِعَيْنِ

3454. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Mesleme, prenijevši od Malika, on od Nafia, a on od Abdullaha b. Omera, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **"I prodavac i kupac mogu odustati od pogodbe sa svojim partnerom dok se ne raziđu ili kupoprodaju ne uslove."**[237]

٣٤٥٤. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ نَافِعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْمُتَبَايِعَانِ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا بِالْخِيَارِ عَلَى صَاحِبِهِ مَا لَمْ يَفْتَرِقَا إِلَّا بَيْعَ الْخِيَارِ

3455. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Ejjuba, on od Nafia, on od Ibn Omera, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s. – slično značenju prethodnog hadisa, dodavši: **"...ili da jedan od njih kaže svome partneru: 'Biraj.'"**[238]

٣٤٥٥. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَعْنَاهُ قَالَ أَوْ يَقُولُ أَحَدُهُمَا لِصَاحِبِهِ اخْتَرْ

3456. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid, kog je obavijestio El-Lejs, prenijevši od Ibn Adžlana, on od Amra

٣٤٥٦. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ ابْنِ عَجْلَانَ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ

[237] Ukoliko se dvojica dogovore, i jedan i drugi imaju pravo da odustanu od pogodbe sve dok se ne razdvoje. A kada se razdvoje i svako ode na svoju stranu, nema više odustajanja od pogodbe, osim u slučaju određene manjkavosti koja pravno ostavlja mogućnost izbora kupcu, ili neispunjenog uslova iz ugovora koji daje pravo onoj strani čiji uslov nije ispunjen. El-Buhari bilježi da je Ibn Omer imao običaj, kad kupi nešto što mu se sviđa, da ode od prodavca kako se on ne bi predomislio i porekao pazar.

[238] Biraj: ostaješ li od pogodbe ili ne odustaješ, prije nego se raziđemo.

b. Šuajba, on od svoga oca, a on od Abdullaha b. Amra b. el-Asa, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **"Prodavac i kupac mogu slobodno odustati (od pogodbe) sve dok se ne raziđu, osim ako se ne ponudi izbor. Zato nije dozvoljeno nekome od njih da ode od partnera iz bojazni da on ne bi raskinuo ugovor."**[239]

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْمُتَبَايِعَانِ بِالْخِيَارِ مَا لَمْ يَفْتَرِقَا إِلَّا أَنْ تَكُونَ صَفْقَةَ خِيَارٍ وَلَا يَحِلُّ لَهُ أَنْ يُفَارِقَ صَاحِبَهُ خَشْيَةَ أَنْ يَسْتَقِيلَهُ.

3457. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Džemila b. Murrea, da je Ebul-Vedia (ime mu je Abbad b. Nusejb, neki kažu Nusajf, ali je ispravnije Abbad b. Nusej) kazao: **"Tokom vojnog pohoda smo odsjeli u jednom mjestu. Domaćin nam je prodao konja za dječaka (roba). Zatim su ostali dva dana i dvije noći. Kad smo se sutradan počeli spremati za pokret i kupac prišao konju da ga osedla, dođe prodavac, koji se pokajao, da ga vrati. Međutim, kupac je odbio da mu ga vrati, rekavši: 'Neka nam u tome presudi Ebu Berze, Vjerovjesnikov, s.a.v.s., savremenik.' Otišli smo kod Ebu Berzea, koji bijaše na drugom kraju logora. Upoznasmo ga o ovom slučaju, a on reče: 'Želite li da vam presudim onako kako je presudio Allahov Poslanik, s.a.v.s? Allahov Poslanik,**

٣٤٥٧. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ جَمِيلِ بْنِ مُرَّةَ عَنْ أَبِي الْوَضِيءِ قَالَ: غَزَوْنَا غَزْوَةً لَنَا فَنَزَلْنَا مَنْزِلًا فَبَاعَ صَاحِبٌ لَنَا فَرَسًا بِغُلَامٍ ثُمَّ أَقَامَا بَقِيَّةَ يَوْمِهِمَا وَلَيْلَتِهِمَا فَلَمَّا أَصْبَحَا مِنَ الْغَدِ حَضَرَ الرَّحِيلُ فَقَامَ إِلَى فَرَسِهِ يُسْرِجُهُ فَنَدِمَ فَأَتَى الرَّجُلَ وَأَخَذَهُ بِالْبَيْعِ فَأَبَى الرَّجُلُ أَنْ يَدْفَعَهُ إِلَيْهِ فَقَالَ: بَيْنِي وَبَيْنَكَ أَبُو بَرْزَةَ صَاحِبُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَتَيَا أَبَا بَرْزَةَ فِي نَاحِيَةِ الْعَسْكَرِ فَقَالَا لَهُ هَذِهِ الْقِصَّةَ فَقَالَ: أَتَرْضَيَانِ أَنْ أَقْضِيَ بَيْنَكُمَا بِقَضَاءِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْبَيِّعَانِ بِالْخِيَارِ مَا لَمْ يَتَفَرَّقَا.

[239] Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu*.

s.a.v.s., je rekao: 'I kupac i prodavac imaju pravo da odustanu od pazara dok se ne rastanu.'"[240]

Hišam b. Hassan kaže: "Džemil je ispričao da je rekao: **'A ja ne vidim da ste se vas dvojica rastali.'"**

قَالَ هِشَامُ بْنُ حَسَّانَ حَدَّثَ جَمِيلٌ أَنَّهُ قَالَ مَا أَرَاكُمَا افْتَرَقْتُمَا.

3458. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Hatim el-Džerdžerani, kog je obavijestio Mervan el-Fezari, da je Jahja b. Ejjub kazao: **"Ebu Zer'a je prakticirao u trgovini tražiti od prodavca da mu da mogućnost izbora (da nakon izvjesnog vremena ostane pri pazaru ili da od njega odustane) rekavši: 'Ostavi mi mogućnost izbora.' On je rekao: 'Čuo sam od Ebu Hurejrea da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: 'Neka se dvojica (kupac i prodavac) ne rastaju, osim zadovoljni.'"**[241]

٣٤٥٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَاتِمٍ الْجَرْجَرَائِيُّ قَالَ مَرْوَانُ الْفَزَارِيُّ أَخْبَرَنَا عَنْ يَحْيَى بْنِ أَيُّوبَ قَالَ: كَانَ أَبُو زُرْعَةَ إِذَا بَايَعَ رَجُلًا خَيَّرَهُ قَالَ ثُمَّ يَقُولُ خَيِّرْنِي وَيَقُولُ سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا يَفْتَرِقَنَّ اثْنَانِ إِلَّا عَنْ تَرَاضٍ.

3459. ISPRIČAO NAM JE Ebul-Velid et-Tajalisi, kog je obavijestio Šu'be, prenijevši od Katadea, od Ebul-Halila, on od Abdullaha b. el-Harisa, a on od Hakima b. Hizama, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"I prodavac i kupac mogu odustati (od pogodbe) sve dok se ne rastanu. Ako (prilikom trgovanja) budu govorili istinu i kazivali**

٣٤٥٩. حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ الطَّيَالِسِيُّ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي الْخَلِيلِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ حَكِيمِ بْنِ حِزَامٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْبَيِّعَانِ بِالْخِيَارِ مَا لَمْ يَفْتَرِقَا فَإِنْ صَدَقَا وَبَيَّنَا بُورِكَ لَهُمَا فِي بَيْعِهِمَا

240 Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

241 Bilježi ga i Et-Tirmizi u *Džami'u*, ali nije spomenuo Ebu Zer'a, i za ovaj hadis je rekao da je garib.

nedostatke (svoje robe), bit će im blagoslovljena kupoprodaja. Ako, pak, budu lagali i skrivali nedostatke (svoje robe), bit će im odstranjen bereket iz kupoprodaje.'"[242]

وَإِنْ كَتَمَا وَكَذَبَا مُحِقَتْ الْبَرَكَةُ مِنْ بَيْعِهِمَا.

قَالَ أَبُو دَاوُد: وَكَذَلِكَ رَوَاهُ سَعِيدُ بْنُ أَبِي عَرُوبَةَ وَحَمَّادٌ وَأَمَّا هَمَّامٌ فَقَالَ: حَتَّى يَتَفَرَّقَا أَوْ يَخْتَارَا ثَلَاثَ مِرَارٍ

18. O opozivu (trgovačkog) pazara

١٨. بَاب فِي فَضْلِ الْإِقَالَةِ

3460. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Mein, kog je obavijestio Hafs, prenijevši od El-A'meša, on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ko prihvati opoziv pazara jednog muslimana, Allah će mu oprostiti grijeh."**[243]

٣٤٦٠. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مَعِينٍ حَدَّثَنَا حَفْصٌ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ أَقَالَ مُسْلِمًا أَقَالَهُ اللَّهُ عَثْرَتَهُ.

---

[242] Da bi Allah, dž.š., blagoslovio kupoprodaju, kako prodavcu tako i kupcu, uslov je da oni prilikom pogodbe govore isključivo istinu. Također je uslov da prodavac kaže sve nedostatke svoje robe i da ih ne prikriva. Ako bilo šta od toga svjesno prikrije, učinio je grijeh i neće imati bereketa u novcu koji je za nju dobio.

Ovaj hadis su zabilježili u *El-Kutubus-sitteu* svi autori, osim Ibn Madžea.

[243] Dogodi se da ljudi međusobno nešto pazare. Nakon što su pazarili i rastavili se, kupac ili prodavac se pokaju i neki od njih poželi da odustane od pazara, iako ni jedan od njih dvojice nisu obavezni prihvatiti opoziv pazara nakon što su se rastali. Ako ipak jedan od njih, Allaha radi, prihvati opoziv svoga brata muslimana, Allah će mu za takav gest oprostiti grijehe. Ovaj hadis je zabilježio i Ibn Madže u *Sunenu*.

19. O onome koji pristane na dvije ponude u jednom ugovoru

3461. ISPRIČAO NAM JE Ebu Bekr b. Ebu Šejbe, prenijevši od Jahjaa b. Zekerijaa, on od Muhammeda b. Amra, on od Ebu Selemea, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ko u jednom kupoprodajnom ugovoru sklopi dvije kupoprodaje pa ne izabere manju upustit će se u kamatu."**[244]

١٩. بَاب فِيمَنْ بَاعَ بَيْعَتَيْنِ فِي بَيْعَةٍ

٣٤٦١. حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ زَكَرِيَّا عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ بَاعَ بَيْعَتَيْنِ فِي بَيْعَةٍ فَلَهُ أَوْكَسُهُمَا أَوْ الرِّبَا.

20. O zabrani prodaje na kredit

3462. ISPRIČAO NAM JE Sulejman b. Davud el-Mehri, kog je obavijestio Ibn Vehb, prenijevši od Hajvea b. Šurejha (h). A obavijestio nas je i Džafer b. Musafir et-Tinisi, prenijevši od Abdullaha b. Jahjaa el-Burullusija (el-Burunsi), on od Hajvea b. Šurejha, ovaj od Ishaka Ebu Abdurrahmana, on od Sulejmana, on od Ebu Abdurrahmana el-Hurasanija, ovaj od Ataa el-Hurasanija, on od Nafia, on od Ibn Omera, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Kada pođete trgovati na kredit, i posvetite se stočarstvu i**

٢٠. بَاب فِي النَّهْيِ عَنْ الْعِينَةِ

٣٤٦٢. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ الْمَهْرِيُّ أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي حَيْوَةُ بْنُ شُرَيْحٍ ح. وحَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ مُسَافِرٍ التِّنِّيسِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَحْيَى الْبُرُلُّسِيُّ حَدَّثَنَا حَيْوَةُ بْنُ شُرَيْحٍ عَنْ إِسْحَقَ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ سُلَيْمَانُ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْخُرَاسَانِيِّ أَنَّ عَطَاءً الْخُرَاسَانِيَّ حَدَّثَهُ أَنَّ نَافِعًا حَدَّثَهُ عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِذَا تَبَايَعْتُمْ بِالْعِينَةِ وَأَخَذْتُمْ أَذْنَابَ

---

[244] Naprimjer, ukoliko bi prodavac kupcu ponudio nešto za gotov novac po nižoj cijeni, a na poček ili kredit po višoj cijeni i kupac prihvati mogućnost i jedne i druge varijante i sklope ugovor, neka se ipak drži one jeftinije, jer ako prihvati skuplju varijantu, onaj višak će mu biti kamata.

poljoprivredi do te mjere da zapostavite borbu na Allahovom putu, Allah će vas učiniti potčinjenim; nećete se iz toga izbaviti sve dok se istinski ne vratite vjeri."[245]

Ebu Davud kaže: "Ovo je Džaferov tekst."

الْبَقَرِ وَرَضِيتُمْ بِالزَّرْعِ وَتَرَكْتُمُ الْجِهَادَ سَلَّطَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ ذُلًّا لَا يَنْزِعُهُ حَتَّى تَرْجِعُوا إِلَى دِينِكُمْ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: الْإِخْبَارُ لِجَعْفَرٍ وَهَذَا لَفْظُهُ.

21. O plaćanju unaprijed (avans)

٢١. بَاب فِي السَّلَفِ

3463. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Muhammed en-Nufejli, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Ibn Ebu Nedžiha, on od Abdullaha b. Kesira, on od Ebul-Minhala, da je Ibn Abbas kazao: **"Kad je Allahov Poslanik, s.a.v.s., stigao u Medinu, zatekao je ljude kako prakticiraju da datule (plodove) plaćaju po godinu, dvije ili tri godine unaprijed. (Vidjevši to) Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Ko datule (plodove) bude plaćao unaprijed, neka plaća za određenu količinu i određenu težinu i do utvrđenog roka.'"**[246]

٣٤٦٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ النُّفَيْلِيُّ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ ابْنِ أَبِي نَجِيحٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ كَثِيرٍ عَنْ أَبِي الْمِنْهَالِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ وَهُمْ يُسْلِفُونَ فِي التَّمْرِ السَّنَةَ وَالسَّنَتَيْنِ وَالثَّلَاثَةَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ أَسْلَفَ فِي تَمْرٍ فَلْيُسْلِفْ فِي كَيْلٍ مَعْلُومٍ وَوَزْنٍ مَعْلُومٍ إِلَى أَجَلٍ مَعْلُومٍ.

---

245 El-Munziri kaže: "U senedu ovoga hadisa su Ishak b. Usejd Ebu Abdurrahman el-Hurasani, čije hadise učenjaci nisu uzimali kao valjane argumente, i Ata el-Hurasani, koga su hadiski učenjaci kritizirali.

246 En-Nevevi, u komentaru Muslimovog *Sahiha*, kaže: "Ovaj hadis je dokaz da je za hranu i druge potrepštine dozvoljeno plaćanje unaprijed, uz uslov da je poznata količina i kvalitet onoga što se

3464. ISPRIČAO NAM JE Hafs b. Omer, kog je obavijestio Šu'be. A obavijestio nas je i Ibn Kesir, prenijevši od Šu'bea – a on od Muhammeda ili Abdullaha b. Mudžalida: **"Abdullah b. Šeddad i Ebu Burde su se razišli u pogledu plaćanja unaprijed, pa su me poslali Ibn Ebu Evfau. Ja sam ga o tome pitao, pa je rekao: 'Mi smo u doba Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i u doba Ebu Bekra, i u Omerovo doba pšenicu, ječam, datule i suho grožđe plaćali unaprijed.'** Ibn Kesir je dodao: **'...ljudima, kad to nisu imali.'** Potom su se saglasili da je rekao: **'O tome sam pitao i Ibn Ebzaa, pa je isto rekao.'"**[247]

٣٤٦٤. حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ ح. وحَدَّثَنَا ابْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ أَخْبَرَنِي مُحَمَّدٌ أَوْ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُجَالِدٍ قال: اخْتَلَفَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ شَدَّادٍ وَأَبُو بُرْدَةَ فِي السَّلَفِ فَبَعَثُونِي إِلَى ابْنِ أَبِي أَوْفَى فَسَأَلْتُهُ فَقَالَ: إِنْ كُنَّا نُسْلِفُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ فِي الْحِنْطَةِ وَالشَّعِيرِ وَالتَّمْرِ وَالزَّبِيبِ زَادَ ابْنُ كَثِيرٍ إِلَى قَوْمٍ مَا هُوَ عِنْدَهُمْ ثُمَّ اتَّفَقَا وَسَأَلْتُ ابْنَ أَبْزَى فَقَالَ: مِثْلَ ذَلِكَ.

3465. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kog su obavijestili Jahja i Ibn Mehdi, prenijevši od Šu'bea, on od Abdullaha b. Ebul-Mudžalida. Abdurrahman je prenio od Ibn Ebul-Mudžalida: **"...ljudima, kad to nisu imali."**[248]

Ebu Davud kaže: "Ispravno je ono što je prenio Ibn Ebul-Mudžalid, dok je Šu'be u tome pogriješio."

٣٤٦٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى وَابْنُ مَهْدِيٍّ قَالَا حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي الْمُجَالِدِ وَقَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ عَنْ ابْنِ أَبِي الْمُجَالِدِ بِهَذَا الْحَدِيثِ قَالَ عِنْدَ قَوْمٍ مَا هُوَ عِنْدَهُمْ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: الصَّوَابُ ابْنُ أَبِي الْمُجَالِدِ وَشُعْبَةُ أَخْطَأَ فِيهِ.

---

kupuje." Ovaj hadis su zabilježili i Muslim u *Sahihu* Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

[247] Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu* i Ibn Madže u *Sunenu*.

[248] Tj. plaćali smo im unaprijed, a u momentu plaćanja oni to nisu posjedovali. Posjedovat će tek poslije.

3466. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. el-Musaffa, kog je obavijestio Ebul-Mugire, prenijevši od Abdulmelika b. Ebu Ganijja, on od Ebu Ishaka, da je Abdullah b. Ebu Evf el-Eslemi kazao: **“Bili smo sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u vojnom pohodu u Šamu. Dolazio nam je prosti narod iz Šama i mi smo im unaprijed plaćali pšenicu i suho grožđe po određenoj cijeni, da nam isporuče u određenom roku.” Neko ga upita: “A ko ih je posjedovao?” On reče: “O tome ih nismo pitali.”**

٣٤٦٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُصَفَّى حَدَّثَنَا أَبُو الْمُغِيرَةِ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ أَبِي غَنِيَّةَ حَدَّثَنِي أَبُو إِسْحَقَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى الْأَسْلَمِيِّ قَالَ: **غَزَوْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الشَّامَ فَكَانَ يَأْتِينَا أَنْبَاطٌ مِنْ أَنْبَاطِ الشَّامِ فَنُسْلِفُهُمْ فِي الْبُرِّ وَالزَّيْتِ سِعْرًا مَعْلُومًا وَأَجَلًا مَعْلُومًا فَقِيلَ لَهُ مِمَّنْ لَهُ ذَلِكَ قَالَ مَا كُنَّا نَسْأَلُهُمْ.**

22. O plaćanju za plodove unaprijed

٢٢. بَاب فِي السَّلَمِ فِي ثَمَرَةٍ بِعَيْنِهَا

3467. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Kesir, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Ebu Ishaka, on od nekog En-Nedžranija, a on od Ibn Omera: **“Jedan čovjek je drugom unaprijed platio za datule, ali mu ovaj te godine nije ništa isporučio. Sporili su se pred Vjerovjesnikom, s.a.v.s., te on upita dužnika: ‘S kakvim pravom ti uzimaš to što je njegovo? Vrati mu to!’, a onda reče: ‘Ne plaćajte za datule unaprijed dok plod ne počne sazrijevati.’”**

٣٤٦٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ رَجُلٍ نَجْرَانِيٍّ عَنِ ابْنِ عُمَرَ **أَنَّ رَجُلًا أَسْلَفَ رَجُلًا فِي نَخْلٍ فَلَمْ تُخْرِجْ تِلْكَ السَّنَةَ شَيْئًا فَاخْتَصَمَا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: بِمَ تَسْتَحِلُّ مَالَهُ ارْدُدْ عَلَيْهِ مَالَهُ ثُمَّ قَالَ لَا تُسْلِفُوا فِي النَّخْلِ حَتَّى يَبْدُوَ صَلَاحُهُ.**

23. O zamjeni unaprijed plaćenog za nešto drugo

3468. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Isa, kog je obavijestio Ebu Bedr, prenijevši od Zijada b. Hajsemea, on od Seida et-Taija, on od Atijjea b. Seida, a on od Ebu Seida el-Hudrija, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **“Ko plati nešto unaprijed, neka to ne zamjenjuje za nešto drugo.”**

24. O praštanju duga za ono što unište elementarne nepogode

3469. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid, kog je obavijestio El-Lejs, prenijevši od Bukejra, on od Ijada b. Abdullaha, a on od Ebu Seida el-Hudrija: **“Jednom čovjeku je u vrijeme Allahovog Poslanika, s.a.v.s., elementarna nepogoda uništila plodove koje je otkupio, tako da se mnogo zadužio, pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: ‘Dajte mu zekat.’ Svijet mu je davao zekat, ali pošto mu to (što je dobio) nije bilo dovoljno da vrati dugove, Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče njegovim povjeriocima: ‘Uzmite to što ima i više ne tražite.’”**[249]

٢٣. بَاب السَّلَفِ لَا يُحَوَّلُ

٣٤٦٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عِيسَى حَدَّثَنَا أَبُو بَدْرٍ عَنْ زِيَادِ بْنِ خَيْثَمَةَ عَنْ سَعْدٍ يَعْنِي الطَّائِيَّ عَنْ عَطِيَّةَ بْنِ سَعْدٍ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ أَسْلَفَ فِي شَيْءٍ فَلَا يَصْرِفْهُ إِلَى غَيْرِهِ.

٢٤. بَاب فِي وَضْعِ الْجَائِحَةِ

٣٤٦٩. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ بُكَيْرٍ عَنْ عِيَاضِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّهُ قَالَ: أُصِيبَ رَجُلٌ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي ثِمَارٍ ابْتَاعَهَا فَكَثُرَ دَيْنُهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: تَصَدَّقُوا عَلَيْهِ فَتَصَدَّقَ النَّاسُ عَلَيْهِ فَلَمْ يَبْلُغْ ذَلِكَ وَفَاءَ دَيْنِهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: خُذُوا مَا وَجَدْتُمْ وَلَيْسَ لَكُمْ إِلَّا ذَلِكَ.

---

[249] Spomenuti slučaj se dogodio Muazu b. Džebelu. On je otkupio od više ljudi plodove palmi koji još nisu bili sazreli s ciljem da ih,

3470. ISPRIČALI SU NAM Sulejman b. Davud el-Mehri i Ahmed b. Seid el-Hemdani, koje je obavijestio Ibn Vehb, prenijevši od Ibn Džurejdža. A obavijestio nas je i Muhammed b. Ma'mer, prenijevši od Ebu Asima, on od Ibn Džurejdža, isti smisao, kog je obavijestio Ebuz-Zubejr el-Mekki, prenijevši od Džabira b. Abdullaha, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **"Ako svome bratu prodaš plodove palmi, pa ih uništi kakva elementarna nepogoda, nije ti dozvoljeno da od njega (za to) uzmeš išta. Kako ćeš bespravno uzeti imovinu svoga brata."**[250]

٣٤٧٠. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ الْمَهْرِيُّ وَأَحْمَدُ بْنُ سَعِيدٍ الْهَمْدَانِيُّ قَالاَ أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ أَخْبَرَنِي ابْنُ جُرَيْجٍ ح. وحَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَعْمَرٍ حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ الْمَعْنَى أَنَّ أَبَا الزُّبَيْرِ الْمَكِّيَّ أَخْبَرَهُ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنْ بِعْتَ مِنْ أَخِيكَ تَمْرًا فَأَصَابَتْهَا جَائِحَةٌ فَلاَ يَحِلُّ لَكَ أَنْ تَأْخُذَ مِنْهُ شَيْئًا بِمَ تَأْخُذُ مَالَ أَخِيكَ بِغَيْرِ حَقٍّ.

---

kada sazriju, rasproda. Međutim, naišla je neka bolest i do temelja uništila plodove, tako da nije imao čime vratiti dugove. Saznavši za to, Allahov Poslanik, s.a.v.s., dozvoli ljudima da mu daju zekat kako bi mogao sanirati dugove. Svijet mu je davao zekat, ali pošto to što je dobio nije bilo dovoljno da vrati sve dugove, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je od onih kojima je bio dužan tražio da prime to što ima, a da ga sa ostatkom duga sačekaju do prilike kada im bude mogao vratiti.

Ovaj hadis su zabilježili i Muslim u *Sahihu*, Et-Tirmizi u *Džami'u* te En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

[250] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

25. O pojašnjenju elementarne nepogode

٢٥. بَاب فِي تَفْسِيرِ الْجَائِحَةِ

3471. ISPRIČAO NAM JE Sulejman b. Davud el-Mehri, kog je obavijestio Ibn Vehb, prenijevši od Osmana b. el-Hakema, on od Ibn Džurejdža, a on od Ataa: **"Elementarnom nepogodom smatra se sve ono što uništava usjeve i plodove, kao što su: jaka kiša, velika hladnoća, jak vjetar, skakavci ili požar."**

٣٤٧١. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ الْمَهْرِيُّ أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي عُثْمَانُ بْنُ الْحَكَمِ عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنْ عَطَاءٍ قَالَ: الْجَوَائِحُ كُلُّ ظَاهِرٍ مُفْسِدٍ مِنْ مَطَرٍ أَوْ بَرَدٍ أَوْ جَرَادٍ أَوْ رِيحٍ أَوْ حَرِيقٍ.

3472. ISPRIČAO NAM JE Sulejman b. Davud, kog je obavijestio Ibn Vehb, prenijevši od Osmana b. el-Hakema, da je Jahja b. Seid kazao: **"Elementarnom nepogodom se ne smatra ono što uništi ispod jedne trećine glavnice imetka. To je u praksi muslimana."**[251]

٣٤٧٢. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي عُثْمَانُ بْنُ الْحَكَمِ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ أَنَّهُ قَالَ: لَا جَائِحَةَ فِيمَا أُصِيبَ دُونَ ثُلُثِ رَأْسِ الْمَالِ قَالَ يَحْيَى وَذَلِكَ فِي سُنَّةِ الْمُسْلِمِينَ.

26. O zabrani vode

٢٦. بَاب فِي مَنْعِ الْمَاءِ

3473. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Džerir, prenijevši od El-A'meša, on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea, da je Alla-

٣٤٧٣. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

---

[251] Ako nešto uništi plod ispod jedne trećine glavnice, to se neće smatrati elementarnom nepogodom i neće se zahtijevati od povjerioca da mu oprašta dug. Elementarnom nepogodom se smatra samo ono što uništi više od jedne trećine glavnice imanja.

hov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "**Neka se ne zabranjuje višak vode da bi se na taj način spriječila ispaša.**"[252]

لَا يُمْنَعُ فَضْلُ الْمَاءِ لِيُمْنَعَ بِهِ الْكَلَأُ.

3474. ISPRIČAO NAM JE Ebu Bekr b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Veki, prenijevši od El-A'meša, on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "**Allah sa tri vrste ljudi na Sudnjem danu neće razgovarati: s čovjekom koji višak vode zabrani putniku-namjerniku, s čovjekom koji prodaje svoju robu poslije ikindije krivo se kunući, i s čovjekom koji dā prisegu imamu, pa ako mu bude davao (ono što od njega bude tražio), pridržavat će se prisege, a ako mu ne bude (davao ono što od njega bude tražio), neće je se pridržavati.**"[253]

٣٤٧٤. حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا وَكِيعٌ حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ثَلَاثَةٌ لَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ مَنَعَ ابْنَ السَّبِيلِ فَضْلَ مَاءٍ عِنْدَهُ وَرَجُلٌ حَلَفَ عَلَى سِلْعَةٍ بَعْدَ الْعَصْرِ يَعْنِي كَاذِبًا وَرَجُلٌ بَايَعَ إِمَامًا فَإِنْ أَعْطَاهُ وَفَى لَهُ وَإِنْ لَمْ يُعْطِهِ لَمْ يَفِ لَهُ.

3475. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Džerir, prenijevši od El-A'meša, isti smisao i sa istim senedom, dodavši: "**...niti će ih od grijeha očistiti, i njih čeka bolna kazna.**" A u vezi robe kaže: "**Tako mi Allaha, dao sam za nju toliko i**

٣٤٧٥. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنِ الْأَعْمَشِ بِإِسْنَادِهِ وَمَعْنَاهُ قَالَ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَقَالَ فِي السِّلْعَةِ بِاللَّهِ لَقَدْ

---

[252] Kada bi neko posjedovao bunar u mjestu gdje ima trave i to bio jedini izvor vode u tom mjestu, ukoliko bi zabranio da se na njemu poji stoka, čobani tu ne bi mogli čuvati stoku, jer je ne bi imali gdje pojiti. Poslanik, a.s., je rekao: "**Neka se ne zabranjuje višak vode da bi se na taj način spriječila ispaša.**"

[253] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori.

toliko.", a ovaj mu povjeruje i od njega je kupi.

3476. ISPRIČAO NAM JE Ubejdullah b. Muaz, kog je obavijestio njegov otac, prenijevši od Kehmesa, on od Sejjara b. Menzura – čovjeka iz plemena Benu Fezare – on od svoga oca, a on od žene koja se zvala Buhejsa, koja kaže o svom ocu: **"Moj otac je od Vjerovjesnika, s.a.v.s., zatražio dozvolu (da dodirne njegovo časno tijelo) i stao ispred njega, zagrlio ga i poljubio, a onda upitao: 'Allahov Vjerovjesniče, šta nije dozvoljeno braniti?' 'Vodu.' – odgovorio je on. 'Šta još nije dozvoljeno braniti?' – ponovo će on. 'So.' – odgovorio je Poslanik. 'A šta još nije dozvoljeno braniti?' – ponovo ga upita, a on reče: 'Za tebe je bolje da činiš dobro.'"**

3477. ISPRIČAO NAM JE Ali b. el-Dža'd el-Lu'lui, kog je obavijestio Hariz b. Osman, prenijevši od Hibbana b. Zejda eš-Šer'abija, on od jednog čovjeka iz plemena Karn. A ispričao nam je i Musedded, kog je obavijestio Isa b. Junus, prenijevši od Hariza b. Osmana, on od Ebu Hidaša – ovo je Alijin tekst – da je jedan muhadžir, Vjerovjesnikov, s.a.v.s., drug, kazao: **"Bio sam sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., u tri vojna pohoda i čuo sam ga kada je kazao:**

أُعْطِيَ بِهَا كَذَا وَكَذَا فَصَدَّقَهُ الْآخَرُ فَأَخَذَهَا.

٣٤٧٦. حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُعَاذٍ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا كَهْمَسٌ عَنْ سَيَّارِ بْنِ مَنْظُورٍ رَجُلٌ مِنْ بَنِي فَزَارَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ امْرَأَةٍ يُقَالُ لَهَا بُهَيْسَةُ عَنْ أَبِيهَا قَالَتْ اسْتَأْذَنَ أَبِي النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَدَخَلَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ قَمِيصِهِ فَجَعَلَ يُقَبِّلُ وَيَلْتَزِمُ ثُمَّ قَالَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ مَا الشَّيْءُ الَّذِي لَا يَحِلُّ مَنْعُهُ قَالَ الْمَاءُ قَالَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ مَا الشَّيْءُ الَّذِي لَا يَحِلُّ مَنْعُهُ قَالَ الْمِلْحُ قَالَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ مَا الشَّيْءُ الَّذِي لَا يَحِلُّ مَنْعُهُ قَالَ أَنْ تَفْعَلَ الْخَيْرَ خَيْرٌ لَكَ.

٣٤٧٧. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْجَعْدِ اللُّؤْلُؤِيُّ أَخْبَرَنَا حَرِيزُ بْنُ عُثْمَانَ عَنْ حِبَّانَ بْنِ زَيْدٍ الشَّرْعَبِيِّ عَنْ رَجُلٍ مِنْ قَرْنٍ ح. وحَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا حَرِيزُ بْنُ عُثْمَانَ حَدَّثَنَا أَبُو خِدَاشٍ وَهَذَا لَفْظُ عَلِيٍّ عَنْ رَجُلٍ مِنْ الْمُهَاجِرِينَ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: غَزَوْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثًا أَسْمَعُهُ يَقُولُ

'Muslimani su suvlasnici troga: vode, ispaše i vatre.'"

الْمُسْلِمُونَ شُرَكَاءُ فِي ثَلَاثٍ فِي الْكَلَإِ وَالْمَاءِ وَالنَّارِ

27. O prodaji viška vode

٢٧. بَاب فِي بَيْعِ فَضْلِ الْمَاءِ

3478. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Muhammed en-Nufejli, kog je obavijestio Davud b. Abdurrahman el-Attar, prenijevši od Amra b. Dinara, on od Ebu Munhala, a on od Ijasa b. Abda: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio prodaju viška vode."**[254]

٣٤٧٨. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ النُّفَيْلِيُّ حَدَّثَنَا دَاوُدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْعَطَّارُ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنْ أَبِي الْمِنْهَالِ عَنْ إِيَاسِ بْنِ عَبْدٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ بَيْعِ فَضْلِ الْمَاءِ.

28. O cijeni mačke

٢٨. بَاب فِي ثَمَنِ السِّنَّوْرِ

3479. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Musa er-Razi. A obavijestili su nas Er-Rebi b. Nafi Ebu Tevbe i Ali b. Bahr,

٣٤٧٩. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُوسَى الرَّازِيُّ ح وَحَدَّثَنَا الرَّبِيعُ بْنُ نَافِعٍ أَبُو تَوْبَةَ وَعَلِيُّ بْنُ بَحْرٍ قَالَا حَدَّثَنَا

---

[254] U drugim predanjima stoji da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., zabranio prodaju vode. El-Mubarekfuri smatra da je ovaj hadis jasan dokaz da je zabranjeno prodavati višak vode, svejedno da li se radilo o vodi za piće ili za navodnjavanje. Što se tiče prodaje bunara ili izvora, i to je, po mišljenju El-Mubarekfurija, zabranjeno. Istina da je Osman b. Affan od jednog Jevreja kupio bunar Ruma i stavio ga, za ljubav Allaha, na korišćenje muslimanima, i to nakon što je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao: **"Ko kupi bunar Ruma i stavi ga na raspolaganje muslimanima, zaslužit će Džennet."** Međutim, ovo je bilo u početku, kada je Allahov Poslanik, s.a.v.s., želio učvrstiti odnose s Jevrejima, s kojima je postignut sporazum, i u vrijeme dok su muslimani oskudijevali s vodom, te su je morali kupovati od tog Jevrejina. Kasnije je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio prodaju vode.

njih je obavijestio Isa. A Ibrahim je prenio od El-A'meša, on od Ebu Sufjana, a on od Džabira b. Abdullaha: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio prodaju psa i mačke."**[255]

عِيسَى وَقَالَ إِبْرَاهِيمُ أَخْبَرَنَا عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي سُفْيَانَ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ ثَمَنِ الْكَلْبِ وَالسِّنَّوْرِ.

3480. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Omera b. Zejda es-San'anija, on od Ebuz-Zubejra, a ovaj od Džabira: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio novac od prodaje mačke."**[256]

٣٤٨٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ زَيْدٍ الصَّنْعَانِيُّ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ ثَمَنِ الْهِرَّةِ.

29. O prodaji pasa

٢٩. بَاب فِي أَثْمَانِ الْكِلَابِ

3481. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Ez-Zuhrija, on od Ebu Bekra b. Abdurrahmana, on od Ebu Mes'uda, **da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., zabranio**

٣٤٨١. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

---

[255] Po Ševkanijevom mišljenju, ovaj hadis je dokaz da je haram prodavati psa i mačku. Tako misle i Ebu Hurejre, Mudžahid i Džabir b. Zejd. Većina učenjaka smatra da je dozvoljeno prodavati mačku. Oni za ovaj hadis kažu da je slab. Međutim, Bejheki smatra da je ovaj hadis sahih po Muslimovim kriterijima. Neki učenjaci zabranu u ovom hadisu shvaćaju u smislu blažeg mekruha, kako bi se podstaklo poklanjanje mačke, pošto je uobičajeno da se mačka poklanja, a ne da se prodaje.

Ovaj hadis je zabilježio i Et-Tirmizi u *Džami'u*.

[256] Bilježi ga im Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

novac od prodaje psa, od prostitucije i od vračanja.[257]

وَسَلَّمَ أَنَّهُ نَهَى عَنْ ثَمَنِ الْكَلْبِ وَمَهْرِ الْبَغِيِّ وَحُلْوَانِ الْكَاهِنِ.

3482. ISPRIČAO NAM JE Er-Rebi b. Nafi Ebu Tevbe, kog je obavijestio Abdullah b. Amr, prenijevši od Abdulkerima, on od Kajsa b. Habtera, a on od Abdullaha b. Abbasa: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio prodaju psa. Ako ti neko dođe i zatraži novac za psa, ti mu šaku napuni zemljom."**

٣٤٨٢. حَدَّثَنَا الرَّبِيعُ بْنُ نَافِعٍ أَبُو تَوْبَةَ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ يَعْنِي ابْنَ عَمْرٍو عَنْ عَبْدِ الْكَرِيمِ عَنْ قَيْسِ بْنِ حَبْتَرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ ثَمَنِ الْكَلْبِ وَإِنْ جَاءَ يَطْلُبُ ثَمَنَ الْكَلْبِ فَامْلَأْ كَفَّهُ تُرَابًا.

3483. ISPRIČAO NAM JE Ebul-Velid et-Tajalisi, kog je obavijestio Šu'be, prenijevši od Avna b. Ebu Džuhajfea, da je njegov otac kazao: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio novac od prodaje psa."**[258]

٣٤٨٣. حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ الطَّيَالِسِيُّ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ أَخْبَرَنِي عَوْنُ ابْنُ أَبِي جُحَيْفَةَ أَنَّ أَبَاهُ قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ ثَمَنِ الْكَلْبِ.

3484. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Salih, kog je obavijestio Ibn Vehb, prenijevši od Ma'rufa b. Suvejda el-Džuzamija, on od Alija b. Rebaha el-Lahmija, on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Novac od prodaje psa, vračanja i prostitucije nije dozvoljen."**[259]

٣٤٨٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ حَدَّثَنِي مَعْرُوفُ بْنُ سُوَيْدٍ الْجُذَامِيُّ أَنَّ عَلِيَّ بْنَ رَبَاحٍ اللَّخْمِيَّ حَدَّثَهُ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا يَحِلُّ ثَمَنُ الْكَلْبِ وَلَا حُلْوَانُ الْكَاهِنِ وَلَا مَهْرُ الْبَغِيِّ.

---

[257] Imajući u vidu da su prostitucija i vračanje, po islamu, strogo zabranjeni, samim tim je i ono što zarade prostitutka i vrač strogo zabranjeno/haram. Ovaj hadis je zabilježio i Et-Tirmizi u *Džami'u*.

[258] Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu*.

[259] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

30. O novcu koji se uzme za alkohol i strv

3485. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Salih, kog je obavijestio Abdullah b. Vehb, prenijevši od Muavije b. Saliha, on od Abdulvehhaba b. Buhta, on od Ebuz-Zinada, on od El-A'redža, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Allah je zabranio alkohol i novac uzet od njega, strv i novac uzet za nju, i svinju i novac uzet od nje."**

3486. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid, kog je obavijestio El-Lejs, prenijevši od Jezida b. Ebu Habiba, on od Ataa b. Ebu Rebaha, da je Džabir b. Abdullah u Mekki, u godini u kojoj je oslobođena Mekka,[260] čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada kaže: **"Zaista je Allah zabranio prodaju alkohola, strvi, svinja i kipova." Neko reče: "Allahov Poslaniče, a šta veliš o loju uginule životinje? Njime se mažu lađe, maste kože i prave svijeće?" On reče: "Ne, i on je zabranjen (haram)."**[261]

٣٠. بَاب فِي ثَمَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْتَةِ

٣٤٨٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ وَهْبٍ حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ صَالِحٍ عَنْ عَبْدِ الْوَهَّابِ بْنِ بُخْتٍ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ الْخَمْرَ وَثَمَنَهَا وَحَرَّمَ الْمَيْتَةَ وَثَمَنَهَا وَحَرَّمَ الْخِنْزِيرَ وَثَمَنَهُ.

٣٤٨٦. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: عَامَ الْفَتْحِ وَهُوَ بِمَكَّةَ إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ بَيْعَ الْخَمْرِ وَالْمَيْتَةِ وَالْخِنْزِيرِ وَالْأَصْنَامِ فَقِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ شُحُومَ الْمَيْتَةِ فَإِنَّهُ يُطْلَى بِهَا السُّفُنُ وَيُدْهَنُ بِهَا الْجُلُودُ وَيَسْتَصْبِحُ بِهَا النَّاسُ فَقَالَ: لَا هُوَ حَرَامٌ ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: عِنْدَ

---

[260] Mekka je oslobođena u ramazanu 8. godine po Hidžri.

[261] Eš-Šafi i još neki učenjaci iz ovog hadisa zaključuju da je zabranjena prodaja onoga što je nabrojano. Većina učenjaka iz ovoga zaključuje

Nakon toga Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: **“Ubio Allah jevreje: Allah im je zabranio loj, a oni su ga topili, prodavali i jeli od tog novca.”**

ذَلِكَ قَاتَلَ اللَّهُ الْيَهُودَ إِنَّ اللَّهَ لَمَّا حَرَّمَ عَلَيْهِمْ شُحُومَهَا أَجْمَلُوهُ ثُمَّ بَاعُوهُ فَأَكَلُوا ثَمَنَهُ.

3487. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kog je obavijestio Ebu Asim, prenijevši od Abdulhamida b. Džafera, a on od Jezida b. Ebu Habiba, ovaj od Ataa, on od Džabira – slično prethodnom hadisu, ali nije rekao: **“I on je zabranjen.”**

٣٤٨٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ عَنْ عَبْدِ الْحَمِيدِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ قَالَ كَتَبَ إِلَيَّ عَطَاءٌ عَنْ جَابِرٍ نَحْوَهُ لَمْ يَقُلْ هُوَ حَرَامٌ.

3488. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog su obavijestili Bišr b. el-Mufeddal i Halid b. Abdullah, prenijevši isti smisao od Halida el-Hazzaija, a on od Bereke. - Musedded je rekao: u hadisu Halida b. Abdullaha, on je prenio od Berike Ebul-Velida, potom su se saglasili – da je Ibn Abbas kazao: **“Vidio sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako, sjedeći pored kuta (Kabe), podiže svoj pogled prema nebu, nasmija se i reče: ‘Prokleo Allah jevreje!’, to je rekao tri puta. ‘Uzvišeni Allah im je zabranio loj, a oni ga prodavahu i od tog novca jedahu. Zaista, kad Uzvišeni Allah jednom narodu zabrani neko jelo, zabranio im je i novac od njega.’”**

٣٤٨٨. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ أَنَّ بِشْرَ بْنَ الْمُفَضَّلِ وَخَالِدَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَاهُمُ الْمَعْنَى عَنْ خَالِدٍ الْحَذَّاءِ عَنْ بَرَكَةَ قَالَ مُسَدَّدٌ فِي حَدِيثِ خَالِدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ بَرَكَةَ أَبِي الْوَلِيدِ ثُمَّ اتَّفَقَا عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسًا عِنْدَ الرُّكْنِ قَالَ فَرَفَعَ بَصَرَهُ إِلَى السَّمَاءِ فَضَحِكَ فَقَالَ: لَعَنَ اللَّهُ الْيَهُودَ ثَلَاثًا إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ عَلَيْهِمُ الشُّحُومَ فَبَاعُوهَا وَأَكَلُوا أَثْمَانَهَا وَإِنَّ اللَّهَ إِذَا حَرَّمَ عَلَى قَوْمٍ أَكْلَ شَيْءٍ حَرَّمَ عَلَيْهِمْ ثَمَنَهُ وَلَمْ يَقُلْ فِي حَدِيثِ

---

da je, osim prodaje, zabranjena i upotreba i korišćenje bilo čega od onoga što je u hadisu spomenuto.

Halid b. Abdullah et-Tahhan nije rekao: "Vidio sam..." A rekao je: "**Ubio Allah jevreje!**"

خَالِدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الطَّحَّانِ رَأَيْتُ وَقَالَ قَاتَلَ اللَّهُ الْيَهُودَ.

3489. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog su obavijestili Ibn Idris i Veki, prenijevši od Tu'mea b. Amra el-Džaferija, on od Omera b. Bejana et-Teglibija, on od Urvea b. el-Mugirea Šu'bea, a on od el-Mugirea b. Šu'bea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "**Ko prodaje alkohol, neka jede i svinjetinu.**"[262]

٣٤٨٩. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ إِدْرِيسَ وَوَكِيعٌ عَنْ طُعْمَةَ بْنِ عَمْرٍو الْجَعْفَرِيِّ عَنْ عُمَرَ بْنِ بَيَانٍ التَّغْلِبِيِّ عَنْ عُرْوَةَ بْنِ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ عَنْ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ بَاعَ الْخَمْرَ فَلْيُشَقِّصْ الْخَنَازِيرَ.

3490. ISPRIČAO NAM JE Muslim b. Ibrahim, kog je obavijestio Šu'be, prenijevši od Sulejmana, on od Ebud-Duhaa, on od Mesruka, da je Aiša kazala: "**Pošto su objavljeni posljednji ajeti sure El-Bekare, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je izišao i proučio nam ih, a onda rekao: 'Trgovina alkoholom je zabranjena.'**"[263]

٣٤٩٠. حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ سُلَيْمَانَ عَنْ أَبِي الضُّحَى عَنْ مَسْرُوقٍ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ لَمَّا نَزَلَتْ الْآيَاتُ الْأَوَاخِرُ مِنْ سُورَةِ الْبَقَرَةِ خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَرَأَهُنَّ عَلَيْنَا وَقَالَ حُرِّمَتْ التِّجَارَةُ فِي الْخَمْرِ.

3491. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Ebu Muavija, prenijevši od El-A'meša – sa istim

٣٤٩١. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنْ الْأَعْمَشِ

---

[262] Dakle, ko god sebi dozvoli da prodaje alkohol, neka sebi dozvoli i jedenje svinjskog mesa, jer je to dvoje podjednako zabranjeno.

[263] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori, osim Et-Tirmizija.

senedom i u istom značenju. El-A'meš je rekao: **"posljednji ajeti o kamati".**[264]

بِإِسْنَادِهِ وَمَعْنَاهُ قَالَ الْآيَاتُ الْأَوَاخِرُ فِي الرِّبَا.

31. O prodaji hrane prije nego je preuzme

٣١. بَاب فِي بَيْعِ الطَّعَامِ قَبْلَ أَنْ يَسْتَوْفِيَ

3492. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Mesleme, prenijevši od Malika, on od Nafia, a on od Ibn Omera, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **"Ko kupi hranu, nek je ne prodaje dok je ne preuzme."**[265]

٣٤٩٢. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ ابْتَاعَ طَعَامًا فَلَا يَبِعْهُ حَتَّى يَسْتَوْفِيَهُ.

3493. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Mesleme, prenijevši od Malika, on od

٣٤٩٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ

---

264 Kadi Ijad i drugi učenjaci vele da je zabrana alkohola objavljena u suri El-Maide koja je objavljena puno prije ajeta o zabrani kamate, jer su ajeti o zabrani kamate među posljednjim objavljenim ajetima. Pretpostavka je da je zabrana trgovine alkoholom objavljena poslije zabrane pijenja alkohola, pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., obavijestio ashabe o tome prvi put kada je zabranjen alkohol, a drugi put kad je zabranjena kamata.

265 En-Nevevi kaže: "Učenjaci su se razišli u pogledu nečega što se kupi prije nego se preuzme." Eš-Šafi smatra da prodaja toga nije dozvoljena dok se ne preuzme, svejedno da li se radilo o hrani ili nekoj drugoj trgovačkoj robi. Ebu Hanife smatra da nije dozvoljena prodaja ničega što se kupi dok se ne preuzme, osim nekretnina. Malik smatra da nije dozvoljena prodaja hrane, a dozvoljena je prodaja drugog. Neki vele da nije dozvoljena prodaja onoga što se mjeri na kantar i na litar, a dozvoljena je prodaja ostalog.
Ovaj hadis bilježe u *El-Kutubus-sitteu* svi autori.

Nafia, da je Ibn Omer kazao: **"Kupovali smo hranu, a onda bi neko došao i naredio nam da je izmjestimo prije nego je počnemo prodavati."[266]**

أَنَّهُ قَالَ: كُنَّا فِي زَمَنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَبْتَاعُ الطَّعَامَ فَيَبْعَثُ عَلَيْنَا مَنْ يَأْمُرُنَا بِانْتِقَالِهِ مِنَ الْمَكَانِ الَّذِي ابْتَعْنَاهُ فِيهِ إِلَى مَكَانٍ سِوَاهُ قَبْلَ أَنْ نَبِيعَهُ يَعْنِي جُزَافًا.

3494. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od Abdullaha, on od Nafia, da je Ibn Omer kazao: **"Kupovali smo hranu u gornjem dijelu pijace, pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio da je prodajemo dok je ne premjestimo odatle."[267]**

٣٤٩٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ أَخْبَرَنِي نَافِعٌ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: كَانُوا يَتَبَايَعُونَ الطَّعَامَ جُزَافًا بِأَعْلَى السُّوقِ فَنَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَبِيعُوهُ حَتَّى يَنْقُلُوهُ.

3495. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Salih, kog je obavijestio Ibn Vehb Amr, njega Munzir b. el- Medini, prenijevši od El-Kasima b. Muhammeda, on od Abdullaha b. Omera, **da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio da neko prodaje hranu koju je kupio na kilo dok je ne preuzme.[268]**

٣٤٩٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ حَدَّثَنَا عَمْرٌو عَنِ الْمُنْذِرِ بْنِ عُبَيْدٍ الْمَدِينِيِّ أَنَّ الْقَاسِمَ بْنَ مُحَمَّدٍ حَدَّثَهُ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ حَدَّثَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى أَنْ يَبِيعَ أَحَدٌ طَعَامًا اشْتَرَاهُ بِكَيْلٍ حَتَّى يَسْتَوْفِيَهُ.

[266] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

[267] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori, osim Et-Tirmizija.

[268] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

3496. ISPRIČALI SU NAM Ebu Bekr i Osman, sinovi Ebu Šejbea, koje je obavijestio Veki, prenijevši od Sufjana, on od Ibn Tavusa, ovaj od svoga oca, a on od Ibn Abbasa, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ko kupi hranu, nek je ne prodaje dok je ne izvaga."** - Ebu Bekr je dodao: "Tavus je rekao: 'Upitao sam Ibn Abbasa: 'Zašto?', a on je kazao: 'Zar ne vidiš da oni trguju zlatom, a hranu odgađaju isporučiti.'""

٣٤٩٦. حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرٍ وَعُثْمَانُ ابْنَا أَبِي شَيْبَةَ قَالَا حَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ ابْنِ طَاوُسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ ابْتَاعَ طَعَامًا فَلَا يَبِعْهُ حَتَّى يَكْتَالَهُ** زَادَ أَبُو بَكْرٍ قَالَ قُلْتُ لِابْنِ عَبَّاسٍ لِمَ قَالَ أَلَا تَرَى أَنَّهُمْ يَتَبَايَعُونَ بِالذَّهَبِ وَالطَّعَامُ مُرَجًّى.

3497. ISPRIČALI SU NAM Musedded i Sulejman b. Harb, koje je obavijestio Hammad. A obavijestio nas je i Musedded, prenijevši od Ebu Avanea – ovo je Museddedov tekst – on od Amra b. Dinara, on od Tavusa, a on od Ibn Abbasa, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ako neko kupi hranu, neka je ne prodaje dok je ne preuzme."** Sulejman b. Harb kaže: **"...dok je u cjelosti ne preuzme."** Musedded je dodao da je Ibn Abbas rekao: **"Mislim da je i sve drugo poput hrane."**[269]

٣٤٩٧. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ وَسُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ قَالَا حَدَّثَنَا حَمَّادٌ ح. وحَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ وَهَذَا لَفْظُ مُسَدَّدٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنْ طَاوُسٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **إِذَا اشْتَرَى أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَلَا يَبِعْهُ حَتَّى يَقْبِضَهُ** قَالَ سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ **حَتَّى يَسْتَوْفِيَهُ** زَادَ مُسَدَّدٌ قَالَ وَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ **وَأَحْسِبُ أَنَّ كُلَّ شَيْءٍ مِثْلَ الطَّعَامِ.**

3498. ISPRIČAO NAM JE El-Hasan b. Ali, kog je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Ma'mera, on od Ez-Zuhrija, on od Salima, da je Ibn Omer kazao: **"Vidio sam da su ljudi, u doba**

٣٤٩٨. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَالِمٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: **رَأَيْتُ النَّاسَ يُضْرَبُونَ**

---

[269] Bilježe ga Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* i El-Bejheki u *Sunenu*.

عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا اشْتَرَوْا الطَّعَامَ جُزَافًا أَنْ يَبِيعُوهُ حَتَّى يُبْلِغَهُ إِلَى رَحْلِهِ.

Allahovog Poslanika, s.a.v.s., udarani zbog toga što su, kupivši hranu nasumice, prodavali je prije nego je premjeste u svoja prebivališta."[270]

٣٤٩٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَوْفٍ الطَّائِيُّ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ خَالِدٍ الْوَهْبِيُّ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَقَ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ عُبَيْدِ بْنِ حُنَيْنٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: ابْتَعْتُ زَيْتًا فِي السُّوقِ فَلَمَّا اسْتَوْجَبْتُهُ لِنَفْسِي لَقِيَنِي رَجُلٌ فَأَعْطَانِي بِهِ رِبْحًا حَسَنًا فَأَرَدْتُ أَنْ أَضْرِبَ عَلَى يَدِهِ فَأَخَذَ رَجُلٌ مِنْ خَلْفِي بِذِرَاعِي فَالْتَفَتُّ فَإِذَا زَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ فَقَالَ: لَا تَبِعْهُ حَيْثُ ابْتَعْتَهُ حَتَّى تَحُوزَهُ إِلَى رَحْلِكَ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى أَنْ تُبَاعَ السِّلَعُ حَيْثُ تُبْتَاعُ حَتَّى يَحُوزَهَا التُّجَّارُ إِلَى رِحَالِهِمْ.

3499. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Avf et-Tai, kog je obavijestio Ahmed b. Halid el-Vehbi, prenijevši od Muhammeda b. Ishaka, on od Ebuz-Zinada, ovaj od Ubejda b. Hunejna, da je Ibn Omer kazao: **"Na pijaci sam kupio ulje. Pošto sam ga preuzeo, srete me neki čovjek i zatraži da mu ga prodam uz dobru zaradu. Htjedoh mu pružiti ruku i sa njim pazariti, kad me neko iza leđa uhvati za lakat. Bio je to Zejd b. Sabit. Reče mi: 'Ne prodaj mu ga dok ga ne doneseš svojoj kući, jer je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio da se roba prodaje u mjestu u kome je kupljena dok je trgovci ne premjeste u mjesto njihovog boravka.'"[271]**

٣٢. بَاب فِي الرَّجُلِ يَقُولُ فِي الْبَيْعِ لَا خِلَابَةَ

32. O čovjeku koji prilikom prodaje govori: "Nema prevare."

٣٥٠٠. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَجُلًا ذَكَرَ لِرَسُولِ

3500. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Mesleme, prenijevši od Malika, on od Abdullaha b. Dinara, a on od Ibn

[270] Bilježe ga El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

[271] El-Munziri kaže da je u senedu ovoga hadisa Muhammed b. Ishak, koga su hadiski učenjaci kritizirali.

Omera: **“Neki čovjek je spomenuo Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., da se prilikom kupoprodaje vara, pa mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao da, kad hoće nešto prodati, kaže: ‘Nema prevare.’, te je čovjek, kada je nešto prodavao, tako govorio.”**[272]

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ يُخْدَعُ فِي الْبَيْعِ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا بَايَعْتَ فَقُلْ لَا خِلَابَةَ فَكَانَ الرَّجُلُ إِذَا بَايَعَ يَقُولُ لَا خِلَابَةَ.

3501. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. Abdullah el-Uruzi (el-Uduzi) i Ibrahim b. Halid Ebu Sevr el-Kelbi, isti smisao, prenijevši od Abdulvehhaba – Muhammed je kazao: Abdulvehhaba b. Ataa – kog je obavijestio Seid, prenijevši od Katadea, a on od Enesa b. Malika: **“Neki umno poremećeni čovjek**[273] **bavio se prodajom. Došla je njegova rodbina Allahovom Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekla: ‘Allahov Vjerovjesniče, zabrani mu. Bavi se prodajom, a umno nije zdrav.’ Allahov Poslanik, s.a.v.s., ga pozva i zabrani mu**

٣٥٠١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْأُرُزِّيُّ وَإِبْرَاهِيمُ بْنُ خَالِدٍ أَبُو ثَوْرٍ الْكَلْبِيُّ الْمَعْنَى قَالَا حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ قَالَ مُحَمَّدٌ عَبْدُ الْوَهَّابِ بْنُ عَطَاءٍ أَخْبَرَنَا سَعِيدٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَجُلًا عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَبْتَاعُ وَفِي عُقْدَتِهِ ضَعْفٌ فَأَتَى أَهْلُهُ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا يَا نَبِيَّ اللَّهِ احْجُرْ عَلَى فُلَانٍ فَإِنَّهُ يَبْتَاعُ وَفِي عُقْدَتِهِ ضَعْفٌ فَدَعَاهُ النَّبِيُّ صَلَّى

---

[272] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

[273] To je, prema Abadijevom mišljenju, bio Hibban b. Munkiz b. Amr el-Ensari. Neki kažu da je to bio njegov otac Munkiz b. Amr, koji je tada imao 230 godina. U jednom vojnom pohodu sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., neko ga je kamenom pogodio i razbio mu glavu. Od tada se pomeo i u jeziku i u pameti, ali je mogao raspoznavati stvari. Allahov Poslanik, s.a.v.s., mu je naredio da prilikom prodaje izgovara spomenute riječi kako bi skrenuo pažnju kupcima da nije sasvim pri pameti i da nije u stanju raspoznavati je li roba kvarna ili nije, te da na to obrate pažnju.

prodaju. On reče: 'Allahov Poslaniče, ja se ne mogu suzdržati od prodaje.' A Allahov Poslanik, s.a.v.s., će na to: 'Ako ne možeš prestati sa prodajom, onda prilikom prodaje reci: 'Evo, uzmi ovo i ovo - nema prevare.'"[274]

Ebu Sevr je ovo prenio od Seida.

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَنَهَاهُ عَنِ الْبَيْعِ فَقَالَ: يَا نَبِيَّ اللَّهِ إِنِّي لَا أَصْبِرُ عَنْ الْبَيْعِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنْ كُنْتَ غَيْرَ تَارِكٍ الْبَيْعَ فَقُلْ هَاءَ وَهَاءَ وَلَا خِلَابَةَ قَالَ أَبُو ثَوْرٍ عَنْ سَعِيدٍ.

33. O kapari

٣٣. بَاب فِي الْعُرْبَانِ

3502. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Mesleme, prenijevši od Malika b. Enesa, on od Amra b. Šuajba, on od svoga oca, da je njegov djed kazao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio prodaju (uz uvjet gubljenja) kapare." Malik kaže: "Prema našem mišljenju, a Allah zna najbolje, to biva kada čovjek kupi roba ili iznajmi životinju, i kaže: 'Dajem ti dinar kapare; ako odustanem od kupovine ili od iznajmljivanja životinje, nisi mi ga dužan vratiti.'"[275]

٣٥٠٢. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ قَالَ قَرَأْتُ عَلَى مَالِكِ بْنِ أَنَسٍ أَنَّهُ بَلَغَهُ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّهُ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ بَيْعِ الْعُرْبَانِ قَالَ مَالِكٌ وَذَلِكَ فِيمَا نَرَى وَاللَّهُ أَعْلَمُ أَنْ يَشْتَرِيَ الرَّجُلُ الْعَبْدَ أَوْ يَتَكَارَى الدَّابَّةَ ثُمَّ يَقُولُ أُعْطِيكَ دِينَارًا عَلَى أَنِّي إِنْ تَرَكْتُ السِّلْعَةَ أَوْ الْكِرَاءَ فَمَا أَعْطَيْتُكَ لَكَ.

34. O čovjeku koji proda ono što ne posjeduje

٣٤. بَاب فِي الرَّجُلِ يَبِيعُ مَا لَيْسَ عِنْدَهُ

3503. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Ebu Avane, prenijevši

٣٥٠٣. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ أَبِي بِشْرٍ عَنْ يُوسُفَ بْنِ

[274] Bilježe ga Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

[275] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

od Ebu Bišra, on od Jusufa b. Maheka, da je Hakim b. Hizam kazao: **"Allahov Poslaniče, dođe mi čovjek i hoće da mu prodam nešto što ne posjedujem, da li bih to mogao kupiti u čaršiji, pa mu ga prodati?", a on reče: "Nemoj prodavati ono što ne posjeduješ."**[276]

مَاهَكَ عَنْ حَكِيمِ بْنِ حِزَامٍ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ يَأْتِينِي الرَّجُلُ فَيُرِيدُ مِنِّي الْبَيْعَ لَيْسَ عِنْدِي أَفَأَبْتَاعُهُ لَهُ مِنَ السُّوقِ فَقَالَ: لَا تَبِعْ مَا لَيْسَ عِنْدَكَ.

3504. ISPRIČAO NAM JE Zuhejr b. Harb, kog je obavijestio Ismail, prenijevši od Ejjuba, on od Amra b. Šuajba, ovaj od svog oca, on od njegovog oca, – i tako dok ne spomenu Abdullaha b. Amra – da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Nisu dopušteni (istodobno) i zajam i prodaja,**[277] **niti su dozvoljena dva uslovljavanja prilikom prodaje,**[278] **niti je dozvoljen profit za nešto što je kupljeno a nije preuzeto, niti je dozvoljena prodaja onoga što se ne posjeduje."**[279]

٣٥٠٤. حَدَّثَنَا زُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ عَنْ أَيُّوبَ حَدَّثَنِي عَمْرُو بْنُ شُعَيْبٍ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ أَبِيهِ حَتَّى ذَكَرَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا يَحِلُّ سَلَفٌ وَبَيْعٌ وَلَا شَرْطَانِ فِي بَيْعٍ وَلَا رِبْحُ مَا لَمْ تَضْمَنْ وَلَا بَيْعُ مَا لَيْسَ عِنْدَكَ.

---

[276] Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u*, i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*. Et-Tirmizi je za ovaj hadis rekao da je dobar.

[277] To, po mišljenju Ahmeda b. Hanbela, znači: Nije dozvoljeno da osoba nekome da zajam da bi mu nešto prodala po većoj cijeni. Po mišljenju kadije Ijada, to može značiti i ovo: Nije dozvoljeno da osoba kaže nekome: "Prodat ću ti ovu odjeću za deset dirhema pod uslovom da mi pozajmiš još deset."

[278] Po mišljenju Ahmeda b. Hanbela, to znači: Nije dozvoljeno osobi da nekome kaže: "Prodat ću ti ovu odjeću, pod uslovom da ti je ja i sašijem i ispeglam."

[279] Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*. Et-Tirmizi je za ovaj hadis rekao da je hasenun-sahihun.

35. O uslovljavanju prilikom prodaje

٣٥. بَاب فِي شَرْطٍ فِي بَيْعٍ

3505. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Jahja b. Seid, prenijevši od Zekerijjaa, on od Amira, da je Džabir b. Abdullah kazao: **"Prodao sam devu Vjerovjesniku, s.a.v.s., uslovivši da je jašem dok ne stignem kući. Na kraju mi je rekao: 'Misliš da sam se s tobom cenkao da bih ti uzeo devu? Uzmi i svoju devu i novac za nju, oboje pripada tebi.'"**[280]

٣٥٠٥. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى يَعْنِي ابْنَ سَعِيدٍ عَنْ زَكَرِيَّا حَدَّثَنَا عَامِرٌ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: بِعْتُهُ يَعْنِي بَعِيرَهُ مِنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاشْتَرَطْتُ حُمْلَانَهُ إِلَى أَهْلِي قَالَ فِي آخِرِهِ تُرَانِي إِنَّمَا مَاكَسْتُكَ لِأَذْهَبَ بِجَمَلِكَ خُذْ جَمَلَكَ وَثَمَنَهُ فَهُمَا لَكَ.

36. O garanciji za roba

٣٦. بَاب فِي عُهْدَةِ الرَّقِيقِ

3506. ISPRIČAO NAM JE Muslim b. Ibrahim, kog je obavijestio Eban, prenijevši od Katadea, on od El-Hasana, a on od Ukbea b. Amira, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao. **"Garancija za roba je tri dana."**[281]

٣٥٠٦. حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا أَبَانُ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ الْحَسَنِ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ عُهْدَةُ الرَّقِيقِ ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ.

3507. ISPRIČAO NAM JE Harun b. Abdullah, kog je obavijestio Abdussamed, prenijevši od Hemmama, on od Katadea – sa istim senedom i u istom značenju, dodavši: **"Ako kod njega**

٣٥٠٧. حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنِي عَبْدُ الصَّمَدِ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ عَنْ قَتَادَةَ بِإِسْنَادِهِ وَمَعْنَاهُ زَادَ إِنْ

[280] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori, neko u dužem a neko u kraćem obliku.

[281] Ako bi neko kupio roba ili robinju i kod njega otkrije kakvu mahanu, u roku od tri dana ga može vratiti vlasniku. Nakon tri dana prodavac nije obavezan vratiti ga, ma koliko mahana imao.

otkrije kakvu bolest u roku od tri noći, vratit će ga bez dokaza, a ako je otkrije nakon tri noći, bit će obavezan podastrijeti dokaze da je, kad ga je kupio, imao tu bolest.”

Ebu Davud kaže: “Ovo je pojasnio Katade.”

وَجَدَ دَاءً فِي الثَّلَاثِ لَيَالِي رُدَّ بِغَيْرِ بَيِّنَةٍ وَإِنْ وَجَدَ دَاءً بَعْدَ الثَّلَاثِ كُلِّفَ الْبَيِّنَةَ أَنَّهُ اشْتَرَاهُ وَبِهِ هَذَا الدَّاءُ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: هَذَا التَّفْسِيرُ مِنْ كَلَامِ قَتَادَةَ.

37. O onome koji kupi roba i, koristeći ga, otkrije mahanu kod njega

٣٧. بَاب فِيمَنْ اشْتَرَى عَبْدًا فَاسْتَعْمَلَهُ ثُمَّ وَجَدَ بِهِ عَيْبًا

3508. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Junus, kog je obavijestio Ibn Ebu Zi’b, prenijevši od Mahleda b. Hufafa, on od Urvea, a on od Aiše, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “**Ostvarena dobit pripada (kupcu) zbog odgovornosti i rizika.**”[282]

٣٥٠٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي ذِئْبٍ عَنْ مَخْلَدِ بْنِ خُفَافٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْخَرَاجُ بِالضَّمَانِ.

3509. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Halid, kog je obavijestio El-Firjabi, prenijevši od Sufjana, on od Muhammeda b. Abdurrahmana, da je Mahled b. Hufaf el-Gifari rekao: “**Bijah sa nekim ljudima suvlasnik nekog roba. Ja sam ga koristio dok je moj ortak bio odsutan. Donosio mi je prihod. Moj ortak me tuži nekom kadiji tražeći svoj udio**

٣٥٠٩. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ خَالِدٍ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ مَخْلَدِ بْنِ خُفَافٍ الْغِفَارِيِّ قَالَ: كَانَ بَيْنِي وَبَيْنَ أُنَاسٍ شَرِكَةٌ فِي عَبْدٍ فَاقْتَوَيْتُهُ وَبَعْضُنَا غَائِبٌ فَأَغَلَّ عَلَيَّ غَلَّةً فَخَاصَمَنِي فِي نَصِيبِهِ إِلَى بَعْضِ الْقُضَاةِ فَأَمَرَنِي أَنْ أَرُدَّ الْغَلَّةَ فَأَتَيْتُ عُرْوَةَ بْنَ الزُّبَيْرِ فَحَدَّثْتُهُ

282 Smisao ovog hadisa je u sljedećem: Kupac dobija pravo da ubire plodove onoga što je kupio, jer bi on trpio i štetu kada bi ono što je kupio propalo ili bilo uništeno elementarnom nepogodom ili smrću.

od toga, te mi ovaj naredi da mu dam dio od zarade. Otišao sam kod Urvea b. ez-Zubejra i to mu ispričao, pa je Urve otišao kod moga ortaka i ispričao mu od Aiše, koja je prenijela od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je kazao: 'Ostvarena dobit pripada (kupcu) zbog odgovornosti i rizika.'"[283]

فَأَتَاهُ عُرْوَةُ فَحَدَّثَهُ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْخَرَاجُ بِالضَّمَانِ.

3510. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Mervan, kog je obavijestio njegov otac, prenijevši od Muslima b. Halida ez-Zindžija, on od Hišama b. Urvea, ovaj od svoga oca, a on od Aiše: "Jedan čovjek je kupio dječaka. Kod njega je proveo onoliko koliko je Allah htio, a onda mu je pronašao mahanu. Tužio je prodavca Vjerovjesniku, s.a.v.s., pa mu ga je on vratio. Prodavac reče: 'Allahov Poslaniče, on je koristio moga dječaka.', a Allahov Poslanik, s.a.v.s., kaza: 'Ostvarena dobit pripada (kupcu) zbog odgovornosti i rizika.'"[284]

Ebu Davud kaže: "Sened ovoga hadisa nije tako čvrst i stabilan."[285]

٣٥١٠. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مَرْوَانَ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ خَالِدٍ الزَّنْجِيُّ حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَجُلًا ابْتَاعَ غُلَامًا فَأَقَامَ عِنْدَهُ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يُقِيمَ ثُمَّ وَجَدَ بِهِ عَيْبًا فَخَاصَمَهُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَدَّهُ عَلَيْهِ فَقَالَ: الرَّجُلُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ اسْتَغَلَّ غُلَامِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْخَرَاجُ بِالضَّمَانِ

قَالَ أَبُو دَاوُد: هَذَا إِسْنَادٌ لَيْسَ بِذَاكَ.

[283] El-Buhari ovaj hadis smatra munkerom.

[284] Ukoliko kupac angažira roba da za njega nešto radi, on snosi i odgovornost i rizik. To znači: ako bi se robu nešto dogodilo, on je dužan isplatiti prodavcu dogovoreni iznos i šteta spada na njega. Zbog te odgovornosti i rizika kupcu pripada i dobit koju rob ostvari.

[285] El-Buhari je Muslima b. Halida smatrao slabim prenosiocem hadisa.

38. O tome ukoliko se prodavac i kupac raziđu, a prodato (još) postoji

3511. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja b. Faris, kog je obavijestio Omer b. Hafs b. Gijas, prenijevši od svog oca, on od Ebu Umejsa, ovaj od Abdurrahmana b. Kajsa b. Muhammeda b. el-Eš'asa, on od svoga oca, a on od njegovog djeda: **"El-Eš'as[286] je kupio robove, iz petine, od Abdullaha[287] za dvadeset hiljada. Abdullah je poslao (nekog čovjeka El-Eš'asu) da mu da za njih pare. El-Eš'as reče: 'Ja sam ih kupio za deset hiljada.' Abdullah će na to: 'Onda odaberi čovjeka koji će nam presuditi u ovom sporu.' El-Eš'as kaza: 'Presudi nam ti.', a Abdullah reče: 'Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: 'Ukoliko se prodavac i kupac raziđu, a nemaju svjedoka, postupit će se po riječima vlasnika robe ili će se sporazumjeti o raskidu ugovora.'"[288]**

٣٨. بَاب إِذَا اخْتَلَفَ الْبَيِّعَانِ وَالْمَبِيعُ قَائِمٌ

٣٥١١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ فَارِسٍ حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصِ بْنِ غِيَاثٍ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ أَبِي عُمَيْسٍ أَخْبَرَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ قَيْسِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ الْأَشْعَثِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: اشْتَرَى الْأَشْعَثُ رَقِيقًا مِنْ رَقِيقِ الْخُمْسِ مِنْ عَبْدِ اللَّهِ بِعِشْرِينَ أَلْفًا فَأَرْسَلَ عَبْدُ اللَّهِ إِلَيْهِ فِي ثَمَنِهِمْ فَقَالَ: إِنَّمَا أَخَذْتُهُمْ بِعَشَرَةِ آلَافٍ فَقَالَ: عَبْدُ اللَّهِ فَاخْتَرْ رَجُلًا يَكُونُ بَيْنِي وَبَيْنَكَ قَالَ الْأَشْعَثُ أَنْتَ بَيْنِي وَبَيْنَ نَفْسِكَ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِذَا اخْتَلَفَ الْبَيِّعَانِ وَلَيْسَ بَيْنَهُمَا بَيِّنَةٌ فَهُوَ مَا يَقُولُ رَبُّ السِّلْعَةِ أَوْ يَتَتَارَكَانِ.

---

[286] El-Eš'as b. Kajs b. Madijekrib el-Kindi Ebu Muhammed je poznati ashab. Kasnije je živio u Kufi. Umro je, prema mišljenju nekih, 41. ili 42., a po nekima, 46. godine po Hidžri.

[287] Od Abdullaha b. Mes'uda, poznatog ashaba, koji je od Vjerovjesnika, s.a.v.s., prenio mnogo hadisa.

[288] Ukoliko dođe do kakvog spora između prodavca i kupca u vezi s cijenom, uvjetima ili nečim drugim, postupit će se prema onome što kaže prodavac, a kupcu će se ostaviti mogućnost izbora: ili da

3512. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Muhammed en-Nufejli, kog je obavijestio Hušejm, prenijevši od Ibn Ebu Lejle, on od El-Kasima b. Abdurrahmana, a on od svoga oca: **"Ibn Mes'ud je prodao El-Eš'asu b. Kajsu robove..."** – spomenuo je slično prethodnom hadisu, a riječi se ili dodaju ili umanjuju.[289]

٣٥١٢. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ النُّفَيْلِيُّ حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ أَخْبَرَنَا ابْنُ أَبِي لَيْلَى عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ ابْنَ مَسْعُودٍ بَاعَ مِنَ الْأَشْعَثِ بْنِ قَيْسٍ رَقِيقًا فَذَكَرَ مَعْنَاهُ وَالْكَلَامُ يَزِيدُ وَيَنْقُصُ.

39. O pravu prvokupnje

٣٩. بَاب فِي الشُّفْعَةِ

3513. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Ismail b. Ibrahim, prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Ebuz-Zubejra, a on od Džabira, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Pravo prvokupnje postoji u svemu što je zajedničko, u kući ili u vrtu. Nije dozvoljeno da neko od suvlasnika proda (svoj dio) dok ne ponudi onog drugog. Ukoliko ga, pak, proda i bez njegove saglasnosti, njegov suvlasnik na to ima najveće pravo."**[290]

٣٥١٣. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الشُّفْعَةُ فِي كُلِّ شِرْكٍ رَبْعَةٍ أَوْ حَائِطٍ لَا يَصْلُحُ أَنْ يَبِيعَ حَتَّى يُؤْذِنَ شَرِيكَهُ فَإِنْ بَاعَ فَهُوَ أَحَقُّ بِهِ حَتَّى يُؤْذِنَهُ.

---

prihvati pogodbu na način kako tvrdi prodavac ili da odustane od nje. Ovaj hadis je zabilježio i En-Nesai u *Sunenu*.

289 Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

290 Ukoliko neko ima zajednički posjed i svoj dio proda bez saglasnosti svog suvlasnika, da li njegov suvlasnik može iskoristiti pravo prvokupnje i povratiti njegov dio, a potom ga kupiti, ili ne može, sporno je među učenjacima. Eš-Šafi, Malik, Ebu Hanife, Ebu Jusuf, Muhammed Osman el-Betti i Ibn Ebu Lejla smatraju da može.

3514. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Ma'mera, on od Ez-Zuhrija, on od Ebu Selemea b. Abdurrahmana, a on od Džabira b. Abdullaha: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ostavio pravo prvokupnje u svakoj imovini koja je nepodijeljena. A ako se posjedi razgraniče i odvoje putevi, nema prava prvokupnje."**[291]

٣٥١٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: إِنَّمَا جَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الشُّفْعَةَ فِي كُلِّ مَا لَمْ يُقْسَمْ فَإِذَا وَقَعَتْ الْحُدُودُ وَصُرِّفَتْ الطُّرُقُ فَلَا شُفْعَةَ.

3515. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja b. Faris, kog je obavijestio El-Hasan b. er-Rebi, prenijevši od Ibn Idrisa, on od Ibn Džurejdža, ovaj od Ez-Zuhrija, a on od Ebu Selemea – ili od Seida b. el-Musejjeba, ili od njih obojice – a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Kada se zemlja podijeli i razgraniči, prestaje pravo prvokupnje."**

٣٥١٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ فَارِسٍ حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ الرَّبِيعِ حَدَّثَنَا ابْنُ إِدْرِيسَ عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ أَوْ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيِّبِ أَوْ عَنْهُمَا جَمِيعًا عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا قُسِّمَتْ الْأَرْضُ وَحُدَّتْ فَلَا شُفْعَةَ فِيهَا.

3516. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Muhammed en-Nufejli, kog je

٣٥١٦. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ النُّفَيْلِيُّ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ إِبْرَاهِيمَ

Hakim, Es-Sevri, Ebu Ubejd i neki hadiski učenjaci smatraju da ne može. Što se tiče Ahmeda b. Hanbela, postoji predanje u kom stoji da je rekao da može, i drugo u kom stoji da je rekao da ne može.

Ovaj hadis su zabilježili i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

[291] Ovaj hadis navode kao dokaz učenjaci koji tvrde da se pravo prvokupnje ostvaruje nedjeljivošću i nerazgraničenošću posjeda, a ne zbog susjedstva.

Ovaj hadis su zabilježili i El-Buhari u *Sahihu*, Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu* i kao musned i kao mursel-hadis.

obavijestio Sufjan, prenijevši od Ibrahima b. Mejserea, on od Amra b. eš-Šerida, ovaj od Ebu Rafia, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Susjed ima najveće pravo zbog njegove blizine."**[292]

بْنِ مَيْسَرَةَ سَمِعَ عَمْرَو بْنَ الشَّرِيدِ سَمِعَ أَبَا رَافِعٍ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ الْجَارُ أَحَقُّ بِسَقَبِهِ.

3517. ISPRIČAO NAM JE Ebul-Velid et-Tajalisi, kog je obavijestio Šu'be, prenijevši od Katadea, on od Hasana, a on od Semurea, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: **"Prvi susjed ima prioritet (u kupovini) kuće i zemlje svog susjeda."**[293]

٣٥١٧. حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ الطَّيَالِسِيُّ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ الْحَسَنِ عَنْ سَمُرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ جَارُ الدَّارِ أَحَقُّ بِدَارِ الْجَارِ أَوْ الْأَرْضِ.

3518. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Hušejm, prenijevši od Abdulmelika, on od Ataa, a on od Džabira b. Abdullaha, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Susjed ima pravo prvokupnje. Ukoliko je**

٣٥١٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الْمَلِكِ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْجَارُ أَحَقُّ بِشُفْعَةِ

---

[292] Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

[293] Ovaj hadis je dokaz da najbliži susjed ima prednost pri kupovini kuće i zemlje, ukoliko se ona, u njegovom susjedstvu prodaje. Neki misle da se prioritet u navedenom hadisu ne odnosi na susjeda, nego na suvlasnika. Ahmed b. Hanbel, u *Musnedu*, i Nesai i Ibn Madže, u *Sunenima*, bilježe da je Šerid b. Suvejd kazao: **"Rekao sam: 'Allahov Poslaniče, moja zemlja nema suvlasnika, ima samo susjeda.' On reče: 'Susjed ima prednost u kupovini zbog susjedstva.'"**

Ovaj hadis su zabilježili i Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu*. Et-Tirmizi je za njega rekao da je hasenun-sahihun.

odsutan, sačekat će se (samo) ako im je put zajednički."[294]

جَارِهِ يُنْتَظَرُ بِهَا وَإِنْ كَانَ غَائِبًا إِذَا كَانَ طَرِيقُهُمَا وَاحِدًا.

40. O čovjeku koji je bankrotirao i povjerilac našao svoju robu kod njega

٤٠. بَاب فِي الرَّجُلِ يُفْلِسُ فَيَجِدُ الرَّجُلُ مَتَاعَهُ بِعَيْنِهِ عِنْدَهُ

3519. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Mesleme, prenijevši od Malika. A obavijestio nas je i En-Nufejli, prenijevši od Zuhejra, isti smisao, on od Jahjaa b. Seida, on od Ebu Bekra b. Muhammeda b. Amra b. Hazma, on od Omera b. Abdulaziza, ovaj od Ebu Bekra b. Abdurrahmana, on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **"Koji god čovjek bankrotira, onaj ko nađe svoju robu kod njega preči je da je uzme nego drugi."**[295]

٣٥١٩. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ ح. وحَدَّثَنَا النُّفَيْلِيُّ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ الْمَعْنَى عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ حَزْمٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ **أَيُّمَا رَجُلٍ أَفْلَسَ فَأَدْرَكَ الرَّجُلُ مَتَاعَهُ بِعَيْنِهِ فَهُوَ أَحَقُّ بِهِ مِنْ غَيْرِهِ.**

---

[294] Ibn Reslan, na temelju ovog hadisa, smatra da i dijete susjed ima pravo prvokupnje. Prodavac je dužan sačekati s prodajom dok ono ne odraste da bi mu prvom ponudio, pa tek onda, ako ono odbije, može prodati drugom. Taberani bilježi u *Mu'džemul-Vesitu* i u *Mu'džemus-Sagiru*, od Džabira, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Dijete (susjed) također ima pravo prvokupnje. S prodajom će se sačekati dok ne odraste i onda će mu se ponuditi. Pa ili neka kupi, ili neka ostavi."**

Ovaj hadis su zabilježili Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*. Et-Tirmizi je za njega kazao da je hasenun-garib.

[295] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i Et-Tirmizi u *Džami'u*.

3520. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Mesleme, prenijevši od Malika, on od Ibn Šihaba, on od Ebu Bekra b. Abdurrahmana b. el-Harisa b. Hišama, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **“Koji god kupac bankrotira, a nije platio robu prodavcu, pa on kod njega pronađe svoju robu – on ima najveće pravo da je uzme. A ako bi kupac umro, onda će vlasnik robe uzeti od dužnikove rodbine.”**[296]

٣٥٢٠. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ هِشَامٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَيُّمَا رَجُلٍ بَاعَ مَتَاعًا فَأَفْلَسَ الَّذِي ابْتَاعَهُ وَلَمْ يَقْبِضِ الَّذِي بَاعَهُ مِنْ ثَمَنِهِ شَيْئًا فَوَجَدَ مَتَاعَهُ بِعَيْنِهِ فَهُوَ أَحَقُّ بِهِ وَإِنْ مَاتَ الْمُشْتَرِي فَصَاحِبُ الْمَتَاعِ أُسْوَةُ الْغُرَمَاءِ.

3521. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Avf et-Tai, kog je obavijestio Abdullah b. Abduldžebbar el-Habajiri (el-Habairi), prenijevši od Ismaila b. Ajjaša, on od Ez-Zubejdija – on je Muhammed b. el-Velid Ebul-Huzejl el-Himsi – on od Ez-Zuhrija, on od Ebu Bekra b. Abdurrahmana, on od Ebu Hurejrea, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s. – slično prethodnom hadisu, rekavši: **“A ako bude nešto platio, ostatak duga će platiti dužnikova porodica. A ako dužnik umre a kod njega ostane prodavčeva roba, svejedno da li je platio dio ili nije, ostatak duga će uzeti od dužnikove porodice.”**

٣٥٢١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَوْفٍ الطَّائِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الْجَبَّارِ يَعْنِي الْخَبَايِرِيَّ حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ يَعْنِي ابْنَ عَيَّاشٍ عَنِ الزُّبَيْدِيِّ. قَالَ أَبُو دَاوُد: وَهُوَ مُحَمَّدُ بْنُ الْوَلِيدِ أَبُو الْهُذَيْلِ الْحِمْصِيُّ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ، قَالَ: فَإِنْ كَانَ قَضَاهُ مِنْ ثَمَنِهَا شَيْئًا فَمَا بَقِيَ فَهُوَ أُسْوَةُ الْغُرَمَاءِ وَأَيُّمَا امْرِئٍ هَلَكَ وَعِنْدَهُ مَتَاعُ امْرِئٍ بِعَيْنِهِ اقْتَضَى مِنْهُ شَيْئًا أَوْ لَمْ يَقْتَضِ فَهُوَ أُسْوَةُ الْغُرَمَاءِ.

---

[296] Ovaj hadis je, prema El-Munzirijevom mišljenju, mursel, jer je Ebu Bekr b. Abdurrahman tabiin, a prenosi ga izravno od Vjerovjesnika, s.a.v.s., ne spominjući ashaba od koga ga je čuo.

3522. ISPRIČAO NAM JE Sulejman b. Davud, kog je obavijestio Abdullah b. Vehb, prenijevši od Junusa, on od Ibn Šihaba, ovaj od Ebu Bekra b. Abdurrahmana b. el-Harisa b. Hišama, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao – pa je spomenuo smisao Malikovog hadisa, dodavši: **"A ukoliko je nešto platio, ostatak će naplatiti od dužnikove porodice."**

Ebu Davud kaže: "Malikov hadis je pouzdaniji."

٣٥٢٢. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ يَعْنِي ابْنَ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي يُونُسُ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ قَالَ أَخْبَرَنِي أَبُو بَكْرِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ هِشَامٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَ مَعْنَى حَدِيثِ مَالِكٍ زَادَ وَإِنْ كَانَ قَدْ قَضَى مِنْ ثَمَنِهَا شَيْئًا فَهُوَ أُسْوَةُ الْغُرَمَاءِ فِيهَا.

قَالَ أَبُو دَاوُد: حَدِيثُ مَالِكٍ أَصَحُّ.

3523. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kog je obavijestio Ebu Davud et-Tajalisi, prenijevši od Ibn Ebu Ziba, on od Ebul-Mu'temira, da je Omer b. Halde kazao: **"Otišli smo kod Ebu Hurejrea u vezi našeg druga koji je bankrotirao, pa je rekao: 'Presudit ću vam onako kako je presudio Allahov Poslanik, s.a.v.s: Ukoliko (dužnik) bankrotira ili umre, pa čovjek kod njega nađe svoju robu, on je najpreči uzeti je.'"**[297]

٣٥٢٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ هُوَ الطَّيَالِسِيُّ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي ذِئْبٍ عَنْ أَبِي الْمُعْتَمِرِ عَنْ عُمَرَ بْنِ خَلْدَةَ قَالَ: أَتَيْنَا أَبَا هُرَيْرَةَ فِي صَاحِبٍ لَنَا أَفْلَسَ فَقَالَ: لَأَقْضِيَنَّ فِيكُمْ بِقَضَاءِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَفْلَسَ أَوْ مَاتَ فَوَجَدَ رَجُلٌ مَتَاعَهُ بِعَيْنِهِ فَهُوَ أَحَقُّ بِهِ.

41. O onome koji odhrani iznemoglu životinju

٤١. بَاب فِيمَنْ أَحْيَا حَسِيرًا

3524. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Hammad. A

٣٥٢٤. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ ح. وحَدَّثَنَا مُوسَى حَدَّثَنَا أَبَانُ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ

[297] Bilježi ga Ibn Madže u *Sunenu*.

ispričao nam je i Musa, prenijevši od Ebana, on od Ubejdullaha b. Humejda b. Abdurrahmana el-Himjerija, on od Eš-Šabija, ovaj od Ebana, on od Amira eš-Ša'bija, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **"Ko nađe životinju koju njen vlasnik nije mogao hraniti, pa ju je ostavio da ide kud hoće, i uzme je i odhrani, ona mu pripada."**[298]

U ovom hadisu stoji: "Ubejdullah je rekao: 'Upitao sam od koga (prenosi eš-Ša'bi), pa mi je rečeno (da prenosi) od nekoliko Poslanikovih, s.a.v.s., ashaba.'"

Ebu Davud kaže: "Ovo je Hammadov hadis, koji je i jasniji i pouzdaniji."

3525. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ubejd, prenijevši od Hammada b. Zejda, on od Halida el-Hazzaija, on od Ubejdullaha b. Humejda b. Abdurrahmana, a on od Eš-Šabija, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Ako neko ostavi životinju da ugine, pa je neki čovjek odhrani, ona će pripasti onome ko ju je odhranio."**

42. O zalogu

3526. ISPRIČAO NAM JE Hennad, prenijevši od Ibnul-Mubareka, on

حُمَيْدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْحِمْيَرِيِّ عَنْ الشَّعْبِيِّ وَقَالَ عَنْ أَبَانَ أَنَّ عَامِرًا الشَّعْبِيَّ حَدَّثَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ **مَنْ وَجَدَ دَابَّةً قَدْ عَجَزَ عَنْهَا أَهْلُهَا أَنْ يَعْلِفُوهَا فَسَيَّبُوهَا فَأَخَذَهَا فَأَحْيَاهَا فَهِيَ لَهُ.**

قَالَ فِي حَدِيثِ أَبَانَ قَالَ عُبَيْدُ اللَّهِ فَقُلْتُ عَمَّنْ قَالَ عَنْ غَيْرِ وَاحِدٍ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. قَالَ أَبُو دَاوُد: وَهَذَا حَدِيثُ حَمَّادٍ وَهُوَ أَبْيَنُ وَأَتَمُّ.

٣٥٢٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدٍ عَنْ حَمَّادٍ يَعْنِي ابْنَ زَيْدٍ عَنْ خَالِدٍ الْحَذَّاءِ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ حُمَيْدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ الشَّعْبِيِّ يَرْفَعُ الْحَدِيثَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ **مَنْ تَرَكَ دَابَّةً بِمَهْلَكٍ فَأَحْيَاهَا رَجُلٌ فَهِيَ لِمَنْ أَحْيَاهَا.**

٤٢. بَاب فِي الرَّهْنِ

٣٥٢٦. حَدَّثَنَا هَنَّادٌ عَنْ ابْنِ الْمُبَارَكِ عَنْ زَكَرِيَّا عَنْ الشَّعْبِيِّ

[298] El-Hattabi smatra da je mišljenje da je ovaj hadis mursel diskutabilno, jer ga je Eš-Šabi u drugim predanjima prenio od više ashaba.

od Zekerijjaa, on od Eš-Ša'bija, a on od Ebu Hurejrea, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: **"Može se koristiti mlijeko muznih životinja koje se hrane njegovom hranom, ukoliko budu date kao zalog, a mogu se koristiti i jahaće životinje, zbog hrane kojom ih izdržava, ukoliko budu date kao zalog. Onaj ko ih muze i jaše dužan ih je i izdržavati."**

Ebu Davud kaže: "Ovaj hadis je, prema našem mišljenju, pouzdan."

3527. ISPRIČALI SU NAM Zuhejr b. Harb i Osman b. Ebu Šejbe, koje je obavijestio Džerir, prenijevši od Umara b. el-Ka'kaa, on od Ebu Zur'ea b. Amra b. Džerira, on od Omera b. el-Hattaba, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ima ljudi koji nisu ni vjerovjesnici ni šehidi, a kojima će i vjerovjesnici i šehidi pozavidjeti na Sudnjem danu zbog njihove blizine Allahu, dž.š." Prisutni upitaše: " Allahov Poslaniče, ko su ti?" On reče: "To su oni koji su se voljeli radi Allaha, ne zbog rodbinske veze niti zbog imovinskih (i drugih) koristi. Tako mi Allaha, njihova će lica svijetliti na mimberima od svjetla. Oni neće strahovati kada drugi ljudi budu strahovali niti će tugovati kad drugi ljudi budu tugovali." Potom je proučio ajet:** ***I neka se Allahovi štićenici***

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَبَنُ الدَّرِّ يُحْلَبُ بِنَفَقَتِهِ إِذَا كَانَ مَرْهُونًا وَالظَّهْرُ يُرْكَبُ بِنَفَقَتِهِ إِذَا كَانَ مَرْهُونًا وَعَلَى الَّذِي يَرْكَبُ وَيَحْلِبُ النَّفَقَةُ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: وَهُوَ عِنْدَنَا صَحِيحٌ.

٣٥٢٧. حَدَّثَنَا زُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ وَعُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ قَالَا حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ الْقَعْقَاعِ عَنْ أَبِي زُرْعَةَ بْنِ عَمْرِو بْنِ جَرِيرٍ أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ لَأُنَاسًا مَا هُمْ بِأَنْبِيَاءَ وَلَا شُهَدَاءَ يَغْبِطُهُمُ الْأَنْبِيَاءُ وَالشُّهَدَاءُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِمَكَانِهِمْ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ تُخْبِرُنَا مَنْ هُمْ قَالَ هُمْ قَوْمٌ تَحَابُّوا بِرُوحِ اللَّهِ عَلَى غَيْرِ أَرْحَامٍ بَيْنَهُمْ وَلَا أَمْوَالٍ يَتَعَاطَوْنَهَا فَوَاللَّهِ إِنَّ وُجُوهَهُمْ لَنُورٌ وَإِنَّهُمْ عَلَى نُورٍ لَا يَخَافُونَ إِذَا خَافَ النَّاسُ وَلَا يَحْزَنُونَ إِذَا حَزِنَ النَّاسُ وَقَرَأَ هَذِهِ الْآيَةَ ﴿ أَلَا إِنَّ

ničega ne boje i ni za čim nek ne tuguju. **(Junus, 62)**

أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴾.

43. O tome da čovjek može jesti iz imetka svoga djeteta

٤٣. بَاب فِي الرَّجُلِ يَأْكُلُ مِنْ مَالِ وَلَدِهِ

3528. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Kesir, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Mensura, on od Ibrahima, a on od Umarea b. Umejra,[299] **da je njegova tetka po ocu upitala Aišu: "U mojoj kući je siroče, pa mogu li jesti od njegove imovine?" Aiša je kazala da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Najhalalnija hrana koju jedete je ona koju (sami) steknete, a i vaša djeca spadaju u ono što ste stekli."**[300]

٣٥٢٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ عَمَّتِهِ أَنَّهَا سَأَلَتْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فِي حِجْرِي يَتِيمٌ أَفَآكُلُ مِنْ مَالِهِ فَقَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ مِنْ أَطْيَبِ مَا أَكَلَ الرَّجُلُ مِنْ كَسْبِهِ وَوَلَدُهُ مِنْ كَسْبِهِ.

3529. ISPRIČALI SU NAM Ubejdullah b. Omer b. Mejsere i Osman b. Ebu Šejbe, isti smisao, prenijevši od Muhammeda b. Džafera, on od Šu'bea, on od El-Hakema, on od Umarea b.

٣٥٢٩. حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ بْنِ مَيْسَرَةَ وَعُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ الْمَعْنَى قَالَا حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ الْحَكَمِ عَنْ عُمَارَةَ

---

299 Umare b. Umejr et-Tejmi el-Kufi je pouzdan i siguran ravija. Pripadao je četvrtoj generaciji.

300 Hakim bilježi u *Mustedreku*, od Aiše, i kaže da je hadis vjerodostojan, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Vaša djeca su vam dar. Allah kome hoće daje žensku, a kome hoće daje mušku djecu. Zato je njihova imovina i vaša imovina, ukoliko je budete potrebni."**

Ovaj hadis su zabilježili Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*. Et-Tirmizi je za ovaj hadis kazao da je dobar.

Umejra, on od svoje majke, ona od Aiše, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Čovjekovo dijete spada u ono što je on stekao i to u ono najhalalnije što je stekao, pa jedite od njihovih imetaka."**[301]

بْنِ عُمَيْرٍ عَنْ أُمِّهِ عَنْ عَائِشَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ وَلَدُ الرَّجُلِ مِنْ كَسْبِهِ مِنْ أَطْيَبِ كَسْبِهِ فَكُلُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ.

Ebu Davud kaže: "Hammad b. Ebu Sulejman je dodao: **'ukoliko budete potrebni'**, ali je ovaj dodatak munker."

قَالَ أَبُو دَاوُد: حَمَّادُ بْنُ أَبِي سُلَيْمَانَ زَادَ فِيهِ إِذَا احْتَجْتُمْ وَهُوَ مُنْكَرٌ.

3530. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. el-Minhal, kog je obavijestio Jezid b. Zurej, prenijevši od Habiba el-Muallima, on od Amra b. Šuajba, on od svoga oca, a on od njegovog djeda: **"Neki čovjek dođe Vjerovjesniku, s.a.v.s., i reče: 'Allahov Poslaniče, ja imam imovinu i djecu, a moj otac je poreban moje imovine.', te Poslanik reče: 'Ti i tvoja imovina pripadate tvome ocu. Vaša djeca spadaju u najhalalnije od onoga što ste stekli, pa jedite od zarade vaše djece.'"**[302]

٣٥٣٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمِنْهَالِ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ حَدَّثَنَا حَبِيبٌ الْمُعَلِّمُ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ إِنَّ لِي مَالًا وَوَلَدًا وَإِنَّ وَالِدِي يَحْتَاجُ مَالِي قَالَ أَنْتَ وَمَالُكَ لِوَالِدِكَ إِنَّ أَوْلَادَكُمْ مِنْ أَطْيَبِ كَسْبِكُمْ فَكُلُوا مِنْ كَسْبِ أَوْلَادِكُمْ.

---

[301] Bilježe ga i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*. U predanju koje je prenio El-Hakem b. Utejbe od Umarea b. Umejra stoji: **"Pa jedite od njihovih imataka ukoliko budete imali potrebu."** Na temelju spomenutog hadisa, El-Hattabi smatra da su djeca dužna izdržavati roditelje ukoliko nisu u mogućnasti raditi i privređivati. Eš-Šafi smatra da su djeca dužna izdržavati roditelje i onda kada roditelji nisu u takvoj situaciji.

[302] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*. Svi prenosioci u senedu ovoga hadisa su, prema Abadijevom mišljenju, pouzdani.

44. O čovjeku koji svoj imetak nađe kod drugog čovjeka

3531. ISPRIČAO NAM JE Amr b. Avn, kog je obavijestio Hušejm, prenijevši od Musaa b. es-Saiba, on od Katadea, on od El-Hasana, a on od Semurea b. Džunduba, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ko svoju (ukradenu) imovinu nađe kod drugog čovjeka, ima pravo da je uzme. Mušterija će ići tragom do onoga ko ju je prodao i od njega je naplatiti."**[303]

45. O osobi koja uzme svoje pravo iz imovine koja je u njenoj ruci

3532. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Junus, kog je obavijestio Zuhejr, prenijevši od Hišama b. Urvea, on od Urvea, a on od Aiše: **"Hinda, Muavijina majka, jednog dana dođe Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i reče: 'Ebu Sufjan je škrt čovjek, ne daje ni meni niti mojoj djeci onoliko koliko nam je potrebno. Da li ću biti griješna ako iz njegove imovine uzmem nešto?' Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Uzmi onoliko koliko je neophodno tebi i tvojoj djeci.'"**[304]

٤٤. بَاب فِي الرَّجُلِ يَجِدُ عَيْنَ مَالِهِ عِنْدَ رَجُلٍ

٣٥٣١. حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَوْنٍ حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ عَنْ مُوسَى بْنِ السَّائِبِ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ الْحَسَنِ عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدُبٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **مَنْ وَجَدَ عَيْنَ مَالِهِ عِنْدَ رَجُلٍ فَهُوَ أَحَقُّ بِهِ وَيَتَّبِعُ الْبَيِّعُ مَنْ بَاعَهُ.**

٤٥. بَاب فِي الرَّجُلِ يَأْخُذُ حَقَّهُ مَنْ تَحْتَ يَدِهِ

٣٥٣٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ **هِنْدًا أُمَّ مُعَاوِيَةَ جَاءَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ إِنَّ أَبَا سُفْيَانَ رَجُلٌ شَحِيحٌ وَإِنَّهُ لَا يُعْطِينِي مَا يَكْفِينِي وَبَنِيَّ فَهَلْ عَلَيَّ جُنَاحٌ أَنْ آخُذَ مِنْ مَالِهِ شَيْئًا قَالَ خُذِي مَا يَكْفِيكِ وَبَنِيكِ بِالْمَعْرُوفِ.**

---

[303] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

[304] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori, osim Et-Tirmizija.

3533. ISPRIČAO NAM JE Hušejš b. Asrem, kog je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Ma'mera, on od Ez-Zuhrija, on od Urvea, a on od Aiše: **"Hinda je došla Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekla: 'Allahov Poslaniče, Ebu Sufjan je škrt čovjek, pa hoću li biti griješna ako njegovu imovinu budem trošila na njegovu porodicu bez njegovog dopuštenja?' Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: 'Nećeš biti griješna ukoliko trošiš onoliko koliko je neophodno.'"**

٣٥٣٣. حَدَّثَنَا خُشَيْشُ بْنُ أَصْرَمَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ جَاءَتْ هِنْدٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ أَبَا سُفْيَانَ رَجُلٌ مُمْسِكٌ فَهَلْ عَلَيَّ مِنْ حَرَجٍ أَنْ أُنْفِقَ عَلَى عِيَالِهِ مِنْ مَالِهِ بِغَيْرِ إِذْنِهِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا حَرَجَ عَلَيْكِ أَنْ تُنْفِقِي بِالْمَعْرُوفِ.

3534. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kamil, kog je obavijestio Jezid b. Zurej, prenijevši od Humejda et-Tavila, da je Jusuf b. Mahek el-Mekki kazao: **"Pisao sam izdržavanje tom i tom za siročad čiji je on bio skrbnik, pa su ga prevarili za hiljadu dirhema koje im je (viška) dao. Ja im toliko uzeh iz njihove imovine i rekoh: 'Uzmi hiljadu koju su oni od tebe uzeli.' 'Ne.' – odgovori on i kaza: 'Ispričao mi je otac da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: 'Uruči povjereno onome ko ti ga je povjerio i ne varaj onoga koji tebe vara.'"'**[305]

٣٥٣٤. حَدَّثَنَا أَبُو كَامِلٍ أَنَّ يَزِيدَ بْنَ زُرَيْعٍ حَدَّثَهُمْ حَدَّثَنَا حُمَيْدٌ يَعْنِي الطَّوِيلَ عَنْ يُوسُفَ بْنِ مَاهَكَ الْمَكِّيِّ قَالَ كُنْتُ أَكْتُبُ لِفُلَانٍ نَفَقَةَ أَيْتَامٍ كَانَ وَلِيَّهُمْ فَغَالَطُوهُ بِأَلْفِ دِرْهَمٍ فَأَدَّاهَا إِلَيْهِمْ فَأَدْرَكْتُ لَهُمْ مِنْ مَالِهِمْ مِثْلَيْهَا قَالَ قُلْتُ أَقْبِضُ الْأَلْفَ الَّذِي ذَهَبُوا بِهِ مِنْكَ قَالَ لَا حَدَّثَنِي أَبِي أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: أَدِّ الْأَمَانَةَ إِلَى مَنْ ائْتَمَنَكَ وَلَا تَخُنْ مَنْ خَانَكَ.

3535. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. el-Ala i Ahmed b. Ibrahim, njih je obavijestio Talk b. Gannam, prenijevši

٣٥٣٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ وَأَحْمَدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَا حَدَّثَنَا

[305] El-Munziri kaže da u senedu ovoga hadisa ima prenosilaca čiji je identitet nedovoljno poznat.

od Šerika – a (Muhammed) ibnul-Alaa dodaje: i od Kajsa – a oni od Ebu Husajna, on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Uruči povjereno onome ko ti ga je povjerio i ne varaj onoga koji tebe vara."**[306]

طَلْقُ بْنُ غَنَّامٍ عَنْ شَرِيكٍ قَالَ ابْنُ الْعَلَاءِ وَقَيْسٌ عَنْ أَبِي حُصَيْنٍ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَدِّ الْأَمَانَةَ إِلَى مَنْ ائْتَمَنَكَ وَلَا تَخُنْ مَنْ خَانَكَ.

46. O primanju poklona

٤٦. بَاب فِي قَبُولِ الْهَدَايَا

3536. ISPRIČALI SU NAM Ali b. Bahr i Abdurrahim b. Mutarrif er-Ruasi, prenijevši od Isaa b. Junusa b. Ebu Ishaka es-Sebiija, on od Hišama b. Urvea, on od svoga oca, a on od Aiše: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi primao poklon i uzvraćao poklonom."**[307]

٣٥٣٦. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ بَحْرٍ وَعَبْدُ الرَّحِيمِ بْنُ مُطَرِّفٍ الرُّؤَاسِيُّ قَالَا حَدَّثَنَا عِيسَى وَهُوَ ابْنُ يُونُسَ بْنِ أَبِي إِسْحَقَ السَّبِيعِيُّ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقْبَلُ الْهَدِيَّةَ وَيُثِيبُ عَلَيْهَا.

3537. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Amr er-Razi, kog je obavijestio Seleme b. el-Fadl, prenijevši od Muhammeda b. Ishaka, on od Seida b. Ebu Seida el-Makburija, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Tako mi Allaha, poslije ovoga dana neću primati poklone, osim od muhadžira Kurejševića, ili**

٣٥٣٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرٍو الرَّازِيُّ حَدَّثَنَا سَلَمَةُ يَعْنِي ابْنَ الْفَضْلِ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ إِسْحَقَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: وَايْمُ اللَّهِ لَا أَقْبَلُ بَعْدَ يَوْمِي هَذَا مِنْ أَحَدٍ هَدِيَّةً إِلَّا أَنْ يَكُونَ

---

306 Bilježi ga Et-Tirmizi u *Džami'u* i za njega kaže da je hasenun-garib.

307 Bilježi ga Et-Tirmizi u *Džami'u*.

od ensarije, ili od pripadnika plemena Devs ili Sekif."[308]

مُهَاجِرًا قُرَشِيًّا أَوْ أَنْصَارِيًّا أَوْ دَوْسِيًّا أَوْ ثَقَفِيًّا.

47. O vraćanju poklona

٤٧. بَاب الرُّجُوعِ فِي الْهِبَةِ

3538. ISPRIČAO NAM JE Muslim b. Ibrahim, kog su obavijestili Eban, Hemmam i Šu'be, prenijevši od Katadea, on od Seida b. el-Musejjiba, on od Ibn Abbasa, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Onaj koji povrati svoj poklon (dat nekome) sličan je onome koji bi se vratio svojoj bljuvotini."**[309]

Hemmam kaže da je Katade rekao: "A koliko je nama poznato, bljuvotina je zabranjena/haram."

٣٥٣٨. حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا أَبَانُ وَهَمَّامٌ وَشُعْبَةُ قَالُوا حَدَّثَنَا قَتَادَةُ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْعَائِدُ فِي هِبَتِهِ كَالْعَائِدِ فِي قَيْئِهِ قَالَ هَمَّامٌ وَقَالَ قَتَادَةُ وَلَا نَعْلَمُ الْقَيْءَ إِلَّا حَرَامًا.

3539. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Jezid b. Zurej, prenijevši od Husejna el-Muallima, on od Amra b. Šuajba, on od Tavusa, on od Ibn Omera i Ibn Abbasa, da je Vjerovjesnik,

٣٥٣٩. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَزِيدُ يَعْنِي ابْنَ زُرَيْعٍ حَدَّثَنَا حُسَيْنٌ الْمُعَلِّمُ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ طَاوُسٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ وَابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

---

[308] Ovaj hadis je zabilježio i Et-Tirmizi u *Džami'u* u sljedećem obliku, sa senedom od Ebu Hurejrea, koji je kazao: **"Neki čovjek iz plemena Benu Fezare je poklonio Vjerovjesniku, s.a.v.s., devu iz deva koje drži na ispaši. On mu za uzvrat darova nešto što (kod ovoga) izazva nezadovoljstvo. Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada na minberu reče: 'Neki Arap mi dade na poklon nešto i ja mu na njega uzvratih onoliko koliko mogadoh. To mu ne bi dovoljno i on se naljuti na mene. Tako mi Allaha, nakon ovoga ću primati poklon samo od Kurejšije, ili esarije, ili Sekafija, ili Devsija.'"**

[309] Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu* i Et-Tirmizi u *Džami'u*.

s.a.v.s., kazao: **"Nikome nije dozvoljeno da nekome nešto dā ili pokloni, a onda da to vrati, osim roditelju, on može vratiti ono što je dao svom djetetu. Onaj koji nekome nešto da, a potom to vrati, sličan je psu koji jede i, kad se najede, to povrati, a potom se vrati svojoj bljuvotini."**[310]

وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَحِلُّ لِرَجُلٍ أَنْ يُعْطِيَ عَطِيَّةً أَوْ يَهَبَ هِبَةً فَيَرْجِعَ فِيهَا إِلَّا الْوَالِدَ فِيمَا يُعْطِي وَلَدَهُ وَمَثَلُ الَّذِي يُعْطِي الْعَطِيَّةَ ثُمَّ يَرْجِعُ فِيهَا كَمَثَلِ الْكَلْبِ يَأْكُلُ فَإِذَا شَبِعَ قَاءَ ثُمَّ عَادَ فِي قَيْئِهِ.

3540. ISPRIČAO NAM JE Sulejman b. Davud el-Mehri, kog je obavijestio Usame b. Zejd, prenijevši od Amra b. Šuajba, on od svoga oca, on od Abdullaha b. Amra, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **"Onaj koji vrati ono što je nekome poklonio, sličan je psu koji povrati, a onda jede svoju bljuvotinu. Kada neko zatraži svoj poklon nazad, neka primalac poklona pokuša saznati uzrok tog vraćanja, a onda neka mu to vrati."**[311]

٣٥٤٠. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ الْمَهْرِيُّ أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي أُسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ أَنَّ عَمْرَو بْنَ شُعَيْبٍ حَدَّثَهُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَثَلُ الَّذِي يَسْتَرِدُّ مَا وَهَبَ كَمَثَلِ الْكَلْبِ يَقِيءُ فَيَأْكُلُ قَيْئَهُ فَإِذَا اسْتَرَدَّ الْوَاهِبُ فَلْيُوَقَّفْ فَلْيُعَرَّفْ بِمَا اسْتَرَدَّ ثُمَّ لِيُدْفَعْ إِلَيْهِ مَا وَهَبَ.

48. O poklonu zbog neke usluge

٤٨. بَاب فِي الْهَدِيَّةِ لِقَضَاءِ الْحَاجَةِ

3541. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Amr b. es-Serh, kog je obavijestio Ibn Vehb, prenijevši od Omera b. Malika, on od Ubejdullaha b. Ebu Džafera, on od Halida b. Ebu Imrana, on od El-Kasima,

٣٥٤١. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ السَّرْحِ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ مَالِكٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي جَعْفَرٍ عَنْ خَالِدِ بْنِ أَبِي عِمْرَانَ

---

310 Bilježe ga Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

311 Bilježe ga En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

on od Ebu Umamea, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Ko se (kod vlasti) zauzme za nekoga, pa mu ovaj na ime toga da poklon i on ga primi, kao da je primio veliki iznos kamate."**

عَنْ الْقَاسِمِ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ شَفَعَ لِأَخِيهِ بِشَفَاعَةٍ فَأَهْدَى لَهُ هَدِيَّةً عَلَيْهَا فَقَبِلَهَا فَقَدْ أَتَى بَابًا عَظِيمًا مِنْ أَبْوَابِ الرِّبَا.

49. O čovjeku koji jednom djetetu daruje više nego ostalim

٤٩. بَاب فِي الرَّجُلِ يُفَضِّلُ بَعْضَ وَلَدِهِ فِي النُّحْلِ

3542. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Hušejm, prenijevši od Sejjara. A saopćio nam je Mugire, kao i Davud, prenijevši od Eš-Ša'bija, a obavijestili su nas Mudžalid i Ismail b. Salim, prenijevši od Eš-Ša'bija, da je En-Nu'man b. Bešir kazao: **"Otac mi je nešto darovao"** – Ismail b. Salim kaže da mu je darovao dječaka (roba) – **"Moja majka, Amra bint Revaha, mu reče: 'Otiđi Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., da ti to potvrdi.' On je otišao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i spomenuo mu to rekavši: 'Sinu En-Nu'manu sam nešto darovao i moja žena hoće da mi potvrdiš ispravnost toga.' 'Imaš li još djece osim njega?' – upita Poslanik. 'Imam.' – odgovorih. 'A jesi li svima darovao isto što si darovao En-Nu'manu?' 'Nisam.' – odgovorio sam, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., je, prema mišljenju nekih muhaddisa, rekao: 'To je nepravedno (ili: Nasljedstvo si dao**

٣٥٤٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ أَخْبَرَنَا سَيَّارٌ وَأَخْبَرَنَا مُغِيرَةُ وَأَخْبَرَنَا دَاوُدُ عَنْ الشَّعْبِيِّ وَأَخْبَرَنَا مُجَالِدٌ وَإِسْمَعِيلُ بْنُ سَالِمٍ عَنْ الشَّعْبِيِّ عَنْ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ قَالَ: أَنْحَلَنِي أَبِي نُحْلًا قَالَ إِسْمَعِيلُ بْنُ سَالِمٍ مِنْ بَيْنِ الْقَوْمِ نِحْلَةً غُلَامًا لَهُ قَالَ فَقَالَتْ لَهُ أُمِّي عَمْرَةُ بِنْتُ رَوَاحَةَ ائْتِ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَشْهِدْهُ فَأَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَشْهَدَهُ فَذَكَرَ ذَلِكَ لَهُ فَقَالَ لَهُ إِنِّي نَحَلْتُ ابْنِي النُّعْمَانَ نُحْلًا وَإِنَّ عَمْرَةَ سَأَلَتْنِي أَنْ أُشْهِدَكَ عَلَى ذَلِكَ قَالَ فَقَالَ: أَلَكَ وَلَدٌ سِوَاهُ قَالَ قُلْتُ نَعَمْ قَالَ فَكُلَّهُمْ أَعْطَيْتَ مِثْلَ مَا أَعْطَيْتَ النُّعْمَانَ قَالَ لَا قَالَ فَقَالَ:

samo jednom djetetu). **Neka ti odobri neko drugi (ja neću).'"** Mugire je u svom hadisu rekao: **"Zar te ne raduje da ti svi oni podjednako čine dobročinstvo i ukazuju samilost?" "Da, svakako.", – reče on. "Onda neka ti ovo potvrdi neko drugi mimo mene."**

Mudžalid je spomenuo da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: **"Dužan si biti pravedan prema njima, kao što su oni dužni biti dobročinitelji prema tebi."**[312]

Ebu Davud kaže: "U Ez-Zuhrijevom hadisu, neki su prenijeli da je upitao: **'Jesi li svim sinovima...'**, neki su prenijeli: **'Jesi li svoj svojoj djeci...'** Ibn Ebu Halid je prenio od Eš-Šabija da je upitao: **'Imaš li još sinova osim njega?'** Ebud-Duha je prenio od En-Nu'mana b. Beširа: **'Imaš li još koje dijete osim njega?'"**

بَعْضُ هَؤُلَاءِ الْمُحَدِّثِينَ هَذَا جَوْرٌ وَقَالَ بَعْضُهُمْ هَذَا تَلْجِئَةٌ فَأَشْهِدْ عَلَى هَذَا غَيْرِي قَالَ مُغِيرَةُ فِي حَدِيثِهِ أَلَيْسَ يَسُرُّكَ أَنْ يَكُونُوا لَكَ فِي الْبِرِّ وَاللُّطْفِ سَوَاءً قَالَ نَعَمْ قَالَ فَأَشْهِدْ عَلَى هَذَا غَيْرِي وَذَكَرَ مُجَالِدٌ فِي حَدِيثِهِ إِنَّ لَهُمْ عَلَيْكَ مِنَ الْحَقِّ أَنْ تَعْدِلَ بَيْنَهُمْ كَمَا أَنَّ لَكَ عَلَيْهِمْ مِنَ الْحَقِّ أَنْ يَبَرُّوكَ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: فِي حَدِيثِ الزُّهْرِيِّ قَالَ بَعْضُهُمْ أَكُلَّ بَنِيكَ وَقَالَ بَعْضُهُمْ وَلَدِكَ وَقَالَ ابْنُ أَبِي خَالِدٍ عَنْ الشَّعْبِيِّ فِيهِ أَلَكَ بَنُونَ سِوَاهُ وَقَالَ أَبُو الضُّحَى عَنْ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ أَلَكَ وَلَدٌ غَيْرُهُ.

3543. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Džerir, prenijevši od Hišama b. Urvea, a on od svoga oca, ovaj od En-Nu'mana b. Beširа: **"Otac mu je darovao dječaka. Allahov Poslanik, s.a.v.s., ga je upitao: 'Kakav je to dječak?' 'Otac mi ga**

٣٥٤٣. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ حَدَّثَنِي النُّعْمَانُ بْنُ بَشِيرٍ قَالَ: أَعْطَاهُ أَبُوهُ غُلَامًا فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا هَذَا الْغُلَامُ قَالَ غُلَامِي أَعْطَانِيهِ

[312] U El-Buharijevom predanju koje se prenosi od Nu'mana b. Beširа stoji **da je njegov otac otišao s njim Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao: "Ovom sinu sam darovao dječaka (roba)." U predanju koje bilježe El-Buhari i Muslim stoji da ga je Vjerovjesnik, s.a.v.s., upitao: "Jesi li svakom djetetu dao što i ovom?" "Nisam." – odgovori, a Poslanik reče: "Bojte se Allaha i podjednako postupajte sa djecom." Nakon toga je uzeo dječaka nazad.**

je darovao.' – odgovorio je. Allahov Poslanik, s.a.v.s., ga upita: 'A je li svoj tvojoj braći darovao isto što je darovao tebi?' 'Nije.' – odgovori on, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: 'Vrati mu ga.'"[313]

3544. ISPRIČAO NAM JE Sulejman b. Harb, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Hadžiba b. el-Mufeddala b. el-Muhelleba, a on od svoga oca, on od En-Nu'mana b. Bešira, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Budite pravedni prema vašim sinovima; budite pravedni prema vašim sinovima."**[314]

3545. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Rafi, kog je obavijestio Jahja b. Adem, prenijevši od Zuhejra, on od Ebuz-Zubejra, a on od Džabira: "Beširova supruga je rekla (svome mužu): 'Daruj mome sinu dječaka (roba) i neka mi to potvrdi Allahov Poslanik, s.a.v.s.' On otiđe Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i reče: '(Moja supruga), kćerka tog i tog, od mene zahtijeva da njenom sinu darujem dječaka, i reče mi: 'Neka to potvrdi Allahov Poslanik, s.a.v.s.' Allahov Poslanik, s.a.v.s., ga upita: 'A ima li on braće?' 'Ima.' – odgovorih. 'A bi li ti svima njima dao što i njemu?' 'Ne bih.' – odgovorih, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: 'To nije

أَبِي قَالَ فَكُلَّ إِخْوَتِكَ أَعْطَى كَمَا أَعْطَاكَ قَالَ لَا قَالَ فَارْدُدْهُ.

٣٥٤٤. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ حَاجِبِ بْنِ الْمُفَضَّلِ بْنِ الْمُهَلَّبِ عَنْ أَبِيهِ قَالَ سَمِعْتُ النُّعْمَانَ بْنَ بَشِيرٍ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اعْدِلُوا بَيْنَ أَوْلَادِكُمْ اعْدِلُوا بَيْنَ أَبْنَائِكُمْ.

٣٥٤٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ قال: قَالَتْ امْرَأَةُ بَشِيرٍ انْحَلْ ابْنِي غُلَامَكَ وَأَشْهِدْ لِي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنَّ ابْنَةَ فُلَانٍ سَأَلَتْنِي أَنْ أَنْحَلَ ابْنَهَا غُلَامًا وَقَالَتْ لِي أَشْهِدْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَهُ إِخْوَةٌ فَقَالَ: نَعَمْ قَالَ فَكُلَّهُمْ أَعْطَيْتَ مِثْلَ مَا أَعْطَيْتَهُ

[313] Bilježe ga Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

[314] Bilježi ga En-Nesai u *Sunenu*.

ispravno, a ja mogu odobriti samo ono što je ispravno.'"[315]

قَالَ لَا قَالَ فَلَيْسَ يَصْلُحُ هَذَا وَإِنِّي لَا أَشْهَدُ إِلَّا عَلَى حَقٍّ.

50. O ženinom udjeljivanju bez dozvole njenog muža

٥٠. بَاب فِي عَطِيَّةِ الْمَرْأَةِ بِغَيْرِ إِذْنِ زَوْجِهَا

3546. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Davuda b. Ebu Hinda i Habiba el-Muallima, njih dvojica od Amra b. Šuajba, on od svoga oca, a on od njegovog djeda, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **"Ženi nije dozvoljeno da dijeli iz svoje imovine bez konsultacije sa mužem."**

٣٥٤٦. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ دَاوُدَ بْنِ أَبِي هِنْدٍ وَحَبِيبٍ الْمُعَلِّمِ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَجُوزُ لِامْرَأَةٍ أَمْرٌ فِي مَالِهَا إِذَا مَلَكَ زَوْجُهَا عِصْمَتَهَا.

3547. ISPRIČAO NAM JE Ebu Kamil, kog je obavijestio Halid b. el-Haris, prenijevši od Husejna, on od Amra b. Šuajba, ovaj od svog oca, on od Abdullaha b. Amra, da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: **"Ženi nije dozvoljeno da išta dijeli bez dozvole svoga muža."**[316]

٣٥٤٧. حَدَّثَنَا أَبُو كَامِلٍ حَدَّثَنَا خَالِدٌ يَعْنِي ابْنَ الْحَارِثِ حَدَّثَنَا حُسَيْنٌ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ أَنَّ أَبَاهُ أَخْبَرَهُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَجُوزُ لِامْرَأَةٍ عَطِيَّةٌ إِلَّا بِإِذْنِ زَوْجِهَا.

51. O darivanju na doživotno korišćenje

٥١. بَاب فِي الْعُمْرَى

3548. ISPRIČAO NAM JE Ebul-Velid et-Tajalisi, kog je obavijestio Hemmam, prenijevši od Katadea, on od En-Nadra

٣٥٤٨. حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ الطَّيَالِسِيُّ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنِ النَّضْرِ

[315] Bilježi ga Muslim u *Sahihu*.

[316] Bilježe ga En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

b. Enesa, on od Bešira b. Nehika, on od Ebu Hurejrea, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: **"Darivanje na doživotno korišćenje je dopušteno."**[317]

بْنِ أَنَسٍ عَنْ بَشِيرِ بْنِ نَهِيكٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْعُمْرَى جَائِزَةٌ.

3549. ISPRIČAO NAM JE Ebul-Velid, kog je obavijestio Hemmam, prenijevši od Katadea, on od El-Hasana, on od Semurea, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s. – slično prethodnom hadisu.

٣٥٤٩. حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنِ الْحَسَنِ عَنْ سَمُرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِثْلَهُ.

3550. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Eban, prenijevši od Jahjaa, on od Ebu Selemea, a on od Džabira, da je Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., govorio: **"Ono što se daruje na doživotno korišćenje pripada onome kome je darovano."**[318]

٣٥٥٠. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا أَبَانُ عَنْ يَحْيَى عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ جَابِرٍ أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ الْعُمْرَى لِمَنْ وُهِبَتْ لَهُ.

3551. ISPRIČAO NAM JE Muemmel b. el-Fadl el-Harrani, kog je obavijestio Muhammed b. Šuajb, prenijevši od El-Evzaija, on od Ez-Zuhrija, on od Urvea, a on od Džabira, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Kome bude nešto darovano na doživotno korišćenje,**

٣٥٥١. حَدَّثَنَا مُؤَمَّلُ بْنُ الْفَضْلِ الْحَرَّانِيُّ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ شُعَيْبٍ أَخْبَرَنِي الْأَوْزَاعِيُّ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ جَابِرٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ أُعْمِرَ عُمْرَى

---

[317] Bilježe ga El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

[318] Bilježe ga El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

ono pripada njemu i njegovim nasljednicima. Naslijedit će ga oni koji ga nasljeđuju i u imovini."[319]

فَهِيَ لَهُ وَلِعَقِبِهِ يَرِثُهَا مَنْ يَرِثُهُ مِنْ عَقِبِهِ.

3552. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Ebul-Havari, kog je obavijestio El-Velid, prenijevši od El-Evzaija, on od Ez-Zuhrija, on od Ebu Selemea i Urvea, njih dvojica od Džabira, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s. – po smislu, slično prethodnom hadisu.

Ebu Davud kaže: "Ovako ga je prenio El-Lejs b. Seid od Ez-Zuhrija, on od Ebu Selemea, a on od Džabira."

٣٥٥٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي الْحَوَارِيِّ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ عَنْ الأَوْزَاعِيِّ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ وَعُرْوَةَ عَنْ جَابِرٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَعْنَاهُ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: وَهَكَذَا رَوَاهُ اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ جَابِرٍ.

52. O onome ko kaže nekom: "Ovo pripada tebi i tvom nasljedniku."

٥٢. بَاب مَنْ قَالَ فِيهِ وَلِعَقِبِهِ

3553. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. Jahja b. Faris i Muhammed b. el-Musenna, njih je obavijestio Bišr b. Omer, prenijevši od Malika b. Enesa, on od Ibn Šihaba, on od Ebu Selemea, a on od Džabira b. Abdullaha, da je Allahov

٣٥٥٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ فَارِسٍ وَمُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَا حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا مَالِكٌ يَعْنِي ابْنَ أَنَسٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ

[319] Predislamski Arapi su imali običaj da nekome nešto daruju na doživotno korišćenje da bi se to nakon smrti korisnika ponovo vratilo vlasniku. Islam je dokinuo takvu praksu. Većina učenjaka, na temelju ovog i drugih hadisa, smatra da ukoliko neko nekretninu ili nešto drugo daruje nekome na doživotno korišćenje gubi pravo na nju, jer ona nakon smrti korisnika pripada njegovim nasljednicima. Izuzetak je, po mišljenju nekih učenjaka, onaj koji uslovi da mu se darovano ima vratiti nakon smrti onoga kome je darovano. Ovaj hadis je zabilježio i En-Nesai u *Sunenu*.

Poslanik, s.a.v.s., kazao: **"Kom god čovjeku i njegovoj djeci se dā nešto na doživotno korišćenje, to pripada njemu i neće se vraćati darovaocu, jer je to postalo vlasništvo onoga kome je dato, te će (nakon njegove smrti) pripasti njegovim nasljednicima."**[320]

اللهِ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَيُّمَا رَجُلٍ أُعْمِرَ عُمْرَى لَهُ وَلِعَقِبِهِ فَإِنَّهَا لِلَّذِي يُعْطَاهَا لَا تَرْجِعُ إِلَى الَّذِي أَعْطَاهَا لِأَنَّهُ أَعْطَى عَطَاءً وَقَعَتْ فِيهِ الْمَوَارِيثُ.

3554. ISPRIČAO NAM JE Hadžadž b. Ebu Jakub, kog je obavijestio njegov otac, prenijevši od Saliha, a on od Ibn Šihaba – sa istim senedom, isti smisao.

٣٥٥٤. حَدَّثَنَا حَجَّاجُ بْنُ أَبِي يَعْقُوبَ حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ صَالِحٍ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ بِإِسْنَادِهِ وَمَعْنَاهُ.

Ebu Davud kaže: "Također su ga prenijeli Akil i Jezid b. Ebu Habib od Ibn Šihaba. Razišli su se u pogledu El-Evzaijevog teksta prenesenog od Ibn Šihaba. Slično tome ga je prenio Fulejh b. Sulejman."

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَكَذَلِكَ رَوَاهُ عَقِيلٌ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ وَيَزِيدُ بْنُ أَبِي حَبِيبٍ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ وَاخْتُلِفَ عَلَى الْأَوْزَاعِيِّ فِي لَفْظِهِ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ وَرَوَاهُ فُلَيْحُ بْنُ سُلَيْمَانَ مِثْلَ حَدِيثِ مَالِكٍ.

3555. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Ma'mera, on od Ez-Zuhrija, on od Ebu Selemea, a on od Džabira b. Abdullaha: **"Darovanje na doživotno korišćenje koje je Allahov Poslanik, s.a.v.s., dozvolio odnosi se na riječi: 'Darujem ga tebi i tvojoj djeci.' Međutim, ako se kaže: 'Darujem ga tebi dok si živ.', u tom slučaju**

٣٥٥٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ قَالَ: إِنَّمَا الْعُمْرَى الَّتِي أَجَازَهَا رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَقُولَ هِيَ لَكَ وَلِعَقِبِكَ فَأَمَّا إِذَا قَالَ هِيَ

---

[320] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu*, Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

će poslije njegove smrti biti vraćeno vlasniku."[321]

لَكَ مَا عِشْتَ فَإِنَّهَا تَرْجِعُ إِلَى صَاحِبِهَا.

3556. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Ismail, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Ataa, a on od Džabira, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Nemojte ništa davati na doživotno korišćenje uz uvjet da ostane u vlasništvu preživjelog, niti na doživotno korišćenje bez takvog uslova, jer ko god da nešto na doživotno korišćenje, bez obzira na uvjet, ono će pripasti njegovim nasljednicima."**[322]

٣٥٥٦. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ جَابِرٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تُرْقِبُوا وَلَا تُعْمِرُوا فَمَنْ أُرْقِبَ شَيْئًا أَوْ أُعْمِرَهُ فَهُوَ لِوَرَثَتِهِ.

3557. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Muavija b. Hišam, prenijevši od Sufjana, on od Habiba b. Ebu Sabita, on od Humejda el-A'redža, on od Tarika el-Mekkija, a on od Džabira b. Abdullaha: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je presudio u slučaju jedne ensarijke kojoj je sin darovao palmovik. Kad je umrla, sin, koji imaše braće, reče: 'Ja sam joj dao da ga koristi dok je živa.' Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Njoj to pripada i za života i poslije smrti.' Sin reče: 'Ja sam joj ga dao kao milostinju.', a Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: 'To je još teže povratiti.'"**[323]

٣٥٥٧. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ هِشَامٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ حَبِيبٍ يَعْنِي ابْنَ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ حُمَيْدٍ الْأَعْرَجِ عَنْ طَارِقٍ الْمَكِّيِّ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَضَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي امْرَأَةٍ مِنْ الْأَنْصَارِ أَعْطَاهَا ابْنُهَا حَدِيقَةً مِنْ نَخْلٍ فَمَاتَتْ فَقَالَ: ابْنُهَا إِنَّمَا أَعْطَيْتُهَا حَيَاتَهَا وَلَهُ إِخْوَةٌ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: هِيَ لَهَا حَيَاتَهَا وَمَوْتَهَا قَالَ كُنْتُ تَصَدَّقْتُ بِهَا عَلَيْهَا قَالَ ذَلِكَ أَبْعَدُ لَكَ.

321 Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

322 Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

323 To znači: Da si joj to darovao na doživotno korišćenje, dar bi i nekako mogao povratiti nakon njene smrti. Međutim, imajući u

53. O davanju na doživotno korišćenje uz uvjet da ostane vlasništvo preživjelog[324]

٥٣. بَاب فِي الرُّقْبَى

3558. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Hušejm, prenijevši od Davuda, on od Ebuz-Zubejra, a on od Džabira, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "**Ono što se daruje nekome na doživotno korišćenje dozvoljeno je i njegovoj porodici, i ono što se da nekome na doživotno uživanje, uz uvjet da pripadne preživjelom, dozvoljeno je i njegovoj porodici.**"[325]

٣٥٥٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ أَخْبَرَنَا دَاوُدُ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْعُمْرَى جَائِزَةٌ لِأَهْلِهَا وَالرُّقْبَى جَائِزَةٌ لِأَهْلِهَا.

3759. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Muhammed en-Nufejli, kog je obavijestio Ma'kilu, prenijevši od Amra b. Dinara, on od Tavusa, on od Hudžra, a on od Zejda b. Sabita, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "**Ko daruje**

٣٥٥٩. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ النُّفَيْلِيُّ قَالَ قَرَأْتُ عَلَى مَعْقِلٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنْ طَاوُوسٍ عَنْ حُجْرٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

---

vidu da si joj to dao kao milostinju, milostinju nikako više ne možeš povratiti.

[324] Džezeri smatra da ono što se nekome da na doživotno korišćenje, uz uslov da dato ostane u vlasništvu preživjelog, biva kada osoba kaže nekom: "Dajem ti ovu kuću dok si živ. Ukoliko umreš prije mene, vratit ćete mi je. A ukoliko ja umrem prije tebe, kuća ostaje tebi."

[325] Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

nešto na doživotno korišćenje, to pripada onome kome je darovano, i živom i mrtvom.[326] Ne dajite na doživotno korišćenje nikome ništa uz uvjet da bude vlasništvo preživjelog, jer ko nešto da na doživotno uživanje, ono će (svakako) pripasti njegovim nasljednicima."[327]

مَنْ أَعْمَرَ شَيْئًا فَهُوَ لِمُعْمَرِهِ مَحْيَاهُ وَمَمَاتَهُ وَلَا تُرْقِبُوا فَمَنْ أَرْقَبَ شَيْئًا فَهُوَ سَبِيلُهُ.

3560. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. el-Džerrah, prenijevši od Ubejdullaha b. Musaa, on od Osmana b. el-Esveda, a on od Mudžahida: "Darovanje na doživotno korišćenje biva kad čovjek kaže nekom: 'Darujem ti ovo na korišćenje dok si živ.' Ako tako kaže, to će pripasti i njemu i njegovim nasljednicima. A davanje na doživotno korišćenje biva kada čovjek kaže nekome: 'Dajem ti ovo da doživotno koristiš, a bit će u vlasništvu onog od nas koji bude duže živio.'"

٣٥٦٠. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْجَرَّاحِ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ مُوسَى عَنْ عُثْمَانَ بْنِ الْأَسْوَدِ عَنْ مُجَاهِدٍ قَالَ: الْعُمْرَى أَنْ يَقُولَ الرَّجُلُ لِلرَّجُلِ هُوَ لَكَ مَا عِشْتَ فَإِذَا قَالَ ذَلِكَ فَهُوَ لَهُ وَلِوَرَثَتِهِ وَالرُّقْبَى هُوَ أَنْ يَقُولَ الْإِنْسَانُ هُوَ لِلْآخِرِ مِنِّي وَمِنْكَ.

54. O odgovornosti za ono što se uzme na zajam

٥٤. بَاب فِي تَضْمِينِ الْعَارِيَةِ

3561. ISPRIČAO NAM JE Musedded b. Muserhed, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od Ibn Ebu Arubea, on od

٣٥٦١. حَدَّثَنَا مُسَدَّدُ بْنُ مُسَرْهَدٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ ابْنِ أَبِي عَرُوبَةَ

[326] Tj. njemu za života, a njegovim nasljednicima poslije njegove smrti.

[327] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

Katadea, on od El-Hasana, on od Semurea, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s., da je rekao: **"Ruka koja je uzela (nešto na zajam) ostaje dužna dok (ono što je uzela) ne vrati (vlasniku)."**[328] Nakon toga je Hasan zaboravio, pa je rekao: "On je tvoj povjerenik i nije odgovoran za to."

عَنْ قَتَادَةَ عَنْ الْحَسَنِ عَنْ سَمُرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ عَلَى الْيَدِ مَا أَخَذَتْ حَتَّى تُؤَدِّيَ ثُمَّ إِنَّ الْحَسَنَ نَسِيَ فَقَالَ: هُوَ أَمِينُكَ لَا ضَمَانَ عَلَيْهِ.

3562. ISPRIČALI SU NAM El-Hasan b. Muhammed i Seleme b. Šebib, koje je obavijestio Jezid b. Harun, prenijevši od Šerika, on od Abdulaziza b. Rufej'a, on od Umejjea b. Safvana b. Umejjea, a on od svoga oca: **"Za vrijeme Bitke na Hunejnu, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je od njega uzeo oklope/pancire na zajam. On reče: 'Je li ti to, Muhammede, uzimaš silom?' 'Ne, nego na zajam uz garanciju vraćanja.' – odgovorio je Vjerovjesnik, s.a.v.s.'"**[329]

Ebu Davud kaže: "Ovo je Jezidovo predanje u Bagdadu. Njegovo predanje u Vasitu se malo razlikuje od ovog."

٣٥٦٢. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ مُحَمَّدٍ وَسَلَمَةُ بْنُ شَبِيبٍ قَالَا حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ حَدَّثَنَا شَرِيكٌ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ رُفَيْعٍ عَنْ أُمَيَّةَ بْنِ صَفْوَانَ بْنِ أُمَيَّةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْتَعَارَ مِنْهُ أَدْرَاعًا يَوْمَ حُنَيْنٍ فَقَالَ: أَغَصْبٌ يَا مُحَمَّدُ فَقَالَ: لَا بَلْ عَمَقٌ مَضْمُونَةٌ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: وَهَذِهِ رِوَايَةُ يَزِيدَ بِبَغْدَادَ وَفِي رِوَايَتِهِ بِوَاسِطٍ تَغَيُّرٌ عَلَى غَيْرِ هَذَا.

3563. ISPRIČAO NAM JE Ebu Bekr b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Džerir, prenijevši od Abdulaziza b. Rufeja, on od nekog iz porodice Abdullaha b. Safvana: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., ga**

٣٥٦٣. حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ رُفَيْعٍ عَنْ أُنَاسٍ مِنْ آلِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ صَفْوَانَ أَنَّ رَسُولَ

[328] Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

[329] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

je upitao: 'Safvane, imaš li oružja?' 'Na zajam ili na silu?' – upita on. 'Na zajam.' – reče Vjerovjesnik, s.a.v.s. Pozajmio mu je između trideset i četrdeset pancira. Allahov Poslanik je vodio Bitku na Hunejnu i, pošto je porazio idolopoklonike, Safvanovi panciri su skupljeni. Bijaše izgubljeno nekoliko pancira, pa Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče Safvanu: 'Izgubili smo nekoliko pancira, pa hoćeš li da ti ih platimo?' On reče: 'Ne, Allahov Posla-niče. U mom srcu je danas ono što nije bilo onoga dana.'"[330]

Ebu Davud je rekao: "Pozajmio mu je to prije nego je primio islam, a zatim je primio islam."

3564. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Ebul-Ahves, prenijevši od Abdulaziza b. Rufej'a, on od Ataa, a on od nekog iz porodice Safvan, koji je kazao: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je uzeo na zajam..."** – pa je spomenuo, po smislu, slično prethodnom hadisu.

3565. ISPRIČAO NAM JE Abdulvehhab b. Nedžd el-Havti, kog je obavijestio Ibn Ajjaš, prenijevši od Šurahbila b. Muslima, on od Ebu Umamea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Allah je svakome dao njegovo pravo; nema**

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَا صَفْوَانُ هَلْ عِنْدَكَ مِنْ سِلَاحٍ قَالَ عَوَرٌ أَمْ غَصْبًا قَالَ لَا بَلْ عَوَرٌ فَأَعَارَهُ مَا بَيْنَ الثَّلَاثِينَ إِلَى الْأَرْبَعِينَ دِرْعًا وَغَزَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حُنَيْنًا فَلَمَّا هُزِمَ الْمُشْرِكُونَ جُمِعَتْ دُرُوعُ صَفْوَانَ فَفَقَدَ مِنْهَا أَدْرَاعًا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لِصَفْوَانَ إِنَّا قَدْ فَقَدْنَا مِنْ أَدْرَاعِكَ أَدْرَاعًا فَهَلْ نَغْرَمُ لَكَ قَالَ لَا يَا رَسُولَ اللَّهِ لِأَنَّ فِي قَلْبِي الْيَوْمَ مَا لَمْ يَكُنْ يَوْمَئِذٍ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: وَكَانَ أَعَارَهُ قَبْلَ أَنْ يُسْلِمَ ثُمَّ أَسْلَمَ.

٣٥٦٤. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ رُفَيْعٍ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ نَاسٍ مِنْ آلِ صَفْوَانَ قَالَ اسْتَعَارَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَ مَعْنَاهُ.

٣٥٦٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ بْنُ نَجْدَةَ الْحَوْطِيُّ حَدَّثَنَا ابْنُ عَيَّاشٍ عَنْ شُرَحْبِيلَ بْنِ مُسْلِمٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا أُمَامَةَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

[330] El-Munziri kaže da je ovaj hadis mursel.

oporuke nasljedniku.[331] **Žena neće ništa dijeliti iz kuće svoga muža osim sa njegovim dopuštenjem." Neko upita: "Allahov Poslaniče, zar ni hranu?" On reče: "To je najvredniji imetak koji imamo. Ono što se nekome dā na korišćenje bez naknade, mora se vratiti njegovom vlasniku; mora se vratiti i deva data na korišćenje, a i dug se mora vratiti. Onaj ko bude garant za nešto, dužan je to ispuniti."**[332]

3566. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. el-Mustemir el-Usfuri, kog je obavijestio Habban b. Hilal, prenijevši od Hemmama, on od Katadea, on od Ataa b. Ebu Rebaha, on od Safvana b. Ja'laa, a on od svoga oca, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Kad ti dođu moji izaslanici, daj im trideset pancira i trideset kamila." "Upitao sam," – veli on – "je li to zajamčeni zajam ili je zajam koji**

يَقُولُ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ قَدْ أَعْطَى كُلَّ ذِي حَقٍّ حَقَّهُ فَلَا وَصِيَّةَ لِوَارِثٍ وَلَا تُنْفِقُ الْمَرْأَةُ شَيْئًا مِنْ بَيْتِهَا إِلَّا بِإِذْنِ زَوْجِهَا فَقِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا الطَّعَامَ قَالَ ذَاكَ أَفْضَلُ أَمْوَالِنَا ثُمَّ قَالَ الْعَوَرُ مُؤَدَّاةٌ وَالْمِنْحَةُ مَرْدُودَةٌ وَالدَّيْنُ مَقْضِيٌّ وَالزَّعِيمُ غَارِمٌ.

٣٥٦٦. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ الْمُسْتَمِرِّ الْعُصْفُرِيُّ حَدَّثَنَا حَبَّانُ بْنُ هِلَالٍ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ يَعْلَى عَنْ أَبِيهِ قال: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَتَتْكَ رُسُلِي فَأَعْطِهِمْ ثَلَاثِينَ دِرْعًا وَثَلَاثِينَ بَعِيرًا قَالَ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ

---

[331] Na temelju ovog hadisa, većina učenjaka smatra da se imovina ne može oporučiti nasljednicima. El-Hadi i grupa učenjaka smatraju da se imovina može oporučiti nasljednicima. Oni se pri tome pozivaju na 180. ajet sure El-Bekare: *Kada neko od vas bude na samrti, ako ostavlja imetak, propisuje vam se, kao obaveza za one koji se Allaha boje, da pravedno učini oporuku roditeljima i bližnjima.* Oni smatraju da je spomenuti hadis izgovoren prije nego je objavljen ovaj ajet. Međutim, većina učenjaka drži da je ovaj ajet bio na snazi sve do objave ajeta o nasljedstvu. Tim ajetima je stavljen izvan snage.

[332] Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*. Et-Tirmizi je za ovaj hadis rekao da je hasenun-sahihun.

će biti vraćen?"[333] On reče: "Zajam koji će biti vraćen."[334]

Ebu Davud je rekao: "Habban je daidža Hilala er-Raija.

55. Onaj koji nešto uništi mora isto namiriti

3567. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Jahja. A ispričao nam je i Muhammed b. el-Musenna, prenijevši od Halida, on od Humejda, a on od Enesa: "**Allahov Poslanik, s.a.v.s., je bio kod jedne od supruga. Neka od Majki pravovjernih mu je po slugi poslala zdjelu hrane. Ta je udarila rukom i razbila zdjelicu.**"[335] – Ibnul-Musenna je rekao: **Razbila ju je na dva dijela – "Vjerovjesnik, s.a.v.s., sastavi dva dijela zdjele i poče u nju skupljati hranu, govoreći: 'Vaša Majka je ljubomorna.'** – Ibnul-Musenna je dodao da je rekao: **'Jedite.' – i oni su jeli, a ona je donijela zdjelu koju je imala u kući."** Potom smo se vratili tekstu Museddeovog hadisa, u kome stoji da je rekao:

اللَّهِ أَعَوَرٌ مَضْمُونَةٌ أَوْ عَوَرٌ مُؤَدَّاةٌ قَالَ بَلْ مُؤَدَّاةٌ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: حَبَّانُ خَالُ هِلَالٍ الرَّائِيِّ.

٥٥. بَاب فِيمَنْ أَفْسَدَ شَيْئًا يَغْرَمُ مِثْلَهُ

٣٥٦٧. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى ح. وحَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا خَالِدٌ عَنْ حُمَيْدٍ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ عِنْدَ بَعْضِ نِسَائِهِ فَأَرْسَلَتْ إِحْدَى أُمَّهَاتِ الْمُؤْمِنِينَ مَعَ خَادِمِهَا قَصْعَةً فِيهَا طَعَامٌ قَالَ فَضَرَبَتْ بِيَدِهَا فَكَسَرَتْ الْقَصْعَةَ قَالَ ابْنُ الْمُثَنَّى فَأَخَذَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْكِسْرَتَيْنِ فَضَمَّ إِحْدَاهُمَا إِلَى الْأُخْرَى فَجَعَلَ يَجْمَعُ فِيهَا الطَّعَامَ وَيَقُولُ غَارَتْ أُمُّكُمْ زَادَ ابْنُ الْمُثَنَّى كُلُوا فَأَكَلُوا حَتَّى جَاءَتْ قَصْعَتُهَا الَّتِي فِي بَيْتِهَا ثُمَّ رَجَعْنَا إِلَى لَفْظِ حَدِيثِ مُسَدَّدٍ قَالَ كُلُوا وَحَبَسَ الرَّسُولَ وَالْقَصْعَةَ

---

[333] Zajamčeni zajam znači da će biti nadoknađen ukoliko bude upropašćen, dok zajam koji će biti vraćen znači da će to što je uzeto biti vraćeno.

[334] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

[335] U Et-Tirmizijevom predanju stoji da je Aiša razbila zdjelu iz ljubomore.

"Jedite.", zadržavši i izaslanika i zdjelu dok je ne ispprazniše, a onda slugi dade ispravnu zdjelu, a razbijenu zadrža u svojoj kući.[336]

حَتَّى فَرَغُوا فَدَفَعَ الْقَصْعَةَ الصَّحِيحَةَ إِلَى الرَّسُولِ وَحَبَسَ الْمَكْسُورَةَ فِي بَيْتِهِ.

3568. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od Sufjana, on od Fulejta el-Amirija, a ovaj od Džesre bint Didžadže, da je Aiša rekla: "Nisam vidjela da je iko znao spremiti hranu kao Safijja. Spremila je jelo i poslala ga Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. Obuzela me je neka strepnja[337] i ja sam razbila posudu. Rekla sam: 'Allahov Poslaniče, šta je iskup za ovo što sam napravila?' On reče: 'Da daš posudu za posudu i hranu za hranu.'"[338]

٣٥٦٨. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ سُفْيَانَ حَدَّثَنِي فُلَيْتٌ الْعَامِرِيُّ عَنْ جَسْرَةَ بِنْتِ دَجَاجَةَ قَالَتْ قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا مَا رَأَيْتُ صَانِعًا طَعَامًا مِثْلَ صَفِيَّةَ صَنَعَتْ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَعَامًا فَبَعَثَتْ بِهِ فَأَخَذَنِي أَفْكَلٌ فَكَسَرْتُ الْإِنَاءَ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا كَفَّارَةُ مَا صَنَعْتُ قَالَ إِنَاءٌ مِثْلُ إِنَاءٍ وَطَعَامٌ مِثْلُ طَعَامٍ.

56. O tome kad stoka uništi nečiji usjev

٥٦. بَاب الْمَوَاشِي تُفْسِدُ زَرْعَ قَوْمٍ

3569. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed b. Sabit el-Mervezi, kog

٣٥٦٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ ثَابِتٍ الْمَرْوَزِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ

[336] Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu*, Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

[337] Aišu je obuzela ljubomora na Safijju, koja je znala lijepo spremati hranu, jer ju je poslala Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., kad je bio kod nje.

[338] El-Mubarekfuri smatra da je ovaj hadis dokaz da je svako ko nekome nešto razbije, izgubi ili uništi dužan to namiriti. Njegovu protuvrijednost može dati samo u slučaju ako to ne može nabaviti. Ovaj hadis je zabilježio i En-Nesai u *Sunenu*.

je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Ma'mera, on od Ez-Zuhrija, ovaj od Harama b. Muhajjisea, a on od svoga oca: **"Kamila Beraa b. Aziba je ušla u vrt nekog čovjeka i uništila ga. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je presudio da vlasnik vrta pazi na vrt danju, a da vlasnik kamile pazi na njih noću."**[339]

3570. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Halid, kog je obavijestio El-Firjabi, prenijevši od El-Evzaija, on od Ez-Zuhrija, on od Harama b. Muhajjise el-Ensarija, a on od El-Beraa b. Aziba – **on je imao kamilu koja je ušla u nečiji vrt i uništila ono što je bilo u njemu. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je o tome upoznat, pa je presudio da vlasnici vrtova čuvaju svoje vrtove danju, a da vlasnici stoke na nju pripaze noću, te da su vlasnici stoke obavezni nadoknaditi štetu koju njihova stoka nekome pričini noću.**[340]

الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ حَرَامِ بْنِ مُحَيِّصَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ نَاقَةً لِلْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ دَخَلَتْ حَائِطَ رَجُلٍ فَأَفْسَدَتْهُ عَلَيْهِمْ فَقَضَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى أَهْلِ الْأَمْوَالِ حِفْظَهَا بِالنَّهَارِ وَعَلَى أَهْلِ الْمَوَاشِي حِفْظَهَا بِاللَّيْلِ.

٣٥٧٠. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ خَالِدٍ حَدَّثَنَا الْفِرْيَابِيُّ عَنِ الْأَوْزَاعِيِّ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ حَرَامِ بْنِ مُحَيِّصَةَ الْأَنْصَارِيِّ عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ قال: كَانَتْ لَهُ نَاقَةٌ ضَارِيَةٌ فَدَخَلَتْ حَائِطًا فَأَفْسَدَتْ فِيهِ فَكُلِّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيهَا فَقَضَى أَنَّ حِفْظَ الْحَوَائِطِ بِالنَّهَارِ عَلَى أَهْلِهَا وَأَنَّ حِفْظَ الْمَاشِيَةِ بِاللَّيْلِ عَلَى أَهْلِهَا وَأَنَّ عَلَى أَهْلِ الْمَاشِيَةِ مَا أَصَابَتْ مَاشِيَتُهُمْ بِاللَّيْلِ.

---

339 Na temelju ovoga hadisa, učenjaci smatraju da vlasnik stoke nije obavezan nadoknaditi štetu vlasniku vrta, ukoliko njegova stoka u vrt uđe danju i uništi usjev, iz razloga što je vlasnik vrta obavezan svoj vrt čuvati danju. Međutim, ukoliko njegova stoka nekome pričini štetu noću, vlasnik stoke ju je obavezan izmiriti. Ovaj hadis je zabilježio i En-Nesai, u *Sunenu*.

340 Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

POGLAVLJA O SUĐENJU/SUDSTVU

كِتَاب الْأَقْضِيَةِ

1. O traženju sudstva

١. بَاب فِي طَلَبِ الْقَضَاءِ

3571. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Ali, kog je obavijestio Fudajl b. Sulejman, prenijevši od Amra b. Ebu Amra, on od Seida el-Makburija, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ko bude imenovan za sudiju među ljudima, taj je zaklan bez noža."**[341]

٣٥٧١. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ أَخْبَرَنَا فُضَيْلُ بْنُ سُلَيْمَانَ حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ أَبِي عَمْرٍو عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ وَلِيَ الْقَضَاءَ فَقَدْ ذُبِحَ بِغَيْرِ سِكِّينٍ.

3572. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Ali, kog je obavijestio Bišr b. Omer, prenijevši od Abdullaha b. Džafera, on od Osmana b. Muhammeda el-Ahnesija, on od El-Makburija i El-A'redža, a njih dvojica od Ebu Hurejrea, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Ko bude postavljen za sudiju, taj je zaklan bez noža."**[342]

٣٥٧٢. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ أَخْبَرَنَا بِشْرُ بْنُ عُمَرَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ مُحَمَّدٍ الْأَخْنَسِيِّ عَنْ الْمَقْبُرِيِّ وَالْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ جُعِلَ قَاضِيًا بَيْنَ النَّاسِ فَقَدْ ذُبِحَ بِغَيْرِ سِكِّينٍ.

---

341 Bilježi ga i Et-Tirmizi u *Džami'u*. On je za ovaj hadis rekao da je hasenun-garibun.

342 Bilježe Ebu Ja'la u *Musnedu* i Ibn Hibban u *Sahihu* sa senedom od Abdullaha b. Vehba, **da je Osman b. Affan rekao Ibn Omeru: "Idi i budi sudija." "Zar me nećeš toga poštediti, o Vladaru pravovjernih?" – upita on. Osman reče: "Idi i budi sudija ljudima."**

2. O sudiji koji griješi

٢. بَاب فِي الْقَاضِي يُخْطِئُ

3573. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Hassan es-Semti, kog je obavijestio Halef b. Halife, prenijevši od Ebu Hašima, on od Ibn Burejdea, on od svoga oca, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Tri su vrste sudija; jedna vrsta će u Džennet, a dvije u Džehennem: sudija koji će u Džennet je onaj koji spozna Istinu i presudi prema njoj; sudija koji spozna Istinu, a presudi krivo – on će u Džehennem; i sudija koji sudi ljudima po neznanju – i on će u Džehennem."**[343]

Ebu Davud kaže: "Ovo je nešto od Ibn Burejdea najpouzdanije o *tri vrste sudija.*"

٣٥٧٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَسَّانَ السَّمْتِيُّ حَدَّثَنَا خَلَفُ بْنُ خَلِيفَةَ عَنْ أَبِي هَاشِمٍ عَنِ ابْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْقُضَاةُ ثَلَاثَةٌ وَاحِدٌ فِي الْجَنَّةِ وَاثْنَانِ فِي النَّارِ فَأَمَّا الَّذِي فِي الْجَنَّةِ فَرَجُلٌ عَرَفَ الْحَقَّ فَقَضَى بِهِ وَرَجُلٌ عَرَفَ الْحَقَّ فَجَارَ فِي الْحُكْمِ فَهُوَ فِي النَّارِ وَرَجُلٌ قَضَى لِلنَّاسِ عَلَى جَهْلٍ فَهُوَ فِي النَّارِ

قَالَ أَبُو دَاوُد: وَهَذَا أَصَحُّ شَيْءٍ فِيهِ يَعْنِي حَدِيثَ ابْنِ بُرَيْدَةَ الْقُضَاةُ ثَلَاثَةٌ.

"Poštedi me, o Vladaru pravovjernih." – ponovo će on. "Naređujem ti da ideš i budeš sudija." – reče Osman. On reče: "Ne požuruj! Jesi li čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao: 'Ko zatraži utočište od Allaha, On će ga zaštititi od onoga od čega se utjecao?'" "Jesam." – reče Osman, a on će na to: "Ja se utječem Allahu da me sačuva od toga da budem sudija." Osman će na to: "A šta te sprječava da budeš sudija, kad je i tvoj otac sudio?" Ibn Omer reče: "Sprječava me to što sam čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je kazao: 'Ko bude sudija, pa bude sudio po neznanju, bit će stanovnik Vatre. Ko bude sudija, pa bude sudio krivo, i on će biti stanovnik Vatre. A ko bude sudija pa bude sudio po istini i pravdi, tražit će da se spasi, pa makar i bez nagrade i bez kazne.', pa čemu da se nadam nakon ovoga."

[343] Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*.

3574. ISPRIČAO NAM JE Ubejdullah b. Omer b. Mejsere, kog je obavijestio Abdulaziz b. Muhammed, prenijevši od Jezida b. Abdullaha b. el-Hada, ovaj od Muhammeda b. Ibrahima, on od Busra b. Seida, on od Ebu Kajsa, štićenika Amra b. el-Asa, a on od Amra b. el-Asa, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ukoliko se sudija (prilikom suđenja) trudi (da donese pravednu presudu), pa ispravno presudi, imat će dvije nagrade,[344] a ukoliko se trudi (da pravedno presudi) pa pogriješi, imat će jednu nagradu."**[345]

Ispričao sam ga Ebu Bekru b. Hazmu, pa je rekao: "Ebu Seleme mi je isto ispričao, prenijevši od Ebu Hurejrea."

٣٥٧٤. حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ بْنِ مَيْسَرَةَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ يَعْنِي ابْنَ مُحَمَّدٍ أَخْبَرَنِي يَزِيدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْهَادِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ عَنْ بُسْرِ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ أَبِي قَيْسٍ مَوْلَى عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ عَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا حَكَمَ الْحَاكِمُ فَاجْتَهَدَ فَأَصَابَ فَلَهُ أَجْرَانِ وَإِذَا حَكَمَ فَاجْتَهَدَ فَأَخْطَأَ فَلَهُ أَجْرٌ فَحَدَّثْتُ بِهِ أَبَا بَكْرِ بْنِ حَزْمٍ فَقَالَ: هَكَذَا حَدَّثَنِي أَبُو سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ.

3575. ISPRIČAO NAM JE Abbas el-Anberi, kog je obavijestio Omer b. Junus, prenijevši od Mulazima b. Amra, on od Musaa b. Nedždea, ovaj od svog djeda Jezida b. Abdurrahmana, a on je Ebu Kesira, on od Ebu Hurejrea, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Ko bude tražio da bude sudija među muslimanima sve dotle dok to ne postigne, pa mu pravednost prevlada nad nepravednošću, zaslužit će Džennet.**

٣٥٧٥. حَدَّثَنَا عَبَّاسٌ الْعَنْبَرِيُّ حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا مُلَازِمُ بْنُ عَمْرٍو حَدَّثَنِي مُوسَى بْنُ نَجْدَةَ عَنْ جَدِّهِ يَزِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَهُوَ أَبُو كَثِيرٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ طَلَبَ قَضَاءَ الْمُسْلِمِينَ حَتَّى يَنَالَهُ ثُمَّ غَلَبَ عَدْلُهُ جَوْرَهُ فَلَهُ الْجَنَّةُ وَمَنْ غَلَبَ جَوْرُهُ عَدْلَهُ فَلَهُ النَّارُ.

---

[344] Jednu nagradu za to što se trudio da pravilno presudi, a drugu zato što je pravilno presudio.

[345] Jednu nagradu, i to za trud i nastojanje da pravilno presudi.

Međutim, kod koga nepravednost prevlada nad pravednošću, zaslužit će Džehennem."

3576. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Hamza b. Ebu Jahja er-Remli, kog je obavijestio Zejd b. Ebuz-Zerka, prenijevši od Ibn Ebuz-Zinada, ovaj od svoga oca, on od Ubejdullaha b. Abdullaha b. Utbea, da je Ibn Abbas kazao: "*A oni koji ne sude prema onome što je Allah objavio, oni su pravi nevjernici*, pa do: *A oni koji ne sude prema onome što je Allah objavio, pravi su griješnici.* (El-Maide, 44-47) Ova tri ajeta su objavljena u vezi jevreja, a posebno u vezi njihovih plemena Kurejza i En-Nadir."

٣٥٧٦. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ حَمْزَةَ بْنِ أَبِي يَحْيَى الرَّمْلِيُّ حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ أَبِي الزَّرْقَاءِ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: ﴿ وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ إِلَى قَوْلِهِ الْفَاسِقُونَ ﴾ هَؤُلَاءِ الْآيَاتِ الثَّلَاثِ نَزَلَتْ فِي الْيَهُودِ خَاصَّةً فِي قُرَيْظَةَ وَالنَّضِيرِ.

3. Ko traži da bude sudija i žuri ka tome

٣. بَاب فِي طَلَبِ الْقَضَاءِ وَالتَّسَرُّعِ إِلَيْهِ

3577. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. el-Ala i Muhammed b. el-Musenna, kog je obavijestio Ebu Muavija, prenijevši od El-A'meša, on od Redžaa el-Ensarija, a on od Abdurrahmana b. Bišra el-Ensarija el-Ezreka: "Dva čovjeka su ušla (u Medinu) na kapiju od strane plemena Kinde, a Ebu Mes'ud el-Ensari je sjedio u kružoku, i rekoše: 'Ima li među vama neko da nam presudi?' Neki čovjek iz kružoka reče: 'Ja ću.', a Ebu Mes'ud uze šaku pijeska,

٣٥٧٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ وَمُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى قَالَا أَخْبَرَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ رَجَاءٍ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ بِشْرٍ الْأَنْصَارِيِّ الْأَزْرَقِ قَالَ: دَخَلَ رَجُلَانِ مِنْ أَبْوَابِ كِنْدَةَ وَأَبُو مَسْعُودٍ الْأَنْصَارِيُّ جَالِسٌ فِي حَلْقَةٍ فَقَالَا أَلَا رَجُلٌ يُنَفِّذُ بَيْنَنَا فَقَالَ: رَجُلٌ مِنَ الْحَلْقَةِ أَنَا فَأَخَذَ أَبُو مَسْعُودٍ كَفًّا مِنْ حَصًى فَرَمَاهُ

baci je na njega i reče: 'Polahko. U (Vjerovjesnikovo, s.a.v.s.) vrijeme nije odobravano žurenje za suđenjem.'"

بِهِ وَقَالَ مَهْ إِنَّهُ كَانَ يُكْرَهُ التَّسَرُّعُ إِلَى الْحُكْمِ.

3578. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Kesir, kog je obavijestio Israil, prenijevši od Abdula'laa, ovaj od Bilala, on od Enesa b. Malika, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ko bude tražio da bude sudija i angažira one koji će mu u tome pomoći (da to postane), bit će prepušten sam sebi. A ko bude sudija ne tražeći to i ne angažirajući nikog za to, Allah će mu spustiti meleka koji će ga usmjeravati."**[346]

٣٥٧٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا إِسْرَائِيلُ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى عَنْ بِلَالٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَنْ طَلَبَ الْقَضَاءَ وَاسْتَعَانَ عَلَيْهِ وُكِلَ إِلَيْهِ وَمَنْ لَمْ يَطْلُبْهُ وَلَمْ يَسْتَعِنْ عَلَيْهِ أَنْزَلَ اللَّهُ مَلَكًا يُسَدِّدُهُ.

Veki je prenio od Israila, on od Abdula'laa, on od Bilala b. Ebu Musaa, on od Enesa, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s. Ebu Avane je prenio od Abdula'laa, on od Bilala b. Mirdasa el-Fezarija, on od Hajsemea el-Basrija, a on od Enesa.

وَقَالَ وَكِيعٌ عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنْ عَبْدِ الْأَعْلَى عَنْ بِلَالِ بْنِ أَبِي مُوسَى عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ أَبُو عَوَانَةَ عَنْ عَبْدِ الْأَعْلَى عَنْ بِلَالِ بْنِ مِرْدَاسٍ الْفَزَارِيِّ عَنْ خَيْثَمَةَ الْبَصْرِيِّ عَنْ أَنَسٍ.

3579. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Jahja b. Seid, prenijevši od Kurrea b. Halida, on od Humejda b. Hilala, ovaj od Ebu Burdea, a on od Ebu Musaa, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: **"Nećemo angažirati (ili je rekao: Ne angažirajmo) za naše poslove onoga koji to želi."**[347]

٣٥٧٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا قُرَّةُ بْنُ خَالِدٍ حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ هِلَالٍ حَدَّثَنِي أَبُو بُرْدَةَ قَالَ قَالَ أَبُو مُوسَى قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَنْ نَسْتَعْمِلَ أَوْ لَا نَسْتَعْمِلُ عَلَى عَمَلِنَا مَنْ أَرَادَهُ.

---

[346] Bilježi ga i Et-Tirmizi u *Džami'u*. On je za ovaj hadis rekao da je hasenun-garibun.

[347] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

4. O zabrani mita

٤. بَاب فِي كَرَاهِيَةِ الرَّشْوَةِ

3580. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Junus, kog je obavijestio Ibn Ebu Zi'b, prenijevši od El-Harisa b. Abdurrahmana, on od Ebu Selemea, a on od Abdullaha b. Amra, da je rekao: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je prokleo onoga koji daje i onoga koji prima mito."**[348]

٣٥٨٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي ذِئْبٍ عَنْ الْحَارِثِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرَّاشِيَ وَالْمُرْتَشِيَ.

5. O poklonima radnicima

٥. بَاب فِي هَدَايَا الْعُمَّالِ

3581. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od Ismaila b. Ebu Halida, on od Kajsa, ovaj od Adijja b. Umejrea el-Kindija, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **"O ljudi, ko od vas bude angažiran na nekom poslu, pa prikrije i koliko iglu, ili još manje od toga, učinio je prevaru i doći će sa tim na Sudnji dan."** Tad ustade jedan ensarija, crn čovjek, kao da ga sad gledam, i reče: **"Allahov Poslaniče, udalji me od tih**

٣٥٨١. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ إِسْمَعِيلَ بْنِ أَبِي خَالِدٍ حَدَّثَنِي قَيْسٌ قَالَ حَدَّثَنِي عَدِيُّ بْنُ عُمَيْرَةَ الْكِنْدِيُّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ مَنْ عُمِّلَ مِنْكُمْ لَنَا عَلَى عَمَلٍ فَكَتَمَنَا مِنْهُ مِخْيَطًا فَمَا فَوْقَهُ فَهُوَ غُلٌّ يَأْتِي بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَقَامَ رَجُلٌ مِنْ الْأَنْصَارِ أَسْوَدُ كَأَنِّي أَنْظُرُ

---

[348] U predanju koje bilježi Ahmed b. Hanbel u *Musnedu* od Sevbana stoji: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je prokleo onoga ko da mito nekome ko je na položaju, onoga ko ga primi i onoga ko u tome posreduje."**

Ovaj su hadis, kako ističe Ibn Tejmijje u *El-Kutubus-sitteu* zabilježili svi autori, osim En-Nesaija. Et-Tirmizi je za njega rekao da je sahih.

angažmana." "Zašto to govoriš?" – upita on. Ensarija reče: "Čuo sam te gdje govoriš tako i tako." Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: "Ja to govorim da bi onaj koga angažiramo na nekom poslu donio sve, i najmanje i najveće, pa što mu se od toga da, neka uzme, a što mu se zabrani, neka se kloni toga."

إِلَيْهِ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ اقْبَلْ عَنِّي عَمَلَكَ قَالَ وَمَا ذَاكَ قَالَ سَمِعْتُكَ تَقُولُ كَذَا وَكَذَا قَالَ وَأَنَا أَقُولُ ذَلِكَ مَنْ اسْتَعْمَلْنَاهُ عَلَى عَمَلٍ فَلْيَأْتِ بِقَلِيلِهِ وَكَثِيرِهِ فَمَا أُوتِيَ مِنْهُ أَخَذَهُ وَمَا نُهِيَ عَنْهُ انْتَهَى.

6. Kako se sudi

٦. بَاب كَيْفَ الْقَضَاءُ

3582. ISPRIČAO NAM JE Amr b. Avn, kog je obavijestio Šerik, prenijevši od Simaka, on od Haneša, da je Alija kazao: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., me je imenovao za sudiju u Jemenu. Rekao sam mu: 'Allahov Poslaniče, šalješ me a ja sam mlad i ne znam kako se sudi.' On reče: 'Allah će ti uputiti srce i učvrstiti jezik. Kad se pred tobom pojave dvije osobe koje su u sporu, nipošto ne donosi presudu dok ne saslušaš obje strane. Tad će ti se pokazati kako ćeš presuditi.' Nakon toga sam uvijek (tako) sudio (ili je kazao: Nakon toga više nisam imao dileme u pogledu suđenja).'"[349]

٣٥٨٢. حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَوْنٍ قَالَ أَخْبَرَنَا شَرِيكٌ عَنْ سِمَاكٍ عَنْ حَنَشٍ عَنْ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَام قال: بَعَثَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الْيَمَنِ قَاضِيًا فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ تُرْسِلُنِي وَأَنَا حَدِيثُ السِّنِّ وَلَا عِلْمَ لِي بِالْقَضَاءِ فَقَالَ: إِنَّ اللَّهَ سَيَهْدِي قَلْبَكَ وَيُثَبِّتُ لِسَانَكَ فَإِذَا جَلَسَ بَيْنَ يَدَيْكَ الْخَصْمَانِ فَلَا تَقْضِيَنَّ حَتَّى تَسْمَعَ مِنَ الْآخَرِ كَمَا سَمِعْتَ مِنَ الْأَوَّلِ فَإِنَّهُ أَحْرَى أَنْ يَتَبَيَّنَ لَكَ الْقَضَاءُ قَالَ فَمَا زِلْتُ قَاضِيًا أَوْ مَا شَكَكْتُ فِي قَضَاءٍ بَعْدُ.

[349] Ovaj hadis je dokaz da nije dozvoljeno donositi presudu dok se ne saslušaju obje strane u sporu, niti je dozvoljeno donositi presudu protiv tuženog u njegovoj odsutnosti. Ovaj hadis je zabilježio i Et-

7. O presudi u kojoj je sudac pogriješio

3583. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Kesir, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Hišama b. Urvea, on od Urvea, a on od Zejnebe bint Ummu Seleme, a ona od Ummu Seleme, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **“Ja sam samo čovjek, a vi svoje parnice podižete meni. Možda će neki od vas biti ubjedljiviji u svom dokazivanju od drugog, i ja, na osnovu onoga što od njega čujem, presudim u njegovu korist. Zato, ako nekom od vas presudim nešto što pripada njegovom bratu, neka od toga ništa ne uzima jer (neka zna) da sam mu time dodijelio dio džehennemske vatre.”**[350]

3584. ISPRIČAO NAM JE Er-Rebi b. Nafi Ebu Tevbe, kog je obavijestio

٧. بَاب فِي قَضَاءِ الْقَاضِي إِذَا أَخْطَأَ

٣٥٨٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ زَيْنَبَ بِنْتِ أُمِّ سَلَمَةَ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ وَإِنَّكُمْ تَخْتَصِمُونَ إِلَيَّ وَلَعَلَّ بَعْضَكُمْ أَنْ يَكُونَ أَلْحَنَ بِحُجَّتِهِ مِنْ بَعْضٍ فَأَقْضِيَ لَهُ عَلَى نَحْوِ مَا أَسْمَعُ مِنْهُ فَمَنْ قَضَيْتُ لَهُ مِنْ حَقِّ أَخِيهِ بِشَيْءٍ فَلَا يَأْخُذْ مِنْهُ شَيْئًا فَإِنَّمَا أَقْطَعُ لَهُ قِطْعَةً مِنَ النَّارِ

٣٥٨٤. حَدَّثَنَا الرَّبِيعُ بْنُ نَافِعٍ أَبُو تَوْبَةَ حَدَّثَنَا ابْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ

Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*. Za njega je Et-Tirmizi kazao da je hasen-hadis.

[350] Iz ovog hadisa se zaključuje da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., tamo gdje nije imao Objave, bio kao i ostali ljudi. Prilikom parničnog postupka ponašao se kao i svaki drugi sudija. Nakon što bi saslušao obje strane, donio bi presudu na temelju činjenica koje bi čuo. Poslanikova, s.a.v.s., presuda u nečiju korist ne znači da je svaki put uspio dokučiti čije je pravo. Zato upozorava da niko ne prihvaća ono što nije njegovo, pa makar na sudu i bilo dodijeljeno njemu, jer će za to biti odgovoran pred Svevišnjim Allahom.

Ovaj hadis su u *El-Kutubus-sitteu* zabilježili svi autori.

Ibnul-Mubarek, prenijevši od Usamea b. Zejda, on od Abdullaha b. Rafia, Ummu Seleminog štićenika, a on od Ummu Seleme: **"Dva čovjeka su došla Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., sporeći se u vezi njihove ostavštine. Nijedan od njih nije imao nikakvog drugog dokaza osim vlastite tvrdnje. Vjerovjesnik, s.a.v.s., im reče..."** – slično prethodnom hadisu. **"Kad to čuše, obojica zaplakaše i rekoše: 'Moje pravo pripada tebi.' Vjerovjesnik, s.a.v.s., im reče: 'Kad već tako činite, onda to bratski međusobno podijelite i nastojte da budete pravedni, a potom se halalite.'"**

أُسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَافِعٍ مَوْلَى أُمِّ سَلَمَةَ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ أَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلَانِ يَخْتَصِمَانِ فِي مَوَارِيثَ لَهُمَا لَمْ تَكُنْ لَهُمَا بَيِّنَةٌ إِلَّا دَعْوَاهُمَا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: فَذَكَرَ مِثْلَهُ فَبَكَى الرَّجُلَانِ وَقَالَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا حَقِّي لَكَ فَقَالَ لَهُمَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَّا إِذْ فَعَلْتُمَا مَا فَعَلْتُمَا فَاقْتَسِمَا وَتَوَخَّيَا الْحَقَّ ثُمَّ اسْتَهِمَا ثُمَّ تَحَالَّا.

3585. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Musa er-Razi, kog je obavijestio Isa, prenijevši od Usamea, on od Abdullaha b. Rafia, ovaj od Ummu Seleme, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., u ovom hadisu kazao: **"Dvojica se parniče u vezi ostavštine i drugih stvari, a ja među vama sudim po vlastitom nahođenju. U tome mi se ništa ne objavljuje."**

٣٥٨٥. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُوسَى الرَّازِيُّ أَخْبَرَنَا عِيسَى حَدَّثَنَا أُسَامَةُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَافِعٍ قَالَ سَمِعْتُ أُمَّ سَلَمَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِهَذَا الْحَدِيثِ قَالَ يَخْتَصِمَانِ فِي مَوَارِيثَ وَأَشْيَاءَ قَدْ دَرَسَتْ فَقَالَ: إِنِّي إِنَّمَا أَقْضِي بَيْنَكُمْ بِرَأْيِي فِيمَا لَمْ يُنْزَلْ عَلَيَّ فِيهِ.

3586. ISPRIČAO NAM JE Sulejman b. Davud el-Mehri, kog je obavijestio Ibn Vehb, prenijevši od Junusa b. Jezida, on od Ibn Šihaba, da je Omer b. el-Hattab sa minbera kazao: **"O ljudi, suđenje Allahovog Poslanika, s.a.v.s., bijaše**

٣٥٨٦. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ الْمَهْرِيُّ أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ عَنْ يُونُسَ بْنِ يَزِيدَ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ وَهُوَ عَلَى الْمِنْبَرِ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ الرَّأْيَ

ispravno, jer je bilo pod Allahovim nadzorom, dok je naše suđenje samo pretpostavljanje i trud."

إِنَّمَا كَانَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُصِيبًا لِأَنَّ اللَّهَ كَانَ يُرِيهِ وَإِنَّمَا هُوَ مِنَّا الظَّنُّ وَالتَّكَلُّفُ.

3587. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Abde ed-Dabbij, kog je obavijestio Muaz b. Muaz, prenijevši od Ebu Osmana eš-Šamija, a ne mislim da sam vidio nekoga iz Šama vrednijeg od njega, tj. Hariza b. Osmana.

٣٥٨٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدَةَ الضَّبِّيُّ أَخْبَرَنَا مُعَاذُ بْنُ مُعَاذٍ قَالَ: أَخْبَرَنِي أَبُو عُثْمَانَ الشَّامِيُّ وَلَا إِخَالُنِي رَأَيْتُ شَامِيًّا أَفْضَلَ مِنْهُ يَعْنِي حُرَيْزَ بْنَ عُثْمَانَ.

8. Kako će dvojica u sporu sjediti ispred sudije

٨. بَاب كَيْفَ يَجْلِسُ الْخَصْمَانِ بَيْنَ يَدَيْ الْقَاضِي

3588. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Meni, kog je obavijestio Abdullah b. el-Mubarek, prenijevši od Mus'aba b. Sabita, on od Abdullaha b. ez-Zubejra: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je odredio da dvojica koji su u sporu sjede ispred sudije."**

٣٥٨٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مَنِيعٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ حَدَّثَنَا مُصْعَبُ بْنُ ثَابِتٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ قَالَ: قَضَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ الْخَصْمَيْنِ يَقْعُدَانِ بَيْنَ يَدَيْ الْحَكَمِ.

9. O sudiji koji sudi dok je ljut

٩. بَاب الْقَاضِي يَقْضِي وَهُوَ غَضْبَانُ

3589. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Kesir, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Abdulmelika b. Umejra, on od Abdurrahmana b. Ebu Bekra, on od svoga oca, da je Allahov Poslanik,

٣٥٨٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي بَكْرَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ كَتَبَ إِلَى ابْنِهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

s.a.v.s., rekao: **“Neka sudac ne sudi kad je ljut.”**[351]

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا يَقْضِي الْحَكَمُ بَيْنَ اثْنَيْنِ وَهُوَ غَضْبَانُ.

10. O suđenju među nemuslimanima islamske države

١٠. بَاب الْحُكْمِ بَيْنَ أَهْلِ الذِّمَّةِ

3590. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed el-Mervezi, kog je obavijestio Ali b. Husejn, prenijevši od svoga oca, on od Jezida en-Nahvija, on od Ikrime, da je Ibn Abbas kazao: **“*Pa ako ti dođu, ili im presudi ili se okreni od njih.* (El-Maida, 42), derogirano je riječima: *Sudi im prema onome što Allah objavljuje.* (El-Maida, 48)”**

٣٥٩٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمَرْوَزِيُّ حَدَّثَنِي عَلِيُّ بْنُ حُسَيْنٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ يَزِيدَ النَّحْوِيِّ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: ﴿ فَإِنْ جَاءُوكَ فَاحْكُمْ بَيْنَهُمْ أَوْ أَعْرِضْ عَنْهُمْ ﴾ فَنُسِخَتْ قَالَ: ﴿ فَاحْكُمْ بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ ﴾.

3591. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Muhammed en-Nufejli, kog je obavijestio Muhammed b. Seleme, prenijevši od Muhammeda b. Ishaka, on od Davuda b. el-Husajna, on od Ikrimea, da je Ibn Abbas kazao: **“Pošto je objavljen ovaj ajet: *Pa ako ti dođu, ili im presudi ili se okreni od njih. Ako se okreneš od njih, oni ti ne mogu nimalo nauditi. A ako im budeš sudio, sudi im pravedno, jer Allah voli pravedne.*– kada bi pleme**

٣٥٩١. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ النُّفَيْلِيُّ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ عَنْ دَاوُدَ بْنِ الْحُصَيْنِ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ ﴿ فَإِنْ جَاءُوكَ فَاحْكُمْ بَيْنَهُمْ أَوْ أَعْرِضْ عَنْهُمْ ﴾ ﴿ وَإِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُمْ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴾. قَالَ كَانَ بَنُو

[351] Na temelju ovoga, šerijatski pravnici smatraju da sudiji nije dozvoljeno suditi ni u situacijama kada je pospan, gladan ili žedan, jer tada ne može biti potpuno skoncentriran na predmet, pa postoji bojazan da može donijeti nepravednu presudu. Ovaj hadis su zabilježili u *El-Kutubus-sitteu* svi autori, osim En-Nesaija.

Benu Nadir ubilo nekoga iz plemena Benu Kurejza, davalo im je polovinu krvarine, a ako bi pleme Benu Kurejza ubilo nekoga iz plemena Benu Nadir, davalo im je punu krvarinu, pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., uspostavio jednakost među njima."[352]

النَّضِيرِ إِذَا قَتَلُوا مِنْ بَنِي قُرَيْظَةَ أَدَّوْا نِصْفَ الدِّيَةِ وَإِذَا قَتَلَ بَنُو قُرَيْظَةَ مِنْ بَنِي النَّضِيرِ أَدَّوْا إِلَيْهِمُ الدِّيَةَ كَامِلَةً فَسَوَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَهُمْ.

11. O trudu prilikom suđenja

١١. بَاب اجْتِهَادِ الرَّأْيِ فِي الْقَضَاءِ

3592. ISPRIČAO NAM JE Hafs b. Omer, prenijevši od Šu'bea, on od Ebu Avna,[353] on od Harisa b. Amra, El-Mugireovog b. Šu'beovog bratića, on od nekih učenika Muaza b. Džebela iz Himsa: **"Pošto je Allahov Poslanik, s.a.v.s., odlučio Muaza uputiti u Jemen, reče: 'Kako ćeš suditi, ako se pred tobom pojavi spor?' 'Sudit ću prema onome što je u Allahovoj Knjizi.' – reče on. 'A ako (o tome) ne nađeš ništa u Allahovoj Knjizi?' – upita. 'Onda po sunnetu Allahovog Poslanika, s.a.v.s.' – reče on. 'A ako (o tome) ne nađeš ništa ni u sunnetu Allahovog Poslanika, ni u Allahovoj Knjizi?' – ponovo će Vjerovjesnik, s.a.v.s. On reče: 'Onda ću dobro razmisliti i (na osnovu toga)**

٣٥٩٢. حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ أَبِي عَوْنٍ عَنْ الْحَارِثِ بْنِ عَمْرِو ابْنِ أَخِي الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ عَنْ أُنَاسٍ مِنْ أَهْلِ حِمْصَ مِنْ أَصْحَابِ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا أَرَادَ أَنْ يَبْعَثَ مُعَاذًا إِلَى الْيَمَنِ قَالَ كَيْفَ تَقْضِي إِذَا عَرَضَ لَكَ قَضَاءٌ قَالَ أَقْضِي بِكِتَابِ اللَّهِ قَالَ فَإِنْ لَمْ تَجِدْ فِي كِتَابِ اللَّهِ قَالَ فَبِسُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فَإِنْ لَمْ تَجِدْ فِي سُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَا فِي كِتَابِ اللَّهِ قَالَ أَجْتَهِدُ رَأْيِي وَلَا آلُو فَضَرَبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

---

352 Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

353 Ebu Avn Muhammed b. Ubejdullah es-Sekafi el-Kufi je pouzdan prenosilac. Pripadao je četvrtoj generaciji.

presuditi.' Allahov Poslanik, s.a.v.s., ga potapša po grudima i reče: 'Hvala Allahu, Koji je darovao izaslaniku Allahovog Poslanika ono sa čim je zadovoljan Njegov Poslanik.'"[354]

وَسَلَّمَ صَدْرَهُ وَقَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَفَّقَ رَسُولَ رَسُولِ اللَّهِ لِمَا يُرْضِي رَسُولَ اللَّهِ.

3593. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od Šu'bea, on od Ebu Avna, on od El-Harisa b. Amra, a on od nekih Muazovih učenika, a on od Muaza b. Džebela: **"Pošto ga je Allahov Poslanik, s.a.v.s., odlučio poslati u Jemen..."** – po smislu, hadis sličan prethodnom hadisu.

٣٥٩٣. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ شُعْبَةَ حَدَّثَنِي أَبُو عَوْنٍ عَنْ الْحَارِثِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ نَاسٍ مِنْ أَصْحَابِ مُعَاذٍ عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا بَعَثَهُ إِلَى الْيَمَنِ فَذَكَرَ مَعْنَاهُ.

12. O izmirenju

١٢. بَاب فِي الصُّلْحِ

3594. ISPRIČAO NAM JE Sulejman b. Davud el-Mehri, kog je obavijestio Ibn Vehb, prenijevši od Sulejmana b. Bilala. A obavijestio nas je i Ahmed b. Abdulvahid ed-Dimeški, prenijevši od Mervana b. Muhammeda, kog je obavijestio Sulejman b. Bilal ili Abdulaziz b. Muhammed – šejh je u dilemi – on je prenio od Kesira b. Zejda, on od El-Velida b. Rebaha, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Izmirenje (kompromis) je dozvo-**

٣٥٩٤. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ الْمَهْرِيُّ أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي سُلَيْمَانُ بْنُ بِلَالٍ ح. وحَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الْوَاحِدِ الدِّمَشْقِيُّ حَدَّثَنَا مَرْوَانُ يَعْنِي ابْنَ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ بِلَالٍ أَوْ عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ شَكَّ الشَّيْخُ عَنْ كَثِيرِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ الْوَلِيدِ بْنِ رَبَاحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الصُّلْحُ جَائِزٌ بَيْنَ

[354] Bilježi ga i Et-Tirmizi u *Džami'u*.

ljeno među muslimanima.”[355] Ahmed je rekao: “ **...osim izmirenja koje zabranjuje ono što je dozvoljeno, ili dozvoljava ono što je zabranjeno.”** Sulejman ibn Davud je rekao: “Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: **“Muslimani se pridržavaju svojih uvjeta.’”**

الْمُسْلِمِينَ. زَادَ أَحْمَدُ إِلَّا صُلْحًا أَحَلَّ حَرَامًا أَوْ حَرَّمَ حَلَالًا. وَزَادَ سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْمُسْلِمُونَ عَلَى شُرُوطِهِمْ.

3595. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Salih, kog je obavijestio Ibn Vehb, prenijevši od Junusa, on od Ibn Šihaba, ovaj od Abdullaha b. Ka’ba b. Malika, **da je Ka’b b. Malik, u doba Allahovog Poslanika, a.s., u džamiji tražio od Ibn Ebu Hadreda naplatu duga koji je imao kod njega i da su podigli glasove toliko da ih je čuo Allahov Poslanik, s.a.v.s., u svojoj sobi. Otkrivši zastor na vratima svoje sobe, zovnuo je Ka’ba b. Malika rekavši: ‘O Ka’be!’ ‘Odazivam ti se, Allahov Poslaniče.’ – uzviknu on. ‘Smanji mu dug na pola.’, pokazujući mu to svojom rukom. Ka’b reče: ‘Učinit ću to, Allahov Poslaniče.’, a onda**

٣٥٩٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي يُونُسُ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ أَخْبَرَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ كَعْبَ بْنَ مَالِكٍ أَخْبَرَهُ أَنَّهُ تَقَاضَى ابْنَ أَبِي حَدْرَدٍ دَيْنًا كَانَ عَلَيْهِ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْمَسْجِدِ فَارْتَفَعَتْ أَصْوَاتُهُمَا حَتَّى سَمِعَهُمَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ فِي بَيْتِهِ فَخَرَجَ إِلَيْهِمَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى كَشَفَ سِجْفَ حُجْرَتِهِ وَنَادَى كَعْبَ بْنَ مَالِكٍ فَقَالَ: يَا كَعْبُ فَقَالَ: لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَأَشَارَ لَهُ بِيَدِهِ أَنْ ضَعِ الشَّطْرَ مِنْ دَيْنِكَ قَالَ كَعْبٌ قَدْ فَعَلْتُ

---

[355] Bilježi Et-Tirmizi u *Džami’u*, sa senedom od Abdullaha b. Amra b. Avfa el-Muzenija, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **“Pomirenje je dozvoljeno među muslimanima, osim onog kojim se zabranjuje dozvoljeno ili dozvoljava zabranjeno. Muslimani su dužni poštovati (dogovorene) uvjete osim onih kojima se zabranjuje dozvoljeno ili dozvoljava zabranjeno.”**

reče onom drugom: ‘Ustani i isplati mu ga.’”[356]

13. O svjedočenjima

3596. ISPRIČALI SU NAM Ibnus-Serh i Ahmed b. Seid el-Hemdani, njih je obavijestio Ibn Vehb, prenijevši od Malika b. Enesa, on od Abdullaha b. Ebu Bekra, kog je obavijestio njegov otac, a njega Abdullah b. Amr b. Osman b. Affan,[357] prenijevši od Abdurrahmana b. Ebu Amra el-Ensarije, on od Zejda b. Halida el-Džuhenija, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **“Hoćete li da vas obavijestim o najboljem svjedoku? To je onaj koji dođe da svjedoči prije nego što se to traži od njega .”** Dilema bijaše kod Abdullaha b. Ebu Bekra koje je od to dvoje rekao. Ebu Davud veli da je Malik kazao: **“Onaj koji obavijesti o svome svjedočenju, a za njega ne zna onaj što je njemu u prilog.”** El-Hemdani kaže: **“ponudi svoje svjedočenje vladaru”**. Ibnus-Serh kaže: **“ili sa njim dođe imamu”**. Obavještenje se spominje u El-Hemdanijevom hadisu.

يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: قُمْ فَاقْضِهِ.

١٣. بَاب فِي الشَّهَادَاتِ

٣٥٩٦. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ سَعِيدٍ الْهَمْدَانِيُّ وأَحْمَدُ بْنُ السَّرْحِ قَالَا أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي مَالِكُ بْنُ أَنَسٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي بَكْرٍ أَنَّ أَبَاهُ أَخْبَرَهُ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرِو بْنِ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ أَخْبَرَهُ أَنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ أَبِي عَمْرَةَ الْأَنْصَارِيَّ أَخْبَرَهُ أَنَّ زَيْدَ بْنَ خَالِدٍ الْجُهَنِيَّ أَخْبَرَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِ الشُّهَدَاءِ الَّذِي يَأْتِي بِشَهَادَتِهِ أَوْ يُخْبِرُ بِشَهَادَتِهِ قَبْلَ أَنْ يُسْأَلَهَا شَكَّ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي بَكْرٍ أَيَّتَهُمَا قَالَ: قَالَ أَبُو دَاوُد: قَالَ مَالِكٌ الَّذِي يُخْبِرُ بِشَهَادَتِهِ وَلَا يَعْلَمُ بِهَا الَّذِي هِيَ لَهُ قَالَ الْهَمْدَانِيُّ وَيَرْفَعُهَا إِلَى السُّلْطَانِ قَالَ ابْنُ السَّرْحِ أَوْ يَأْتِي بِهَا الْإِمَامَ وَالْإِخْبَارُ فِي حَدِيثِ الْهَمْدَانِيِّ قَالَ

---

[356] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim, u *Sahihima*, i Ibn Madže u *Sunenu*.

[357] Abdullah b. Amr b. Osman el-Emevi je pouzdan prenosilac hadisa i ugledan čovjek. Pripadao je trećoj generaciji.

Kazao je Ibnus-Serh b. Ebu Amr, a ne Abdurrahman.

ابْنُ السَّرْحِ ابْنُ أَبِي عَمْرَةَ لَمْ يَقُلْ عَبْدَ الرَّحْمَنِ.

14. O čovjeku koji podstiče na svađu čak i ne znajući o čemu se radi

١٤. بَاب فِيمَنْ يُعِينُ عَلَى خُصُومَةٍ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَعْلَمَ أَمْرَهَا

3597. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Junus, kog je obavijestio Zuhejr, prenijevši od Umarea b. Gazijjea, da je Jahja b. Rašid kazao: **"Sjedili smo kod Abdullaha b. Omera. Izišao je pred nas, sjeo i rekao: Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada je rekao: 'Ko svojim zauzimanjem spriječi izvršenje neke od Allahovih kazni, taj se suprotstavio Allahovoj naredbi. Ko se s nekim prepire zbog neistine, a zna da je to neistina, Allah će se na njega rasrditi i bit će na njega srdit sve dok tu osobinu ne otkloni od sebe. A ko o vjerniku kaže neistinu, Allah će ga nastaniti u znoju stanovnika Džehennema. Tu će ostati sve dok ne opovrgne ono što je iznio."**

٣٥٩٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ حَدَّثَنَا عُمَارَةَ بْنِ غَزِيَّةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ رَاشِدٍ قَالَ: جَلَسْنَا لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ فَخَرَجَ إِلَيْنَا فَجَلَسَ فَقَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَنْ حَالَتْ شَفَاعَتُهُ دُونَ حَدٍّ مِنْ حُدُودِ اللَّهِ فَقَدْ ضَادَّ اللَّهَ وَمَنْ خَاصَمَ فِي بَاطِلٍ وَهُوَ يَعْلَمُهُ لَمْ يَزَلْ فِي سَخَطِ اللَّهِ حَتَّى يَنْزِعَ عَنْهُ وَمَنْ قَالَ فِي مُؤْمِنٍ مَا لَيْسَ فِيهِ أَسْكَنَهُ اللَّهُ رَدْغَةَ الْخَبَالِ حَتَّى يَخْرُجَ مِمَّا قَالَ.

3598. ISPRIČAO NAM JE Ali b. el-Husejn b. Ibrahim, kog je obavijestio Omer b. Junus, prenijevši od Asima b. Muhammeda b. Zejda el-Amrija, on od El-Musennaa b. Jezida, ovaj od Metara el-Verraka, on od Nafia, on od Ibn Omera, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s.

٣٥٩٨. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا عَاصِمُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ زَيْدٍ الْعُمَرِيُّ حَدَّثَنِي الْمُثَنَّى بْنُ يَزِيدَ عَنْ مَطَرٍ الْوَرَّاقِ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَعْنَاهُ قَالَ وَمَنْ أَعَانَ عَلَى

– po smislu, slično prethodnom hadisu, dodavši: **“A ko nekoga pomogne u nepravednoj svađi, navući će na sebe gnjev Uzvišenog Allaha.”**[358]

15. O lažnom svjedočenju

3599. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Musa el-Belhi, kog je obavijestio Muhammed b. Ubejd, prenijevši od Sufjana el-Asfurija, on od svoga oca, on od Habiba b. en-Nu’mana el-Esedija, a on od Hurejma b. Fatika: **“Pošto završi sabah-namaz, Allahov Poslanik,, s.a.v.s., ustade i reče: ‘Lažno svjedočenje je ravno pridruživanju Allahu druga.’ To je ponovio tri puta, a onda proučio:** ***Pa budite što dalje od kumira poganih i izbjegavajte što više govor neistiniti. Budite iskreno Allahu odani. Ne smatrajte nikoga Njemu ravnim.*** **(El-Hadž, 30-31)”**[359]

خُصُومَةٍ بِظُلْمٍ فَقَدْ بَاءَ بِغَضَبٍ مِنْ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ.

١٥. بَاب فِي شَهَادَةِ الزُّورِ

٣٥٩٩. حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ مُوسَى الْبَلْخِيُّ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدٍ حَدَّثَنِي سُفْيَانُ يَعْنِي الْعُصْفُرِيَّ عَنْ أَبِيهِ عَنْ حَبِيبِ بْنِ النُّعْمَانِ الْأَسَدِيِّ عَنْ خُرَيْمِ بْنِ فَاتِكٍ قَالَ: صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاةَ الصُّبْحِ فَلَمَّا انْصَرَفَ قَامَ قَائِمًا فَقَالَ: عُدِلَتْ شَهَادَةُ الزُّورِ بِالْإِشْرَاكِ بِاللَّهِ ثَلَاثَ مِرَارٍ ثُمَّ قَرَأَ ﴿ فَاجْتَنِبُوا الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ حُنَفَاءَ لِلَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ ﴾.

---

[358] El-Munziri kaže da je u senedu ovoga hadisa Metar b. Tahman el-Verrak, koga su mnogi smatrali slabim prenosiocem, i El-Musenna b. Jezid es-Sekafi, čiji je identitet nedovoljno poznat.

[359] Ovaj hadis su zabilježili i Et-Tirmizi u *Džami’u* i Ibn Madže u *Sunenu*. Et-Tirmizi kaže: “Smatram da je ovo vjerodostojan hadis.”

16. O onome čije se svjedočenje odbija

١٦. بَاب مَنْ تُرَدُّ شَهَادَتُهُ

3600. ISPRIČAO NAM JE Hafs b. Omer, kog je obavijestio Muhammed b. Rašid, prenijevši od Sulejmana b. Musaa, on od Amra b. Šuajba, on od svoga oca, a on od njegovog djeda: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je odbacivao svjedočenje onoga koji vara i one koja vara, i onoga koji mrzi svoga brata, i onoga koji je u srodstvu ili u službi čovjeka koji je u sporu, a prihvatio ga je od ostalih."**

Ebu Davud kaže: "*El-gimr* je mržnja i neprijateljstvo, dok je *kani* poseban unajmljenik."

٣٦٠٠. حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَاشِدٍ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ مُوسَى عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَدَّ شَهَادَةَ الْخَائِنِ وَالْخَائِنَةِ وَذِي الْغِمْرِ عَلَى أَخِيهِ وَرَدَّ شَهَادَةَ الْقَانِعِ لِأَهْلِ الْبَيْتِ وَأَجَازَهَا لِغَيْرِهِمْ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: الْغِمْرُ الْحِنَةُ وَالشَّحْنَاءُ وَالْقَانِعُ الْأَجِيرُ التَّابِعُ مِثْلُ الْأَجِيرِ الْخَاصِّ.

3601. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Halef b. Tarik er-Razi (ed-Dari), prenijevši od Zejda b. Jahjaa b. Ubejda el-Huzaija, on od Seida b. Abdulaziza, on od Sulejmana b. Musaa, sa istim senedom, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Nije dozvoljeno svjedočenje onome koji vara i onoj koja vara, niti bludniku, niti bludnicu[360] niti onome koji mrzi svoga brata."**

٣٦٠١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ خَلَفِ بْنِ طَارِقٍ الرَّازِيُّ حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ عُبَيْدٍ الْخُزَاعِيُّ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ مُوسَى بِإِسْنَادِهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا تَجُوزُ شَهَادَةُ خَائِنٍ وَلَا خَائِنَةٍ وَلَا زَانٍ وَلَا زَانِيَةٍ وَلَا ذِي غِمْرٍ عَلَى أَخِيهِ.

---

[360] Prema Malikovom i Ebu Hanifeovom mišljenju, to se odnosi na osobe koje su zbog potvore bičevane. Ebu Hanife smatra da se od osobe koja je zbog potvore bičevana ne može prihvatiti svjedočenje, makar se i pokajala nakon toga. Kadi Ijad, pak, smatra da se to odnosi na sve osobe koje su kažnjene bičevanjem, svejedno da li su bičevane zbog bluda, potvore ili zbog opijanja.

17. O svjedočenju beduina protiv građanina

١٧. بَاب شَهَادَةِ الْبَدَوِيِّ عَلَى أَهْلِ الْأَمْصَارِ

3602. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Seid el-Hamdani, kog je obavijestio Ibn Vehb, prenijevši od Jahjaa b. Ejjuba i Nafia b. Jezida, oni od Ibnul-Hada, on od Muhammeda b. Amra b. Ataa, on od Ataa b. Jesara, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "**Nije dozvoljeno svjedočenje beduina protiv građanina.**"[361]

٣٦٠٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ سَعِيدٍ الْهَمْدَانِيُّ أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ وَنَافِعُ بْنُ يَزِيدَ عَنْ ابْنِ الْهَادِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ عَطَاءٍ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: **لَا تَجُوزُ شَهَادَةُ بَدَوِيٍّ عَلَى صَاحِبِ قَرْيَةٍ.**

18. Svjedočenje o dojenju

١٨. بَاب الشَّهَادَةِ عَلَى الرَّضَاعِ

3603. ISPRIČAO NAM JE Sulejman b. Harb, kog je obavijestio Hammad b. Zejd, prenijevši od Ejjuba, on od Ibn Ebu Mulejke,[362] on od Ukbe b. Harisa, da je njegov drug kazao: "**Pošto se oženih sa Ummu Jahjom bint Ebu Ihab, kod nas uđe neka crna žena i kaza da nas je oboje dojila. Otišao sam Vjerovjesniku i to mu spomenuo. On se okrenu od mene. Rekoh mu: 'Allahov**

٣٦٠٣. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ حَدَّثَنِي عُقْبَةُ بْنُ الْحَارِثِ وَحَدَّثَنِيهِ صَاحِبٌ لِي عَنْهُ وَأَنَا لِحَدِيثِ صَاحِبِي أَحْفَظُ قَالَ: **تَزَوَّجْتُ أُمَّ يَحْيَى بِنْتَ أَبِي إِهَابٍ فَدَخَلَتْ عَلَيْنَا امْرَأَةٌ سَوْدَاءُ فَزَعَمَتْ أَنَّهَا أَرْضَعَتْنَا جَمِيعًا فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ**

---

[361] Razlog zbog kog je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio svjedočenje beduina protiv građana je taj što su beduini obično neuki, te ne poznaju dovoljno propise šerijata niti principe svjedočenja. Ovaj hadis je zabilježio i Ibn Madže u *Sunenu*.

[362] Abdullah b. Ubejdullah b. Ebu Mulejke je bio pouzdan ravija i fakih. Pripadao je trećoj generaciji.

Poslaniče, ona je neistinu rekla.', a on će na to: 'Otkud znaš, a već je rekla to što je rekla? Razvedi se od nje!'"[363]

وَسَلَّمَ فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لَهُ فَأَعْرَضَ عَنِّي فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّهَا لَكَاذِبَةٌ قَالَ وَمَا يُدْرِيكَ وَقَدْ قَالَتْ مَا قَالَتْ دَعْهَا عَنْكَ.

3604. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Ebu Šuajb el-Harrani, kog je obavijestio El-Haris b. Umejr el-Basri. A ispričao nam je i Osman b. Ebu Šejbe, prenijevši od Ismaila b. Ulejjea, obojica od Ejjuba, on od Ibn Ebu Mulejkea, on od Ubejda b. Ebu Merjema, on od Ukbea b. el-Harisa – ja sam ga čuo od Ukbea, ali Ubejdeov hadis bolje pamtim – potom je spomenuo smisao prethodnog hadisa.

Ebu Davud kaže: "Hammad b. Zejd je pogledao u El-Harisa b. Umejra i rekao: 'Ovaj je jedan od pouzdanih Ejjubovih učenika.'"

٣٦٠٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي شُعَيْبٍ الْحَرَّانِيُّ حَدَّثَنَا الْحَارِثُ بْنُ عُمَيْرٍ الْبَصْرِيُّ ح. وحَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ ابْنُ عُلَيَّةَ كِلَاهُمَا عَنْ أَيُّوبَ عَنْ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ عَنْ عُبَيْدِ بْنِ أَبِي مَرْيَمَ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ الْحَارِثِ وَقَدْ سَمِعْتُهُ مِنْ عُقْبَةَ وَلَكِنِّي لِحَدِيثِ عُبَيْدٍ أَحْفَظُ فَذَكَرَ مَعْنَاهُ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: نَظَرَ حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ إِلَى الْحَارِثِ بْنِ عُمَيْرٍ فَقَالَ: هَذَا مِنْ ثِقَاتِ أَصْحَابِ أَيُّوبَ.

19. O svjedočenju nemuslimana i oporuci na putovanju

١٩. بَاب شَهَادَةِ أَهْلِ الذِّمَّةِ وَفِي الْوَصِيَّةِ فِي السَّفَرِ

3605. ISPRIČAO NAM JE Zijad b. Ejjub, kog je obavijestio Hušejm, prenijevši od Zekerijjaa, on od Eš-Ša'bija: **"Jednog muslimana je zatekla smrt u Dekukau**[364] **i nije imao nikoga od**

٣٦٠٥. حَدَّثَنَا زِيَادُ بْنُ أَيُّوبَ حَدَّثَنَا هُشَيْمٌ أَخْبَرَنَا زَكَرِيَّا عَنْ الشَّعْبِيِّ

[363] U El-Buharijevom predanju koje bilježi u poglavlju *O svjedočenjima* stoji da mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., zabranio da s njom dalje živi. U predanju koje bilježi u poglavlju *O nauci* stoji da se Ukbe s njom razveo i da se ona udala za drugog.

[364] Dekuka je grad koji se nalazio između Bagdada i Irbila.

muslimana da mu bude svjedok u pogledu oporuke, pa je uzeo za svjedoke dvojicu sljedbenika ranije objavljenih knjiga.[365] Kad su stigli u Kufu, njih dvojica su otišli Ebu Musau el-Eš'ariju i obavijestili ga predavši mu njegovu ostavštinu i oporuku. Ebu Musa reče: 'Ovako nešto se nije događalo nakon što se dogodilo u doba Allahovog Poslanika, s.a.v.s. On od njih dvojice zatraži, poslije ikindije, da se zakunu Bogom da ne varaju, da ne lažu, da ništa nisu izmijenili i da ništa nisu prikrili i da nisu ništa promijenili, te da je to, zaista, oporuka toga čovjeka i njegova ostavština. Nakon toga je prihvatio njihovo svjedočenje."[366]

أَنَّ رَجُلًا مِنَ الْمُسْلِمِينَ حَضَرَتْهُ الْوَفَاةُ بِدَقُوقَاءَ هَذِهِ وَلَمْ يَجِدْ أَحَدًا مِنَ الْمُسْلِمِينَ يُشْهِدُهُ عَلَى وَصِيَّتِهِ فَأَشْهَدَ رَجُلَيْنِ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ فَقَدِمَا الْكُوفَةَ فَأَتَيَا أَبَا مُوسَى الْأَشْعَرِيَّ فَأَخْبَرَاهُ وَقَدِمَا بِتَرِكَتِهِ وَوَصِيَّتِهِ فَقَالَ: الْأَشْعَرِيُّ هَذَا أَمْرٌ لَمْ يَكُنْ بَعْدَ الَّذِي كَانَ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَحْلَفَهُمَا بَعْدَ الْعَصْرِ بِاللَّهِ مَا خَانَا وَلَا كَذَبَا وَلَا بَدَّلَا وَلَا كَتَمَا وَلَا غَيَّرَا وَإِنَّهَا لَوَصِيَّةُ الرَّجُلِ وَتَرِكَتُهُ فَأَمْضَى شَهَادَتَهُمَا.

3606. ISPRIČAO NAM JE El-Hasan b. Ali, kog je obavijestio Jahja b. Adem, prenijevši od Ibn Ebu Zaidea, on od Muhammeda b. Ebu Kasima,

٣٦٠٦. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي زَائِدَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي الْقَاسِمِ

---

[365] El-Bejheki tvrdi da su njih dvojica bili hrišćani.

[366] El-Hattabi smatra da se iz ovoga hadisa zaključuje da se svjedočenja nemuslimana mogu prihvatiti kod oporuke. Sa njim su se u tome saglasili Šurejh i Ibrahim en-Nehai. Ahmed b. Hanbel smatra da se ovakvo svjedočenje može prihvatiti samo u nuždi. Eš-Šafi kaže da se svjedočenje nemuslimana u islamskoj državi ne može nikako prihvatiti ni kada je u pitanju musliman, ni nemusliman. Ebu Hanife smatra da se svjedočenje nemuslimana kad je u pitanju nemusliman može prihvatiti.

on od Abdulmelika b. Seida b. Džubejra, on od svoga oca, da je Ibn Abbas kazao: "Neki čovjek iz plemena Benu Sehm[367] iziđe sa Temimom ed-Darijem i Adijjom b. Beddaom (u Šam radi trgovine). Es-Sehmi umrije u zemlji u kojoj nije bilo nijednog muslimana. Pošto ova dvojica donesoše ono što je iza sebe ostavio, nedostajaše srebrena posuda ukrašena zlatom. Allahov Poslanik, s.a.v.s., od njih dvojice zatraži zakletvu. Kasnije je ta posuda pronađena kod nekih ljudi u Mekki. Na pitanje odakle im, oni rekoše: 'Kupili smo je od Temima i Adija.' Tada ustadoše dvojica Es-Sehmovih prijatelja i zakleše se Allahom: 'Naša zakletva je preča od njihove. Posuda je, uistinu, našeg prijatelja!' U vezi s njima bi objavljeno: *O vjernici, kada vam se približi smrt, prilikom davanja oporuke neka vam posvjedoče dvojica pravednih rođaka vaših ili neka druga dvojica, koji nisu vaši; ako ste na putu...* (El-Maide, 106)"[368]

عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قال: خَرَجَ رَجُلٌ مِنْ بَنِي سَهْمٍ مَعَ تَمِيمٍ الدَّارِيِّ وَعَدِيِّ بْنِ بَدَّاءٍ فَمَاتَ السَّهْمِيُّ بِأَرْضٍ لَيْسَ بِهَا مُسْلِمٌ فَلَمَّا قَدِمَا بِتَرِكَتِهِ فَقَدُوا جَامَ فِضَّةٍ مُخَوَّصًا بِالذَّهَبِ فَأَحْلَفَهُمَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ وُجِدَ الْجَامُ بِمَكَّةَ فَقَالُوا اشْتَرَيْنَاهُ مِنْ تَمِيمٍ وَعَدِيٍّ فَقَامَ رَجُلَانِ مِنْ أَوْلِيَاءِ السَّهْمِيِّ فَحَلَفَا لَشَهَادَتُنَا أَحَقُّ مِنْ شَهَادَتِهِمَا وَإِنَّ الْجَامَ لِصَاحِبِهِمْ قَالَ فَنَزَلَتْ فِيهِمْ ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا شَهَادَةُ بَيْنِكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ ﴾ الْآيَةَ.

---

367 To je bio Budejl b. Ebu Merjem.

368 Ovaj hadis su zabilježili i El-Buhari u *Sahihu*, Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu*.

20. Ukoliko se sudija uvjeri u istinitost svjedočenja makar jednog svjedoka, može presuditi u skladu sa tim

3607. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja b. Faris, kog je obavijestio El-Hakem b. Nafi, prenijevši od Šuajba, on od Ez-Zuhrija, on od Umarea b. Huzejmea, ovaj od svog amidže ashaba: **“Vjerovjesnik, s.a.v.s., je od beduina kupio konja. Vjerovjesnik, s.a.v.s., ga je tražio da mu ga plati. Požurio je, a beduin je išao sporo, jer su mu neki ljudi, ne znajući da ga je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kupio, za konja davali više. Beduin zovnu Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i reče: ‘Hoćeš li kupiti ovog konja, ili ću ga ja prodati. Kad Vjerovjesnik, s.a.v.s., ču beduina, ustade i reče: ‘Zar ga nisam kupio od tebe?’ ‘Nisi.’ – reče beduin – ‘Tako mi Allaha, nisam ti ga prodao.’ ‘Jesam, kupio sam ga od tebe.’ – reče Vjerovjesnik, s.a.v.s., a beduin će na to: ‘Daj svjedoka.’ Tad Huzejme b. Sabit reče: ‘Ja svjedočim da si mu ga prodao.’ Vjerovjesnik, s.a.v.s., se okrenu Huzejmeu i upita: ‘Na temelju čega svjedočiš?’ On reče: ‘Na temelju tvoje iskrenosti, Allahov Poslaniče.’ Tad Vjerovjesnik, s.a.v.s.,**

٢٠. بَاب إِذَا عَلِمَ الْحَاكِمُ صِدْقَ الشَّاهِدِ الْوَاحِدِ يَجُوزُ لَهُ أَنْ يَحْكُمَ بِهِ

٣٦٠٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ فَارِسٍ أَنَّ الْحَكَمَ بْنَ نَافِعٍ حَدَّثَهُمْ أَخْبَرَنَا شُعَيْبٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ خُزَيْمَةَ أَنَّ عَمَّهُ حَدَّثَهُ وَهُوَ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ابْتَاعَ فَرَسًا مِنْ أَعْرَابِيٍّ فَاسْتَتْبَعَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيَقْضِيَهُ ثَمَنَ فَرَسِهِ فَأَسْرَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَشْيَ وَأَبْطَأَ الْأَعْرَابِيُّ فَطَفِقَ رِجَالٌ يَعْتَرِضُونَ الْأَعْرَابِيَّ فَيُسَاوِمُونَهُ بِالْفَرَسِ وَلَا يَشْعُرُونَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ابْتَاعَهُ فَنَادَى الْأَعْرَابِيُّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنْ كُنْتَ مُبْتَاعًا هَذَا الْفَرَسَ وَإِلَّا بِعْتُهُ فَقَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ سَمِعَ نِدَاءَ الْأَعْرَابِيِّ فَقَالَ: أَوْ لَيْسَ قَدْ ابْتَعْتُهُ مِنْكَ فَقَالَ: الْأَعْرَابِيُّ لَا وَاللَّهِ مَا بِعْتُكَهُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: بَلَى

izjednači Huzejmeovo svjedočenje sa svjedočenjem dvojice ljudi."[369]

قَدْ ابْتَعْتُهُ مِنْكَ فَطَفِقَ الأَعْرَابِيُّ يَقُولُ هَلُمَّ شَهِيدًا فَقَالَ: خُزَيْمَةُ بْنُ ثَابِتٍ أَنَا أَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ بَايَعْتَهُ فَأَقْبَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى خُزَيْمَةَ فَقَالَ: بِمَ تَشْهَدُ فَقَالَ: بِتَصْدِيقِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَجَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَهَادَةَ خُزَيْمَةَ بِشَهَادَةِ رَجُلَيْنِ.

21. Suđenje na temelju zakletve uz jednog svjedoka

٢١. بَاب الْقَضَاءِ بِالْيَمِينِ وَالشَّاهِدِ

3608. ISPRIČALI SU NAM Osman b. Ebu Šejbe i El-Hasan b. Ali, njima je ispričao Zejd b. el-Hubab, prenijevši od Sejfa el-Mekkija, on od Osmana Sejfa b. Sulejmana, on od Kajsa b. Sa'da, ovaj od Amra b. Dinara, a on od Ibn Abbasa: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je presudio na osnovu zakletve i jednog svjedoka."**[370]

٣٦٠٨. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَالْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ أَنَّ زَيْدَ بْنَ الْحُبَابِ حَدَّثَهُمْ حَدَّثَنَا سَيْفٌ الْمَكِّيُّ قَالَ عُثْمَانُ سَيْفُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ قَيْسِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَضَى بِيَمِينٍ وَشَاهِدٍ.

---

[369] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

[370] Muzhir veli: "Prilikom jedne parnice tužitelj je imao samo jednog svjedoka, pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., od njega zahtijevao da se, umjesto drugog svjedoka, zakune Allahom. Pošto se zakleo, on je presudio u njegovu korist. Na temelju ovoga su Malik b. Enes, Šafija, Ahmed b. Hanbel i Ishak mišljenja da se, ukoliko tužitelj nema dva svjedoka, može donijeti presuda u njegovu korist ako se, umjesto drugog svjedoka, zakune. Ebu Hanife smatra da se presuda ne može donijeti na osnovu jednog svjedoka i zakletve; za to su potrebna

3609. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. Jahja i Seleme b. Šebib, koje je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Muhammeda b. Muslima, on od Amra b. Dinara, sa istim senedom isti smisao. Seleme je kazao da je Amr rekao: **“u pravima”**.

٣٦٠٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى وَسَلَمَةُ بْنُ شَبِيبٍ قَالَا حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُسْلِمٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ بِإِسْنَادِهِ وَمَعْنَاهُ قَالَ سَلَمَةُ فِي حَدِيثِهِ قَالَ عَمْرٌو فِي الْحُقُوقِ.

3610. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Ebu Bekr Ebu Mus’ab ez-Zuhri, kog je obavijestio Ed-Deraverdi, prenijevši od Rebia b. Ebu Abdurrahmana, on od Suhejla b. Ebu Saliha, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea: **“Allahov Poslanik, s.a.v.s., je presudio (u korist tužioca) na temelju zakletve i jednog svjedoka.”**

Ebu Davud kaže: “Er-Rebi b. Sulejman el-Muezzin je u ovom hadisu dodao: ‘Saopćio nam je Eš-Šafi, prenijevši od Abdulaziza, on od Suhejla, ovaj od Rebia, koji je, prema mom mišljenju, pouzdan, da sam mu ga ja ispričao, ali se ja toga ne sjećam. Abdulaziz kaže: ‘Suhejla je zadesila neka bolest pa je malo ostao poremećen i zaboravio je neke hadise. Neke od njih je prenio od Rebia, a on od njegovog oca.’”

٣٦١٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي بَكْرٍ أَبُو مُصْعَبٍ الزُّهْرِيُّ حَدَّثَنَا الدَّرَاوَرْدِيُّ عَنْ رَبِيعَةَ بْنِ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَضَى بِالْيَمِينِ مَعَ الشَّاهِدِ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: وَزَادَنِي الرَّبِيعُ بْنُ سُلَيْمَانَ الْمُؤَذِّنُ فِي هَذَا الْحَدِيثِ قَالَ أَخْبَرَنِي الشَّافِعِيُّ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ قَالَ فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لِسُهَيْلٍ فَقَالَ: أَخْبَرَنِي رَبِيعَةُ وَهُوَ عِنْدِي ثِقَةٌ أَنِّي حَدَّثْتُهُ إِيَّاهُ وَلَا أَحْفَظُهُ قَالَ عَبْدُ الْعَزِيزِ وَقَدْ كَانَ أَصَابَتْ سُهَيْلًا عِلَّةٌ أَذْهَبَتْ بَعْضَ عَقْلِهِ وَنَسِيَ بَعْضَ حَدِيثِهِ فَكَانَ سُهَيْلٌ بَعْدُ يُحَدِّثُهُ عَنْ رَبِيعَةَ عَنْ أَبِيهِ.

3611. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Davud el-Iskenderani, kog je obavijestio Zijad b. Junus, prenijevši

٣٦١١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ دَاوُدَ الْإِسْكَنْدَرَانِيُّ حَدَّثَنَا زِيَادٌ يَعْنِي ابْنَ يُونُسَ حَدَّثَنِي سُلَيْمَانُ

---

najmanje dva svjedoka. Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

od Sulejmana b. Bilala, on od Rebia, sa senedom i u značenju Ebu Mus'abovog hadisa. Sulejman kaže: "Sreo sam Suhejla i pitao ga o ovom hadisu, pa je kazao: 'Nije mi poznat.' Rekao sam mu: 'Rebi mi ga je od tebe prenio.' On reče: 'Ako ti ga je Rebia prenio od mene, onda ga pričaj od Rebia, pa od mene.'"

بْنُ بِلَالٍ عَنْ رَبِيعَةَ بِإِسْنَادِ أَبِي مُصْعَبٍ وَمَعْنَاهُ قَالَ سُلَيْمَانُ فَلَقِيتُ سُهَيْلًا فَسَأَلْتُهُ عَنْ هَذَا الْحَدِيثِ فَقَالَ: مَا أَعْرِفُهُ فَقُلْتُ لَهُ إِنَّ رَبِيعَةَ أَخْبَرَنِي بِهِ عَنْكَ قَالَ فَإِنْ كَانَ رَبِيعَةُ أَخْبَرَكَ عَنِّي فَحَدِّثْ بِهِ عَنْ رَبِيعَةَ عَنِّي.

3612. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Abde, kog je obavijestio Ammar b. Šuajs b. Abdullah (Ubejdullah) b. ez-Zubejb el-Anberi, prenijevši od svog oca, on od svoga djeda Ez-Zubejba: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je poslao vojsku na pleme Benul-Anber. Napali su ih iz doline od strane Taifa, zarobili ih i poveli Allahovom Vjerovjesniku, s.a.v.s. 'Ja sam (veli ez-Zubejb) uzjahao konja i prije njih otišao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekao: '*Es-Selamu alejke ja nebijjellahi ve rahmetullahi ve berekatuhu/Neka je na tebe mir Allahov Vjerovjesniče i Allahova milost i bereket.* Došli su nam tvoji vojnici i zarobili nas iako smo prije toga prihvatili islam i odrezali dio ušiju našim životinjama.'[371] Pošto stiže u pleme Benul-Anber, Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., me upita: 'Imate li svjedoke da ste primili islam prije nego ste zarobljeni u onim danima?' 'Imamo.' – odgovorih. On upita: 'Ko**

٣٦١٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدَةَ حَدَّثَنَا عَمَّارُ بْنُ شُعَيْثِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْبِ الْعَنْبَرِيُّ حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ سَمِعْتُ جَدِّي الزُّبَيْبَ يَقُولُ بَعَثَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَيْشًا إِلَى بَنِي الْعَنْبَرِ فَأَخَذُوهُمْ بِرُكْبَةَ مِنْ نَاحِيَةِ الطَّائِفِ فَاسْتَاقُوهُمْ إِلَى نَبِيِّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَكِبْتُ فَسَبَقْتُهُمْ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ أَتَانَا جُنْدُكَ فَأَخَذُونَا وَقَدْ كُنَّا أَسْلَمْنَا وَخَضْرَمْنَا آذَانَ النَّعَمِ فَلَمَّا قَدِمَ بَلْعَنْبَرِ قَالَ لِي نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَلْ لَكُمْ بَيِّنَةٌ عَلَى أَنَّكُمْ أَسْلَمْتُمْ قَبْلَ أَنْ تُؤْخَذُوا فِي هَذِهِ الْأَيَّامِ قُلْتُ نَعَمْ قَالَ مَنْ بَيِّنَتُكَ قُلْتُ

[371] U to vrijeme je bila praksa da oni koji prime islam odsijeku uši svojim životinjama kako bi se mogli raspoznati od nemuslimana.

će ti posvjedočiti?' Rekoh: 'Semure, čovjek iz plemena Benul-Anber i još jedan čovjek iz plemena Benul-Anber.', čije mu je ime spomenuo. Taj čovjek je posvjedočio, dok je Semure odbio da svjedoči. Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: 'Pošto je ovaj odbio da svjedoči, ti se, uz onog drugog svjedoka, još i zakuni.' 'Uredu.' – rekao sam i zakleo se Allahom da smo islam primili tog i tog dana[372] i da smo odrezali uši našim životinjama. Čuvši to, Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče vojnicima: 'Otiđite i pravedno sa njima podijelite njihovu imovinu, i ne dirajte im djecu i žene. Da Allah ne prezire uzaludno gubljenje vremena,[373] od vaše imovine vam ne bismo ništa uzeli.' Ez-Zubejb reče: 'Tad me moja majka pozva i reče: 'Ovaj mi je čovjek uzeo prostirku.' Tada sam otišao Allahovom Vjerovjesniku, s.a.v.s., i o tome ga obavijestio, a on mi je rekao: 'Dovedi mi ga.' Ja sam ga uzeo za okovratnik i doveo ga na mjesto na kojem smo boravili.

سَمُرَةُ رَجُلٌ مِنْ بَنِي الْعَنْبَرِ وَرَجُلٌ آخَرُ سَمَّاهُ لَهُ فَشَهِدَ الرَّجُلُ وَأَبَى سَمُرَةُ أَنْ يَشْهَدَ فَقَالَ: نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ أَبَى أَنْ يَشْهَدَ لَكَ فَتَحْلِفُ مَعَ شَاهِدِكَ الآخَرِ قُلْتُ نَعَمْ فَاسْتَحْلَفَنِي فَحَلَفْتُ بِاللَّهِ لَقَدْ أَسْلَمْنَا يَوْمَ كَذَا وَكَذَا وَخَضْرَمْنَا آذَانَ النَّعَمِ فَقَالَ: نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اذْهَبُوا فَقَاسِمُوهُمْ أَنْصَافَ الأَمْوَالِ وَلَا تَمَسُّوا ذَرَارِيَّهُمْ لَوْلَا أَنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ ضَلَالَةَ نَمَلٍ مَا رَزَيْنَاكُمْ عِقَالًا قَالَ الزُّبَيْبُ فَدَعَتْنِي أُمِّي فَقَالَتْ هَذَا الرَّجُلُ أَخَذَ زِرْبِيَّتِي فَانْصَرَفْتُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعْنِي فَأَخْبَرْتُهُ فَقَالَ لِي احْبِسْهُ فَأَخَذْتُ بِتَلْبِيبِهِ وَقُمْتُ مَعَهُ مَكَانَنَا ثُمَّ نَظَرَ إِلَيْنَا نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَائِمَيْنِ فَقَالَ: مَا تُرِيدُ بِأَسِيرِكَ فَأَرْسَلْتُهُ

372 Iz ovih riječi se vidi, po Abadiju, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., sudio u korist tužioca na osnovu jednog svjedoka i zakletve, ukoliko ne bi imao dva svjedoka.

373 Ove se riječi odnose na vojnike. Dakle: "Da Allah ne prezire to da vojska uloži trud i da se vrati bez plijena, ne bismo vam ništa uzeli od vaše imovine na ime plijena. Međutim, imajući u vidu da nas niste obavijestili da ste primili islam a mi smo uložili toliki trud da dođemo ovamo, uzet ćemo vam nešto od imovine na ime plijena kako se vojska ne bi vratila bez ičega."

Vidjevši nas kako stojimo, Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., upita: 'Šta hoćeš sa svojim sužnjem?' Pustih ga, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., mu reče: 'Vrati ovom čovjeku prostirku njegove majke koju si uzeo.' On reče: 'Ona više nije kod mene.' Tad Allahov Poslanik, s.a.v.s., od tog čovjeka uze njegov mač i dade ga meni, a čovjeku reče: 'Idi i dodaj mu još koji sa' hrane.', pa mi je dodao još nekoliko sa'ova ječma.'"

مِنْ يَدِي فَقَامَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لِلرَّجُلِ رُدَّ عَلَى هَذَا زِرْبِيَّةَ أُمِّهِ الَّتِي أَخَذْتَ مِنْهَا فَقَالَ: يَا نَبِيَّ اللَّهِ إِنَّهَا خَرَجَتْ مِنْ يَدِي قَالَ فَاخْتَلَعَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَيْفَ الرَّجُلِ فَأَعْطَانِيهِ وَقَالَ لِلرَّجُلِ اذْهَبْ فَزِدْهُ آصُعًا مِنْ طَعَامٍ قَالَ فَزَادَنِي آصُعًا مِنْ شَعِيرٍ.

22. O tome kada dvojica (suprotno) tvrde, a ni jedan nema svjedoka

٢٢. بَاب الرَّجُلَيْنِ يَدَّعِيَانِ شَيْئًا وَلَيْسَتْ لَهُمَا بَيِّنَةٌ

3613. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Minhal ed-Darir, kog je obavijestio Jezid b. Zurej, prenijevši od Ibn Ebu Arubea, ovaj od Katadea, on od Seida b. Ebu Burdea, on od svoga oca, a on od njegovog djeda Ebu Musaa el-Eš'arija: **"Dva čovjeka su pred Vjerovjesnikom, s.a.v.s., prisvajali istu kamilu (ili: životinju), a ni jedan nije imao svjedoka za to. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je presudio da ona pripadne obojici, po pola."**[374]

٣٦١٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمِنْهَالِ الضَّرِيرُ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عَرُوبَةَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ أَنَّ رَجُلَيْنِ ادَّعَيَا بَعِيرًا أَوْ دَابَّةً إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَتْ لِوَاحِدٍ مِنْهُمَا بَيِّنَةٌ فَجَعَلَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَهُمَا.

3614. ISPRIČAO NAM JE El-Hasan b. Ali, kog je obavijestio Jahja b. Adem, prenijevši od Abdurrahima b. Sulej-

٣٦١٤. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ حَدَّثَنَا عَبْدُ

[374] Bilježe ga En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

mana, on od Seida – sa istim senedom, isti smisao.

3615. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kog je obavijestio Hadždžadž b. Minhal, prenijevši od Hemmama, on od Katadea, sa istim senedom: **"U doba Vjerovjesnika, s.a.v.s., dva čovjeka su prisvajali istu kamilu. Svaki je doveo dva svjedoka, pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., presudio da ona pripadne obojici, po pola."**[375]

3616. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Minhal, kog je obavijestio Jezid b. Zurej, prenijevši od Ibn Ebu Arubea, ovaj od Katadea, on od Hilasa, on od Ebu Rafia, a on od Ebu Hurejrea: **"Dva čovjeka su se parničili kod Vjerovjesnika, s.a.v.s., u vezi opreme, a ni jedan nije imao svjedoka. Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: 'Neka bace strelice, (pa na koga padne strelica) da se zakune na ono što tvrdi (i ako se zakune da njemu pripadne), sviđalo vam se to ili ne sviđalo.'"**[376]

3617. ISPRIČALI SU NAM Ahmed b. Hanbel i Seleme b. Šebib, njih je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Ahmeda Ma'mera, on od Hemmama

[375] Bilježi ga En-Nesai u *Sunenu*.

[376] Bilježi ga En-Nesai u *Sunenu*.

الرَّحِيمِ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ سَعِيدٍ بِإِسْنَادِهِ وَمَعْنَاهُ.

٣٦١٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا حَجَّاجُ بْنُ مِنْهَالٍ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ عَنْ قَتَادَةَ بِمَعْنَى إِسْنَادِهِ أَنَّ رَجُلَيْنِ ادَّعَيَا بَعِيرًا عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَعَثَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا شَاهِدَيْنِ فَقَسَمَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَهُمَا نِصْفَيْنِ.

٣٦١٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمِنْهَالِ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ زُرَيْعٍ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي عَرُوبَةَ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ خِلَاسٍ عَنْ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَجُلَيْنِ اخْتَصَمَا فِي مَتَاعٍ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ لِوَاحِدٍ مِنْهُمَا بَيِّنَةٌ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اسْتَهِمَا عَلَى الْيَمِينِ مَا كَانَ أَحَبَّا ذَلِكَ أَوْ كَرِهَا.

٣٦١٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ وَسَلَمَةُ بْنُ شَبِيبٍ قَالَا حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ قَالَ أَحْمَدُ قَالَ حَدَّثَنَا

مَعْمَرٌ عَنْ هَمَّامِ بْنِ مُنَبِّهٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا كَرِهَ الِاثْنَانِ الْيَمِينَ أَوْ اسْتَحَبَّاهَا فَلْيَسْتَهِمَا عَلَيْهَا.

قَالَ سَلَمَةُ قَالَ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ وَقَالَ إِذَا أُكْرِهَ الِاثْنَانِ عَلَى الْيَمِينِ حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ.

b. Munebbeha, on od Ebu Hurejrea, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Ako obojica preziru zakletvu ili je prihvate, neka bace strelice, pa (na koga padne strelica) neka se zakune (i njemu će to pripasti ako se zakune)."**

Seleme je kazao: "Ma'mer nas je obavijestio: **'Kada obojica budu prisiljeni na zakletvu...'**"

٣٦١٨. حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ الْحَارِثِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي عَرُوبَةَ بِإِسْنَادِ ابْنِ مِنْهَالٍ مِثْلَهُ قَالَ فِي دَابَّةٍ وَلَيْسَ لَهُمَا بَيِّنَةٌ فَأَمَرَهُمَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَسْتَهِمَا عَلَى الْيَمِينِ.

3618. ISPRIČAO NAM JE Ebu Bekr b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Halid b. el-Haris, prenijevši od Seida b. Ebu Arubea, sa Ibn Minhalovim senedom, slično njegovom hadisu: **"Nisu imali svjedoka u vezi životinje pa im je Allahov Poslanik, s.a.v.s., naredio da bace strelice za zakletvu."**[377]

٢٣. بَاب الْيَمِينِ عَلَى الْمُدَّعَى عَلَيْهِ

23. O zakletvi optuženog

٣٦١٩. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ الْقَعْنَبِيُّ حَدَّثَنَا نَافِعُ بْنُ عُمَرَ عَنِ ابْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ قَالَ: كَتَبَ إِلَيَّ ابْنُ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَضَى بِالْيَمِينِ عَلَى الْمُدَّعَى عَلَيْهِ.

3619. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Mesleme el-Ka'nebi, kog je obavijestio Nafi b. Omer, prenijevši od Ibn Ebu Mulejkea, on od Ibn Abbasa, **da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., odredio da je tuženom dovoljna zakletva.**[378]

---

[377] Bilježi ga Ibn Madže u *Sunenu*.

[378] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori.

24. Kako izgleda zakletva

٢٤. بَاب كَيْفَ الْيَمِينُ

3620. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Ebul-Ahves, prenijevši od Ataa b. es-Saiba, on od Ebu Jahjaa, a on od Ibn Abbasa: **“Allahov Poslanik, s.a.v.s., je čovjeku od koga je tražio zakletvu rekao: ‘Zakuni se Allahom, osim Koga drugog boga nema, da njemu (tj. tužiocu) kod tebe ne pripada ništa.’”**[379] Ebu Davud je rekao: “Ime Ebu Jahjaa je Zijad; iz Kufe je i pouzdan je prenosilac.”

٣٦٢٠. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ حَدَّثَنَا عَطَاءُ بْنُ السَّائِبِ عَنْ أَبِي يَحْيَى عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَعْنِي لِرَجُلٍ حَلَّفَهُ احْلِفْ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ مَا لَهُ عِنْدَكَ شَيْءٌ يَعْنِي لِلْمُدَّعِي

قَالَ أَبُو دَاوُد: أَبُو يَحْيَى اسْمُهُ زِيَادٌ كُوفِيٌّ ثِقَةٌ.

25. Ukoliko je tuženi nemusliman, hoće li se od njega tražiti zakletva

٢٥. بَاب إِذَا كَانَ الْمُدَّعَى عَلَيْهِ ذِمِّيًّا أَيَحْلِفُ

3621. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Isa, kog je obavijestio Ebu Muavija, prenijevši od El-A’meša, on od Šekika, da je El-Eš’as kazao: **“Jedan jevrej i ja smo imali zajedničku zemlju. On pokuša da preotme moj dio negirajući da je moj. Ja ga tužih Vjerovjesniku, s.a.v.s., te me Allahov Poslanik, s.a.v.s., upita: ‘Imaš li svjedoke?’ ‘Nemam.’ – odgovorih. Onda on zatraži od jevreja da se zakune (na ono što tvrdi).” Rekoh: ‘Allahov Poslaniče, on će se i krivo zakleti da bi mi oduzeo imovinu.’**

٣٦٢١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عِيسَى حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ شَقِيقٍ عَنْ الْأَشْعَثِ قَالَ: كَانَ بَيْنِي وَبَيْنَ رَجُلٍ مِنْ الْيَهُودِ أَرْضٌ فَجَحَدَنِي فَقَدَّمْتُهُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَكَ بَيِّنَةٌ قُلْتُ لَا قَالَ لِلْيَهُودِيِّ احْلِفْ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِذًا يَحْلِفُ وَيَذْهَبُ بِمَالِي فَأَنْزَلَ اللَّهُ ﴿ إِنَّ

[379] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

(Tim povodom) Allah objavi: *Oni koji obavezu svoju prema Allahu i zakletve svoje zamjenjuju nečim što malo vrijedi* – do kraja ajeta. (Ali Imran, 77)[380]

الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا ﴾ إِلَى آخِرِ الْآيَةِ.

26. O tuženom koji se zakune za nešto čemu nije prisustvovao

٢٦. بَاب الرَّجُلِ يَحْلِفُ عَلَى عِلْمِهِ فِيمَا غَابَ عَنْهُ

3622. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Halid od el-Firjabi, kog je obavijestio El-Haris b. Sulejman, prenijevši od Kurdusa, on od El-Eš'asa b. Kajsa: "Neki čovjek iz (plemena) Kinde[381] i neki iz Hadramevta[382] dođoše Vjerovjesniku, s.a.v.s., da se kod njega spore u vezi neke zemlje u Jemenu. Hadremi reče: 'Allahov Poslaniče, otac ovoga mi je nasilno uzeo zemlju.' Vjerovjesnik, s.a.v.s., ga upita: 'Imaš li svjedoke?' 'Ne,' – odgovori – 'ali tražim da se zakune da ne zna da je to moja zemlja koju je njegov otac prisvojio.' Kindi se htjede zakleti..." – a onda je naveo hadis.

٣٦٢٢. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ خَالِدٍ حَدَّثَنَا الْفِرْيَابِيُّ حَدَّثَنَا الْحَارِثُ بْنُ سُلَيْمَانَ حَدَّثَنِي كُرْدُوسٌ عَنْ الْأَشْعَثِ بْنِ قَيْسٍ أَنَّ رَجُلًا مِنْ كِنْدَةَ وَرَجُلًا مِنْ حَضْرَمَوْتَ اخْتَصَمَا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي أَرْضٍ مِنْ الْيَمَنِ فَقَالَ الْحَضْرَمِيُّ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ أَرْضِي اغْتَصَبَنِيهَا أَبُو هَذَا وَهِيَ فِي يَدِهِ قَالَ هَلْ لَكَ بَيِّنَةٌ قَالَ لَا وَلَكِنْ أُحَلِّفُهُ وَاللَّهِ مَا يَعْلَمُ أَنَّهَا أَرْضِي اغْتَصَبَنِيهَا أَبُوهُ فَتَهَيَّأَ الْكِنْدِيُّ يَعْنِي لِلْيَمِينِ وَسَاقَ الْحَدِيثَ.

---

[380] Ajet u cjelosti glasi: *Oni koji obavezu svoju prema Allahu i zakletve svoje zamjenjuju nečim što malo vrijedi - na Onom svijetu nikakva dobra neće imati. Allah ih neće ni osloviti, niti će na njih, na Sudnjem danu, pažnju obratiti, niti će ih očistiti - njih bolna patnja čeka.* Ovaj su hadis zabilježili u *El-Kutubus-sitteu* svi autori osim Muslima.

[381] Poglavica plemena Kinde iz Jemena.

[382] Hadramevt je mjesto na granici Saudijske Arabije sa Jemenom.

3623. ISPRIČAO NAM JE Hennad b. es-Serij, kog je obavijestio Ebu Ahves, prenijevši od Simaka, on od Alkamea b. Vaila, on od Ibn Hudžra el-Hadremija, a on od svoga oca: **“Neki čovjek iz Hadramevta i neki iz (plemena) Kinde dođoše Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. Hadremi reče: ‘Allahov Poslaniče, ovaj mi je oduzeo zemlju moga oca.’ Kindi reče: ‘To je moja zemlja. Ja je sijem i on nema na nju pravo.’ Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče Hadremiju: ‘Imaš li svjedoke?’ ‘Ne.’ – odgovori ovaj, a on će na to: ‘Onda ti je preostala njegova zakletva.’ ‘Allahov Poslaniče,’ – kaza on – ‘ovaj čovjek je pokvaren, ne obraća pažnju na šta će se zakleti, i ne preza ni od čega.’ On reče: ‘Od njega ti je samo to preostalo.’”**[383]

٣٦٢٣. حَدَّثَنَا هَنَّادُ بْنُ السَّرِيِّ حَدَّثَنَا أَبُو الْأَحْوَصِ عَنْ سِمَاكٍ عَنْ عَلْقَمَةَ بْنِ وَائِلِ بْنِ حُجْرٍ الْحَضْرَمِيِّ عَنْ أَبِيهِ قال: جَاءَ رَجُلٌ مِنْ حَضْرَمَوْتَ وَرَجُلٌ مِنْ كِنْدَةَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: الْحَضْرَمِيُّ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ هَذَا غَلَبَنِي عَلَى أَرْضٍ كَانَتْ لِأَبِي فَقَالَ: الْكِنْدِيُّ هِيَ أَرْضِي فِي يَدِي أَزْرَعُهَا لَيْسَ لَهُ فِيهَا حَقٌّ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لِلْحَضْرَمِيِّ أَلَكَ بَيِّنَةٌ قَالَ لَا قَالَ فَلَكَ يَمِينُهُ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّهُ فَاجِرٌ لَيْسَ يُبَالِي مَا حَلَفَ لَيْسَ يَتَوَرَّعُ مِنْ شَيْءٍ فَقَالَ: لَيْسَ لَكَ مِنْهُ إِلَّا ذَلِكَ.

27. Na koji način će se od nemuslimana tražiti zakletva

٢٧. بَاب كَيْفَ يَحْلِفُ الذِّمِّيُّ

3624. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja b. Faris, kog je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Ma’mera, on od Ez-Zuhrija, ovaj od nekog čovjeka iz plemena Muzejne, dok smo bili kod Seida el-Musejjeba, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao jevrejima: **“Zaklinjem vas Allahom,**

٣٦٢٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ فَارِسٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ الزُّهْرِيِّ حَدَّثَنَا رَجُلٌ مِنْ مُزَيْنَةَ وَنَحْنُ عِنْدَ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيِّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قال: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعْنِي

[383] Bilježi ga i Et-Tirmizi u *Džami’u*.

Koji je Musau objavio Tevrat, da mi kažete šta ste u Tevratu našli o onome koji počini blud?" Potom je naveo slučaj o kamenovanju.

لِلْيَهُودِ: أَنْشُدُكُمْ بِاللَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ التَّوْرَاةَ عَلَى مُوسَى مَا تَجِدُونَ فِي التَّوْرَاةِ عَلَى مَنْ زَنَى وَسَاقَ الْحَدِيثَ فِي قِصَّةِ الرَّجْمِ.

3625. ISPRIČAO NAM JE Abdulaziz b. Jahja Ebul-Asbeg, kog je obavijestio Muhammed b. Seleme, prenijevši od Muhammeda b. Ishaka, a on od Ez-Zuhrija, ovaj hadis s njegovim senedom, on od nekog čovjeka iz plemena Muzejne koji je bio učen i pametan, on od Seida b. el-Musejjeba – po smislu, sličan prethodnom hadis.

٣٦٢٥. حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ يَحْيَى أَبُو الأَصْبَغِ حَدَّثَنِي مُحَمَّدٌ يَعْنِي ابْنَ سَلَمَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ عَنْ الزُّهْرِيِّ بِهَذَا الْحَدِيثِ وَبِإِسْنَادِهِ قَالَ حَدَّثَنِي رَجُلٌ مِنْ مُزَيْنَةَ مِمَّنْ كَانَ يَتَّبِعُ الْعِلْمَ وَيَعِيهِ يُحَدِّثُ سَعِيدَ بْنَ الْمُسَيِّبِ وَسَاقَ الْحَدِيثَ بِمَعْنَاهُ.

3626. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. el-Musenna, kog je obavijestio Abdula'la, prenijevši od Seida, on od Katadea, a on od Ikrimea, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao Ibnu Suriji: **"Podsjećam vas na Allaha, Koji vas je spasio od faraonove porodice, Koji je pred vama rastavio more, Koji vam je od oblaka hladovinu načinio i manu i prepelice vam slao, i Koji je Tevrat Musau objavio, da li u vašoj Knjizi nalazite išta o kamenovanju?" Ibn Surija reče: "Podsjetio si me na krupnu stvar te mi ne priliči da ti lažem."** Zatim je naveo hadis.[384]

٣٦٢٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا عَبْدُ الأَعْلَى حَدَّثَنَا سَعِيدٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ عِكْرِمَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهُ يَعْنِي لِابْنِ صُورِيَا أُذَكِّرُكُمْ بِاللَّهِ الَّذِي نَجَّاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ وَأَقْطَعَكُمْ الْبَحْرَ وَظَلَّلَ عَلَيْكُمْ الْغَمَامَ وَأَنْزَلَ عَلَيْكُمْ الْمَنَّ وَالسَّلْوَى وَأَنْزَلَ عَلَيْكُمْ التَّوْرَاةَ عَلَى مُوسَى أَتَجِدُونَ فِي كِتَابِكُمْ الرَّجْمَ قَالَ ذَكَّرْتَنِي بِعَظِيمٍ وَلَا يَسَعُنِي أَنْ أَكْذِبَكَ وَسَاقَ الْحَدِيثَ.

384 El-Munziri veli da je ovo mursel-hadis.

28. Čovjek se zaklinje da bi potvrdio svoje pravo

3627. ISPRIČALI SU NAM Abdulvehhab b. Nedžde i Musa b. Mervan er-Rekki, njih je obavijestio Bekijje b. el-Velid, prenijevši od Behira b. Sa'da, on od Halida b. Ma'dana, on od Sejfa, on od Avfa b. Malika: "Vjerovjesnik, s.a.v.s., je presudio u sporu dvojici ljudi. Pošto krenu, onaj što je izgubio parnicu reče: 'Dovoljan mi je Allah i divan je On Gospodar.', a Vjerovjesnik, s.a.v.s., će na to: 'Uzvišeni Allah ne voli slabost, zato budi vješt. A kad te nadvlada kakav problem, reci: 'Dovoljan mi je Allah i divan je On Gospodar.'"'[385]

٢٨. بَاب الرَّجُلِ يَحْلِفُ عَلَى حَقِّهِ

٣٦٢٧. حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ بْنُ نَجْدَةَ وَمُوسَى بْنُ مَرْوَانَ الرَّقِّيُّ قَالَا حَدَّثَنَا بَقِيَّةُ بْنُ الْوَلِيدِ عَنْ بَحِيرِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ خَالِدِ بْنِ مَعْدَانَ عَنْ سَيْفٍ عَنْ عَوْفِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّهُ حَدَّثَهُمْ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَضَى بَيْنَ رَجُلَيْنِ فَقَالَ الْمَقْضِيُّ عَلَيْهِ لَمَّا أَدْبَرَ حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ اللَّهَ يَلُومُ عَلَى الْعَجْزِ وَلَكِنْ عَلَيْكَ بِالْكَيْسِ فَإِذَا غَلَبَكَ أَمْرٌ فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ.

29. Da li će se dužnik zbog duga hapsiti

3628. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Muhammed en-Nufejli, kog je obavijestio Abdullah b. el-Mubarek, prenijevši od Vebra b. Ebu Dulejle, on od Muhammeda b. Mejmuna, on od Amra b. eš-Šerida, on od svoga oca, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: "Dozvoljeno je raskrinkavanje i sankcioniranje dužnika koji može dug vratiti,

٢٩. بَاب فِي الْحَبْسِ فِي الدَّيْنِ وَغَيْرِهِ

٣٦٢٨. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ النُّفَيْلِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْمُبَارَكِ عَنْ وَبْرِ بْنِ أَبِي دُلَيْلَةَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مَيْمُونٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ الشَّرِيدِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَيُّ الْوَاجِدِ يُحِلُّ عِرْضَهُ وَعُقُوبَتَهُ.

---

[385] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

ali neće."[386] Ibn el-Mubarek je rekao: "Raskrinkavanje znači da se verbalno može prema njemu žestoko postupiti, a sankcioniranje znači zarobiti ga."

قَالَ ابْنُ الْمُبَارَكِ يُحِلُّ عِرْضَهُ يُغَلَّظُ لَهُ وَعُقُوبَتَهُ يُحْبَسُ لَهُ.

3629. ISPRIČAO NAM JE Muaz b. Esed, kog je obavijestio En-Nadr b. Šumejl, prenijevši od Hirmasa b. Habiba, pustinjaka, on od svoga oca, da je njegov djed kazao: **"Otišao sam Vjerovjesniku s.a.v.s., u vezi čovjeka koji je bio dužan, pa mi je rekao: 'Stalno ga prati i ne razdvajaj se od njega (dok ti ne vrati dug).' Sutradan me upita: 'Brate iz plemena Benu Temim, šta želiš da uradiš sa svojim dužnikom?'"**[387]

٣٦٢٩. حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ أَسَدٍ حَدَّثَنَا النَّضْرُ بْنُ شُمَيْلٍ أَخْبَرَنَا هِرْمَاسُ بْنُ حَبِيبٍ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْبَادِيَةِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِغَرِيمٍ لِي فَقَالَ لِي الْزَمْهُ ثُمَّ قَالَ لِي يَا أَخَا بَنِي تَمِيمٍ مَا تُرِيدُ أَنْ تَفْعَلَ بِأَسِيرِكَ.

3630. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Musa er-Razi, kog je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Ma'mera, on od Behza b. Hakima, on od svoga oca, a on od njegovog djeda: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je dao uhapsiti nekog čovjeka**[388] **zbog osnovane sumnje."**[389]

٣٦٣٠. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُوسَى الرَّازِيُّ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ بَهْزِ بْنِ حَكِيمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَبَسَ رَجُلًا فِي تُهْمَةٍ.

---

386 Bilježe ga i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

387 U Ibn Madžeovom predanju stoji da ga je drugi dan upitao: "Šta **je uradio tvoj dužnik?"**

388 Koga je neki drugi čovjek optužio da je počinio prijestup. Pošto nije bilo dokaza za to, Vjerovjesnik, s.a.v.s., ga je pustio.

389 Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu*. Et-Tirmizi je za njega rekao da je hasen.

3631. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. Kudame i Muemmel b. Hišam, njih je obavijestio Ibn Kudame, prenijevši od Ismaila, on od Behza b. Hakima, on od svoga oca, a on od njegovog djeda (Muavije). Ibn Kudame je rekao da je njegov brat ili njegov amidža, a Muemmel je rekao da je on lično ustao dok je Vjerovjesnik, s.a.v.s., držao govor i rekao: **"Zbog čega su (tvoji ljudi) uhapsili moje susjede. Poslanik se dva puta od njega okrenuo. Zatim je ovaj nešto spomenuo, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: 'Oslobodite njegove susjede.'"** Muemmel nije spomenuo (da je to bilo) dok je držao govor.

٣٦٣١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ قُدَامَةَ وَمُؤَمَّلُ بْنُ هِشَامٍ قَالَ ابْنُ قُدَامَةَ حَدَّثَنِي إِسْمَعِيلُ عَنْ بَهْزِ بْنِ حَكِيمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ ابْنُ قُدَامَةَ إِنَّ أَخَاهُ أَوْ عَمَّهُ وَقَالَ مُؤَمَّلٌ إِنَّهُ قَامَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَخْطُبُ فَقَالَ: جِيرَانِي بِمَا أُخِذُوا فَأَعْرَضَ عَنْهُ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ ذَكَرَ شَيْئًا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: خَلُّوا لَهُ عَنْ جِيرَانِهِ لَمْ يَذْكُرْ مُؤَمَّلٌ وَهُوَ يَخْطُبُ.

30. O zastupanju

٣٠. بَاب فِي الْوَكَالَةِ

3632. ISPRIČAO NAM JE Ubejdullah b. Sead b. Ibrahim, kog je obavijestio njegov amidža, prenijevši od njegovog oca, on od Ibn Ishaka, on od Ebu Nuajma Vehba b. Kejsana, da je Džabir b. Abdullah kazao: **"Želio sam izlazak u Hajber. Otišao sam Vjerovjesniku, s.a.v.s., nazvao mu selam i rekao: 'Želim izlazak u Hajber.' On reče: 'Kada dođeš mom zastupniku, uzmi od njega petnaest tovara. Ako**

٣٦٣٢. حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ سَعْدِ بْنِ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا عَمِّي حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ ابْنِ إِسْحَقَ عَنْ أَبِي نُعَيْمٍ وَهْبِ بْنِ كَيْسَانَ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّهُ سَمِعَهُ يُحَدِّثُ قَالَ: أَرَدْتُ الْخُرُوجَ إِلَى خَيْبَرَ فَأَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ وَقُلْتُ لَهُ إِنِّي أَرَدْتُ الْخُرُوجَ إِلَى خَيْبَرَ فَقَالَ: إِذَا أَتَيْتَ وَكِيلِي فَخُذْ مِنْهُ خَمْسَةَ عَشَرَ وَسْقًا

od tebe bude tražio kakav znak, ti stavi ruku na njegovo rame.'"[390]

فَإِنْ ابْتَغَى مِنْكَ آيَةً فَضَعْ يَدَكَ عَلَى تَرْقُوَتِهِ.

31. O rješenju spora (oko puta)

٣١. بَاب مِنْ الْقَضَاءِ

3633. ISPRIČAO NAM JE Muslim b. Ibrahim, kog je obavijestio El-Musenna b. Seid, prenijevši od Katadea, on od Bušejra b. Ka'ba el-Adevija, a on od Ebu Hurejrea, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: **"Ukoliko se budete sporili oko puta, učinite ga (širokim) sedam podlaktica."**[391]

٣٦٣٣. حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا الْمُثَنَّى بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا قَتَادَةُ عَنْ بُشَيْرِ بْنِ كَعْبٍ الْعَدَوِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا تَدَارَأْتُمْ فِي طَرِيقٍ فَاجْعَلُوهُ سَبْعَةَ أَذْرُعٍ.

3634. ISPRIČALI SU NAM Museded i Ibn Ebu Halef, njih je obavijestio Sufjan, prenijevši od Ez-Zuhrija, on od El-A'redža, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ako neko upita svog susjeda da zabode gredicu u njegov zid, neka mu ne zabranjuje."** Ebu Hurejre kaže: "Vidim da ste se okrenuli od ovih riječi, zato ih ponovo stavljam pred vas."[392]

Ebu Davud kaže: "Ovo je Ibn Ebu Halefov hadis, i on je potpuniji."

٣٦٣٤. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ وَابْنُ أَبِي خَلَفٍ قَالَا حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا اسْتَأْذَنَ أَحَدَكُمْ أَخَاهُ أَنْ يَغْرِزَ خَشَبَةً فِي جِدَارِهِ فَلَا يَمْنَعْهُ فَنَكَّسُوا فَقَالَ: مَا لِي أَرَاكُمْ قَدْ أَعْرَضْتُمْ لَأُلْقِيَنَّهَا بَيْنَ أَكْتَافِكُمْ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: وَهَذَا حَدِيثُ ابْنُ أَبِي خَلَفٍ وَهُوَ أَتَمُّ.

---

390 Stavljanje ruke na rame Vjerovjesnikovog zastupnika bio je tajni znak po kome je zastupnik prepoznavao one kojima je Vjerovjesnik, s.a.v.s., odobrio hranu i izlazak u Hajber.

391 Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*. Et-Tirmizi je za njega rekao da je hasenun-sahihun.

392 Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori, osim En-Nesaija.

3635. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid, kog je obavijestio El-Lejs, prenijevši od Jahjaa, on od Muhammeda b. Jahjaa b. Habbana, on od Lu'lue,[393] a ona od Ebu Sirme.[394] Ebu Davud kaže: "Drugi, osim Kutejbea, je ovaj hadis prenio od Ebu Sirmea, ashaba, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Ko naudi nekome, Allah će njemu nauditi; a ko oteža nekome, Allah će njemu otežati!"**[395]

٣٦٣٥. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ يَحْيَى عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى بْنِ حَبَّانَ عَنْ لُؤْلُؤَةَ عَنْ أَبِي صِرْمَةَ قَالَ غَيْرُ قُتَيْبَةَ فِي هَذَا الْحَدِيثِ عَنْ أَبِي صِرْمَةَ صَاحِبِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ مَنْ ضَارَّ أَضَرَّ اللَّهُ بِهِ وَمَنْ شَاقَّ شَاقَّ اللَّهُ عَلَيْهِ.

3636. ISPRIČAO NAM JE Sulejman b. Davud el-Ateki, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Vasila, Ebu Ujejneovog štićenika, on od Ebu Džafera Muhammeda b. Alija, **da Semure b. Džundub imaše jednu palmu u vrtu nekog ensarije. Sa njim je u tom vrtu živjela i njegova porodica. Semurea je radi svoje palme ulazio u vrt, što je uznemiravalo ensariju, te je od njega tražio da mu je proda, ali je on to odbio. Potom je od njega tražio da je sa njim zamijeni za drugu palmu, pa je Semure i to odbio. Ensarija je otišao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i o tome**

٣٦٣٦. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ الْعَتَكِيُّ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ حَدَّثَنَا وَاصِلٌ مَوْلَى أَبِي عُيَيْنَةَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ يُحَدِّثُ عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدُبٍ أَنَّهُ كَانَتْ لَهُ عَضُدٌ مِنْ نَخْلٍ فِي حَائِطِ رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ قَالَ وَمَعَ الرَّجُلِ أَهْلُهُ قَالَ فَكَانَ سَمُرَةُ يَدْخُلُ إِلَى نَخْلِهِ فَيَتَأَذَّى بِهِ وَيَشُقُّ عَلَيْهِ فَطَلَبَ إِلَيْهِ أَنْ يَبِيعَهُ فَأَبَى فَطَلَبَ إِلَيْهِ أَنْ يُنَاقِلَهُ فَأَبَى فَأَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَ ذَلِكَ لَهُ فَطَلَبَ

---

393 Lu'lua je štićenica ensarija. Ona je makbul prenosilac. Pripadala je četvrtoj generaciji.

394 Ebu Sirme Malik b. Kajs el-Mazini el-Ensari je ashab. Bio je pjesnik.

395 Bilježe ga Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu*.

إِلَيْهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَبِيعَهُ فَأَبَى فَطَلَبَ إِلَيْهِ أَنْ يُنَاقِلَهُ فَأَبَى قَالَ فَهِبْهُ لَهُ وَلَكَ كَذَا وَكَذَا أَمْرًا رَغَّبَهُ فِيهِ فَأَبَى فَقَالَ: أَنْتَ مُضَارٌّ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لِلْأَنْصَارِيِّ اذْهَبْ فَاقْلَعْ نَخْلَهُ.

ga obavijestio. Vjerovjesnik, s.a.v.s., od Semure zatraži da mu je proda, ali on odbi. Potom od njega zatraži da je sa njim zamijeni za drugu, pa je i to odbio. Vjerovjesnik, s.a.v.s., mu onda reče: “Daruj mu je, imat ćeš takvu i takvu nagradu.”, želeći time da ga privoli. Međutim, on i to odbi. Tad Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: “Ti želiš praviti poteškoće ljudima.”, a onda se obrati ensariji riječima: “Otiđi i posijeci njegovu palmu.”

٣٦٣٧. حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ الطَّيَالِسِيُّ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ الزُّبَيْرِ حَدَّثَهُ أَنَّ رَجُلًا خَاصَمَ الزُّبَيْرَ فِي شِرَاجِ الْحَرَّةِ الَّتِي يَسْقُونَ بِهَا فَقَالَ: الْأَنْصَارِيُّ سَرِّحِ الْمَاءَ يَمُرُّ فَأَبَى عَلَيْهِ الزُّبَيْرُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لِلزُّبَيْرِ اسْقِ يَا زُبَيْرُ ثُمَّ أَرْسِلْ إِلَى جَارِكَ قَالَ فَغَضِبَ الْأَنْصَارِيُّ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَنْ كَانَ ابْنَ عَمَّتِكَ فَتَلَوَّنَ

3637. ISPRIČAO NAM JE Ebul-Velid et-Tajalisi, kog je obavijestio El-Lejs, prenijevši od Ez-Zuhrija, a on od Urvea, on od Abdullaha b. ez-Zubejra, da je neki ensarija[396] optužio Zubejra Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., u vezi s koritom kojim teče voda iz kamenjara kojom navodnjavaju palme. Ensarija je rekao: “Pusti neka voda teče.’[397] Pošto je Ez-Zubejr odbio, on ga za to optuži Allahovom Poslanikom, s.a.v.s., koji reče Zubejru: ‘Zubejre, zalij (svoje), a onda pusti vodu svom susjedu.’ To

---

[396] Ed-Daverdi tvrdi da je taj ensarija bio jedan od licemjera.

[397] Ebu Ubejd veli da su u to doba u Medini bila dva korita u kojima se nakon kiša zadržavala voda. Jedno od njih je prolazilo kroz Zubejrov posjed. Zubejr je napravio branu i iz nje navodnjavao svoj posjed. Pošto je posjed ensarije bio ispod Zubejrovog posjeda, on je tražio da Zubejr propušta vodu i njemu.

rasrdi ensariju koji reče: 'Allahov Poslaniče, jesi li (tako presudio) zbog toga što ti je on tečić?' Allahov Poslanik, s.a.v.s., pocrvene u licu a onda reče: 'Zubejre, zalij (svoje) a onda obustavi vodu, nek se vrati u branu.' Zubejr je kazao: 'Tako mi Allaha, mislim da je tim povodom objavljen ajet: *I tako Mi Gospodara tvoga, oni neće biti vjernici dok za sudiju u sporovima međusobnim tebe ne prihvate i da onda zbog presude tvoje u dušama svojim nimalo tegobe ne osjete i dok ti se sasvim ne pokore.* (En-Nisa, 65)'"[398]

وَجْهُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ قَالَ اسْقِ ثُمَّ احْبِسْ الْمَاءَ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى الْجَدْرِ فَقَالَ الزُّبَيْرُ فَوَاللَّهِ إِنِّي لَأَحْسَبُ هَذِهِ الْآيَةَ نَزَلَتْ فِي ذَلِكَ ﴿ فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ ﴾ الْآيَةَ.

3638. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. el-Ala, kog je obavijestio Ebu Usama, prenijevši od El-Velida b. Kesira, on od Ebu Malika b. Sa'lebea, a on od svoga oca Sa'lebea b. Ebu Malika, da su njihovi stariji spominjali da je neki Kurejšija imao dionicu u plemenu Benu Kurejza, pa je podigao optužnicu Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., zbog bujice u dolini Mehzur zbog toga što su mu obustavili vodu. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je presudio da gornji ne smije obustavljati vodu donjem ukoliko je voda do nožnih članaka."

٣٦٣٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنْ الْوَلِيدِ يَعْنِي ابْنَ كَثِيرٍ عَنْ أَبِي مَالِكِ بْنِ ثَعْلَبَةَ عَنْ أَبِيهِ ثَعْلَبَةَ بْنِ أَبِي مَالِكٍ أَنَّهُ سَمِعَ كُبَرَاءَهُمْ يَذْكُرُونَ أَنَّ رَجُلًا مِنْ قُرَيْشٍ كَانَ لَهُ سَهْمٌ فِي بَنِي قُرَيْظَةَ فَخَاصَمَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي مَهْزُورٍ يَعْنِي السَّيْلَ الَّذِي يَقْتَسِمُونَ مَاءَهُ فَقَضَى بَيْنَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ الْمَاءَ إِلَى الْكَعْبَيْنِ لَا يَحْبِسُ الْأَعْلَى عَلَى الْأَسْفَلِ.

---

[398] Ovaj hadis su zabilježili i Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

3639. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Abde, kog je obavijestio El-Mugire b. Abdurrahman, kog je obavijestio njegov otac, Abdurrahman b. el-Haris, on od Amra b. Šuajba, ovaj od svoga oca, a on od njegovog djeda: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je presudio da se bujica u dolini Mehzur zaustavi dok ne dostigne nivo do nožnih članaka, a onda neka gornji pusti vodu donjem."**[399]

٣٦٣٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدَةَ حَدَّثَنَا الْمُغِيرَةُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ حَدَّثَنِي أَبِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْحَارِثِ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَضَى فِي السَّيْلِ الْمَهْزُورِ أَنْ يُمْسَكَ حَتَّى يَبْلُغَ الْكَعْبَيْنِ ثُمَّ يُرْسِلُ الْأَعْلَى عَلَى الْأَسْفَلِ.

3640. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Halid, kog je obavijestio Muhammed b. Osman, prenijevši od Abdulaziza b. Muhammeda, on od Ebu Tuvalea i Amra b. Jahjaa, oni od njegovog oca, a on od Ebu Seida el-Hudrija: **"Dvojica su se sporili pred Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u vezi zemlje oko palme. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je, prema kazivanju jednog od njih dvojice, naredio te se palma izmjerila, pa je bila visoka sedam aršina, a prema kazivanju drugog, bila je visoka pet aršina. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je tako presudio. Abdulaziz kaže: 'Naredio je da se izmjere njene grane.'"**[400]

٣٦٤٠. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ خَالِدٍ أَنَّ مُحَمَّدَ بْنَ عُثْمَانَ حَدَّثَهُمْ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِي طُوَالَةَ وَعَمْرُو بْنُ يَحْيَى عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: اخْتَصَمَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلَانِ فِي حَرِيمِ نَخْلَةٍ فِي حَدِيثِ أَحَدِهِمَا فَأَمَرَ بِهَا فَذُرِعَتْ فَوُجِدَتْ سَبْعَةَ أَذْرُعٍ وَفِي حَدِيثِ الْآخَرِ فَوُجِدَتْ خَمْسَةَ أَذْرُعٍ فَقَضَى بِذَلِكَ قَالَ عَبْدُ الْعَزِيزِ فَأَمَرَ بِجَرِيدَةٍ مِنْ جَرِيدِهَا فَذُرِعَتْ.

[399] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

[400] Presudio je da zemlja oko palme naspram njenih grana pripada vlasniku palme.

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

POGLAVLJA O NAUCI

1. O vrijednosti nauke

3641. ISPRIČAO NAM JE Musedded b. Muserhed, kog je obavijestio Abdullah b. Davud, prenijevši od Asima b. Redžaa b. Hajvea, on od Davuda b. Džemila, da je Kesir b. Kajs kazao: **"Sjedio sam sa Ebu Derdaom u jednoj džamiji u Damasku. Tad mu dođe jedan čovjek i reče: 'Ebu Derda, došao sam iz Medine, grada Allahovog Poslanika, s.a.v.s., zbog jednog hadisa koji je do mene dopro, a koji si ti ispričao od Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Nisam došao ni zbog čega drugog.' Ebu Derda reče: 'Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada veli: 'Ko krene na put s ciljem da traži nauku, Allah će mu olakšati put ka Džennetu. Meleki, iz zadovoljstva, ispod onoga koji krene tražiti nauku, podmeću svoja krila. Za učenoga traže oprost svi što su na nebesima i na Zemlji, čak i ribe u vodi! Vrijednost učenog nad pobožnim je kao vrijednost (punog) mjeseca nad ostalim zvijezdama. Učeni su nasljednici vjerovjesnika. Vjerovjesnici nisu ostavili u nasljedstvo ni dinara ni**

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

كِتَاب الْعِلْمِ

١. بَاب الْحَثِّ عَلَى طَلَبِ الْعِلْمِ

٣٦٤١. حَدَّثَنَا مُسَدَّدُ بْنُ مُسَرْهَدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دَاوُدَ سَمِعْتُ عَاصِمَ بْنَ رَجَاءِ بْنِ حَيْوَةَ يُحَدِّثُ عَنْ دَاوُدَ بْنِ جَمِيلٍ عَنْ كَثِيرِ بْنِ قَيْسٍ قَالَ: كُنْتُ جَالِسًا مَعَ أَبِي الدَّرْدَاءِ فِي مَسْجِدِ دِمَشْقَ فَجَاءَهُ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا أَبَا الدَّرْدَاءِ إِنِّي جِئْتُكَ مِنْ مَدِينَةِ الرَّسُولِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِحَدِيثٍ بَلَغَنِي أَنَّكَ تُحَدِّثُهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا جِئْتُ لِحَاجَةٍ قَالَ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَنْ سَلَكَ طَرِيقًا يَطْلُبُ فِيهِ عِلْمًا سَلَكَ اللَّهُ بِهِ طَرِيقًا مِنْ طُرُقِ الْجَنَّةِ وَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتَضَعُ أَجْنِحَتَهَا رِضًا لِطَالِبِ الْعِلْمِ وَإِنَّ الْعَالِمَ لَيَسْتَغْفِرُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَالْحِيتَانُ فِي جَوْفِ الْمَاءِ وَإِنَّ فَضْلَ الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضْلِ الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ عَلَى سَائِرِ الْكَوَاكِبِ وَإِنَّ

dirhema, nego su ostavili znanje, pa ko prihvati nauku, prihvatio je veliki dio (njihovog nasljedstva).'"[401]

الْعُلَمَاءَ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ وَإِنَّ الْأَنْبِيَاءَ لَمْ يُوَرِّثُوا دِينَارًا وَلَا دِرْهَمًا وَرَّثُوا الْعِلْمَ فَمَنْ أَخَذَهُ أَخَذَ بِحَظٍّ وَافِرٍ.

3642. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. el-Vezir ed-Dimeški, kog je obavijestio El-Velid, prenijevši od Šebiba b. Šejbea, on od Osmana b. Ebu Sevdea, a on od Ebu Derdaa, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s. – smisao sličan prethodnom hadisu.

٣٦٤٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْوَزِيرِ الدِّمَشْقِيُّ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ قَالَ لَقِيتُ شَبِيبَ بْنَ شَيْبَةَ فَحَدَّثَنِي بِهِ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي سَوْدَةَ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ يَعْنِي عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَعْنَاهُ.

3643. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Junus, kog je obavijestio Zaide, prenijevši od El-A'meša, on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Neće ni jedna osoba krenuti na put s ciljem traženja nauke, a da mu Allah neće olakšati put u Džennet. A ko bude oklijevao sa činjenjem dobrih djela, neće mu pomoći njegovo porijeklo."**[402]

٣٦٤٣. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا زَائِدَةُ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا مِنْ رَجُلٍ يَسْلُكُ طَرِيقًا يَطْلُبُ فِيهِ عِلْمًا إِلَّا سَهَّلَ اللَّهُ لَهُ بِهِ طَرِيقَ الْجَنَّةِ وَمَنْ أَبْطَأَ بِهِ عَمَلُهُ لَمْ يُسْرِعْ بِهِ نَسَبُهُ.

2. O prenošenju hadisa sljedbenika Knjige

٢. بَاب رِوَايَةِ حَدِيثِ أَهْلِ الْكِتَابِ

3644. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed b. Sabit el-Mervezi, kog je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Ma'mera, on od Ez-Zuhrija, ovaj od Ibn

٣٦٤٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ ثَابِتٍ الْمَرْوَزِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ أَخْبَرَنِي ابْنُ أَبِي نَمْلَةَ الْأَنْصَارِيُّ عَنْ أَبِيهِ

[401] Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*.

[402] Bilježi ga Muslim u *Sahihu*.

Ebu Nemle el-Ensarija, **dok je njegov otac sjedio kod Allahovog Poslanika, s.a.v.s., a kod njega bijaše i jedan jevrej, naišla je dženaza. Jevrej upita: "Muhammede, govori li ovaj umrli?" "Allah najbolje zna." – odgovori Vjerovjesnik, s.a.v.s. "Govori." – reče jevrej. Tad Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: "Ono što vam pričaju sljedbenici Knjige ne prihvatajte kao istinu, a i ne odbacujte kao laž, nego recite: 'Mi vjerujemo u Allaha i Njegove poslanike.' Ako bude neistina to što je kazao, vi u to niste povjerovali, a ako bude istina, ni to niste, kao neistinu, odbacili."**

أَنَّهُ بَيْنَمَا هُوَ جَالِسٌ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعِنْدَهُ رَجُلٌ مِنَ الْيَهُودِ مُرَّ بِجَنَازَةٍ فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ هَلْ تَتَكَلَّمُ هَذِهِ الْجَنَازَةُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: اللَّهُ أَعْلَمُ فَقَالَ الْيَهُودِيُّ إِنَّهَا تَتَكَلَّمُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا حَدَّثَكُمْ أَهْلُ الْكِتَابِ فَلَا تُصَدِّقُوهُمْ وَلَا تُكَذِّبُوهُمْ وَقُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ فَإِنْ كَانَ بَاطِلًا لَمْ تُصَدِّقُوهُ وَإِنْ كَانَ حَقًّا لَمْ تُكَذِّبُوهُ.

3645. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Junus, kog je obavijestio Ibn Ebuz-Zinad, prenijevši od njegovog oca, on od Haridžea b. Zejda b. Sabita, da je Zejd b. Sabit kazao: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi je naredio da naučim osnove jevrejskog jezika, i kazao: 'Tako mi Allaha, ja nemam povjerenja u jevreje, da (pišu ili čitaju) moje pismo!' Nije prošlo ni pola mjeseca, a ja sam ga već naučio. Pošto ga naučih, kad god bi (Vjerovjesnik, s.a.v.s.) htio pisati jevrejima, ja bih to pisao, a i kad god bi oni njemu nešto napisali, ja bih to čitao."**[403]

٣٦٤٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا ابْنُ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ خَارِجَةَ يَعْنِي ابْنَ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ قَالَ: قَالَ زَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ أَمَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَعَلَّمْتُ لَهُ كِتَابَ يَهُودَ وَقَالَ إِنِّي وَاللَّهِ مَا آمَنُ يَهُودَ عَلَى كِتَابِي فَتَعَلَّمْتُهُ فَلَمْ يَمُرَّ بِي إِلَّا نِصْفُ شَهْرٍ حَتَّى حَذَقْتُهُ فَكُنْتُ أَكْتُبُ لَهُ إِذَا كَتَبَ وَأَقْرَأُ لَهُ إِذَا كُتِبَ إِلَيْهِ.

[403] Bilježi ga Et-Tirmizi u *Džami'u*.

3. O zapisivanju znanja

٣. بَاب فِي كِتَابِ الْعِلْمِ

3646. ISPRIČALI SU NAM Musedded i Ebu Bekr b. Ebu Šejbe, njih je obavijestio Jahja od Ubejdullaha b. el-Ahnesa, prenijevši od El-Velida b. Abdullaha b. Ebu Mugisa, on od Jusufa b. Maheka, da je Abdullah b. Amr kazao: **"Zapisivao sam sve što bih čuo od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., želeći da to naučim napamet, pa su me u tome spriječile Kurejšije rekavši: 'Zapisuješ sve što čuješ, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., je čovjek, priča i u sržbi i u zadovoljstvu!' Čuvši to, prestadoh pisati i to spomenuh Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. On pokaza prstom na svoja usta i reče: 'Zapisuj, jer tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, iz njih izlazi samo istina.'"**

٣٦٤٦. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ وَأَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ قَالَا حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ الْأَخْنَسِ عَنْ الْوَلِيدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي مُغِيثٍ عَنْ يُوسُفَ بْنِ مَاهَكَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: كُنْتُ أَكْتُبُ كُلَّ شَيْءٍ أَسْمَعُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُرِيدُ حِفْظَهُ فَنَهَتْنِي قُرَيْشٌ وَقَالُوا أَتَكْتُبُ كُلَّ شَيْءٍ تَسْمَعُهُ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَشَرٌ يَتَكَلَّمُ فِي الْغَضَبِ وَالرِّضَا فَأَمْسَكْتُ عَنْ الْكِتَابِ فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَوْمَأَ بِأُصْبُعِهِ إِلَى فِيهِ فَقَالَ: اكْتُبْ فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا يَخْرُجُ مِنْهُ إِلَّا حَقٌّ.

3647. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Ali, kog je obavijestio Ebu Ahmed, prenijevši od Kesira b. Zejda, on od El-Muttaliba b. Abdullaha b. Hantaba: **"Zejd b. Sabit je ušao kod Muavije i upitao ga za jedan hadis. Muavija naredi jednom čovjeku da mu ga napiše. Zejd će na to: 'Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam je naredio da ne zapisujemo ništa od hadisa.', i on ga je izbrisao."**

٣٦٤٧. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ أَخْبَرَنَا أَبُو أَحْمَدَ حَدَّثَنَا كَثِيرُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ الْمُطَّلِبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَنْطَبٍ قَالَ: دَخَلَ زَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ عَلَى مُعَاوِيَةَ فَسَأَلَهُ عَنْ حَدِيثٍ فَأَمَرَ إِنْسَانًا يَكْتُبُهُ فَقَالَ لَهُ زَيْدٌ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَنَا أَنْ لَا نَكْتُبَ شَيْئًا مِنْ حَدِيثِهِ فَمَحَاهُ.

3648. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Junus, kog je obavijestio Ibn Šihab, prenijevši od El-Hazzaija, on od Ebul-Mutevekkila en-Nadžija, da je Ebu Seid el-Hudri kazao: **"Osim Et-Teše-huda[404] i Kur'ana, nismo ništa drugo zapisivali."**

٣٦٤٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا أَبُو شِهَابٍ عَنْ الْحَذَّاءِ عَنْ أَبِي الْمُتَوَكِّلِ النَّاجِيِّ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قال: مَا كُنَّا نَكْتُبُ غَيْرَ التَّشَهُّدِ وَالْقُرْآنِ.

3649. ISPRIČAO NAM JE Muemmel, kog je obavijestio El-Velid. A ispričao nam je i El-Abbas b. el-Velid b. Mezid, kog je obavijestio njegov otac, prenijevši od El-Evzaija, on od Jahjaa b. Ebu Kesira, on od Ebu Selemea b. Abdurrahmana, ovaj od Ebu Hurejrea: **"Pošto je oslobođena Mekka, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je ustao i održao (prikladan) govor."** – spomenuo je Vjerovjesnikov govor. **"Tad ustade neki čovjek iz Jemena po imenu Ebu Šah i reče: 'Allahov Poslaniče, zapišite mi to!' On kaza: 'Zapišite to Ebu Šahu.'"**

٣٦٤٩. حَدَّثَنَا مُؤَمَّلٌ قَالَ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ ح. وحَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ بْنُ الْوَلِيدِ بْنِ مَزْيَدٍ قَالَ أَخْبَرَنِي أَبِي عَنْ الْأَوْزَاعِيِّ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي كَثِيرٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو سَلَمَةَ يَعْنِي ابْنَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو هُرَيْرَةَ قال: لَمَّا فُتِحَتْ مَكَّةُ قَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَ الْخُطْبَةَ خُطْبَةَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فَقَامَ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْيَمَنِ يُقَالُ لَهُ أَبُو شَاهٍ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ اكْتُبُوا لِي فَقَالَ: اكْتُبُوا لِأَبِي شَاهٍ.

3650. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Sehl er-Remli da je El-Velid rekao: **"Upitao sam Ebu Amra: 'Šta su mu ono zapisali?' Rekao je: 'Govor koji je toga dana od njega čuo.'"**

٣٦٥٠. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ سَهْلٍ الرَّمْلِيُّ قَالَ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ قَالَ قُلْتُ لِأَبِي عَمْرٍو مَا يَكْتُبُوهُ قَالَ الْخُطْبَةَ الَّتِي سَمِعَهَا يَوْمَئِذٍ مِنْهُ.

---

[404] To su riječi: La ilahe illallah Muhammedun resulullah/Samo je Allah Bog i Muhammed je Njegov poslanik.

4. Oštro upozorenje o iznošenju laži na Allahovog Poslanika

٤. بَاب فِي التَّشْدِيدِ فِي الْكَذِبِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

3651. ISPRIČAO NAM JE Amr b. Avn, kog je obavijestio Halid. A ispričao nam je i Musedded, prenijevši od Halida, isti smisao, on od Bejana b. Bišra. Musedded kaže da je Ebu Bišr prenio od Vebrea b. Abdurrahmana, on od Amira b. Abdullaha b. ez-Zubejra, **da je njegov otac upitao Ez-Zubejra: "Zašto ne prenosiš od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kao što od njega pričaju tvoji drugovi?" On reče: "Tako mi Allaha, ja sam mu bio veoma blizak i sa njim sam često sjedio, ali sam ga čuo kada je kazao: 'Ko na mene slaže[405] namjerno, neka pripremi sebi mjesto u Džehennemu.'"**[406]

٣٦٥١. حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَوْنٍ أَخْبَرَنَا خَالِدٌ ح. وحَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا خَالِدٌ الْمَعْنَى عَنْ بَيَانِ بْنِ بِشْرٍ قَالَ مُسَدَّدٌ أَبُو بِشْرٍ عَنْ وَبَرَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَامِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ أَبِيهِ قَالَ قُلْتُ لِلزُّبَيْرِ مَا يَمْنَعُكَ أَنْ تُحَدِّثَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمَا يُحَدِّثُ عَنْهُ أَصْحَابُهُ فَقَالَ: أَمَا وَاللَّهِ لَقَدْ كَانَ لِي مِنْهُ وَجْهٌ وَمَنْزِلَةٌ وَلَكِنِّي سَمِعْتُهُ يَقُولُ مَنْ كَذَبَ عَلَيَّ مُتَعَمِّدًا فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ.

5. O govoru o Allahovoj Knjizi bez (stručnog) poznavanja

٥. بَاب الْكَلَامِ فِي كِتَابِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ

3652. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Muhammed b. Jahja, kog je obavijestio Jakub b. Ishak el-Mukri el-Hadremi, prenijevši od Suhejla b. Mihrana, brata Hazma el-Katija, on od Ebu Imrana,

٣٦٥٢. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى حَدَّثَنَا يَعْقُوبُ بْنُ إِسْحَاقَ الْمُقْرِئُ الْحَضْرَمِيُّ حَدَّثَنَا سُهَيْلُ بْنُ

405 Slagati na Allahovog Poslanika, s.a.v.s., po mišljenju El-Kermanija, znači pripisati mu ono što on nije rekao.

406 Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

ovaj od Džunduba, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ko o Kur'anu bude govorio po svome nahođenju, pogriješio je pa makar i ispravno kazao."**[407]

مِهْرَانَ أَخِي حَزْمٍ الْقُطَعِيُّ حَدَّثَنَا أَبُو عِمْرَانَ عَنْ جُنْدُبٍ قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ قَالَ فِي كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِرَأْيِهِ فَأَصَابَ فَقَدْ أَخْطَأَ.

6. O ponavljanju hadisa (više puta)

٦. بَاب تَكْرِيرِ الْحَدِيثِ

3653. ISPRIČAO NAM JE Amr b. Merzuk, kog je obavijestio Šu'be, prenijevši od Ebu Akila Hašima b. Bilala, on od Sabika b. Nadžijea, on od Ebu Sellama, a on od jednog od Vjerovjesnikovih sluga: **"Kada bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazivao hadis, ponovio bi ga po tri puta."**

٣٦٥٣. حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ مَرْزُوقٍ أَخْبَرَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي عَقِيلٍ هَاشِمِ بْنِ بِلَالٍ عَنْ سَابِقِ بْنِ نَاجِيَةَ عَنْ أَبِي سَلَّامٍ عَنْ رَجُلٍ خَدَمَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا حَدَّثَ حَدِيثًا أَعَادَهُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ.

7. O citiranju hadisa

٧. بَاب فِي سَرْدِ الْحَدِيثِ

3654. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Mensur et-Tusi, kog je obavijestio Sufjan b. Ujejne, prenijevši od Ez-Zuhrija, da je Urve rekao: "Ebu Hurejre je sjeo pored Aišine sobe dok je ona klanjala pa je počeo govoriti: **"Slušaj, gospodarice (vlasnice) sobe...", ponavljajući dva puta. Pošto je završila namaz,**

٣٦٥٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مَنْصُورٍ الطُّوسِيُّ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُرْوَةَ قَالَ: جَلَسَ أَبُو هُرَيْرَةَ إِلَى جَنْبِ حُجْرَةِ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا وَهِيَ تُصَلِّي فَجَعَلَ يَقُولُ اسْمَعِي يَا رَبَّةَ الْحُجْرَةِ

[407] Ko Kur'an bude tumačio po svome nahođenju, bez valjanih šerijatskih i naučnih argumenata, pogriješio je, pa makar i ispravno protumačio. Učinio je grijeh jer se nije držao navedenih hadisa u pogledu tumačenja Kur'ana. To što je možda pogodio pravo značenje, neće za njega biti nikakvo opravdanje.

reče Urveu: "Zar te ne čudi ovaj i njegov način citiranja hadisa?" Allahov Poslanik, s.a.v.s., je prakticirao, kada kazuje hadis, tako bi ga govorio da kada bi onaj koji ga sluša htio izbrojati njegove riječi, izbrojao bi ih."[408]

مَرَّتَيْنِ فَلَمَّا قَضَتْ صَلَاتَهَا قَالَتْ أَلَا تَعْجَبُ إِلَى هَذَا وَحَدِيثِهِ إِنْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيُحَدِّثُ الْحَدِيثَ لَوْ شَاءَ الْعَادُّ أَنْ يُحْصِيَهُ أَحْصَاهُ.

3655. ISPRIČAO NAM JE Sulejman b. Davud el-Mehri, kog je obavijestio Ibn Vehb, prenijevši od Junusa, on od Ibn Šihaba, on od Urvea b. ez-Zubejra, da je Aiša, Vjerovjesnikova supruga, kazala: **"Zar te ne čudi Ebu Hurejre: došao je i sjeo pored moje sobe pričajući hadis od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da bih ja mogla čuti, a ja sam tada klanjala, a onda je ustao i otišao prije nego sam završila namaz? Da sam ga zatekla, uzvratila bih mu da Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije samo nizao hadise kao što ih vi nižete."**[409]

٣٦٥٥. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ الْمَهْرِيُّ أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي يُونُسُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ أَنَّ عُرْوَةَ بْنَ الزُّبَيْرِ حَدَّثَهُ أَنَّ عَائِشَةَ زَوْجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ أَلَا يُعْجِبُكَ أَبُو هُرَيْرَةَ جَاءَ فَجَلَسَ إِلَى جَانِبِ حُجْرَتِي يُحَدِّثُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُسْمِعُنِي ذَلِكَ وَكُنْتُ أُسَبِّحُ فَقَامَ قَبْلَ أَنْ أَقْضِيَ سُبْحَتِي وَلَوْ أَدْرَكْتُهُ لَرَدَدْتُ عَلَيْهِ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يَكُنْ يَسْرُدُ الْحَدِيثَ مِثْلَ سَرْدِكُمْ.

8. Opreznost u pogledu fetvi

٨. بَاب التَّوَقِّي فِي الْفُتْيَا

3656. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Musa er-Razi, kog je obavijestio Isa, prenijevši od El-Evzaija, on od Abdullaha b. Sa'da, on od Es-Sunabihijja, a on od Muavije: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s.,**

٣٦٥٦. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُوسَى الرَّازِيُّ حَدَّثَنَا عِيسَى عَنْ الْأَوْزَاعِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ الصُّنَابِحِيِّ عَنْ مُعَاوِيَةَ أَنَّ

[408] Bilježe ga El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

[409] Nego ih je lagahno izlagao i objašnjavao. Ovaj hadis je zabilježio i Et-Tirmizi u *Džami'u*.

je zabranio bavljenje zamršenim (zbunjujućim) pitanjima."[410]

النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ الْغُلُوطَاتِ.

3657. ISPRIČAO NAM JE El-Hasan b. Ali, kog je obavijestio Ebu Abdurrahman el-Mukri, prenijevši od Seida b. Ebu Ejjuba, on od Bekra b. Amra, on od Muslima b. Jesara Ebu Osmana, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: **"Ko da šerijatsko pravno mišljenje... "** A ispričao nam je i Sulejman b. Davud, kog je obavijestio Ibn Vehb, prenijevši od Jahjaa b. Ejjuba, on od Bekra b. Amra, on od Amra b. Ebu Nuajma, on od Ebu Osmana et-Tunbuzija, brata po mlijeku Abdulmelika b. Mervana, on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **"Kome bude dato šerijatsko-pravno mišljenje na bazi neznanja, grijeh će snositi onaj ko ga je dao."**[411] Sulejman el-Mehri je u svom hadisu dodao: "A ko svome bratu sugerira na nešto, a zna da je ispravno nešto drugo, taj ga je prevario." To je Sulejmanov tekst.

٣٦٥٧. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْمُقْرِئُ حَدَّثَنَا سَعِيدٌ يَعْنِي ابْنَ أَبِي أَيُّوبَ عَنْ بَكْرِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ مُسْلِمِ بْنِ يَسَارٍ أَبِي عُثْمَانَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ أُفْتِيَ ح. وحَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ عَنْ بَكْرِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي نُعَيْمَةَ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ الطُّنْبُذِيِّ رَضِيعِ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ مَرْوَانَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ أُفْتِيَ بِغَيْرِ عِلْمٍ كَانَ إِثْمُهُ عَلَى مَنْ أَفْتَاهُ زَادَ سُلَيْمَانُ الْمَهْرِيُّ فِي حَدِيثِهِ وَمَنْ أَشَارَ عَلَى أَخِيهِ بِأَمْرٍ يَعْلَمُ أَنَّ الرُّشْدَ فِي غَيْرِهِ فَقَدْ خَانَهُ وَهَذَا لَفْظُ سُلَيْمَانَ.

---

[410] El-Munziri kaže da je u senedu ovoga hadisa prenosilac Abdullah b. Sa'd, čiji je identitet, prema mišljenju Ebu Hatima er-Razija, nedovoljno poznat.

[411] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

9. O pokuđenosti uskraćivanja znanja

3658. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Alija b. Hakema,[412] on od Ataa,[413] a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ko bude upitan za nešto (iz oblasti vjere), a što mu je poznato, pa to prikrije, na Sudnjem danu će biti zauzdan uzdom od vatre."**[414]

10. O vrijednosti širenja znanja

3659. ISPRIČALI SU NAM Zuhejr b. Harb i Osman b. Ebu Šejbe, njih je obavijestio Džerir, prenijevši od El-A'meša, on od Abdullaha b. Abdullaha b. Seida b. Džubejra, a on od Ibn Abbasa, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Vi slušate a onda se sluša od vas i od onoga koji je slušao od vas."**

3660. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od

٩. بَاب كَرَاهِيَةِ مَنْعِ الْعِلْمِ

٣٦٥٨. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ الْحَكَمِ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ سُئِلَ عَنْ عِلْمٍ فَكَتَمَهُ أَلْجَمَهُ اللَّهُ بِلِجَامٍ مِنْ نَارٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

١٠. بَاب فَضْلِ نَشْرِ الْعِلْمِ

٣٦٥٩. حَدَّثَنَا زُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ وَعُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ قَالَا حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: تَسْمَعُونَ وَيُسْمَعُ مِنْكُمْ وَيُسْمَعُ مِمَّنْ سَمِعَ مِنْكُمْ.

٣٦٦٠. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ شُعْبَةَ حَدَّثَنِي عُمَرُ بْنُ

---

[412] Ali b. Hakem el-Bunani Ebu Hakem el-Basri je pouzdan prenosilac hadisa. Pripadao je petoj generaciji. El-Ezdi ga je bez ikakvog dokaza ocijenio slabim ravijom.

[413] Ata b. Ebu Rebbah el-Kureši el-Mekki je pouzdan prenosilac hadisa i šerijatski pravnik. Pripadao je trećoj generaciji. Mnogo je prenosio mursel-hadise.

[414] Bilježi ga i Et-Tirmizi u *Džami'u*.

Šu'bea, on od Omera b. Sulejmana, jednog od potomaka Omera b. el-Hattaba, on od Abdurrahmana b. Ebana, on od svoga oca, ovaj od Zejda b. Sabita, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Neka Allah podari udoban život onome ko od nas čuje hadis pa ga upamti i prenese drugome! Mnogo je onih koji znanje prenesu onome ko ga od njih bolje shvaća, a mnogo je i onih koji prenose znanje ali ga ne razumiju dovoljno."**[415]

سُلَيْمَانَ مِنْ وَلَدِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبَانَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: نَضَّرَ اللَّهُ امْرَأً سَمِعَ مِنَّا حَدِيثًا فَحَفِظَهُ حَتَّى يُبَلِّغَهُ فَرُبَّ حَامِلِ فِقْهٍ إِلَى مَنْ هُوَ أَفْقَهُ مِنْهُ وَرُبَّ حَامِلِ فِقْهٍ لَيْسَ بِفَقِيهٍ.

3661. ISPRIČAO NAM JE Seid b. Mensur, kog je obavijestio Abdulaziz b. Ebu Hazim, prenijevši od svoga oca, on od Sehla b. Sa'da, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Tako mi Allaha, da Allah tvojim sebebom uputi jednog čovjeka (na Pravi put), bolje ti je nego da posjeduješ crvene kamile."**[416]

٣٦٦١. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ مَنْصُورٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ أَبِي حَازِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ سَهْلٍ يَعْنِي ابْنَ سَعْدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَاللَّهِ لَأَنْ يَهْدِيَ اللَّهُ بِهُدَاكَ رَجُلًا وَاحِدًا خَيْرٌ لَكَ مِنْ حُمْرِ النَّعَمِ.

11. O hadisu od Benu Israila

١١. بَاب الْحَدِيثِ عَنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ

3662. ISPRIČAO NAM JE Ebu Bekr b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Ali b. Mushir, prenijevši od Muhammeda b. Amra, on od Ebu Selemea, a on od Ebu

٣٦٦٢. حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُسْهِرٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

[415] Bilježi ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu.*

[416] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu* u dužoj formi vezano za Bitku na Hajberu. Ove riječi je Vjerovjesnik, s.a.v.s., uputio Aliji, r.a.

Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Pričajte od sinova Israilovih, u tome nema grijeha!"**[417]

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: حَدِّثُوا عَنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَا حَرَجَ.

3663. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. el-Musenna, kog je obavijestio Muaz, prenijevši od svog oca, on od Katadea, on od Ebu Hassana, a on od Abdullaha b. Amra: **"Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi nam pričao od Benu Israila do svanuća samo bi ustao da obavi namaz."**

٣٦٦٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا مُعَاذٌ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَبِي حَسَّانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: كَانَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُحَدِّثُنَا عَنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ حَتَّى يُصْبِحَ مَا يَقُومُ إِلَّا إِلَى عُظْمِ صَلَاةٍ.

12. O traženju nauke radi nečega drugog, a ne radi Allaha

١٢. بَاب فِي طَلَبِ الْعِلْمِ لِغَيْرِ اللَّهِ تَعَالَى

3664. ISPRIČAO NAM JE Ebu Bekr b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Surejdž b. en-Nu'man, prenijevši od Fulejha, on od Ebu Tuvalea Abdullaha b. Abdurrahmana b. Ma'mera, on od Seida b. Jesara, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ko bude izučavao nauku kojom se postiže Allahovo zadovoljstvo, ali isključivo radi ovo-**

٣٦٦٤. حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا سُرَيْجُ بْنُ النُّعْمَانِ حَدَّثَنَا فُلَيْحٌ عَنْ أَبِي طُوَالَةَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مَعْمَرٍ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ تَعَلَّمَ عِلْمًا مِمَّا يُبْتَغَى بِهِ وَجْهُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ لَا يَتَعَلَّمُهُ إِلَّا لِيُصِيبَ بِهِ عَرَضًا

[417] Tj. pričajte od sinova Israilovih ono što prenose o događajima prijašnjih naroda. U Et-Tirmizijevom predanju ovaj hadis glasi: **"Prenesite od mene makar jedan ajet i pričajte od sinova Israilovih, u tome nema grijeha! A ko slaže na mene namjerno, neka pripremi sebi mjesto u Džehennemu!"**

svjetskih koristi, taj na Sudnjem danu neće ni osjetiti džennetskog mirisa."[418]

مِنْ الدُّنْيَا لَمْ يَجِدْ عَرْفَ الْجَنَّةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَعْنِي رِيحَهَا.

13. O kazivanjima

١٣. بَاب فِي الْقَصَصِ

3665. ISPRIČAO NAM JE Mahmud b. Halid, kog je obavijestio Ebu Misher, prenijevši od Abbada b. Abbada el-Havvasa, on od Jahjaa b. Ebu Amra es-Sibanija, on od Amra b. Abdullaha es-Sibanija, on od Avfa b. Malika el-Ešdžeija, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Govore drži samo emir, ili onaj koga on ovlasti, ili, pak, oholnik."**[419]

٣٦٦٥. حَدَّثَنَا مَحْمُودُ بْنُ خَالِدٍ حَدَّثَنَا أَبُو مُسْهِرٍ حَدَّثَنِي عَبَّادُ بْنُ عَبَّادٍ الْخَوَّاصُ عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي عَمْرٍو السَّيْبَانِيِّ عَنْ عَمْرِو بْنِ عَبْدِ اللَّهِ السَّيْبَانِيِّ عَنْ عَوْفِ بْنِ مَالِكٍ الْأَشْجَعِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: لَا يَقُصُّ إِلَّا أَمِيرٌ أَوْ مَأْمُورٌ أَوْ مُخْتَالٌ.

3666. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Džafer b. Sulejman, prenijevši od El-Muallaa b. Zijada, a on od Alaa b. Bešira el-Muzenija, on od Ebus-Siddika en-Nadžija, da je Ebu Seid el-Hudri kazao: **"Sjedio sam sa skupinom siromašnih muhadžira. Jedni su zaklanjali one koji su bili bez odjeće. Učač Kur'ana nam je učio Kur'an. Tad dođe Allahov Poslanik, s.a.v.s., i stade ispred nas. Pošto je Allahov Poslanik, s.a.v.s., stao ispred nas, učač je ušutio. Kad je nazvao selam, upita: 'Šta ste to**

٣٦٦٦. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا جَعْفَرُ بْنُ سُلَيْمَانَ عَنْ الْمُعَلَّى بْنِ زِيَادٍ عَنْ الْعَلَاءِ بْنِ بَشِيرٍ الْمُزَنِيِّ عَنْ أَبِي الصِّدِّيقِ النَّاجِيِّ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: جَلَسْتُ فِي عِصَابَةٍ مِنْ ضُعَفَاءِ الْمُهَاجِرِينَ وَإِنَّ بَعْضَهُمْ لَيَسْتَتِرُ بِبَعْضٍ مِنْ الْعُرْيِ وَقَارِئٌ يَقْرَأُ عَلَيْنَا إِذْ جَاءَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَامَ عَلَيْنَا فَلَمَّا قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

[418] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

[419] Dakle, govore obično drže samo vladari ili oni koje oni ovlaste, kao što su propovjednici, vaizi, ili, pak, oholnici, koji se žele pokazati svijetu.

radili?' Rekosmo: 'Allahov Poslaniče, učač nam je učio, a mi smo slušali Knjigu Uzvišenog Allaha.' Tad je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: 'Hvala Allahu, Koji je dao među mojim sljedbenicima one za koje mi je naredio da budem strpljiv sa njima.' Tad je sjeo u sredinu kako bi mu svi bili podjednako blizu. Potom je svojom rukom pokazao ovako, da se rašire u halku (kružok) i da se svi licima okrenu prema njemu. Koliko sam primijetio, Allahov Poslanik, s.a.v.s., od njih, osim mene, nije nikoga poznavao. Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Radujte se, o skupino siromašnih muhadžira, potpunom svjetlu na Sudnjem danu. Vi ćete u Džennet ući prije bogatih na pola dana, a to vam je pet stotina godina.'"[420]

سَكَتَ الْقَارِئُ فَسَلَّمَ ثُمَّ قَالَ مَا كُنْتُمْ تَصْنَعُونَ قُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّهُ كَانَ قَارِئٌ لَنَا يَقْرَأُ عَلَيْنَا فَكُنَّا نَسْتَمِعُ إِلَى كِتَابِ اللَّهِ قَالَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ مِنْ أُمَّتِي مَنْ أُمِرْتُ أَنْ أَصْبِرَ نَفْسِي مَعَهُمْ قَالَ فَجَلَسَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَسْطَنَا لِيَعْدِلَ بِنَفْسِهِ فِينَا ثُمَّ قَالَ بِيَدِهِ هَكَذَا فَتَحَلَّقُوا وَبَرَزَتْ وُجُوهُهُمْ لَهُ قَالَ فَمَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَرَفَ مِنْهُمْ أَحَدًا غَيْرِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَبْشِرُوا يَا مَعْشَرَ صَعَالِيكِ الْمُهَاجِرِينَ بِالنُّورِ التَّامِّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ قَبْلَ أَغْنِيَاءِ النَّاسِ بِنِصْفِ يَوْمٍ وَذَاكَ خَمْسُ مِائَةِ سَنَةٍ.

3667. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. el-Musenna, kog je obavijestio Abdussellam b. Mutahir Ebu Zafer, prenijevši od Musaa b. Halefa el-Ammija, on od Katadea, a on od Enesa b. Malika, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

٣٦٦٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنِي عَبْدُ السَّلَامِ يَعْنِي ابْنَ مُطَهِّرٍ أَبُو ظَفَرٍ حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ خَلَفٍ الْعَمِّيُّ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

[420] El-Munziri kaže da je u senedu ovoga hadisa El-Mualla b. Zijad Ebul-Hasan, koga su hadiski učenjaci kritizirali. Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu* zabilježili su, sa senedom od Ebu Selemea, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Siromašni će ući u Džennet prije bogatih na pet stotina godina, tj. na pola dana."**

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَأَنْ أَقْعُدَ مَعَ قَوْمٍ يَذْكُرُونَ اللَّهَ تَعَالَى مِنْ صَلَاةِ الْغَدَاةِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَعْتِقَ أَرْبَعَةً مِنْ وَلَدِ إِسْمَعِيلَ وَلَأَنْ أَقْعُدَ مَعَ قَوْمٍ يَذْكُرُونَ اللَّهَ مِنْ صَلَاةِ الْعَصْرِ إِلَى أَنْ تَغْرُبَ الشَّمْسُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَعْتِقَ أَرْبَعَةً.

"Da sjedim sa onima koji Allaha spominju poslije sabahskog namaza, pa dok sunce ne obasja, draže mi je nego da oslobodim četvericu Ismailovih potomaka. A i da sjedim sa onima koji spominju Allaha poslije ikindijskog namaza do zalaska sunca draže mi je nego da oslobodim četvericu."

٣٦٦٨. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ غِيَاثٍ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ عَبِيدَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قال: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اقْرَأْ عَلَيَّ سُورَةَ النِّسَاءِ قَالَ قُلْتُ أَقْرَأُ عَلَيْكَ وَعَلَيْكَ أُنْزِلَ قَالَ إِنِّي أُحِبُّ أَنْ أَسْمَعَهُ مِنْ غَيْرِي قَالَ فَقَرَأْتُ عَلَيْهِ حَتَّى إِذَا انْتَهَيْتُ إِلَى قَوْلِهِ ﴿ فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ ﴾ الْآيَةَ فَرَفَعْتُ رَأْسِي فَإِذَا عَيْنَاهُ تَهْمِلَانِ.

3668. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Hafs b. Gijas, prenijevši od El-A'meša, on od Ibrahima, on od Ubejdea, a on od Abdullaha: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi je rekao: 'Prouči mi suru En-Nisa.' Rekao sam: 'Zar da ja tebi učim, a tebi je (Kur'an) objavljen?' On reče: 'Volim ga slušati od drugog.' Reče: 'Učio sam mu, i pošto stigoh do riječi: *A šta će, tek, biti kada dovedemo svjedoka iz svakog naroda, a tebe dovedemo kao svjedoka protiv ovih?* (En-Nisa, 41), podigoh glavu i vidjeh kako mu suze liju iz očiju.'"**[421]

[421] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*, Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*.

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

POGLAVLJA O PIĆIMA

كِتَاب الْأَشْرِبَةِ

1. O zabrani alkohola

١. بَاب فِي تَحْرِيمِ الْخَمْرِ

3669. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Ismail b. Ibrahim, prenijevši od Ebu Hajjana, on od Eš-Ša'bija, ovaj od Ibn Omera, a on od Omera: **"Kad je zabranjen, alkohol je spravljan od pet artikala: grožđa, datula, meda, pšenice i ječma. Alkoholom se smatra sve što obuzima pamet. Volio sam da Vjerovjesnik nije preselio prije nego nam oporuči nešto u vezi tri stvari: u vezi nasljedstva djeda (s očeve strane),[422] kelale[423] i nekih vrsta kamate."**

٣٦٦٩. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا أَبُو حَيَّانَ حَدَّثَنِي الشَّعْبِيُّ عَنْ ابْنِ عُمَرَ عَنْ عُمَرَ قَالَ: نَزَلَ تَحْرِيمُ الْخَمْرِ يَوْمَ نَزَلَ وَهِيَ مِنْ خَمْسَةِ أَشْيَاءَ مِنْ الْعِنَبِ وَالتَّمْرِ وَالْعَسَلِ وَالْحِنْطَةِ وَالشَّعِيرِ وَالْخَمْرُ مَا خَامَرَ الْعَقْلَ وَثَلَاثٌ وَدِدْتُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يُفَارِقْنَا حَتَّى يَعْهَدَ إِلَيْنَا فِيهِنَّ عَهْدًا نَنْتَهِي إِلَيْهِ الْجَدُّ وَالْكَلَالَةُ وَأَبْوَابٌ مِنْ أَبْوَابِ الرِّبَا.

3670. ISPRIČAO NAM JE Abbad b. Musa el-Hutteli, kog je obavijestio Ismail b. Džafer, prenijevši od Israila, on od Ebu Ishaka, on od Amra, a on od Omera b. el-Hattaba: **"Kad je objavljena zabrana alkohola, Omer reče: 'Allahu, daj nam o alkoholu jasan stav!', pa je objavljen ajet u suri**

٣٦٧٠. حَدَّثَنَا عَبَّادُ بْنُ مُوسَى الْخُتَّلِيُّ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ يَعْنِي ابْنَ جَعْفَرٍ عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ عَمْرٍو عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ قَالَ: لَمَّا نَزَلَ تَحْرِيمُ الْخَمْرِ قَالَ

---

422 Abadi kaže: "Tj. da li on uzima nasljedstvo braće umrlog, ili oni uzimaju a on ne, ili dijele."

423 Abadi kaže: "Onaj ko nema roditelja, niti djece."

El-Bekare: *Pitaju te o vinu i kocki. Reci: 'Oni donose veliku štetu, a i neku korist...*(El-Bekare,219)'[424] Kad je ovo objavljeno, Omer bi pozvan i ovo mu je proučeno. Čuvši to, on reče: 'Allahu, daj nam jasniji stav o alkoholu!' Tada bi objavljen ajet u suri En-Nisa: *O vjernici, pijani nikako namaz ne obavljajte, sve dok ne budete znali šta izgovarate...* (En-Nisa, 43) (Kad je ovo objavljeno) mujezin Allahovog Poslanika, s.a.v.s., bi, nakon proučenog ikameta, rekao: 'Neka se ne primiče namazu onaj koji je pijan.' Kad je i ovo objavljeno, Omer bi pozvan i ovo mu je proučeno. Čuvši to, on ponovo reče: 'Allahu, daj nam još jasniji stav o alkoholu!' Tada bi objavljen ovaj ajet: *Šejtan želi da pomoću vina i kocke unese među vas neprijateljstvo i mržnju i da vas od sjećanja na Allaha i od obavljanja namaza odvrati. Pa hoćete li se okaniti?(El-Maide,91)*[425]

عُمَرُ اللَّهُمَّ بَيِّنْ لَنَا فِي الْخَمْرِ بَيَانًا شِفَاءً فَنَزَلَتْ الْآيَةُ الَّتِي فِي الْبَقَرَةِ ﴿ يَسْأَلُونَكَ عَنْ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ ﴾ الْآيَةَ قَالَ فَدُعِيَ عُمَرُ فَقُرِئَتْ عَلَيْهِ قَالَ اللَّهُمَّ بَيِّنْ لَنَا فِي الْخَمْرِ بَيَانًا شِفَاءً فَنَزَلَتْ الْآيَةُ الَّتِي فِي النِّسَاءِ ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَى ﴾ فَكَانَ مُنَادِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أُقِيمَتْ الصَّلَاةُ يُنَادِي أَلَا لَا يَقْرَبَنَّ الصَّلَاةَ سَكْرَانُ فَدُعِيَ عُمَرُ فَقُرِئَتْ عَلَيْهِ فَقَالَ: اللَّهُمَّ بَيِّنْ لَنَا فِي الْخَمْرِ بَيَانًا شِفَاءً فَنَزَلَتْ هَذِهِ

---

[424] Ajet u cjelosti glasi: *Pitaju te o vinu i kocki. Reci: "Oni donose veliku štetu, a i neku korist ljudima, samo je šteta od njih veća od koristi." I pitaju te koliko da udjeljuju? Reci: "Višak!" Eto, tako vam Allah objašnjava propise da biste razmislili.*

[425] Et-Tibbi smatra da je tim povodom objavljen i 90. i 91. ajet sure El-Maide, koji sadrže sedam dokaza o zabrani alkohola. Prvi dokaz je da su vino, kumiri i strelice za gatanje nazvane odvratnim stvarima, a sve što je odvratno muslimanima se zabranjuje. Drugi dokaz je to da su one šejtanovo djelo, a sve što je šejtanovo djelo zabranjeno je. Treći dokaz je da je naređeno da se toga klonimo *(zato*

Čuvši to, Omer uzviknu: 'Prošli smo se!'"[426]

الْآيَةَ ﴿ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴾ قَالَ عُمَرُ انْتَهَيْنَا.

3671. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od Sufjana, on od Ataa b. es-Saiba, ovaj od Ebu Abdurrahmana es-Sulemija, a on od Alije b. Ebu Taliba: **"Neki ensarija je pozvao njega i Abdurrahmana b. Avfa i napojio ih vinom prije nego je vino zabranjeno.**[427] **Alija nam je imamio akšam, proučivši: *Kul ja ejju hel kafirun* – pa ju je pobrkao, te je objavljeno: *O vjernici, pijani nikako namaz ne obavljajte, sve dok ne budete znali šta izgovarate.*"**[428]

٣٦٧١. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ سُفْيَانَ حَدَّثَنَا عَطَاءُ بْنُ السَّائِبِ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ السُّلَمِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَام أَنَّ رَجُلًا مِنَ الْأَنْصَارِ دَعَاهُ وَعَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ فَسَقَاهُمَا قَبْلَ أَنْ تُحَرَّمَ الْخَمْرُ فَأَمَّهُمْ عَلِيٌّ فِي الْمَغْرِبِ فَقَرَأَ قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ فَخَلَطَ فِيهَا فَنَزَلَتْ ﴿ لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَى حَتَّى تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ ﴾.

---

se toga klonite), a sama naredba da se nečega klonimo ukazuje na zabranjenost toga. Četvrti dokaz je: *da biste postigli što želite*, a sve čije je odbacivanje uvjet da bi se ono što se želi postiglo je haram. Peti dokaz je da šejtan želi pomoću vina i kocke da unese među nas neprijateljstvo i mržnju, a sve što vodi neprijateljstvu i mržnji među muslimanima je zabranjeno. Šesti dokaz je da on pomoću toga želi da nas odvrati od sjećanja na Allaha, a sve ono pomoću čega šejtan odvraća od sjećanja na Allaha i od namaza zabranjeno je. Sedmi dokaz je to što Uzvišeni Allah traži da se okanimo toga, a sve ono od čega Allah traži da ga se okanimo je haram.

[426] Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu*, Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu*.

[427] Ovo se dogodilo, kao što stoji u Ebu Davudovom predanju, prije nego je Uzvišeni Allah zabranio alkohol.

[428] Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu*. Et-Tirmizi je za njega rekao da je hasenun-garibun-sahihun.

3672. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed el-Mervezi, kog je obavijestio Ali b. Husejn, prenijevši od svoga oca, on od Jezida en-Nahvija, on od Ikrime, a on od Ibn Abbasa: **“Ajete: *O vjernici, pijani nikako namaz ne obavljajte, sve dok ne budete znali šta izgovarate* i *Pitaju te o vinu i kocki. Reci: ‘Oni donose veliku štetu, a i neku korist*, derogirao ih je ajet iz sure El-Maide: *O vjernici, vino, kocka, kumiri i strelice za gatanje su odvratne stvari – šejtanovo djelo, zato se toga klonite da biste postigli što želite.* (El-Maide, 90)”**

٣٦٧٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمَرْوَزِيُّ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حُسَيْنٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ يَزِيدَ النَّحْوِيِّ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَى ﴾ وَ ﴿ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ ﴾ نَسَخَتْهُمَا الَّتِي فِي الْمَائِدَةِ ﴿ إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ ﴾ الْآيَةَ.

3673. ISPRIČAO NAM JE Sulejman b. Harb, kog je obavijestio Hammad b. Zejd, njega Sabit, da je Enes kazao: **“Na dan kada je alkohol zabranjen ja sam pojio alkoholom ljude u Ebu Talhinoj kući. Toga dana smo pili isključivo vino od nezrelih datula. Kod nas uđe neki čovjek i reče: ‘Alkohol je zabranjen.’ (To) je uzviknuo telal Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Rekli smo: ‘Ovo je telal Allahovog Poslanika, s.a.v.s.’”**

٣٦٧٣. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: كُنْتُ سَاقِيَ الْقَوْمِ حَيْثُ حُرِّمَتِ الْخَمْرُ فِي مَنْزِلِ أَبِي طَلْحَةَ وَمَا شَرَابُنَا يَوْمَئِذٍ إِلَّا الْفَضِيخُ فَدَخَلَ عَلَيْنَا رَجُلٌ فَقَالَ: إِنَّ الْخَمْرَ قَدْ حُرِّمَتْ وَنَادَى مُنَادِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْنَا هَذَا مُنَادِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

2. O ekstraktu za alkohol (o grožđu koje se cijedi za vino)

٢. بَاب الْعِنَبِ يُعْصَرُ لِلْخَمْرِ

3674. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Veki b. el-Džerrah, prenijevši od Abdulaziza

٣٦٧٤. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا وَكِيعُ بْنُ الْجَرَّاحِ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ عُمَرَ عَنْ

b. Omera, on od Ebu Alkamea, njihovog štićenika, on od Abdurrahmana b. Abdullaha el-Gafikija, a on od Ibn Omera, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Allah je prokleo alkohol, i onoga koji ga pije, i onoga koji ga toči, i onoga koji ga prodaje, i onoga koji ga kupuje, i onoga koji ga cijedi, i onoga kome se cijedi, i onoga koji ga nosi, i onoga kome se nosi."**[429]

أَبِي عَلْقَمَةَ مَوْلَاهُمْ وَعَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْغَافِقِيِّ أَنَّهُمَا سَمِعَا ابْنَ عُمَرَ يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَعَنَ اللَّهُ الْخَمْرَ وَشَارِبَهَا وَسَاقِيَهَا وَبَائِعَهَا وَمُبْتَاعَهَا وَعَاصِرَهَا وَمُعْتَصِرَهَا وَحَامِلَهَا وَالْمَحْمُولَةَ إِلَيْهِ.**

3. O pravljenju sirćeta od vina

٣. بَاب مَا جَاءَ فِي الْخَمْرِ تُخَلَّلُ

3675. ISPRIČAO NAM JE Zuhejr b. Harb, kog je obavijestio Veki, prenijevši od Sufjana, on od Es-Suddija, on od Ebu Hubejrea, a on od Enesa b. Malika: **"Ebu Talha je upitao Allahovog Poslanika u vezi siročadi koji su naslijedili alkohol. 'Prolij ga.' – reče Vjerovjesnik, s.a.v.s. 'A mogu li od njega napraviti sirće?' – upita Talha. 'Ne.' – odgovori Allahov Poslanik, s.a.v.s."**[430]

٣٦٧٥. حَدَّثَنَا زُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ السُّدِّيِّ عَنْ أَبِي هُبَيْرَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ **أَنَّ أَبَا طَلْحَةَ سَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أَيْتَامٍ وَرِثُوا خَمْرًا قَالَ أَهْرِقْهَا قَالَ أَفَلَا أَجْعَلُهَا خَلًّا قَالَ لَا.**

4. Od čega se spravlja alkohol

٤. بَاب الْخَمْرِ مِمَّا هُوَ

3676. ISPRIČAO NAM JE El-Hasan b. Ali, kog je obavijestio Jahja b. Adem, prenijevši od Israila, on od Ibrahima b. Muhadžira, on od Eš-Ša'bija, a on

٣٦٧٦. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ حَدَّثَنَا إِسْرَائِيلُ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ مُهَاجِرٍ عَنْ الشَّعْبِيِّ عَنْ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

---

[429] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

[430] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i Et-Tirmizi u *Džami'u*.

od En-Nu'mana b. Beširа, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Alkohol se može spravljati od grožđa, datula, meda, pšenice i ječma."**[431]

إِنَّ مِنَ الْعِنَبِ خَمْرًا وَإِنَّ مِنَ التَّمْرِ خَمْرًا وَإِنَّ مِنَ الْعَسَلِ خَمْرًا وَإِنَّ مِنَ الْبُرِّ خَمْرًا وَإِنَّ مِنَ الشَّعِيرِ خَمْرًا.

3677. ISPRIČAO NAM JE Malik b. Abdulvahid Ebu Gassan, kog je obavijestio Mu'temir, prenijevši od El-Fudajla b. Mejserea, on od Ebu Hariza, on od Amira, a ovaj od En-Nu'mana b. Beširа, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Alkohol se može praviti od soka, grožđica, datula, pšenice, ječma i kukuruza. Ja vam zabranjujem sve što opija."**[432]

٣٦٧٧. حَدَّثَنَا مَالِكُ بْنُ عَبْدِ الْوَاحِدِ أَبُو غَسَّانَ حَدَّثَنَا مُعْتَمِرٌ قَالَ قَرَأْتُ عَلَى الْفُضَيْلِ بْنِ مَيْسَرَةَ عَنْ أَبِي حَرِيزٍ أَنَّ عَامِرًا حَدَّثَهُ أَنَّ النُّعْمَانَ بْنَ بَشِيرٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِنَّ الْخَمْرَ مِنَ الْعَصِيرِ وَالزَّبِيبِ وَالتَّمْرِ وَالْحِنْطَةِ وَالشَّعِيرِ وَالذُّرَةِ وَإِنِّي أَنْهَاكُمْ عَنْ كُلِّ مُسْكِرٍ.

3678. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Eban, prenijevši od Jahjaa, on od Ebu Kesira, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **"Alkohol se može napraviti i od te dvije biljke: palme i vinove loze."**[433]

Ebu Davud kaže: "Ime Ebu Kesira el-Guberija je Jezid b. Abdurrahman b.

٣٦٧٨. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا أَبَانُ حَدَّثَنِي يَحْيَى عَنْ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْخَمْرُ مِنْ هَاتَيْنِ الشَّجَرَتَيْنِ النَّخْلَةِ وَالْعِنَبَةِ.

431 Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

432 U senedu ovoga hadisa je, veli El-Munziri, Ebu Hariz Abdullah b. el-Husejn el-Ezdi el-Kufi, kadija Sidžistana, koji je, prema mišljenju Jahjaa b. Meina i Er-Razija, pouzdan ravija. Neki su ga i kritizirali.

433 Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori, osim El-Buharija.

Gufejle es-Sahmi. Neki kažu: Uzejne, ali je ispravnije Gufejle."

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: اسْمُ أَبِي كَثِيرٍ الْغُبَرِيِّ يَزِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ غُفَيْلَةَ السَّحْمِيُّ وَقَالَ بَعْضُهُمْ أُذَيْنَةُ وَالصَّوَابُ غُفَيْلَةُ.

5. O opijanju i zabrani opojnih pića

٥. بَاب النَّهْيِ عَنِ الْمُسْكِرِ

3679. ISPRIČALI SU NAM Sulejman b. Davud i Muhammed b. Isa i drugi, prenijevši od Hammada b. Zejda, on od Ejjuba, on od Nafia, a on od Ibn Omera, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Sve što opija je alkohol, a sve što opija je haram. Ko umre, a ustrajavao je u pijenju alkohola, neće ga piti na Budućem svijetu."**[434]

٣٦٧٩. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ وَمُحَمَّدُ بْنُ عِيسَى فِي آخَرِينَ قَالُوا حَدَّثَنَا حَمَّادٌ يَعْنِي ابْنَ زَيْدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: كُلُّ مُسْكِرٍ خَمْرٌ وَكُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ وَمَنْ مَاتَ وَهُوَ يَشْرَبُ الْخَمْرَ يُدْمِنُهَا لَمْ يَشْرَبْهَا فِي الْآخِرَةِ.

3680. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Rafi en-Nejsaburi, kog je obavijestio Ibrahim b. Omer es-San'ani, prenijevši od En-Nu'mana b. Beširа, on od Tavusa, ovaj od Ibn Abbasa, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Sve što opija je alkohol, a svaki alkohol je zabranjen. Ko bude pio alkohol, namaz će mu četr-**

٣٦٨٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ رَافِعٍ النَّيْسَابُورِيُّ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ عُمَرَ الصَّنْعَانِيُّ قَالَ سَمِعْتُ النُّعْمَانَ بْنَ أَبِي شَيْبَةَ يَقُولُ عَنْ طَاوُسٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

[434] To znači da neće ući u Džennet, jer će samo stanovnici Dženneta imati sve što požele, pa čak i alkohol ukoliko ga požele. Uzvišeni Allah kaže: *Zar je Džennet, koji je obećan onima koji se Allaha boje – u kome su rijeke od vode neustajale i rijeke od mlijeka nepromijenjena ukusa, i rijeke od vina prijatna onima koji piju, i rijeke od meda procijeđenog i gdje ima voća svakovrsnog i oprosta od Gospodara njihovog – zar je to isto što i patnja koja čeka one koji će u Vatri vječno boraviti, koji će se uzavrelom vodom pojiti, koja će im crijeva kidati.* (Muhammed, 15)

deset jutara[435] biti umanjivan. Ako se pokaje, Allah će mu oprostiti, a ako se vrati alkoholu i po četvrti put, Allahovo je pravo da ga napoji stvarima iz habala." "A šta je to habal, Allahov Poslaniče?" – upita neko. On reče: "To je gnoj stanovnika Džehennema. A ko alkoholom napije mališana koji ne zna je li on dozvoljen ili zabranjen, Allahovo je pravo da i njega napoji stvarima iz habala."[436]

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كُلُّ مُخَمِّرٍ خَمْرٌ وَكُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ وَمَنْ شَرِبَ مُسْكِرًا بُخِسَتْ صَلَاتُهُ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا فَإِنْ تَابَ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ فَإِنْ عَادَ الرَّابِعَةَ كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يَسْقِيَهُ مِنْ طِينَةِ الْخَبَالِ قِيلَ وَمَا طِينَةُ الْخَبَالِ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ صَدِيدُ أَهْلِ النَّارِ وَمَنْ سَقَاهُ صَغِيرًا لَا يَعْرِفُ حَلَالَهُ مِنْ حَرَامِهِ كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يَسْقِيَهُ مِنْ طِينَةِ الْخَبَالِ.

3681. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe, kog je obavijestio Ismail b. Džafer, prenijevši od Davuda b. Bekra b. Ebul-Furata, on od Muhammeda b. el-Munkedira, a on od Džabira b. Abdullaha, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

٣٦٨١. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ يَعْنِي ابْنَ جَعْفَرٍ عَنْ دَاوُدَ بْنِ بَكْرِ بْنِ أَبِي الْفُرَاتِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

---

[435] El-Mubarekfuri smatra da se pod pojmom *jutro* ovdje misli na dan. Dakle, Allah, dž.š., će mu četrdeset dana umanjivati namaze. U Et-Tirmizijevom predanju stoji: "**Allah, dž.š., mu četrdeset dana neće primiti nijedan namaz.**"

[436] Et-Tirmizi je ovaj hadis zabilježio od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., u sljedećoj formi: "Ko bude pio alkohol, namaz mu neće biti primljen četrdeset jutara. Ako se pokaje, Allah će mu oprostiti. Ako opet počne piti, Allah mu neće primiti namaz četrdeset jutara. Ako se pokaje, Allah će mu oprostiti. Ako ponovo počne piti, Allah mu neće primiti namaz četrdeset jutara. Ako se pokaje, Allah će mu oprostiti. A ako se vrati alkoholu i po četvrti put, Allah mu neće primiti namaz četrdeset jutara. Ako se pokaje, Allah mu više neće oprostiti i napojit će ga iz rijeke El-Habal." "A šta je to rijeka El-Habal, Ebu Abdurrahmane?" – upita neko, a on će na to: "To je rijeka od gnoja stanovnika Džehennema."

"Sve što opija u većoj zabranjeno je i u najmanjoj količini."[437]

3682. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Mesleme el-Ka'nebi, prenijevši od Malika, on od Ibn Šihaba, on od Ebu Selemea, a on od Aiše: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je upitan za vino od meda, pa je rekao: 'Svako piće koje opija je haram.'"**[438]

Ebu Davud kaže: "Čitao sam Jezidu b. Abdurabihu el-Džurdžusiju, nama je ispričao Muhammed b. Harb, prenijevši od Ez-Zubejdija, a on od Ez-Zuhrija – ovaj hadis sa istim senedom. (Jezid b. Abdirabih) je dodao: 'El-Bet'u je vino od meda koje su pili stanovnici Jemena.' Ahmed b. Hanbel veli: 'Samo je Allah Bog.', a među stanovnicima Himsa nije bilo boljeg od Jezida el-Džurdžusija, niti sličnog njemu."

3683. ISPRIČAO NAM JE Hennad b. es-Serij, kog je obavijestio Abde, prenijevši od Muhammeda b. Ishaka, on od Jezida b. Ebu Habiba, on od Merseda b. Abdullaha el-Jezenija, da je Dejlem el-Himejri kazao: **"Upitao sam Vjerovjesnika, s.a.v.s: 'Allahov Poslaniče, mi radimo teške fizičke poslove u zemlji u kojoj vlada velika studen, pa mi**

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا أَسْكَرَ كَثِيرُهُ فَقَلِيلُهُ حَرَامٌ.

٣٦٨٢. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ الْبِتْعِ فَقَالَ: كُلُّ شَرَابٍ أَسْكَرَ فَهُوَ حَرَامٌ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: قَرَأْتُ عَلَى يَزِيدَ بْنِ عَبْدِ رَبِّهِ الْجُرْجُسِيِّ حَدَّثَكُمْ مُحَمَّدُ بْنُ حَرْبٍ عَنْ الزُّبَيْدِيِّ عَنْ الزُّهْرِيِّ بِهَذَا الْحَدِيثِ بِإِسْنَادِهِ زَادَ وَالْبِتْعُ نَبِيذُ الْعَسَلِ كَانَ أَهْلُ الْيَمَنِ يَشْرَبُونَهُ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: سَمِعْت أَحْمَدَ بْنَ حَنْبَلٍ يَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مَا كَانَ أَثْبَتَهُ مَا كَانَ فِيهِمْ مِثْلُهُ يَعْنِي فِي أَهْلِ حِمْصٍ يَعْنِي الْجُرْجُسِيَّ.

٣٦٨٣. حَدَّثَنَا هَنَّادُ بْنُ السَّرِيِّ حَدَّثَنَا عَبْدَةُ عَنْ مُحَمَّدٍ يَعْنِي ابْنَ إِسْحَقَ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ مَرْثَدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْيَزَنِيِّ عَنْ دَيْلَمٍ الْحِمْيَرِيِّ قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّا بِأَرْضٍ

[437] Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u*, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima* i Ibn Hibban u *Sahihu*.

[438] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori.

sebi spravljamo napitak od pšenice kako bi njime jačali organizam za naše poslove i kako bismo bili otporniji na hladnoću u našim krajevima.' 'A da li on opija?' – upita Vjerovjesnik, s.a.v.s. 'Da.' – odgovorih, a on reče: 'Klonite se toga.' Rekoh: 'Ljudi neće da ga ostave.', a on kaza: 'Ako ga ne ostave, borite se protiv njih.'"

3684. ISPRIČAO NAM JE Vehb b. Bekijje, prenijevši od Halida, on od Asima b. Kulejba, on od Ebu Burdea, da je Ebu Musa kazao: "Upitao sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., o napitku od meda. On reče: 'To je vino od meda.' Rekoh: 'To se spravlja od ječma i kukuruza.' 'To je pivo.' – reče on i dodade: 'Obavijesti tvoj narod da je sve ono što opija haram.'"[439]

3685. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Muhammeda b. Ishaka, on od Jezida b. Ebu Habiba, on od El-Velida b. Abdea, a on od Abdullaha b. Amra: "Allahov Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio vino, hazardne igre, udaranje u bubanj i opojno piće od prohe, i rekao: 'Sve što opija je haram.'"

بَارِدَةٍ نُعَالِجُ فِيهَا عَمَلًا شَدِيدًا وَإِنَّا نَتَّخِذُ شَرَابًا مِنْ هَذَا الْقَمْحِ نَتَقَوَّى بِهِ عَلَى أَعْمَالِنَا وَعَلَى بَرْدِ بِلَادِنَا قَالَ هَلْ يُسْكِرُ قُلْتُ نَعَمْ قَالَ فَاجْتَنِبُوهُ قَالَ قُلْتُ فَإِنَّ النَّاسَ غَيْرُ تَارِكِيهِ قَالَ فَإِنْ لَمْ يَتْرُكُوهُ فَقَاتِلُوهُمْ.

٣٦٨٤. حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ بَقِيَّةَ عَنْ خَالِدٍ عَنْ عَاصِمِ بْنِ كُلَيْبٍ عَنْ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ: سَأَلْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ شَرَابٍ مِنَ الْعَسَلِ فَقَالَ: ذَاكَ الْبِتْعُ قُلْتُ وَيُنْتَبَذُ مِنَ الشَّعِيرِ وَالذُّرَةِ فَقَالَ: ذَلِكَ الْمِزْرُ ثُمَّ قَالَ أَخْبِرْ قَوْمَكَ أَنَّ كُلَّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ.

٣٦٨٥. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ عَنِ الْوَلِيدِ بْنِ عَبْدَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَالْكُوبَةِ وَالْغُبَيْرَاءِ وَقَالَ كُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ.

---

[439] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

Ebu Davud kaže: "Ibn Sellam Ebu Ubejd je rekao: 'El-Gubejra je opojni napitak od kukuruza koji su spravljali Abesinci.'"

قَالَ أَبُو دَاوُد: قَالَ ابْنُ سَلَامٍ أَبُو عُبَيْدٍ الْغُبَيْرَاءُ السُّكُرْكَةُ تُعْمَلُ مِنَ الذُّرَةِ شَرَابٌ يَعْمَلُهُ الْحَبَشَةُ.

3686. ISPRIČAO NAM JE Seid b. Mensur, kog je obavijestio Ebu Šihab Abdurabih b. Nafi, prenijevši od El-Hasana b. Amra el-Fukajmija, on od El-Hakema b. Utejbea, on od Šehra b. Havšeba, a on od Ummu Seleme: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio svako opojno i omamljujuće piće."**[440]

٣٦٨٦. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ مَنْصُورٍ حَدَّثَنَا أَبُو شِهَابٍ عَبْدُ رَبِّهِ بْنُ نَافِعٍ عَنْ الْحَسَنِ بْنِ عَمْرٍو الْفُقَيْمِيِّ عَنْ الْحَكَمِ بْنِ عُتَيْبَةَ عَنْ شَهْرِ بْنِ حَوْشَبٍ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ كُلِّ مُسْكِرٍ وَمُفَتِّرٍ

3687. ISPRIČALI SU NAM Musedded i Musa b. Ismail, koje je obavijestio Mehdi b. Mejmun, prenijevši od Ebu Osmana, Musa je rekao: "On je Amr b. Selm el-Ensari.", on od El-Kasima, a on od Aiše, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Sve što opija je haram, a sve što**

٣٦٨٧. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ وَمُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ قَالَا حَدَّثَنَا مَهْدِيٌّ يَعْنِي ابْنَ مَيْمُونٍ حَدَّثَنَا أَبُو عُثْمَانَ قَالَ مُوسَى وَهُوَ عَمْرُو بْنُ سَلْمٍ الْأَنْصَارِيُّ عَنْ الْقَاسِمِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: كُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ

---

[440] Hafiz ibn Hadžer el-Askalani smatra da se pod omamljujućim pićem misli na hašiš/drogu. Dakle, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ovim hadisom zabranio alkohol i drogu. Hašiš u doba Allahovog Poslanika najvjerovatnije nije bio poznat. Prema Ibn Tejmijjevom mišljenju, hašiš se prvi put kod muslimanima javlja u šestom stoljeću po Hidžri. Donijeli su ga Tatari. Međutim, imajući u vidu da je islam došao sa propisima koji su važeći do Sudnjeg dana, Uzvišeni Allah je svome Poslaniku objavio da zabrani i sve vrste omamljivih pića koja će se kasnije pojaviti, jer je Allah znao šta će se pojaviti ubuduće.

bi opilo ako bi popio ferek[441], haram je od njega popiti i šaku."[442]

وَمَا أَسْكَرَ مِنْهُ الْفَرَقُ فَمِلْءُ الْكَفِّ مِنْهُ حَرَامٌ.

6. O žutom kantarionu

٦. بَاب فِي الدَّاذِيِّ

3688. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Zejd b. el-Hubab, prenijevši od Muavije b. Saliha, on od Hatima b. Hurejsa, da je Malik b. Ebu Merjem kazao: "Kod nas je ušao Abdurrahman b. Ganem. Spomenuli smo ukuhani mošt, pa je rekao: 'Ispričao mi je Ebu Malik el-Eš'ari da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **'Uistinu će neki ljudi od mog ummeta piti alkohol, nazivajući ga drugim imenom.'"**[443]

Ebu Davud kaže: "Ispričao mi je jedan šejh iz Vasita, kog je obavijestìo Ebu Mensur el-Haris b. Mensur, prenijevši od Sufjana es-Sevrija kada je, upitan o žutom kantarionu, kazao da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: 'Ustinu će neki ljudi od mog ummeta (smatrati dozvoljenim pijenje alkohola) i piti ga, nazivajući ga drugim imenom.'"

٣٦٨٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ الْحُبَابِ حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ صَالِحٍ عَنْ حَاتِمِ بْنِ حُرَيْثٍ عَنْ مَالِكِ بْنِ أَبِي مَرْيَمَ قَالَ دَخَلَ عَلَيْنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ غَنْمٍ فَتَذَاكَرْنَا الطِّلَاءَ فَقَالَ: حَدَّثَنِي أَبُو مَالِكٍ الْأَشْعَرِيُّ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: لَيَشْرَبَنَّ نَاسٌ مِنْ أُمَّتِي الْخَمْرَ يُسَمُّونَهَا بِغَيْرِ اسْمِهَا.

قَالَ أَبُو دَاوُد: حَدَّثَنَا شَيْخٌ مِنْ أَهْلِ وَاسِطٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو مَنْصُورٍ الْحَارِثُ بْنُ مَنْصُورٍ قَالَ سَمِعْتُ سُفْيَانَ الثَّوْرِيَّ وَسُئِلَ عَنْ الدَّاذِيِّ فَقَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَيَشْرَبَنَّ نَاسٌ مِنْ أُمَّتِي الْخَمْرَ يُسَمُّونَهَا بِغَيْرِ اسْمِهَا.

---

441 Ferek je mjera koja sadrži šesnaest ritla; ritl je mjera za težinu. Jedan ritl u Bejrutu i Halepu iznosi 2 kg i 566 grama, u Siriji 3 kg i 202 grama, a u Egiptu 449,28 grama.

442 Muhammed b. Beššar je kazao: "Haram je i gutljaj od njega." Ovaj hadis je zabilježio i Et-Tirmizi u *Džami'u*.

443 Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

Ebu Davud kaže da je Sufjan es-Sevri rekao: "Žuti kantarion je piće pokvarenjaka."

قَالَ أَبُو دَاوُد: و قَالَ سُـفْيَانُ الثَّوْرِيُّ الدَّاذِيُّ شَرَابُ الْفَاسِقِينَ.

7. O posudama

٧. بَاب فِي الْأَوْعِيَةِ

3689. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Abdulvahid b. Zijad, prenijevši od Mensura b. Hajjana, on od Seida b. Džubejra, a on od Ibn Omera i Ibn Abbasa, koji su kazali: **"Svjedočimo da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio (pravljanje nebiza) u posudama od tikve u zelenom krčagu, u drvenoj posudi oblijepljenom smolom i u drvenoj bačvi."**[444]

٣٦٨٩. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ بْنُ زِيَادٍ حَدَّثَنَا مَنْصُورُ بْنُ حَيَّانَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ وَابْنِ عَبَّاسٍ قَالَا نَشْهَدُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ الدُّبَّاءِ وَالْحَنْتَمِ وَالْمُزَفَّتِ وَالنَّقِيرِ

3690. ISPRIČALI SU NAM Musa b. Ismail i Muslim b. Ibrahim, koje je obavijestio Džerir, prenijevši od Ja'laa b. Hakima, on od Seida b. Džubejra, on od Abdullaha b. Omera: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio nebiz**[445] **iz zemljenog vrča. Izišao sam čudeći se njegovim riječima i ušao kod Ibn Abbasa, rekavši: 'Jesi li čuo šta Ibn**

٣٦٩٠. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ وَمُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الْمَعْنِيِّ قَالَا حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ يَعْلَى يَعْنِي ابْنَ حَكِيمٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ يَقُولُ حَرَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَبِيذَ الْجَرِّ فَخَرَجْتُ فَزِعًا مِنْ قَوْلِهِ حَرَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

---

[444] Ove četiri vrste posuda je, po mišljenju Alija el-Karia, Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio zato što su u takvom posuđu Arapi obično spravljali i držali alkoholna pića, ili, pak, zato što, ako se u takve posude zakisele datule, grožđe ili neko drugo voće ono ubrzo dobije vrijenje i postaje alkohol.

[445] Nebizom se naziva sok od datula, smokvi i grožđa, prije nego doživi vrijenje. Kad doživi vrijenje, postaje alkohol.

Omer govori?' 'A šta to?' – upita on. Rekoh: 'On kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio nebiz iz zemljanog vrča.' On će na to: 'Ibn Omer je rekao istinu. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio nebiz iz zemljanog vrča.' 'A šta je to zemljani vrč?' – upitah, a on kaza: 'To je svaka posuda napravljena od gline.'"[446]

وَسَلَّمَ نَبِيذَ الْجَرِّ فَدَخَلْتُ عَلَى ابْنِ عَبَّاسٍ فَقُلْتُ أَمَا تَسْمَعُ مَا يَقُولُ ابْنُ عُمَرَ قَالَ وَمَا ذَاكَ قُلْتُ قَالَ حَرَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَبِيذَ الْجَرِّ قَالَ صَدَقَ حَرَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَبِيذَ الْجَرِّ قُلْتُ وَمَا الْجَرُّ قَالَ كُلُّ شَيْءٍ يُصْنَعُ مِنْ مَدَرٍ

8. Hadis izaslanstva Abdulkajsa

٨. باب حديث وفد عبد القيس

3691. ISPRIČALI SU NAM Sulejman b. Harb i Muhammed b. Ubejd, njih je obavijestio Hammad. A ispričao nam je i Musedded, prenijevši od Abbada b. Abbada, on od Ebu Džemrea, da je Ibn Abbas kazao: **"Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., je došlo izaslanstvo plemena Abdulkajs i reklo: 'Allahov Poslaniče, mi smo Rebievi potomci. Između nas i tebe obitavaju i kruže nevjernici plemena Mudar, te ti nismo u mogućnosti doći osim u mjesecima ešhurul-hurum,[447] pa nam naredi nešto što ćemo od tebe uzeti i prenijeti onima**

٣٦٩١. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ وَمُحَمَّدُ بْنُ عُبَيْدٍ قَالَا حَدَّثَنَا حَمَّادٌ ح. وحَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا عَبَّادُ بْنُ عَبَّادٍ عَنْ أَبِي جَمْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ يَقُولُ وَقَالَ مُسَدَّدٌ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ وَهَذَا حَدِيثُ سُلَيْمَانَ قال: قَدِمَ وَفْدُ عَبْدِ الْقَيْسِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّا هَذَا الْحَيَّ مِنْ رَبِيعَةَ قَدْ حَالَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ

[446] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

[447] Ešhurul-hurum su sveti mjeseci u kojima je zabranjeno ratovanje i prolijevanje krvi. To su: zul-ka'de, zul-hidždže, muharrem i redžeb. U suri Et-Tevbe, u 36. ajetu, Allah veli: *Broj mjeseci u Allaha je dvanaest, prema Allahovoj Knjizi, od dana kada je nebesa i Zemlju stvorio, a četiri su sveta, to je prava vjera. U njima ne griješite! A*

koji su ostali iza nas.' On reče: 'Naređujem vam četvero, a zabranjujem četvero. Naređujem vam: vjerovanje u Allaha i očitovanje da je samo Allah Bog (pokazavši jednim prstom).' – Musedded je rekao: '**...vjeru u Allaha: Svjedočenje da je samo Allah Bog i da je Muhammed Njegov poslanik, klanjanje namaza, davanje zekata i da od onoga što steknete kao ratni plijen date petinu. Zabranjujem vam: korišćenje posuda od tikve, zeleni krčag, drvenu bačvu i posudu od drveta namazanu smolom.'** Ibn Ubejd je umjesto zelenog krčaga rekao: '**drvenu bačvu**'. Musedded je kazao: '**zeleni krčag i drvenu bačvu**', a nije spomenuo drvenu posudu oblijepljenu smolom."[448]

Ebu Davud kaže: "Ebu Džemre Nasr b. Imran ed-Dubei."

3692. ISPRIČAO NAM JE Vehb b. Bekijje, prenijevši od Nuha b. Kajsa, on od Abdullaha b. Avna, ovaj od Muhammeda b. Sirina, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., izaslanstvu Abdulkajsa rekao: "**Zabranjujem**

كُفَّارُ مُضَرَ وَلَيْسَ نَخْلُصُ إِلَيْكَ إِلَّا فِي شَهْرٍ حَرَامٍ فَمُرْنَا بِشَيْءٍ نَأْخُذُ بِهِ وَنَدْعُو إِلَيْهِ مَنْ وَرَاءَنَا قَالَ آمُرُكُمْ بِأَرْبَعٍ وَأَنْهَاكُمْ عَنْ أَرْبَعٍ الْإِيمَانُ بِاللَّهِ وَشَهَادَةُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَعَقَدَ بِيَدِهِ وَاحِدَةً وَقَالَ مُسَدَّدٌ الْإِيمَانُ بِاللَّهِ ثُمَّ فَسَّرَهَا لَهُمْ شَهَادَةُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ وَإِقَامُ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءُ الزَّكَاةِ وَأَنْ تُؤَدُّوا الْخُمُسَ مِمَّا غَنِمْتُمْ وَأَنْهَاكُمْ عَنِ الدُّبَّاءِ وَالْحَنْتَمِ وَالْمُزَفَّتِ وَالْمُقَيَّرِ وَقَالَ ابْنُ عُبَيْدٍ النَّقِيرِ مَكَانَ الْمُقَيَّرِ وَقَالَ مُسَدَّدٌ وَالنَّقِيرُ وَالْمُقَيَّرُ لَمْ يَذْكُرِ الْمُزَفَّتَ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: أَبُو جَمْرَةَ نَصْرُ بْنُ عِمْرَانَ الضُّبَعِيُّ.

٣٦٩٢. حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ بَقِيَّةَ عَنْ نُوحِ بْنِ قَيْسٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَوْنٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِوَفْدِ عَبْدِ الْقَيْسِ

---

borite se protiv svih mnogobožaca, kao što se oni svi bore protiv vas; i znajte da je Allah na strani onih koji se Allaha boje i grijeha klone!

[448] Predislamski Arapi su u spomenutim posudama držali alkohol. Te je zbog toga Allahov Poslanik, a.s., zabranio da se u njima drži i spravlja nebiz.

vam upotrebu zelenog krčaga i drvene bačve, i posude od tikve, čuture i u mješini čiji je grljak odsječen, ali upotrebljujte mješinu i vezujte je.”[449]

أَنْهَاكُمْ عَنِ النَّقِيرِ وَالْمُقَيَّرِ وَالْحَنْتَمِ وَالدُّبَّاءِ وَالْمُزَادَةِ الْمَجْبُوبَةِ وَلَكِنِ اشْرَبْ فِي سِقَائِكَ وَأَوْكِهْ.

3693. ISPRIČAO NAM JE Muslim b. Ibrahim, kog je obavijestio Eban, prenijevši od Katadea, on od Ikrimea i Seida b. el-Musejjeba, a njih dvojica od Ibn Abbasa, slučaj izaslanstva Abdulkajsa: **“Upitali su: ‘U čemu da držimo napitke, Allahov Vjerovjesniče?’, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: ‘Držite ih u mješinama od kože čiji se otvori vezuju.’”**

٣٦٩٣. حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا أَبَانُ حَدَّثَنَا قَتَادَةُ عَنْ عِكْرِمَةَ وَسَعِيدِ بْنِ الْمُسَيِّبِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ فِي قِصَّةِ وَفْدِ عَبْدِ الْقَيْسِ قَالُوا فِيمَ نَشْرَبُ يَا نَبِيَّ اللَّهِ فَقَالَ: نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْكُمْ بِأَسْقِيَةِ الْأَدَمِ الَّتِي يُلَاثُ عَلَى أَفْوَاهِهَا.

3694. ISPRIČAO NAM JE Vehb b. Bekijje, prenijevši od Halida, on od Avfa, on od Ebul-Kamusa Zejda b. Alija, kom je ispričao jedan čovjek iz izaslanstva Abdulkajsa, koje je dolazilo Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. – Avf misli da se zvao Kajs b. Nu’man – (da je Vjerovjesnik, s.a.v.s.) kazao: **“Nemojte piti iz drvene posude, niti iz posude koja je oblijepljena smolom, niti iz posude od tikve, niti iz zemljenog krčaga, nego pijte iz mješine od kože čiji se otvor vezuje. Ako nebiz previše uskisne, rastvorite ga vodom, a ako doživi vrijenje, prospite ga.”**

٣٦٩٤. حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ بَقِيَّةَ عَنْ خَالِدٍ عَنْ عَوْفٍ عَنْ أَبِي الْقَمُوصِ زَيْدِ بْنِ عَلِيٍّ حَدَّثَنِي رَجُلٌ كَانَ مِنَ الْوَفْدِ الَّذِينَ وَفَدُوا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ عَبْدِ الْقَيْسِ يَحْسَبُ عَوْفٌ أَنَّ اسْمَهُ قَيْسُ بْنُ النُّعْمَانِ فَقَالَ: لَا تَشْرَبُوا فِي نَقِيرٍ وَلَا مُزَفَّتٍ وَلَا دُبَّاءٍ وَلَا حَنْتَمٍ وَاشْرَبُوا فِي الْجِلْدِ الْمُوكَى عَلَيْهِ فَإِنِ اشْتَدَّ فَاكْسِرُوهُ بِالْمَاءِ فَإِنْ أَعْيَاكُمْ فَأَهْرِيقُوهُ.

---

449 Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

3695. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kog je obavijestio Ebu Ahmed, prenijevši od Sufjana, on od Alija b. Bezime, ovaj od Kajsa b. Habtereh en-Nehšelija, on od Ibn Abbasa: **"Ljudi iz izaslanstva Abdulkajsa rekoše: 'Allahov Poslaniče, u čemu možemo držati napitke?' On reče: 'Nemojte ih držati u posudi od tikve, niti u posudi oblijepljenoj smolom, niti u zelenom krčagu, a držite ih u mješinama.' Rekosmo: 'A ako u mješinama uskisnu?' On reče: 'Razblažite ih vodom.' Rekoše: 'Allahov Poslaniče...' , treći ili četvrti put im je rekao: 'Prospite ih.', a onda je rekao: 'Allah mi je zabranio (ili je kazao: zabranjen je) alkohol, hazardne igre i udaranje u bubanj.', i dodao: 'Haram je sve što opija.'"**

Sufjan kaže: "Upitao sam Alija b. Bezime šta je to el-kube, a on reče: 'To je bubanj.'"

٣٦٩٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا أَبُو أَحْمَدَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَلِيِّ بْنِ بَذِيمَةَ حَدَّثَنِي قَيْسُ بْنُ حَبْتَرٍ النَّهْشَلِيُّ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ وَفْدَ عَبْدِ الْقَيْسِ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ فِيمَ نَشْرَبُ قَالَ لَا تَشْرَبُوا فِي الدُّبَّاءِ وَلَا فِي الْمُزَفَّتِ وَلَا فِي النَّقِيرِ وَانْتَبِذُوا فِي الْأَسْقِيَةِ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ فَإِنِ اشْتَدَّ فِي الْأَسْقِيَةِ قَالَ فَصُبُّوا عَلَيْهِ الْمَاءَ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ لَهُمْ فِي الثَّالِثَةِ أَوِ الرَّابِعَةِ أَهْرِيقُوهُ ثُمَّ قَالَ إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ عَلَيَّ أَوْ حُرِّمَ الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْكُوبَةُ قَالَ وَكُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ.

قَالَ سُفْيَانُ فَسَأَلْتُ عَلِيَّ بْنَ بَذِيمَةَ عَنِ الْكُوبَةِ قَالَ الطَّبْلُ.

3696. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Abduvahid, prenijevši od Ismaila b. Sumej'a, on od Malika b. Umejra, ovaj od Alije: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam je zabranio da napitke držimo u posudi od tikve, u zelenom**

٣٦٩٦. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ سُمَيْعٍ حَدَّثَنَا مَالِكُ بْنُ عُمَيْرٍ عَنْ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَام قَالَ: نَهَانَا رَسُولُ اللَّهِ

krčagu i u drvenoj posudi, i (zabranio nam je) pivo."[450]

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الدُّبَّاءِ وَالْحَنْتَمِ وَالنَّقِيرِ وَالْجِعَةِ.

3697. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Junus, kog je obavijestio Muarref b. Vasil, prenijevši od Muhariba b. Desara, on od Ibn Burejde, a on od svoga oca, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Bio sam vam zabranio troje, a sad vam ih dozvoljavam. Bio sam vam zabranio posjećivanje mezara, a sada ih posjećujte, jer je posjeta njima opomena. Bio sam vam zabranio da držite napitke, osim u posudama od kože, a sada ih pijte iz svakog posuđa, ali nemojte piti ono što opija. I bio sam vam zabranio da jedete kurbansko meso nakon tri dana, a sada ga jedite i sa njim se naslađujte i na vašim putovanjima."**[451]

٣٦٩٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا مُعَرِّفُ بْنُ وَاصِلٍ عَنْ مُحَارِبِ بْنِ دِثَارٍ عَنِ ابْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: نَهَيْتُكُمْ عَنْ ثَلَاثٍ وَأَنَا آمُرُكُمْ بِهِنَّ نَهَيْتُكُمْ عَنْ زِيَارَةِ الْقُبُورِ فَزُورُوهَا فَإِنَّ فِي زِيَارَتِهَا تَذْكِرَةً وَنَهَيْتُكُمْ عَنِ الْأَشْرِبَةِ أَنْ تَشْرَبُوا إِلَّا فِي ظُرُوفِ الْأَدَمِ فَاشْرَبُوا فِي كُلِّ وِعَاءٍ غَيْرَ أَنْ لَا تَشْرَبُوا مُسْكِرًا وَنَهَيْتُكُمْ عَنْ لُحُومِ الْأَضَاحِيِّ أَنْ تَأْكُلُوهَا بَعْدَ ثَلَاثٍ فَكُلُوا وَاسْتَمْتِعُوا بِهَا فِي أَسْفَارِكُمْ.

3698. ISPRIČAO NAM JE Museded, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od Sufjana, on od Mensura, ovaj od Salima b. Ebu Dža'da, a on od Džabira b. Abdullaha: **"Pošto je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio upotrebu nekog posuđa, ensarije rekoše: 'Mi ga moramo koristiti (pošto nemamo**

٣٦٩٨. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ سُفْيَانَ حَدَّثَنِي مَنْصُورٌ عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: لَمَّا نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْأَوْعِيَةِ

[450] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

[451] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

dovoljno posuđa).' On reče: 'Uredu, onda ga koristite.'"[452]

قَالَ قَالَتْ الأَنْصَارُ إِنَّهُ لَا بُدَّ لَنَا قَالَ فَلَا إِذَنْ.

3699. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Džafer b. Zijad, kog je obavijestio Šerik, prenijevši od Zijada b. Fejjada, on od Ebu Ijada, a on od Abdullaha b. Amra: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je spomenuo (da zabranjuje neko posuđe) kao što je: posuđe od tikve, zeleni vrčag, posuđe oblijepljeno smolom i drveno posuđe. Neki beduin reče: 'Mi nemamo dovoljno posuđa.', a on kaza: 'Pijte (iz svakog posuđa) ono što je dozvoljeno.'"**

٣٦٩٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرِ بْنِ زِيَادٍ حَدَّثَنَا شَرِيكٌ عَنْ زِيَادِ بْنِ فَيَّاضٍ عَنْ أَبِي عَيَّاضٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قال: ذَكَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الأَوْعِيَةَ الدُّبَّاءَ وَالْحَنْتَمَ وَالْمُزَفَّتَ وَالنَّقِيرَ فَقَالَ: أَعْرَابِيٌّ إِنَّهُ لَا ظُرُوفَ لَنَا فَقَالَ: اشْرَبُوا مَا حَلَّ.

3700. ISPRIČAO NAM JE El-Hasan b. Ali, kog je obavijestio Jahja b. Adem, prenijevši od Šerika, sa istim senedom, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: **"Klonite se onoga što opija."[453]**

٣٧٠٠. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ يَعْنِي ابْنَ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ آدَمَ حَدَّثَنَا شَرِيكٌ بِإِسْنَادِهِ قَالَ اجْتَنِبُوا مَا أَسْكَرَ.

3701. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Muhammed en-Nufejli, kog je obavijestio Zuhejr, prenijevši od Ebuz-Zubejra, on od Džabira b. Abdullaha: **"Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., bi se (grožđe i**

٣٧٠١. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ النُّفَيْلِيُّ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ حَدَّثَنَا أَبُو الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قال: كَانَ يُنْبَذُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

[452] Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu*; Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*.

[453] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

datule) kiselili u mješini za vodu. Ako ne bi našli mješine, onda bi mu se kiselili u zemljenom ćupu."[454]

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سِقَاءٍ فَإِذَا لَمْ يَجِدُوا سِقَاءً نُبِذَ لَهُ فِي تَوْرٍ مِنْ حِجَارَةٍ.

9. O miješanju dviju smjesa

٩. بَاب فِي الْخَلِيطَيْنِ

3702. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid, kog je obavijestio El-Lejs, prenijevši od Ataa b. Ebu Rebaha, on od Džabira b. Abdullaha, **da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio kiseljenje skupa grožđica i datula, zelenih i svježih datula.**[455]

٣٧٠٢. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رَبَاحٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ نَهَى أَنْ يُنْتَبَذَ الزَّبِيبُ وَالتَّمْرُ جَمِيعًا وَنَهَى أَنْ يُنْتَبَذَ الْبُسْرُ وَالرُّطَبُ جَمِيعًا.

3703. ISPRIČAO NAM JE Ebu Seleme Musa b. Ismail, kog je obavijestio Eban, prenijevši od Jahjaa, on od Abdullaha b. Ebu Katade, a on od svoga oca, **da je (Vjerovjesnik, s.a.v.s.) zabranio miješanje grožđica i datula, zelenih datula i datula, i miješanje požutjelih i svježih datula. Svake od njih će kiseliti zasebno.**[456]

Jahja kaže: "Ispričao mi je Ebu Seleme b. Abdurrahman, prenijevši od Ebu

٣٧٠٣. حَدَّثَنَا أَبُو سَلَمَةَ مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا أَبَانُ حَدَّثَنِي يَحْيَى عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي قَتَادَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ نَهَى عَنْ خَلِيطِ الزَّبِيبِ وَالتَّمْرِ وَعَنْ خَلِيطِ الْبُسْرِ وَالتَّمْرِ وَعَنْ خَلِيطِ الزَّهْوِ وَالرُّطَبِ وَقَالَ انْتَبِذُوا كُلَّ وَاحِدَةٍ عَلَى حِدَةٍ قَالَ وَحَدَّثَنِي أَبُو سَلَمَةَ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ

[454] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

[455] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

[456] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

Katade, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s. – isti hadis."

3704. ISPRIČALI SU NAM Sulejman b. Harb i Hafs b. Omer en-Nemri, njih je obavijestio Šu'be, prenijevši od El-Hakema, on od Ibn Ebu Lejlaa, on od nekog čovjeka – Hafs kaže: od Vjerovjesnikovih, s.a.v.s., ashaba – **da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., zabranio da se miješaju zrele i zelene datule, i grožđice i datule."**[457]

3705. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od Sabita b. Umare, on od Rejtaha, da je Kebša bint Ebu Merjem kazala: **"Pitala sam Ummu Selemu šta je Vjerovjesnik, s.a.v.s., zabranjivao, pa je rekla: 'Zabranjivao nam je kuhanje (datula) da bi odvojili košpice, i miješanje grožđica i datula.'"**

3706. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Abdullah b. Davud, prenijevši od Mis'ara, on od Musaa b. Abdullaha, on od neke žene iz plemena Benu Esed, a ona od Aiše: **"Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., bi se zakiselile grožđice i u njih bi se bacilo datula ili bi se zakiselile datule i u njih bi se bacilo grožđica."**

عَنْ أَبِي قَتَادَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِهَذَا الْحَدِيثِ.

٣٧٠٤. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ وَحَفْصُ بْنُ عُمَرَ النَّمَرِيُّ قَالَا حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنِ الْحَكَمِ عَنِ ابْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ رَجُلٍ قَالَ حَفْصٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ نَهَى عَنِ الْبَلَحِ وَالتَّمْرِ وَالزَّبِيبِ وَالتَّمْرِ.

٣٧٠٥. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ ثَابِتِ بْنِ عُمَارَةَ حَدَّثَتْنِي رَيْطَةُ عَنْ كَبْشَةَ بِنْتِ أَبِي مَرْيَمَ قَالَتْ سَأَلْتُ أُمَّ سَلَمَةَ مَا كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْهَى عَنْهُ قَالَتْ كَانَ يَنْهَانَا أَنْ نَعْجُمَ النَّوَى طَبْخًا أَوْ نَخْلِطَ الزَّبِيبَ وَالتَّمْرَ.

٣٧٠٦. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دَاوُدَ عَنْ مِسْعَرٍ عَنْ مُوسَى بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ امْرَأَةٍ مِنْ بَنِي أَسَدٍ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُنْبَذُ لَهُ زَبِيبٌ فَيُلْقِي فِيهِ تَمْرًا وَتَمْرٌ فَيُلْقِي فِيهِ الزَّبِيبَ.

---

[457] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

3707. ISPRIČAO NAM JE Zijad b. Jahja el-Hassani, kog je obavijestio Ebu Bahr, prenijevši od Attaba b. el-Aziza el-Himmanija, da je Safijja bint Atijja kazala: **“Ušla sam sa ženama iz plemena Abdulkajs kod Aiše. Upitale smo je o miješanju datula i grožđica, a ona reče: ‘Ja sam uzimala šaku datula i šaku grožđica i staviljala ih u posudu, zatim bih ih izgnječila (s vodom) i to davala Vjerovjesniku, s.a.v.s., da popije.’”**

٣٧٠٧. حَدَّثَنَا زِيَادُ بْنُ يَحْيَى الْحَسَّانِيُّ حَدَّثَنَا أَبُو بَحْرٍ حَدَّثَنَا عَتَّابُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ الْحِمَّانِيُّ حَدَّثَتْنِي صَفِيَّةُ بِنْتُ عَطِيَّةَ قَالَتْ دَخَلْتُ مَعَ نِسْوَةٍ مِنْ عَبْدِ الْقَيْسِ عَلَى عَائِشَةَ فَسَأَلْنَاهَا عَنِ التَّمْرِ وَالزَّبِيبِ فَقَالَتْ كُنْتُ آخُذُ قَبْضَةً مِنْ تَمْرٍ وَقَبْضَةً مِنْ زَبِيبٍ فَأُلْقِيهِ فِي إِنَاءٍ فَأَمْرُسُهُ ثُمَّ أَسْقِيهِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

10. O nebizu od nezrelih datula

١٠. بَاب فِي نَبِيذِ الْبُسْرِ

3708. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kog je obavijestio Muaz b. Hišam, prenijevši od svog oca, on od Katadea, on od Džabira b. Zejda i Ikrime, da njih dvojica nisu odobravali kiseljenje nezrelih datula zasebno, a da su to preuzeli od Ibn Abbasa, koji je rekao: **“Bojim se da je nebiz, koji bijaše zabranjen izaslanstvu Abdulkajsa, bio vino. Upitao sam Katade: ‘A kakav je to bio nebiz?’ On reče: ‘To je bio nebiz iz zelenog krčaga i drvene posude oblijepljene smolom.’”**[458]

٣٧٠٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مُعَاذُ بْنُ هِشَامٍ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ قَتَادَةَ عَنْ جَابِرِ بْنِ زَيْدٍ وَعِكْرِمَةَ أَنَّهُمَا كَانَا يَكْرَهَانِ الْبُسْرَ وَحْدَهُ وَيَأْخُذَانِ ذَلِكَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ وَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ أَخْشَى أَنْ يَكُونَ الْمُزَّاءُ الَّذِي نُهِيَتْ عَنْهُ عَبْدُ الْقَيْسِ فَقُلْتُ لِقَتَادَةَ مَا الْمُزَّاءُ قَالَ النَّبِيذُ فِي الْحَنْتَمِ وَالْمُزَفَّتِ.

---

[458] U takvim posudama su predislamski Arapi držali vino.

11. O opisu nebiza

١١. بَاب فِي صِفَةِ النَّبِيذِ

3709. ISPRIČAO NAM JE Isa b. Muhammed, kog je obavijestio Damre, prenijevši od Es-Sejbanija,[459] on od Abdullaha b. ed-Dejlemija, da je njegov otac kazao: **"Otišli smo Vjerovjesniku, s.a.v.s., i rekli: 'Allahov Poslaniče, ti znaš i ko smo i odakle smo, pa nam reci kome ćemo se pokoravati!' On reče: 'Allahu i Njegovom Poslaniku.' Upitali smo: 'Allahov Poslaniče, mi imamo grožđa, pa šta činiti s njim?' On reče: 'Sušite ga.' 'A šta da radimo sa grožđicama (suhim grožđem)?' On reče: 'Pokiselite ih u vrijeme ručka, a pijte ih za večeru; i pokiselite ih u vrijeme večere, a pijte ih za ručak. Kiselite ih u kožnim mješinama, a nemojte ih kiseliti u zemljenim vrčevima. Ako se ne popije u njegovom vremenu postat će sirće.'"**[460]

٣٧٠٩. حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا ضَمْرَةُ عَنْ السَّيْبَانِيِّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الدَّيْلَمِيِّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: أَتَيْنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ عَلِمْتَ مَنْ نَحْنُ وَمِنْ أَيْنَ نَحْنُ فَإِلَى مَنْ نَحْنُ قَالَ إِلَى اللَّهِ وَإِلَى رَسُولِهِ فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ لَنَا أَعْنَابًا مَا نَصْنَعُ بِهَا قَالَ زَبِّبُوهَا قُلْنَا مَا نَصْنَعُ بِالزَّبِيبِ قَالَ انْبِذُوهُ عَلَى غَدَائِكُمْ وَاشْرَبُوهُ عَلَى عَشَائِكُمْ وَانْبِذُوهُ عَلَى عَشَائِكُمْ وَاشْرَبُوهُ عَلَى غَدَائِكُمْ وَانْبِذُوهُ فِي الشِّنَانِ وَلَا تَنْبِذُوهُ فِي الْقُلَلِ فَإِنَّهُ إِذَا تَأَخَّرَ عَنْ عَصْرِهِ صَارَ خَلًّا.

3710. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. el-Musenna, kog je obavijestio Abdulvehhab b. Abdulmedžid es-Sekafi, prenijevši od Junusa b. Ubejda, on od El-Hasana, on od svoje majke, a ona od Aiše: **"Allahovom Poslaniku,**

٣٧١٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنِي عَبْدُ الْوَهَّابِ بْنُ عَبْدِ الْمَجِيدِ الثَّقَفِيِّ عَنْ يُونُسَ بْنِ عُبَيْدٍ عَنْ الْحَسَنِ عَنْ أُمِّهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ

[459] Jahja b. Ebu Amr es-Sejbani.

[460] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

s.a.v.s., bi se kiselile (datule i grožđe) u mješini za vodu čiji bi otvor vezali kanapom. Zakiselile bi se ujutru, a on bi nebiz već pio navečer. Ili bi se zakiselile navečer, a on bi to pio ujutru."[461]

يُنْبَذُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سِقَاءٍ يُوكَأُ أَعْلَاهُ وَلَهُ عَزْلَاءُ يُنْبَذُ غُدْوَةً فَيَشْرَبُهُ عِشَاءً وَيُنْبَذُ عِشَاءً فَيَشْرَبُهُ غُدْوَةً.

3711. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio El-Mu'temir, prenijevši od Šebiba b. Abdulmelika, on od Mukatila b. Hajjana, ovaj od svoje tetke po ocu, Amre, a ona od Aiše: "Ona bi Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., zakiselila (datule ili grožđe) ujutru, a on bi ga već pio za večeru. Ako bi šta iza njega ostalo, prolila bih to, ili bih ispraznila posudu i zakiselila mu ih naveče, i on bi nebiz pio za doručak. Mješina bi se prala jutrom i večerom.' Moj otac je upita: 'To znači: dva puta dnevno?' 'Da.' – odgovorila je."

٣٧١١. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا الْمُعْتَمِرُ قَالَ سَمِعْتُ شَبِيبَ بْنَ عَبْدِ الْمَلِكِ يُحَدِّثُ عَنْ مُقَاتِلِ بْنِ حَيَّانَ قَالَ حَدَّثَتْنِي عَمَّتِي عَمْرَةُ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهَا كَانَتْ تَنْبِذُ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غُدْوَةً فَإِذَا كَانَ مِنَ الْعَشِيِّ فَتَعَشَّى شَرِبَ عَلَى عَشَائِهِ وَإِنْ فَضَلَ شَيْءٌ صَبَبْتُهُ أَوْ فَرَّغْتُهُ ثُمَّ تَنْبِذُ لَهُ بِاللَّيْلِ فَإِذَا أَصْبَحَ تَغَدَّى فَشَرِبَ عَلَى غَدَائِهِ قَالَتْ يُغْسَلُ السِّقَاءُ غُدْوَةً وَعَشِيَّةً فَقَالَ لَهَا أَبِي مَرَّتَيْنِ فِي يَوْمٍ قَالَتْ نَعَمْ.

3712. ISPRIČAO NAM JE Mahled b. Halid, kog je obavijestio Ebu Muavija, prenijevši od El-A'meša, on od Ebu Omera Jahje b. Ubejda el-Behranija, a on od Ibn Abbasa: "Vjerovjesniku, s.a.v.s., bi se zakiselile grožđice, pa bi sok pio taj dan, sutradan i prekosutradan; dakle treći dan, do noći, a onda

٣٧١٢. حَدَّثَنَا مَخْلَدُ بْنُ خَالِدٍ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي عُمَرَ يَحْيَى الْبَهْرَانِيِّ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قال: كَانَ يُنْبَذُ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الزَّبِيبُ فَيَشْرَبُهُ الْيَوْمَ وَالْغَدَ وَبَعْدَ الْغَدِ إِلَى مَسَاءِ

[461] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i Et-Tirmizi u *Džami'u*.

bi naredio da se ostatak da slugama ili da se prolije."[462]

Ebu Davud kaže: "Dao bi se slugama da se ne bi pokvario. Ebu Omer Jahja b. Ubejd el-Behrani."

12. O pijenju meda

3713. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed b. Hanbel, kog je obavijestio Hadžadž b. Muhammed, prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Ataa, on od Ubejda b. Umejra, on od **Aiše, supruge Poslanikove, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., boravio kod Zejnebe bint Džahš pa je kod nje pio med (razmućen s vodom). Ja se i Hafsa se dogovorismo da mu, kad dođe kod bilo koje od nas dvije, kažemo: 'Osjećam kod tebe (neugodan) miris smole.' Ušao je kod jedne od njih dvije i ona mu je to rekla. 'Pio sam kod Zejnebe bint Džahš med, ali to više neću činiti.', pa je objavljeno:** ***O Vjerovjesniče, zašto sebi uskraćuješ ono što ti je Allah dopustio u nastojanju da žene svoje zadovoljiš*** **– do riječi:** ***Ako se vas dvije pokajete Allahu*** **– tj. Aiša i Hafsa. A objavljeno je i ovo:** ***Kada je Vjerovjesnik jednoj od svojih supruga***

الثَّالِثَةِ ثُمَّ يَأْمُرُ بِهِ فَيُسْقَى الْخَدَمُ أَوْ يُهَرَاقُ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: مَعْنَى يُسْقَى الْخَدَمُ يُبَادَرُ بِهِ الْفَسَادَ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: أَبُو عُمَرَ يَحْيَى بْنُ عُبَيْدٍ الْبَهْرَانِيُّ.

١٢. بَاب فِي شَرَابِ الْعَسَلِ

٣٧١٣. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا حَجَّاجُ بْنُ مُحَمَّدٍ قَالَ قَالَ ابْنُ جُرَيْجٍ عَنْ عَطَاءٍ أَنَّهُ سَمِعَ عُبَيْدَ بْنَ عُمَيْرٍ قَالَ سَمِعْتُ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا زَوْجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تُخْبِرُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَمْكُثُ عِنْدَ زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ فَيَشْرَبُ عِنْدَهَا عَسَلًا فَتَوَاصَيْتُ أَنَا وَحَفْصَةُ أَيَّتُنَا مَا دَخَلَ عَلَيْهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلْتَقُلْ إِنِّي أَجِدُ مِنْكَ رِيحَ مَغَافِيرَ فَدَخَلَ عَلَى إِحْدَاهُنَّ فَقَالَتْ لَهُ ذَلِكَ فَقَالَ: بَلْ شَرِبْتُ عَسَلًا عِنْدَ زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ وَلَنْ أَعُودَ لَهُ فَنَزَلَتْ ﴿ لِمَ

[462] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

jednu tajnu povjerio – **tj. kad joj je rekao: 'Pio sam med.'"**[463]

تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبْتَغِي إِلَى إِنْ تَتُوبَا إِلَى اللَّهِ ﴾ لِعَائِشَةَ وَحَفْصَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا ﴿ وَإِذْ أَسَرَّ النَّبِيُّ إِلَى بَعْضِ أَزْوَاجِهِ حَدِيثًا ﴾ لِقَوْلِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَلْ شَرِبْتُ عَسَلًا.

3714. ISPRIČAO NAM JE El-Hasan b. Ali, kog je obavijestio Ebu Usama, prenijevši od Hišama, on od svoga oca, a on od Aiše: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je volio halvu**[464] **i med..."** – spomenuo je dio ovog habera. **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je strogo vodio računa da se od njega ne osjeća neugodan miris."**

٣٧١٤. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنْ هِشَامٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُحِبُّ الْحَلْوَاءَ وَالْعَسَلَ فَذَكَرَ بَعْضَ هَذَا الْخَبَرِ وَكَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَشْتَدُّ عَلَيْهِ أَنْ تُوجَدَ مِنْهُ الرِّيحُ.

U jednom hadisu stoji **da je Sevda rekla: "Jesi, žvakao si smolu.", a on je kazao: "Nisam, nego sam pio med kojim me je počastila Hafsa." "Onda su pčele sisale smolu." – kazala je Sevda.** Ebu Davud kaže: "El-Megafir je smola koja izlazi iz drveta, a koju pčele sišu. Izlazi i iz palminog drveta."

وَفِي هَذَا الْحَدِيثِ قَالَتْ سَوْدَةُ بَلْ أَكَلْتَ مَغَافِيرَ قَالَ بَلْ شَرِبْتُ عَسَلًا سَقَتْنِي حَفْصَةُ فَقُلْتُ جَرَسَتْ نَحْلُهُ الْعُرْفُطَ نَبْتٌ مِنْ نَبْتِ النَّحْلِ. قَالَ أَبُو دَاوُد: الْمَغَافِيرُ مُقْلَةٌ وَهِيَ صَمْغَةٌ وَجَرَسَتْ رَعَتْ وَالْعُرْفُطُ نَبْتٌ مِنْ نَبْتِ النَّحْلِ.

[463] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu.*

[464] El-Kastalani kaže da se Vjerovjesnikova halva koju je volio sastojala od tijesta, datula i mlijeka.

13. O nebizu koji dostigne vrijenje

١٣. بَاب فِي النَّبِيذِ إِذَا غَلَى

3715. ISPRIČAO NAM JE Hišam b. Ammar, kog je obavijestio Sadeka b. Halid, prenijevši od Zejda b. Vakida, on od Halida b. Abdullaha b. Husejna, da je Ebu Hurejre kazao: **“Saznao sam da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., postio. Pred iftar sam potražio nebiz koji sam napravio u posudi tikve i odnio mu ga; bio je dostigao vrijenje. On reče: ‘Prospi ga jer je to napitak onoga koji ne vjeruje u Allaha i Sudnji dan.’”**[465]

٣٧١٥. حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عَمَّارٍ حَدَّثَنَا صَدَقَةُ بْنُ خَالِدٍ حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ وَاقِدٍ عَنْ خَالِدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حُسَيْنٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: عَلِمْتُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَصُومُ فَتَحَيَّنْتُ فِطْرَهُ بِنَبِيذٍ صَنَعْتُهُ فِي دُبَّاءٍ ثُمَّ أَتَيْتُهُ بِهِ فَإِذَا هُوَ يَنِشُّ فَقَالَ: اضْرِبْ بِهَذَا الْحَائِطِ فَإِنَّ هَذَا شَرَابُ مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ.

14. O pijenju stojeći

١٤. بَاب فِي الشُّرْبِ قَائِمًا

3716. ISPRIČAO NAM JE Muslim b. Ibrahim, kog je obavijestio Hišam, prenijevši od Katadea, a on od Enesa: **“Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio da se pije stojeći.”**[466]

٣٧١٦. حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى أَنْ يَشْرَبَ الرَّجُلُ قَائِمًا.

3717. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od Mis’ara b. Kidama, on od Abdulmelika

٣٧١٧. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ مِسْعَرِ بْنِ كِدَامٍ عَنْ عَبْدِ

---

[465] Dakle, taj nebiz ili sok je doživio vrijenje i postao alkohol, a alkohol je napitak onih koji ne vjeruju u Allaha i Sudnji dan. Ovaj hadis su zabilježili i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

[466] Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu*; Et-Tirmizi u *Džami’u* i En-Nesai u *Sunenu*.

b. Mejsere, a on od En-Nezzala b. Sebre: **"Jednom prilikom Alija zatraži vode i napi se stojeći, a potom reče: 'Neki ljudi ne odobravaju da se uradi ovako, a ja sam vidio Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da radi ovako kao što ste mene vidjeli.'"**[467]

الْمَلِكِ بْنِ مَيْسَرَةَ عَنْ النَّزَّالِ بْنِ سَبْرَةَ أَنَّ عَلِيًّا دَعَا بِمَاءٍ فَشَرِبَهُ وَهُوَ قَائِمٌ ثُمَّ قَالَ إِنَّ رِجَالًا يَكْرَهُ أَحَدُهُمْ أَنْ يَفْعَلَ هَذَا وَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَفْعَلُ مِثْلَ مَا رَأَيْتُمُونِي أَفْعَلُهُ.

15. O pijenju kroz otvor mješine

١٥. بَاب الشَّرَابِ مِنْ فِي السِّقَاءِ

3718. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Katadea, on od Ikrime, a on od Ibn Abbasa: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio pijenje iz mješine (stavljajući usne) na grljak, jahanje životinje koja jede nečist i jedenje mesa životinje koju, vezanu, gađaju dok je ne ubiju."**[468]

Ebu Davud kaže: "El-Džellala je životinja koja jede nečist."

٣٧١٨. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ أَخْبَرَنَا قَتَادَةُ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قال: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ الشُّرْبِ مِنْ فِي السِّقَاءِ وَعَنْ رُكُوبِ الْجَلَّالَةِ وَالْمُجَثَّمَةِ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: الْجَلَّالَةُ الَّتِي تَأْكُلُ الْعَذِرَةَ.

16. O motanju (savijanju) otvora mješine

١٦. بَاب فِي اخْتِنَاثِ الْأَسْقِيَةِ

3719. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od ez-Zuhrija, on od Ubejdullaha b.

٣٧١٩. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ الزُّهْرِيِّ أَنَّهُ سَمِعَ عُبَيْدَ اللَّهِ ابْنَ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِي

---

[467] Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu*; Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu*.

[468] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori, osim Muslima.

Abdullaha, on od Ebu Seida el-Hudrija: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio smotavanje (zavijanje) otvora mješine (prilikom pijenja iz nje)."**[469]	سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ اخْتِنَاثِ الْأَسْقِيَةِ.
3720. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Ali, kog je obavijestio Abdula'la, prenijevši od Ubejdullaha (Abdullaha) b. Omera, on od Isaa b. Abdullaha, jednog od ensarija, a on od svoga oca: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je na Dan Uhuda zatražio mješinu (s vodom) i rekao: 'Savij (smotaj) joj otvor.', a potom se napio iz nje."**[470]	٣٧٢٠. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْأَعْلَى حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ عَنْ عِيسَى بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَجُلٌ مِنْ الْأَنْصَارِ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعَا بِإِدَاوَةٍ يَوْمَ أُحُدٍ فَقَالَ: اخْنِثْ فَمَ الْإِدَاوَةِ ثُمَّ شَرِبَ مِنْ فِيهَا.
17. O pijenju iz napukle posude	١٧. بَاب فِي الشُّرْبِ مِنْ ثُلْمَةِ الْقَدَحِ
3721. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Salih, kog je obavijestio Abdullah b. Vehb, prenijevši od Kurre b. Abdurrahmana, on od Ibn Šihaba, on od Ubejdullaha b. Abdullaha b. Utbe, da je Ebu Seid el-Hudri kazao: **"Allahov Poslanik,**	٣٧٢١. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي قُرَّةُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُتْبَةَ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّهُ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

[469] Allahov Poslanik, s.a.v.s., je to zabranio najvjerovatnije iz higijenskih razloga. Ovaj hadis zabilježili su i Muslim u *Sahihu*; Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*.

[470] Iz ovog hadisa se vidi da je dozvoljeno piti vodu iz otvora mješine dok se iz hadisa u prethodnom poglavlju vidi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., to zabranio. Po El-Mubarekfurijevom mišljenju, dozvola se odnosi na pijenje iz mješine u nuždi, dok se zabrana u hadisu iz prethodnog poglavlja odnosi na uobičajene situacije.

s.a.v.s., je zabranio pijenje iz napukle[471] i da se puše u napitak."[472]

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ الشُّرْبِ مِنْ ثُلْمَةِ الْقَدَحِ وَأَنْ يُنْفَخَ فِي الشَّرَابِ.

18. O pijenju iz zlatnog i srebrenog posuđa

١٨. بَاب فِي الشُّرْبِ فِي آنِيَةِ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ

3722. ISPRIČAO NAM JE Hafs b. Omer, kog je obavijestio Šu'be, prenijevši od El-Hakema, on od Ibn Ebu Lejla da je kazao: **"Huzejfe[473] bijaše u El-Medainu. Zatražio je vode, pa mu je jedan od uglednika grada[474] donio vode u srebrenoj posudi, a on mu je pljusnu u lice i reče: 'Ja sam zabranio da se pije (iz srebrenog posuđa).', ali**

٣٧٢٢. حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ الْحَكَمِ عَنْ ابْنِ أَبِي لَيْلَى قَالَ: كَانَ حُذَيْفَةُ بِالْمَدَائِنِ فَاسْتَسْقَى فَأَتَاهُ دِهْقَانٌ بِإِنَاءٍ مِنْ فِضَّةٍ فَرَمَاهُ بِهِ وَقَالَ إِنِّي لَمْ أَرْمِهِ بِهِ إِلَّا أَنِّي قَدْ نَهَيْتُهُ فَلَمْ يَنْتَهِ وَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

---

[471] El-Hattabi smatra da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranjivao pijenje iz napukle posude zato što se osoba pijući tako često polije po odjeći, što je teško očistiti i što je to mjesto okupljanja šejtana.

[472] Abdurrahman el-Mubarekfuri smatra da se ova zabrana odnosi na puhanje i u jelo i u piće. Obično se u jelo ili piće puše ako je vruće da se ohladi, ili ako upadne trun da se puhanjem izbaci. Što se tiče vrućeg jela ili pića, treba sačekati da se ohladi, i nije dozvoljeno, da bismo ga ohladili, u njega puhati. A ako je riječ o trunu, onda taj dio hrane ili pića treba prosuti i ne treba u posudu zbog toga puhati.

[473] Huzejfe je za vrijeme Omerovog i Osmanovom hilafeta bio upravitelj grada Medaina, koji se nalazi nekoliko ferseha od Bagdada. Umro je nakon što je Osman ubijen.

[474] U El-Buharijevom predanju stoji da mu je vodu donio čovjek po imenu Duhkan, dok u drugom predanju stoji da mu je vodu donio medžusija/obožavalac vatre.

on to nije prestao.[475] Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio nošenje svile i brokata i zabranio je pijenje iz zlatnog i srebrenog posuđa,[476] rekavši: 'Ovo je za njih (nevjernike) na ovom, a za vas na Budućem svijetu.'"[477]

نَهَى عَنْ الْحَرِيرِ وَالدِّيبَاجِ وَعَنْ الشُّرْبِ فِي آنِيَةِ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَقَالَ هِيَ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَلَكُمْ فِي الْآخِرَةِ.

19. O pijenju vode sa izvora[478]

١٩. بَاب فِي الْكَرْعِ

3723. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Junus b. Muhammed, prenijevši od Fulejha, on od Seida b. el-Harisa, a on od Džabira b. Abdullaha: "Vjerovjesnik, s.a.v.s., je došao s jednim od drugova[479] kod nekog ensarije, a on je usmjeravao vodu u svom vrtu. Allahov Poslanik, s.a.v.s., upita: 'Imaš li vode koja je

٣٧٢٣. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنِي فُلَيْحٌ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قال: دَخَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِهِ عَلَى رَجُلٍ مِنْ الْأَنْصَارِ وَهُوَ يُحَوِّلُ الْمَاءَ فِي حَائِطِهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنْ كَانَ عِنْدَكَ مَاءٌ بَاتَ هَذِهِ اللَّيْلَةَ

[475] U el-Buharijevom predanju ovog hadisa stoji: "...**pljusnuo sam mu je u lice zato što sam zabranio da se pije iz zlatnog i srebrenog posuđa, ali on to nije poslušao.**"

[476] U predanju koje bilježi Ahmed b. Hanbel, u *Musnedu*, od Ebu Lejle, stoji: "**Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio da se pije i jede iz zlatnog posuđa.**"

[477] Ovaj hadis su zabilježili u *El-Kutubus-sitteu* svi autori.

[478] Ovdje se misli da neko vodu pije sa izvora tako što usta stavi u vodu, a ne zahvata je rukom ili posudom.

[479] Ibn Hadžer el-Askalani smatra da je sa njim bio Ebu Bekr es-Siddik.

prenoćila u mješini[480] ili ćemo piti iz bunara?' Čovjek reče: 'Imam vode koja je prenoćila u mješini.'"[481]

20. Kad će se napiti onaj koji poji ljude

3724. ISPRIČAO NAM JE Muslim b. Ibrahim, kog je obavijestio Šu'be, prenijevši od Ebul-Muhtara, a on od Abdullaha b. Ebu Evfaa, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Onaj ko poji ljude posljednji će se napiti."**[482]

3725. ISPRIČAO NAM JE El-Ka'nebi, Abdullah b. Mesleme, prenijevši od Malika, on od Ibn Šihaba, a on od Enesa b. Malika: **"Vjerovjesniku, s.a.v.s., je doneseno mlijeko pomiješano sa vodom. Sa njegove desne strane sjedio je neki beduin, a sa lijeve Ebu Bekr.**

فِي شَنٍّ وَإِلَّا كَرَعْنَا قَالَ بَلْ عِنْدِي مَاءٌ بَاتَ فِي شَنٍّ.

٢٠. بَاب فِي السَّاقِي مَتَى يَشْرَبُ

٣٧٢٤. حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي الْمُخْتَارِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ سَاقِي الْقَوْمِ آخِرُهُمْ شُرْبًا.

٣٧٢٥. حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ عَنْ مَالِكٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُتِيَ بِلَبَنٍ قَدْ شِيبَ بِمَاءٍ وَعَنْ يَمِينِهِ أَعْرَابِيٌّ وَعَنْ

---

480 Allahov Poslanik, s.a.v.s., je pitao da li ima vode koja je prenoćila u mješini iz razloga što je ta voda preko noći ostudenila te nije pogodna za pijenje.

481 Iz ovoga hadisa, veli Abadi, zaključujemo da je dozvoljeno piti vodu izravno sa vrela, bez da se zahvata rukom ili posudom. Ibn Madže je zabilježio, u *Sunenu*, da je Ibn Omer kazao: **"Prošli smo pored bunara, pa smo počeli piti sa vrela, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Nemojte piti tako, nego operite ruke i pijte iz ruku.'"** Hafiz Ibn Hadžer el-Askalani smatra da je ovaj Ibn Omerov hadis slab. Džabirov hadis su prenijeli i El-Buhari, u *Sahihu*, i Ibn Madže, u *Sunenu*.

482 Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*.

On se napi, a potom dade beduinu, rekavši: 'Desno, pa desno.'"[483]

يَسَارِهِ أَبُو بَكْرٍ فَشَرِبَ ثُمَّ أَعْطَى الأَعْرَابِيَّ وَقَالَ الأَيْمَنَ فَالأَيْمَنَ.

3726. ISPRIČAO NAM JE Muslim b. Ibrahim, kog je obavijestio Hišam, prenijevši od Ebu Isama, a on od Enesa b. Malika: **"Kada bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., pio, tri puta bi predahnuo. Rekao bi: 'Ovako je prijatnije i bolje gasi žeđ.'"**[484]

٣٧٢٦. حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ أَبِي عِصَامٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا شَرِبَ تَنَفَّسَ ثَلَاثًا وَقَالَ هُوَ أَهْنَأُ وَأَمْرَأُ وَأَبْرَأُ.

21. O puhanju u napitak i disanju u njega

٢١. بَاب فِي النَّفْخِ فِي الشَّرَابِ وَالتَّنَفُّسِ فِيهِ

3727. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Muhammed en-Nufejli, kog je obavijestio Ibn Ujejne, prenijevši od Abdulkerima, on od Ikrime, a on od Ibn Abbasa: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio (dok se pije) da se diše u posudu, ili da se puše u nju."**[485]

٣٧٢٧. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ النُّفَيْلِيُّ حَدَّثَنَا ابْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ عَبْدِ الْكَرِيمِ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قال: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُتَنَفَّسَ فِي الإِنَاءِ أَوْ يُنْفَخَ فِيهِ.

3728. ISPRIČAO NAM JE Hafs b. Omer, kog je obavijestio Šu'be, prenijevši od Jezida b. Humejra, on od Abdullaha b. Busra, iz plemena Benu Sulejm: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je odsjeo kod moga oca, te mu on ponudi**

٣٧٢٨. حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ خُمَيْرٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُسْرٍ مِنْ بَنِي سُلَيْمٍ قال: جَاءَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

[483] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori.

[484] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu*; Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu*.

[485] Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*.

jelo...” Spomenuo je da mu je ponudio jelo napravljeno od datula, masla i grušaline. “**Potom mu donese napitak. Poslanik se napi i dodade onome sa desne strane. Jeo je datule, a košpice je uzimao između kažiprsta i srednjeg prsta i bacao za leđa. Pošto ustade, ustade i moj otac sa njim, uze za uzdu njegovu jahalicu i reče: ‘Moli Allaha za mene, a on kaza: *Allahumme barik lehum fima rezaktehum vagfirlehum verhamhum/Allahu, podari im bereket u onome čime si ih opskrbio, oprosti im i smiluj im se.*”**[486]

22. Šta se kaže kada se popije mlijeko

3729. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Hammad b. Zejd, a pričao mi je i Musa b. Ismail, on od Hammada b. Seleme, on od Alija b. Zejda, on od Omera b. Harmalea, da je Ibn Abbas kazao: “**Dok sam bio u Mejmuninoj kući, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ušao sa Halidom b. Velidom. Donijeli su dva pečena guštera na ražnjićima, pa je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pljunuo. Halid reče: ‘Mislim, Allahov Poslaniče, da ga ne podnosiš?’ ‘Da.’ – odgovorio je on. Potom je Allahovom Poslaniku,**

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى أَبِي فَنَزَلَ عَلَيْهِ فَقَدَّمَ إِلَيْهِ طَعَامًا فَذَكَرَ حَيْسًا أَتَاهُ بِهِ ثُمَّ أَتَاهُ بِشَرَابٍ فَشَرِبَ فَنَاوَلَ مَنْ عَلَى يَمِينِهِ وَأَكَلَ تَمْرًا فَجَعَلَ يُلْقِي النَّوَى عَلَى ظَهْرِ أُصْبُعَيْهِ السَّبَّابَةِ وَالْوُسْطَى فَلَمَّا قَامَ قَامَ أَبِي فَأَخَذَ بِلِجَامِ دَابَّتِهِ فَقَالَ: ادْعُ اللَّهَ لِي فَقَالَ: اللَّهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِيمَا رَزَقْتَهُمْ وَاغْفِرْ لَهُمْ وَارْحَمْهُمْ.

٢٢. بَاب مَا يَقُولُ إِذَا شَرِبَ اللَّبَنَ

٣٧٢٩. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ يَعْنِي ابْنَ زَيْدٍ ح. وحَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ يَعْنِي ابْنَ سَلَمَةَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ زَيْدٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ حَرْمَلَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قال: كُنْتُ فِي بَيْتِ مَيْمُونَةَ فَدَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَعَهُ خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ فَجَاءُوا بِضَبَّيْنِ مَشْوِيَّيْنِ عَلَى ثُمَامَتَيْنِ فَتَبَزَّقَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: خَالِدٌ إِخَالُكَ تَقْذُرُهُ

[486] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu*; Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu*.

s.a.v.s., doneseno mlijeko i on se napio. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je (tada) rekao: 'Kada neko jede, neka kaže: *Allahumme barik lena fihi ve at'imna hajren minhu/Allahu, podari nam bereket u njoj i počasti nas hranom boljom od ove.* A kada bude počašćen mlijekom, neka kaže: *Allahumme barik lena fihi ve zidna minhu/Allahu, podari nam bereket u njemu i uvećaj nam od njega.* Allahov Poslanik, s.a.v.s., je kazao i ovo: 'Samo mlijeko može nadomjestiti hranu i piće.'"[487]

يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ أَجَلْ ثُمَّ أُتِيَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِلَبَنٍ فَشَرِبَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَلْيَقُلْ اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَأَطْعِمْنَا خَيْرًا مِنْهُ وَإِذَا سُقِيَ لَبَنًا فَلْيَقُلْ اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَزِدْنَا مِنْهُ فَإِنَّهُ لَيْسَ شَيْءٌ يُجْزِئُ مِنَ الطَّعَامِ وَالشَّرَابِ إِلَّا اللَّبَنُ. قَالَ أَبُو دَاوُد: هَذَا لَفْظُ مُسَدَّدٍ.

23. O poklapanju posuđa

٢٣. بَاب فِي إِيكَاءِ الْآنِيَةِ

3730. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Ataa, on od Džabira, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: **"Zaključaj vrata spomenuvši Allahovo ime; šejtan ne može otvoriti zaključana vrata. Ugasi svjetiljku spomenuvši Allahovo ime. Poklopi svoju posudu, makar granom, spomenuvši Allahovo ime, i zaveži svoju mješinu, spomenuvši Allahovo ime."**[488]

٣٧٣٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ أَخْبَرَنِي عَطَاءٌ عَنْ جَابِرٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّه عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَغْلِقْ بَابَكَ وَاذْكُرْ اسْمَ اللَّهِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَفْتَحُ بَابًا مُغْلَقًا وَأَطْفِ مِصْبَاحَكَ وَاذْكُرْ اسْمَ اللَّهِ وَخَمِّرْ إِنَاءَكَ وَلَوْ بِعُودٍ تَعْرِضُهُ عَلَيْهِ وَاذْكُرْ اسْمَ اللَّهِ وَأَوْكِ سِقَاءَكَ وَاذْكُرْ اسْمَ اللَّهِ.

3731. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Mesleme el-Ka'nebi, prenijevši od

٣٧٣١. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكٍ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ

---

[487] Bilježi ga i Et-Tirmizi u *Džami'u*.

[488] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori, osim Ibn Madžea.

Malika, on od Ebuz-Zubejra, on od Džabira b. Abdullaha, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s., ovaj haber, u nepotpunoj formi, rekavši: **"Šejtan ne može otvoriti zaključana vrata, niti razvezati zavezano, niti otkriti poklopljenu posudu, a miš može svijećom zapaliti kuću (ili kuće) ljudima."**[489]

3732. ISPRIČALI SU NAM Musedded i Fudajl b. Abdulvehhab es-Sukeri, koje je obavijestio Hammad, prenijevši od Kesira b. Šinzira, on od Ataa, a on od Džabira b. Abdullaha, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Kad se smrkne, uvedite djecu u kuću."** Musedded je kazao: **"Predveče uvedite djecu, jer su u to vrijeme džini rasprostranjeni i aktivni."**

3733. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Ebu Muavija, prenijevši od El-A'meša, on od Ebu Saliha, da je Džabir kazao: **"Bili smo sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., pa je zatražio vode. Neki čovjek upita: 'Hoćeš li nebiza?' 'Hoću.' – odgovorio je. Čovjek je izišao žureći i donio mu čašu nebiza. Allahov Poslanik, s.a.v.s., ga je upitao: 'Jesi li ga poklopio? Makar da si stavio na njega granu."**

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِهَذَا الْخَبَرِ وَلَيْسَ بِتَمَامِهِ قَالَ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَفْتَحُ بَابًا غَلَقًا وَلَا يَحُلُّ وِكَاءً وَلَا يَكْشِفُ إِنَاءً وَإِنَّ الْفُوَيْسِقَةَ تُضْرِمُ عَلَى النَّاسِ بَيْتَهُمْ أَوْ بُيُوتَهُمْ.

٣٧٣٢. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ وَفُضَيْلُ بْنُ عَبْدِ الْوَهَّابِ السُّكَّرِيُّ قَالَا حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ كَثِيرِ بْنِ شِنْظِيرٍ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَفَعَهُ قَالَ وَاكْفِتُوا صِبْيَانَكُمْ عِنْدَ الْعِشَاءِ وَقَالَ مُسَدَّدٌ عِنْدَ الْمَسَاءِ فَإِنَّ لِلْجِنِّ انْتِشَارًا وَخَطْفَةً.

٣٧٣٣. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاسْتَسْقَى فَقَالَ: رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ أَلَا نَسْقِيكَ نَبِيذًا قَالَ بَلَى قَالَ فَخَرَجَ الرَّجُلُ يَشْتَدُّ فَجَاءَ بِقَدَحٍ فِيهِ نَبِيذٌ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَلَا خَمَّرْتَهُ وَلَوْ أَنْ تَعْرِضَ عَلَيْهِ عُودًا.

[489] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu*; Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*.

Ebu Davud kaže: "Esmei je rekao: '**Jesi li ga poklopio makar granom?**'"

قَالَ أَبُو دَاوُد: قَالَ الأَصْمَعِيُّ تَعْرِضُهُ عَلَيْهِ.

3734. ISPRIČALI SU NAM Seid b. Mensur, Abdullah b. Muhammed en-Nufejli i Kurejbe b. Seid, njih je obavijestio Abdulaziz b. Muhammed, prenijevši od Hišama, on od svoga oca, a on od Aiše: "**Vjerovjesniku, s.a.v.s., je donošena pitka voda s vrela *Bujutus-sukja* koje je od Medine udaljeno dva dana hoda.**"[490]

٣٧٣٤. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ مَنْصُورٍ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ النُّفَيْلِيُّ وَقُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالُوا حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ هِشَامٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُسْتَعْذَبُ لَهُ الْمَاءُ مِنْ بُيُوتِ السُّقْيَا قَالَ قُتَيْبَةُ هِيَ عَيْنٌ بَيْنَهَا وَبَيْنَ الْمَدِينَةِ يَوْمَانِ.

490 To vrelo se nalazilo u jednom selu između Mekke i Medine.

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

POGLAVLJA O HRANI

كِتَابُ الأَطْعِمَةِ

1. O odazivanju na poziv

١. بَاب مَا جَاءَ فِي إِجَابَةِ الدَّعْوَةِ

3735. ISPRIČAO NAM JE El-Ka'nebi, prenijevši od Malika, on od Nafia, a on od Abdullaha b. Omera, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: **"Kada neko bude pozvan na gozbu, neka ode na nju."**[491]

٣٧٣٥. حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكٍ عَنْ نَافِعٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ إِلَى الْوَلِيمَةِ فَلْيَأْتِهَا.

3736. ISPRIČAO NAM JE Mahled b. Halid, kog je obavijestio Ebu Usama, prenijevši od Ubejdullaha, on od Nafia, a on od Ibn Omera, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao – isto kao u prethodnom hadisu, dodavši: **"Ukoliko ne bude postio (taj dan), neka jede, a ukoliko bude bude postio, neka (za domaćina i njegovu porodicu) uputi dovu."**[492]

٣٧٣٦. حَدَّثَنَا مَخْلَدُ بْنُ خَالِدٍ حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: بِمَعْنَاهُ زَادَ فَإِنْ كَانَ مُفْطِرًا فَلْيَطْعَمْ وَإِنْ كَانَ صَائِمًا فَلْيَدْعُ.

3737. ISPRIČAO NAM JE El-Hasan b. Ali, kog je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Ma'mera, on od Ejjuba, on od Nafia, a on od Ibn Omera, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Kada**

٣٧٣٧. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

[491] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

[492] Iz ovoga hadisa zaključujemo, ističe Abadi, da je i postač dužan odazvati se, makar i ne jeo. Ovaj hadis bilježe i Muslim u *Sahihu* i Ibn Madže u *Sunenu*.

neko pozove svoga brata (na gozbu), neka se (ovaj) odazove, svejedno da li se radilo o svadbenoj ili nekoj drugoj gozbi."[493]

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا دَعَا أَحَدُكُمْ أَخَاهُ فَلْيُجِبْ عُرْسًا كَانَ أَوْ نَحْوَهُ.

3738. ISPRIČAO NAM JE Ibnul-Musaffa, kog je obavijestio Bekijje, prenijevši od Ez-Zubejdija, on od Nafia – sa senedom kojim je prenio Ejjub, u istom značenju.

٣٧٣٨. حَدَّثَنَا ابْنُ الْمُصَفَّى حَدَّثَنَا بَقِيَّةُ حَدَّثَنَا الزُّبَيْدِيُّ عَنْ نَافِعٍ بِإِسْنَادِ أَيُّوبَ وَمَعْنَاهُ.

3739. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Kesir, prenijevši od Sufjana, on od Ebuz-Zubejra, a on od Džabira, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ko bude pozvan (na gozbu), neka se odazove, pa ako želi jesti, neka jede, a ako ne želi, neka ne jede."**[494]

٣٧٣٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ دُعِيَ فَلْيُجِبْ فَإِنْ شَاءَ طَعِمَ وَإِنْ شَاءَ تَرَكَ.

3740. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Durust b. Zijad, prenijevši od Ebana b. Tarika, on od Tarika, a on od Nafia, on od Abdullaha b. Omera, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ko bude pozvan (na gozbu), pa se ne odazove, pogriješio je prema Allahu i Njegovom Poslaniku. Ako neko uđe**

٣٧٤٠. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا دُرُسْتُ بْنُ زِيَادٍ عَنْ أَبَانَ بْنِ طَارِقٍ عَنْ نَافِعٍ قَالَ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ دُعِيَ فَلَمْ يُجِبْ فَقَدْ عَصَى اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ دَخَلَ عَلَى غَيْرِ دَعْوَةٍ دَخَلَ سَارِقًا وَخَرَجَ مُغِيرًا

---

[493] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

[494] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

nepozvan, on se ušunjao kao lopov, a izići će kao razbojnik."[495]

Ebu Davud kaže: "Eban b. Tarik je prenosilac čiji identitet nije u potpunosti poznat."

قَالَ أَبُو دَاوُد: أَبَانُ بْنُ طَارِقٍ مَجْهُولٌ.

3741. ISPRIČAO NAM JE El-Ka'nebi, prenijevši od Malika, on od Ibn Šihaba, on od El-A'redža, da je Ebu Hurejre imao običaj reći: **"Najgora gozba je ona na koju se pozivaju bogati, a izostavljaju siromašni. Ko se ne odazove na gozbu na koju je pozvan, pogriješio je prema Allahu i Njegovom Poslaniku, s.a.v.s."**

٣٧٤١. حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ شَرُّ الطَّعَامِ طَعَامُ الْوَلِيمَةِ يُدْعَى لَهَا الْأَغْنِيَاءُ وَيُتْرَكُ الْمَسَاكِينُ وَمَنْ لَمْ يَأْتِ الدَّعْوَةَ فَقَدْ عَصَى اللَّهَ وَرَسُولَهُ.

2. O pohvalnosti gozbe prilikom ženidbe

٢. بَاب فِي اسْتِحْبَابِ الْوَلِيمَةِ عِنْدَ النِّكَاحِ

3742. ISPRIČALI SU NAM Musedded i Kutejbe b. Seid, koje je obavijestio Hammad, prenijevši od Sabita: **"Kod Enesa b. Malika je spomenuta Vjerovjesnikova, s.a.v.s., ženidba Zejnebom bint Džahš, pa je Enes rekao: 'Nisam primijetio da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ijednoj ženi (prilikom ženidbe) priredio gozbu kakvu je priredio pri-**

٣٧٤٢. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ وَقُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ قَالَا حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ ثَابِتٍ قَالَ: ذُكِرَ تَزْوِيجُ زَيْنَبَ بِنْتِ جَحْشٍ عِنْدَ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ فَقَالَ: مَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

[495] Dakle, on se nepozvan tajno ušunjao kao što se šunja lopov. A kad bude izlazio, izići će javno, kao što to čini razbojnik, jer se razbojnik ne skriva.

likom ženidbe Zejnebom bint Džahš; tada je za gozbu zaklao ovcu.'"[496]

وَسَلَّمَ أَوْلَمَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ نِسَائِهِ مَا أَوْلَمَ عَلَيْهَا أَوْلَمَ بِشَاةٍ.

3743. ISPRIČAO NAM JE Hamid b. Jahja, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Vaila b. Davuda, on od svoga sina Bekra b. Vaila, on od Ez-Zuhrija, a on od Enesa b. Malika: **"Kad se Vjerovjesnik, s.a.v.s., oženio Safijjom, pripremio je jelo za gozbu od finog brašna i datula."**[497]

٣٧٤٣. حَدَّثَنَا حَامِدُ بْنُ يَحْيَى حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا وَائِلُ بْنُ دَاوُدَ عَنْ ابْنِهِ بَكْرِ بْنِ وَائِلٍ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْلَمَ عَلَى صَفِيَّةَ بِسَوِيقٍ وَتَمْرٍ.

3. Koliko je mustehab da traje gozba

٣. بَاب فِي كَمْ تُسْتَحَبُّ الْوَلِيمَةُ

3744. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. el-Musenna, kog je obavijestio Affan b. Muslim, prenijevši od Hemmama, on od Katadea, ovaj od El-Hasana, on od Abdullaha b. Osmana es-Sekafija, on od nekog slijepca iz plemena Sekif, koga su, hvaleći ga, nazivali dobročiniteljem – ako mu nije bilo ime Zuhejr b. Osman, onda ne znam kako se zvao – da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Pripremiti gozbu prvog dana (svadbe) je dužnost (vadžib). Pripremiti gozbu drugog**

٣٧٤٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنَا عَفَّانُ بْنُ مُسْلِمٍ حَدَّثَنَا هَمَّامٌ حَدَّثَنَا قَتَادَةُ عَنْ الْحَسَنِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُثْمَانَ الثَّقَفِيِّ عَنْ رَجُلٍ أَعْوَرَ مِنْ ثَقِيفٍ كَانَ يُقَالُ لَهُ مَعْرُوفًا أَيْ يُثْنَى عَلَيْهِ خَيْرًا إِنْ لَمْ يَكُنْ اسْمُهُ زُهَيْرُ بْنُ عُثْمَانَ فَلَا أَدْرِي مَا اسْمُهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْوَلِيمَةُ أَوَّلَ يَوْمٍ

---

[496] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori, osim Et-Tirmizija.

[497] U hadisu koji bilježe El-Buharija i Muslim stoji da je pripremio jelo za gozbu od datula, masla i grušaline. Ovaj hadis su zabilježili i Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenu*.

dana (svadbe) je sunnet, a pripremiti je trećeg dana je samoisticanje."[498]

حَقٌّ وَالثَّانِيَ مَعْرُوفٌ وَالْيَوْمَ الثَّالِثَ سُمْعَةٌ وَرِيَاءٌ.

Katade kaže: "Ispričao mi je neki čovjek da je Seid b. el-Musejjeb pozvan na gozbu prvog dana i da se odazvao. Pozvan je na gozbu i drugog dana i opet se odazvao. A kad je pozvan trećeg dana, nije otišao, nego je rekao: 'Ovi su željni reputacije i samoisticanja.'"

قَالَ قَتَادَةُ وَحَدَّثَنِي رَجُلٌ أَنَّ سَعِيدَ بْنَ الْمُسَيَّبِ دُعِيَ أَوَّلَ يَوْمٍ فَأَجَابَ وَدُعِيَ الْيَوْمَ الثَّانِيَ فَأَجَابَ وَدُعِيَ الْيَوْمَ الثَّالِثَ فَلَمْ يُجِبْ وَقَالَ أَهْلُ سُمْعَةٍ وَرِيَاءٍ.

3745. ISPRIČAO NAM JE Muslim b. Ibrahim, kog je obavijestio Hišam, prenijevši od Katadea, a on od Seida b. el-Musejjeba – ovaj slučaj, rekavši: **"Kad je pozvan i trećeg dana, nije se odazvao i na onog ko ih je pozvao na gozbu bacio kamenčić."**

٣٧٤٥. حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ بِهَذِهِ الْقِصَّةِ قَالَ فَدُعِيَ الْيَوْمَ الثَّالِثَ فَلَمْ يُجِبْ وَحَصَبَ الرَّسُولَ.

4. O čašćenju prilikom povratka s putovanja

٤. بَاب الْإِطْعَامِ عِنْدَ الْقُدُومِ مِنَ السَّفَرِ

3746. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Veki, prenijevši od Šu'bea, on od Muhariba b. Disara, a on od Džabira: **"Kad je stigao u Medinu, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zaklao devu ili kravu (i počastio ljude)."**[499]

٣٧٤٦. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ مُحَارِبِ بْنِ دِثَارٍ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: لَمَّا قَدِمَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ نَحَرَ جَزُورًا أَوْ بَقَرَةً.

---

[498] Zabilježio ga je i En-Nesai u *Sunenu* i kao musned i kao mursel-hadis.

[499] Ovaj hadis je dokaz, ističe Abadi, da pripremanje gozbe u čast povratka putnika sa putovanja, ima svoje šerijatsko utemeljenje. Ovu

5. O gostoprimstvu

3747. ISPRIČAO NAM JE El-Ka'nebi, prenijevši od Malika, on od Seida el-Makburija, a on od Ebu Šurejha el-Ka'bija, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ko vjeruje u Allaha i Sudnji dan neka počasti svoga musafira. Izuzetna počast prema njemu traje dan i noć,[500] gostoprimstvo traje tri dana, a sve što čovjek potroši iznad toga piše mu se kao sadaka. Musafiru nije dozvoljeno da kod domaćina ostane dugo, da mu ne bi pričinio nelagodnosti."**[501]

Ebu Davud kaže: "El-Harisu b. Miskinu je čitano, a ja sam bio prisutan. Obavijestio nas je Ešheb. A Malik je upitan o Vjerovjesnikovim, s.a.v.s., riječima: **'Posebno počaćivanje gosta traje dan i noć.'**, pa je rekao: 'Častit će ga, darivati i paziti dan i noć. Gostoprimstvo traje tri dana.'"

٥. بَاب مَا جَاءَ فِي الضِّيَافَةِ

٣٧٤٧. حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكٍ عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي شُرَيْحٍ الْكَعْبِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ جَائِزَتُهُ يَوْمُهُ وَلَيْلَتُهُ الضِّيَافَةُ ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ وَمَا بَعْدَ ذَلِكَ فَهُوَ صَدَقَةٌ وَلَا يَحِلُّ لَهُ أَنْ يَثْوِيَ عِنْدَهُ حَتَّى يُحْرِجَهُ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: قُرِئَ عَلَى الْحَارِثِ بْنِ مِسْكِينٍ وَأَنَا شَاهِدٌ أَخْبَرَكُمْ أَشْهَبُ قَالَ وَسُئِلَ مَالِكٌ عَنْ قَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَائِزَتُهُ يَوْمٌ وَلَيْلَةٌ قَالَ يُكْرِمُهُ وَيُتْحِفُهُ وَيَحْفَظُهُ يَوْمًا وَلَيْلَةً وَثَلَاثَةُ أَيَّامٍ ضِيَافَةٌ.

---

gozbu Arapi nazivaju *neki'a*.

[500] U Et-Tirmizijevom predanju stoji i ovo: "A šta je izuzetna počast?" – upitaše prisutni. On reče: "To je posebna hrana koja se nudi jedan dan i noć. Prvog dana i prve noći musafira treba posebno dočekati, pripremivši mu što bolju hranu. Nakon toga se musafiru može iznijeti ono što i sami jedemo."

[501] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*; Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*.

3748. ISPRIČALI SU NAM Musa b. Ismail i Muhammed b. Mahbub, prenijevši od Hammada, on od Asima, on od Ebu Saliha, a on od Ebu Hurejrea, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: **"Gostoprimstvo traje tri dana, a sve što se potroši iznad toga piše se kao sadaka."**

٣٧٤٨. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ وَمُحَمَّدُ بْنُ مَحْبُوبٍ قَالَا حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ عَاصِمٍ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الضِّيَافَةُ ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ فَمَا سِوَى ذَلِكَ فَهُوَ صَدَقَةٌ.

3749. ISPRIČALI SU NAM Musedded i Halef b. Hišam, prenijevši od Ebu Avane, on od Mensura, on od Amira, a on od Ebu Kerima, da je Allahov Poslanik, a.s., rekao: **"Ugostiti gosta jednu noć dužnost je svakom muslimanu. U čijem dvorištu gost prenoći, vlasnik kuće ima dug prema njemu. Gost taj dug može tražiti, a može i odustati (od tog prava)."**

٣٧٤٩. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ وَخَلَفُ بْنُ هِشَامٍ قَالَا حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ عَامِرٍ عَنْ أَبِي كَرِيمَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَيْلَةُ الضَّيْفِ حَقٌّ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ فَمَنْ أَصْبَحَ بِفِنَائِهِ فَهُوَ عَلَيْهِ دَيْنٌ إِنْ شَاءَ اقْتَضَى وَإِنْ شَاءَ تَرَكَ.

3750. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od Šu'bea, on od Ebul-Džudijja, on od Seida b. Ebul-Muhadžira, a on od El-Mikdama Ebu Kerima, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Kom god narodu dođe gost, pa odbiju da mu ukažu gostoprimstvo, iako je svaki musliman obavezan pružiti mu pomoć, uzet će od njih ovih žitarica i imetka u visini naknade za jednu noć gostoprimstva."**

٣٧٥٠. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ شُعْبَةَ حَدَّثَنِي أَبُو الْجُودِيِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي الْمُهَاجِرِ عَنْ الْمِقْدَامِ أَبِي كَرِيمَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَيُّمَا رَجُلٍ أَضَافَ قَوْمًا فَأَصْبَحَ الضَّيْفُ مَحْرُومًا فَإِنَّ نَصْرَهُ حَقٌّ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ حَتَّى يَأْخُذَ بِقِرَى لَيْلَةٍ مِنْ زَرْعِهِ وَمَالِهِ.

3751. ISPRIČAO NAM JE Kutejbe b. Seid, kog je obavijestio El-Lejs, prenijevši od Jezida b. Ebu Habiba, on od Ebul-Hajra, da je Ukbe b. Amir kazao: **"Rekli smo: 'Allahov Poslaniče, kada nas pošalješ nekim poslom i mi odsjednemo kod ljudi, neki nas ne ugoste – pa šta misliš o tome?' 'Ukoliko odsjednete kod ljudi i oni vas ugoste, vi to prihvatite, a ako to ne urade, uzmite od njih ono što su dužni pružiti gostu.'"**[502] Ebu Davud je rekao: "Ovo je dokaz čovjeku da može uzeti nešto na šta ima pravo."

٣٧٥١. حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ أَبِي حَبِيبٍ عَنْ أَبِي الْخَيْرِ عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ أَنَّهُ قَالَ: قُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّكَ تَبْعَثُنَا فَنَنْزِلُ بِقَوْمٍ فَمَا يَقْرُونَنَا فَمَا تَرَى فَقَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنْ نَزَلْتُمْ بِقَوْمٍ فَأَمَرُوا لَكُمْ بِمَا يَنْبَغِي لِلضَّيْفِ فَاقْبَلُوا فَإِنْ لَمْ يَفْعَلُوا فَخُذُوا مِنْهُمْ حَقَّ الضَّيْفِ الَّذِي يَنْبَغِي لَهُمْ.

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَهَذِهِ حُجَّةٌ لِلرَّجُلِ يَأْخُذُ الشَّيْءَ إِذَا كَانَ لَهُ حَقًّا.

6. O derogaciji zabrane da gost jede od imovine drugog

٦. بَاب نَسْخِ الضَّيْفِ يَأْكُلُ مِنْ مَالِ غَيْرِهِ

3752. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Muhammed el-Mervezi, kog je obavijestio Ali b. Husejn b. Vakid, prenijevši od svoga oca, on od Jezida en-Nahvija, on od Ikrime, a on od Ibn Abbasa: ***"Jedni drugima na nedozvoljen način imanja ne prisvajajte, ali vam je dozvoljeno trgovanje uz obostrani opristanak.*** (En-Nisa, 29) Nakon što je objavljen ovaj ajet, čovjek bi se nelagodno osjećao da jede kod nekog od ljudi, pa je taj ajet derogiran ajetom iz sure En-Nur:

٣٧٥٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْمَرْوَزِيُّ حَدَّثَنِي عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ بْنِ وَاقِدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ يَزِيدَ النَّحْوِيِّ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: ﴿ لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ

[502] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i Ibn Madže u *Sunenu*.

Nije grijeh ni vama samima da jedete u kućama vašim, ili u kućama očeva vaših, ili u kućama matera vaših, ili u kućama braće vaše, ili u kućama sestara vaših, ili u kućama stričeva vaših, ili u kućama tetaka vaših po ocu, ili u kućama daidža vaših, ili u kućama tetaka vaših po materi, ili u onih čiji su ključevi u vas ili u prijatelja vašeg; nije vam grijeh da jedete zajedno ili pojedinačno. (En-Nur, 61) **Bogati bi zovnuo čoveka od svoje porodice na jelo. Pozvani bi rekao: 'Nelagodno mi je da jedem kod njega. Preče je da siromah jede kod njega, nego ja.' A bijaše im dozvoljeno da jedu ono pri čijem je klanju spomenuto Allahovo ime, i dozvoljena im je hrana sljedbenika Knjige."**

تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ ﴾ فَكَانَ الرَّجُلُ يَحْرَجُ أَنْ يَأْكُلَ عِنْدَ أَحَدٍ مِنَ النَّاسِ بَعْدَ مَا نَزَلَتْ هَذِهِ الآيَةُ فَنَسَخَ ذَلِكَ الآيَةُ الَّتِي فِي النُّورِ قَالَ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَأْكُلُوا مِنْ بُيُوتِكُمْ إِلَى قَوْلِهِ أَشْتَاتًا كَانَ الرَّجُلُ الْغَنِيُّ يَدْعُو الرَّجُلَ مِنْ أَهْلِهِ إِلَى الطَّعَامِ قَالَ إِنِّي لأَجَّنَّحُ أَنْ آكُلَ مِنْهُ وَالتَّجَنُّحُ الْحَرَجُ وَيَقُولُ الْمِسْكِينُ أَحَقُّ بِهِ مِنِّي فَأُحِلَّ فِي ذَلِكَ أَنْ يَأْكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَأُحِلَّ طَعَامُ أَهْلِ الْكِتَابِ.

7. O jelu onih koji se međusobno nadmeću

٧. بَاب فِي طَعَامِ الْمُتَبَارِيَيْنِ

3753. ISPRIČAO NAM JE Harun b. Zejd b. Ebuz-Zerka, kog je obavijestio njegov otac, prenijevši od Džerira b. Hazima, on od Ez-Zubejra b. Hirrita, ovaj od Ikrimea, da je Ibn Abbas govorio: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio da se jede hrana dvojice koji se međusobno nadmeću."**

٣٧٥٣. حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ زَيْدِ بْنِ أَبِي الزَّرْقَاءِ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا جَرِيرُ بْنُ حَازِمٍ عَنْ الزُّبَيْرِ بْنِ الْخِرِّيتِ قَالَ سَمِعْتُ عِكْرِمَةَ يَقُولُ كَانَ ابْنُ عَبَّاسٍ يَقُولُ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ طَعَامِ الْمُتَبَارِيَيْنِ أَنْ يُؤْكَلَ.

Ebu Davud kaže: "Većina onih koji su ga prenijeli od Džerira nisu u njemu

قَالَ أَبُو دَاوُد: أَكْثَرُ مَنْ رَوَاهُ عَنْ جَرِيرٍ لاَ يَذْكُرُ فِيهِ ابْنَ عَبَّاسٍ وَهَارُونُ النَّحْوِيُّ

spomenuli: 'od Ibn Abbasa'. Harun en-Nahvi je u njemu spomenuo Ibn Abbasa. Hammad b. Zejd nije spomenuo: 'od Ibn Abbasa'."

ذَكَرَ فِيهِ ابْنَ عَبَّاسٍ أَيْضًا وَحَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ لَمْ يَذْكُرِ ابْنَ عَبَّاسٍ.

8. Kad pozvani vidi nešto što prezire

٨. بَاب إِجَابَةِ الدَّعْوَةِ إِذَا حَضَرَهَا مَكْرُوهٌ

3754. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Seida b. Džumhana, on od Sefinea Ebu Abdurrahmana, **da je neki čovjek bio gost Alije b. Ebu Taliba. Kad mu bijaše spremljeno jelo, Fatima reče: 'Da smo pozvali i Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da jede sa nama.' Pozvaše ga i on dođe. Stavio je ruke na štokove vrata. Ugledavši tanku tkaninu na zidu sobe, vratio se. Fatima reče Aliji: 'Idi za njim i vidi zašto se vratio.' Pođoh za njim i upitah: 'Zbog čega si se vratio?' On reče: 'Ne priliči meni (ili: Vjerovjesniku) da uđe u kuću koja je ukrašena slikama.'"**[503]

٣٧٥٤. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ أَخْبَرَنَا حَمَّادٌ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُمْهَانَ عَنْ سَفِينَةَ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَنَّ رَجُلًا أَضَافَ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ فَصَنَعَ لَهُ طَعَامًا فَقَالَتْ فَاطِمَةُ لَوْ دَعَوْنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَكَلَ مَعَنَا فَدَعَوْهُ فَجَاءَ فَوَضَعَ يَدَهُ عَلَى عِضَادَتَيِ الْبَابِ فَرَأَى الْقِرَامَ قَدْ ضُرِبَ بِهِ فِي نَاحِيَةِ الْبَيْتِ فَرَجَعَ فَقَالَتْ فَاطِمَةُ لِعَلِيٍّ الْحَقْهُ فَانْظُرْ مَا رَجَعَهُ فَتَبِعْتُهُ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا رَدَّكَ فَقَالَ: إِنَّهُ لَيْسَ لِي أَوْ لِنَبِيٍّ أَنْ يَدْخُلَ بَيْتًا مُزَوَّقًا.

---

[503] Pošto je Vjerovjesnik, s.a.v.s., u Fatiminoj kući ugledao tkaninu na kojoj je bila izvezena slika živog bića – u nekim hadisima stoji da je bio izvezen krilati konj – on se vratio. Na osnovu ovoga zaključujemo, smatra Abadi, da je onome koji bude pozvan na gozbu dozvoljeno, ukoliko vidi nešto što je u suprotnosti sa šerijatskim propisom kao alkohol i slično, da se vrati kući i da ne prisustvuje takvoj gozbi. Ovaj hadis je zabilježio i Ibn Madže u *Sunenu*.

9. Ako (na gozbu) pozovu dvojica, kome je preče odazvati se

٩. بَاب إِذَا اجْتَمَعَ دَاعِيَانِ أَيُّهُمَا أَحَقُّ

3755. ISPRIČAO NAM JE Hennad b. es-Serrij, kog je obavijestio Abdusselam b. Harb, prenijevši od Ebu Halida ed-Dalanija, on od Ebul-Alaa el-Evdija, on od Humejda b. Abdurrahmana el-Himjerija, a on od nekog ashaba, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: **"Ako te (na gozbu) istovremeno pozovu dvojica, odazovi se onome čija su vrata bliža tvojoj kući, jer ti je on bliži komšija. A ako te je neki od njih dvojice pozvao prvi, onda se njemu odazovi."**

٣٧٥٥. حَدَّثَنَا هَنَّادُ بْنُ السَّرِيِّ عَنْ عَبْدِ السَّلَامِ بْنِ حَرْبٍ عَنْ أَبِي خَالِدٍ الدَّالَانِيِّ عَنْ أَبِي الْعَلَاءِ الْأَوْدِيِّ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْحِمْيَرِيِّ عَنْ رَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا اجْتَمَعَ الدَّاعِيَانِ فَأَجِبْ أَقْرَبَهُمَا بَابًا فَإِنَّ أَقْرَبَهُمَا بَابًا أَقْرَبُهُمَا جِوَارًا وَإِنْ سَبَقَ أَحَدُهُمَا فَأَجِبْ الَّذِي سَبَقَ.

10. Kada nastupi vrijeme namaza i večere

١٠. بَاب إِذَا حَضَرَتْ الصَّلَاةُ وَالْعَشَاءُ

3756. ISPRIČALI SU NAM Ahmed b. Hanbel i Musedded, koje je obavijestio Ahmed, prenijevši od Jahja el-Kattana, on od Ubejdullaha, on od Nafia, ovaj od Ibn Omera, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: **"Ako nekom bude postavljena večera, a bude proučen ikamet (za namaz), nek ne ustaje dok ne večera."**[504]

٣٧٥٦. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ وَمُسَدَّدٌ الْمَعْنَى قَالَ أَحْمَدُ حَدَّثَنِي يَحْيَى الْقَطَّانُ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ قَالَ حَدَّثَنِي نَافِعٌ عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا وُضِعَ عَشَاءُ أَحَدِكُمْ وَأُقِيمَتْ الصَّلَاةُ فَلَا يَقُومُ حَتَّى يَفْرُغَ.

---

[504] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i Et-Tirmizi u *Džami'u*.

Musedded je dodao: “Ako bi bila postavljena večera ili nastupilo vrijeme večere, Abdullah ne bi ustao dok ne bi večerao, čak i ako bi čuo ikamet i imamovo učenje.”

زَادَ مُسَدَّدٌ وَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ إِذَا وُضِعَ عَشَاؤُهُ أَوْ حَضَرَ عَشَاؤُهُ لَمْ يَقُمْ حَتَّى يَفْرُغَ وَإِنْ سَمِعَ الْإِقَامَةَ وَإِنْ سَمِعَ قِرَاءَةَ الْإِمَامِ.

3757. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Hatim b. Bezi, kog je obavijestio Mualla b. Mensur, prenijevši od Muhammeda b. Mejmuna, on od Džafera b. Muhammeda, on od svoga oca, a on od Džabira b. Abdullaha, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **“Namaz se neće odgađati zbog jela niti zbog bilo čega drugog.”**[505]

٣٧٥٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَاتِمِ بْنِ بَزِيعٍ حَدَّثَنَا مُعَلًّى يَعْنِي ابْنَ مَنْصُورٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مَيْمُونٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: **لَا تُؤَخَّرُ الصَّلَاةُ لِطَعَامٍ وَلَا لِغَيْرِهِ.**

3758. ISPRIČAO NAM JE Ali b. Muslim et-Tusi, kog je obavijestio Ebu Bekr el-Hanefi, prenijevši od Ed-Dahhaka b. Osmana, da je Abdullah b. Ubejd b. Umejr kazao: **“U vrijeme vladavine Ibnuz-Zubejra bijah s mojim ocem pokraj Abdullaha b. Omera. Abbad b. Abdullah b. Omer reče: ‘Čuli smo da se (u vrijeme ashaba) počinjalo s večerom prije namaza.’, a Abdullah b. Ez-Zubejr reče: ‘Ne misliš valjda,**

٣٧٥٨. حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُسْلِمٍ الطُّوسِيُّ حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرٍ الْحَنَفِيُّ حَدَّثَنَا الضَّحَّاكُ بْنُ عُثْمَانَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدِ بْنِ عُمَيْرٍ قال: **كُنْتُ مَعَ أَبِي فِي زَمَانِ ابْنِ الزُّبَيْرِ إِلَى جَنْبِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ فَقَالَ: عَبَّادُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ إِنَّا سَمِعْنَا أَنَّهُ يُبْدَأُ بِالْعَشَاءِ قَبْلَ الصَّلَاةِ فَقَالَ: عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ**

---

[505] Postoji, na prvi pogled, izvjesna kontradiktornost između ovoga i prethodnog hadisa. Ona se može eliminirati tako što ćemo shvatiti da se prethodni hadis odnosi na situaciju kada je osoba previše gladna, a bude postavljeno jelo, pa da mu jelo na bi zaokupljalo pažnju dok je u namazu, treba prvo jesti a poslije klanjati. Drugi hadis se odnosi na normalnu situaciju kada osoba nije previše gladna.

jadan ne bio, da je njihova večera bila poput večere tvoga oca.'"[506]

وَيْحَكَ مَا كَانَ عَشَاؤُهُمْ أَتُرَاهُ كَانَ مِثْلَ عَشَاءِ أَبِيكَ.

11. O pranju ruku prilikom jela

١١. بَاب فِي غَسْلِ الْيَدَيْنِ عِنْدَ الطَّعَامِ

3759. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Ismail, prenijevši od Ejjuba, on od Abdullaha b. Ebu Mulejke, a on od Abdullaha Ibn Abbasa: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je izišao iz nužnika, a pred njega bi postavljeno jelo. Vidjevši to, neko od ashaba povika: 'Hoćeš li da ti donesemo vodu za abdest?' On reče: 'Nema potrebe, naređeno mi je da uzimam abdest samo kada stupam u namaz."**[507]

٣٧٥٩. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ حَدَّثَنَا أَيُّوبُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي مُلَيْكَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ مِنَ الْخَلَاءِ فَقُدِّمَ إِلَيْهِ طَعَامٌ فَقَالُوا أَلَا نَأْتِيكَ بِوَضُوءٍ فَقَالَ: إِنَّمَا أُمِرْتُ بِالْوُضُوءِ إِذَا قُمْتُ إِلَى الصَّلَاةِ.

12. O pranju ruku prije jela

١٢. بَاب فِي غَسْلِ الْيَدِ قَبْلَ الطَّعَامِ

3760. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Kajs, preni-

٣٧٦٠. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا قَيْسٌ عَنْ أَبِي هَاشِمٍ عَنْ

[506] Dakle, oni nisu odugovlačili sa jelom kao što to radi tvoj otac Abdullah b. ez-Zubejr. Oni su jeli na brzinu i stizali u džemat.

[507] Vjerovatno je ashab koji je postavio pitanje mislio da prije jela treba uzeti abdest, a možda je mislio da Allahov Poslanik, s.a.v.s., opere ruke. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je objasnio da prije jela abdest nije obavezan. Što se, pak, pranja ruku tiče, on je to već bio učinio, jer je poznato da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., nakon obavljanja nužde ruke prao vodom i zemljom. Ovaj hadis su zabilježili i Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu*.

jevši od Ebu Hašima, on od Za'zana,[508] da je Selman[509] ispričao: **"U Tevratu sam pročitao da pranje ruku prije jela povećava bereket u hrani. To sam spomenuo Vjerovjesniku, s.a.v.s., a on reče: 'Pranje ruku, prije i poslije jela[510] povećava bereket hrani.'"** Sufjan nije preferirao pranje ruku prije jela.[511]

Ebu Davud kaže: "Ovo je slab hadis."

زَاذَانَ عَنْ سَلْمَانَ قَالَ: قَرَأْتُ فِي التَّوْرَاةِ أَنَّ بَرَكَةَ الطَّعَامِ الْوُضُوءُ قَبْلَهُ فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: بَرَكَةُ الطَّعَامِ الْوُضُوءُ قَبْلَهُ وَالْوُضُوءُ بَعْدَهُ وَكَانَ سُفْيَانُ يَكْرَهُ الْوُضُوءَ قَبْلَ الطَّعَامِ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: وَهُوَ ضَعِيفٌ.

13. O jelu iznenada

١٣. بَاب فِي طَعَامِ الْفُجَاءَةِ

3761. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Ebu Merjem, kog je obavijestio njegov amidža Seid b. el-Hakem, prenijevši od El-Lejsa b. Sa'da, on od Halida b. Jezida, ovaj od Ebuz-Zubejra, a on od Džabira b. Abdullaha: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., se pomolio iz jednog klanca ispod brda gdje je obavio nuždu. Ispred nas su na štitu (ili: u kofi) bile datule. Pozvali smo ga i on je jeo sa nama, a nije doticao vodu."**

٣٧٦١. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي مَرْيَمَ حَدَّثَنَا عَمِّي يَعْنِي سَعِيدَ بْنَ الْحَكَمِ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ أَخْبَرَنِي خَالِدُ بْنُ يَزِيدَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّهُ قَالَ: أَقْبَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ شِعْبٍ مِنَ الْجَبَلِ وَقَدْ قَضَى حَاجَتَهُ وَبَيْنَ أَيْدِينَا تَمْرٌ عَلَى تُرْسٍ أَوْ حَجَفَةٍ فَدَعَوْنَاهُ فَأَكَلَ مَعَنَا وَمَا مَسَّ مَاءً.

---

[508] Za'zan Ebu Omer el-Kindi je iskren ravija. Pripadao je drugoj generaciji. Umro je 82. godine po Hidžri.

[509] Selman el-Farisi.

[510] Pranje ruku poslije jela podrazumijeva pranje ruku i ispiranje usta.

[511] Bilježi ga i Et-Tirmizi u *Džami'u*.

14. O pokuđenosti kuđenja hrane

١٤. بَاب فِي كَرَاهِيَةِ ذَمِّ الطَّعَامِ

3762. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Kesir, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od El-A'meša, on od Ebu Hazima, a on od Ebu Hurejrea: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije nikada nalazio mahanu hrani; ako bi mu se dopadala, jeo bi, a ako ne bi, ostavio bi je."**[512]

٣٧٦٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي حَازِمٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: **مَا عَابَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَعَامًا قَطُّ إِنْ اشْتَهَاهُ أَكَلَهُ وَإِنْ كَرِهَهُ تَرَكَهُ.**

15. O zajedničkom objedovanju

١٥. بَاب فِي الِاجْتِمَاعِ عَلَى الطَّعَامِ

3763. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Musa er-Razi, kog je obavijestio El-Velid b. Muslim, prenijevši od Vahšija b. Harba, on od svoga oca, a on od njegovog djeda: **"Jednom prilikom ashabi rekoše: 'Allahov Poslaniče, mi jedemo, ali se ne možemo zasititi.' On reče: 'Možda jedete pojedinačno?' 'Da.' – odgovoriše oni, a on reče: 'Objedujte zajedno i spomenite Allahovo ime, bit će vam dat bereket u jelu.'"**[513]

Ebu Davud kaže: "Kada budeš na gozbi i postavi se jelo, ne počinji sa jelom dok ti domaćin ne dozvoli."

٣٧٦٣. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُوسَى الرَّازِيُّ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مُسْلِمٍ قَالَ حَدَّثَنِي وَحْشِيُّ بْنُ حَرْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ أَصْحَابَ النَّبِيِّ **صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّا نَأْكُلُ وَلَا نَشْبَعُ قَالَ فَلَعَلَّكُمْ تَفْتَرِقُونَ قَالُوا نَعَمْ قَالَ فَاجْتَمِعُوا عَلَى طَعَامِكُمْ وَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ يُبَارَكْ لَكُمْ فِيهِ.**

قَالَ أَبُو دَاوُد: إِذَا كُنْتَ فِي وَلِيمَةٍ فَوُضِعَ الْعَشَاءُ فَلَا تَأْكُلْ حَتَّى يَأْذَنَ لَكَ صَاحِبُ الدَّارِ.

---

[512] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori, osim En-Nesaija.

[513] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

16. O učenju Bismile na početku jela

3764. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Halef, kog je obavijestio Ebu Asim, prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Ebuz-Zubejra, ovaj od Džabira b. Abdullaha, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: **“Kada osoba ulazi u svoju kuću, pa spomene Allaha prilikom ulaska i prilikom jela, šejtan (ostalim šejtanima) kaže: ‘Nema vam ovdje ni konaka ni večere.’ A kada uđe, i prilikom ulaska, ne spomene Allaha, šejtan (ostalim šejtanima) kaže: ‘Našli ste konak.’ A kada prilikom jela ne spomene Allaha, on kaže: ‘Našli ste i konak i večeru.’”**[514]

3765. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Ebu Muavija, prenijevši od El-A’meša, on od Hajseme, on od Ebu Huzejfea, a on od Huzejfea: **“Kada bismo bili u društvu Allahovog Poslanika, s.a.v.s., niko od nas ne bi stavio ruku u posudu s jelom dok ne bi počeo Allahov Poslanik, s.a.v.s. Dok smo bili u društvu sa njim, dođe neki beduin kao da ga neko tjera, i htjede staviti ruku u jelo, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., ga uhvati za ruku. Potom dođe neka djevojčica**

١٦. بَاب التَّسْمِيَةِ عَلَى الطَّعَامِ

٣٧٦٤. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ خَلَفٍ حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ قَالَ أَخْبَرَنِي أَبُو الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِذَا دَخَلَ الرَّجُلُ بَيْتَهُ فَذَكَرَ اللَّهَ عِنْدَ دُخُولِهِ وَعِنْدَ طَعَامِهِ قَالَ الشَّيْطَانُ لَا مَبِيتَ لَكُمْ وَلَا عَشَاءَ وَإِذَا دَخَلَ فَلَمْ يَذْكُرْ اللَّهَ عِنْدَ دُخُولِهِ قَالَ الشَّيْطَانُ أَدْرَكْتُمْ الْمَبِيتَ فَإِذَا لَمْ يَذْكُرْ اللَّهَ عِنْدَ طَعَامِهِ قَالَ أَدْرَكْتُمْ الْمَبِيتَ وَالْعَشَاءَ.

٣٧٦٥. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنْ الْأَعْمَشِ عَنْ خَيْثَمَةَ عَنْ أَبِي حُذَيْفَةَ عَنْ حُذَيْفَةَ قَالَ: كُنَّا إِذَا حَضَرْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَعَامًا لَمْ يَضَعْ أَحَدُنَا يَدَهُ حَتَّى يَبْدَأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَإِنَّا حَضَرْنَا مَعَهُ طَعَامًا فَجَاءَ أَعْرَابِيٌّ كَأَنَّمَا يُدْفَعُ فَذَهَبَ لِيَضَعَ يَدَهُ فِي الطَّعَامِ فَأَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَدِهِ ثُمَّ

---

[514] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenu*.

i htjede staviti ruku u jelo, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., i nju uhvati za ruku i reče: 'Šejtan jede sa onim koji počne jesti bez spomena Allahovog imena. On je došao sa ovim beduinom kako bi sa njim jeo, pa sam ga uvatio za ruku. Potom je došao sa ovom djevojčicom kako bi sa njom jeo, pa sam i nju uhvatio za ruku. Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, njegova ruka je bila u mojoj ruci skupa sa rukama njih dvoje."[515]

جَاءَتْ جَارِيَةٌ كَأَنَّمَا تُدْفَعُ فَذَهَبَتْ لِتَضَعَ يَدَهَا فِي الطَّعَامِ فَأَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَدِهَا وَقَالَ إِنَّ الشَّيْطَانَ لَيَسْتَحِلُّ الطَّعَامَ الَّذِي لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ جَاءَ بِهَذَا الْأَعْرَابِيِّ يَسْتَحِلُّ بِهِ فَأَخَذْتُ بِيَدِهِ وَجَاءَ بِهَذِهِ الْجَارِيَةِ يَسْتَحِلُّ بِهَا فَأَخَذْتُ بِيَدِهَا فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنَّ يَدَهُ لَفِي يَدِي مَعَ أَيْدِيهِمَا.

3766. ISPRIČAO NAM JE Muemmel b. Hišam, kog je obavijestio Ismail, prenijevši od Hišama b. Ebu Abdullaha ed-Destevaija, on od Budejla, on od Abdullaha b. Ubejda, on od neke njihove žene koja se zvala Ummu Kulsum, a ona od Aiše, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Kada neko hoće da jede, neka na početku prouči Bismilu, a ako je zaboravi proučiti na početku, neka, kad god se sjeti, kaže: 'Bismillahi na početku i kraju.'"**[516]

٣٧٦٦. حَدَّثَنَا مُؤَمَّلُ بْنُ هِشَامٍ حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلُ عَنْ هِشَامٍ يَعْنِي ابْنَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الدَّسْتُوَائِيَّ عَنْ بُدَيْلٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدٍ عَنْ امْرَأَةٍ مِنْهُمْ يُقَالُ لَهَا أُمُّ كُلْثُومٍ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَذْكُرِ اسْمَ اللَّهِ تَعَالَى فَإِنْ نَسِيَ أَنْ يَذْكُرَ اسْمَ اللَّهِ تَعَالَى فِي أَوَّلِهِ فَلْيَقُلْ بِسْمِ اللَّهِ أَوَّلَهُ وَآخِرَهُ.

3767. ISPRIČAO NAM JE Muemmel b. el-Fadl el-Harrani, kog je obavijestio Isa b. Junus, prenijevši od Džabira b. Subha, on od El-Musenna b.

٣٧٦٧. حَدَّثَنَا مُؤَمَّلُ بْنُ الْفَضْلِ الْحَرَّانِيُّ حَدَّثَنَا عِيسَى يَعْنِي ابْنَ يُونُسَ حَدَّثَنَا جَابِرُ بْنُ صُبْحٍ

[515] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

[516] Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu*.

Abdurrahmana el-Huzaija, da je njegov amidža Umejje b. Mahšijj, ashab, kazao: **“Allahov Poslanik, s.a.v.s., je sjedio, a neki čovjek je jeo. Nije spomenuo Allahovo ime do posljednjeg zalogaja. Kad je podigao posljednji zalogaj, rekao je: Bismillahi na njegovom početku i njegovom kraju. Tad se Vjerovjesnik, s.a.v.s., nasmijao i rekao: ‘Šejtan je cijelo vrijeme jeo sa njim. A kad je spomenuo Allahovo ime, šejtan je morao povratiti ono što je pojeo.”**[517]

حَدَّثَنَا الْمُثَنَّى بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْخُزَاعِيُّ عَنْ عَمِّهِ أُمَيَّةَ بْنِ مَخْشِيٍّ وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسًا وَرَجُلٌ يَأْكُلُ فَلَمْ يُسَمِّ حَتَّى لَمْ يَبْقَ مِنْ طَعَامِهِ إِلَّا لُقْمَةٌ فَلَمَّا رَفَعَهَا إِلَى فِيهِ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ أَوَّلَهُ وَآخِرَهُ فَضَحِكَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ قَالَ مَا زَالَ الشَّيْطَانُ يَأْكُلُ مَعَهُ فَلَمَّا ذَكَرَ اسْمَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ اسْتَقَاءَ مَا فِي بَطْنِهِ.

Ebu Davud je rekao: “Džabir b. Subh je djed po majčinoj liniji Sulejmanu b. Harbu.”

قَالَ أَبُو دَاوُد: جَابِرُ بْنُ صُبْحٍ جَدُّ سُلَيْمَانَ بْنِ حَرْبٍ مِنْ قِبَلِ أُمِّهِ.

17. O jedenju u podbočenom položaju

١٧. بَاب مَا جَاءَ فِي الْأَكْلِ مُتَّكِئًا

3768. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Kesir, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Alija b. Akmera, on od Ebu Džuhajfea, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: **“Ja ne jedem podbočen.”**[518]

٣٧٦٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْأَقْمَرِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا جُحَيْفَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا آكُلُ مُتَّكِئًا.

3769. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Musa er-Razi, kog je obavijestio Veki, prenijevši od Mus’aba b. Sulejma, da je

٣٧٦٩. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُوسَى الرَّازِيُّ أَخْبَرَنَا وَكِيعٌ عَنْ مُصْعَبِ بْنِ

---

[517] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

[518] Zabilježio je Ebu Davud, sa senedom, da je Abdullah b. Amr b. As kazao: **“Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije nikada viđen da jede podbočen.”** Ovaj hadis su u *El-Kutubus-sitteu* zabilježili svi autori, osim Muslima.

Enes rekao: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., me je poslao (jednim poslom). Kad sam se vratio, zatekao sam ga kako, podagivši noge, sjedi i jede datule."**[519]

سُلَيْمٍ قَالَ سَمِعْتُ أَنَسًا يَقُولُ بَعَثَنِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَجَعْتُ إِلَيْهِ فَوَجَدْتُهُ يَأْكُلُ تَمْرًا وَهُوَ مُقْعٍ.

3770. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Sabita el-Bunanija, on od Šuajba b. Abdullaha b. Amra, a on od svoga oca: **"Nije viđen Allahov Poslanik, s.a.v.s., da je ikad jeo podbočen, niti je preneseno da je ikada išao ispred nekoga."**[520]

٣٧٧٠. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ ثَابِتٍ الْبُنَانِيِّ عَنْ شُعَيْبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِيهِ قَالَ: مَا رُئِيَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْكُلُ مُتَّكِئًا قَطُّ وَلَا يَطَأُ عَقِبَهُ رَجُلَانِ.

18. O jelu sa vrha (sredine) zdjele

١٨. بَاب مَا جَاءَ فِي الأَكْلِ مِنْ أَعْلَى الصَّحْفَةِ

3771. ISPRIČAO NAM JE Muslim b. Ibrahim, kog je obavijestio Šu'be, prenijevši od Ataa b. es-Saiba, on od Seida b. Džubejra, on od Ibn Abbasa, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: **"Kada neko jede, neka ne jede s vrha (sredine) zdjele, nego neka jede sa strana, jer se bereket spušta sa vrha jela."**[521]

٣٧٧١. حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَطَاءِ بْنِ السَّائِبِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَلَا يَأْكُلْ مِنْ أَعْلَى الصَّحْفَةِ وَلَكِنْ لِيَأْكُلْ مِنْ أَسْفَلِهَا فَإِنَّ الْبَرَكَةَ تَنْزِلُ مِنْ أَعْلَاهَا.

3772. ISPRIČAO NAM JE Amr b. Osman el-Himsi, kog je obavijestio njegov otac, prenijevši od Muhammeda

٣٧٧٢. حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عُثْمَانَ الْحِمْصِيُّ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عِرْقٍ حَدَّثَنَا

[519] Bilježa ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

[520] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

[521] Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

b. Abdurrahmana b. Irka, on od Abdullaha b. Busra: "Vjerovjesnik, s.a.v.s., je imao čanak koji bi nosila četverica ljudi, a zvao se *el-gara'*. Pošto su klanjali duha-namaz, taj čanak je donesen napunjen poparom. Oni ga okružiše i, pošto ih bijaše mnogo, Allahov Poslanik, s.a.v.s., kleknu. Vidjevši to, nekli beduin reče: 'Kakvo je ovo sjedenje?', a Vjerovjesnik, s.a.v.s., će na to: 'Uzvišeni Allah me je učinio plemenitim robom, a nije me učinio tvrdoglavim silnikom.' Potom reče: 'Jedite sa strana, a ostavite vrh (sredinu) da s njega silazi bereket.'"[522]

عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بُسْرٍ قَالَ: كَانَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَصْعَةٌ يُقَالُ لَهَا الْغَرَّاءُ يَحْمِلُهَا أَرْبَعَةُ رِجَالٍ فَلَمَّا أَضْحَوْا وَسَجَدُوا الضُّحَى أُتِيَ بِتِلْكَ الْقَصْعَةِ يَعْنِي وَقَدْ ثُرِدَ فِيهَا فَالْتَفُّوا عَلَيْهَا فَلَمَّا كَثُرُوا جَثَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: أَعْرَابِيٌّ مَا هَذِهِ الْجِلْسَةُ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ اللَّهَ جَعَلَنِي عَبْدًا كَرِيمًا وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَبَّارًا عَنِيدًا ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: كُلُوا مِنْ حَوَالَيْهَا وَدَعُوا ذِرْوَتَهَا يُبَارَكْ فِيهَا.

19. O sjedenju za sofrom na kojoj je nešto pokuđeno

١٩. بَاب مَا جَاءَ فِي الْجُلُوسِ عَلَى مَائِدَةٍ عَلَيْهَا بَعْضُ مَا يُكْرَهُ

3773. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Kesir b. Hišam, prenijevši od Džafera b. Burkana, on od Ez-Zuhrija, on od Salima, a on od svoga oca[523]: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio sjedenje za dvije trpeze: za trpezom za kojom se pije alkohol i za trpezom za kojom čovjek jede ležeći potrbuške."[524]

٣٧٧٣. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا كَثِيرُ بْنُ هِشَامٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ بُرْقَانَ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ مَطْعَمَيْنِ عَنْ الْجُلُوسِ عَلَى مَائِدَةٍ يُشْرَبُ عَلَيْهَا الْخَمْرُ وَأَنْ يَأْكُلَ الرَّجُلُ وَهُوَ مُنْبَطِحٌ عَلَى بَطْنِهِ

---

[522] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

[523] Njegov otac je bio Abdullah b. Omer b. el-Hattab.

[524] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

Ebu Davud kaže: "Džafer ovaj hadis nije čuo od Ez-Zuhrija, i on je munker-hadis."

قَالَ أَبُو دَاوُد: هَذَا الْحَدِيثُ لَمْ يَسْمَعْهُ جَعْفَرٌ مِنَ الزُّهْرِيِّ وَهُوَ مُنْكَرٌ.

3774. ISPRIČAO NAM JE Harun b. Zejd b. Ebuz-Zerka, kog je obavijestio njegov otac, prenijevši od Džafera, da je ovaj hadis do njega dopro od Ez-Zuhrija.

٣٧٧٤. حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ زَيْدِ بْنِ أَبِي الزَّرْقَاءِ حَدَّثَنَا أَبِي حَدَّثَنَا جَعْفَرٌ أَنَّهُ بَلَغَهُ عَنِ الزُّهْرِيِّ بِهَذَا الْحَدِيثِ.

20. O jedenju desnom rukom

٢٠. بَاب الْأَكْلِ بِالْيَمِينِ

3775. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Ez-Zuhrija, on od Ebu Bekra b. Ubejdullaha b. Abdullaha b. Omera, on od svoga djeda Ibn Omera, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: **"Kad neko jede, neka jede desnom rukom, i kada pije, neka pije desnom rukom, jer šejtan jede i pije lijevom rukom."**[525]

٣٧٧٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنِ الزُّهْرِيِّ أَخْبَرَنِي أَبُو بَكْرِ بْنُ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ جَدِّهِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَأْكُلْ بِيَمِينِهِ وَإِذَا شَرِبَ فَلْيَشْرَبْ بِيَمِينِهِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَأْكُلُ بِشِمَالِهِ وَيَشْرَبُ بِشِمَالِهِ.

3776. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Sulejman Luvejn, prenijevši od Sulejmana b. Bilala, on od Ebu Vedžzea, a on od Omera b. Ebu Seleme, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., (nekom dječaku) rekao: **"Primakni se, sinčiću moj, spomeni**

٣٧٧٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَانَ لُوَيْنٌ عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بِلَالٍ عَنْ أَبِي وَجْزَةَ عَنْ عُمَرَ بْنِ أَبِي سَلَمَةَ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

[525] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu*.

Allahovo ime, jedi desnom rukom i jedi ispred sebe."[526]

وَسَلَّمَ: ادْنُ بُنَيَّ فَسَمِّ اللَّهَ وَكُلْ بِيَمِينِكَ وَكُلْ مِمَّا يَلِيكَ.

21. O jedenju mesa

٢١. بَاب فِي أَكْلِ اللَّحْمِ

3777. ISPRIČAO NAM JE Seid b. Mensur, kog je obavijestio Ebu Ma'šer, prenijevši od Hišama b. Urve, on od svoga oca, a on od Aiše da je Allahov Poslanik, s.a.v.s, rekao: **"Ne režite meso nožem jer je to običaj stranaca, nego ga otkidajte zubima, tako je ukusnije i ugodnije."**[527]

Ebu Davud kaže da ovaj hadis nije jak.

٣٧٧٧. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ مَنْصُورٍ حَدَّثَنَا أَبُو مَعْشَرٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا تَقْطَعُوا اللَّحْمَ بِالسِّكِّينِ فَإِنَّهُ مِنْ صَنِيعِ الْأَعَاجِمِ وَانْهَسُوهُ فَإِنَّهُ أَهْنَأُ وَأَمْرَأُ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: وَلَيْسَ هُوَ بِالْقَوِيِّ.

3778. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Isa (Musa b. Isa), kog je obavijestio Ibn Ulejje, prenijevši od Abdurrahmana b. Ishaka, on od Abdurrahmana b. Muavije, on od Osmana b. Ebu Selejmana on od Safvana b. Umejjea: **"Jeo sam sa Vjerovjesnikom, s.a.v.s., pa sam meso s kostiju kidao rukom, a on reče: 'Pri-**

٣٧٧٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عِيسَى حَدَّثَنَا ابْنُ عُلَيَّةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ إِسْحَقَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مُعَاوِيَةَ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي سُلَيْمَانَ عَنْ صَفْوَانَ بْنِ أُمَيَّةَ قَالَ: كُنْتُ آكُلُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَآخُذُ اللَّحْمَ بِيَدِي

---

[526] Ovim hadisom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ustanovio tri sunneta prilikom jela: spominje Allahovog imena, jedenje desnom rukom i jedenje ispred sebe. Ovaj hadis su zabilježili i Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu*.

[527] Abadi smatra da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ovim aludirao na Perzijance, koji su bili veoma ohol i ponosit narod, a imali su običaj da meso režu nožem.

makni kost ustima (i kidaj ga zubima); tako je ukusnije i prijatnije.'"[528]

Ebu Davud kaže da je ovaj hadis mursel, pošto Osman nije slušao hadise od Safvana.

3779. ISPRIČAO NAM JE Harun b. Abdullah, kog je obavijestio Ebu Davud, prenijevši od Zuhejra, on od Ebu Ishaka, on od Sa'da b. Ijada, a on od Abdullaha b. Mes'uda: **"Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., je bilo najdraže glodati ovčiju kost."**[529]

3780. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kog je obavijestio Ebu Davud, sa ovim senedom, da je (Ibn Mes'ud) kazao: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je najviše volio prednju (bravlju) butku; u nju (mu je jednom prilikom) stavljen otrov. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je smatrao da su to učinili jevreji."**[530]

مِنَ الْعَظْمِ فَقَالَ: أَدْنِ الْعَظْمَ مِنْ فِيكَ فَإِنَّهُ أَهْنَأُ وَأَمْرَأُ.

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: عُثْمَانُ لَمْ يَسْمَعْ مِنْ صَفْوَانَ وَهُوَ مُرْسَلٌ.

٣٧٧٩. حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ عَنْ زُهَيْرٍ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ سَعْدِ بْنِ عِيَاضٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: كَانَ أَحَبُّ الْعُرَاقِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عُرَاقَ الشَّاةِ.

٣٧٨٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ بِهَذَا الْإِسْنَادِ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعْجِبُهُ الذِّرَاعُ قَالَ وَسُمَّ فِي الذِّرَاعِ وَكَانَ يَرَى أَنَّ الْيَهُودَ هُمْ سَمُّوهُ.

---

528 El-Munziri smatra da je sened ovoga hadisa prekinut, pošto Osman b. Ebu Šejbe hadise nije slušao od Safvana b. Umejjea. Osim toga, u njegovom senedu ima još nekih prenosilaca koje su učenjaci kritizirali.

529 Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

530 Bilježi ga i Et-Tirmizi.

22. O jedenju tikve/bundeve

٢٢. بَاب فِي أَكْلِ الدُّبَّاءِ

3781. ISPRIČAO NAM JE El-Ka'nebi, prenijevši od Malika, on od Ishaka b. Abdullaha b. Ebu Talhe, da je Enes b. Malik kazao: **"Neki krojač je pozvao Allahovog Poslanika, s.a.v.s., na ručak. Otišao sam sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., na objed. Primakao mi je ječmeni hljeb i umak od tikve i mesa osušenog na suncu. Tad sam vidio Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako po zdjeli traga za tikvom. Od toga dana je i ja volim."**[531]

٣٧٨١. حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكٍ عَنْ إِسْحَقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ أَنَّهُ سَمِعَ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ إِنَّ خَيَّاطًا دَعَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِطَعَامٍ صَنَعَهُ قَالَ أَنَسٌ فَذَهَبْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى ذَلِكَ الطَّعَامِ فَقَرَّبَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خُبْزًا مِنْ شَعِيرٍ وَمَرَقًا فِيهِ دُبَّاءٌ وَقَدِيدٌ قَالَ أَنَسٌ فَرَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَتَبَّعُ الدُّبَّاءَ مِنْ حَوَالَيِ الصَّحْفَةِ فَلَمْ أَزَلْ أُحِبُّ الدُّبَّاءَ بَعْدَ يَوْمَئِذٍ.

23. O jedenju popare

٢٣. بَاب فِي أَكْلِ الثَّرِيدِ

3782. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Hassan es-Semti, kog je obavijestio El-Mubarek b. Seid, prenijevši od Amra b. Seida, on od nekog stanovnika Basre, on od Ikrime, a on od Ibn Abbasa: **"Allahovom Poslaniku su bila najdraža jela: popara od hljeba i mesa, i popara od datula s maslom i sirom."**

Ebu Davud kaže da je ovaj hadis slab.[532]

٣٧٨٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَسَّانَ السَّمْتِيُّ حَدَّثَنَا الْمُبَارَكُ بْنُ سَعِيدٍ عَنْ عُمَرَ بْنِ سَعِيدٍ عَنْ رَجُلٍ مَنْ أَهْلِ الْبَصْرَةِ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: كَانَ أَحَبَّ الطَّعَامِ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الثَّرِيدُ مِنَ الْخُبْزِ وَالثَّرِيدُ مِنَ الْحَيْسِ

قَالَ أَبُو دَاوُد: وَهُوَ ضَعِيفٌ.

---

531 Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu*, svi autori, osim Ibn Madžea.

532 U njegovom senedu je, veli El-Munziri, nedovoljno poznat prenosilac.

24. O pokuđenosti gađenja na hranu

٢٤. بَاب فِي كَرَاهِيَةِ التَّقَذُّرِ لِلطَّعَامِ

3783. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Muhammed en-Nufejli, kog je obavijestio Zuhejr, prenijevši od Simaka b. Harba, on od Kabisa b. Hulba, ovaj od svoga oca, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., nakon što ga je neki čovjek upitao (o hrani hrišćana), rekao: **'Neka ti ne zaokuplja dušu (neka ti se ne gadi) na hranu kršćana.'"**[533]

٣٧٨٣. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ النُّفَيْلِيُّ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ حَدَّثَنَا سِمَاكُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنِي قَبِيصَةُ بْنُ هُلْبٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَسَأَلَهُ رَجُلٌ فَقَالَ: إِنَّ مِنْ الطَّعَامِ طَعَامًا أَتَحَرَّجُ مِنْهُ فَقَالَ: لَا يَتَخَلَّجَنَّ فِي صَدْرِكَ شَيْءٌ ضَارَعْتَ فِيهِ النَّصْرَانِيَّةَ.

25. O zabrani jedenja mesa i pijenju mlijeka životinja koje jedu nečist

٢٥. بَاب النَّهْيِ عَنْ أَكْلِ الْجَلَّالَةِ وَأَلْبَانِهَا

3784. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Abde, prenijevši od Muhammeda b. Ishaka, on od Ibn Ebu Nedžiha, on od Mudžahida, a on od Ibn Omera: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio jedenje mesa i pijenje mlijeka životinje koja jede nečist."**[534]

٣٧٨٤. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا عَبْدَةُ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ عَنْ ابْنِ أَبِي نَجِيحٍ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أَكْلِ الْجَلَّالَةِ وَأَلْبَانِهَا.

---

[533] Na temelju ovog hadisa, zaključujemo da je muslimanima dozvoljeno jesti hranu koju im ponude sljedbenici Knjiga, osim one koja im je, po islamu, zabranjena. Ovaj hadis su zabilježili i Et-Tirmiżi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*.

[534] U jednom hadisu stoji da kravu koja je sklona jedenju nečisti treba prije klanja zatvoriti četrdeset dana i hraniti čistom hranom da bi joj meso, nakon klanja, bilo dozvoljeno. Ibn Omer bi izolirao kokoš prije klanja na tri dana, hraneći je čistom hranom. Ovaj hadis su zabilježili i Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*.

3785. ISPRIČAO NAM JE Ibnul-Musenna, kog je obavijestio Ebu Amir, prenijevši od Hišama, on od Katadea, on od Ikrime, a ovaj od Ibn Abbasa: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio mlijeko životinje koja jede nečist."**[535]

٣٧٨٥. حَدَّثَنَا ابْنُ الْمُثَنَّى حَدَّثَنِي أَبُو عَامِرٍ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ لَبَنِ الْجَلَّالَةِ.

3786. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Ebu Surejdž, kog je obavijestio Abdullah b. Džehm, prenijevši od Amra b. Ebu Kajsa, on od Ejjuba es-Sahtijanija, on od Nafia, a on od Ibn Omera: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio jahanje kamile koja jede nečist i pijenje njenog mlijeka."**

٣٧٨٦. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي سُرَيْجٍ أَخْبَرَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ جَهْمٍ حَدَّثَنَا عُمَرُو بْنُ أَبِي قَيْسٍ عَنْ أَيُّوبَ السَّخْتِيَانِيِّ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ الْجَلَّالَةِ فِي الْإِبِلِ أَنْ يُرْكَبَ عَلَيْهَا أَوْ يُشْرَبَ مِنْ أَلْبَانِهَا.

26. O jedenju konjskog mesa

٢٦. بَاب فِي أَكْلِ لُحُومِ الْخَيْلِ

3787. ISPRIČAO NAM JE Sulejman b. Harb, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Amra b. Dinara, on od Muhammeda b. Alija, a on od Džabira b. Abdullaha: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam je na Dan Hajbera zabranio meso (domaćih) magaraca, a dozvolio konjsko meso."**[536]

٣٧٨٧. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: نَهَانَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ خَيْبَرَ عَنْ لُحُومِ الْحُمُرِ وَأَذِنَ لَنَا فِي لُحُومِ الْخَيْلِ.

---

535 Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

536 Na temelju ovog hadisa, većina učenjaka smatra da je muslimanima jedenje konjskog mesa dozvoljeno. Ibn Abbas, Malik, El-Hakem b. Ujejne i Ebu Hanife, pak, jedenje konjskog mesa smatraju mekruhom. Ovaj hadis su zabilježili i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu*.

3788. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Ebuz-Zubejra, a on od Džabira b. Abdullaha: **"Na Danu Hajbera zaklali smo konje, mazge i magarce, pa nam je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio meso mazgi i magaraca, a nije nam zabranio konjsko meso."**[537]

٣٧٨٨. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: ذَبَحْنَا يَوْمَ خَيْبَرَ الْخَيْلَ وَالْبِغَالَ وَالْحَمِيرَ فَنَهَانَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْبِغَالِ وَالْحَمِيرِ وَلَمْ يَنْهَنَا عَنِ الْخَيْلِ.

3789. ISPRIČALI SU NAM Seid b. Šebib i Hajve b. Šurejh el-Himsi. Hajve je prenio od Bekijjea, on od Sevra b. Jezida, on od Saliha b. Jahje b. el-Mikdama b. Madikeriba, on od svoga oca, on od njegovog djeda, a ovaj od Halida b. el-Velida: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio jedenje mesa konja, mazgi i magaraca.'** Hajve je dodao: **'i meso svih krvoločnih životinja.'"**[538]

Ebu Davud kaže: "Nema smetnje jesti konjsko meso, ali to nije u praksi. Hadis u kom se zabranjuje konjsko meso je derogiran. Mnogi ashabi su jeli konjsko meso, poput: Ibn-Zubejra, Fedalea b. Ubejda, Enesa b. Malika, Esme bint

٣٧٨٩. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ شَبِيبٍ وَحَيْوَةُ بْنُ شُرَيْحٍ الْحِمْصِيُّ قَالَ حَيْوَةُ حَدَّثَنَا بَقِيَّةُ عَنْ ثَوْرِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ صَالِحِ بْنِ يَحْيَى بْنِ الْمِقْدَامِ بْنِ مَعْدِي كَرِبَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ أَكْلِ لُحُومِ الْخَيْلِ وَالْبِغَالِ وَالْحَمِيرِ زَادَ حَيْوَةُ وَكُلِّ ذِي نَابٍ مِنَ السِّبَاعِ

قَالَ أَبُو دَاوُد: وَهُوَ قَوْلُ مَالِكٍ. قَالَ أَبُو دَاوُد: لَا بَأْسَ بِلُحُومِ الْخَيْلِ وَلَيْسَ الْعَمَلُ عَلَيْهِ. قَالَ أَبُو دَاوُد: وَهَذَا مَنْسُوخٌ قَدْ أَكَلَ لُحُومَ

---

[537] Muslim je zabilježio u *Sahihu* isti smisao.

[538] Ebu Hanife, na temelju ovoga hadisa, smatra da je jedenje konjskog mesa mekruh-tenzihen. Sa njim se u tome nisu složili njegovi učenici Ebu Jusuf i Muhammed i drugi učenjaci. Svoje mišljenje su utemeljili na prethodnim u drugim hadisima iz kojih se vidi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., dozvolio jedenje konjskog mesa, a koji, prema mišljenju Et-Tahavija, dostižu rang mutevatir-hadisa. Ovaj hadis su zabilježili i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

Ebu Bekr, Suvejda b. Gafelea i Alkame, a Kurejšije su ih klali u doba Allahovog Poslanika, s.a.v.s."

الْخَيْلِ جَمَاعَةٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْهُمْ ابْنُ الزُّبَيْرِ وَفَضَالَةُ بْنُ عُبَيْدٍ وَأَنَسُ بْنُ مَالِكٍ وَأَسْمَاءُ بِنْتُ أَبِي بَكْرٍ وسُوَيْدُ بْنُ غَفَلَةَ وَعَلْقَمَةُ وَكَانَتْ قُرَيْشٌ فِي عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَذْبَحُهَا.

27. O jedenju zečijeg mesa

٢٧. بَاب فِي أَكْلِ الْأَرْنَبِ

3790. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Hišama b. Zejda, a on od Enesa b. Malika: **"Bijah mladić. Ulovio sam zeca i ispekao ga. Ebu Talha po meni posla njegov but Vjerovjesniku, s.a.v.s. Odnesoh mu ga, a on ga primi."**[539]

٣٧٩٠. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ هِشَامِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: كُنْتُ غُلَامًا حَزَوَّرًا فَصِدْتُ أَرْنَبًا فَشَوَيْتُهَا فَبَعَثَ مَعِي أَبُو طَلْحَةَ بِعَجُزِهَا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَتَيْتُهُ بِهَا فَقَبِلَهَا.

3791. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Halef, kog je obavijestio Revh b. Ubade, prenijevši od Muhammeda b. Halida, on od Ebu Halida b. el-Huvejrisa: **"Abdullah b. Amr bijaše u Es-Sifahu** (Muhammed kaže: **mjestu u Mekki). Neki mu čovjek donese ulovljenog zeca i reče: 'Šta kažeš, Abdullahu b. Amre?' On reče: 'Jednom prilikom je Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., donesen zec, a ja sjeđah kod njega, pa niti ga je jeo, niti**

٣٧٩١. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ خَلَفٍ حَدَّثَنَا رَوْحُ بْنُ عُبَادَةَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبِي خَالِدَ بْنَ الْحُوَيْرِثِ يَقُولُ إِنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو كَانَ بِالصِّفَاحِ قَالَ مُحَمَّدٌ مَكَانٌ بِمَكَّةَ وَإِنَّ رَجُلًا جَاءَ بِأَرْنَبٍ قَدْ صَادَهَا فَقَالَ: يَا عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو مَا تَقُولُ قَالَ قَدْ جِيءَ بِهَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا جَالِسٌ فَلَمْ

[539] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori.

je zabranio da se jede. Tvrdio je da on luči neki sok.'"[540]

يَأْكُلُهَا وَلَمْ يَنْهَ عَنْ أَكْلِهَا وَزَعَمَ أَنَّهَا تَحِيضُ.

28. O jedenju mesa bodljorepog guštera

٢٨. بَاب فِي أَكْلِ الضَّبِّ

3792. ISPRIČAO NAM JE Hafs b. Omer, kog je obavijestio Šu'be, prenijevši od Ebu Bišra, on od Seida b. Džubejra, a on od Ibn Abbasa: **"Njegova tetka po majci je darovala Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., masla, mesa od bodljorepog guštera i sira, pa je Poslanik jeo maslo i sir a ostavio je meso bodljorepog guštera jer mu se gadilo na njega. Međutim, njegovo meso se jelo za njegovom trpezom. Da je bilo zabranjeno, ne bi se jelo za trpezom Allahovog Poslanika, s.a.v.s."**[541]

٣٧٩٢. حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي بِشْرٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ خَالَتَهُ أَهْدَتْ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَمْنًا وَأَضُبًّا وَأَقِطًا فَأَكَلَ مِنْ السَّمْنِ وَمِنْ الْأَقِطِ وَتَرَكَ الْأَضُبَّ تَقَذُّرًا وَأُكِلَ عَلَى مَائِدَتِهِ وَلَوْ كَانَ حَرَامًا مَا أُكِلَ عَلَى مَائِدَةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

3793. ISPRIČAO NAM JE El-Ka'nebi, prenijevši od Malika, on od Ibn Šihaba, on od Ebu Umame b. Sehla b. Hunejfa, on od Abdullaha b. Abbasa, da je Halid b. el-Velid kazao: **"Ušao sam sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., kod Mej-**

٣٧٩٣. حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ بْنِ سَهْلِ بْنِ حُنَيْفٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ عَنْ خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ أَنَّهُ دَخَلَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْتَ مَيْمُونَةَ فَأُتِيَ

[540] Neki učenjaci, na osnovu ovoga hadisa, smatraju da je jedenje zečijeg mesa mekruh. Međutim, ovaj hadis je slab. A i da je pouzdan, to ne bi bio dovoljan dokaz, veli Abadi, na osnovu kog bi se moglo smatrati da je jedenje zečijeg mesa mekruh.

[541] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

mune. Doneseno mu je pečeno meso bodljorepog guštera, pa mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rukom pokazao da jede. Neka od žena koje su bile u Mejmuninoj sobi reče: 'Obavijestite Vjerovjesnika, s.a.v.s., o tome što će jesti.' Rekoše mu da je to meso bodljorepog guštera, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., sa njega diže svoju ruku. Upitah: 'Je li zabranjeno (njegovo meso), Allahov Poslaniče?' O reče: 'Nije zabranjeno, ali toga nije bilo u zemlji moga naroda te ga zbog toga ne volim jesti.' Halid reče: 'Ja ga uzeh i počeh jesti, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., gledaše.'"[542]

بِضَبٍّ مَحْنُوذٍ فَأَهْوَى إِلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَدِهِ فَقَالَ: بَعْضُ النِّسْوَةِ اللَّاتِي فِي بَيْتِ مَيْمُونَةَ أَخْبِرُوا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَا يُرِيدُ أَنْ يَأْكُلَ مِنْهُ فَقَالُوا هُوَ ضَبٌّ فَرَفَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَهُ قَالَ فَقُلْتُ أَحَرَامٌ هُوَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ لَا وَلَكِنَّهُ لَمْ يَكُنْ بِأَرْضِ قَوْمِي فَأَجِدُنِي أَعَافُهُ قَالَ خَالِدٌ فَاجْتَرَرْتُهُ فَأَكَلْتُهُ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْظُرُ.

3794. ISPRIČAO NAM JE Amr b. Avn, kog je obavijestio Halid, prenijevši od Husajna, on od Zejda b. Vehba, a on od Sabita b. Vedia: "Bili smo sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u jednom vojnom pohodu. Ulovili smo nekoliko bodljorepih guštera. Jednog sam ispekao, odnio ga Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i postavio ga ispred njega. On uze drvo i njime mu izbroja prste, a potom reče: 'Jedan narod Benu Israila je pretvoren u životinje. Ja ne znam koja je ovo životinja.' Nije ga jeo a nije ga ni zabranio."[543]

٣٧٩٤. حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَوْنٍ أَخْبَرَنَا خَالِدٌ عَنْ حُصَيْنٍ عَنْ زَيْدِ بْنِ وَهْبٍ عَنْ ثَابِتِ بْنِ وَدِيعَةَ قَالَ: كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي جَيْشٍ فَأَصَبْنَا ضِبَابًا قَالَ فَشَوَيْتُ مِنْهَا ضَبًّا فَأَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَضَعْتُهُ بَيْنَ يَدَيْهِ قَالَ فَأَخَذَ عُودًا فَعَدَّ بِهِ أَصَابِعَهُ ثُمَّ قَالَ إِنَّ أُمَّةً مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ مُسِخَتْ دَوَابَّ فِي الْأَرْضِ وَإِنِّي لَا أَدْرِي أَيُّ الدَّوَابِّ هِيَ قَالَ فَلَمْ يَأْكُلْ وَلَمْ يَنْهَ.

542 Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori, osim Et-Tirmizija.

543 Bilježe ga i En-Nesai i Ibn Madže.

3795. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Avf et-Tai, njemu je ispričao El-Hakem b. Nafi, prenijevši od Ibn Ajjaša, on od Damdama b. Zur'ea, on od Šurejha b. Ubejda, ovaj od Ebu Rašida el-Hubranija, a on od Abdurrahmana b. Šibla: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio jedenje mesa bodljorepog guštera."**[544]

٣٧٩٥. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَوْفٍ
الطَّائِيُّ أَنَّ الْحَكَمَ بْنَ نَافِعٍ حَدَّثَهُمْ
حَدَّثَنَا ابْنُ عَيَّاشٍ عَنْ ضَمْضَمِ بْنِ
زُرْعَةَ عَنْ شُرَيْحِ بْنِ عُبَيْدٍ عَنْ أَبِي
رَاشِدٍ الْحُبْرَانِيِّ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ
شِبْلٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ أَكْلِ لَحْمِ الضَّبِّ.

29. O jedenju mesa droplje (vrsta fazana)

٢٩. بَاب فِي أَكْلِ لَحْمِ الْحُبَارَى

3796. ISPRIČAO NAM JE El-Fadl b. Sehl, kog je obavijestio Ibrahim b. Abdurrahman b. Mehdi, prenijevši od Burejha b. Omera b. Sefinea, on od svoga oca, da je njegov djed rekao: **"Jeo sam sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., meso droplje."**[545]

٣٧٩٦. حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ سَهْلٍ
حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ
ابْنِ مَهْدِيٍّ حَدَّثَنِي بُرَيْهُ بْنُ عُمَرَ
بْنِ سَفِينَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ:
أَكَلْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَحْمَ حُبَارَى.

30. O jedenju gmizavaca i glodara

٣٠. بَاب فِي أَكْلِ حَشَرَاتِ الْأَرْضِ

3797. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Galib b. Hadžre, prenijevši od Milkana b. Telibba, da je njegov otac kazao: **"Družio sam se sa Allahovim Poslanikom,**

٣٧٩٧. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ
حَدَّثَنَا غَالِبُ بْنُ حَجْرَةَ حَدَّثَنِي
مِلْقَامُ بْنُ التَّلِبِّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ:
صَحِبْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

---

[544] Zabrana u ovom hadisu je, prema Abadijevom mišljenju, u smislu mekruha-tenzihen, a ne u smislu harama.

[545] Bilježi ga i Et-Tirmizi u *Džami'u*.

s.a.v.s., a nisam čuo da je zabranio jedenje sitnih gmizavaca i glodara."[546]

وَسَلَّمَ فَلَمْ أَسْمَعْ لِحَشَرَةِ الْأَرْضِ تَحْرِيمًا.

3798. ISPRIČAO NAM JE Ebu Sevr Ibrahim b. Halid el-Kelbi, kog je obavijestio Seid b. Mensur, prenijevši od Abdulaziza b. Muhammeda, on od Isaa b. Numejlea, da je njegov otac ispričao: **"Bijah kod Ibn Omera kada je upitan o jedenju mesa ježa, pa je proučio:** ***Reci: 'Ja ne vidim u ovome što mi se objavljuje da je ikome zabranjeno jesti ma šta drugo osim strvi, ili krvi koja ističe, ili svinjskog mesa – to je doista pogano – ili nešto što je zaklano u nečije drugo a ne u Allahovo ime. A onome ko bude primoran, ali ne iz želje, samo toliko da glad utoli, Gospodar tvoj će doista oprostiti i milostiv biti.'*** **(En-En'am, 145) Kad to ču, neki šejh koji je sjedio kod njega reče: 'Čuo sam Ebu Hurejrea kada veli: 'Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., je spomenut jež, pa je rekao: 'On je jedna od odvratnosti.' Ibn Omer će na to: 'Ako je to kazao Allahov Poslanik, s.a.v.s.,**

٣٧٩٨. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ خَالِدٍ الْكَلْبِيُّ أَبُو ثَوْرٍ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ مَنْصُورٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ عِيسَى بْنِ نُمَيْلَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ ابْنِ عُمَرَ فَسُئِلَ عَنْ أَكْلِ الْقُنْفُذِ فَتَلَا ﴿ قُلْ لَا أَجِدُ فِيمَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا ﴾ الْآيَةَ قَالَ قَالَ شَيْخٌ عِنْدَهُ سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ ذُكِرَ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: خَبِيثَةٌ مِنَ الْخَبَائِثِ فَقَالَ: ابْنُ عُمَرَ إِنْ كَانَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: هَذَا فَهُوَ كَمَا قَالَ مَا لَمْ نَدْرِ

[546] El-Hattabi smatra da ovaj hadis nije dokaz da su zemljeni gmizavci, poput ježeva, puževa, miševa, guštera i slično, dozvoljeni. El-Bejheki kaže da sened ovoga hadisa nije stabilan i jak. Da li su mali zemljeni gmizavci i glodari dozvoljeni ili nisu, sporno je među islamskim učenjacima. Ata, Eš-Šafi, Ebu Sevr i drugi smatraju da su dozvoljeni. Muhammed b. Sirin, Ebu Hanife, Hammad, Ebu Jusuf i Muhammed smatraju da je jedenje malih zemljenih gmizavaca mekruh.

onda je to tako kako je rekao, a mi to nismo znali.'"[547]

31. Ono o čemu nije spomenuta zabrana

٣١. بَاب مَا لَمْ يُذْكَرْ تَحْرِيمُهُ

3799. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Davud b. Subejh, kog je obavijestio El-Fadl b. Dukejn, prenijevši od Muhammeda b. Šerika el-Mekkija, on od Amra b. Dinara, on od Ebuš-Ša'saa, a on od Ibn Abbasa: **"Predislamski Arapi su neke stvari jeli a neke nisu, zbog odvratnosti. Potom je Allah poslao Njegovog Vjerovjesnika, s.a.v.s., i objavio Njegovu Knjigu, dozvolivši ono što je dozvolio, a zabranivši ono što je zabranio. Ono što je dozvolio je halal, a ono što je zabranio je haram. Za ono što je prešutio On prašta.', a onda je proučio:** ***Reci: 'Ja ne vidim u ovome što mi se objavljuje da je ikome***

٣٧٩٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ دَاوُدَ بْنِ صَبِيحٍ حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ دُكَيْنٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدٌ يَعْنِي ابْنَ شَرِيكٍ الْمَكِّيَّ عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ عَنْ أَبِي الشَّعْثَاءِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: كَانَ أَهْلُ الْجَاهِلِيَّةِ يَأْكُلُونَ أَشْيَاءَ وَيَتْرُكُونَ أَشْيَاءَ تَقَذُّرًا فَبَعَثَ اللَّهُ تَعَالَى نَبِيَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنْزَلَ كِتَابَهُ وَأَحَلَّ حَلَالَهُ وَحَرَّمَ حَرَامَهُ فَمَا أَحَلَّ فَهُوَ حَلَالٌ وَمَا حَرَّمَ فَهُوَ حَرَامٌ وَمَا سَكَتَ عَنْهُ فَهُوَ عَفْوٌ وَتَلَا ﴿ قُلْ لَا أَجِدُ فِيمَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا ﴾ إِلَى آخِرِ الْآيَةِ.

---

[547] O tome da li je jedenje mesa od ježa dozvoljeno ili nije postoje dva sasvim oprečna mišljenja. Ebu Hanife i Ahmed b. Hanbel smatraju da je jedenje mesa ježa haram, imajući u vidu da je u ovom haberu Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao da on spada u odvratnosti, a sve što je odvratno Allah je u Kur'anu zabranio. Malik i Abdurrahman b. Ebu Lejla smatraju da je jedenje mesa ježa dozvoljeno. Ovo je, smatra Abadi, ispravnije imajući u vidu da ne postoji valjan dokaz na osnovu koga bi se moglo utvrditi da je haram, jer je spomenuti eser slab, zato što mu je sened nestabilan, a spominje se i neki šejh čiji identitet nije poznat.

zabranjeno jesti ma šta drugo osim strvi, ili krvi koja ističe, ili svinjskog mesa – to je doista pogano – ili što je kao grijeh zaklano u nečije drugo a ne u Allahovo ime. A onome ko bude primoran, ali ne iz želje, samo toliko da glad utoli, Gospodar tvoj će doista oprostiti i milostiv biti.'"

32. O jedenju mesa hijene

٣٢. بَاب فِي أَكْلِ الضَّبُعِ

3800. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Abdullah el-Huzai, kog je obavijestio Džerir b. Hazim, prenijevši od Abdullaha b. Ubejda, on od Abdurrahmana b. Ebu Ammara, da je Džabir b. Abdullah kazao: **"Upitao sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., o jedenju mesa hijene, pa je rekao: 'Ona se lovi. Ako bi je ulovila osoba dok je u ihramu, bila bi obavezna zaklati ovna (u kurban).'"**[548]

٣٨٠٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْخُزَاعِيُّ حَدَّثَنَا جَرِيرُ بْنُ حَازِمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي عَمَّارٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ الضَّبُعِ فَقَالَ: هُوَ صَيْدٌ وَيُجْعَلُ فِيهِ كَبْشٌ إِذَا صَادَهُ الْمُحْرِمُ.

[548] Na temelju ovog hadisa, Ahmed b. Hanbel, Ishak i Šafija smatraju da je jedenje mesa hijene dozvoljeno. Ebu Hanife, Malik i Ibn Mubarek smatraju da je jedenje mesa hijene zabranjeno. Svoje mišljenje temelje na hadisu u kome Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranjuje jedenje mesa krvoločnih životinja i životinja koje imaju očnjake, a takva je i hijena.

Po mišljenju El-Mubarekfurija i drugih učenjaka, argumentiranije je drugo mišljenje zato što neki učenjaci pretpostavljaju da je Džabir svoje mišljenje vezao za Vjerovjesnika, s.a.v.s., a nisu sigurni da je Allahov Poslanik i u jednom hadisu dozvolio jedenje mesa hijene. El-Mubarekfuri dalje veli: "Pod pretpostavkom i da je Džabirov

33. O jedenju mesa krvoločnih životinja

٣٣. بَاب النَّهْيِ عَنْ أَكْلِ السِّبَاعِ

3801. ISPRIČAO NAM JE El-Ka'nebi, prenijevši od Malika, on od Ibn Šihaba, on od Ebu Idrisa el-Havlanija, a on od Ebu Sa'lebe el-Hušenija: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio meso svake krvoločne životinje sa očnjacima."**[549]

٣٨٠١. حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكٍ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ أَبِي إِدْرِيسَ الْخَوْلَانِيِّ عَنْ أَبِي ثَعْلَبَةَ الْخُشَنِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ أَكْلِ كُلِّ ذِي نَابٍ مِنَ السَّبُعِ.

3802. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Ebu Avane, prenijevši od Ebu Bišra, on od Mejmuna b. Mihrana, a on od Ibn Abbasa: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio meso svake krvoločne životinje sa očnjacima i meso svih ptica grabljivica sa kandžama."**[550]

٣٨٠٢. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ أَبِي بِشْرٍ عَنْ مَيْمُونِ بْنِ مِهْرَانَ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قال: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أَكْلِ كُلِّ ذِي نَابٍ مِنَ السَّبُعِ وَعَنْ كُلِّ ذِي مِخْلَبٍ مِنَ الطَّيْرِ.

3803. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. el-Musaffa el-Himsi, kog je obavijestio Muhammed b. Harb, prenijevši od Ez-Zubejdija, on od Mervana b. Ru'jea et-Teglubija, on od Abdurrahmana b. Ebu Avfa, a on od El-Mikdama b. Madijekriba, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s.,

٣٨٠٣. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُصَفَّى الْحِمْصِيُّ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَرْبٍ عَنِ الزُّبَيْدِيِّ عَنْ مَرْوَانَ بْنِ رُؤْبَةَ التَّغْلِبِيِّ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي عَوْفٍ عَنِ الْمِقْدَامِ بْنِ مَعْدِي

hadis sasvim uredu, on ne može biti valjan protuargument hadisima u kojima Muhammed, s.a.v.s., eksplicitno zabranjuje jedenje mesa krvoločnih životinja i životinja koje imaju očnjake, a koji, po mišljenju Et-Tahavija, dostižu rang mutevatir-hadisa."

[549] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori.

[550] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

kazao: “**Meso krvoločnih životinja nije dozvoljeno, niti meso domaćeg magarca, niti je dozvoljena izgubljena stvar nemuslimana koji ima ugovor sa muslimanima, osim one koju je odbacio kao nepotrebnu. Koji god insan odsjedne kod nekog naroda kao gost, pa ga oni ne ugoste on ima pravo da od njih uzme u visini onoga što su mu uskratili (kao gostu).**”

كَرِبَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَلَا لَا يَحِلُّ ذُو نَابٍ مِنَ السِّبَاعِ وَلَا الْحِمَارُ الْأَهْلِيُّ وَلَا اللُّقَطَةُ مِنْ مَالِ مُعَاهَدٍ إِلَّا أَنْ يَسْتَغْنِيَ عَنْهَا وَأَيُّمَا رَجُلٍ ضَافَ قَوْمًا فَلَمْ يَقْرُوهُ فَإِنَّ لَهُ أَنْ يُعْقِبَهُمْ بِمِثْلِ قِرَاهُ.

3804. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kog je obavijestio Ibn Ebu Adija, on od Ibn Ebu Arube, on od Alija b. el-Hakema, on od Mejmuna b. Mihrana, ovaj od Seida b. Džubejra, a on od Ibn Abbasa: “**Allahov Poslanik, s.a.v.s., je na Dan pohoda na Hajber zabranio (jedenje mesa) svih krvoločnih životinja koje imaju očnjake i svih ptica grabljivica koje imaju kandže.**”[551]

٣٨٠٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ عَنِ ابْنِ أَبِي عَدِيٍّ عَنِ ابْنِ أَبِي عَرُوبَةَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحَكَمِ عَنْ مَيْمُونِ بْنِ مِهْرَانَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قال: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ خَيْبَرَ عَنْ أَكْلِ كُلِّ ذِي نَابٍ مِنَ السِّبَاعِ وَعَنْ كُلِّ ذِي مِخْلَبٍ مِنَ الطَّيْرِ.

3805. ISPRIČAO NAM JE Amr b. Osman, prenijevši od Muhammeda b. Harba, on od Ebu Seleme Sulejmana b. Sulejma, on od Saliha b. Jahje b. el-Mikdama, on od svoga djeda El-Mikdama b. Madikeriba, da je Halid b. el-Velid kazao: “**Učestvovao sam sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u Pohodu na Hajber. Došli su mu jevreji i požalili se da**

٣٨٠٥. حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عُثْمَانَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَرْبٍ حَدَّثَنِي أَبُو سَلَمَةَ سُلَيْمَانُ بْنُ سُلَيْمٍ عَنْ صَالِحِ بْنِ يَحْيَى بْنِ الْمِقْدَامِ عَنْ جَدِّهِ الْمِقْدَامِ بْنِ مَعْدِي كَرِبَ عَنْ خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ قال: غَزَوْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

---

[551] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

su muslimani pohitali prema njihovim oborima (da bi im uzeli stoku). Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Nije vam dozvoljena imovina nemuslimana sa kojima imamo ugovore, osim ono što je opravdano.[552] Zabranjeno vam je (jedenje mesa) domaćih magaraca, konja, mazgi, svih krvoločnih životinja koje imaju očnjake (i šape) te meso svih ptica grabljivica koje imaju kandže.'"[553]

وَسَلَّمَ خَيْبَرَ فَأَتَتْ الْيَهُودُ فَشَكَوْا أَنَّ النَّاسَ قَدْ أَسْرَعُوا إِلَى حَظَائِرِهِمْ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَلَا لَا تَحِلُّ أَمْوَالُ الْمُعَاهِدِينَ إِلَّا بِحَقِّهَا وَحَرَامٌ عَلَيْكُمْ حُمُرُ الْأَهْلِيَّةِ وَخَيْلُهَا وَبِغَالُهَا وَكُلُّ ذِي نَابٍ مِنْ السِّبَاعِ وَكُلُّ ذِي مِخْلَبٍ مِنْ الطَّيْرِ.

3806. ISPRIČALI SU NAM Ahmed b. Hanbel i Muhammed b. Abdulmelik, koje je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Omera b. Zejda es-San'anija, on od Ebuz-Zubejra, on od Džabira b. Abdullaha: "Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio novac od prodaje mačke."[554]

Ibnu Abdulmelik kaže: "Zabranjeno je jedenje mesa mačke i novac koji se uzme za nju."

٣٨٠٦. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ وَمُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ قَالَا حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ عَنْ عُمَرَ بْنِ زَيْدٍ الصَّنْعَانِيِّ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ ثَمَنِ الْهِرِّ.

قَالَ ابْنُ عَبْدِ الْمَلِكِ عَنْ أَكْلِ الْهِرِّ وَأَكْلِ ثَمَنِهَا.

---

[552] Kao što su glavarina, zemljarina i slično.

[553] Bilježe ga i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

[554] Iz ovoga hadisa zaključujemo, tvrdi Abadi, da je mačka, svjedno da li se radilo o domaćoj ili divljoj, muslimanima zabranjena, kako njeno meso tako i novac koji se njenom prodajom uzme. Ovaj hadis su zabilježili i Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

34. O jedenju mesa domaćeg magarca

3807. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Ebu Zijad, kog je obavijestio Ubejdullah, prenijevši od Israila, on od Mensura, on od Ubejda Ebul-Hasana, on od Abdurrahmana, da je Galib b. Ebdžer kazao: **“Zadesila nas je oskudica. Od imovine kojom bih mogao prehraniti porodicu nisam imao ništa drugo osim magaraca, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., je zabranio meso domaćih magaraca. Otišao sam mu i rekao: ‘Allahov Poslaniče, zadesila nas je oskudica, a ja od imovine kojom bih prehranio porodicu nemam ništa drugo osim gojaznih magaraca, a ti si zabranio njihovo meso.’ On reče: ‘Prehrani porodicu njima; zabranio sam ih zbog toga što jedu nečist.’”**[555]

Ebu Davud kaže: “Abdurrahman (spomenut u senedu ovoga hadisa) je Abdurrahman b. Ma’kil. Šu’be je ovaj hadis prenio od Ubejda Ebul-Hasana, on od Abdurrahmana b. Ma’kila, on od Abdurrahmana b. Bišra, on od nekih ljudi iz Muzejne, da je poglavica Muzejne Ebdžer (ili: Ibn Ebdžer ovo) pitao Vjerovjesnika, s.a.v.s.”

٣٤. بَاب فِي أَكْلِ لُحُومِ الْحُمُرِ الْأَهْلِيَّةِ

٣٨٠٧. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَبِي زِيَادٍ حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ عَنْ إِسْرَائِيلَ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ عُبَيْدٍ أَبِي الْحَسَنِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ غَالِبِ بْنِ أَبْجَرَ قال: أَصَابَتْنَا سَنَةٌ فَلَمْ يَكُنْ فِي مَالِي شَيْءٌ أُطْعِمُ أَهْلِي إِلَّا شَيْءٌ مِنْ حُمُرٍ وَقَدْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَرَّمَ لُحُومَ الْحُمُرِ الْأَهْلِيَّةِ فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَصَابَتْنَا السَّنَةُ وَلَمْ يَكُنْ فِي مَالِي مَا أُطْعِمُ أَهْلِي إِلَّا سِمَانُ الْحُمُرِ وَإِنَّكَ حَرَّمْتَ لُحُومَ الْحُمُرِ الْأَهْلِيَّةِ فَقَالَ: أَطْعِمْ أَهْلَكَ مِنْ سَمِينِ حُمُرِكَ فَإِنَّمَا حَرَّمْتُهَا مِنْ أَجْلِ جَوَّالِ الْقَرْيَةِ يَعْنِي الْجَلَّالَةَ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: عَبْدُ الرَّحْمَنِ هَذَا هُوَ ابْنُ مَعْقِلٍ. قَالَ أَبُو دَاوُد: رَوَى شُعْبَةُ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ عُبَيْدٍ أَبِي الْحَسَنِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مَعْقِلٍ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ بِشْرٍ عَنْ نَاسٍ مِنْ مُزَيْنَةَ أَنَّ سَيِّدَ مُزَيْنَةَ أَبْجَرَ أَوِ ابْنَ أَبْجَرَ سَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

---

[555] En-Nevevi kaže: “Ovaj hadis je mudtarib, a i da je pouzdan iz njega bi mogli izvući zaključak da je jedenje mesa domaćih magaraca dozvoljeno samo u nuždi.”

3808. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Sulejman, kog je obavijestio Ebu Nuajm, prenijevši od Mis'ara, on od Ibn (Ebu) Ubejda, on od Ibn Ma'kila, on od dvojice ljudi iz Muzejne koji su prenijeli jedan od drugoga – jedan od njih je bio Abdullah b. Amr b. Avim (Uvejmir), a drugi Galib b. el-Ebhar. Mis'ar kaže: "Mislim da je Galib bio taj koji je otišao Vjerovjesniku, s.a.v.s., (kako je spomenuto) u ovom hadisu."

٣٨٠٨. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَانَ حَدَّثَنَا أَبُو نُعَيْمٍ عَنْ مِسْعَرٍ عَنْ عُبَيْدٍ عَنْ ابْنِ مَعْقِلٍ عَنْ رَجُلَيْنِ مِنْ مُزَيْنَةَ أَحَدُهُمَا عَنْ الآخَرِ أَحَدُهُمَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو بْنِ عُوَيْمٍ وَالآخَرُ غَالِبُ بْنُ الأَبْجَرِ قَالَ مِسْعَرٌ أَرَى غَالِبًا الَّذِي أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِهَذَا الْحَدِيثِ.

3809. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. el-Hasan el-Missijsi, kog je obavijestio Hadžadž, prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Amra b. Dinara, ovaj od nekog čovjeka, on od Džabira b. Abdullaha: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam je na Dan Hajbera zabranio da jedemo (meso) magaraca, a dozvolio nam je da jedemo (meso) konja."**[556]

Amr kaže: "Obavijestio sam o ovom haberu Ebuš-Ša'sa, pa je kazao: 'El-Hakem el-Gifari je među nama govorio ovo, ali je to odbio El-Bahru, aludirajući time na Ibn Abbasa.'"

٣٨٠٩. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ حَسَنٍ الْمِصِّيصِيُّ حَدَّثَنَا حَجَّاجٌ عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ أَخْبَرَنِي عَمْرُو بْنُ دِينَارٍ أَخْبَرَنِي رَجُلٌ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ خَيْبَرَ عَنْ أَنْ نَأْكُلَ لُحُومَ الْحُمُرِ وَأَمَرَنَا أَنْ نَأْكُلَ لُحُومَ الْخَيْلِ.

قَالَ عَمْرٌو فَأَخْبَرْتُ هَذَا الْخَبَرَ أَبَا الشَّعْثَاءِ فَقَالَ: قَدْ كَانَ الْحَكَمُ الْغِفَارِيُّ فِينَا يَقُولُ هَذَا وَأَبَى ذَلِكَ الْبَحْرُ يُرِيدُ ابْنَ عَبَّاسٍ.

3810. ISPRIČAO NAM JE Sehl b. Bekkar, kog je obavijestio Vuhejb, on od Ibn Tavusa, on od Amra b. Šuajba, on od svoga oca, a on od njegovog

٣٨١٠. حَدَّثَنَا سَهْلُ بْنُ بَكَّارٍ حَدَّثَنَا وُهَيْبٌ عَنْ ابْنِ طَاوُوسٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ

[556] Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu*, (spomenuvši u senedu umjesto nekog čovjeka, Amra b. Dinara od Ebuš-Ša'saa).

djeda: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je na Dan Hajbera zabranio (jedenje mesa) domaćih magaraca, jedenje mesa, (pijenje mlijeka) i jahanje životinje koja jede nečist."**[557]

عَنْ جَدِّهِ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ خَيْبَرَ عَنْ لُحُومِ الْحُمُرِ الْأَهْلِيَّةِ وَعَنِ الْجَلَّالَةِ عَنْ رُكُوبِهَا وَأَكْلِ لَحْمِهَا.

35. O jedenju skakavaca

٣٥. بَابٌ فِي أَكْلِ الْجَرَادِ

3811. ISPRIČAO NAM JE Hafs b. Omer en-Nemeri, kog je obavijestio Šu'be, prenijevši od Ebu Ja'fura, on od Ibn Ebu Evfaa, koji ga je pitao o jedenju skakavaca, pa je rekao: **"Učestvovao sam sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u šest ili sedam bitaka i jeli smo ih sa njim."**[558]

٣٨١١. حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ النَّمَرِيُّ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ أَبِي يَعْفُورٍ قَالَ سَمِعْتُ ابْنَ أَبِي أَوْفَى وَسَأَلْتُهُ عَنِ الْجَرَادِ فَقَالَ: غَزَوْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سِتَّ أَوْ سَبْعَ غَزَوَاتٍ فَكُنَّا نَأْكُلُهُ مَعَهُ.

3812. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. el-Feredž el-Bagdadi, kog je obavijestio Ibnuz-Zibrikan, prenijevši od Sulejmana et-Tejmija, on od Ebu Osmana en-Nehdija, a on od Selmana: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je upitan (o jedenju) skakavaca, pa je rekao: 'Jedna su od najbrojnijih Allahovih vojski;**[559] **ja ih ne jedem, a ne zabranjujem ih."**

٣٨١٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْفَرَجِ الْبَغْدَادِيُّ حَدَّثَنَا ابْنُ الزِّبْرِقَانِ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ التَّيْمِيُّ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ النَّهْدِيِّ عَنْ سَلْمَانَ قَالَ: سُئِلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْجَرَادِ فَقَالَ: أَكْثَرُ جُنُودِ اللَّهِ لَا آكُلُهُ وَلَا أُحَرِّمُهُ.

---

557 Bilježi ga i En-nesai u *Sunenu*.

558 Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori, osim Ibn Madžea.

559 U mnogim pouzdanim hadisima stoji da su meleki najbrojnija Allahova vojska. Uzvišeni Allah kaže: *A vojske Gospodara tvoga zna samo On.* (El-Muddesir, 31) Allahov Poslanik, s.a.v.s., skakavce naziva jednom od najbrojnijih Allahovih vojski zbog toga što, kad se

Ebu Davud kaže: "Prenio ga je i El-Mu'temir od svoga oca, on od Ebu Osmana, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s., a u njegovom senedu nije spomenuo Selmana."

3813. ISPRIČALI SU NAM Nasr b. Ali i Ali b. Abdullah, koje je obavijestio Zekerijja b. Jahje b. Umare, on od Ebul-Avvama el-Džezzara, on od Ebu Osmana en-Nehdija, a on od Selmana, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., upitan – pa je spomenuo slično prethodnom hadisu, rekavši: **"jedna od najbrojnijih Allahovih vojski"**.

Ali (b. Abdullah) kaže: "Ime mu je Ebul-Avvame Faid."

Ebu Davud kaže: "Prenio ga je i Hammad b. Seleme od Ebul-Avvama, on od Ebu Osmana, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s., a nije spomenuo Selmana."

36. O jedenju riba koje, uginule, plutaju po vodi

3814. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Abde, kog je obavijestio Jahja b. Sulejm et-Taifi, prenijevši od Ismaila b. Umejjea, on od Ebuz-Zubejra, a on od Džabira b. Abdullaha, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ono što (od riba) more izbaci (na kopno) ili što**

قَالَ أَبُو دَاوُد: رَوَاهُ الْمُعْتَمِرُ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يَذْكُرْ سَلْمَانَ.

٣٨١٣. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَلِيٍّ وَعَلِيُّ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَا حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ يَحْيَى بْنِ عُمَارَةَ عَنْ أَبِي الْعَوَّامِ الْجَزَّارِ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ النَّهْدِيِّ عَنْ سَلْمَانَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُئِلَ فَقَالَ: مِثْلَهُ فَقَالَ: أَكْثَرُ جُنْدِ اللَّهِ قَالَ عَلِيٌّ اسْمُهُ فَائِدٌ يَعْنِي أَبَا الْعَوَّامِ

قَالَ أَبُو دَاوُد: رَوَاهُ حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ أَبِي الْعَوَّامِ عَنْ أَبِي عُثْمَانَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يَذْكُرْ سَلْمَانَ.

٣٦. بَاب فِي أَكْلِ الطَّافِي مِنَ السَّمَكِ

٣٨١٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدَةَ حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ سُلَيْمٍ الطَّائِفِيُّ حَدَّثَنَا إِسْمَعِيلَ بْنُ أُمَيَّةَ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ

Allah rasrdi na jedan narod, na njega pošalje skakavce da im unište usjeve.

(na kopnu), nakon što se voda povuče, ostane, to jedite. A ono što ugine i pluta po vodi, to nemojte jesti."[560]

Ebu Davud kaže: "Ovaj hadis su prenijeli Sufjan es-Sevri, Ejjub i Hammad od Ebu Zubejra i sa njegovim senedom su zastali kod Džabira. Ovaj hadis je prenesen i sa potpunim senedom od Ibn Ebi Zi'ba, on od Ebuz-Zubejra, on od Džabira, a on od Vjerovjesnika, s.a.v.s., ali je slab."

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا أَلْقَى الْبَحْرُ أَوْ جَزَرَ عَنْهُ فَكُلُوهُ وَمَا مَاتَ فِيهِ وَطَفَا فَلَا تَأْكُلُوهُ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: رَوَى هَذَا الْحَدِيثَ سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ وَأَيُّوبُ وَحَمَّادٌ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ أَوْقَفُوهُ عَلَى جَابِرٍ وَقَدْ أُسْنِدَ هَذَا الْحَدِيثُ أَيْضًا مِنْ وَجْهٍ ضَعِيفٍ عَنْ ابْنِ أَبِي ذِئْبٍ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

37. O onome ko bude primoran jesti strv

٣٧. بَاب فِي الْمُضْطَرِّ إِلَى الْمَيْتَةِ

3815. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Simaka b. Harba, a on od Džabira b. Semurea: **"Neki čovjek je**

٣٨١٥. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ سِمَاكِ بْنِ حَرْبٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ أَنَّ

[560] Neki ashabi i učenjaci poslije njih, na temelju ovoga hadisa, smatraju da je mekruh jesti uginulu ribu koja pluta vodom. Međutim, većina ashaba i učenjaka smatra da ju je dozvoljeno jesti. Ovakav stav temelje na hadisu koji su zabilježili El-Buhari i Muslim, u *Sahihima*, sa senedom od Džabira b. Abdullaha, koji je kazao: **"Bili smo u jednom vojnom pohodu. Vojskom je zapovijedao Ebu Ubejde. Puno smo ogladnili, a nismo imali šta jedesti. More je izbacilo ogromnog uginulog kita kakvog prije nismo vidjeli, koji se zvao el-anber. Jeli smo od njega pola mjeseca. Kad smo došli u Medinu, to smo spomenuli Vjerovjesniku, s.a.v.s., a on je rekao: 'Jedite opskrbu koju vam je Allah izvadio. Ako vam je nešto od toga ostalo, počastite i nas.' Nešto smo imali kod sebe, te smo mu dali i on je jeo."** Za hadis Džabira b. Abdullaha iz Ebu Davudovog *Sunena* su kazali da je slab.

odsjeo u Harri,[561] a sa njim i njegova žena i djeca. On reče drugom čovjeku koji je (sa porodicom) prolazio tuda: 'Izgubila mi se kamila. Ako je nađeš, prihvati je.' On ju je našao, ali nije mogao naći njenog vlasnika. Kamila se razboljela, a njegova žena reče: 'Zakolji je.' On to odbi i ona uginu. Žena reče: 'Zguli joj kožu kako bismo od nje mogli skuhati loja i mesa i jesti.' 'Neću' – reče on - 'dok o tome ne upitam Allahovog Poslanika, s.a.v.s.' Otišao je kod njega i o tome ga pitao, a on reče: 'Imaš li išta drugo, da to ne jedeš?' 'Nemam.' – odgovorio je, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., će na to: 'Onda jedite!' Zatim je došao njen vlasnik. Obavijestio ga je o tome, a vlasnik kamile upita: 'Zašto je nisi zaklao?' On reče: 'Bilo me stid tebe.'"

رَجُلًا نَزَلَ الْحَرَّةَ وَمَعَهُ أَهْلُهُ وَوَلَدُهُ فَقَالَ: رَجُلٌ إِنَّ نَاقَةً لِي ضَلَّتْ فَإِنْ وَجَدْتَهَا فَأَمْسِكْهَا فَوَجَدَهَا فَلَمْ يَجِدْ صَاحِبَهَا فَمَرِضَتْ فَقَالَتْ امْرَأَتُهُ انْحَرْهَا فَأَبَى فَنَفَقَتْ فَقَالَتْ اسْلُخْهَا حَتَّى نُقَدِّدَ شَحْمَهَا وَلَحْمَهَا وَنَأْكُلَهُ فَقَالَ: حَتَّى أَسْأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَتَاهُ فَسَأَلَهُ فَقَالَ: هَلْ عِنْدَكَ غِنًى يُغْنِيكَ قَالَ لَا قَالَ فَكُلُوهَا قَالَ فَجَاءَ صَاحِبُهَا فَأَخْبَرَهُ الْخَبَرَ فَقَالَ: هَلَّا كُنْتَ نَحَرْتَهَا قَالَ اسْتَحْيَيْتُ مِنْكَ.

3816. ISPRIČAO NAM JE Harun b. Abdullah, kog je obavijestio El-Fadl b. Dukejn, prenijevši od Ukbe b. Vehba b. Ukbe el-Amirija, on od svog oca, da je El-Fudžej el-Amirij otišao Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i upitao ga: "Šta nam je od strvi dozvoljeno?" "Šta je vaša ishrana?" – upita on. On reče: "Popijem navečer i ujutru po čašu mlijeka." Ebu Nuajm kaže: "Ukbe mi

٣٨١٦. حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا الْفَضْلُ بْنُ دُكَيْنٍ حَدَّثَنَا عُقْبَةُ بْنُ وَهْبِ بْنِ عُقْبَةَ الْعَامِرِيُّ قَالَ سَمِعْتُ أَبِي يُحَدِّثُ عَنِ الْفُجَيْعِ الْعَامِرِيِّ أَنَّهُ أَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: مَا يَحِلُّ لَنَا مِنَ الْمَيْتَةِ قَالَ مَا طَعَامُكُمْ قُلْنَا نَغْتَبِقُ وَنَصْطَبِحُ قَالَ أَبُو نُعَيْمٍ فَسَّرَهُ لِي عُقْبَةُ قَدَحٌ غُدْوَةً وَقَدَحٌ

[561] Harra je bio predio pored Medine.

je protumačio da oni popiju jednu čašu ujutru, a jednu čašu navečer." **On reče: "To nije dovoljno da utoli glad.", te im dozvoli da, u takvoj situaciji, mogu jesti strv.**

Ebu Davud kaže: "*El-gabuku* je kraj dana, dok je *es-sabuhu* početak dana."

38. O sastavljanju dviju vrsta jela

3817. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Abdulaziz b. Ebu Rizme, kog je obavijestio El-Fadl b. Musa, prenijevši od Husejna b. Vakida, on od Ejjuba, on od Nafia, a on od Ibn Omera, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Da mi je bijelog hljeba od smeđe pšenice pomiješanog sa maslom i mlijekom." Neki čovjek ustade, ode (kući), to pripremi i donese (Allahovom Poslaniku, s.a.v.s.). Vjerovjesnik, s.a.v.s., ga upita: "U čemu ti je stajalo ovo maslo?" "U mješini od kože bodljorepog guštera." – odgovori ovaj, a on će na to: "Nosi to."**

Ebu Davud kaže: "Ovaj hadis je munker. Ovo nije Ejjub es-Sahtijani."

عَشِيَّةً قَالَ ذَاكَ وَأَبِي الْجُوعُ فَأَحَلَّ لَهُمُ الْمَيْتَةَ عَلَى هَذِهِ الْحَالِ

قَالَ أَبُو دَاوُد: الْغَبُوقُ مِنْ آخِرِ النَّهَارِ وَالصَّبُوحُ مِنْ أَوَّلِ النَّهَارِ

٣٨. بَاب فِي الْجَمْعِ بَيْنَ لَوْنَيْنِ مِنَ الطَّعَامِ

٣٨١٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ أَبِي رِزْمَةَ أَخْبَرَنَا الْفَضْلُ بْنُ مُوسَى عَنْ حُسَيْنِ بْنِ وَاقِدٍ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ نَافِعٍ عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: وَدِدْتُ أَنَّ عِنْدِي خُبْزَةً بَيْضَاءَ مِنْ بُرَّةٍ سَمْرَاءَ مُلَبَّقَةً بِسَمْنٍ وَلَبَنٍ فَقَامَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ فَاتَّخَذَهُ فَجَاءَ بِهِ فَقَالَ: فِي أَيِّ شَيْءٍ كَانَ هَذَا قَالَ فِي عُكَّةِ ضَبٍّ قَالَ ارْفَعْهُ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: هَذَا حَدِيثٌ مُنْكَرٌ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: وَأَيُّوبُ لَيْسَ هُوَ السَّخْتِيَانِيَّ.

39. O jedenju sira

3818. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Musa el-Belhi, kog je obavijestio Ibrahim b. Ujejne, prenijevši od Amra b. Mensura, on od Eš-Ša'bija, a on od Ibn Omera: **"Vjerovjesniku, s.a.v.s., je donesen komad sira na Tebuku. On zatraži nož, spomenu Allahovo ime i poče ga sjeći (i jesti)."**

٣٩. بَاب أَكْلِ الْجُبْنِ

٣٨١٨. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ مُوسَى الْبَلْخِيُّ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ عَمْرِو بْنِ مَنْصُورٍ عَنْ الشَّعْبِيِّ عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: أُتِيَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِجُبْنَةٍ فِي تَبُوكَ فَدَعَا بِسِكِّينٍ فَسَمَّى وَقَطَعَ.

40. O sirćetu

3819. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Muavija b. Hišam, prenijevši od Sufjana, on od Muhariba b. Disara, on od Džabira, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Divan li je začin sirće."**[562]

٤٠. بَاب فِي الْخَلِّ

٣٨١٩. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا مُعَاوِيَةُ بْنُ هِشَامٍ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ مُحَارِبِ بْنِ دِثَارٍ عَنْ جَابِرٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ نِعْمَ الْإِدَامُ الْخَلُّ.

3820. ISPRIČALI SU NAM Ebul-Velid et-Tajalisi i Muslim b. Ibrahim, njih je obavijestio El-Musenna b. Seid, prenijevši od Talhe b. Nafia, on od Džabira b. Abdullaha, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Divan li je začin sirće."**[563]

٣٨٢٠. حَدَّثَنَا أَبُو الْوَلِيدِ الطَّيَالِسِيُّ وَمُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ قَالَا حَدَّثَنَا الْمُثَنَّى بْنُ سَعِيدٍ عَنْ طَلْحَةَ بْنِ نَافِعٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ نِعْمَ الْإِدَامُ الْخَلُّ.

---

562 Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*.

563 Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i En-Nesai u *Sunenu*.

41. O jedenju bijelog luka

٤١. بَاب فِي أَكْلِ الثُّومِ

3821. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Salih, kog je obavijestio Ibn Vehb, prenijevši od Junusa, on od Ibn Šihaba, ovaj od Ataa b. Ebu Rebaha, on od Džabira b. Abdullaha, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ko jede bijelog ili crvenog luka neka se udalji od nas (ili: neka se udalji od naših džamija) i neka sjedi u svojoj kući. Jednom prilikom mu je donesena zdjela s povrćem. Osjetivši (neugodan) miris,[564] upita: 'Šta je u zdjeli?' Pošto bi obaviješten da je u njoj povrće, reče: 'Primaknite to njemu.' – jednom od njegovih ashaba.[565] Vidjevši da ni on ne želi jesti, reče: 'Jedi, ja šapatom razgovaram[566] sa onima sa sa kojima ti ne razgovaraš.'"**[567]

Ahmed b. Salih kaže da je Ibn Vehb riječ *bedr* (zdjela) objasnio kao *poslužavnik.*

٣٨٢١. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي يُونُسُ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ حَدَّثَنِي عَطَاءُ بْنُ أَبِي رَبَاحٍ أَنَّ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ أَكَلَ ثُومًا أَوْ بَصَلًا فَلْيَعْتَزِلْنَا أَوْ لِيَعْتَزِلْ مَسْجِدَنَا وَلْيَقْعُدْ فِي بَيْتِهِ وَإِنَّهُ أُتِيَ بِبَدْرٍ فِيهِ خَضِرَاتٌ مِنْ الْبُقُولِ فَوَجَدَ لَهَا رِيحًا فَسَأَلَ فَأُخْبِرَ بِمَا فِيهَا مِنْ الْبُقُولِ فَقَالَ: قَرِّبُوهَا إِلَى بَعْضِ أَصْحَابِهِ كَانَ مَعَهُ فَلَمَّا رَآهُ كَرِهَ أَكْلَهَا قَالَ كُلْ فَإِنِّي أُنَاجِي مَنْ لَا تُنَاجِي.

قَالَ أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ بِبَدْرٍ فَسَّرَهُ ابْنُ وَهْبٍ طَبَقٌ.

3822. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Salih, kog je obavijestio Ibn Vehb, prenijevši od Amra, on od Bekra b.

٣٨٢٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي عَمْرٌو أَنَّ بَكْرَ بْنَ سَوَادَةَ حَدَّثَهُ أَنَّ أَبَا

---

[564] Osjetio je neugodan miris bijelog luka.

[565] Abadi smatra da je to bio Ebu Ejjub el-Ensari.

[566] Tj. ja šapatom razgovaram sa melekima, sa kojima ti ne razgovaraš.

[567] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

Sevadea, ovaj od Ebun-Nedžiba, štićenika Abdullaha b. Sa'da, kom je ispričao Ebu Seid el-Hudri: **"Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., su spomenuti bijeli i crveni luk. Upitan je: 'Allahov Poslaniče, bijeli luk ima neugodniji miris, pa da li ga zabranjuješ?', a Vjerovjesnik, s.a.v.s., odgovori: 'Jedite ga, ali onaj koji ga bude jeo, neka se ne približava ovoj džamiji dok od njega ne ode taj neugodni miris.'"**

النَّجِيبِ مَوْلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَعْدٍ حَدَّثَهُ أَنَّ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ حَدَّثَهُ أَنَّهُ ذُكِرَ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الثُّومُ وَالْبَصَلُ وَقِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَأَشَدُّ ذَلِكَ كُلِّهِ الثُّومُ أَفَتُحَرِّمُهُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: كُلُوهُ وَمَنْ أَكَلَهُ مِنْكُمْ فَلَا يَقْرَبْ هَذَا الْمَسْجِدَ حَتَّى يَذْهَبَ رِيحُهُ مِنْهُ.

3823. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Džerir, prenijevši od Eš-Šejbanija, on od Adijja b. Sabita, on od Zirra b. Hubejša, on od Huzejfea: "Smatram da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **'Ko pljune naspram Kible, ta će mu pljuvačka na Sudnjem danu biti među očima. A ko jede ovoga povrća sa neugodnim mirisom neka se ne približava našim džamijama.'[568] Ovo je ponovio tri puta.**

٣٨٢٣. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنْ الشَّيْبَانِيِّ عَنْ عَدِيِّ بْنِ ثَابِتٍ عَنْ زِرِّ بْنِ حُبَيْشٍ عَنْ حُذَيْفَةَ أَظُنُّهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ تَفَلَ تُجَاهَ الْقِبْلَةِ جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَفْلُهُ بَيْنَ عَيْنَيْهِ وَمَنْ أَكَلَ مِنْ هَذِهِ الْبَقْلَةِ الْخَبِيثَةِ فَلَا يَقْرَبَنَّ مَسْجِدَنَا ثَلَاثًا.

3824. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od Ubejdullaha, on od Nafia, a on od Ibn Omera, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s.,

٣٨٢٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ أَكَلَ

---

568 Abadi smatra da se ovo odnosi na bijeli i crveni luk, i na prasu.

kazao: **"Ko jede ovo povrće**[569] **neka se nipošto ne približava džamijama."**[570]

3825. ISPRIČAO NAM JE Šejban b. Ferruh, kog je obavijestio Ebu Hilal, prenijevši od Humejda b. Hilala, on od Ebu Burde, a on od El-Mugire b. Šu'be koji pripovijeda: **"Jednom prilikom sam jeo bijelog ruka i otišao u džamiju Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Oni su već bili klanjali jedan rekat. Pošto sam ušao u džamiju, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je osjetio miris bijelog luka. Kad je završio namaz, reče: 'Ko ubuduće bude jeo ovog povrća nek nam se ne približava sve dok kod njega ne prestane taj (neugodni) miris. Pošto je namaz završen, priđoh Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekoh: 'Allahov Poslaniče, daj mi ruku.' Uvukoh njegovu ruku kroz rukav svoje košulje,**

مِـنْ هَـذِهِ الشَّـجَرَةِ فَـلَا يَقْرَبَنَّ
الْمَسَاجِدَ.

٣٨٢٥. حَدَّثَنَا شَيْبَانُ بْنُ فَرُّوخَ
حَدَّثَنَا أَبُو هِلَالٍ حَدَّثَنَا حُمَيْدُ بْنُ
هِلَالٍ عَنْ أَبِي بُرْدَةَ عَنِ الْمُغِيرَةِ
بْنِ شُعْبَةَ قَالَ: أَكَلْتُ ثُومًا فَأَتَيْتُ
مُصَلَّى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
وَقَدْ سُبِقْتُ بِرَكْعَةٍ فَلَمَّا دَخَلْتُ
الْمَسْجِدَ وَجَدَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ رِيحَ الثُّومِ فَلَمَّا قَضَى رَسُولُ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاتَهُ
قَالَ مَنْ أَكَلَ مِنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ فَلَا
يَقْرَبَنَّا حَتَّى يَذْهَبَ رِيحُهَا أَوْ رِيحُهُ
فَلَمَّا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ جِئْتُ إِلَى
رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَاللَّهِ لَتُعْطِيَنِّي
يَدَكَ قَالَ فَأَدْخَلْتُ يَدَهُ فِي كُمِّ

---

[569] Bijeli i crveni luk i prasu. U osnovi, bijeli i crveni luk i prasa su dozvoljeni. Ono što ovdje Allahov Poslanik, s.a.v.s., od nas traži jeste da ne jedemo bijeli i crveni luk i prasu kada hoćemo u džamiju ili na neki drugi skup, kako ne bismo neugodnim mirisom uznemirili one oko nas.

[570] Ovaj hadis nam pojašnjava, tvrdi Abadi, da se zabrana približavanja džamiji onome ko jede bijelog i crvenog luka i prase ne odnosi samo na džamiju Allahovog Poslanika, s.a.v.s., u Medini nego općenito na sve džamije.

sve do grudi. Pošto vidje da sam ranjen u grudi, reče·.'Ti imaš opravdanje.'"[571]

قَمِيصِي إِلَى صَدْرِي فَإِذَا أَنَا مَعْصُوبُ الصَّدْرِ قَالَ إِنَّ لَكَ عُذْرًا.

3826. ISPRIČAO NAM JE Abbas b. Abdulazim, kog je obavijestio Ebu Amir Abdulmelik b. Amr, prenijevši od Halida b. Mejsere el-Attara, on od Muavije b. Kurre, a on od svoga oca: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio ova dva povrća, rekavši: 'Ko ih bude jeo neka se ne približava našim džamijama. Ako ga već morate jesti, onda kuhanjem ublažite njihov neugodan miris.' Rekao je: "Dakle, bijeli i crni luk.'"**

٣٨٢٦. حَدَّثَنَا عَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْعَظِيمِ حَدَّثَنَا أَبُو عَامِرٍ عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ عَمْرٍو حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ مَيْسَرَةَ يَعْنِي الْعَطَّارَ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ قُرَّةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ هَاتَيْنِ الشَّجَرَتَيْنِ وَقَالَ مَنْ أَكَلَهُمَا فَلَا يَقْرَبَنَّ مَسْجِدَنَا وَقَالَ إِنْ كُنْتُمْ لَا بُدَّ آكِلِيهِمَا فَأَمِيتُوهُمَا طَبْخًا قَالَ يَعْنِي الْبَصَلَ وَالثُّومَ.

3827. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio El-Džerrah Ebu Veki, prenijevši od Ebu Ishaka, on od Šerika, a on od Alije: **"Bijeli luk je zabranjeno jesti, osim ako je kuhan."**[572]

Ebu Davud kaže: "Spomenuti Šerik je Šerik b. Hanbel."

٣٨٢٧. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا الْجَرَّاحُ أَبُو وَكِيعٍ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ شَرِيكٍ عَنْ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَام قَالَ: نُهِيَ عَنْ أَكْلِ الثُّومِ إِلَّا مَطْبُوخًا

قَالَ أَبُو دَاوُد: شَرِيكُ بْنُ حَنْبَلٍ.

3828. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Musa, a obavijestio nas je i Hajve b. Šurejh, prenijevši od Bekijjea, on od Behira, ovaj od Halida, **da je Ebu Zijad Hijar b. Seleme upitao Aišu o**

٣٨٢٨. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مُوسَى أَخْبَرَنَا ح. وحَدَّثَنَا حَيْوَةُ بْنُ شُرَيْحٍ حَدَّثَنَا بَقِيَّةُ عَنْ بَحِيرٍ عَنْ خَالِدٍ عَنْ أَبِي زِيَادٍ خِيَارِ بْنِ سَلَمَةَ أَنَّهُ

[571] Neki kažu da mu je bio kamen na stomaku od gladi. U senedu ovoga hadisa prenosilac je i Ebu Hilal Muhammed b. Sulejm er-Rasibi, koga su mnogi hadiski učenjaci kritizirali.

[572] Bilježi ga i Et-Tirmizi u *Džami'u*.

سَأَلَ عَائِشَةَ عَنِ الْبَصَلِ فَقَالَتْ إِنَّ آخِرَ طَعَامٍ أَكَلَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَعَامٌ فِيهِ بَصَلٌ.

crvenom luku, pa je kazala: 'U posljednjem (kuhanom) jelu koje je jeo Allahov Poslanik, s.a.v.s., bilo je i crvenog luka.'"[573]

٤٢. بَاب فِي التَّمْرِ

42. O datulama

٣٨٢٩. حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا عُمَرُ بْنُ حَفْصٍ حَدَّثَنَا أَبِي عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي يَحْيَى عَنْ يَزِيدَ الْأَعْوَرِ عَنْ يُوسُفَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ قَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخَذَ كِسْرَةً مِنْ خُبْزِ شَعِيرٍ فَوَضَعَ عَلَيْهَا تَمْرَةً وَقَالَ هَذِهِ إِدَامُ هَذِهِ.

3829. ISPRIČAO NAM JE Harun b. Abdullah, kog je obavijestio Omer b. Hafs, prenijevši od svog oca, on od Muhammeda b. Ebu Jezida el-A'vera, da je Jusuf b. Abdullah b. Sellame kazao: **"Vidio sam Vjerovjesnika, s.a.v.s., kada je uzeo komad ječmenog hljeba, na njega stavio hurmu i rekao: 'Ovo je začin ovome.'"**[574]

٣٨٣٠. حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ عُتْبَةَ حَدَّثَنَا مَرْوَانُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ بِلَالٍ حَدَّثَنِي هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: بَيْتٌ لَا تَمْرَ فِيهِ جِيَاعٌ أَهْلُهُ.

3830. ISPRIČAO NAM JE El-Velid b. Utbe, kog je obavijestio Mervan b. Muhammed, prenijevši od Sulejmana b. Bilala, on od Hišama b. Urve, ovaj od svoga oca, a on od Aiše, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: **"Stanovnici kuće u kojoj nema datula su gladni."**

[573] Iz spomenutih hadisa zaključujemo, smatra Abadi, da je dozvoljeno jesti bijeli i crveni luk, svejedno da li su kuhani ili nisu, onome ko sjedi u kući. A mekruh ih je jesti onima koji klanjaju u džamiji i onima koji prisustvuju nekim drugim skupovima. Ovaj posljednji hadis zabilježio je i En-Nesai, u *Sunenu*.

[574] Bilježi ga i Et-Tirmizi u *Džami'u*.

43. O pregledu datula da nisu crvljive

٤٣. بَاب فِي تَفْتِيشِ التَّمْرِ الْمُسَوِّسِ عِنْدَ الأَكْلِ

3831. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Amr b. Džebele, kog je obavijestio Selm b. Kutejbe Ebu Kutejbe, prenijevši od Hemmama, on od Ishaka b. Abdullaha b. Ebu Talhe, a on od Enesa b. Malika da je kazao: **"Vjerovjesniku, s.a.v.s., su donesene starije datule, pa ih je pregledao i iz njih vadio crve."**[575]

٣٨٣١. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَمْرِو بْنِ جَبَلَةَ حَدَّثَنَا سَلْمُ بْنُ قُتَيْبَةَ أَبُو قُتَيْبَةَ عَنْ هَمَّامٍ عَنْ إِسْحَقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: أُتِيَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِتَمْرٍ عَتِيقٍ فَجَعَلَ يُفَتِّشُهُ يُخْرِجُ السُّوسَ مِنْهُ.

3832. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Kesir, kog je obavijestio Hemmam, prenijevši od Ishaka b. Abdullaha b. Ebu Talhe: **"Vjerovjesniku, s.a.v.s., bi bile donesene crvljive datule..."** – pa je spomenuo smisao isti kao u prethodnom hadisu.

٣٨٣٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا هَمَّامٌ عَنْ إِسْحَقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُؤْتَى بِالتَّمْرِ فِيهِ دُودٌ فَذَكَرَ مَعْنَاهُ.

44. O jedenju po dvije datule

٤٤. بَاب الإِقْرَانِ فِي التَّمْرِ عِنْدَ الأَكْلِ

3833. ISPRIČAO NAM JE Vasil b. Abdul-Eala, kog je obavijestio Ibn Fudajl, prenijevši od Ebu Ishaka, on od Džebela b. Suhajma, a on od Ibn Omera: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio jedenje po dvije datule dok to ne dozvole oni što s tobom jedu."**[576]

٣٨٣٣. حَدَّثَنَا وَاصِلُ بْنُ عَبْدِ الأَعْلَى حَدَّثَنَا ابْنُ فُضَيْلٍ عَنْ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ جَبَلَةَ بْنِ سُحَيْمٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ الإِقْرَانِ إِلَّا أَنْ تَسْتَأْذِنَ أَصْحَابَكَ.

---

[575] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

[576] Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio, kada se jede u društvu, da neko uzima po dvije datule, analogno tome i ostalo voće, dok se

45. O jedenju dvaju jela zajedno

٤٥. بَاب فِي الْجَمْعِ بَيْنَ لَوْنَيْنِ فِي الأَكْلِ

3834. ISPRIČAO NAM JE Hafs b. Omer en-Nemri, kog je obavijestio Ibrahim b. Sa'd, prenijevši od svoga oca, a on od Abdullaha b. Dža'fera: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je jeo krastavice sa svježim datulama."**[577]

٣٨٣٤. حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ النَّمَرِيُّ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ **أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَأْكُلُ الْقِثَّاءَ بِالرُّطَبِ.**

3835. ISPRIČAO NAM JE Seid b. Nusajr, kog je obavijestio Ebu Usama, prenijevši od Hišama b. Urve, on od svoga oca, a on od Aiše, koja je kazala: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je jeo karpuzu/lubenicu sa svježim datulama. Govorio je: 'Razbit ćemo vrućinu ovoga hladnoćom ovoga i hladnoću ovoga vrućinom ovoga.'"**[578]

٣٨٣٥. حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ نُصَيْرٍ حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ **كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْكُلُ الْبِطِّيخَ بِالرُّطَبِ فَيَقُولُ نَكْسِرُ حَرَّ هَذَا بِبَرْدِ هَذَا وَبَرْدَ هَذَا بِحَرِّ هَذَا.**

3836. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. el-Vezir, kog je obavijestio El-Velid b. Mezjed, prenijevši od Ibn Džabira, on od Sulejma b. Amira, ovaj od dvojice Busr es-Sulemijevih sinova: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam je došao, pa smo**

٣٨٣٦. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْوَزِيرِ حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ بْنُ مَزْيَدَ قَالَ سَمِعْتُ ابْنَ جَابِرٍ قَالَ حَدَّثَنِي سُلَيْمُ بْنُ عَامِرٍ عَنْ ابْنَيْ بُسْرٍ السُّلَمِيَّيْنِ قَالَا **دَخَلَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ**

---

ne zatraži dozvola od ostalih saučesnika u jelu. Ovaj hadis bilježe u *El-Kutubus-sitteu* svi autori.

577 Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori, osim En-Nesaija.

578 Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu*.

ga počastili kajmakom i datulama, a volio je kajmak i datule."[579]

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَدَّمْنَا زُبْدًا وَتَمْرًا وَكَانَ يُحِبُّ الزُّبْدَ وَالتَّمْرَ.

46. O upotrebi posuđa sljedbenika Knjiga (O jedenju iz posuđa sljedbenika Knjiga)

٤٦. بَاب الأَكْلِ فِي آنِيَةِ أَهْلِ الْكِتَابِ

3837. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog su obavijestili Abdula'la i Ismail, prenijevši od Burda b. Sinana, on od Ataa, da je Džabir kazao: **"Učestvovali smo sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s., u vojnim pohodima, pa smo jeli iz posuđa i mješina idolopoklonika, koristili ga pa niko nam to nije osporavao."**

٣٨٣٧. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الأَعْلَى وَإِسْمَعِيلُ عَنْ بُرْدِ بْنِ سِنَانٍ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: كُنَّا نَغْزُو مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَنُصِيبُ مِنْ آنِيَةِ الْمُشْرِكِينَ وَأَسْقِيَتِهِمْ فَنَسْتَمْتِعُ بِهَا فَلَا يَعِيبُ ذَلِكَ عَلَيْهِمْ.

3838. ISPRIČAO NAM JE Nasr b. Asim, kog je obavijestio Muhammed b. Šuajb, prenijevši od Abdullaha b. el-Alaa b. Zebra, on od Ebu Ubejdullaha Muslima b. Miškema, da je Ebu Sa'lebe el-Hušeni upitao Allahovog Poslanika, s.a.v.s: **"Mi prolazimo pored sljedbenika objavljenih Knjiga (mi smo u njihovom komšiluku), koji u svojim kazanima kuhaju svinjsko meso, a u posuđu drže alkohol, (pa možemo li se njime koristiti)?" Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: "Ako nađete drugo iz njega jedite i pijte, a ako ne nađete**

٣٨٣٨. حَدَّثَنَا نَصْرُ بْنُ عَاصِمٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ شُعَيْبٍ أَخْبَرَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الْعَلَاءِ بْنِ زَبْرٍ عَنْ أَبِي عُبَيْدِ اللَّهِ مُسْلِمِ بْنِ مِشْكَمٍ عَنْ أَبِي ثَعْلَبَةَ الْخُشَنِيِّ أَنَّهُ سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّا نُجَاوِرُ أَهْلَ الْكِتَابِ وَهُمْ يَطْبُخُونَ فِي قُدُورِهِمْ الْخِنْزِيرَ وَيَشْرَبُونَ فِي آنِيَتِهِمْ الْخَمْرَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنْ وَجَدْتُمْ غَيْرَهَا فَكُلُوا فِيهَا وَاشْرَبُوا وَإِنْ لَمْ

[579] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

drugo, onda to operite vodom i iz njega jedite i pijte."[580]

تَجِـدُوا غَيْرَهَا فَارْحَضُوهَـا بِالْمَاءِ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا.

47. O morskim životinjama

٤٧. بَاب فِي دَوَابِّ الْبَحْرِ

3839. ISPRIČAO NAM JE Abdullah b. Muhammed en-Nufejli, kog je obaviještio Zuhejr, prenijevši od Ebuz-Zubejra, on od Džabira: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., nas je poslao da presretnemo kurejševićku karavanu. Za zapovjednika nam je odredio Ebu Ubejde b. el-Džerraha. Za hranu nam je dao torbu datula, nije našao ništa drugo. Ebu Ubejde b. el-Džerrah je svakom od nas dnevno davao po jednu hurmu, i to za cijeli dan. Sisali smo hurmu onako kao što novorođenče sisa majku. Potom bi se napili vode. Štapovima bismo tresli otpalo lišće, malo ga polili vodom i jeli. Poslije smo se prebacili na obalu mora. Ispred nas se nešto pojavi poput pješčanog humka. Kad smo tamo došli, našli smo ogromnua ribu poznata pod imenom *kit*. Ebu Ubejde reče: 'Mrtva je i nije nam dozvoljena.' Malo zatim reče: 'Mi smo izaslanstvo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., na Allahovom putu, ukoliko budete primorani – jedite.' Nas tri stotine je tu ostalo mjesec dana. Jeli smo je, a čak smo se i udebljali. Kad

٣٨٣٩. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُحَمَّدٍ النُّفَيْلِيُّ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ حَدَّثَنَا أَبُو الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: بَعَثَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَمَّرَ عَلَيْنَا أَبَا عُبَيْدَةَ بْنَ الْجَرَّاحِ نَتَلَقَّى عِيرًا لِقُرَيْشٍ وَزَوَّدَنَا جِرَابًا مِنْ تَمْرٍ لَمْ نَجِدْ لَهُ غَيْرَهُ فَكَانَ أَبُو عُبَيْدَةَ يُعْطِينَا تَمْرَةً تَمْرَةً كُنَّا نَمُصُّهَا كَمَا يَمُصُّ الصَّبِيُّ ثُمَّ نَشْرَبُ عَلَيْهَا مِنْ الْمَاءِ فَتَكْفِينَا يَوْمَنَا إِلَى اللَّيْلِ وَكُنَّا نَضْرِبُ بِعِصِيِّنَا الْخَبَطَ ثُمَّ نَبُلُّهُ بِالْمَاءِ فَنَأْكُلُهُ وَانْطَلَقْنَا عَلَى سَاحِلِ الْبَحْرِ فَرُفِعَ لَنَا كَهَيْئَةِ الْكَثِيبِ الضَّخْمِ فَأَتَيْنَاهُ فَإِذَا هُوَ دَابَّةٌ تُدْعَى الْعَنْبَرَ فَقَالَ: أَبُو عُبَيْدَةَ مَيْتَةٌ وَلَا تَحِلُّ لَنَا ثُمَّ قَالَ لَا بَلْ نَحْنُ رُسُلُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَدْ اضْطُرِرْتُمْ إِلَيْهِ فَكُلُوا فَأَقَمْنَا عَلَيْهِ شَهْرًا

[580] Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*.

smo došli, spomenuli smo to Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., a on je rekao: 'To je opskrba koju vam je Allah izvadio (iz mora). Je li kod vas ostalo nešto od njegovog mesa, da i nas nahranite?' Od nje smo nešto poslali Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i on je jeo."[581]

وَنَحْنُ ثَلَاثُ مِائَةٍ حَتَّى سَمِنَّا فَلَمَّا قَدِمْنَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَكَرْنَا ذَلِكَ لَهُ فَقَالَ: هُوَ رِزْقٌ أَخْرَجَهُ اللَّهُ لَكُمْ فَهَلْ مَعَكُمْ مِنْ لَحْمِهِ شَيْءٌ فَتُطْعِمُونَا مِنْهُ فَأَرْسَلْنَا مِنْهُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَكَلَ.

48. O mišu koji upadne u maslo

٤٨. بَاب فِي الْفَأْرَةِ تَقَعُ فِي السَّمْنِ

3840. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Sufjan,[582] prenijevši od Ez-Zuhrija, on od Ubejdullaha b. Abdullaha,[583] on od Ibn Abbasa, a on od Mejmune: **"Miš je upao u maslo. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je o tome obaviješten, pa reče: 'Izbacite (njega) i masla oko njega, a ostalo jedite.'"**[584]

٣٨٤٠. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ حَدَّثَنَا الزُّهْرِيُّ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ مَيْمُونَةَ أَنَّ فَأْرَةً وَقَعَتْ فِي سَمْنٍ فَأُخْبِرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: أَلْقُوا مَا حَوْلَهَا وَكُلُوا.

3841. ISPRIČALI SU NAM Ahmed b. Salih i El-Hasan b. Ali – tekst je El-Hasanov – njih je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Ma'mera, on od ez- Zuhrija, on od Seida b. el-Musejjeba,

٣٨٤١. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ وَالْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ وَاللَّفْظُ لِلْحَسَنِ قَالَا حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ

---

581 Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

582 Sufjan b. Ujejne.

583 Ubejdullah b. Abdullah b. Utbe b. Mesud el-Huzeli Ebu Abdullah el-Medeni je pouzdan i siguran ravija i fakih. Pripadao je trećoj generaciji. Umro je 94. godine po Hidžri.

584 Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu*; Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu*.

a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **“Ako miš upadne u maslo, a maslo je u čvrstom stanju, izbacite njega i maslo oko njega (a jedite ostalo). A ako je u tečnom stanju, onda mu se ne približavajte.”**

الْمُسَيِّبِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا وَقَعَتِ الْفَأْرَةُ فِي السَّمْنِ فَإِنْ كَانَ جَامِدًا فَأَلْقُوهَا وَمَا حَوْلَهَا وَإِنْ كَانَ مَائِعًا فَلَا تَقْرَبُوهُ.

El-Hasan kaže da je Abdurrezzak rekao: “Ispričao nam je Ma’mer, prenijevši od Ez-Zuhrija, on od Ubejdullaha Abdullaha, on od Ibn Abbasa, on od Mejmune, a ona od Vjerovjesnika, s.a.v.s.”

قَالَ الْحَسَنُ قَالَ عَبْدُ الرَّزَّاقِ وَرُبَّمَا حَدَّثَ بِهِ مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ مَيْمُونَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

3842. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Salih, kog je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Abdurrahmana b. Buzevejha (Buzejh), on od Ma’mera, ovaj od Ez-Zuhrija, on od Ubejdullaha b. Abdullaha, on od Ibn Abbasa, on od Mejmune, a ona od Vjerovjesnika, s.a.v.s. – slično Ez-Zuhrijevom hadisu od Ibnul-Musejjeba.

٣٨٤٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ بُوذَوَيْهِ عَنْ مَعْمَرٍ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ مَيْمُونَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمِثْلِ حَدِيثِ الزُّهْرِيِّ عَنِ ابْنِ الْمُسَيِّبِ.

49. Ako upadne muha u jelo

٤٩. بَاب فِي الذُّبَابِ يَقَعُ فِي الطَّعَامِ

3843. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Bišr b. el-Mufeddal, prenijevši od Ibn Adžlana, on od Seida el-Makburija, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **“Ukoliko upadne muha u posudu nekog od vas (s hranom ili pićem), neka je svu umoči, jer je u jednom njenom krilu bolest, a u drugom**

٣٨٤٣. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا بِشْرٌ يَعْنِي ابْنَ الْمُفَضَّلِ عَنِ ابْنِ عَجْلَانَ عَنْ سَعِيدٍ الْمَقْبُرِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا وَقَعَ الذُّبَابُ فِي إِنَاءِ أَحَدِكُمْ فَامْقُلُوهُ فَإِنَّ فِي أَحَدِ جَنَاحَيْهِ دَاءً

lijek. Ona prvo pada na krilo u kome je bolest, zato je cijelu umočite."[585]

وَفِي الْآخَرِ شِفَاءً وَإِنَّهُ يَتَّقِي بِجَنَاحِهِ الَّذِي فِيهِ الدَّاءُ فَلْيَغْمِسْهُ كُلَّهُ.

50. O zalogaju koji ispadne

٥٠. بَاب فِي اللُّقْمَةِ تَسْقُطُ

2844. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Sabita, a on od Enesa b. Malika: **"Kada bi Allahov Poslanik, s.a.v.s., s.a.v.s., jeo, olizao bi tri prsta i rekao: 'Ako nekome od vas ispadne zalogaj, neka odstrani onaj dio koji se isprljao i neka ostatak pojede. Neka ga nipošto ne ostavlja šejtanu.' A naredio nam je da potaremo zdjelu, rekavši: 'Vi ne znate u kom dijelu vaše hrane je bereket.'"**[586]

٣٨٤٤. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا أَكَلَ طَعَامًا لَعِقَ أَصَابِعَهُ الثَّلَاثَ وَقَالَ إِذَا سَقَطَتْ لُقْمَةُ أَحَدِكُمْ فَلْيُمِطْ عَنْهَا الْأَذَى وَلْيَأْكُلْهَا وَلَا يَدَعْهَا لِلشَّيْطَانِ وَأَمَرَنَا أَنْ نَسْلُتَ الصَّحْفَةَ وَقَالَ إِنَّ أَحَدَكُمْ لَا يَدْرِي فِي أَيِّ طَعَامِهِ يُبَارَكُ لَهُ.

51. O tome da sluga jede sa gospodarima

٥١. بَاب فِي الْخَادِمِ يَأْكُلُ مَعَ الْمَوْلَى

2845. ISPRIČAO NAM JE El-Ka'nebi, kog je obavijestio Davud b. Kajs, prenijevši od Musaa b. Jesara, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ukoliko nekom od vas sluga spremi jelo i donese mu ga imajući u vidu da je podnosio vrućinu i dim, neka**

٣٨٤٥. حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ حَدَّثَنَا دَاوُدُ بْنُ قَيْسٍ عَنْ مُوسَى بْنِ يَسَارٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا صَنَعَ لِأَحَدِكُمْ خَادِمُهُ طَعَامًا ثُمَّ جَاءَهُ بِهِ وَقَدْ وَلِيَ حَرَّهُ وَدُخَانَهُ فَلْيُقْعِدْهُ

---

[585] Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu* i Ibn Madže u *Sunenu*.

[586] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu*; Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu*.

ga (kada budu jeli) posadi pored sebe i neka i on jede. A ako hrane bude malo, neka mu onda zalogaj ili dva stavi u ruku."[587]

مَعَهُ لِيَأْكُلَ فَإِنْ كَانَ الطَّعَامُ مَشْفُوهًا فَلْيَضَعْ فِي يَدِهِ مِنْهُ أَكْلَةً أَوْ أَكْلَتَيْنِ.

52. O salveti

٥٢. بَاب فِي الْمِنْدِيلِ

3846. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Ataa, a on od Ibn Abbasa, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Kada neko jede, neka ne briše ruku salvetom prije nego je obliže ili prije nego mu je neko drugi obliže."**[588]

٣٨٤٦. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنْ عَطَاءٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ فَلَا يَمْسَحَنَّ يَدَهُ بِالْمِنْدِيلِ حَتَّى يَلْعَقَهَا أَوْ يُلْعِقَهَا.

3847. ISPRIČAO NAM JE En-Nufejli, kog je obavijestio Ebu Muavija, prenijevši od Hišama b. Urve, on od Abdurrahmana b. Sa'da, on od Ibn Ka'ba b. Malika, a on od svoga oca: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je jeo sa tri prsta. Ne bi brisao ruku dok ih ne bi oblizao."**[589]

٣٨٤٧. حَدَّثَنَا النُّفَيْلِيُّ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ ابْنِ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَأْكُلُ بِثَلَاثِ أَصَابِعَ وَلَا يَمْسَحُ يَدَهُ حَتَّى يَلْعَقَهَا.

---

[587] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu.*

[588] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori, osim Et-Tirmizija.

[589] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu.*

53. Šta će osoba reći nakon jela

٥٣. بَاب مَا يَقُولُ الرَّجُلُ إِذَا طَعِمَ

3848. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od Sevra, on od Halida b. Ma'dana, a on od Ebu Umame: " **Kada bi ispred njega bila sklonjena hrana, Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi rekao: El-Hamdulillahi (hamden) kesiren tajjiben mubareken fihi gajre mekfijjin ve la muveddein ve la mustagnen anhu rabbena/*Hvala Allahu, brojnom i ugodnom zahvalom, u kojoj je bereket, Onome Koji je svemu dovoljan, a od Koga niko nije neovisan.*"**[590]

٣٨٤٨. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ ثَوْرٍ عَنْ خَالِدِ بْنِ مَعْدَانَ عَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا رُفِعَتْ الْمَائِدَةُ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ غَيْرَ مَكْفِيٍّ وَلَا مُوَدَّعٍ وَلَا مُسْتَغْنًى عَنْهُ رَبَّنَا.

3849. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. el-Ala, kog je obavijestio Veki, prenijevši od Sufjana, on od Ebu Hašima el-Vasitija, on od Ismaila b. Rebaha, on od svoga oca, ili nekoga drugog, a on od Ebu Seida el-Hudrija: **"Kad bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., završio sa jelom, rekao bi: *El-Hamdu lillahil-lezi et'amena ve sekana ve džealena muslimin/Hvala Allahu, Koji nas je nahranio i napojio i učinio nas muslimanima.*"**[591]

٣٨٤٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ حَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ أَبِي هَاشِمٍ الْوَاسِطِيِّ عَنْ إِسْمَعِيلَ بْنِ رَبَاحٍ عَنْ أَبِيهِ أَوْ غَيْرِهِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا فَرَغَ مِنْ طَعَامِهِ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَجَعَلَنَا مُسْلِمِينَ.

---

[590] Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu*; Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

[591] Bilježe ga i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*, Ebu Davud, En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*, a spomenuo ga je i El-Buhari u djelu *Et-Tarihul-kebir*.

3850. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Salih, kog je obavijestio Ibn Vehb, prenijevši od Seida b. Ebu Ejjuba, on od Ebu Akila el-Kurešija, on od Ebu Abdurrahmana el-Hubulija, a on od Ebu Ejjuba el-Ensarija: **"Kada bi jeo ili pio, Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi rekao:** ***El-hamdulillahi-llezi et'ame ve seka ve sevvegahu ve džeale lehu mahredžen/ Hvala Allahu, Koji nahrani i napoji, Koji olakšava (jelu i piću) ulazak i Koji je za njih dao izlaz."***[592]

٣٨٥٠. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي سَعِيدُ بْنُ أَبِي أَيُّوبَ عَنْ أَبِي عَقِيلٍ الْقُرَشِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْحُبُلِيِّ عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ قال: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَكَلَ أَوْ شَرِبَ قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَ وَسَقَى وَسَوَّغَهُ وَجَعَلَ لَهُ مَخْرَجًا.

54. O pranju ruku nakon jela

٥٤. بَاب فِي غَسْلِ الْيَدِ مِنْ الطَّعَامِ

3851. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Junus, kog je obavijestio Zuhejr, prenijevši od Suhejla b. Ebu Saliha, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ko legne da spava, a na ruci mu ostane masnoće od mesa (ili ostatak druge hrane), pa mu se nešto desi,[593] neka samo sebe krivi."[594]**

٣٨٥١. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ حَدَّثَنَا سُهَيْلُ بْنُ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ نَامَ وَفِي يَدِهِ غَمَرٌ وَلَمْ يَغْسِلْهُ فَأَصَابَهُ شَيْءٌ فَلَا يَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ.

---

[592] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

[593] Spopadnu ga džini, demoni ili kakvi gmizavci.

[594] Bilježe ga i Ibn Madže u *Sunenu* i Et-Tirmizi u *Džami'u* ali kao muallak-hadis.

55. O upućivanju dove za domaćina kada jedemo kod njega

3852. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Beššar, kog je obavijestio Ebu Ahmed, prenijevši od Sufjana, on od Jezida Ebu Halida ed-Dalanija, on od nekog čovjeka, a on od Džabira b. Abdullaha: **"Ebul-Hejsem b. et-Tejihan je za Vjerovjesnika, s.a.v.s., pripremio jelo, pa je pozvao njega i ashabe. Pošto završiše sa jelom, Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: 'Nagradite vašeg brate!' 'A u čemu se ogleda ta nagrada, Allahov Poslaniče?' – upitaše prisutni. On reče: 'Ako ste ušli kod nekoga, jeli njegovu hranu i pili njegov napitak, uputite za njega dovu; to će mu biti nagrada.'"**[595]

3853. ISPRIČAO NAM JE Mahled b. Halid, kog je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Ma'mera, on od Sabita, a on od Enesa: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je otišao kod Sa'da b. Ubade. On mu iznese hljeb i ulje, te on jede. Potom Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: 'Eftare 'indekumus-saimun, ve ekele ta'amekumul-ebrar, ve sallet alejkumul-melaike – Kod vas iftariše postači, vašu hranu jedoše bogobojazni i blagosiljaše vas meleki.'"**

٥٥. بَاب مَا جَاءَ فِي الدُّعَاءِ لِرَبِّ الطَّعَامِ إِذَا أُكِلَ عِنْدَهُ

٣٨٥٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا أَبُو أَحْمَدَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ يَزِيدَ أَبِي خَالِدٍ الدَّالَانِيِّ عَنْ رَجُلٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: صَنَعَ أَبُو الْهَيْثَمِ بْنُ التَّيْهَانِ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طَعَامًا فَدَعَا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَصْحَابَهُ فَلَمَّا فَرَغُوا قَالَ أَثِيبُوا أَخَاكُمْ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا إِثَابَتُهُ قَالَ إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا دُخِلَ بَيْتُهُ فَأُكِلَ طَعَامُهُ وَشُرِبَ شَرَابُهُ فَدَعَوْا لَهُ فَذَلِكَ إِثَابَتُهُ.

٣٨٥٣. حَدَّثَنَا مَخْلَدُ بْنُ خَالِدٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَاءَ إِلَى سَعْدِ بْنِ عُبَادَةَ فَجَاءَ بِخُبْزٍ وَزَيْتٍ فَأَكَلَ ثُمَّ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَفْطَرَ عِنْدَكُمْ الصَّائِمُونَ وَأَكَلَ طَعَامَكُمْ الْأَبْرَارُ وَصَلَّتْ عَلَيْكُمْ الْمَلَائِكَةُ.

---
[595] U senedu ovoga hadisa je jedan nepoznat prenosilac.

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

POGLAVLJA O MEDICINI

1. O čovjekovom liječenju

3854. ISPRIČAO NAM JE Hafs b. Omer en-Nemerij, kog je obavijestio Šu'be, prenijevši od Zijada b. Ilakea, da je Usame b. Šerik kazao: **"Došao sam Vjerovjesniku, s.a.v.s., a oko njega bijahu ashabi. Pomno ga slušahu, kao da su im na glavama ptice. Nazvah selam i sjedoh. Počeše pristizati beduini sa svih strana i zapitkivati ga: 'Allahov Poslaniče, jesmo li dužni liječiti se (ukoliko se razbolimo)?' On reče: 'Jeste, liječite se, jer Allah nije stvorio bolest, a da za nju nije stvorio i lijek. Samo za jednu bolest nema lijeka.' 'Koja je to bolest, Allahov Poslaniče?' – upitaše prisutni. 'To je starost.' – odgovori on."**[596]

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

كِتَاب الطِّبِّ

١. بَاب فِي الرَّجُلِ يَتَدَاوَى

٣٨٥٤. حَدَّثَنَا حَفْصُ بْنُ عُمَرَ النَّمَرِيُّ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ زِيَادِ بْنِ عِلَاقَةَ عَنْ أُسَامَةَ بْنِ شَرِيكٍ قَالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَصْحَابُهُ كَأَنَّمَا عَلَى رُءُوسِهِمْ الطَّيْرُ فَسَلَّمْتُ ثُمَّ قَعَدْتُ فَجَاءَ الْأَعْرَابُ مِنْ هَا هُنَا وَهَا هُنَا فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ أَنَتَدَاوَى فَقَالَ: تَدَاوَوْا فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمْ يَضَعْ دَاءً إِلَّا وَضَعَ لَهُ دَوَاءً غَيْرَ دَاءٍ وَاحِدٍ الْهَرَمُ.

---

[596] Ovaj hadis je jasan dokaz da je svaki musliman, ako se razboli, dužan tražiti lijeka. Ujedno, ovo je odgovor sljedbenicima pojedninih zabludjelih sekti koje smatraju da se čovjek treba prepustiti sudbini i da mu nije dozvoljeno liječiti se ako se razboli. Ovaj hadis bilježe i Et-Tirmizi, u *Džami'u*, i En-Nesai i Ibn Madže, u *Sunenima*. Et-Tirmizi je za njega kazao da je hasenun-sahihun.

2. O vrućici

3855. ISPRIČAO NAM JE Harun b. Abdullah, kog su obavijestili Ebu Davud i Ebu Amir – ovo je Ebu Amirov tekst – prenijevši od Fulejha b. Sulejmana, on od Ejjuba b. Abdurrahmana b. Sa'saa el-Ensarija, on od Jakuba b. Ebu Jakuba, da je Ummul-Munzir bint Kajs el-Ensarijja kazala: **"Kod mene su ušli Allahov Poslanik, s.a.v.s., i Alija. Alija se oporavljao od bolesti, a krozdovi nezrelih datula bijahu nam objешene (na zidu). Allahov Poslanik, s.a.v.s., poče jesti, a sa njim poče i Alija. Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče Aliji: 'Polahko, Alija. Ti se tek, od bolesti, oporavljaš!' Alija sjede, a Vjerovjesnik, s.a.v.s., nastavi da jede. Kada sam im skuhala repu sa ječmom, Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: 'Alija, ovo jedi, prijat će ti.'"**[597]

٢. بَاب فِي الْحِمْيَةِ

٣٨٥٥. حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ وَأَبُو عَامِرٍ وَهَذَا لَفْظُ أَبِي عَامِرٍ عَنْ فُلَيْحِ بْنِ سُلَيْمَانَ عَنْ أَيُّوبَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ صَعْصَعَةَ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ يَعْقُوبَ بْنِ أَبِي يَعْقُوبَ عَنْ أُمِّ الْمُنْذِرِ بِنْتِ قَيْسٍ الْأَنْصَارِيَّةِ قَالَتْ **دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَعَهُ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَام وَعَلِيٌّ نَاقِهٌ وَلَنَا دَوَالِي مُعَلَّقَةٌ فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْكُلُ مِنْهَا وَقَامَ عَلِيٌّ لِيَأْكُلَ فَطَفِقَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لِعَلِيٍّ مَهْ إِنَّكَ نَاقِهٌ حَتَّى كَفَّ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَام قَالَتْ وَصَنَعْتُ شَعِيرًا وَسِلْقًا فَجِئْتُ بِهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: يَا عَلِيُّ أَصِبْ مِنْ هَذَا فَهُوَ أَنْفَعُ لَكَ.**

قَالَ أَبُو دَاوُد: قَالَ هَارُونُ الْعَدَوِيَّةُ.

3. O hidžami/puštanju krvi pomoću kupice

3856. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Muhammeda b. Amra, on od Ebu Seleme, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **"Ako**

٣. بَاب فِي الْحِجَامَةِ

٣٨٥٦. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرٍو عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

---

[597] Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*.

i u čemu od onoga čime se liječite ima dobra, onda je to hidžama/puštanje krvi pomoću kupice."[598]

قَالَ إِنْ كَانَ فِي شَيْءٍ مِمَّا تَدَاوَيْتُمْ بِهِ خَيْرٌ فَالْحِجَامَةُ.

3857. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. el-Vezir ed-Dimeški, kog je obavijestio Jahja b. Hassan, prenijevši od Abdurrahmana b. Ebul-Mevalija (El-Meval), on od Faida, štićenika Ubejdullaha b. Alija b. Ebu Rafia, on od njegovog gospodara Ubejdullaha b. Alija b. Ebu Rfia, on od svoje nene Selme, služavke Allahovog Poslanika, s.a.v.s: **"Niko se Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., nije požalio na bol u glavi, a da mu nije rekao: 'Učini hidžamu.', niti mu se iko požalio na bol u nogama, a da mu nije rekao: 'Oknij ih.'"**[599]

٣٨٥٧. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْوَزِيرِ الدِّمَشْقِيُّ حَدَّثَنَا يَحْيَى يَعْنِي ابْنَ حَسَّانَ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي الْمَوَالِي حَدَّثَنَا فَائِدٌ مَوْلَى عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي رَافِعٍ عَنْ مَوْلَاهُ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي رَافِعٍ عَنْ جَدَّتِهِ سَلْمَى خَادِمِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ مَا كَانَ أَحَدٌ يَشْتَكِي إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَجَعًا فِي رَأْسِهِ إِلَّا قَالَ احْتَجِمْ وَلَا وَجَعًا فِي رِجْلَيْهِ إِلَّا قَالَ اخْضِبْهُمَا.

4. Na kome mjestu se pušta krv

٤. بَاب فِي مَوْضِعِ الْحِجَامَةِ

3858. ISPRIČALI SU NAM Abdurrahman b. Ibrahim ed-Dimeški i Kesir b. Ubejd, njih je obavijestio El-Velid, prenijevši od Ibn Sevbana, on od svoga oca, on od Ebu Kebšea el-Enmarija. Kesir kaže da mu je on ispričao **da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., sebi puštao krv na glavi i među plećkama. Govorio je: "Ko pusti ovu krv, neće mu naškoditi**

٣٨٥٨. حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ إِبْرَاهِيمَ الدِّمَشْقِيُّ وَكَثِيرُ بْنُ عُبَيْدٍ قَالَا حَدَّثَنَا الْوَلِيدُ عَنْ ابْنِ ثَوْبَانَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي كَبْشَةَ الْأَنْمَارِيِّ قَالَ كَثِيرٌ إِنَّهُ حَدَّثَهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَحْتَجِمُ عَلَى هَامَتِهِ وَبَيْنَ كَتِفَيْهِ وَهُوَ يَقُولُ مَنْ

---

[598] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

[599] Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*.

ako se ne bude ničim drugim i ni zbog čega drugog liječio."[600]

أَهْرَاقَ مِنْ هَذِهِ الدِّمَاءِ فَلَا يَضُرُّهُ أَنْ لَا يَتَدَاوَى بِشَيْءٍ لِشَيْءٍ.

3859. ISPRIČAO NAM JE Muslim b. Ibrahim, kog je obavijestio Džerir b. Hazim, prenijevši od Katadea, a on od Enesa: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je tri puta sebi kupicom pustio krv iz vena u vratu i gornjem dijelu leđa, među plećkama."**[601]

Ma'mer je rekao: "Uradio sam sebi hidžamu na glavi, pa sam izgubio pamćenje, tako da mi se morala učiti Fatiha u namazu dok bih klanjao."

٣٨٥٩. حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ يَعْنِي ابْنَ حَازِمٍ حَدَّثَنَا قَتَادَةُ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ احْتَجَمَ ثَلَاثًا فِي الْأَخْدَعَيْنِ وَالْكَاهِلِ.

قَالَ مُعَمَّرٌ احْتَجَمْتُ فَذَهَبَ عَقْلِي حَتَّى كُنْتُ أُلَقَّنُ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ فِي صَلَاتِي وَكَانَ احْتَجَمَ عَلَى هَامَتِهِ.

5. Kad je lijepo puštati krv

٥. بَاب مَتَى تُسْتَحَبُّ الْحِجَامَةُ

3860. ISPRIČAO NAM JE Ebu Tevbe Er-Rebi b. Nafi, kog je obavijestio Seid b. Abdurrahman el-Džumehi, prenijevši od Suhejla, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ko pusti krv kupicom, sedamnaestog, devetnaestog ili dvadeset i prvog u mjesecu, bit će mu to lijek za svaku bolest."**[602]

٣٨٦٠. حَدَّثَنَا أَبُو تَوْبَةَ الرَّبِيعُ بْنُ نَافِعٍ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْجُمَحِيُّ عَنْ سُهَيْلٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ احْتَجَمَ لِسَبْعَ عَشْرَةَ وَتِسْعَ عَشْرَةَ وَإِحْدَى وَعِشْرِينَ كَانَ شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ.

---

[600] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

[601] Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*.

[602] Dakle, to će mu biti lijek za svaku bolest čiji je uzročnik nečista krv u organizmu.

3861. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Ebu Bekre Bekkar b. Abdulaziz, prenijevši od svoje tetke po ocu Kejjise (Kebša bint Ebu Bekre; drugi su kazali: Kejsa) bint Ebu Bekre). **Njen otac je zabranjivao svojoj porodici da utorkom puštaju krv kupicom, prenoseći od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je utorak *dan krvi* i da u njemu postoji momenat u kome se krv ne može zaustaviti.**[603]

٣٨٦١. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ أَخْبَرَنِي أَبُو بَكْرَةَ بَكَّارُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ أَخْبَرَتْنِي عَمَّتِي كَبْشَةُ بِنْتُ أَبِي بَكْرَةَ وَقَالَ غَيْرُ مُوسَى كَيِّسَةُ بِنْتُ أَبِي بَكْرَةَ أَنَّ أَبَاهَا كَانَ يَنْهَى أَهْلَهُ عَنِ الْحِجَامَةِ يَوْمَ الثُّلَاثَاءِ وَيَزْعُمُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ يَوْمَ الثُّلَاثَاءِ يَوْمُ الدَّمِ وَفِيهِ سَاعَةٌ لَا يَرْقَأُ.

6. O operaciji vene i mjestima na kojima se pušta krv

٦. بَاب فِي قَطْعِ الْعِرْقِ وَمَوْضِعِ الْحَجْمِ

3862. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Sulejman el-Enbari, njega je obavijestio Ebu Muavija, prenijevši od El-A'meša, on od Ebu Sufjana, da je Džabir kazao: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je poslao Ubeju liječnika te mu je operisao venu."**[604]

٣٨٦٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَانَ الْأَنْبَارِيُّ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ عَنِ الْأَعْمَشِ عَنْ أَبِي سُفْيَانَ عَنْ جَابِرٍ قَالَ: بَعَثَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى أُبَيٍّ طَبِيبًا فَقَطَعَ مِنْهُ عِرْقًا.

3863. ISPRIČAO NAM JE Muslim b. Ibrahim, kog je obavijestio Hišam, prenijevši od Ebuz-Zubejra, a on od Džabira: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je sebi**

٣٨٦٣. حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

[603] Jedan broj učenjaka ovaj hadis smatra vrlo slabim.

[604] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu* i Ibn Madže u *Sunenu*.

kupicom pustio krv na kuku zbog boli koju je osjećao u njemu."[605]

وَسَلَّمَ احْتَجَمَ عَلَى وِرْكِهِ مِنْ وَثْءٍ كَانَ بِهِ.

7. O kauterizaciji[606]

٧. بَاب فِي الْكَيِّ

3864. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Sabita, on od Mutarrifa, a on od Imrana b. Husajna: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio kauterizaciju. Mi smo, nakon toga, bili u iskušenju te smo vršili kauterizaciju, ali nismo imali uspjeha."**[607]

Ebu Davud kaže: "Imran b. Husajn je čuo kada meleki nazivaju selam. Kad je izvršio kauterizaciju, više ih nije čuo. A kada je prestao s tim, ponovo ih je čuo."

٣٨٦٤. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ ثَابِتٍ عَنْ مُطَرِّفٍ عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ: نَهَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ الْكَيِّ فَاكْتَوَيْنَا فَمَا أَفْلَحْنَ وَلَا أَنْجَحْنَ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: وَكَانَ يَسْمَعُ تَسْلِيمَ الْمَلَائِكَةِ فَلَمَّا اكْتَوَى انْقَطَعَ عَنْهُ فَلَمَّا تَرَكَ رَجَعَ إِلَيْهِ.

605 Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

606 Pod kauterizacijom se misli na paljenje rana ili bolnih mjesta radi zaustavljanja krvarenja. To je, po mišljenju većine učenjaka, pokuđeno/mekruh. Oni zabrane u sljedećim hadisima shvataju u smislu mekruha.

607 Neki učenjaci smatraju da se ova zabrana odnosila specijalno na Imrana b. Husajna, koji je imao hemoroide. Tražio je da mu ih spale, ali mu je to Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio. On ih je i nakon toga spalio, ali nije imao uspjeha, ponovo su mu se vratili. Mi danas, hvala Allahu, nemamo potrebe za ovom vrstom kauterizacije, jer je medicina, a posebno hirurgija dosta uznapredovala da i najkomplikovanije slučajeve veoma uspješno rješava. Ovaj hadis su zabilježili i Et-Tirmizi, u *Džami'u*, i Ibn Madže, u *Sunenu*.

3865. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Ebuz-Zubejra, a on od Džabira: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je Sa'du b. Muazu kauterizirao ranu nakon što je pogođen strijelom."**[608]

٣٨٦٥. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَوَى سَعْدَ بْنَ مُعَاذٍ مِنْ رَمِيَّتِهِ.

8. O šmrkanju lijeka u nos

٨. بَاب فِي السَّعُوطِ

3866. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Ahmed b. Ishak, prenijevši od Vuhejba, on od Abdullaha b. Tavusa, on od svoga oca, a on od Ibn Abbasa: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je lijek šmrkao u nos."**[609]

٣٨٦٦. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ إِسْحَقَ حَدَّثَنَا وُهَيْبٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ طَاوُسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْتَعَطَ.

---

[608] U prethodnom hadisu Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranjuje kauterizaciju. Iz ovog hadisa vidimo da je on lično kauterizirao Sa'da b. Muaza. U hadisu koji bilježi Et-Tirmizi u *Džami'u* stoji da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kauterizirao Es'ada b Zurarea. Hadisi iz prethodnog poglavlja ukazuju na to da treba izbjegavati kauterizaciju ukoliko postoji bilo kakav drugi lijek za to, pošto je kauterizacija veoma bolna. Ukoliko, pak, ne postoji drugi lijek da bi se spasio život, dozvoljena je i kauterizacija.

Ovaj hadis su zabilježili i Musklim u *Sahihu* i Ibn Madže u *Sunenu*. U Muslimovom predanju stoji da je Sa'd b. Muaz pogođen strijelom u središnju venu na ruci, dok u Ibn Madžeovom predanju stoji da je dva puta pogođen u središnju venu na ruci.

[609] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

9. O nušri/vračanju u svrhu liječenja

3867. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Akila b. Ma'kila, on od Vehba b. Munebbiha, a on od Džabira . b. Abdullaha: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je upitan o nušri, pa je rekao: 'To je šejtanski posao.'"**[610]

٩. بَاب فِي النُّشْرَةِ

٣٨٦٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ حَدَّثَنَا عَقِيلُ بْنُ مَعْقِلٍ قَالَ سَمِعْتُ وَهْبَ بْنَ مُنَبِّهٍ يُحَدِّثُ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ النُّشْرَةِ فَقَالَ: هُوَ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ.

10. O korišćenju protivotrova

3868. ISPRIČAO NAM JE Ubejdullah b. Omer b. Mejsere, kog je obavijestio Abdullah b. Jezid, prenijevši od Seida b. Ebu Ejjuba, on od Šurahbila b. Jezida el-Meafirija, on od Abdurrahmana b. Rafia et-Tenuhija, ovaj od Abdullaha b. Amra, da je Allahovog Poslanika, s.a.v.s., rekao: **"Ako bih pio protivotrov,**[611] **kačio na**

١٠. بَاب فِي التِّرْيَاقِ

٣٨٦٨. حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ بْنِ مَيْسَرَةَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَزِيدَ حَدَّثَنَا سَعِيدُ بْنُ أَبِي أَيُّوبَ حَدَّثَنَا شُرَحْبِيلُ بْنُ يَزِيدَ الْمُعَافِرِيُّ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ رَافِعٍ التَّنُوخِيِّ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو يَقُولُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

---

[610] Ljudi su tokom povijesti koristili brojne metode liječenja. Mnogi to i danas koriste: magiju, vračanje, bioenergiju i sl. Ovim hadisom Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranjuje metode liječenja koje se temelje na vračanju, magiji, džinskim imenima, zvjezdarstvu, astrologiji i bioenergiji. Sve te metode liječenja Poslanik naziva šejtanskim poslom. Jedina ispravna metoda koju je Allahov Poslanik, s.a.v.s., dozvolio i koju je sam prakticirao je liječenje Kur'anom, Allahovim imenima i dovama, bez ikakvih drugih pridodavanja.

[611] U osnovi, korišćenje protivotrova nije zabranjeno, ukoliko nije napravljen od zabranjenih supstanci, kao što su zmijska krv i otrov, svinjsko meso ili alkohol. Ovdje se Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi

sebe hajmajliju,[612] recitirao poeziju, bih bio od onih koji se ne obaziru na to šta čine."[613]

Ebu Davud kaže: "Protivotrov je bio zabranjen samo Vjerovjesniku, s.a.v.s; ostalim ljudima je dopušten."

وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَا أُبَالِي مَا أَتَيْتُ إِنْ أَنَا شَرِبْتُ تِرْيَاقًا أَوْ تَعَلَّقْتُ تَمِيمَةً أَوْ قُلْتُ الشِّعْرَ مِنْ قِبَلِ نَفْسِي.

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: هَذَا كَانَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَاصَّةً وَقَدْ رَخَّصَ فِيهِ قَوْمٌ يَعْنِي التِّرْيَاقَ.

11. O pokuđenim lijekovima

١١. بَاب فِي الْأَدْوِيَةِ الْمَكْرُوهَةِ

3869. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Ubade el-Vasiti, kog je obavijestio Jezid b. Harun, prenijevši od Ismaila b. Ajjaša, on od Sa'lebe b. Muslima, on od Ebu Imrana el-Ensarija, on od Ummud-Derdaa, a ona od Ebud-Derdaa, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Allah je dao bolest i i lijek; za svaku bolest dao i lijek. Zato se liječite, ali nemojte se liječiti haramom."**

٣٨٦٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عُبَادَةَ الْوَاسِطِيُّ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا إِسْمَعِيلُ بْنُ عَيَّاشٍ عَنْ ثَعْلَبَةَ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي عِمْرَانَ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ أُمِّ الدَّرْدَاءِ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ الدَّاءَ وَالدَّوَاءَ وَجَعَلَ لِكُلِّ دَاءٍ دَوَاءً فَتَدَاوَوْا وَلَا تَدَاوَوْا بِحَرَامٍ.

---

odnose upravo na one vrste protivotrova koje su napravljene od zabranjenih supstanci. Izuzetak je kada budemo u situaciji da nema druge vrste protivotrova. U tom slučaju nam i on postaje dopušten, da bismo spasili život.

[612] Ovim Allahov Poslanik, s.a.v.s., aludira na sve amulete i hamajlije za koje se vjeruje da štite čovjeka od zla i nedaća, a poznato nam je da samo Allah čovjeka može zaštititi od belaja i nedaća, kao i hamajlije koje sadrže nešto drugo, osim kur'anskog teksta, Allahovih imena i dova.

[613] Uzvišeni Allah, u suri Jasin, 69. ajet, kaže: *Mi Poslanika nismo pjesništvu učili, to mu ne priliči. Ovo je samo pouka, Kur'an jasni.*

3870. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Kesir, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Ibn Ebu Zi'ba, on od Seida b. Halida, on od Seida b. el-Musejjeba, a on od Abdurrahmana b. Osmana: **"Neki liječnik je pitao Vjerovjesnika, s.a.v.s., može li žabu koristiti za pravljanje lijeka, pa mu je Vjerovjesnik, s.a.v.s., zabranio njeno ubijanje."**[614]

٣٨٧٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ ابْنِ أَبِي ذِئْبٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ خَالِدٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عُثْمَانَ أَنَّ طَبِيبًا سَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ ضِفْدَعٍ يَجْعَلُهَا فِي دَوَاءٍ فَنَهَاهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ قَتْلِهَا.

3871. ISPRIČAO NAM JE Harun b. Abdullah, kog je obavijestio Muhammed b. Bišr, prenijevši od Junusa b. Ebu Ishaka, on od Mudžahida, a on od Ebu Hurejrea: **"Allahov Poslanik, s.a.v.s., je zabranio nečiste lijekove."**[615]

٣٨٧١. قَالَ لَنَا حَدَّثَنَا هَارُونُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ بِشْرٍ حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ أَبِي إِسْحَقَ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ الدَّوَاءِ الْخَبِيثِ.

3872. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Ebu Muavija, prenijevši od El-A'meša, od Ebu

٣٨٧٢. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ:

[614] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*. Učenjaci iz ovoga izvlače različite zaključke. El-Hattabi smatra da se iz ovog hadisa zaključuje da je zabranjeno jesti žablje meso. Samim tim im je zabranjeno stavljati je u lijekove. Neki učenjaci izvlače zaključak da je zabranjeno klati i ubijati životinje, osim radi jela. Imajući u vidu da liječnik nije namjeravao žabu jesti, nego od nje napraviti lijek, zabranio mu je njeno ubijanje. Najvjerovatnije je da se ta supstanca mogla dobiti i iz nečega dugog, te nije bilo potrebe za ubijanjem žabe.

[615] To su oni lijekovi koji u sebi sadrže zabranjene supstance. Ovaj hadis su zabilježili i Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*.

Saliha, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ko popije otrov (i na taj način se ubije) u ruci će držati otrov i njime se vječito trovati u džehennemskoj vatri."**[616]

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ حَسَا سُمًّا فَسُمُّهُ فِي يَدِهِ يَتَحَسَّاهُ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدًا مُخَلَّدًا فِيهَا أَبَدًا.

3873. ISPRIČAO NAM JE Muslim b. Ibrahim, kog je obavijestio Šu'be, prenijevši od Simaka, on od Alkame b. Vaila, on od svoga oca, **da je Tarik b. Suvejd (ili: Suvejd b. Tarik) pitao Vjerovjesnika, s.a.v.s., o alkoholu, pa ga je Poslanik zabranio. Potom ga je još jednom pitao i on ga je zabranio. Zatim je rekao: 'Allahov Vjerovjesniče, u njemu je lijek.', a Vjerovjesnik, s.a.v.s., će na to: 'U njemu nema lijeka – u njemu je bolest.'"**[617]

٣٨٧٣. حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ سِمَاكٍ عَنْ عَلْقَمَةَ بْنِ وَائِلٍ عَنْ أَبِيهِ ذَكَرَ طَارِقُ بْنُ سُوَيْدٍ أَوْ سُوَيْدُ بْنُ طَارِقٍ سَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْخَمْرِ فَنَهَاهُ ثُمَّ سَأَلَهُ فَنَهَاهُ فَقَالَ لَهُ يَا نَبِيَّ اللَّهِ إِنَّهَا دَوَاءٌ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا وَلَكِنَّهَا دَاءٌ.

---

616 Bilježe ga u *El-Kutubus-sitte* svi autori.

617 Ovaj hadis je jasan dokaz da je zabranjeno alkohol koristiti kao lijek. Analogno tome, zabranjeno je koristiti i sve vrste lijekova koji u sebi sadrže alkohol ukoliko takvih lijekova ima i bez alkohola. Ukoliko, pak, takvih lijekova nema bez alkohola, nego je baš nužno da se takav lijek upotrijebi, onda je to u nuždi dozvoljeno. U hadisu koji bilježi Ebu Davud, u *Sunenu*, od Ebu Derdaa, stoji da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Allah je stvorio bolest, a stvorio je i lijek. Za svaku bolest je stvorio lijek, pa se liječite, ali se ne liječite onim što je haram."** U hadisu koji prenosi El-Buharija od Ibn Mesuda stoji da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: **"Allah vam nije dao lijek u onome što vam je zabranio."**

12. O medinskoj datula adžvi

١٢. بَاب فِي تَمْرَةِ الْعَجْوَةِ

3874. ISPRIČAO NAM JE Ishak b. Ismail, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši od Ibn Ebu Nedžiha, on od Mudžahida, a on od Sa'da: **"Jako sam se razbolio i Allahov Poslanik, s.a.v.s., je došao da me obiđe. Stavio je ruku na moja prsa, tako da sam osjetio njenu hladnoću, na srcu i reče mi: 'Ti si plućni bolesnik. Otiđi kod El-Harisa b. Keledea iz plemena Sekif, on poznaje medicinu, neka uzme sedam medinskih datula adžve, neka ih stuče skupa sa košpicama i razmuti s vodom, i neka ti to dadne da popiješ.'"**

٣٨٧٤. حَدَّثَنَا إِسْحَقُ بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ ابْنِ أَبِي نَجِيحٍ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنْ سَعْدٍ قَالَ: مَرِضْتُ مَرَضًا أَتَانِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَعُودُنِي فَوَضَعَ يَدَهُ بَيْنَ ثَدْيَيَّ حَتَّى وَجَدْتُ بَرْدَهَا عَلَى فُؤَادِي فَقَالَ: إِنَّكَ رَجُلٌ مَفْئُودٌ ائْتِ الْحَارِثَ بْنَ كَلَدَةَ أَخَا ثَقِيفٍ فَإِنَّهُ رَجُلٌ يَتَطَبَّبُ فَلْيَأْخُذْ سَبْعَ تَمَرَاتٍ مِنْ عَجْوَةِ الْمَدِينَةِ فَلْيَجَأْهُنَّ بِنَوَاهُنَّ ثُمَّ لِيَلُدَّكَ بِهِنَّ.

3875. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Ebu Usama, prenijevši od Hašima b. Hašima, ovaj od Amira b. Sa'da b. Ebu Vekkasa, a on od svoga oca, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Ko ujutru pojede sedam medinskih datula adžve, taj dan mu neće nauditi ni otrov ni sihr."**[618]

٣٨٧٥. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ حَدَّثَنَا هَاشِمُ بْنُ هَاشِمٍ عَنْ عَامِرِ بْنِ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ تَصَبَّحَ سَبْعَ تَمَرَاتٍ عَجْوَةٍ لَمْ يَضُرَّهُ ذَلِكَ الْيَوْمَ سَمٌّ وَلَا سِحْرٌ.

[618] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

13. O liječenju zagnojenog nepca

3876. ISPRIČALI SU NAM Museded i Hamid b. Jahja, njih je obavijestio Sufjan, prenijevši od Ez-Zuhrija, on od Ubejdullaha b. Abdullaha, da je Ummu Kajs bint Mihsan kazala: **"Ušla sam kod Allahovog Poslanika, s.a.v.s., sa svojim sinom, kome sam rukom odstranila zagnojenje na nepcu, pa je rekao: 'Zašto mučite djecu istiskujući im rukom gnoj sa nepca? Zašto ne koristite indijsku aloju, koja u sebi sadrži sedam vrsta lijekova, jedan od njih je lijek za upalu pluća i odstranjenje gnoja, ukoliko se ubaci kroz nos i usta.'"**[619]

Ebu Davud kaže: "Tj. alojino mirisno osušeno drvo."

١٣. بَاب فِي الْعِلَاقِ

٣٨٧٦. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ وَحَامِدُ بْنُ يَحْيَى قَالَا حَدَّثَنَا سُفْيَانُ عَنْ الزُّهْرِيِّ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أُمِّ قَيْسٍ بِنْتِ مِحْصَنٍ قَالَتْ دَخَلْتُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِابْنٍ لِي قَدْ أَعْلَقْتُ عَلَيْهِ مِنْ الْعُذْرَةِ فَقَالَ: عَلَامَ تَدْغَرْنَ أَوْلَادَكُنَّ بِهَذَا الْعِلَاقِ عَلَيْكُنَّ بِهَذَا الْعُودِ الْهِنْدِيِّ فَإِنَّ فِيهِ سَبْعَةَ أَشْفِيَةٍ مِنْهَا ذَاتُ الْجَنْبِ يُسْعَطُ مِنْ الْعُذْرَةِ وَيُلَدُّ مِنْ ذَاتِ الْجَنْبِ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: يَعْنِي بِالْعُودِ الْقُسْطَ.

14. O surmi (o preporuci da se surma koristi)

3877. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Junus, kog je obavijestio Zuhejr, prenijevši od Abdullaha b. Osmana b. Husajma, prenijevši od Seida b. Džubejra, a on od Ibn Abbasa, da je Allahov

١٤. بَاب فِي الْأَمْرِ بِالْكُحْلِ

٣٨٧٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُثْمَانَ بْنِ خُثَيْمٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْبَسُوا مِنْ ثِيَابِكُمْ

[619] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i Ibn Madže u *Sunenima*.

Poslanik, s.a.v.s., rekao: **“Oblačite bijelu odjeću jer je ona najbolja i u nju umotavajte vaše umrle. Ismid[620] je najbolja surma koju koristite. Ona izoštrava vid i jača trepavice.”**[621]

الْبَيَاضَ فَإِنَّهَا مِنْ خَيْرِ ثِيَابِكُمْ وَكَفِّنُوا فِيهَا مَوْتَاكُمْ وَإِنَّ خَيْرَ أَكْحَالِكُمُ الإِثْمِدُ يَجْلُو الْبَصَرَ وَيُنْبِتُ الشَّعْرَ.

15. O uroku okom

١٥. بَاب مَا جَاءَ فِي الْعَيْنِ

3878. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Hanbel, kog je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Ma’mera, on od Hemmama b. Munebbiha, on od Ebu Hurejrea, a on od Allahovog Poslanika, s.a.v.s: **“Urok okom je istina.”**[622]

٣٨٧٨. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ حَدَّثَنَا مَعْمَرٌ عَنْ هَمَّامِ بْنِ مُنَبِّهٍ قَالَ هَذَا مَا حَدَّثَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْعَيْنُ حَقٌّ.

3879. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Džerir, prenijevši od El-A’meša, on od Ibrahima, on od El-Esveda, a on od Aiše: **“Od osobe koja nekoga urekne bi se zatražilo da uzme abdest, a onda bi se tom vodom urečena osoba okupala.”**[623]

٣٨٧٩. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا جَرِيرٌ عَنِ الأَعْمَشِ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنِ الأَسْوَدِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ يُؤْمَرُ الْعَائِنُ فَيَتَوَضَّأُ ثُمَّ يَغْتَسِلُ مِنْهُ الْمَعِينُ.

---

[620] Ismid je vrsta kamena od kog se pravi najbolja vrsta surme. Crne je boje i naginje na crveno. Ima ga u Hidžazu, ali je najbolji onaj koji se uvozi iz Isfehana.

[621] Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami’u* i Ibn Madže u *Sunenu*.

[622] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima*.

[623] Jedan od efikasnih načina liječenja uroka u Vjerovjesnikovo, s.a.v.s., vrijeme bio je i taj da se onaj koji je urečen zapljusne vodom kojom se okupao, ili uzeo abdest onaj koji ga je urekao. Ovaj metod se koristi onda kad se zna ko je urekao određenu osobu. Zato je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kako stoji u hadisu kog bilježi Et-Tirmizi,

16. O spolnom odnosu sa suprugom dok je trudna ili dok doji dijete

١٦. بَاب فِي الْغَيْلِ

3880. ISPRIČAO NAM JE Er-Rebi b. Nafi Ebu Tevbe, kog je obavijestio Muhammed b. Muhadžir, prenijevši od svoga oca, on od Esme bint Jezid b. es-Seken, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Ne ubijajte tajno (ne nanosite zlo) vašu djecu, jer spolni odnos sa ženom u času dok doji obara konjanika s konja."**[624]

٣٨٨٠. حَدَّثَنَا الرَّبِيعُ بْنُ نَافِعٍ أَبُو تَوْبَةَ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ مُهَاجِرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ يَزِيدَ بْنِ السَّكَنِ قَالَتْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: لَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ سِرًّا فَإِنَّ الْغَيْلَ يُدْرِكُ الْفَارِسَ فَيُدَعْثِرُهُ عَنْ فَرَسِهِ.

3881. ISPRIČAO NAM JE El-Ka'nebi, prenijevši od Malika, on od Muhammeda b. Abdurrahmana b. Nevfela, ovaj od Urve b. Zubejra, on od Aiše, Poslanikove supruge, a ona od Džudame el-Esedijje, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **"Razmišljao sam da zabranim spolni odnos sa ženom koja još doji dijete, pa sam se sjetio da su to Perzi-**

٣٨٨١. حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ نَوْفَلٍ أَخْبَرَنِي عُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ عَنْ عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ جُدَامَةَ الْأَسَدِيَّةِ أَنَّهَا سَمِعَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: لَقَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَنْهَى عَنِ الْغِيلَةِ حَتَّى ذَكَرْتُ أَنَّ الرُّومَ

---

u *Džami'u*, rekao da je onaj od koga se zatraži kupanje dužan to učiniti.

[624] To znači, veli El-Hattabi: "Ukoliko muž spolno opći sa suprugom dok doji dijete, općenje sa njom kvari njeno mlijeko i dijete koje ga doji postaje slabašno. Ukoliko tu slabost ne bude osjećalo dok je malo, osjetit će je kad poraste, jer se neće moći držati na konju." Ovaj hadis je zabilježio i Ibn Madže u *Sunenu*.

janaci i Rimljani radili i da im to nije naudilo djeci."[625]

وَفَارِسَ يَفْعَلُونَ ذَلِكَ فَلَا يَضُرُّ أَوْلَادَهُمْ.

Malik kaže: "*Gajle* je to da čovjek ima spolni odnos sa ženom u času dok doji dijete."

قَالَ مَالِكٌ الْغِيلَةُ أَنْ يَمَسَّ الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ وَهِيَ تُرْضِعُ.

17. O nošenju talismana[626]

١٧. بَاب فِي تَعْلِيقِ التَّمَائِمِ

3882. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. el-Ala, kog je obavijestio Ebu Muavija, prenijevši od El-A'meša, on od Amra b. Murre, on od Jahjaa b. el-Džezzara, on od Zejnebinog bratića, on od Zejnebe, Abdullahove supruge, a ona od Abdullaha, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Uistinu su rukje,[627] talismani i čaranja širk. 'Zašto tako govoriš' – upitah Abdullaha – 'kad sam ja, tako mi Allaha, osjetila od toga korist. Boljele su me oči pa sam otišla kod jednog jevreja koji me je rukjom liječio i bol je prestao.' Abdullah reče:**

٣٨٨٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَلَاءِ حَدَّثَنَا أَبُو مُعَاوِيَةَ حَدَّثَنَا الْأَعْمَشُ عَنْ عَمْرِو بْنِ مُرَّةَ عَنْ يَحْيَى بْنِ الْجَزَّارِ عَنْ ابْنِ أَخِي زَيْنَبَ امْرَأَةِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ زَيْنَبَ امْرَأَةِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِنَّ الرُّقَى وَالتَّمَائِمَ وَالتِّوَلَةَ شِرْكٌ قَالَتْ قُلْتُ لِمَ تَقُولُ هَذَا وَاللَّهِ لَقَدْ كَانَتْ عَيْنِي تَقْذِفُ وَكُنْتُ أَخْتَلِفُ إِلَى فُلَانٍ الْيَهُودِيِّ

[625] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori, osim El-Buharija.

[626] Talismanom se smatra sve ono što, po shvaćanju onih koji su praznovjerni, svome posjedniku daje čudotvornu moć, donosi sreću i uspjeh i štiti ga od raznih poroka. U te talismane spadaju zapisi, hajmajlije, uročnice i sl.

[627] El-Hattabi kaže da se ovdje misli na rukje čije se značenje ne razumije i one koje sadrže primjese širka. Rukje Kur'anom, Allahovim imenima i dovama, ne samo da su dozvoljene nego su čak i preporučene. Takve rukje je učio i Allahov Poslanik, s.a.v.s., i njegovi ashabi.

'To je posao šejtana, koji je svojom rukom bockao tvoje oko i kada te ovaj počeo liječiti, on ga je prestao bockati. Zar ti nije bilo dovoljno da si izgovorila ono što je izgovarao Allahov Poslanik, s.a.v.s: *Ezhibil-be'se Rabben-nasi. Išfi enteš-šafi, la šifaen illa šifauke šifaen la jugadiru sukmen*/*Otkloni žestinu bolesti, o Gospodaru ljudi, i podari lijek, Ti liječiš i nema drugog lijeka osim onoga koji Ti podariš, podari takav lijek iza koga više neće ostati bolesti.*"[628]

3883. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Abdullah b. Davud, prenijevši od Malika b. Migvela, on od Husajna, on od Eš-Ša'bija, on od Imrana b. Husajna, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: **"Rukju je najpreče učiti radi liječenja uroka i groznice."**[629]

18. O rukjama[630]

3884. ISPRIČALI SU NAM Ahmed b. Salih i Ibnus-Serh. Ahmed je prenio od

يَرْقِينِي فَإِذَا رَقَانِي سَكَنَتْ فَقَالَ: عَبْدُ اللَّهِ إِنَّمَا ذَاكَ عَمَلُ الشَّيْطَانِ كَانَ يَنْخُسُهَا بِيَدِهِ فَإِذَا رَقَاهَا كَفَّ عَنْهَا إِنَّمَا كَانَ يَكْفِيكِ أَنْ تَقُولِي كَمَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ أَذْهِبْ الْبَأْسَ رَبَّ النَّاسِ اشْفِ أَنْتَ الشَّافِي لَا شِفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ شِفَاءً لَا يُغَادِرُ سَقَمًا.

٣٨٨٣. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ دَاوُدَ عَنْ مَالِكِ بْنِ مِغْوَلٍ عَنْ حُصَيْنٍ عَنْ الشَّعْبِيِّ عَنْ عِمْرَانَ بْنَ حُصَيْنٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا رُقْيَةَ إِلَّا مِنْ عَيْنٍ أَوْ حُمَةٍ.

١٨. بَاب مَا جَاءَ فِي الرُّقَى

٣٨٨٤. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ وَابْنُ السَّرْحِ قَالَ أَحْمَدُ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ

---

[628] Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

[629] Ovaj hadis bilježe i Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ahmed b. Hanbel u *Musnedu*.

[630] Rukjom se naziva izgovaranje pojedinih riječi u svrhu liječenja. Postoje dvije vrste rukji: 1) rukje koje su, po islamu, dozvoljene i preporučene, a sastoje se od izgovora kur'anskih odlomaka, Allahovih

Ibn Vehba, a Ibnus-Serh je prenio od Ibn Vehba, on od Davuda b. Abdurrahmana, on od Amra b. Jahje, on od Jusufa b. Muhammeda – Ibnu Salih je rekao: Muhammeda b. Jusufa b. Sabita b. Kajsa b. Šemmasa – on od svoga oca, on od njegova djeda, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., ušao kod Sabita b. Kajsa – Ahmed kaže: dok je bio bolestan pa je rekao: **“Otkloni bolest, Gospodaru ljudi, od Sabita b. Kajsa b. Šemmasa.’, zatim je u čašu uzeo zemlje iz Bathana (medinske doline) i u nju huknuo, a onda tu zemlju posuo po njemu.”**[631]

Ebu Davud kaže: “Ispravno je da se Ibnus-Serh zove Jusuf b. Muhammed.”

و قَالَ ابْنُ السَّرْحِ أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ حَدَّثَنَا دَاوُدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ عَمْرِو بْنِ يَحْيَى عَنْ يُوسُفَ بْنِ مُحَمَّدٍ وَقَالَ ابْنُ صَالِحٍ مُحَمَّدُ بْنُ يُوسُفَ بْنِ ثَابِتِ بْنِ قَيْسِ بْنِ شَمَّاسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ دَخَلَ عَلَى ثَابِتِ بْنِ قَيْسٍ قَالَ أَحْمَدُ وَهُوَ مَرِيضٌ فَقَالَ: اكْشِفِ الْبَأْسَ رَبَّ النَّاسِ عَنْ ثَابِتِ بْنِ قَيْسِ بْنِ شَمَّاسٍ ثُمَّ أَخَذَ تُرَابًا مِنْ بَطْحَانَ فَجَعَلَهُ فِي قَدَحٍ ثُمَّ نَفَثَ عَلَيْهِ بِمَاءٍ وَصَبَّهُ عَلَيْهِ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: قَالَ ابْنُ السَّرْحِ يُوسُفُ بْنُ مُحَمَّدٍ وَهُوَ الصَّوَابُ.

3885. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Salih, kog je obavijestio Ibn Vehb, prenijevši od Muavije, on od Abdurrahmana b. Džubejra, on od svoga oca, da je Avf b. Malik kazao: **“Mi smo u predislamsko doba liječili rukjama. Upitali smo: ‘Allahov Poslaniče, šta misliš o tome?’ On reče: ‘Predočite mi vaše rukje. Nema smetnje da se koristi rukja koja u sebi ne sadrži širk.’”**[632]

٣٨٨٥. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ حَدَّثَنَا ابْنُ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي مُعَاوِيَةُ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَوْفِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: كُنَّا نَرْقِي فِي الْجَاهِلِيَّةِ فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ تَرَى فِي ذَلِكَ فَقَالَ: اعْرِضُوا عَلَيَّ رُقَاكُمْ لَا بَأْسَ بِالرُّقَى مَا لَمْ تَكُنْ شِرْكًا.

---

imena i dova, i 2) rukje koje su, po islamu, zabranjene, a to su one koje sadrže nerazumljive riječi i primjese širka i kufra.

631 Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu* i kao musned i kao murselhadis.

632 Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

3886. ISPRIČAO NAM JE Ibrahim b. Mehdi el-Misisi, kog je obavijestio Ali b. Mushir, prenijevši od Abdulaziza b. Omera b. Abdulaziza, on od Saliha b. Kejsana, on od Ebu Bekra b. Sulejmana b. Ebu Hasme, a on od Eš-Šifae bint Abdullah: **"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je ušao kod Hafse, a ja sam bila kod nje. On me upita: 'Zašto je (Hafsu) ne naučiš rukju protiv mrava, kao što si je naučila pisanju?'"**[633]

٣٨٨٦. حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ مَهْدِيٍّ الْمِصِّيصِيُّ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ مُسْهِرٍ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ عَنْ صَالِحِ بْنِ كَيْسَانَ عَنْ أَبِي بَكْرِ بْنِ سُلَيْمَانَ بْنِ أَبِي حَثْمَةَ عَنِ الشِّفَاءِ بِنْتِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَتْ دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا عِنْدَ حَفْصَةَ فَقَالَ لِي أَلَا تُعَلِّمِينَ هَذِهِ رُقْيَةَ النَّمْلَةِ كَمَا عَلَّمْتِيهَا الْكِتَابَةَ.

3887. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Abdulvahid b. Zijad, prenijevši od Usmana b. Hakima, on od njegove nene Er-Rebabe, da je Sehl b. Hunejf kazao: **"Prolazio sam (prolazili smo) pored bujice i ja sam se u njoj okupao. Kad sam izišao iz vode obuzela me je vrućica. To je doprlo do Allahovog Poslanika, s.a.v.s., koji je rekao: 'Recite Ebu Sabitu neka traži utočište (od oka koje ga je ureklo).'**

٣٨٨٧. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَاحِدِ بْنُ زِيَادٍ حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ حَكِيمٍ حَدَّثَتْنِي جَدَّتِي قَالَتْ سَمِعْتُ سَهْلَ بْنَ حُنَيْفٍ يَقُولُ مَرَرْنَا بِسَيْلٍ فَدَخَلْتُ فَاغْتَسَلْتُ فِيهِ فَخَرَجْتُ مَحْمُومًا فَنُمِيَ ذَلِكَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: مُرُوا أَبَا ثَابِتٍ يَتَعَوَّذُ

---

[633] Neke žene su još u predislamsko doba izgovarale neke riječi prilikom liječenja bubuljica. Te riječi nisu imale loše značenje i nisu sadržavale širk. Jedna od žena koje su poznavale te riječi, rukju za liječenje bubuljica po tijelu bila je i Šifaa bint Abdullah, iz plemena Kurejš. Primila je islam prije Hidžre. Jedna je od žena koje su dale prisegu Allahovom Poslaniku, s.a.v.s. Allahov Poslanik, s.a.v.s., bi često odlazio kod nje i spavao nakon podne-namaza. Bila je izuzetno razborita i pametna žena. Omer b. el-Hattab je jako držao do njenog mišljenja. Ahmed b. Salih kaže da joj je bilo ime Lejla, ali je više poznata po nadimku Eš-Šifaa.

Upita: 'Zar učenje rukje može odagnati urok?' On reče: 'Rukja se i uči radi liječenja od uroka, groznice ili uboda (škorpiona ili zmije).'"[634] Ebu Davud je rekao: "Groznica je od ujeda zmija i sl."

قَالَتْ فَقُلْتُ يَا سَيِّدِي وَالرُّقَى صَالِحَةٌ فَقَالَ: لَا رُقْيَةَ إِلَّا فِي نَفْسٍ أَوْ حُمَةٍ أَوْ لَدْغَةٍ.

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: الْحُمَةُ مِنَ الْحَيَّاتِ وَمَا يَلْسَعُ.

3888. ISPRIČAO NAM JE Sulejman b. Davud, kog je obavijestio Šerik. A ispričao nam je i El-Abbas el-Anberi, kog je obavijestio Jezid b. Harun, prenijevši od Šerika, on od El-Abbasa b. Zeriha, on od Eš-Ša'bija – El-Abbas je rekao: od Enesa – da je Vvjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: **"Rukja se najčešće uči radi liječenja od uroka, ili groznice, ili radi zaustavljanja krvarenja."**

El-Abbas nije spomenuo urok. Ovo je tekst Sulejmana b. Davuda.

٣٨٨٨. حَدَّثَنَا سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ حَدَّثَنَا شَرِيكٌ ح. وحَدَّثَنَا الْعَبَّاسُ الْعَنْبَرِيُّ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ أَخْبَرَنَا شَرِيكٌ عَنْ الْعَبَّاسِ بْنِ ذَرِيحٍ عَنْ الشَّعْبِيِّ قَالَ الْعَبَّاسُ عَنْ أَنَسٍ قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا رُقْيَةَ إِلَّا مِنْ عَيْنٍ أَوْ حُمَةٍ أَوْ دَمٍ يَرْقَأُ لَمْ يَذْكُرْ الْعَبَّاسُ الْعَيْنَ وَهَذَا لَفْظُ سُلَيْمَانَ بْنِ دَاوُدَ.

19. Kako izgledaju rukje

١٩. بَاب كَيْفَ الرُّقَى

3889. ISPRIČAO NAM JE Mused-ded, kog je obavijestio Abdulvaris, prenijevši od Abdulaziza b. Suhejba, da je Enes upitao Sabita: **"Hoćeš li da ti proučim rukju Allahovog Poslanika, s.a.v.s? 'Hoću.' – reče Enes, a Sabit nastavi:** ***Allahumme Rabben-nasi Muzhibel-be'si, išfi Enteš-šafi la šafije illa Ente. Išfihi šifaen la jugadiru sekamen***

٣٨٨٩. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَارِثِ عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ صُهَيْبٍ قَالَ قَالَ أَنَسٌ يَعْنِي لِثَابِتٍ أَلَا أَرْقِيكَ بِرُقْيَةِ رَسُولِ اللَّهِ قَالَ بَلَى قَالَ فَقَالَ: اللَّهُمَّ رَبَّ النَّاسِ مُذْهِبَ الْبَأْسِ اشْفِ أَنْتَ الشَّافِي

[634] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

/Allahu, Gospodaru ljudi, Koji otklanjaš bolest, izliječi, Ti si Onaj Koji liječi, nema liječnika osim Tebe. Podari takav lijek iza koga više neće ostati bolesti."[635]

لَا شَافِيَ إِلَّا أَنْتَ اشْفِهِ شِفَاءً لَا يُغَادِرُ سَقَمًا.

3890. ISPRIČAO NAM JE Abdullah el-Ka'nebi, prenijevši od Malika, on od Jezida b. Husajfea, on od Amra b. Abdullaha b. Ka'ba es-Sulemija, on od Nafia b. Džubejra, on od Osmana b. Ebul-Asa: **"Otišao sam kod Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Imao sam veliki bol. Allahov Poslanik, s.a.v.s., mi je rekao: 'Potari sedam puta desnom rukom mjesto gdje te boli, govoreći: *Euzu bi izzetillahi ve kudretihi min šerri ma edžidu/Utječem se Allahovom veličinom i moći od zla onoga što osjećam.* Uradio sam to i Allah je od mene otklonio bol. Sad to stalno preporučujem svojoj porodici i drugima."**[636]

٣٨٩٠. حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكٍ عَنْ يَزِيدَ بْنِ خُصَيْفَةَ أَنَّ عَمْرَو بْنَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ كَعْبٍ السُّلَمِيَّ أَخْبَرَهُ أَنَّ نَافِعَ بْنَ جُبَيْرٍ أَخْبَرَهُ عَنْ عُثْمَانَ بْنِ أَبِي الْعَاصِ أَنَّهُ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ عُثْمَانُ وَبِي وَجَعٌ قَدْ كَادَ يُهْلِكُنِي قَالَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: امْسَحْهُ بِيَمِينِكَ سَبْعَ مَرَّاتٍ وَقُلْ أَعُوذُ بِعِزَّةِ اللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ قَالَ فَفَعَلْتُ ذَلِكَ فَأَذْهَبَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَا كَانَ بِي فَلَمْ أَزَلْ آمُرُ بِهِ أَهْلِي وَغَيْرَهُمْ.

3891. ISPRIČAO NAM JE Jezid b. Halid b. Mevhiber-Remli, kog je obavijestio El-Lejs, prenijevši od Zijada b. Muhammeda, on od Muhammeda b. Ka'ba el-Kurezija, on od Fedalea b. Ubejda, a on od Ebud-Derdaa, da je

٣٨٩١. حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ خَالِدِ بْنِ مَوْهَبٍ الرَّمْلِيُّ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ عَنْ زِيَادَةَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ كَعْبٍ الْقُرَظِيِّ عَنْ فَضَالَةَ بْنِ عُبَيْدٍ عَنْ

[635] Bilježe ga i El-Buhari u *Sahihu*; Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu*.

[636] Bilježe ga i Muslim u *Sahihu*; Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **“Ko se od vas požali da ga nešto boli ili mu se požali njegov brat, neka kaže:** ***Rabbunellahu-llezi fis-semai takaddese ismuke, emruke fis-semai vel-erd. Kema rahmetuke fis-semai fedž'al rahmeteke fil-erdi Igfir lena hubena ve hatajana ente Rabbut-tajjibine enzil rahmeten min rahmetike ve šifaen min šifaike ala hazel-vedžei, fejebre'e/Naš Gospodar je Allah. Tvoje je ime na nebesima blagoslovljeno i Tvoja se naredba sprovodi i na nebesima i na Zemlji. Kao što si učinio da Tvoja milost bude na nebesima, učini da Tvoja milost bude i na Zemlji. Oprosti nam naše greške i grijehe, Ti si Gospodar čestitih i poštenih. Spusti milost od Tvoje milosti i lijek od Tvojih lijekova na ovaj bol*** **– ozdarvit će.”**[637]

أَبِي الدَّرْدَاءِ قال: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَنِ اشْتَكَى مِنْكُمْ شَيْئًا أَوِ اشْتَكَاهُ أَخٌ لَهُ فَلْيَقُلْ رَبَّنَا اللَّهُ الَّذِي فِي السَّمَاءِ تَقَدَّسَ اسْمُكَ أَمْرُكَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ كَمَا رَحْمَتُكَ فِي السَّمَاءِ فَاجْعَلْ رَحْمَتَكَ فِي الْأَرْضِ اغْفِرْ لَنَا حُوبَنَا وَخَطَايَانَا أَنْتَ رَبُّ الطَّيِّبِينَ أَنْزِلْ رَحْمَةً مِنْ رَحْمَتِكَ وَشِفَاءً مِنْ شِفَائِكَ عَلَى هَذَا الْوَجَعِ فَيَبْرَأَ.

3892. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Hammad, prenijevši od Muhammeda b. Ishaka, on od Amra b. Šuajba, on od svoga oca, a on od njegovog djeda: **“Allahov Poslanik, s.a.v.s., ih je protiv straha podučio riječima:** ***Euzu bikelimatillahit-tamme min gadabihi, ve šerri ibadihi ve min hemezatiš-šejatini ve en jahdurun/Utječem se Allahovim potpunim riječima od Njegove srdžbe i od zla Njegovih***

٣٨٩٢. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يُعَلِّمُهُمْ مِنَ الْفَزَعِ كَلِمَاتٍ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ غَضَبِهِ وَشَرِّ عِبَادِهِ وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَنْ يَحْضُرُونِ وَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ يُعَلِّمُهُنَّ

---

[637] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

robova i od šejtanskog došaptavanja i od njihove prisutnosti. **Abdullah b. Amr je ovim riječima učio svoje sinove koji su shvatali, a onome ko nije shvatao, pisao ih je i kačio na njega."**[638]

مَنْ عَقَلَ مِنْ بَنِيهِ وَمَنْ لَمْ يَعْقِلْ كَتَبَهُ فَأَعْلَقَهُ عَلَيْهِ.

3893. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Ebu Surejdž er-Razi, kog je obavijestio Mekijj b. Ibrahim, prenijevši od Jezida b. Ebu Ubejda: **"Vidio sam trag udarca na Selmeovoj potkoljenici. 'Šta je to?' – upitao sam. 'Pogođen sam na Dan Hajbera.' – reče on. 'Ljudi kazaše: 'Seleme je pogođen!', pa su me odnijeli Vjerovjesniku, s.a.v.s. Tri puta je huknuo u mene i od tada više ne osjećam bol.'"**[639]

٣٨٩٣. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ أَبِي سُرَيْجٍ الرَّازِيُّ أَخْبَرَنَا مَكِّيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا يَزِيدُ بْنُ أَبِي عُبَيْدٍ قَالَ: رَأَيْتُ أَثَرَ ضَرْبَةٍ فِي سَاقِ سَلَمَةَ فَقُلْتُ مَا هَذِهِ قَالَ أَصَابَتْنِي يَوْمَ خَيْبَرَ فَقَالَ: النَّاسُ أُصِيبَ سَلَمَةُ فَأُتِيَ بِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَنَفَثَ فِيَّ ثَلَاثَ نَفَثَاتٍ فَمَا اشْتَكَيْتُهَا حَتَّى السَّاعَةِ.

3894. ISPRIČALI SU NAM Zuhejr b. Harb i Osman b. Ebu Šejbe, koje je obavijestio Sufjan b. Ujejne, prenijevši od Abdurabiha b. Seida, on od Amre, a ona od Aiše: " **Kada bi mu se neko potužio da ga nešto boli, Vjerovjesnik, s.a.v.s., bi uzeo na kažiprst malo svoje pljuvačke, pomiješao ga sa zemljom, a onda nanio na bolno mjesto, govoreći: 'Prahom naše zemlje pomiješanim sa**

٣٨٩٤. حَدَّثَنَا زُهَيْرُ بْنُ حَرْبٍ وَعُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ قَالَا حَدَّثَنَا سُفْيَانُ بْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ عَبْدِ رَبِّهِ يَعْنِي ابْنَ سَعِيدٍ عَنْ عَمْرَةَ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لِلْإِنْسَانِ إِذَا اشْتَكَى يَقُولُ بِرِيقِهِ ثُمَّ قَالَ بِهِ فِي

[638] Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i En-Nesai u *Sunenu*.

[639] Bilježi ga i El-Buhari u *Sahihu*.

našom pljuvačkom jednog od nas izliječit će našeg bolesnog, uz dopuštenje našeg Gospodara.'"[640]

3895. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od Zekerijje, on od Amira, ovaj od Haridžea b. es-Salta et-Temimija, **da je njegov amidža otišao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i primio islam. Kad se vraćao od njega, naišao je pored naroda koji su imali poludjelog čovjeka vezanog lancima. Neko od njegove porodice upita: "Pričali su nam da je taj vaš drug došao sa dobrim, pa da li vi imate nešto (da li ti imaš nešto) čime bi ga liječio?' Ja mu proučih rukju sa Fatihom i on ozdravi, a oni mi dadoše stotinu ovaca. Otišao sam Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i o tome ga obavijestio, a on reče: 'Nisi ništa drugo učio do to?'** – Musedded je na drugom mjestu spomenuo da mu je rekao: **'Jesi li mu učio išta drugo do Fatihu? – 'Nisam.' – odgovorio sam, a on reče: 'Uzmi ih, jer tako mi Onoga Koji održava moj život, ako drugi jedu učeći nedozvoljenu rukju, zašto ti ne bi jeo učeći ispravnu rukju?'"[641]**

التُّرَابِ تُرْبَةُ أَرْضِنَا بِرِيقَةِ بَعْضِنَا يُشْفَى سَقِيمُنَا بِإِذْنِ رَبِّنَا.

٣٨٩٥. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ زَكَرِيَّا قَالَ حَدَّثَنِي عَامِرٌ عَنْ خَارِجَةَ بْنِ الصَّلْتِ التَّمِيمِيِّ عَنْ عَمِّهِ أَنَّهُ أَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَسْلَمَ ثُمَّ أَقْبَلَ رَاجِعًا مِنْ عِنْدِهِ فَمَرَّ عَلَى قَوْمٍ عِنْدَهُمْ رَجُلٌ مَجْنُونٌ مُوثَقٌ بِالْحَدِيدِ فَقَالَ: أَهْلُهُ إِنَّا حُدِّثْنَا أَنَّ صَاحِبَكُمْ هَذَا قَدْ جَاءَ بِخَيْرٍ فَهَلْ عِنْدَكَ شَيْءٌ تُدَاوِيهِ فَرَقَيْتُهُ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ فَبَرَأَ فَأَعْطَوْنِي مِائَةَ شَاةٍ فَأَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخْبَرْتُهُ فَقَالَ: هَلْ إِلَّا هَذَا وَقَالَ مُسَدَّدٌ فِي مَوْضِعٍ آخَرَ هَلْ قُلْتَ غَيْرَ هَذَا قُلْتُ لَا قَالَ خُذْهَا فَلَعَمْرِي لَمَنْ أَكَلَ بِرُقْيَةِ بَاطِلٍ لَقَدْ أَكَلْتَ بِرُقْيَةِ حَقٍّ.

---

[640] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori, osim Et-Tirmizija.

[641] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

3896. ISPRIČAO NAM JE Ubejdullah b. Muaz, kog je obavijestio njegov otac, prenijevši od Ibn Beššara, on od Ibn Džafera, ovaj od Šu'bea, on od Abdullaha b. Ebus-Sefera, on od Eš-Ša'bija, on od Haridže b. es-Salta, a on od svoga amidže: **“Tri dana ga je liječio Fatihom učeći mu rukju jutrom i večerom. Kad god bi proučio Fatihu, skupio bi pljuvačku i huknuo u njega, te je ozdravio kao da je oslobođen iz okova. Na ime toga, dali su mu nešto. On je otišao Vjerovjesniku, s.a.v.s...”** – dalji smisao je kao u Museddedovom hadisu.

٣٨٩٦. حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُعَاذٍ حَدَّثَنَا أَبِي ح. وحَدَّثَنَا ابْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا ابْنُ جَعْفَرٍ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي السَّفَرِ عَنِ الشَّعْبِيِّ عَنْ خَارِجَةَ بْنِ الصَّلْتِ عَنْ عَمِّهِ أَنَّهُ مَرَّ قَالَ فَرَقَاهُ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ ثَلاَثَةَ أَيَّامٍ غُدْوَةً وَعَشِيَّةً كُلَّمَا خَتَمَهَا جَمَعَ بُزَاقَهُ ثُمَّ تَفَلَ فَكَأَنَّمَا أُنْشِطَ مِنْ عِقَالٍ فَأَعْطَوْهُ شَيْئًا فَأَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ ذَكَرَ مَعْنَى حَدِيثِ مُسَدَّدٍ.

3897. ISPRIČAO NAM JE Ahmed b. Junus, kog je obavijestio Zuhejr, prenijevši od Suhejla b. Ebu Saliha, a on od svoga oca, da je neki čovjek iz plemena Eslem kazao: **“Sjedio sam kod Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kada mu je došao jedan ashab i rekao: ‘Allahov Poslaniče, ubolo me je nešto sinoć tako da cijelu noć, do sabaha, nisam zaspao.’ ‘Šta te je ubolo?’ – upita Vjerovjesnik, s.a.v.s. ‘Škorpion.’ – odgovorio je. On reče: ‘Da si izgovorio kada si omrkao: *Euzu bikelimatillahit-tammati min šerri ma halek/ Utječem se Allahovim potpunim riječima od zla koje je stvorio* – ne bi ti, Allahovom voljom, naudio.”**[642]

٣٨٩٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ يُونُسَ حَدَّثَنَا زُهَيْرٌ حَدَّثَنَا سُهَيْلُ بْنُ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ سَمِعْتُ رَجُلاً مِنْ أَسْلَمَ قَالَ: كُنْتُ جَالِسًا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَاءَ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِهِ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ لُدِغْتُ اللَّيْلَةَ فَلَمْ أَنَمْ حَتَّى أَصْبَحْتُ قَالَ مَاذَا قَالَ عَقْرَبٌ قَالَ أَمَا إِنَّكَ لَوْ قُلْتَ حِينَ أَمْسَيْتَ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ لَمْ تَضُرَّكَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ.

---

[642] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

3898. ISPRIČAO NAM JE Hajve b. Šurejh, kog je obavijestio Bekijje, prenijevši od Ez-Zubejdija, on od Ez-Zuhrija, on od Tarika b. Muhašina, a on od Ebu Hurejrea: **“Vjerovjesniku, s.a.v.s., je doveden čovjek kog je ubo škorpion. Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: ‘Da je rekao: *Euzu bikelimatillahit-tamme min šerri ma halek*, ne bi ga ubo (ili je kazao: ne bi mu naškodio).’”**[643]

٣٨٩٨. حَدَّثَنَا حَيْوَةُ بْنُ شُرَيْحٍ حَدَّثَنَا بَقِيَّةُ حَدَّثَنِي الزُّبَيْدِيُّ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ طَارِقٍ يَعْنِي ابْنَ مُخَاشِنٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: **أُتِيَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِلَدِيغٍ لَدَغَتْهُ عَقْرَبٌ قَالَ فَقَالَ: لَوْ قَالَ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ لَمْ يُلْدَغْ أَوْ لَمْ يَضُرَّهُ.**

3899. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Ebu Avane, prenijevši od Ebu Bišra, on od Ebul-Mutevekkila, a on od Ebu Seida el-Hudrija, **da su neki ashabi, putujući, odsjeli u nekom arapskom naselju (pa ih nisu htjeli primiti u goste niti su ih htjeli počastiti). Nakon izvjesnog vremena neki od njih dođoše ashabima i rekoše: ‘Našeg poglavicu je ubo škorpion, pa imate li nešto što bi mu pomoglo?’ Jedan od njih reče: ‘Da, tako mi Allaha, ja liječim rukjom, ali pošto smo od vas tražili da nas ugostite, a vi to odbili, neću mu učiti rukju dok mi ne platite.’ Pošto su se dogovorili da će mu dati stado ovaca,[644] on je otišao kod njega i učio mu Fatihu i hukao u njega sve dok nije ozdravio kao da je iz okova**

٣٨٩٩. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ أَبِي بِشْرٍ عَنْ أَبِي الْمُتَوَكِّلِ عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ **أَنَّ رَهْطًا مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ انْطَلَقُوا فِي سَفْرَةٍ سَافَرُوهَا فَنَزَلُوا بِحَيٍّ مِنْ أَحْيَاءِ الْعَرَبِ فَقَالَ: بَعْضُهُمْ إِنَّ سَيِّدَنَا لُدِغَ فَهَلْ عِنْدَ أَحَدٍ مِنْكُمْ شَيْءٌ يَنْفَعُ صَاحِبَنَا فَقَالَ: رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ نَعَمْ وَاللَّهِ إِنِّي لَأَرْقِي وَلَكِنِ اسْتَضَفْنَاكُمْ فَأَبَيْتُمْ أَنْ تُضَيِّفُونَا مَا أَنَا بِرَاقٍ حَتَّى تَجْعَلُوا لِي جُعْلًا فَجَعَلُوا لَهُ قَطِيعًا مِنَ الشَّاءِ فَأَتَاهُ فَقَرَأَ عَلَيْهِ أُمَّ الْكِتَابِ وَيَتْفُلُ حَتَّى بَرَأَ كَأَنَّمَا أُنْشِطَ مِنْ عِقَالٍ قَالَ فَأَوْفَاهُمْ**

---

643 Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

644 Abadi kaže da je u stadu bilo trideset brava.

oslobođen.' Dali su im stado koje su dogovorili, a neki rekoše: 'Podijelimo ih međusobno.' Onaj što je učio rukju reče: 'Ne činite to dok ne dođemo Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i ne konsultiramo ga o tome.' Ujutru su otišli Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i to mu spomenuli, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., upita: 'Otkud ste znali da je Fatiha rukja? Dobro ste postupili. Podijelite to međusobno i odredite i meni dio.'"[645]

جُعْلَهُمْ الَّذِي صَالَحُوهُمْ عَلَيْهِ فَقَالُوا اقْتَسِمُوا فَقَالَ: الَّذِي رَقَى لَا تَفْعَلُوا حَتَّى نَأْتِيَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَنَسْتَأْمِرَهُ فَغَدَوْا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرُوا لَهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مِنْ أَيْنَ عَلِمْتُمْ أَنَّهَا رُقْيَةٌ أَحْسَنْتُمْ اقْتَسِمُوا وَاضْرِبُوا لِي مَعَكُمْ بِسَهْمٍ.

3900. ISPRIČAO NAM JE Ubejdullah b. Muaz, kog je obavijestio njegov otac. A ispričao nam je i Ibn Beššar, kog je obavijestio Muhammed b. Džafer, prenijevši od Šu'bea, on od Abdullaha b. Ebus-Sefera, on od Eš-Šabija, on od Haridža b. es-Salta et-Temimija, da je njegov amidža kazao: "Vraćali smo se od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i prošli kroz jedno arapsko naselje. Neki od njih rekoše: 'Obaviješteni smo da dolazite od tog čovjeka sa dobrim, pa da li imate lijek ili rukju? Mi imamo jednoga koji je poludio te je u okovima.' 'Imamo.' – odgovorili smo, te su doveli tog poludjelog čovjeka. Učio sam mu Fatihu tri dana, jutrom i večerom. Kad god bih je završio, sakupio

٣٩٠٠. حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مُعَاذٍ حَدَّثَنَا أَبِي ح. وحَدَّثَنَا ابْنُ بَشَّارٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ قَالَ حَدَّثَنَا شُعْبَةُ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي السَّفَرِ عَنْ الشَّعْبِيِّ عَنْ خَارِجَةَ بْنِ الصَّلْتِ التَّمِيمِيِّ عَنْ عَمِّهِ قال: أَقْبَلْنَا مِنْ عِنْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَتَيْنَا عَلَى حَيٍّ مِنْ الْعَرَبِ فَقَالُوا إِنَّا أُنْبِئْنَا أَنَّكُمْ قَدْ جِئْتُمْ مِنْ عِنْدِ هَذَا الرَّجُلِ بِخَيْرٍ فَهَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ دَوَاءٍ أَوْ رُقْيَةٍ فَإِنَّ عِنْدَنَا مَعْتُوهًا فِي الْقُيُودِ قَالَ فَقُلْنَا نَعَمْ قَالَ فَجَاءُوا بِمَعْتُوهٍ فِي الْقُيُودِ قَالَ فَقَرَأْتُ عَلَيْهِ فَاتِحَةَ الْكِتَابِ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ

[645] Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori.

bih pljuvačku u ustima i huknuo u njega. On ozdravi kao da je oslobođen okova. Dadoše mi stado ovaca, a ja rekoh: 'Ne, dok ne upitam Allahovog Poslanika, s.a.v.s.' Upitah ga, a on reče: 'Jedi, tako mi Onoga Koji održava moj život, ako neko jede učeći nedozvoljenu rukju, zašto ti ne bi jeo učeći ispravnu rukju.'"

غُدْوَةً وَعَشِيَّةً كُلَّمَا خَتَمْتُهَا أَجْمَعُ بُزَاقِي ثُمَّ أَتْفُلُ فَكَأَنَّمَا نَشِطَ مِنْ عِقَالٍ قَالَ فَأَعْطَوْنِي جُعْلًا فَقُلْتُ لَا حَتَّى أَسْأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: كُلْ فَلَعَمْرِي مَنْ أَكَلَ بِرُقْيَةِ بَاطِلٍ لَقَدْ أَكَلْتَ بِرُقْيَةِ حَقٍّ.

3901. ISPRIČAO NAM JE El-Ka'nebi, prenijevši od Malika, on od Ibn Šihaba, on od Urve, da je Aiša, Poslanikova supruga, rekla: **"Kada se Allahov Poslanik, s.a.v.s., razbolio, učio je sebi El-Muavvezat i hukao.[646] Pošto mu se bolest pogoršala, ja sam mu učila i potirala ga njegovom rukom, želeći time bereket."[647]**

٣٩٠١. حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكٍ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ عُرْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا اشْتَكَى يَقْرَأُ فِي نَفْسِهِ بِالْمُعَوِّذَاتِ وَيَنْفُثُ فَلَمَّا اشْتَدَّ وَجَعُهُ كُنْتُ أَقْرَأُ عَلَيْهِ وَأَمْسَحُ عَلَيْهِ بِيَدِهِ رَجَاءَ بَرَكَتِهَا.

20. O lijeku za debljanje

٢٠. بَاب فِي السُّمْنَةِ

3902. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Jahja b. Faris, kog je obavijestio Nuh b. Jezid b. Jessar, prenijevši od Ibrahima b. Sa'da, on od Muhammeda b. Ishaka, on od Hišama b. Urve, on od svoga oca, da je Aiša kazala: **"Moja majka je željela da se malo udebljam**

٣٩٠٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى بْنِ فَارِسٍ حَدَّثَنَا نُوحُ بْنُ يَزِيدَ بْنِ سَيَّارٍ حَدَّثَنَا إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَعْدٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَقَ عَنْ هِشَامِ بْنِ عُرْوَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَائِشَةَ

---

[646] On je hukao u ruke, a onda njima potirao po tijelu.

[647] Bilježe ga i El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

radi udaje za Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Nisam prihvatila ništa što mi je nudila, dok mi ne ponudi tikvu sa svježim datulama. Kad sam to probala, udebljala sam se."[648]

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ أَرَادَتْ أُمِّي أَنْ تُسَمِّنَنِي لِدُخُولِي عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمْ أَقْبَلْ عَلَيْهَا بِشَيْءٍ مِمَّا تُرِيدُ حَتَّى أَطْعَمَتْنِي الْقِثَّاءَ بِالرُّطَبِ فَسَمِنْتُ عَلَيْهِ كَأَحْسَنِ السِّمْنِ.

---

648 Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

POGLAVLJA O PRORICANJU I ZLOSLUTNJI

كِتَابُ الْكَهَانَةِ وَالتَّطَيُّرِ

1. O odlasku kod proricatelja/gatara

١. بَاب فِي الْكَاهِنِ

3903. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Hammad. A obavijestio nas je i Musedded, kom je ispričao Jahja, prenijevši od Hammada Selemea, on od Hakima el-Esrema, on od Ebu Temime, a on od Ebu Hurejrea da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **“Ko ode proricatelju** – Musa kaže: i **povjeruje u ono što mu je ovaj rekao** – a onda su se suglasili: **ili ko spolno opći sa ženom** – Musedded kaže: **sa svojom ženom dok ima menstruaciju, ili ko sa ženom opći u analni otvor, zanijekao je ono što je objavljeno Muhammedu, s.a.v.s.”**[649]

٣٩٠٣. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا حَمَّادٌ ح. وحَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ عَنْ حَكِيمٍ الْأَثْرَمِ عَنْ أَبِي تَمِيمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ أَتَى كَاهِنًا قَالَ مُوسَى فِي حَدِيثِهِ فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ ثُمَّ اتَّفَقَا أَوْ أَتَى امْرَأَةً قَالَ مُسَدَّدٌ امْرَأَتَهُ حَائِضًا أَوْ أَتَى امْرَأَةً قَالَ مُسَدَّدٌ امْرَأَتَهُ فِي دُبُرِهَا فَقَدْ بَرِئَ مِمَّا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ.

2. O zvijezdama (nebeskim tijelima)

٢. بَاب فِي النُّجُومِ

3904. ISPRIČALI SU NAM Ebu Bekr b. Ebu Šejbe i Musedded, njih je obavijestio Jahja, prenijevši od Ubejdullaha b. el-Ahnesa, on od El-Velida b. Abdullaha,

٣٩٠٤. حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَمُسَدَّدٌ الْمَعْنَى قَالَا حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ الْأَخْنَسِ عَنْ الْوَلِيدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ يُوسُفَ بْنِ مَاهَكَ

[649] Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u*, i En-Nesai i Ibn Madže u *Sunenima*.

on od Jusufa b. Mahika, a on od Ibn Abbasa, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **“Ko preuzme znanje sa nebeskih tijela (zvijezda), preuzeo je dio sihra. Povećanjem preuzetog znanja, on povećava sihr.”**[650]

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ اقْتَبَسَ عِلْمًا مِنْ النُّجُومِ اقْتَبَسَ شُعْبَةً مِنْ السِّحْرِ زَادَ مَا زَادَ.

3905. ISPRIČAO NAM JE El-Ka’nebi, prenijevši od Malika, on od Saliha b. Kejsana, on od Ubejdullaha b. Abdullaha, da je Zejd b. Halid el-Džuheni kazao: **“Allahov Poslanik, s.a.v.s., nam je, nakon kiše koja je te noći pala, na Hudejbiji klanjao sabah-namaz. Pošto je završio, okrenuo se ljudima i upitao: ‘Znate li šta kaže vaš Gospodar?’ Rekoše: ‘Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju.’ On reče: ‘Kaže: ‘Osvanuo je od Mojih robova onaj koji vjeruje u Mene i onaj koji ne vjeruje u Mene. Onaj koji je rekao da je kiša pala Allahovom dobrotom i Allahovom milošću, taj vjeruje u Mene, a ne u zvijezde. A onaj koji je rekao da je kiša pala izlaskom jedne i zalaskom druge zvijezde, taj ne vjeruje u Mene, a vjeruje u zvijezde.’”**[651]

٣٩٠٥. حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ عَنْ مَالِكٍ عَنْ صَالِحِ بْنِ كَيْسَانَ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ أَنَّهُ قال: صَلَّى لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاةَ الصُّبْحِ بِالْحُدَيْبِيَةِ فِي إِثْرِ سَمَاءٍ كَانَتْ مِنْ اللَّيْلِ فَلَمَّا انْصَرَفَ أَقْبَلَ عَلَى النَّاسِ فَقَالَ: هَلْ تَدْرُونَ مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ قَالَ أَصْبَحَ مِنْ عِبَادِي مُؤْمِنٌ بِي وَكَافِرٌ فَأَمَّا مَنْ قَالَ مُطِرْنَا بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَذَلِكَ مُؤْمِنٌ بِي كَافِرٌ بِالْكَوْكَبِ وَأَمَّا مَنْ قَالَ مُطِرْنَا بِنَوْءِ كَذَا وَكَذَا فَذَلِكَ كَافِرٌ بِي مُؤْمِنٌ بِالْكَوْكَبِ.

---

650 Bilježi ga i Ibn Madže u *Sunenu*.

651 Bilježe ga El-Buhari i Muslim u *Sahihima* i En-Nesai u *Sunenu*.

3. O gatanju pomoću crta i leta ptica

٣. بَاب فِي الْخَطِّ وَزَجْرِ الطَّيْرِ

3906. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od Avfa, on od Hajjana – drugi su, osim Museddeda, rekli: Hijjan b. el-Ala – on od Katana b. Kubejsa, ovaj od svoga oca, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Gatanje na osnovu leta ptica, zloslutnja i gatanje bacanjem piljaka je čarolija/sihr."**[652]

Et-tark je nagađanje, a *el-ijafe* je gatanje pomoću crta na zemlji.

٣٩٠٦. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى حَدَّثَنَا عَوْفٌ حَدَّثَنَا حَيَّانُ قَالَ غَيْرُ مُسَدَّدٍ حَيَّانُ بْنُ الْعَلَاءِ حَدَّثَنَا قَطَنُ بْنُ قَبِيصَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: الْعِيَافَةُ وَالطِّيَرَةُ وَالطَّرْقُ مِنْ الْجِبْتِ الطَّرْقُ الزَّجْرُ وَالْعِيَافَةُ الْخَطُّ.

3907. ISPRIČAO NAM JE Ibn Beššar, kog je obavijestio Muhammed b. Džafer, da je Avf rekao: "*El-ijafe* je gatanje pomoću leta ptica, a *et-tark* je gatanje povlačenjem linija po zemlji."

٣٩٠٧. حَدَّثَنَا ابْنُ بَشَّارٍ قَالَ قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ قَالَ عَوْفٌ الْعِيَافَةُ زَجْرُ الطَّيْرِ وَالطَّرْقُ الْخَطُّ يُخَطُّ فِي الْأَرْضِ.

---

[652] Arapi su u predislamskom dobu imali više načina gatanja i proricanja. Među najraširenijim su bili: gatanje pomoću leta ptica, gatanje bacanjem piljaka i povlačenjem crta po zemlji. Pustili bi pticu, pa ako bi ona poletjela u jednom pravcu, smatrali su da će im se desiti dobro, a ako bi poletjela u drugom pravcu, mislili bi da će im se desiti zlo. Ili bi bacali piljke ili povlačili crte po zemlji, a onda oduzimali dva po dva piljka ili brisali dvije po dvije crte, pa ako bi na kraju ostao paran broj piljaka ili crta, smatrali su, naprimjer, da je to što su naumili raditi ili putovati dobro za njih; ako bi ostao neparan broj piljaka ili crta, smatrali su da to što su naumili raditi ili putovati nije dobro za njih, i sl. Islam je takve postupke, vjerovanja i zloslutnje zabranio. Ovaj hadis je zabilježio i En-Nesai u *Sunenu*.

3908. ISPRIČAO NAM JE Musedded, kog je obavijestio Jahja, prenijevši od El-Hadžadža es-Savafa, on od Jahjaa b. Ebu Kesira, ovaj od Hilala b. Ebu Mejmune, on od Ataa b. Jesara, da je Muavija b. el-Hakem es-Sulemi kazao: **“Allahov Poslaniče, neki od nas gataju pomoću crta.” On reče: ‘Jedan od Allahovih vjerovjesnika je, po Allahovoj odredbi, povlačio crte u svrhu saznanja. Ukoliko se nečija crta podudari sa njegovom, pravilno je postupio. U protivnom, nije.’”**[653]

٣٩٠٨. حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا يَحْيَى عَنْ الْحَجَّاجِ الصَّوَّافِ حَدَّثَنِي يَحْيَى بْنُ أَبِي كَثِيرٍ عَنْ هِلَالِ بْنِ أَبِي مَيْمُونَةَ عَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ الْحَكَمِ السُّلَمِيِّ قَالَ: **قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمِنَّا رِجَالٌ يَخُطُّونَ قَالَ كَانَ نَبِيٌّ مِنْ الْأَنْبِيَاءِ يَخُطُّ فَمَنْ وَافَقَ خَطَّهُ فَذَاكَ.**

4. O zloslutnji

٤. بَاب فِي الطِّيَرَةِ

3909. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Kesir, kog je obavijestio Sufjan, prenijevši Seleme b. Kuhejla, on od Isaa b. Asima, on od Zirra b. Hubejša, on od Abdullaha b. Mes’uda, da je Allahov Poslanik, a.s., kazao: **“Zloslutnja je širk! Zloslutnja je širk!”, ponovivši to tri puta. “Nema nijednog među nama, a da se kod njega ne javlja slutnja, ali je Allah odagna čvrstim pouzdanjem u Njega.”**[654]

٣٩٠٩. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ كَثِيرٍ أَخْبَرَنَا سُفْيَانُ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ كُهَيْلٍ عَنْ عِيسَى بْنِ عَاصِمٍ عَنْ زِرِّ بْنِ حُبَيْشٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ **الطِّيَرَةُ شِرْكٌ الطِّيَرَةُ شِرْكٌ ثَلَاثًا وَمَا مِنَّا إِلَّا وَلَكِنَّ اللَّهَ يُذْهِبُهُ بِالتَّوَكُّلِ.**

---

[653] To drugim riječima znači da i ako bi se crta nekoga ko danas gata pomoću crta i podudarila sa načinom saznanja tog vjerovjesnika, on to ne bi mogao znati, te mu nije dozvoljeno to raditi ni u današnje vrijeme. Ovaj hadis je zabilježio i Muslim u *Sahihu*.

[654] Zloslutnja je vjerovanje da ptica ili neka druga životinja donosi korist ili štetu. Predislamski Arapi su vjerovali da kad puste pticu,

3910. ISPRIČALI SU NAM Muhammed b. el-Mutevekkil el-Askalani i El-Hasan b. Ali, njih je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Ma'mera, on od Ez-Zuhrija, on od Ebu Seleme, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: **"Nema (bojazni od) zaraze, niti od zloslutnje, niti od žutice,[655] niti od sove.'[656] Čuvši to, neki beduin upita: 'A kako to da su deve u pustinji zdrave kao gazele, kada se sa njima pomiješa šugava, zarazna pa ih zarazi?' Vjerovjesnik, s.a.v.s., će na to: 'A ko je zarazio onu prvu?'[657]** Ma'mer je kazao da je Ez-Zuhri prenio od nekog čovjeka, on

٣٩١٠. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُتَوَكِّلِ الْعَسْقَلَانِيُّ وَالْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ قَالَا حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنِ الزُّهْرِيِّ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا عَدْوَى وَلَا طِيَرَةَ وَلَا صَفَرَ وَلَا هَامَةَ فَقَالَ: أَعْرَابِيٌّ مَا بَالُ الْإِبِلِ تَكُونُ فِي الرَّمْلِ كَأَنَّهَا الظِّبَاءُ فَيُخَالِطُهَا الْبَعِيرُ الْأَجْرَبُ فَيُجْرِبُهَا قَالَ فَمَنْ أَعْدَى الْأَوَّلَ قَالَ مَعْمَرٌ قَالَ الزُّهْرِيُّ فَحَدَّثَنِي رَجُلٌ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُ سَمِعَ

---

pa ona odleti na desnu stranu, da donosi dobro, a ako odleti na lijevu stranu, da donosi zlo. Kod nas je uvriježeno mišljenje da postoje ptice zloslutnice koja, kad zagrače u određenom mjestu i u određeno vrijeme, sluti zlo, ili da prelazak crne mačke preko puta sluti zlo, i slično. Iz ovoga hadisa zaključujemo da su ljudi skloni takvim slutnjama i da je jedini način da se toga oslobode iskreno pouzdanje u Allaha.

[655] Neki smatraju da se odnosi na mjesec safer, kao što će doći nakon tri hadisa.

[656] Predislamski Arapi su vjerovali da se duša poginulog maloljetnog mladića inkarnira u noćnu pticu/sovu i da tako leti. Islam je takvo shvaćanje odbacio.

[657] Ovim riječima je Allahov Poslanik, s.a.v.s., htio od ashaba odbaciti shvaćanje koje su naslijedili iz predislamskog perioda o tome da se zarazne bolesti same po sebi šire, a da svaku bolest Uzvišeni Allah daje. On time ne odbacuje obavezu čuvanja od zaraznih bolesti, nego naglašava da treba vjerovati da Allah daje bolest kome i kakvu

od Ebu Hurejrea, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: '**Neka se bolesne deve nipošto ne miješaju sa zdravim.**' Neki čovjek mu kaza: 'Zar nam nisi ispričao da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., kazao: 'Nema (bojazni od) zaraze, niti od žutice, niti od sove?' On reče: 'Ja vam to nisam ispričao.'"

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: لَا يُورِدَنَّ مُمْرِضٌ عَلَى مُصِحٍّ قَالَ فَرَاجَعَهُ الرَّجُلُ فَقَالَ: أَلَيْسَ قَدْ حَدَّثْنَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا عَدْوَى وَلَا صَفَرَ وَلَا هَامَةَ قَالَ لَمْ أُحَدِّثْكُمُوهُ.

Ez-Zuhri veli da je Ebu Seleme kazao: "Jeste, on ga je ispričao, a ja nisam čuo da je Ebu Hurejre zaboravio hadis, osim ovoga."[658]

قَالَ الزُّهْرِيُّ قَالَ أَبُو سَلَمَةَ قَدْ حَدَّثَ بِهِ وَمَا سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ نَسِيَ حَدِيثًا قَطُّ غَيْرَهُ.

3911. ISPRIČAO NAM JE El-Ka'nebi, kog je obavijestio Abdulaziz b. Muhammed, prenijevši od El-Alaa, on od svoga oca, a on od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "**Nema (bojazni od) zaraze, niti inkarniranja**

٣٩١١. حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ يَعْنِي ابْنَ مُحَمَّدٍ عَنِ الْعَلَاءِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

---

hoće, te da se uz svakodnevnu preventivu treba obraćati Allahu za zaštitu od bolesti.

[658] U prethodnom hadisu Allahov Poslanik, s.a.v.s., je objasnio da Allah daje bolesti onome kome hoće i da one ne nastaju tako što se prenose sa jednog na drugog. I kad se prenese bolest sa jednog na drugoga, to je došlo Allahovom voljom i određenjem. Ovim hadisom Allahov Poslanik, ipak, od svojih sljedbenika zahtijeva oprez i preventivu kada se radi o zaraznim bolestima i zabranjuje im da miješaju svoje zdrave deve sa onima koje boluju od zaraznih bolesti. Analogno tome, zahtijeva i od ljudi da se zdravi ne miješaju sa onima koji boluju od zaraznih bolesti, ukoliko je to moguće uraditi.

u sovu, niti zvijezde koja donosi kišu i nevrijeme, niti (bojazni od) žutice."[659]

3912. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. Abdurrahim b. el-Berki, kom je ispričao Seid b. el-Hakem, on od Jahjaa b. Ejuba, ovaj od Ibn Adžlana, on od El-Ka'kaa b. Hakima, Ubejdullaha b. Miksema i Zejda b. Eslema, on od Ebu Saliha, a oni od Ebu Hurejrea, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **"Ne postoji pustinjski zloduh."**[660]

Ebu Davud kaže: "El-Harisu b. Miskinu je čitano, a ja sam bio prisutan: 'Obavijestio vas je Ešheb, prenijevši od Malika o Vjerovjesnikovim riječima *ve la safere*, rekavši: 'Predislamski Arapi mjesec safer jedne godine nisu ubrajali među svete mjesece, a jedne jesu, pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: '*La safere*/ safer nije sveti mjesec.'"

3913. ISPRIČAO NAM JE Muslim b. Ibrahim, kog je obavijestio Hišam, prenijevši od Katadea, a on od Enesa, da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: **"Nema (bojazni od) zaraze niti od zloslutnje. Meni se dopada optimističko predviđanje.'** ('A šta je to optimističko

لَا عَـدْوَى وَلَا هَامَـةَ وَلَا نَوْءَ وَلَا صَفَرَ.

٣٩١٢. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحِيمِ بْنِ الْبَرْقِيِّ أَنَّ سَعِيدَ بْنَ الْحَكَمِ حَدَّثَهُمْ قَالَ أَخْبَرَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ حَدَّثَنِي ابْنُ عَجْلَانَ حَدَّثَنِي الْقَعْقَاعُ بْنُ حَكِيمٍ وَعُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ مِقْسَمٍ وَزَيْدُ بْنُ أَسْلَمَ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا غُولَ.

قَالَ أَبُو دَاوُد: قُرِئَ عَلَى الْحَارِثِ بْنِ مِسْكِينٍ وَأَنَا شَاهِدٌ أَخْبَرَكُمْ أَشْهَبُ قَالَ سُئِلَ مَالِكٌ عَنْ قَوْلِهِ لَا صَفَرَ قَالَ إِنَّ أَهْلَ الْجَاهِلِيَّةِ كَانُوا يُحِلُّونَ صَفَرَ يُحِلُّونَهُ عَامًا وَيُحَرِّمُونَهُ عَامًا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا صَفَرَ.

٣٩١٣. حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا عَدْوَى وَلَا طِيَرَةَ وَيُعْجِبُنِي الْفَأْلُ

[659] Bilježi ga i Muslim u *Sahihu*.

[660] Predislamski Arapi su vjerovali da postoji pustinjski zloduh koji se preobražava u različite likove i oblike te zabluđuje putnike i uništava ih. Ovim hadisom je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pokazao da takvo vjerovanje nema osnova i da zloduh u ovoj formi ne postoji.

predviđanje, Allahov Poslaniče?' – upitaše prisutni.) 'To je lijepa riječ.' – odgovori on."[661]

الصَّالِحُ وَالْفَأْلُ الصَّالِحُ الْكَلِمَةُ الْحَسَنَةُ.

3914. ISPRIČAO NAM JE Muhammed b. el-Musaffa, kog je obavijestio Bekijje, prenijevši od Muhammeda b. Rašida na što se odnose Vjerovjesnikove, s.a.v.s., riječi: "nema sove", pa je kazao: "U predislamsko doba ljudi su vjerovali da niko ne umre i ne bude pokopan a da iz njegovog mezara ne iziđe sova. A pitao sam ga na što se odnose njegove riječi: *Nema (bojazni od) safera*, pa je rekao: 'Čuli smo (čuo sam) da su ljudi u predislamsko doba smatrali da mjesec safer donosi zlo, pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: 'Nema (bojazni) od mjeseca safera.' Čuli smo (također) da su neki govorili da on donosi stomačne tegobe, a neki da donosi neprijateljstvo, pa je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: 'Nema (bojazni od) mjeseca safera.'"

٣٩١٤. حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْمُصَفَّى حَدَّثَنَا بَقِيَّةُ قَالَ قُلْتُ لِمُحَمَّدٍ يَعْنِي ابْنَ رَاشِدٍ قَوْلُهُ هَامَ قَالَ كَانَتْ الْجَاهِلِيَّةُ تَقُولُ لَيْسَ أَحَدٌ يَمُوتُ فَيُدْفَنُ إِلَّا خَرَجَ مِنْ قَبْرِهِ هَامَةٌ قُلْتُ فَقَوْلُه صَفَرَ قَالَ سَمِعْتُ أَنَّ أَهْلَ الْجَاهِلِيَّةِ يَسْتَشْئِمُونَ بِصَفَرٍ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا صَفَرَ قَالَ مُحَمَّدٌ وَقَدْ سَمِعْنَا مَنْ يَقُولُ هُوَ وَجَعٌ يَأْخُذُ فِي الْبَطْنِ فَكَانُوا يَقُولُونَ هُوَ يُعْدِي فَقَالَ: لَا صَفَرَ.

3915. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Vuhejb, prenijevši od Suhejla, on od nekog čovjeka, a on od Ebu Hurejrea: "Allahov Poslanik, s.a.v.s., je čuo (od nekoga) lijepu riječ koja mu se dopala, pa je kazao:

٣٩١٥. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا وُهَيْبٌ عَنْ سُهَيْلٍ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَمِعَ كَلِمَةً

661 Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autori, osim En-Nesaija.

'Čuli smo optimističko predviđanje iz tvojih usta.'"[662]

فَأَعْجَبَتْهُ فَقَالَ: أَخَذْنَا فَأْلَكَ مِنْ فِيكَ.

3916. ISPRIČAO NAM JE Jahja b. Halef, kog je obavijestio Ebu Asim, prenijevši od Ibn Džurejdža, on od Ataa: "Ljudi su govorili: 'Mjesec safer donosi stomačne probleme.' Upitao sam: 'A šta je sova?' On reče: 'Ljudi su govorili da je sova koja glasno guče čovječija duša. Međutim, ona to nije, nego je (obična noćna) ptica.'"

٣٩١٦. حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ خَلَفٍ حَدَّثَنَا أَبُو عَاصِمٍ حَدَّثَنَا ابْنُ جُرَيْجٍ عَنْ عَطَاءٍ قَالَ: يَقُولُ النَّاسُ الصَّفَرُ وَجَعٌ يَأْخُذُ فِي الْبَطْنِ قُلْتُ فَمَا الْهَامَةُ قَالَ يَقُولُ النَّاسُ الْهَامَةُ الَّتِي تَصْرُخُ هَامَةُ النَّاسِ وَلَيْسَتْ بِهَامَةِ الْإِنْسَانِ إِنَّمَا هِيَ دَابَّةٌ.

3917. ISPRIČALI SU NAM Ahmed b. Hanbel i Ebu Bekr b. Ebu Šejbe, isti smisao, njih je obavijestio Veki, prenijevši od Sufjana, on od Habiba b. Ebu Sabita, on od Urve b. Amira, da je Ahmed el-Kureši rekao: "U prisustvu Vjerovjesnika, s.a.v.s., je spomenuta zloslutnja, pa je rekao: 'Najbolji njen vid je optimističko predviđanje. Zloslutnja ne djeluje na muslimana. Kada neko od vas vidi predznak koji mu se ne dopada, neka rekne: 'Allahu, samo Ti donosiš dobro i samo Ti odbijaš zlo, i samo Ti posjeduješ moć i snagu.'"

٣٩١٧. حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ وَأَبُو بَكْرِ بْنُ شَيْبَةَ الْمَعْنَى قَالَا حَدَّثَنَا وَكِيعٌ عَنْ سُفْيَانَ عَنْ حَبِيبِ بْنِ أَبِي ثَابِتٍ عَنْ عُرْوَةَ بْنِ عَامِرٍ قَالَ أَحْمَدُ الْقُرَشِيُّ قَالَ: ذُكِرَتِ الطِّيَرَةُ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: أَحْسَنُهَا الْفَأْلُ وَلَا تَرُدُّ مُسْلِمًا فَإِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ مَا يَكْرَهُ فَلْيَقُلْ اللَّهُمَّ لَا يَأْتِي بِالْحَسَنَاتِ إِلَّا أَنْتَ وَلَا يَدْفَعُ السَّيِّئَاتِ إِلَّا أَنْتَ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ.

3918. ISPRIČAO NAM JE Muslim b. Ibrahim, kog je obavijestio Hišam, prenijevši od Katadea, on od Abdullaha

٣٩١٨. حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ حَدَّثَنَا هِشَامٌ عَنْ قَتَادَةَ عَنْ

[662] El-Munziri kaže da je u senedu ovoga hadisa nepoznat prenosilac.

b. Burejde, a on od svoga oca: "Vjerovjesnik, s.a.v.s., ni u čemu nije imao zloslutnje. Kad bi nekoga imenovao za neki posao, upitao bi kako se zove, pa ako bi mu se dopalo njegovo ime, on bi se obradovao i ta radost se vidjela na njegovom licu, a ako mu se ne bi dopalo njegovo ime, to bi se vidjelo i na njegovom licu. Kada bi ulazio u neko mjesto, pitao bi za ime, pa ako bi mu se dopalo, obradovao bi se i ta se radost mogla vidjeti i na njegovom licu, a ako mu se ne bi dopalo njegovo ime, to bi se vidjelo i na njegovom licu."[663]

3919. ISPRIČAO NAM JE Musa b. Ismail, kog je obavijestio Eban, prenijevši od Jahjaa, on od El-Hadremija b. Lahika, on od Seida b. el-Musejjeba, a on od Sa'da b. Malika, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., govorio. "Nema (bojazni od) sove, od zaraze, niti od zloslutnje. Ako bi u vezi nečega i postojala zloslutnja, postojala bi u vezi sa konjem, ženom i kućom."

3920. ISPRIČAO NAM JE El-Ka'nebi, kog je obavijestio Malik, prenijevši od Ibn Šihaba, on od Hamze i Salima, sinova Abdullaha b. Omera, a njih dvojica od

عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ لَا يَتَطَيَّرُ مِنْ شَيْءٍ وَكَانَ إِذَا بَعَثَ عَامِلًا سَأَلَ عَنْ اسْمِهِ فَإِذَا أَعْجَبَهُ اسْمُهُ فَرِحَ بِهِ وَرُئِيَ بِشْرُ ذَلِكَ فِي وَجْهِهِ وَإِنْ كَرِهَ اسْمَهُ رُئِيَ كَرَاهِيَةُ ذَلِكَ فِي وَجْهِهِ وَإِذَا دَخَلَ قَرْيَةً سَأَلَ عَنْ اسْمِهَا فَإِنْ أَعْجَبَهُ اسْمُهَا فَرِحَ وَرُئِيَ بِشْرُ ذَلِكَ فِي وَجْهِهِ وَإِنْ كَرِهَ اسْمَهَا رُئِيَ كَرَاهِيَةُ ذَلِكَ فِي وَجْهِهِ.

٣٩١٩. حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَعِيلَ حَدَّثَنَا أَبَانُ حَدَّثَنِي يَحْيَى أَنَّ الْحَضْرَمِيَّ بْنَ لَاحِقٍ حَدَّثَهُ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ سَعْدِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ لَا هَامَةَ وَلَا عَدْوَى وَلَا طِيَرَةَ وَإِنْ تَكُنْ الطِّيَرَةُ فِي شَيْءٍ فَفِي الْفَرَسِ وَالْمَرْأَةِ وَالدَّارِ.

٣٩٢٠. حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ حَدَّثَنَا مَالِكٌ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ عَنْ حَمْزَةَ

[663] Bilježi ga i En-Nesai u *Sunenu*.

Abdullaha b. Omera, da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., kazao: **"Fatalnost može biti (pri izboru) troga: stana, žene i konja."**[664]

وَسَالِمٍ ابْنَيْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الشُّؤْمُ فِي الدَّارِ وَالْمَرْأَةِ وَالْفَرَسِ.

Ebu Davud kaže: "El-Harisu b. Muskinu je čitano, a ja sam bio prisutan: 'Obavijestio te je Ibnul-Kasim kazavši: 'Malik je upitan o zloslutnji u vezi konja i kuće, pa je rekao: 'Koliko li je samo kuća u kojima su stanovali ljudi, pa su pomrli, te su u njima stanovali i drugi ljudi, pa su i oni pomrli.'' Ovo je, koliko nam je poznato, njegovo tumačenje."[665]

قَالَ أَبُو دَاوُد: قُرِئَ عَلَى الْحَارِثِ بْنِ مِسْكِينٍ وَأَنَا شَاهِدٌ أَخْبَرَكَ ابْنُ الْقَاسِمِ قَالَ سُئِلَ مَالِكٌ عَنِ الشُّؤْمِ فِي الْفَرَسِ وَالدَّارِ قَالَ كَمْ مِنْ دَارٍ سَكَنَهَا نَاسٌ فَهَلَكُوا ثُمَّ سَكَنَهَا آخَرُونَ فَهَلَكُوا فَهَذَا تَفْسِيرُهُ فِيمَا نَرَى وَاللَّهُ أَعْلَمُ.

Ebu Davud, također, kaže: "Omer je kazao: 'Hasura u kući je korisnija od žene nerotkinje.'"

قَالَ أَبُو دَاوُد: قَالَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ حَصِيرٌ فِي الْبَيْتِ خَيْرٌ مِنْ امْرَأَةٍ لَا تَلِدُ.

3921. ISPRIČALI SU NAM Mahled b. Halid i Abbas el-Anberi, kog je obavijestio Abdurrezzak, prenijevši od Ma'mera, on od Jahjaa b. Abdullaha b. Behira, on od nekog, da je Ferve

٣٩٢١. حَدَّثَنَا مَخْلَدُ بْنُ خَالِدٍ وَعَبَّاسٌ الْعَنْبَرِيُّ قَالَا حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّزَّاقِ أَخْبَرَنَا مَعْمَرٌ عَنْ يَحْيَى بْنِ

---

[664] Fatalnost pri kupovini kuće može biti u tome da čovjek kupi kuću gdje su loše komšije, pa da sa njima ima problema. Fatalnost prilikom izbora žene ogleda se u tome da čovjek odabere ženu koja je sklona svađama i belajima, dok je fatalnost prilikom izbora jahalice u izboru one koja hoće ugristi ili udariti. U našim uvjetima se ovo može odnositi i na izbor prijevoznog sredstva. Bilježe ga u *El-Kutubus-sitteu* svi autorima, osim Ibn Madžea.

[665] Kod ljudi se može javiti zloslutnja da je neka kuća kobna i da će onaj koji u njoj bude živio doživjeti propast. Malik ovim hoće kazati da nijedna kuća sama po sebi ne donosi nikakvo zlo ni propast, a prirodno je da će ljudi umirati u svojim kućama, jer niko ne može vječno živjeti.

b. Musejk kazao: **“Allahov Poslaniče, mi imamo zemlju koja se zove Ebjenova zemlja. To je plodna zemlja iz koje obezbjeđujemo ishranu, ali u njoj vlada zaraza (ili je kazao: u njoj je velika zaraza).”** Vjerovjesnik, s.a.v.s., reče: **“Klonite se te zemlje, jer su neke zaraze pogubne.”**[666]

عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَحِيرٍ قَالَ أَخْبَرَنِي مَنْ سَمِعَ فَرْوَةَ بْنَ مُسَيْكٍ قال: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرْضٌ عِنْدَنَا يُقَالُ لَهَا أَرْضُ أَبْيَنَ هِيَ أَرْضُ رِيفِنَا وَمِيرَتِنَا وَإِنَّهَا وَبِئَةٌ أَوْ قَالَ وَبَاؤُهَا شَدِيدٌ فَقَالَ: النَّبِيُّ دَعْهَا عَنْكَ فَإِنَّ مِنَ الْقَرَفِ التَّلَفَ.

3922. ISPRIČAO NAM JE El-Hasan b. Jahja, kog je obavijestio Bišr b. Omer, prenijevši od Ikrime b. Ammara, on od Ishaka b. Abdullaha b. Ebu Talhe, a on od Enesa b. Malika, da je neki čovjek rekao: **“Allahov Poslaniče, bilo nas je mnogo u kući, i u njoj smo imali mnogo imetka. Potom smo prešli u kuću u kojoj se smanjio broj i nas i naše imovine.** Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: **‘Napustite je, jer nije dobra.’”**

٣٩٢٢. حَدَّثَنَا الْحَسَنُ بْنُ يَحْيَى حَدَّثَنَا بِشْرُ بْنُ عُمَرَ عَنْ عِكْرِمَةَ بْنِ عَمَّارٍ عَنْ إِسْحَقَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قال: قَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّا كُنَّا فِي دَارٍ كَثِيرٌ فِيهَا عَدَدُنَا وَكَثِيرٌ فِيهَا أَمْوَالُنَا فَتَحَوَّلْنَا إِلَى دَارٍ أُخْرَى فَقَلَّ فِيهَا عَدَدُنَا وَقَلَّتْ فِيهَا أَمْوَالُنَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ذَرُوهَا ذَمِيمَةً.

3923. ISPRIČAO NAM JE Osman b. Ebu Šejbe, kog je obavijestio Junus b. Muhammed, prenijevši od Mufeddala b. Fedalea, on od Habiba b. eš-Šehida, on od Muhammeda b. el-Munkedira, a on od Džabira: **“Allahov Poslanik, s.a.v.s., je uzeo gubavca[667] za ruku i gurnuo**

٣٩٢٣. حَدَّثَنَا عُثْمَانُ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا يُونُسُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَدَّثَنَا مُفَضَّلُ بْنُ فَضَالَةَ عَنْ حَبِيبِ بْنِ الشَّهِيدِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُنْكَدِرِ عَنْ جَابِرٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

---

[666] El-Munziri kaže: “U senedu ovog hadisa je nepoznat prenosilac.”

[667] Taj gubavac se zvao Muajkib b. Ebu Fatime ed-Devsi. Veoma rano je primio islam. Učinio je dvije hidžre: u Abesiniju i Medinu.

je skupa sa svojom u drveni čanak, a potom rekao: 'Jedi[668] sa Allahovim imenom, uzdajući se u Allaha i oslanjajući se na Njega.'"[669]

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخَذَ بِيَدِ مَجْذُومٍ فَوَضَعَهَا مَعَهُ فِي الْقَصْعَةِ وَقَالَ كُلْ ثِقَةً بِاللَّهِ وَتَوَكُّلًا عَلَيْهِ.

Učestvovao je u mnogim bitkama. Omer ga je imenovao za povjerenika bejtul-mala. Umro je za vrijeme Osmanovog hilafeta.

[668] Dakle, jedi, vjerniče, slobodno, sa Allahovim imenom, uzdajući se u Allaha, dž.š., i oslanjajući se na Njega, i nemoj se plašiti što jedeš sa gubavcem.

[669] Bilježe ga i Et-Tirmizi u *Džami'u* i Ibn Madže u *Sunenu*.

SADRŽAJ

POGLAVLJA O DŽENAZI

POGLAVLJA O ZAKLETVAMA I ZAVJETIMA

POGLAVLJA O KUPOPRODAJI

POGLAVLJA O NAJMU/ZAKUPU

POGLAVLJA O SUĐENJU/SUDSTVU

POGLAVLJA O NAUCI

POGLAVLJA O PIĆIMA

POGLAVLJA O HRANI

POGLAVLJA O MEDICINI

POGLAVLJA O PRORICANJU I ZLOSLUTNJI